

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-2-001

(Soruşturma)

Karar Sayısı : 25-10/246-126

Karar Tarihi : 13.03.2025

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK, Rıdvan DURAN

B. RAPORTÖRLER: Ahmet YALÇIN, Bilge EMİNOĞLU, Hasan Yıldırım KARAYEL,
Emre KARA, Muhammet Cuma KÜRKÇÜ
Şüheda CENGİZ, Muhammed Enes DOĞAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - İhbar

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILANLAR : - Armtek Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
Temsilcileri: Av. İsa Sinan GÖKTAŞ, Av. Tahsin YAZAR,
Av. Erhan EGEMEN, Av. Bülent YAZAR, Av. Cengiz KESİCİ
Nidakule Göztepe K:3 Kadıköy/İstanbul

- Astor Enerji AŞ

Temsilcisi: Av. Çağrı Cem BAHAR
ASO 2. ve 3. OSB 2001 Cad. No:5 Sincan/Ankara

- ATS Elektrik Pano Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Temsilcileri: Av. Esra CAN, Av. Cemal EMİR
Mustafa Kemal Mah. 2079. Cad. Via Green Plaza A Blok K:6
No:30 Çankaya/Ankara

- Balıkesir Elektromanyetik Sanayi Tesisleri AŞ

Temsilcileri: Metin PEKTAŞ, Av. Derviş Boran BEYSÜLEN,
Av. Buse GÜLER, Av. Beyza SARIPINAR, Av. Ahmet ÖNDER
Esentepe Mah. Kore Şehitleri Cad. No:40 Şişli/İstanbul

- Beta Enerji ve Teknoloji AŞ

Temsilcisi: Av. Salim AYDEMİR
Mehmet Akif Ersoy Mah. 274. Sok. Wings Ankara A Blok No:74
Yenimahalle/Ankara

- EFG Elektrik Enerji AŞ

Temsilcisi: Av. Çağrı Cem BAHAR
Osman 2. Etap 24. Cad. Astor Sit. Yenışehir/Diyarbakır

- Ekos Teknoloji ve Ticaret AŞ

Temsilcileri: Av. Ömer Gökhan ÖZMEN, Av. Damla KESKİN
SERBETÇİOĞLU, Av. İsmail Ünal DOĞAN, Av. Selin İlkem
ERDEM, Av. Orhan Deniz TOPRAK

Büyükdere Cad. No: 191 Apa Giz Plaza K:9 34330 Levent/İstanbul

- Eltaş Transformatör Sanayi ve Ticaret AŞ
Temsilcileri: Av. Merter ÖZAY, Hüseyin Gökşin KEKEVİ
Kerim Bey Köşkü Göztepe Mah. Tanzimat Sok. No:63/1
Kadıköy/İstanbul
- Eva Elektromekanik Sanayi ve Ticaret AŞ
Temsilcisi: Av. Uğur MUTLU
Polat Mecidiyekoy İş Merkezi Cemal Sahir Sok. No:29 Ofis
No:42 Şişli/İstanbul
- Europower Enerji ve Otomasyon Teknolojileri Sanayi Ticaret AŞ
Temsilcileri: Av. Emrah EMRE, Av. Talha TÜRKER
Saray Mah. Atom Cad. No:15 Kahramankazan/Ankara
- Girişim Elektrik Sanayi Taahhüt ve Ticaret AŞ
Temsilcileri: Av. Emrah EMRE, Av. Talha TÜRKER
Saray Mah. Atom Cad. No:15 Kahramankazan/Ankara
- Grid Solutions Enerji Endüstrisi AŞ
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Harun GÜNDÜZ,
Av. İsmail Baran Can YILDIRIM, Av. Büşra KIRIŞÇIOĞLU
YARDIM
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul
- HITACHI TR Energy Turkey Elektrik Sanayi AŞ
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Öznur İNANILIR,
Av. Dilara YEŞİLYAPRAK AKAY, Av. Berfu AKGÜN, Av. Fırat
EĞRİLMEZ, Av. Ersagun Berkay KİLTAN, Av. Can Baran
BEDER
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul
- Kontrolmatik Teknoloji Enerji ve Mühendislik AŞ
Temsilcisi: Av. Giray ILICA
Tekstil Kent Koza Plaza A Blok K:15 No:58 Esenler/İstanbul
- Meksan Trafo Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Mahmut ASLAN
Paşabağı Mah. 765. Sok. Adalet İş Merkezi K:3 No:6
Haliliye/Şanlıurfa
Av. Yasemin BİRCAN GEDİZ
Kızılay Mah. Menekşe 2 Sok. No:16/13 Çankaya/Ankara
- Monokon Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
Büyükkayacık 4. OSB 408 Numaralı Sok. No:5/1
Selçuklu/Konya
- Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret AŞ
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Evgeniya Havvanur
DEVECİ, Av. Petek GÜVEN, Av. Ata YANILMAZ, Ebru İNCE
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Güç ve dağıtım transformatörü sektöründe faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Konuya ilişkin ihbarlarda özetle;

- ABB Elektrik Sanayi AŞ (ABB), Astor Enerji AŞ (ASTOR), Balıkesir Elektromanyetik Sanayi Tesisleri AŞ (BEST), Eltaş Transformatör Sanayi ve Ticaret AŞ (ELTAŞ),

Grid Solutions Enerji Endüstrisi AŞ (GE) ünvanlı teşebbüslerin Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) tarafından yapılan güç transformatörü¹ ihalelerini paylaştıkları,

- GE'nin ihalelerden yasaklanması sebebiyle ihalelere katılamadığı; Kontrolmatik Teknoloji Enerji ve Mühendislik AŞ (KONTROLMATİK) adlı teşebbüsün GE'den ürün tedarik ederek GE adına ihalelere katıldığı,
- Söz konusu teşebbüslerin aralarında anlaşıp ihalelerde yüksek teklifler vermek suretiyle ihaleye konu ürünleri TEİAŞ'a yüksek fiyatlardan sattıkları,
- Anılan teşebbüslerin, TEİAŞ'ın gerçekleştirmeyi planladığı ihalelere ilişkin bilgileri, ihale teknik şartnamesi henüz ilan edilmeden TEİAŞ yetkililerinden öğrendikleri,
- Bahsi geçen teşebbüslerin, öğrendikleri şartnameleri aralarında paylaştıkları ve bu şartnamelerde yer alan ihaleye ilişkin bilgileri rakiplerinden önce elde ederek rekabette avantajlı hale gelen söz konusu teşebbüslerin rakiplerini dolaylı olarak ihalelerden dışladıkları

iddia edilerek 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) kapsamında gereğinin yapılması talep edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 09.11.2022 tarih, 32816 sayı; 20.12.2022 tarih, 33979 sayı ve 20.12.2022 tarih, 33978 sayı ile intikal eden ihbarlarda yer verilen iddialara ilişkin olarak 09.01.2023 tarihli ve 2023-2-001/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu hazırlanmıştır. Söz konusu Rapor, Kurulun 09.01.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Kurulun 23-02/26-M sayılı kararı ile güç transformatörü sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası ile ilgili olarak aynı Kanun'un 40. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına (.....)
- (4) Başkanlık Makamının 31.05.2023 tarihli ve 65729 sayılı görevlendirme onayı ile 05.06.2023 tarihinde başlatılan önaraştırma kapsamında, 06.06.2023 tarihinde ABB, ASTOR, BEST, ELTAŞ, GE, HITACHI TR Energy Turkey Elektrik Sanayi AŞ (HITACHI TR), KONTROLMATİK'in merkezinde ve BEST ile GE'nin Ankara ofislerinde eş anlı yerinde incelemeler yapılmış ve ayrıca yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile adı geçen teşebbüslerden bilgi talebinde bulunulmuştur. Ayrıca TEİAŞ'tan 14.06.2023 tarihli ve 66721 sayılı yazı ile bilgi ve belge talep edilmiştir.
- (5) Taraflardan talep edilen bilgiler ve belgeler 08.06.2023 - 22.06.2023 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (6) Yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen 04.07.2023 tarihli ve 2023-2-001/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 13.07.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 23-31/596-M sayılı karar ile güç transformatörü sektöründe faaliyet gösteren ASTOR, BEST, ELTAŞ, GE, HITACHI TR ve KONTROLMATİK hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına, söz konusu soruşturma kapsamında transformatör üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren tüm teşebbüsler bakımından 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına (.....) karar verilmiştir.
- (7) (.....)
- (8) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince Soruşturma Bildirimi taraflara 27.07.2023 tarihli yazı ile tebliğ edilmiştir. Buna karşılık taraflarca gönderilen

¹ Piyasada güç transformatörü yerine güç trafosu ifadesi de kullanılmaktadır.

birinci yazılı savunmalar 25.08.2023 - 31.08.2023 tarihleri arasında süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

- (9) Mezkûr soruşturma kapsamında, 27.07.2023 tarihinde, görevli meslek personeli tarafından transformatör üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren Armtek Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ (ARTMEK), Beta Enerji ve Teknoloji AŞ (BETA), Ekos Teknoloji ve Ticaret AŞ (EKOS), Eva Elektromekanik Sanayi ve Ticaret AŞ (EVA), Girişim Elektrik Sanayi Taahhüt ve Ticaret AŞ (GESAN), GESAN ile aynı adreste mukim Europower Enerji ve Otomasyon Teknolojileri Sanayi ve Ticaret AŞ (EUROPOWER), Sem Transformatör AŞ (SEM) ve Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret AŞ (ULUSOY)'nin merkezlerinde ve BETA'nın Ankara ofisinde eş zamanlı yerinde incelemeler yapılmış ve ayrıca yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile adı geçen teşebbüslerden bilgi talebinde bulunulmuştur. Taraflardan talep edilen bilgiler ve belgeler 03.08.2023 - 20.09.2023 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (10) BETA'da gerçekleştirilen yerinde incelemenin engellenmesine yönelik olarak hazırlanan 04.09.2023 tarihli ve 2023-2-001/BN-01 sayılı Bilgi Notu 07.09.2023 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 27.07.2023 tarihinde yapılan yerinde incelemenin BETA tarafından engellendiğine ve zorlaştırıldığına, bu nedenle BETA'ya idari para cezası verilmesine 23-41/788-277 sayı ile karar verilmiştir.
- (11) Mezkûr soruşturma kapsamında, 23.08.2023 ve 24.08.2023 tarihlerinde, görevli meslek personeli tarafından transformatör üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren, ATS Elektrik Pano Sanayi Ticaret Ltd. Şti. (ATS), MAKSAN Malatya Makine Sanayii AŞ (MAKSAN) ve Meksan Trafo Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'de (MEKSAN) yerinde incelemeler yapılmış ve ayrıca yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile adı geçen teşebbüslerden bilgi talebinde bulunulmuştur. Talep edilen bilgi ve belgeler 31.08.2023 - 19.09.2023 tarihleri arasında Kurum kayıtlarına girmiştir.
- (12) Söz konusu yerinde incelemeler ve elde edilen bilgiler ve belgeler ışığında hazırlanan 25.09.2023 tarihli ve 2023-2-001/BN-02 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 28.09.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 23-46/875-M sayılı karar ile 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla ARMTEK, ATS, BETA, EKOS, EUROPOWER, EVA, GESAN, MEKSAN ve SEM hakkında soruşturma açılmasına ve açılan soruşturmanın 13.07.2023 tarihli ve 23-31/596-M sayılı Kurul kararıyla açılan soruşturma ile birleştirilerek yürütülmesine karar verilmiştir.
- (13) Bunun üzerine, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince Soruşturma Bildirimi soruşturma taraflarına 12.10.2023 tarihinde iletilmiştir. Tarafların birinci yazılı savunmaları 07.11.2023 - 16.11.2023 tarihleri arasında süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (14) Söz konusu soruşturma kapsamında, ASTOR tarafından E-Devlet kapısı üzerinden ulaşılan "Rekabet Kurumu Başvuru Portalı" bağlantısı kullanılarak Kurum kayıtlarına sunulan 13.07.2023 tarihli yazı ile 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi ve Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmelik (Aktif İşbirliği Yönetmeliği) çerçevesinde aktif işbirliği başvurusunda bulunulmuş, gerekli bilgilerin ve belgelerin hazırlanabilmesi amacıyla Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca bir ay süre talep edilmiştir. Bahsi geçen talep doğrultusunda, başvurusunu tamamlaması için ASTOR'a 11.09.2023 tarihi mesai bitimine kadar süre verilmiştir. ASTOR tarafından gerçekleştirilen aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan bilgiler ve belgeler, verilen süre içerisinde 11.09.2023 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Mevzubahis bilgilerin ve belgelerin gönderilmesi akabinde,

15.09.2023 tarihinde teşebbüs yetkilileri ile Kurum merkezinde bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Söz konusu görüşmenin ardından 18.09.2023 tarihli yazı ile ilgili başvuruya yönelik ek bilgiler ve belgeler talep edilmiştir. ASTOR'dan talep edilen ek bilgiler ve belgeler Kurum kayıtlarına 02.10.2023 tarihinde intikal etmiştir.

- (15) ASTOR tarafından gerçekleştirilen aktif işbirliği başvurusuna ilişkin hazırlanan 09.10.2023 tarihli ve 2023-2-001/BN-03 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 12.10.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve başvurunun Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamındaki koşulların yerine getirilmesi bakımından yeterli olmadığına; bununla birlikte, ilgili Yönetmelik'te belirtilen koşulları sağlamasını teminen ASTOR'a Kurul kararının tebliğinden itibaren 15 gün süre verilmesine 23-48/905-Mİ sayı ile karar verilmiştir. Anılan karara ilişkin bildirim, ASTOR'a 13.10.2023 tarihli ve 74697 sayılı yazı ile elektronik ortamda iletilmiştir. ASTOR tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusuna ilave olarak sunulan bilgiler ve belgeler verilen süre içerisinde 27.10.2023 tarihinde Kurum kayıtlarına girmiştir. ASTOR tarafından gerçekleştirilen aktif işbirliği başvurusuna ilişkin hazırlanan 10.11.2023 tarihli ve 2023-2-001/BN-04 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 23.11.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve başvurunun Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamındaki koşulların yerine getirmemesi nedeniyle reddine 23-54/1034-M sayı ile karar verilmiştir.
- (16) Soruşturma süreci devam ederken, ARMTEK 18.12.2023, SEM 21.12.2023 ve EVA 22.01.2024 tarihli yazılarla 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca uzlaşma usulünün başlatılmasına dair başvurularda bulunmuştur. Uzlaşma başvurusunun değerlendirilmesi için SEM'den talep edilen ek bilgiler ve belgeler, 05.01.2024 tarih ve 46940 sayı ve 05.01.2024 tarih ve 49938 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (17) SEM'in uzlaşma talebine ilişkin hazırlanan 08.01.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-06 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 11.01.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-03/24-M sayıyla uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir. Uzlaşma görüşmelerinin başlanmasına ilişkin kararı takiben, 19.01.2024 tarihinde Kurum merkez binasında SEM yetkilisi ve vekilleri ile uzlaşma görüşmesi gerçekleştirilmiştir. SEM ile gerçekleştirilen uzlaşma görüşmesinin akabinde hazırlanan 05.02.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-08 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 08.02.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-07/116-MUA sayı ile SEM hakkında uzlaşma ara kararı verilmiştir. Akabinde SEM tarafından sunulan uzlaşma metni 26.02.2024 tarihinde, süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Bunun üzerine hazırlanan 04.03.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-11 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 07.03.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-12/216-89 sayı ile SEM hakkında uzlaşma nihai kararı verilmiş olup SEM bakımından soruşturma uzlaşma ile sonlandırılmıştır².
- (18) ARMTEK'in uzlaşma başvurusunu takiben, ARMTEK bakımından ihlalin niteliğinin ve kapsamının tespitine yönelik olarak ARMTEK'in tarafı olduğu belgeler incelenmiştir. Bu çerçevede elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının³ alt kırılımı olan kontrol ve kumanda panolarının üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren Panobel Elektrik Gereçleri AŞ'nin (PANOBEL) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı anlaşmalara taraf olabileceği şüphesiyle bu teşebbüs bakımından Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde

² 07.03.2024 tarihli ve 24-12/216-89 sayılı Kurul kararı ile SEM'e 2022 yılı gayrisafi geliri üzerinden nihai olarak (.....) oranında ve 42.379.948,55 TL tutarında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir.

³ Elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarı, temel olarak güç ve dağıtım transformatörleri, alçak/orta/yüksek gerilim anahtarlama ürünleri, kontrol ve kumanda panoları, izolatörler, inventör, konventör ve redresör ürünlerinden oluşmaktadır.

düzenlenen yetkilerin kullanılması talebine ilişkin hazırlanan 22.01.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-07 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 24.01.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-06/94-M sayıyla mevcut soruşturma kapsamında PANOBEL bakımından Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına karar verilmiştir.

- (19) PANOBEL'de gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen bilgilerin ve belgelerin değerlendirilmesi neticesinde elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının alt kırılımı olan kontrol ve kumanda panolarının üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren AFB Enerji Mühendislik İnşaat Taah. Paz. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti., Aksan Elektrik İnşaat Taahhüt ve Tic. Ltd. Şti., Altınsoy Enerji Sanayi ve Tic. Ltd. Şti., ARMTEK, Atce Enerji Otomasyon ve Pano İmalat Taahhüt AŞ (ATCE), ATS, Bab Mühendislik Elektrik İnş. Taahhüt San. Tic. Ltd. Şti., Biçer Pano Metal İşleri ve Elektrik San. ve Tic. AŞ, Çağdaş Pano Elektrik AŞ, Etien Enerji Sistemleri San. Tic. Ltd. Şti., GESAN ve PANOBEL hakkında soruşturma açılmasına yönelik olarak hazırlanan 28.02.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-10 sayılı Bilgi Notu Kurulun 29.02.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-11/200-M sayıyla yukarıda bahsi geçen teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (20) ARMTEK'in ihlale devam ettiğine yönelik şüphe oluşturan davranışları sebebiyle, Uzlaşma Yönetmeliği'nin 4. maddesinin ikinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerinde yer alan uzlaşma usulünün başlatılması için göz önünde bulundurulması gereken hükümlerde yer alan ihlalin kapsamı ve delillerin niteliğinin tam olarak ortaya konulamayacağı ve ARMTEK ile ihlalin varlığına ve kapsamına yönelik ortak bir kanaate varmanın mümkün olmayacağı değerlendirilmiş ve bu kapsamda ARMTEK'in uzlaşma talebinin Uzlaşma Yönetmeliği'nin 5. maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde reddedilmesine 28.03.2024 tarih ve 24-15/314-M sayı ile karar verilmiştir.
- (21) Soruşturma süreci devam ederken, BETA tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 22.01.2024 tarih ve 47659 sayı ile intikal eden yazıyla, yerinde incelemenin engellenmesi ve zorlaştırılması nedeniyle BETA'ya idari para cezası verilmesine hükmedilen 23-41/788-277 sayılı Kurul kararına ilişkin olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu (İYUK)'nun 11. maddesi kapsamında başvuruda bulunulmuştur. Söz konusu başvuruya ilişkin hazırlanan 07.02.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-09 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 08.02.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve İYUK'un 11. maddesi kapsamında 07.09.2023 tarihli ve 23-41/788-277 sayılı Kurul kararının kaldırılmasına, geri alınmasına, değiştirilmesine veya yeni bir işlem yapılmasına yer olmadığına 24-07/126-51 sayı ile karar verilmiştir.
- (22) EVA'nın uzlaşma talebine ilişkin hazırlanan 18.03.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-12 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 21.03.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-14/289-M sayıyla EVA ile uzlaşma görüşmelerine başlanmasına karar verilmiştir. Uzlaşma görüşmelerinin başlanmasına ilişkin kararı takiben, 27.03.2024 tarihinde Kurum merkez binasında EVA yetkilisi ve vekilleri ile uzlaşma görüşmesi gerçekleştirilmiştir. EVA ile gerçekleştirilen uzlaşma görüşmesinde raportörlerin yapmış olduğu bilgilendirmenin ardından EVA temsilcileri tarafından ihlalin kapsamı ve niteliği açısından teşebbüsün bilgilendirilmesi ve teşebbüsün Yönetim Kurulu ile istişare edilebilmesi için ek süre talep edilmesi ihtiyacı doğduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda teşebbüs temsilcilerinin talebi üzerine, uzlaşma sürecinin devam edip etmeyeceğine ilişkin karar verilerek Kuruma bildirilmesi adına tarafa 29.03.2024 günü mesai bitimine kadar süre verilmiştir.

- (23) Söz konusu görüşmenin akabinde Kurum kayıtlarına 29.03.2024 tarih ve 50464 sayı ile intikal eden yazıyla EVA'nın uzlaşma sürecinden çekildiği bildirilmiştir. Söz konusu çekilme bildirimine ilişkin hazırlanmış olan 01.04.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-14 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 04.04.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-16/365-M sayıyla, EVA bakımından sürecin uzlaşma ile sonuçlanmadığı kabul edilerek olağan soruşturma usulünün takip edilmesine karar verilmiştir.
- (24) Mezkûr soruşturma kapsamında 21 farklı dağıtım bölgesinde faaliyet gösteren elektrik dağıtım şirketlerinden Alcen Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ (ALCEN)'den, Hipar Adi Ortaklığı Ticaret İşletmesi (HİPAR)'nden, Enerjisa Enerji AŞ (ENERJİSA)'den ve Çalık Enerji ve Sanayi Ticaret AŞ'den (ÇALIK ENERJİ) bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. ALCEN'den talep edilen bilgiler ve belgeler 29.03.2024 tarihinde, HİPAR'dan talep edilen bilgiler ve belgeler 01.04.2024 tarihinde ve ENERJİSA'dan talep edilen bilgiler ve belgeler muhtelif tarihlerde ve ÇALIK ENERJİ'den talep edilen bilgiler ve belgeler 02.04.2024 ve 15.04.2024 tarihlerinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (25) Öte yandan, bilgi talep edilen diğer teşebbüslerden ADM Elektrik Dağıtım AŞ (ADM EDAŞ), Akedaş Elektrik Dağıtım AŞ (AKEDAŞ), Akdeniz Elektrik Dağıtım AŞ (AKDENİZ EDAŞ), Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım AŞ (AYEDAŞ), Aras Elektrik Dağıtım AŞ (ARAS EDAŞ), Başkent Elektrik Dağıtım AŞ (BAŞKENT), Boğaziçi Elektrik Dağıtım AŞ (BEDAŞ), Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ (ÇEDAŞ), Çoruh Elektrik Dağıtım AŞ (ÇORUH EDAŞ), Dicle Elektrik Dağıtım AŞ (DİCLE EDAŞ), Fırat Elektrik Dağıtım AŞ (FIRAT EDAŞ), Gediz Elektrik Dağıtım AŞ (GEDİZ EDAŞ), Kayseri ve Civarı Elektrik Türk AŞ (KCETAŞ), Meram Elektrik Dağıtım AŞ (MERAM EDAŞ), Osmangazi Elektrik Dağıtım AŞ (OEDAŞ), Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ), Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ (TOROSLAR), Trakya Elektrik Dağıtım AŞ (TREDAŞ), Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ (UEDAŞ), Vangölü Elektrik Dağıtım AŞ (VAN EDAŞ) ve Yeşilirmak Elektrik Dağıtım AŞ'tan (YEDAŞ) talep edilen bilgiler ve belgeler muhtelif tarihlerde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (26) Mevzubahis soruşturma kapsamında ARMTEK tarafından bir aktif işbirliği başvurusu yapılacağına ARMTEK temsilcisi tarafından bildirilmesi üzerine anılan temsilci ile Kurum merkezinde 24.04.2024 tarihinde bir görüşme gerçekleştirilmiş ve söz konusu görüşme tutanak altına alınmıştır. ARMTEK tarafından gönderilen aktif işbirliği ve teşebbüsün ikinci uzlaşma başvurusunu içeren dilekçe, görüşme sonrasında 24.04.2024 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal ettirilmiştir.
- (27) ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında ARMTEK yetkilileri ve temsilcisi ile 29.04.2024 tarihinde Kurum merkezinde bir görüşme gerçekleştirilmiş ve söz konusu görüşmede ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusuna yönelik olarak bazı bilgiler ve belgeler sunulmuştur.
- (28) Mezkûr soruşturma devam ederken Kurulun 03.05.2024 tarihli ve 24-21/487-M sayılı kararı ile 13.07.2023 tarihli, 23-31/596-M sayılı ve 28.09.2023 tarihli, 23-46/875- M sayılı kararları uyarınca yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ULUSOY ve Monokon Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ (MONOKON) bakımından 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına karar verilmiştir.
- (29) Söz konusu Kurul kararı akabinde 07.05.2024 tarihinde, görevli meslek personeli tarafından ULUSOY'da ve MONOKON'da incelemeler yapılmış ve ayrıca yerinde inceleme ve bilgi isteme tutanakları ile adı geçen teşebbüslerden bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur.

- (30) ULUSOY'dan talep edilen bilgiler ve belgeler 17.05.2024 tarihinde, MONOKON'dan talep edilen bilgiler ve belgeler ise 20.05.2024 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (31) Aktif işbirliği başvurusu kapsamında ARMTEK tarafından sunulan bilgiler ve belgeler çerçevesinde hazırlanan 08.05.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-16 sayılı Bilgi Notu Kurulun 09.05.2024 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 24-22/505-M sayı ile EFG Elektrik İnşaat Enerji Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (EFG), MONOKON ve ULUSOY hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (32) Kurulun 09.05.2024 tarihli toplantısında ARMTEK tarafından Aktif İşbirliği Yönetmeliği çerçevesinde yapılan aktif işbirliği başvurusunun, Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamındaki koşulları yerine getirmesi şartıyla, anılan teşebbüse adı geçen Yönetmelik'in "Para cezalarında indirim" başlıklı 5. maddesi çerçevesinde indirim uygulanmasına ve (.....) 24-22/505-MP sayı ile karar verilmiştir.
- (33) (.....)
- (34) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince Soruşturma Bildirimi, soruşturma tarafları olan; ULUSOY, MONOKON ve EFG'ye 15.05.2024 tarihli yazılar ile iletilmiştir.
- (35) ULUSOY tarafından gönderilen birinci yazılı savunma 13.06.2024 tarihinde, MONOKON tarafından gönderilen birinci yazılı savunma 14.06.2024 tarihinde ve EFG tarafından gönderilen birinci yazılı savunma 20.06.2024 tarihinde süreleri içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (36) Soruşturma sürecinde ARMTEK tarafından yapılan ikinci uzlaşma başvurusu Kurum kayıtlarına 24.04.2024 tarih ve 51202 sayı ile intikal etmiştir. Söz konusu uzlaşma başvurusuna yönelik olarak hazırlanan 05.06.2024 tarihli ve 2023-2-001/BN-17 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 06.06.2024 tarihli toplantısında görüşülmüştür. ARMTEK tarafından 18.12.2023 tarih ve 46186 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yazı ile yapılmış olan uzlaşma başvurusunda sürecin uzlaşma ile sonuçlanmaması sebebiyle Uzlaşma Yönetmeliği'nin 11. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde ARMTEK tarafından tekrar bir uzlaşma talebinde bulunulamayacağı değerlendirilmiş ve bu nedenle ARMTEK'in 24.04.2024 tarihli ve 51202 sayılı uzlaşma başvurusu 24-25/614-M sayılı karar ile reddedilmiştir.
- (37) Tarafların yazılı savunmaları üzerine 23.10.2024 tarihli ve 2023-2-001/EG sayılı ek yazılı görüş hazırlanmıştır.
- (38) Yapılan sözlü savunma toplantısı yapılması talebi 4054 sayılı Kanun'un 46. maddesi kapsamında 09.01.2025 tarihli Kurul toplantısında ele alınmış ve 25-01/9-M sayı ile sözlü savunma toplantısının 25-26.02.2025 tarihlerinde yapılmasına karar verilmiştir. Kurulun 06.02.2025 tarihli ve 25-04/121-M sayılı kararıyla söz konusu tarihler 26-27.02.2025 olarak yeniden belirlenmiştir. Sözlü savunma toplantıları anılan tarihlerde gerçekleştirilmiştir.
- (39) Yürütülen soruşturmaya ilişkin Rapor, Ek Görüş, toplanan deliller, yazılı, sözlü savunmalar ve incelenen dosya muhteviyatına göre nihai karar tesis edilmiştir.
- (40) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da;
- (41) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında,
- a) Soruşturma taraflarından;

1. Armtek Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
2. Astor Enerji AŞ ve EFG Elektrik Enerji AŞ'den oluşan ekonomik bütünlük
3. ATS Elektrik Pano Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
4. Balıkesir Elektromanyetik Sanayi Tesisleri AŞ
5. Beta Enerji ve Teknoloji AŞ
6. Ekos Teknoloji ve Ticaret AŞ
7. Eltaş Transformatör Sanayi ve Ticaret AŞ
8. Eva Elektromekanik Sanayi ve Ticaret AŞ
9. Girişim Elektrik Sanayi Taahhüt ve Ticaret AŞ ve Europower Enerji ve Otomasyon Teknolojileri Sanayi Ticaret AŞ'den oluşan ekonomik bütünlük
10. Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi AŞ
11. Kontrolmatik Teknoloji Enerji ve Mühendislik AŞ
12. Meksan Trafo Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
13. Monokon Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
14. Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret AŞ

ünvanlı teşebbüslerin TEİAŞ'ın ve/veya özel elektrik dağıtım şirketlerinin gerçekleştirmiş oldukları ihalelerde danişıklı hareket ederek ve/veya ihale dışı satışlarda fiyat tespitinde bulunarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri,

- b) Yukarıda adı geçen soruşturma tarafı teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği ve
- c) Grid Solutions Enerji Endüstrisi AŞ tarafından 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğine yönelik bulguya ulaşılamadığından, ilgili teşebbüs hakkında idari para cezası uygulanmasına yer olmadığı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Haklarında Soruşturma Yürütülen Teşebbüsler

I.1.1. ARMTEK

- (42) ARMTEK, 2018 yılında faaliyete başlamış olup elektrik devrelerinin anahtarlanması, korunması ile elektriğin kontrolüne ve dağıtımına özgü cihazların imalatı (sigorta, otomatik devre, röle, yalıtım, devre ve yük ayırıcı anahtar, voltaj sınırlayıcı vb.) alanlarında faaliyet göstermektedir. Bağlı ortaklığı ve iştiraki bulunmayan ARMTEK'in merkezi ve üç adet üretim tesisi Ankara'dadır.

I.1.2. ASTOR

- (43) ASTOR, 1983 yılında faaliyete başlamış olup güç ve dağıtım transformatörlerinin, orta ve yüksek gerilim anahtarlama ürünlerinin ve trafo merkezlerinin üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. ASTOR'un merkezi ve iki adet üretim tesisi Ankara'dadır. Teşebbüsün Transtek Transformatör Sanayi ve Ticaret AŞ olan ticaret ünvanı 2008 yılında Astor Transformatör Enerji Turizm İnşaat ve Petrol Sanayi ve Ticaret AŞ olarak, 2021 yılında ise Astor Enerji AŞ olarak değiştirilmiştir. Teşebbüsün bağlı ortaklığı ve iştiraki yoktur.

I.1.3. ATS

- (44) ATS, 2003 yılında faaliyete başlamış olup alçak gerilim pano imalatı ve satışı, elektrik devrelerinin anahtarlanması, korunması ile elektriğin kontrolüne ve dağıtımına özgü cihazların imalatı (sigorta, otomatik devre kesici, röle, yalıtım, devre ve yük ayırıcı anahtarlar, voltaj sınırlayıcı vb.) ve orta gerilim ürünlerinin (trafo, hücre ve köşk) alımı satımı alanlarında faaliyet göstermektedir. Bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmayan ATS'nin merkezi ve üretim tesisi Ankara'da bulunmaktadır.

I.1.4. BEST

- (45) BEST, 1966 yılında faaliyete başlamış olup güç ve dağıtım transformatörlerinin üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. BEST'in merkezi ve üretim tesisi Balıkesir'dedir.
- (46) BEST'in bünyesinde yer alan BEST Elektrik Taahhüt AŞ, hidroelektrik santrali, termik santral, nükleer üretim santrali vb. enerji santrallerinin inşaatı alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.5. BETA

- (47) BETA, 1997 yılında faaliyete başlamış olup çeşitli güçlerde ve gerilimlerde özel, kuru ve yağlı tip transformatörlerin imalatı ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. BETA'nın merkezi ve üretim tesisi Adana'dadır. Teşebbüsün, Transformatör Elektromekanik San. ve Tic. AŞ olan ticaret ünvanı 2022 yılında Beta Enerji ve Teknoloji AŞ olarak değiştirilmiştir. Teşebbüsün bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmamaktadır.

I.1.6. EFG

- (48) EFG, 2015 yılında faaliyete başlamış olup modüler hücrelerin, monoblok beton köşklerin, prefabrik merkezlerin ve sac köşklerin imalatı alanında faaliyet göstermektedir.
- (49) Bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmayan EFG'nin merkezi ve üretim tesisi Diyarbakır'da bulunmaktadır. Teşebbüsün EFG Elektrik İnşaat Enerji Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi olan ticaret ünvanını 2023 yılında EFG Elektrik Enerji AŞ olarak değiştirilmiştir.

I.1.7. EKOS

- (50) EKOS, 2020 yılında faaliyete başlamış olup orta ve yüksek gerilim elektrik şebekelerinin denetimini ve otomasyonunu temin eden anahtarlama ekipmanı, röle ve kumanda cihazları ile bunların prefabrik beton trafo merkezlerinde ve panolarda entegrasyonu ve imalatı alanlarında faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün merkezi Balıkesir'de olup Balıkesir'de ve Kocaeli'de üretim tesisleri bulunmaktadır. Teşebbüsün Ekosinerji Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ olan ticaret ünvanı 2023 yılında Ekos Teknoloji ve Elektrik AŞ olarak değiştirilmiştir.
- (51) EKOS'un bağlı ortaklığı olan Ekos Mobilite Çözümleri Teknoloji Ticaret AŞ elektrikli araç şarj istasyonları işletmeciliği ve yenilenebilir enerji yatırımları alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.8. ELTAŞ

- (52) ELTAŞ, 1981 yılında faaliyete başlamış olup güç ve dağıtım transformatörlerinin üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. ELTAŞ'ın merkezi ve üretim tesisi İzmir'dedir.

- (53) ELTAŞ'ın bünyesinde yer alan AG Power Systems Inc. (AG POWER) ise Amerika Birleşik Devletleri'nde transformatör satışı ve pazarlaması alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.9. EVA

- (54) EVA, 2017 yılında faaliyete başlamış olup alçak gerilim pano imalatı ve ticareti, orta gerilim ürünleri ticareti ve elektrik malzemesi ticareti (kablo vb. çeşitli elektrik malzemeleri) alanlarında faaliyet göstermektedir.
- (55) Bağlı ortaklığı veya iştiraki bulunmayan EVA'nın merkezi ve üretim tesisi Ankara'dadır. EVA Elektromekanik Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. olan ticaret ünvanı 2022 yılında EVA Elektromekanik San. ve Tic. AŞ olarak değiştirilmiştir.

I.1.10. EUROPOWER

- (56) EUROPOWER, 2008 yılında faaliyete başlamış olup hücre, köşk, alçak gerilim panoları, yüksek gerilim anahtarlama ürünleri, yağlı tip dağıtım transformatörleri, güneş paneli, güneş konstrüksiyon sistemleri, yazılım ve otomasyon sistemleri, enerji sektöründe kullanılmak üzere geliştirilen teknolojilerin üretimi ile test hizmeti alanlarında faaliyet göstermektedir. GESAN'ın iştiraki konumunda olan teşebbüsün merkezi Ankara'dadır. EUROPOWER'ın bünyesinde yer alan şirketlere ve bu şirketlerin faaliyet alanlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Tablo 1- EUROPOWER'ın Bünyesinde Yer Alan Şirketlerin Faaliyet Alanları

Ticaret Ünvanı	Faaliyet Alanları
Europower Energie B.V.	EUROPOWER tarafından üretilen ürünleri ve sistemleri başta Hollanda ve Benelux bölgesi olmak üzere tüm Avrupa'ya sunmak üzere kurulmuş bir şirket olup güneş enerjisi santralleri öncelikli olmak üzere bölgeye ürün/hizmet tedarik etmekte ve bölgedeki anahtar teslim projeleri yürütmektedir.
Peak PV Solar Teknolojileri AŞ	Güneş paneli üretmektedir.
Europower World Enerji AŞ	EUROPOWER tarafından üretilen ürünleri ve sistemleri küresel çapta satışa sunmak üzere kurulmuş bir şirket olup hâlihazırda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.
Kaynak: Europower'ın cevabi yazısı	

I.1.11. GESAN

- (57) GESAN, 1999 yılında faaliyete başlamış olup yurt içinde ve yurt dışında; (i) anahtar teslim enerji üretim santralleri ve elektrik iletim ve dağıtım tesisleri ile söz konusu iletim ve dağıtım tesislerine ilişkin güç sistemleri ve alt yapı kurulumu, (ii) elektrik üretim, iletim ve dağıtım sistemlerinde kullanılacak alçak, orta ve yüksek gerilim ürünlerin ticareti, (iii) mühendislik, akredite test laboratuvarı, tip ve saha test ile enerji tesisleri devreye alma ve işletme/bakım hizmetleri, (iv) elektrik ve enerji sektörüne ilişkin satış ve pazarlama hizmetleri ile mümesillik hizmetleri ve (v) elektrik üretimi, dağıtımı ve dağıtımının izlenebilmesi, uzaktan kontrol ve kumanda edilebilmesi ile otomasyon ve uzaktan kontrol sistemleri alanlarında faaliyet göstermektedir. GESAN'ın merkezi Ankara'dadır.
- (58) GESAN'ın bünyesinde yer alan şirketlere ve bu şirketlerin faaliyet alanlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 2- GESAN'ın Bünyesinde Yer Alan Şirketlerin Faaliyet Alanları

Ticaret Ünvanı	Faaliyet Alanları
EUROPOWER	Hücre, köşk, alçak gerilim panoları, yüksek gerilim anahtarlama ürünleri, yağlı tip dağıtım transformatörleri, güneş paneli, güneş konstrüksiyon sistemleri, yazılım ve otomasyon sistemleri, enerji sektöründe kullanılmak üzere geliştirilen teknolojilerin üretimi ile test hizmeti sunumu
SmartPower Enerji İnşaat Taahhüt ve Otomasyon Teknolojileri San. Dış. Tic. AŞ	GESAN ve EUROPOWER tarafından üretilen ürünlerin ve sistemlerin Ortadoğu'ya ihracatı ile bu sistemlerde kullanılacak hizmetlerin sunumu
Girişim Elektrik Morocco S.A.R.L.A. U.	GESAN ve EUROPOWER tarafından üretilen ürünlerin ve sistemlerin Afrika'ya ihracatı ile bu sistemlerde kullanılacak hizmetlerin sunumu
Europower Ukraine LLC	GESAN ve EUROPOWER tarafından üretilen ürünlerin ve sistemlerin Doğu Avrupa'ya ihracatı ile bu sistemlerde kullanılacak hizmetlerin sunumu
Europower Enerji DOO Skopje	GESAN ve EUROPOWER tarafından üretilen ürünlerin ve sistemlerin Doğu Avrupa'ya ihracatı ile bu sistemlerde kullanılacak hizmetlerin sunumu
Euro Power Algeria Sarl	GESAN ve EUROPOWER tarafından üretilen ürünlerin ve sistemlerin Cezayir pazarına ihracatı ile bu sistemlerde kullanılacak hizmetlerin sunumu
Kaynak: GESAN'ın cevabi yazısı	

I.1.12. GE

- (59) GE, 1966 yılında Türkiye'de faaliyete başlamış olup güç ve dağıtım transformatörlerinin, şalt cihazlarının, şalt tesislerinin⁴ ve güneş enerjisi santralleri (GES)'nde kullanılan malzemelerin üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermektedir. GE'nin merkezi ve üretim tesisi Kocaeli'dedir.
- (60) GE'nin bünyesinde yer alan şirketlere ve bu şirketlerin faaliyet alanlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 3- GE'nin Bünyesinde Yer Alan Şirketlerin Faaliyet Alanları

Ticaret Ünvanı	Faaliyet Alanları
GE Renewable Enerji AŞ	Kombine büro yönetim hizmeti ve enerji projelerine yönelik mühendislik ve danışmanlık hizmeti
GE Enerji Endüstri Ticaret ve Servis AŞ	Kombine büro yönetim hizmeti
General Elektrik Ticaret ve Servis AŞ	Enerji projelerine yönelik mühendislik ve danışmanlık hizmetleri
LM Wind Power Blades Turkey Sanayi ve Ticaret AŞ	Türbin ve türbin parçaları imalatı
GE Dijital Yazılım Servisleri AŞ	Bilgisayar, yazılım, elektronik ve telekomünikasyon donanımlarının ve diğer büro ekipmanının bir ücret karşılığında veya sözleşmeye dayalı olarak toptan satışı
Kaynak: GE'nin cevabi yazısı	

I.1.13. HITACHI TR

- (61) HITACHI TR'nin hâlihazırda sahip olduğu güç şebekeleri iş kolu, ABB bünyesinde 1988 yılında faaliyete başlamıştır. Aralık 2019 itibarıyla, öncesinde ABB bünyesinde

⁴Şalt tesisleri, transformatörlerin kullanılmasıyla gerilimin yüksek formdan alçak veya ters forma dönüştürüldüğü elektrik üretim, iletim ve dağıtım sisteminin bir alt istasyonudur. Şalt cihazları da geriliminin formunu değiştirmeye yarayan cihazlardır.

bulunan güç şebekeleri iş kolu, o dönem ABB Grubu⁵ tarafından kontrol edilen ABB Power Grids Turkey Elektrik Sanayi AŞ (ABB POWER) ünvanlı şirket bünyesine alınmıştır. Takip eden süreçte ABB POWER, ABB Management Holdings Ltd. bünyesine alınarak faaliyetlerine devam etmiştir. HITACHI TR Ltd. Corporation (HITACHI), ABB Grubunun kontrolünde bulunan ve güç şebekeleri iş kolunda faaliyetlerini sürdüren ABB POWER'ı 01.07.2020 tarihi itibarıyla devralmıştır⁶. Devralma işlemi öncesinde HITACHI'nin Türkiye'de güç şebekeleri alanında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Devralma işlemi sonrasında HITACHI, HITACHI TR vasıtasıyla şebeke otomasyonu, şebeke entegrasyonu, güç ve dağıtım transformatörlerinin ve yüksek gerilim alanlarında güç ürünlerinin ve sistemlerinin üretimi ve satışı alanlarında faaliyet göstermeye başlamıştır. Genel Müdürlüğü İstanbul'da olan HITACHI TR'nin İstanbul'da ve Kocaeli'de dört ayrı üretim tesisi bulunmaktadır.

- (62) Şirketin ABB Power Grids Turkey Elektrik Sanayi AŞ olan ticaret ünvanı, 2021 tarihi itibarıyla HITACHI TR Energy Turkey Elektrik Sanayi AŞ olarak değiştirilmiştir.
- (63) HITACHI TR'nin bünyesinde yer alan HITACHI TR Energy İhracat Ticaret ve Elektrik Sanayi AŞ (HITACHI ENERGY), HITACHI TR'nin ihracat faaliyetlerini yürütmektedir.

1.1.14. KONTROLMATİK

- (64) KONTROLMATİK, 2008 yılında faaliyetine başlamış olup enerji projelerine yönelik mühendislik ve danışmanlık faaliyetleri, enerji santralleri inşaatı, transformatör satışı, kentsel elektrik hatlarının inşaatı, elektrik devrelerinin anahtarlanması, korunması ile elektriğin kontrolüne ve dağıtımına özgü cihazların imalatı, bilgisayar programlama ve diğer yazılım programlarının yayımlanması alanlarında faaliyet göstermektedir. Genel Müdürlüğü İstanbul'da olan teşebbüsün üretim tesisi Ankara'da bulunmaktadır.
- (65) KONTROLMATİK'in bünyesinde yer alan şirketlere ve bu şirketlerin faaliyet alanlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 42- KONTROLMATİK'in Bünyesinde Yer Alan Şirketlerin Faaliyet Alanları

Ticaret Ünvanı	Faaliyet Alanları
Skysens Teknoloji AŞ İş Ortaklığı	Bilgi teknolojisi ve bilgisayar hizmetleri
Pomega Enerji Depolama Teknolojileri AŞ	Şarj edilebilir pil ve batarya ile bunların parçalarının imalatı
Plan S Uydu ve Uzay Teknolojileri AŞ	Uzay aracı fırlatma araçları ve mekanizmaları ile uyduları, uzay roketleri, yörünge istasyonları ve uzay mekiklerinin imalatı
Progresiva Enerji Yatırımları Ticaret AŞ	Elektrik piyasasına ilişkin ilgili mevzuata uygun olarak elektrik enerjisi ve/veya kapasitesi ticareti, ilgili mevzuat çerçevesinde toptan satış, perakende satış ile ithalat ve ihracat faaliyeti
Kontrolmatik Cameroun	Elektrik üretimi, dağıtımı, iletimi, danışmanlık ve elektromekanik işler, enstrümantasyon, montaj, sistem mühendisliği, her türlü enerji santrali ve endüstriyel tesis inşaatı, nesnelerin interneti ve bilişim sistemleri
Enwair Enerji Teknolojileri AŞ	Şarj edilebilir pil ve batarya ile bunların parçalarının imalatı
Siterm Isı Sanayi AŞ İş Ortaklığı	Enerji projelerine yönelik mühendislik ve danışmanlık hizmetleri

⁵ABB Group İsviçre, Zürih'te kurulu olan enerji ve otomasyon teknolojisi alanlarında faaliyet gösteren uluslararası bir teşebbüştür. 1988 yılında ASEA (Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget) ve BBC (Brown, Boveri & Cie.) şirketlerinin birleşmesi ile oluşmuştur.

⁶Söz konusu devralma işlemine 23.01.2020 tarihli ve 20-06/55-31 sayılı Kurul kararı ile izin verilmiştir.

Mcfly Robot Teknolojileri AŞ	Özel amaçlar için çoklu görevlerde kullanılabilen sanayi robotlarının imalatı
Nextopia Enerji Üretim AŞ	Elektrik enerjisi üretimi
Proelectric Enerji Üretim AŞ	
FC Kontrolmatik Toshkent LLC	Elektronik, haberleşme, enformasyon teknolojileri, donanım ve sistem kurulumu, donanım servis hizmetleri ve mühendislik hizmetleri
Mint Elektrikli Araç Teknolojileri AŞ	Hafif motorlu kara taşıtlarının sürücüsüz olarak kiralınması ve leasing
Teknovus Şarj Teknolojileri AŞ	Elektrikli ekipmanın kurulum hizmetleri
Boyut Maket Sanayi Taşımacılık Ltd. Şti. İş Ortaklığı	Tekerlekli oyuncaklar, oyuncak bebek arabaları, oyuncak trenler ve diğer küçültülmüş boyutlu modeller/maketler ve inşaat oyun takımları, yarış setleri imalatı
Kaynak: KONTROLMATİK'in cevabi yazısı	

I.1.15. MEKSAN

- (66) MEKSAN, 1999 yılında faaliyete başlamış olup yağlı tip dağıtım transformatörlerinin imalatı, bakımı ve onarımı alanlarında faaliyet göstermektedir. MEKSAN'ın merkezi ve üretim tesisi Şanlıurfa'dadır.
- (67) Teşebbüsün bağlı ortaklığı ve iştiraki bulunmamaktadır.

I.1.16. MONOKON

- (68) MONOKON, 2019 yılında faaliyete başlamış olup modüler hücre⁷, gazlı ayırıcı⁸ ve kompakt trafo merkezi uygulamaları alanlarında faaliyet göstermektedir. Bağlı ortaklığı ve iştiraki bulunmayan MONOKON'un merkezi ve üretim tesisi Konya'dadır.

I.1.17. ULUSOY

- (69) ULUSOY, 1985 yılında faaliyete başlamış olup dağıtım transformatörleri, orta gerilim hücre, kablo aksesuarları, orta gerilim hücre komponentleri ve beton köşk tasarımı, üretimi ve satışı alanında faaliyet göstermektedir. ULUSOY'un merkezi ve üretim tesisi Ankara'da bulunmaktadır.
- (70) ULUSOY'un bünyesinde yer alan şirketlerin faaliyet alanlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 5- ULUSOY'un Bünyesinde Yer Alan Şirketlerin Faaliyet Alanları

Ticaret Ünvanı	Faaliyet Alanları
PT Ulusoy Electric Industry	Hava yalıtımlı modüler hücre üretimi ve satışı
PT Ulusoy Electric Indonesia	Orta gerilim elektrik dağıtım ekipmanı ve katener sistem uygulama ekipmanı pazarlama ve satışı
Kaynak: ULUSOY'un cevabi yazısı	

I.2. Sektör Hakkında Bilgi

- (71) Dosya konusunu, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen güç transformatörü alım ihalelerinde ve özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen dağıtım transformatörü, hücre, köşk ve trafo merkezi alım ihalelerinde danışıklı hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti oluşturmaktadır. Söz konusu ürünlerin elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının bir parçasını oluşturması ve bu ürünlerin elektriğin üretimi, iletimi

⁷Modüler Hücre (Metal Mahfazalı Modüler Hücreler – Metal Enclosed), orta gerilim enerji dağıtım sistemlerinde 12 kV, 24 kV ve 36 kV orta gerilim dağıtım sistemleri için, transformatör binalarında, beton ya da saç köşklere kullanılmak üzere tasarlanmış ürünlerdir.

⁸Ayırıcılar yükü kesilmiş hattı (yüksüz durumda) ayırıp izole ederek tam güvenliği sağlar.

ve dağıtım alanlarında, elektriğin fiziksel akışının sağlanması amacıyla kullanılması nedeniyle aşağıda öncelikle elektrik piyasasının işleyişine değinilecek olup akabinde dosya konusu bakımından taşıdığı önem nedeniyle önce transformatörlerin ardından diğer elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının her bir bileşeni ve kullanım alanları hakkında bilgi verilecektir.

1.2.1. Elektrik Piyasasının İşleyişi

- (72) Kamu iktisadi teşebbüsü (KİT) statüsündeki Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), ülkemizde elektriğin üretimi, iletimi, dağıtım ve ticareti faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla, 1970 yılında kurulmuştur. Elektrik sektörü 1980'li yıllara kadar kamu tekeli altında dikey bütünleşik yapıda işlemiştir. 1980'li yılların sonlarına doğru bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan ilerlemeler ve kamu tekellerinin merkezi hükümetlerin bütçeleri üzerinde yarattığı baskı nedeniyle elektrik piyasasındaki faaliyetlerin kamu tekeli altında sürdürülmesi sorgulanmış, reform tartışmaları gündeme gelmiş ve serbestleşme süreci başlamıştır. Bu doğrultuda Türkiye'nin elektrik sektöründeki serbestleşme sürecinin 1984 yılından itibaren başladığını söylemek mümkündür⁹.
- (73) 1993 yılında TEK, Türkiye Elektrik Üretim İletim AŞ (TEAŞ) ve Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ (TEDAŞ) adı altında iki ayrı KİT olarak yeniden yapılandırılmıştır. TEAŞ'ın ve TEDAŞ'ın kurulmasının ardından üretim ve iletim hizmetleri TEAŞ'a, dağıtım hizmetleri ise TEDAŞ'a verilmiştir. Akabinde 2001 yılında yayımlanan 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile TEAŞ; Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ), Elektrik Üretim AŞ (EÜAŞ) ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ (TETAŞ) adı altında, üç ayrı KİT şeklinde yeniden düzenlenmiş; 2018 yılında ise TETAŞ ile EÜAŞ, EÜAŞ bünyesinde birleştirilmiştir¹⁰.
- (74) Elektrik dağıtım ve perakende satışı sektöründe rekabete dayalı bir ortamın oluşturulmasını ve gerekli reformların yapılmasını teminen dağıtım bölgeleri baz alınarak kamu mülkiyetindeki elektrik işletmelerinin yeniden yapılandırılması suretiyle elektrik enerjisi dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesine karar verilmiş ve TEDAŞ 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsamına ve programına alınmıştır. Bu suretle elektrik dağıtım bölgeleri yeniden belirlenerek Türkiye 21 dağıtım bölgesine ayrılmış ve 31.08.2013 tarihi itibarıyla özel dağıtım şirketleri ile TEDAŞ arasındaki hisse devri sözleşmeleri tamamlanmıştır¹¹.
- (75) Elektrik endüstrisindeki değer zinciri üretim, iletim, dağıtım ve toptan/perakende satış halkalarından oluşmaktadır. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (6446 sayılı Kanun)'nın "*Tanımlar ve Kısaltmalar*" başlıklı 3. maddesinde;
- "*Üretim: Enerji kaynaklarının, elektrik üretim tesislerinde elektrik enerjisine dönüştürülmesini,*
 - *İletim: Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV¹² üzerindeki hatlar üzerinden naklini,*
 - *Dağıtım: Elektrik enerjisinin 36 kV ve altındaki hatlar üzerinden naklini,*
 - *Toptan Satış: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitesinin tekrar satışı için satışını,*
 - *Perakende Satış: Elektriğin tüketicilere satışını ifade eder.*"

⁹ 01.10.2018 tarihli ve 18-36/583-284 sayılı Kurul kararı

¹⁰ EÜAŞ Faaliyet Raporu (2022), s.8

¹¹ Detaylı bilgi için <https://www.tedas.gov.tr/tr/1/hakimizda/Page/63c639b9846b47cf4ea2ff56> (Erişim Tarihi: 22.06.2024)

¹² Kilovolt, bir elektrik sisteminin sahip olduğu 'gerçek güç' miktarını ifade eder.

şeklinde tanımlanmıştır. Türkiye’de yaşanan serbestleşme süreci ile birlikte, elektrik endüstrisi değer zincirinin üretim ve toptan/perakende satış aşamaları rekabete açılmıştır. Dağıtım faaliyeti de serbestleşme sürecinin bir parçası olarak 21 farklı dağıtım bölgesine ayrılmış ve özelleştirilmiştir. Buna karşın doğal tekel niteliğini haiz iletim ve dağıtım aşamaları rekabete açılmamış, iletim aşaması kamu tekelinde bırakılmış; dağıtım aşaması ise özel şirketlere devredilmiş ve bu şirketler bölgesel tekel olarak dağıtım faaliyetlerine devam etmektedir¹³. Aşağıdaki şekilde elektrik endüstrisindeki değer zinciri ve söz konusu faaliyeti yürüten sektör oyuncuları gösterilmektedir.

Şekil 1- Elektrik Endüstrisindeki Değer Zinciri

Kaynak: Dosya kapsamında görselleştirilmiştir.

- (76) Üretim, iletim, dağıtım ve toptan/perakende satış faaliyetlerinin birbirinden ayrıştırılması elektrik sektöründe serbest rekabetin sağlanması bakımından önem arz etmektedir. Aksi takdirde şebekeye hâkim olan teşebbüsün üretim ya da perakende satış alanında rekabet içerisinde olduğu diğer teşebbüslerin şebekeye erişimini çeşitli yollarla engelleyebileceği ve rekabeti kısıtlayabileceği endişesi oluşacaktır. Dikey ayrıştırma adı verilen mekanizma ile dağıtım ve iletim şebekelerine tüm oyuncuların ayırım olmaksızın erişebilmesi ve üretim, iletim, dağıtım ve toptan/perakende satış faaliyetlerini sürdüren teşebbüsler arasında çapraz sübvansiyonun¹⁴ önlenmesi amaçlanmaktadır.
- (77) Üretim aşaması rekabete açık olduğundan, birden çok üreticinin çeşitli enerji kaynaklarını kullanarak elektrik enerjisi üretmesi ve bu enerjiyi serbest tüketicilere veya tedarikçi firmalara satabilmesi mümkündür. Üretim faaliyeti, bir kamu kuruluşu olan EÜAŞ¹⁵ ile EÜAŞ'ın bağlı ortaklıkları ve özel üretim şirketleri tarafından gerçekleştirilmektedir¹⁶.
- (78) İletim aşaması, elektriğin yüksek gerilimli iletim hatları kullanılmak suretiyle dağıtım şebekesine veya doğrudan iletim hattına bağlı olan nihai kullanıcılara ulaştırılmasıdır. 6446 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre, iletim varlıklarının mülkiyetine sahip bir kamu şirketi olan TEİAŞ, iletim faaliyetini münhasıran yürütmekle görevlendirilmiştir.

¹³ 24.07.2020 tarihli ve 20-35/467-206 sayılı Kurul kararı

¹⁴ Çapraz sübvansiyon, Rekabet Terimleri Sözlüğü'nde "bir teşebbüsün bir alandaki faaliyetlerinden elde ettiği gelirle, başka bir alandaki faaliyetini finanse etmesini ifade etmektedir" şeklinde tanımlanmıştır.

¹⁵ EÜAŞ, kamu yararını gözeterek kârlılık ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde; güvenli, sürekli, kaliteli, verimli, düşük maliyetli, çevreyi gözetir elektrik enerjisi üretimi ve satışı faaliyetinde bulunmak amacıyla teşkil edilen bir kamu kuruluşudur (Bkz. <https://www.euas.gov.tr/hakkimizda> Erişim Tarihi:15.06.2024).

¹⁶ Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Elektrik Piyasası Uygulama El Kitabı s. 9

- (79) Dağıtım aşaması ise, elektriğin belli bir gerilim noktasının altına düşürüldükten sonra tüketiciye ulaşmasını sağlayan aşamadır. Elektrik iletim sistemleri 36 kV ile 764 kV arasında değişen yüksek voltajlarda, elektrik dağıtım sistemleri ise birkaç yüz volttan on binlerce volta kadar değişen daha düşük voltajlarda çalışmaktadır. İletim sistemlerinde kullanılan daha yüksek voltajlar, büyük miktarlarda gücün uzun mesafelerde verimli bir şekilde taşınmasına izin verirken, dağıtım sistemlerinde kullanılan daha düşük voltajlar, elektriğin evlerde, iş yerlerinde ve endüstrilerde son kullanıcılara iletilmesi için uygundur. Elektrik iletim sistemleri, elektriği uzun mesafelere taşımak için kullanılırken; elektrik dağıtım sistemleri, elektriği güç kaynağına daha yakın olan son kullanıcılara iletmek için kullanılmaktadır.
- (80) Elektrik iletim sistemleri; yüksek gerilim iletim hatları, trafo merkezleri, trafolar ve ilgili ekipmandan; elektrik dağıtım sistemleri ise elektrik hatları, dağıtım trafoları, dağıtım hatları ve ilgili ekipmandan oluşmaktadır. Elektrik iletim ve dağıtım sistemlerinde kullanılan ekipman, hizmet verilen alanın belirli voltaj seviyelerini ve güç taleplerini karşılamak üzere tasarlanmıştır.
- (81) Dağıtım aşaması da tıpkı iletim aşaması gibi doğal tekel niteliğine sahiptir. Türkiye’de dağıtım faaliyetleri 21 bölgeye ayrılmış olup her bir bölgede tek bir özel dağıtım şirketi tarafından elektrik dağıtım faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Elektrik dağıtım bölgelerine göre faaliyetlerini yürüten dağıtım şirketleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 6- Elektrik Dağıtım Şirketleri ve Dağıtım Bölgeleri

Elektrik Dağıtım Şirketi	Dağıtım Bölgesi
ADM EDAŞ	Aydın, Denizli, Muğla
AKEDAŞ	Kahramanmaraş, Adıyaman
AKDENİZ EDAŞ	Antalya, Burdur, Isparta
AYEDAŞ	İstanbul Anadolu Yakası
ARAS EDAŞ	Erzurum, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Erzincan, Iğdır, Kars
BAŞKENT	Ankara, Kırıkkale, Zonguldak, Bartın, Karabük, Çankırı, Kastamonu
BEDAŞ	İstanbul Avrupa Yakası
ÇEDAŞ	Sivas, Tokat, Yozgat
ÇORUH EDAŞ	Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Rize
DİCLE EDAŞ	Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Batman, Siirt, Şırnak
FIRAT EDAŞ	Elazığ, Bingöl, Malatya, Tunceli
GEDİZ EDAŞ	İzmir, Manisa
KCETAŞ	Kayseri
MERAM EDAŞ	Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Aksaray, Konya, Karaman
OEDAŞ	Eskişehir, Afyon, Bilecik, Kütahya, Uşak
SEDAŞ	Sakarya, Bolu, Düzce, Kocaeli
TOROSLAR	Adana, Gaziantep, Hatay, Mersin, Osmaniye, Kilis
TREDAŞ	Kırklareli, Tekirdağ, Edirne
UEDAŞ	Bursa, Balıkesir, Çanakkale, Yalova
VAN EDAŞ	Van, Bitlis, Hakkâri, Muş
YEDAŞ	Samsun, Amasya, Çorum, Ordu, Sinop
Kaynak: Açık kaynaklardan elde edilen bilgiler	

- (82) Toptan satış faaliyeti, üretim-tüketim zincirinde elektrik alışverişine aracılık etmektedir. Piyasa modeline göre toptan satış sisteminde elektrik kural olarak, üreticiden ikili anlaşma ile satın alınmakta ve başka bir tedarikçiye satılmaktadır. Bu nedenle elektrik

- (86) Elektrik, elektronik ve mekanik bileşenlerinin üretimiyle ve kullanımıyla ilgilenen bir endüstri dalı olan elektromekanik sanayi, elektrik enerjisinin üretim noktalarından tüketim noktalarına ulaştırılmasını sağlayan elektrik iletim ve dağıtım sistemlerinin bir alt dalı olarak kabul edilmektedir. Bu sistemlerin geliştirilmesi, üretilmesi ve bakımı için gerekli olan teknolojileri sağlamak ve bu sistemlerin güvenilirliğini ve verimliliğini artırmak alanlarında faaliyet gösterilen elektromekanik sanayi ile elektrik iletim ve dağıtım sistemleri arasındaki bağlantı, elektrik enerjisi iletimi ve dağıtımında kullanılan ekipmanın üretimi ve kullanımı üzerinedir.
- (87) Türkiye’de elektromekanik sanayi sektörünün gelişimine katkıda bulunmak, ulusal ve uluslararası platformlarda Türkiye’nin temsil edilmesini sağlamak ve sektörde kalite standartlarının artırılmasını temin etmek amaçları ile 19.03.1992 tarihinde Elektromekanik Sanayiciler Derneği (EMSAD) kurulmuştur. Elektromekanik imalat, transformatör merkezleri ve enerji nakil hattı yapım işleri ile mühendislik ve projelendirme alanlarında faaliyet gösteren ve mevcut durumda 67 üyesi^{21,22} bulunan EMSAD, üyeleri arasında iş birliğini ve dayanışmayı teşvik etmek, üyelerinin rekabet gücünü artırmak gibi çeşitli hizmetler sunarak elektromekanik sanayi sektörünün gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedir²³.
- (88) Hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin faaliyet alanlarına bakıldığında, teşebbüslerin elektrik üretim, iletim ve dağıtım şebekelerinin ihtiyacı olan alçak gerilim pano, akıllı şebeke tesisi, reaktör, şalt ekipmanı, transformatör ve trafo merkezi gibi iletim ve dağıtım ekipmanının üretimi ve/veya satışı ile iştigal ettikleri görülmektedir. Bu nedenle takip eden bölümde elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı hakkında detaylı bilgi verilecektir.

1.2.2. Elektrik İletim ve Dağıtım Ekipmanı

- (89) Elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı genel itibarıyla birlikte çalışan bir iletim ve dağıtım sisteminin bileşenleri olup müşterileri tarafından çoğunlukla bir arada satın alınmaktadır. Zira 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Dağıtım Şirketlerinin Satın Alma ve Satış İşlemleri Uygulama Yönetmeliği (Dağıtım Uygulama Yönetmeliği)’nin “*Temel İlkeler*” başlıklı 5. maddesinin üçüncü fıkrası “*İktisadi ve teknik bütünlüğü bulunan işler parçalara bölünerek ihale edilemez.*” hükmünü haizdir. Aşağıda yer alan tabloda Türkiye’de üretimi ve/veya satışı gerçekleştirilen başlıca elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı yer almaktadır²⁴.

Tablo 7- Türkiye’de Üretimi ve/veya Satışı Gerçekleştirilen Başlıca Elektrik İletim ve Dağıtım Ekipmanı

• Transformatör (güç transformatörü, dağıtım transformatörü vb.),	• Alçak gerilim şalt ekipmanı (yük ayırıcı, kesici vb.)
• Trafo merkezi (AIS, GIS, kompakt/mobil vb.),	• Orta gerilim şalt ekipmanı (ayırıcı, kesici, hücre vb.),
• Akıllı şebeke tesisi (şarj ünitesi, enerji depolama vb.)	• Yüksek gerilim şalt ekipmanı (ayırıcı, kesici vb.),
• Köşk (beton, metal, prefabrik vb.),	• Otomasyon SCADA,

²¹ Hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerden yalnızca ATS ve MEKSAN EMSAD üyesi değildir.

²² <https://www.emsad.org.tr/pdf/katalog-2023.pdf> Erişim Tarihi: 15.03.2024

²³ <https://www.emsad.org.tr/TR,617/amacimiz-ve-faaliyet-alanlarimiz.html> Erişim Tarihi: 16.03.2024

²⁴ Elektrik iletim ve elektrik dağıtım ekipmanı arasında keskin bir ayırım yapılamamaktadır. Zira söz konusu ürünler kimi durumlarda iletim ve/veya dağıtım hattı kullanımına uygun hale getirilebilmektedir. Bu sebeple tabloda yer alan ürünler elektrik iletim ve/veya dağıtım ekipmanı olup olmadığına bakılmaksızın tek başlık altında sınıflandırılmıştır.

• Alçak gerilim pano, • Aydınlatma direkleri, • Enerji nakil hattı, • Havai hat malzemesi, • Kondansatör, • İzolatör, • Koruma ve kumanda ekipmanı,	• Reaktör, • Anahtarlama ürünleri, • İnvertör, • Konvertör, • Redresör, • Topraklama bağlantı ekipmanı ve • Parafudr

Kaynak: Açık kaynaklardan elde edilen bilgiler

- (90) Her ne kadar Türkiye’de üretimi ve/veya satışı gerçekleştirilen ekipman çok çeşitli olsa da, EMSAD Tanıtım Kataloğu’ndan (2023) elde edilen bilgiye göre hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin üretimini ve/veya satışını gerçekleştirdiği elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı “transformatör, trafo merkezi, orta ve yüksek gerilim şalt ekipmanı, köşk, akıllı şebeke tesisi, alçak gerilim pano, otomasyon SCADA ve reaktör” ile sınırlıdır. Bu bölümde dosyanın esas konusunu oluşturan transformatörlerin ve soruşturmaya konu teşebbüslerin faaliyet alanlarında bulunan ürünlerin kullanım alanlarına ve işlevlerine ilişkin detaylı bilgi verilmektedir.

1.2.2.1. Transformatör

- (91) Elektrik enerjisi bir yerden başka bir yere iletilirken ya da bir cihaza uygulanırken, enerjinin genellikle bir seviyeden diğerine dönüştürülmesi gerekmektedir. Transformatör ya da kısa adıyla trafo iki veya daha fazla elektrik devresini elektromanyetik indüksiyonla²⁵ birbirine bağlayan bir elektrik aleti olup temelde bir enerji dönüştürme ekipmanıdır. Transformatörler elektriğin üretilmesinden iletilmesine ve dağıtılmasına kadar her alanda kullanılan ürünlerdir. Transformatörler ağırlıklı olarak tüm güç santrallerinde, yenilenebilir enerji üretiminde (güneş, rüzgâr, hidroelektrik), elektrik iletim ve dağıtım şebekeleri ile sanayi tesislerinde ve sanayi tesislerinin bağlandığı trafo merkezlerinde kullanılmaktadır.
- (92) Transformatörün işlevi, düşük akımlı yüksek gerilimli elektriği, hemen hemen hiç enerji kaybı olmaksızın, yüksek akımlı düşük gerilimli duruma (veya tam tersine) dönüştürmektir. Transformatörler elektrik enerjisini bir elektrik devresinden diğerine aktarmakta ve tipik olarak bu işlem sırasında akan elektriğin gerilimini istenildiği düzeyde değiştirmektedir. Transformatörler elektrikle çalışan masa lambası, pil şarj aracı, oyuncak araba ve bilgisayar gibi birçok cihazın tamamlayıcı elemanıdır. Bu cihazların hepsinde gerilimi ayarlamak için transformatör kullanılmaktadır. Kullanım yerlerine göre transformatörlerin boyutları değişmekte olup bezelye büyüklüğünde transformatörler olabildiği gibi, 500 ton ağırlığında olan transformatörler de bulunmaktadır. Transformatörler kullanıldıkları yerler neresi olursa olsun, prensip bakımından daima aynı olup birbirine ve toprağa karşı izole edilmiş iki sargı ile üzerinde sargıları taşıyan demir çekirdekten oluşmaktadır²⁶. Öte yandan çalışma sistemleri aynı olsa da transformatörler, farklı güçte ve gerilimde çalışacak şekilde tasarlanmaktadır. Aşağıdaki tablodan görülebileceği üzere, çalışma gerilimlerine göre transformatör çeşitleri değişmektedir.

²⁵ Elektrikleme veya indükleme adı ile de anılan elektromanyetik indüksiyon, elektrikle yüklü bir cismin diğer bir cisme teması sonucu o cisimde de elektrik akımı (voltaj) oluşturmaktır.

(Bkz. <https://www.nedirmedemek.com/ind%C3%BCKsiyon-ne-demek> Erişim Tarihi: 21.04.2024).

²⁶ YOLDAŞ, B. (2011), “Güç Transformatörleri ve Harmoniklerin İncelenmesi”, Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, s.7.

Tablo 8- Çalışma Gerilimlerine Göre Transformatör Çeşitleri

Transformatör Çeşidi	Çalışma Gerilimi
Alçak Gerilim	0-1 kV
Orta Gerilim	1-3-5-10-20-25-30 kV
Yüksek Gerilim	45-60-110 kV
Çok Yüksek Gerilim	150-220-380-400 kV
Kaynak: KONTROLMATİK ve SEM'in cevabi yazıları	

- (93) Transformatörler temelde güç transformatörü ve dağıtım transformatörü olarak ikiye ayrılmaktadır. Aşağıdaki tabloda güç ve dağıtım transformatörü arasındaki güç ve gerilim farkları yer almaktadır.

Tablo 9- Güç ve Dağıtım Transformatörlerinin Güç ve Gerilim Düzeyleri

	Güç Transformatörü	Dağıtım Transformatörü	
		Kuru Tip	Yağlı Tip
Güç	2500–1.000.000 kVA	25-2.500 kVA	25-2.500 kVA
Gerilim	36–1.500 kV	1-36 kV	1-36 kV
Kaynak: Açık kaynaklardan elde edilen bilgiler			

1.2.2.1.1. Güç Transformatörleri

- (94) Elektrik iletimi amacıyla voltaj seviyelerini yükseltmek veya düşürmek için tasarlanan güç transformatörleri, jeneratör transformatörleri, şebeke transformatörleri, oto transformatörler, endüstriyel transformatörler, güç reaktörleri ve özel transformatörler olarak çeşitlendirilebilmektedir.
- (95) Güç transformatörleri; 36 kV ve üzerindeki gerilim seviyeleri ile 2.500 kVA²⁷ ve üzeri güçlerde müşteri taleplerine, şartnamelere, ulusal ve uluslararası standartlara (IEC²⁸ ve IEEE²⁹) göre tasarımı ve imalatı yapılan transformatörlerdir. Güç transformatörlerinin üretim maliyetleri yüksektir ve müşterinin teknik şartnamesine³⁰ göre üretildikleri için stoklanmaları zor ürünlerdir. Teknik şartnamelere ve müşteri taleplerine göre güç transformatörlerinin tasarım süreci 1,5-2 ay, tedarik ve üretim süreçleri ise 4-10 ay arasında değişebilmektedir.
- (96) Güç transformatörleri proje özelinde, proje gerekliliklerini sağlayan teknik hesaplamalar kapsamında, "kısa devre dayanımı testi" gibi testlerin geçilmesi koşuluyla, talep üzerine sipariş usulü ile üretilmektedir. Özel nitelikli bir tasarıma sahip olduğu için güç transformatörlerinin stoklanması ticari olarak tercih edilmemektedir.

1.2.2.1.2. Dağıtım Transformatörleri

- (97) Elektrik enerjisinin yüksek gerilimden alçak gerilime düşürülmesini sağlayan dağıtım transformatörleri, sistemin dönüştürücü elemanlarıdır. Türkiye'de dağıtım transformatörü üretebilen 29 adet TEDAŞ onaylı firma bulunmaktadır³¹.

²⁷ Kilovolt amper, değeri bin volt olan elektrik gerilimi veya potansiyel fark birimi ifade eder.

²⁸ *The International Electrotechnical Commission* (Uluslararası Elektroteknik Komisyonu). 1906 yılında kurulmuş olan IEC tüm elektrik, elektronik ve ilgili teknolojiler için uluslararası standartları hazırlayan ve yayımlayan küresel bir organizasyondur. Bkz. <https://iec.ch/homepage>, Erişim Tarihi: 18.06.2023

²⁹ *The Institute of Electrical and Electronics Engineers* (Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Standartları Enstitüsü). Standart geliştirmek ve standartlar ile ilgili iş birliğini kolaylaştırmak için, çok çeşitli coğrafi alandan çok sayıda kişiyi ve kuruluşu bir araya getirmektedir. Bkz. <https://www.ieee.org/tr/>, Erişim Tarihi: 18.06.2024

³⁰ 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartname, ihale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine yer verilen belgeyi ifade eder.

³¹ Türkiye'de dağıtım transformatörü üretebilen onaylı firmalar şunlardır: Ataş Endüstriyel Makine San. ve Tic. Ltd. Şti., ATS, ASTOR, AZP Transformatör Mühendislik San. ve Tic. Ltd. Şti., BETA, BEST, DRN

(98) Dağıtım transformatörlerinin imalat süresi, transformatörün tipine, gücüne ve gerilimine göre farklılık göstermekle birlikte ortalama iki haftadır. Daha büyük güçteki transformatörlerde ise imalat süresi üç ay civarına yükselebilmektedir. Dağıtım transformatörleri yağlı tip ve kuru tip olarak ikiye ayrılmaktadır.

- Kuru Tip Dağıtım Transformatörü: İşletme sırasında oluşan ısıyı, hava sirkülasyonu ile atan transformatörlere kuru tip transformatör denilmektedir. Hastane, okul, alışveriş merkezi, otel gibi yoğun yaşam alanlarında ve bina altlarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Sargı yapılarından dolayı kısa devreye karşı dayanıklıdır ve patlama riski bulunmadığı için kullanım alanı oldukça geniştir³².
- Yağlı Tip Dağıtım Transformatörü: Yağlı tip dağıtım transformatörleri, giriş ve çıkış gerilimlerini istenilen oranlarda değiştiren, işletme sırasında oluşan ısının istenilen sıcaklığı aşmaması için transformatör yağı ile soğutulduğu transformatörlerdir. Yağlı tip dağıtım transformatörü, "hermetik transformatör ve genleşme depolu transformatör" olarak ikiye ayrılmaktadır. İki transformatör tipinde de trafo sargılarının tamamı yağın içinde bulunmaktadır.
 - Hermetik Transformatörler: Hermetik tip transformatörlerin içerisinde genleşme deposu bulunmadığı için sıcaklık etkisi ile yağın genleşmesi, dalgalı ve elastik kazan yapısı ile kontrol altına alınmaktadır. Dalgalı duvarlar, sıcaklığı dış yüzeye verirken genişleyip büzülerek genleşen yağı kontrol etmektedir. Şantiyeler, sulama projeleri, organize sanayi bölgeleri, dağıtım merkezleri, fabrikalar gibi alanlarda kullanılmaktadır³³.
 - Genleşme Depolu Transformatörler: Bu transformatörlerin genleşme depolarının boyutları, sıcaklık ile birlikte hacmi artan yağın genleşmesini depolayacak şekilde tasarlanmaktadır. Genleşme depolu transformatörler, atmosfere açık olduğu için ısı farklılıklarından kaynaklanan hava alışverişisi sonucunda zamanla hava kurutucu (*silikajel*) özelliğini kaybederek yağın nemlenmesine ve yapısının bozulmasına yol açmaktadır. Bu transformatörler şantiyeler, elektrik santralleri, alçak ve orta gerilim trafo merkezleri, şehir içi dağıtım merkezleri gibi alanlarda kullanılmaktadır³⁴.

(99) Bunun yanı sıra transformatörlerin sınıflandırılmasında kullanım amaçlarına göre bir ayrımın yapılması da mümkündür. Kullanım amaçları ayrımında transformatörler; oto transformatörler, yalıtım (izolasyon) transformatörleri, alçaltıcı transformatörler,

Enerji AŞ, Electra Transformer Elektrik San. ve Tic. Ltd. Şti., Elkima Elk. İnş. ve Taah. Tic. San. Ltd. Şti. (ELKİMA), Elmaksan Transformatör İmalat Makine Elektrik San. ve Tic. Ltd. Şti., Elsan Trafo San. ve Tic. Ltd. Şti., ELTAŞ, EMS Transformatör İmalat San. ve Tic. Ltd. Şti., Eren Transformatör San. ve Tic. AŞ, EUROPOWER, GAPSAN Trafo San. ve Tic. Ltd. Şti., HITACHI TR, Kaplan Trafo Enerji İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti., MAKSAN, MEKSAN, Öz Gökçe Elektrik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti., SBS Transformatör Enerji San. ve Tic. AŞ, SEM, Sami Trafo Makine İnşaat İmalat Taah. Genel Tic. Ltd. Şti., Timsan Transformatör Elk. Mot. ve Elk. Cih. San. Tic. Ltd. Şti., Tekiş Elektrik Makine İmalat İnş. Taah. San. Tic. AŞ, Trafomaks Transformatör San. ve Tic. Ltd. Şti., Transel Transformer İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti., ULUSOY.

³² <https://www.trans-el.com/tr/blog/kuru-tip-trafo-nedir-nerelerde-kullanilir-46.html>, Erişim Tarihi: 16.05.2024

³³ <https://www.alteksan.com/hermetik-tip-trafo/#:~:text=Hermetik%20Tip%20Trafo%20Nerelerde%20Kullan%C4%B1%C4%B1r,merkezleri%2C%20fabrikalar%2C%20elektrik%20santralleri%E2%80%A6>, Erişim Tarihi: 16.06.2024.

³⁴ <https://www.infraenerji.com/yaqli-tip-trafo/>, Erişim Tarihi: 16.06.2024

yükseltici transformatörler ve özel transformatörler olarak farklılaşmakta olup aşağıda bu ayrım temelinde detaylı bilgilere yer verilmektedir.

I.2.2.1.3. Oto Transformatörler³⁵

- (100) Primer³⁶ sargının bir kısmının veya tamamının sekonder³⁷ sargısı olarak da kullanıldığı ve her iki sargısı da aynı manyetik alanın etkisinde kalan transformatörlere, oto transformatör denilmektedir. Normal transformatörlerde primer (giriş sargısı) ve sekonder (çıkış sargısı) olmak üzere iki ayrı sargı bulunmaktayken; oto transformatörlerde hem primer hem de sekonder görevi yapan tek bir sargı bulunmaktadır. Oto transformatörler, gerilimi değiştirme amacıyla kullanılmaktadır; bu transformatörlerin gücü alçaltma veya yükseltme işlevi bulunmamaktadır.
- (101) Oto transformatör haricindeki güç transformatörleri teknik şartnameye ve müşteri taleplerine göre butik olarak tasarlanmakta ve üretilmekte olduğundan tasarım süreçleri 1,5-2 ayı bulabilmektedir. Ancak oto transformatörler, TEİAŞ tarafından tip testine tabi tutulduğu için standart tasarımda üretilen, tasarımı değiştirilemeyen ve bu nedenle uzun tasarım sürecinden etkilenmeyen güç transformatörleridir.

I.2.2.1.4. Yalıtım (İzolasyon) Transformatörleri

- (102) Yalıtım transformatörleri giriş (primer) sargısı ve çıkış (sekonder) sargısı arasında elektrik yalıtımını sağladığından normal transformatörlerden farklı olarak, çıkış sargısı ile giriş sargısı arasında elektriksel bir bağlantı bulunmamaktadır. Bu özelliği sayesinde doğru akımın³⁸ yalıtılması amacıyla kullanılmakta olup elektriksel bir devreyi ya da cihazı diğer devrelerden izole edebilmektedir³⁹. Bu tip transformatörler gerilim dönüşüm amaçlı değil iki devreyi yalıtım için kullanılmaktadır.

I.2.2.1.5. Alçaltıcı/Yükseltici Transformatörler

- (103) En yaygın kullanıma sahip transformatör tipi olan alçaltıcı transformatörler, çıkış (sekonder) sargısındaki gerilimin, giriş (primer) sargısındaki gerilimden düşük olduğu transformatörlerdir. Cep telefonlarının şarj aletlerinde ve şarjlı süpürgelerde bu tip transformatörler kullanılmaktadır. Çıkış (sekonder) sargısındaki gerilimin, giriş (primer) sargısındaki gerilimden yüksek olduğu transformatörler ise yükseltici transformatörlerdir. Televizyonlarda bu tip transformatörler kullanılmaktadır.

I.2.2.1.6. Ölçü Transformatörleri⁴⁰

- (104) Ölçü transformatörleri; transformatörlerin akım veya gerilim ölçmek amacıyla tasarlanmış özel bir uygulamasıdır. Bu transformatörler alternatif akım⁴¹ tesislerinde,

³⁵ <https://www.elektrikport.com/universite/oto-trafolari-elektrikport-akademi/6773#ad-image-0>. Erişim Tarihi: 21.05.2024

³⁶ Trafolarla gerilim uygulanan sargıdır. “Giriş sargısı” olarak da adlandırılmaktadır. (<https://www.erbakan.edu.tr/storage/files/department/enerjisistemlerimuhendisligibolu/Elektrik%20Makineleri%20I%20LAB.pdf>, Erişim Tarihi: 21.05.2024)

³⁷ Trafoda gerilim alınan yükün bağlandığı sargıdır. “Çıkış sargısı” olarak da adlandırılmaktadır. (<https://www.erbakan.edu.tr/storage/files/department/enerjisistemlerimuhendisligibolu/Elektrik%20Makineleri%20I%20LAB.pdf>, Erişim Tarihi: 21.06.2024)

³⁸ Doğru akım, yönü ve şiddeti zamana göre değişmeyen, sabit değerde ve yönde bir akımdır. Bkz. <https://www.etmd.org.tr/dogr-akim-nedir/> Erişim Tarihi: 22.06.2024

³⁹ Detaylı bilgi için <https://www.aydemperakende.com.tr/bloq/izolasyon-trafosu-nedir-nerelerde-kullanilir>. Erişim Tarihi: 22.05.2024

⁴⁰ Bkz. <https://www.elektrikport.com/makale-detay/olcu-trafolari-kullanim-amaclari-ve-onemli-yonleri/14573#ad-image-0> Erişim Tarihi: 17.05.2024

⁴¹ Alternatif akım, zaman içinde yönü ve şiddeti periyodik olarak değişen akımdır. Bkz. <https://www.teias.gov.tr/duyurular/ekat-belgesi-sinavi-ders-dokumanlari>, Erişim Tarihi: 22.03.2024

gerek akımı gerekse gerilimi belli oranlarda küçültmeye yarayan özel transformatörler olup akım ile gerilim seviyelerinde çeşitli bağlantılar yapılmasına imkân vermektedir. Ölçü transformatörleri de kendi içinde akım transformatörleri, gerilim transformatörleri ve elektronik ölçü transformatörleri olarak üçe ayrılmaktadır.

- Akım Transformatörleri: Bağlı olduğu devreden geçen yüksek akımı, istenilen oranda küçülten ölçü transformatörleridir.
- Gerilim Transformatörleri: Bağlı olduğu devreden geçen yüksek gerilimi, istenilen oranda küçülten ölçü transformatörleridir.
- Elektronik Ölçü Transformatörleri: Elektronik akım sensörleri ve elektronik gerilim sensörleri olarak da isimlendirilen elektronik ölçü transformatörleri, yüksek hassasiyetle küçük voltaj veya akım değişikliklerini algılamak için tasarlanmakta ve oldukça düşük gerilim üretmektedir.

1.2.2.1.7. Özel Transformatörler⁴²

- (105) Endüstrideki ve şebekedeki özel uygulamalarda kullanılan ve genellikle aşırı akımlarla, aşırı gerilimlerle ve reaktif yüklerle⁴³ baş etmek için üretilen özel transformatörlerin üretimi için standart tipteki güç transformatörlerinden daha uzun bir teklif, tasarım ve üretim sürecine ihtiyaç duyulmaktadır. Özel tip transformatörler kendi içinde fırın transformatörleri, fırın reaktörleri, şönt reaktörler, akım doğrultucu transformatörler ve faz kaydırıcı transformatörler olarak ayrılmaktadır.
- (106) Yukarıda farklı ayrımlarına göre detaylı bilgi verilen tüm transformatörlerin üretimi müşteri şartnamelerine ve teknik özelliklerine göre değişmekte olduğundan, siparişi takiben yapılan tasarım çalışmasına göre imalat gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla stoklama amacıyla transformatör üretiminin yaygın olmadığı söylenebilecektir. Yalnızca elektrik dağıtım şirketlerinin standart tipteki ürünleri için ve ağırlıklı olarak dağıtım transformatörlerinde, teşebbüslerin üretim bantlarının uygunluğuna bağlı olarak stoklama amacıyla üretim yapılabilmektedir.
- (107) Transformatörlerin üretimine, tasarım sonrasında kullanılacak olan malzemelerin belirlenmesinden ve bu malzemelerin tedarik edilmesinden sonra başlanmaktadır. Transformatör üretiminde çok sayıda girdi kullanılmakta olduğu ve bu girdilerin büyük bir çoğunluğunun ithal edildiği bilgisine ulaşılmıştır⁴⁴. Bu nedenle aşağıda, transformatör üretiminde kullanılan ham maddeler ve girdiler hakkında da kısaca bilgi verilecektir.

1.2.2.1.8. Genel Olarak Transformatör Üretiminde Kullanılan Ham Maddeler ve Girdiler⁴⁵

- (108) Transformatörlerin üretiminde kullanılan ana ham maddelere ve bu ham maddelerin özelliklerine aşağıda yer verilmektedir:

⁴² Detaylı bilgi için <https://www.besttransformer.com/urunler/ozel-transformatorler>, Erişim Tarihi: 22.06.2024

⁴³ İletim hatları ve transformatörler gibi çeşitli elektrik sistemlerinin çalışması için gerekli olan reaktif güç, alternatif akım devrelerinde voltaj ve akım senkronize olmadığından oluşmaktadır ve iletim hattındaki hareketi sırasında sisteme ek bir yük oluşturma görevindedir. Bu sebeple reaktif güç, tüm kabloların, transformatörlerin, şalt ekipmanının kullanımında oldukça önemlidir. Bkz. <https://www.alteksan.com/reaktif-guc-nedir>, Erişim Tarihi: 22.05.2024

⁴⁴ Pazarda ithalatı yapılan malzemeler ağırlıklı olarak Avrupa Birliği ve Uzak Doğu ülkelerinden sağlanmaktadır. İthalat yapılan başlıca ülkeler ise Çin, Japonya, Almanya, Güney Kore ve İtalya'dır.

⁴⁵ İlgili bölümün hazırlanmasında soruşturma tarafı teşebbüslerden elde edilen bilgilerden faydalanılmıştır.

- **Silisli Sac:** Başta elektrik sektörü olmak üzere pek çok sektörde kullanılmaktadır. İçerisinde bulunan silisyum sayesinde manyetik kayıpların en aza indirilmesini ve buna bağlı olarak da transformatörlerde verimin artırılmasını sağlamaktadır. Silisli sac Türkiye’de üretilmemesi nedeniyle tamamıyla ithal edilen bir üründür. Transformatörün maliyetinin yaklaşık %30’unu oluşturmaktadır. Dünya genelinde tedarik sorunları yaşanabilen silisli sac gibi malzemeler için önceden sipariş verilmekte veya şartnamelerde belirlenen teslim sürelerine uymak için stok tutulabilmektedir. Silisli sacın temin süresi üç ay ila bir yıl arasında değişmektedir.
- **Bakır:** Sargılarda kullanılan bakır ve alüminyum teller hacim olarak transformatörün yaklaşık %30’unu kapsamakta olup iç piyasadan tedarik edilebilmektedir. Türkiye’de sınırlı sayıda bakır üreticisi bulunduğu ve bakırın fiyatı bakır borsasına bağlı olarak belirlendiğinden tedarik süresi yaklaşık iki aydır.
- **Reçine:** Reçineler, elektrik ve elektronik endüstrilerinde dolgu ve kaplama için yaygın olarak kullanılmakta olup iç piyasadan tedarik edilebilmektedir.
- **Transformatör İzolasyon Yağı:** Trafo yağları olarak da bilinen bu yağlar, elektriksel yalıtım özelliklerine ve yüksek termal stabiliteye sahip yağlardan rafine edilmiş yağlardır. Genellikle güç ve dağıtım transformatörlerinde kıvılcımı önleme ve transformatörü soğutma amaçlı kullanılmaktadır. Transformatörlerde kullanılan izolasyon yağı çok büyük oranda ithal edilmekte olduğundan tedarik süresi üç ila altı ay arasında değişmektedir. Petrol türevi olan izolasyon yağı, transformatör maliyetinin yaklaşık %15-20 oranındaki kısmını oluşturmaktadır.
- **Buşing:** Transformatörlerin şebekeye bağlanmasında kullanılmakta olup yerli üretimi bulunmadığından ithal edilmektedir.
- **Kazan:** Kazanlar, yağlı tip dağıtım transformatörlerinde ve güç transformatörlerinde kullanılmakta olup iç piyasadan tedarik edilmektedir.
- **İzolasyon Malzemeleri:** Güç transformatörlerinde, örneğin bakır ve tane yönelimli silikon çelik gibi aktif malzemeler dışında çok sayıda demirli, demirsiz ve yalıtkan malzeme kullanılmaktadır.
- **Kademe Değiştirici:** Transformatörlerde gerilim seviyesinin değiştirilmesi amacıyla kullanılan kademe değiştiriciler transformatörü devre dışı bırakmadan gerilim değişimini sağladığı için güç transformatörlerinde sıklıkla kullanılmaktadır. Kademe değiştirici, bir transformatörün çıkış geriliminin giriş gerilimine oranı üzerindeki kontrolü kolaylaştırmaktadır. Mekanik bir cihaz olup çoğu durumda bir transformatörün hareketli parçalara sahip tek bileşeni konumundadır. Her bir tip transformatör için ayrı tip kademe değiştirici kullanılmaktadır. Kademe değiştiriciler temel olarak, boşta kademe değiştiriciler (*De-Energized Tap Changer-DETC*) ve yük altındaki kademe değiştiriciler (*On Load Tap Changer-OLTC*) olarak iki ana gruba ayrılmaktadır.

Boşta kademe değiştirici ile gerilim ayarı yapabilmek için transformatörün gerilimini kesip, kademe değiştiricide gerekli kademeye getirdikten sonra tekrar enerji vermek gerektiğinden transformatörün devre dışı bırakıldığı süreç içerisinde elektrik arzında kesintiye neden olmaktadır. Bu nedenle kesintiye gitmenin herhangi bir sorun yaratmayacağı şebekelerdeki düşük gerilimli transformatörlerde kullanılmaktadır. Yük altındaki kademe değiştiriciler ise transformatörün devre dışı bırakılmasına gerek olmaksızın gerilimi

değiştirebildiğinden ulusal şebeke gibi hassas ve büyük şebekelerde kullanılmaktadır. TEİAŞ tarafından alım ihalesi gerçekleştirilen transformatörlerde kullanılan kademe değiştiriciler, Türkiye pazarında yaygın kullanım alanına sahiptir. Kademe değiştiriciler genellikle ithal edildiğinden temin süresi yaklaşık 10 haftayı bulabilmektedir ve bu nedenle cüzi miktarda stok yapılan bir üründür.

- (109) Aşağıdaki tabloda Türkiye’de hâlihazırda güç, dağıtım ve ölçü transformatörleri üretimi alanlarında faaliyet gösteren başlıca oyuncular yer almaktadır.

Tablo 10-Türkiye’de Transformatör Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

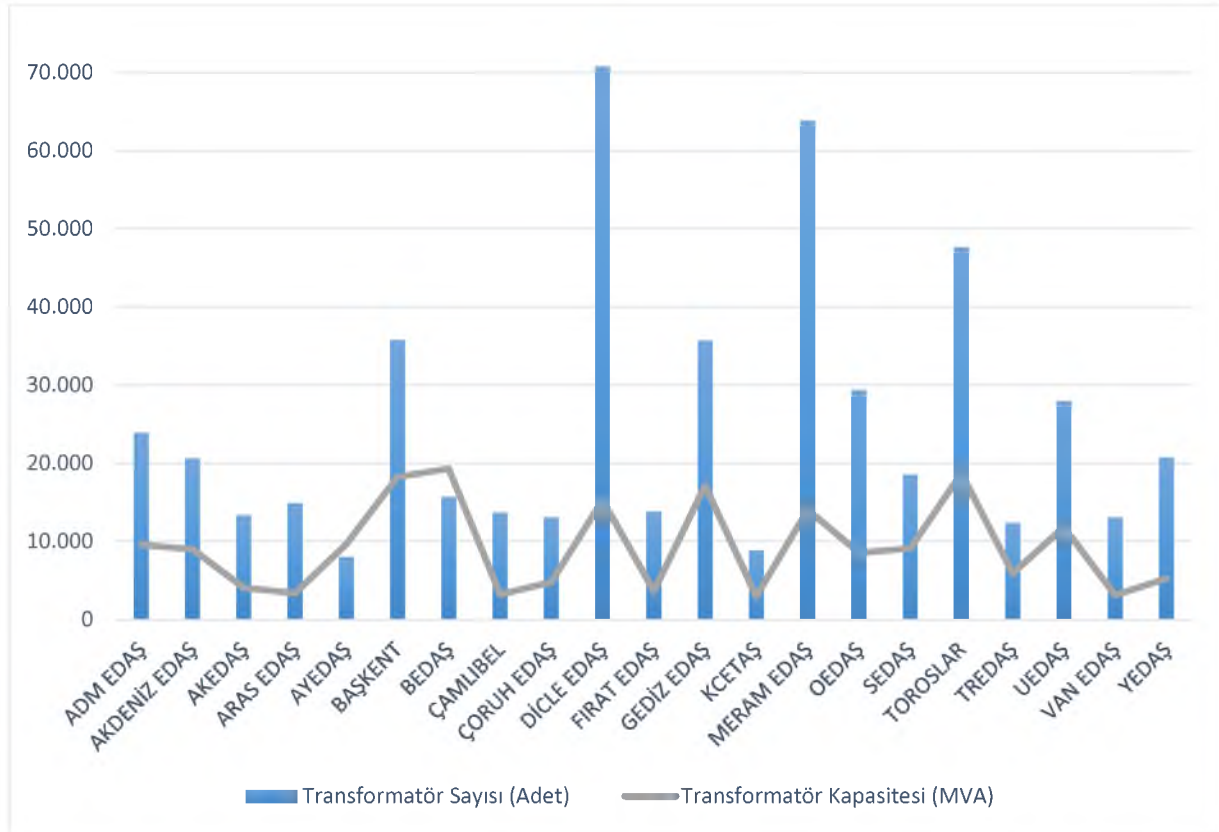
Güç Transformatörü	Dağıtım Transformatörü		Ölçü Transformatörü
	Kuru Tip	Yağlı Tip	
ASTOR BEST BETA ELTAŞ GE HITACHI TR MAKSAN	ASTOR BEST BETA ELTAŞ EUROPOWER GE ULUSOY ELKİMA	ASTOR BEST BETA HITACHI TR ELTAŞ ELKİMA EUROPOWER ULUSOY MAKSAN SEM	ARMTEK EMEK ⁴⁶ PFIFFNER ⁴⁷
Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.14			

- (110) Aşağıdaki grafikte ise özel dağıtım şirketlerine ait dağıtım transformatörü sayıları ile bu transformatörlerin toplam kapasiteleri yer almaktadır.

Grafik 1- Özel Dağıtım Şirketlerine Ait Transformatör Sayıları ile Transformatörlerin Sahip Olduğu Toplam Kapasite (2022)

⁴⁶ Emek Elektrik Endüstrisi AŞ

⁴⁷ Pfiffner Transformatör ve Elk. Gereç. Üret. San. ve Tic. AŞ

Kaynak: Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği (ELDER) Sektör Raporu'ndan elde edilen bilgiler dosya kapsamında grafiğe aktarılmıştır.

- (111) Yukarıda yer alan grafikten görüleceği üzere, 2022 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren özel dağıtım şirketleri arasında bünyesinde en fazla transformatör bulunduran şirket DİCLE EDAŞ'tır. DİCLE EDAŞ toplam 70.793 adet transformatöre sahipken, söz konusu transformatörlerin toplam kapasitesi 15.276 MVA⁴⁸'dir. Öte yandan 2022 yılında Türkiye'de faaliyet gösteren dağıtım şirketleri arasında bünyesinde en az transformatör bulunduran şirket AYEDAŞ'tır. AYEDAŞ toplam 8.082 adet transformatöre sahipken, söz konusu transformatörlerin toplam kapasitesi ise 9.634 MVA'dır.
- (112) Yukarıda yer alan grafikten görüleceği üzere bahsi geçen şirketlerin sahip olduğu transformatör sayıları arasında kayda değer farklar bulunsa da teşebbüslere ait toplam kapasiteler benzeşmektedir. Bu kapsamda 2022 yılında Türkiye'deki transformatörlerin toplam kapasitesi en fazla olan beş dağıtım şirketinin sırasıyla BEDAŞ, TOROSLAR, BAŞKENT, GEDİZ EDAŞ ve DİCLE EDAŞ olduğu ifade edilebilecektir.

1.2.2.2. Trafo Merkezi

- (113) Trafo merkezleri elektrik enerjisinin, elektrik santrallerinden itibaren tüketicilere aktarılmasına kadar olan güç iletim zincirinde, üretim-iletim-dağıtım şebekeleri arasındaki bağlantı noktalarında yer alan tesislerdir. Bu tesisler, yüksek gerilim enerji nakil hatlarından elektrik enerjisini alarak, orta ve alçak gerilime indirip tüketicilere dağıtmaktadır. Farklı kapasitelerde ve voltaj seviyelerinde üretilen trafo merkezleri proje gereksinimlerine ve kullanım alanlarına göre açık/kapalı şalt sahası ve kompakt trafo merkezi gibi farklı yapılarda üretilebilmektedir.

⁴⁸ Megavolt amper, bir transformatörün kapasitesini ölçmek için kullanılan birimdir. Başka bir deyişle, herhangi bir zamanda transformatörden iletebilecek toplam güç miktarını temsil etmektedir.

I.2.2.2.1. Açık/Kapalı Şalt Sahası Trafo Merkezi

- (114) Elektrik dağıtımında yaygın olarak kullanılan açık şalt sahası trafo merkezi (*Air Insulated Substation- AIS*), hava izolasyonu sayesinde yüksek gerilim hatları ve bileşenleri arasında yalıtım sağlamaktadır. Gaz ile yalıtılmış metal formda bir yapıya sahip olan kapalı şalt sahası trafo merkezi (*Gas Insulated Substation- GIS*) ise gaz izolasyonu sayesinde gerilim hatları ve bileşenleri arasında yalıtım sağlamakta ve kompakt biçimde üretilebilmektedir.
- (115) Yerleşim alanının geniş olduğu yerlerde açık şalt sahası trafo merkezi kullanılırken, daha yoğun yerleşim alanlarında, kapalı ortamlarda veya yer altında konumlandırılabilen kapalı şalt sahası trafo merkezi kullanılmaktadır.

I.2.2.2.2. Kompakt (Mobil) Trafo Merkezi⁴⁹

- (116) Kompakt ya da mobil trafo merkezleri; genellikle acil durumlarda veya planlı enerji kesintilerinde geçici güç ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılan taşınabilir platformlardır. Askeri kamplar, endüstri tesisleri, şehir şebekeleri gibi ilave güç ihtiyacı olan veya geçici enerji talebi gereken yerler yaygın kullanım alanlarıdır.
- (117) Aşağıdaki tabloda Türkiye’de trafo merkezi üretimi alanında faaliyet gösteren önemli oyuncular yer almaktadır.

Tablo 11- Türkiye’de Trafo Merkezi Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

Trafo Merkezi		
AIS/GIS Trafo Merkezi		Kompakt (Mobil) Trafo Merkezi
ATCE	KONTROLMATİK	ARMTEK
BEST	MİTAŞ ⁵⁰	ASTOR
EMTA ⁵¹	OSKAR ⁵²	ATCE
EUROPOWER	RAVEN ⁵³	BETA
DATEL ⁵⁴	ULUTAŞ ⁵⁵	EKOS
GES ⁵⁶	USLUEL ⁵⁷	EUROPOWER
GE	YEO ⁵⁸	EVA
GÜNGÖR ⁵⁹	ZRD ⁶⁰	ULUSOY
HITACHI TR	SIEMENS ⁶¹	

Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.19

I.2.2.3. Şalt/Şalter Ekipmanı

- (118) Elektrik hatlarının kontrol edilebilir bir şekilde bağlanıp ayrılabilmesi için kullanılan elektrik anahtarlama ve kontrol cihazlarına “*şalt/şalter ekipmanı*” adı verilmektedir.

⁴⁹ Detaylı bilgi için <https://www.elektrikport.com/universite/mobil-trafo-merkezleri/21321#ad-image-0>. Erişim Tarihi: 16.03.2024

⁵⁰ Mitaş Enerji ve Madeni İnş. İşleri Türk AŞ

⁵¹ Emta Elektrik Müh. İnş. Taah. ve Tic. AŞ

⁵² Oskar Yatırım Enerji San. ve Tic. AŞ

⁵³ Raven Enerji San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁵⁴ Datel Tellioglu Müh. İnş. Taah. ve Tic. Ltd. Şti.

⁵⁵ Ulutaş İnş. Elk. Tic. ve San. Ltd. Şti.

⁵⁶ GES Genel Elk. Sis. Yapım ve Müh. AŞ

⁵⁷ Usluel Enerji Tesisleri Taah. ve Tic. AŞ

⁵⁸ Yeo Teknoloji Enerji ve Endüstri AŞ

⁵⁹ Güngör Elk. San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁶⁰ ZRD Mühendislik AŞ

⁶¹ Siemens Sanayi ve Ticaret AŞ

Elektrik devrelerini açma, kapatma veya yönlendirme işlevlerini yerine getiren şalt ekipmanı, kendi içinde yüksek gerilim şalt ekipmanı ve orta gerilim şalt ekipmanı olarak ikiye ayrılmaktadır.

I.2.2.3.1. Yüksek Gerilim Şalt Ekipmanı^{62,63}

- (119) Elektrik devrelerinde açma kapama işleri genel olarak “şalter” adı verilen aygıtlarla yapılmaktadır. Büyük akımlı veya gerilimli devrelerde ise açma kapama işlerinde “Yüksek Gerilim Ayırıcılar/Kesiciler” kullanılmaktadır. Ayırıcılar ve kesiciler genel olarak orta ve yüksek gerilim hatlarında elektrik enerjisinin kesilmesi, devrenin açılması, hattın ayrılması veya kapatılması işlevlerini yerine getiren cihazlardır. Temel olarak, kesiciler, sistem enerji yüklüken yük akımını ve kısa devre akımını kesme görevini üstlenirken; ayırıcılar ise yükü kesilmiş hattı ayırıp izole ederek hattın güvenliğini sağlamaktadır.
- (120) Yüksek gerilim ayırıcılar ve kesiciler, genellikle 36 kV'den daha yüksek gerilim seviyelerinde kullanılmaktadırlar. Aşağıdaki tabloda Türkiye’de hâlihazırda yüksek gerilim şalt ekipmanı üretimi alanında faaliyet gösteren başlıca oyuncular yer almaktadır.

Tablo 12- Türkiye’de Yüksek Gerilim Şalt Ekipmanı Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

Yüksek Gerilim Şalt Ekipmanı	
Ayırıcı	Kesici
EMEK EUROPOWER GÜRAL ⁶⁴	ASTOR EUROPOWER
Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.14	

I.2.2.3.2. Orta Gerilim Şalt Ekipmanı

- (121) Elektrik enerjisinin tüketicilere ulaştırıldığı orta gerilim şebekelerinin altyapısını oluşturan orta gerilim şalt ekipmanı şehir şebekelerinde, organize sanayi bölgelerinde, elektrik enerjisini orta gerilim şebekeden alan tüm sanayi tesislerinde ve ticari tesislerde kullanılmaktadır. Türkiye’de üretimi ve/veya satışı gerçekleştirilen temel orta gerilim şalt ekipmanı ayırıcılar, kesiciler ve hücrelerdir.

I.2.2.3.2.1. Ayırıcılar ve Kesiciler

- (122) Bir kV ile 36 kV arasındaki gerilim seviyesinde enerji kesme ve ayırma işlemi yapan cihazlardır. Ayırıcıların bir çeşidi olan ve orta gerilim şalt tesislerinde ayırıcılar ve kesiciler arasındaki boşluğu doldurma gayesiyle geliştirilen yük ayırıcıları, basit ve ekonomik olduğundan geniş bir kullanım alanına sahiptir. Yük ayırıcıları orta gerilim dağıtım şebekelerinde çoğunlukla sigortalara beraber kullanılmaktadır.
- (123) Ayırıcılar kendi içinde hücre tipi (dâhili) ayırıcı ve direk tipi (harici) ayırıcı şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Hücre tipi ayırıcı, bina içerisinde kullanılacakları yerlere göre duvara veya sac hücreler üzerine monte edilmekteyken, direk tipi ayırıcı açık hava şartlarında çalışılacak biçimde imal edilmektedir. Aşağıdaki tabloda Türkiye’de hâlihazırda orta

⁶²Detaylı bilgi için <https://www.kardeselektrik.com.tr/haberler-ve-duyurular/discrepancy-kesici-ve-ayirici-salterler#:~:text=Kesiciler%20ve%20Av%C4%B1r%C4%B1c%C4%B1lar%2C%20Orta%20ve.izole%20ederek%20tam%20q%C3%BCvenli%C4%9Fi%20sa%C4%9Flar>, Erişim Tarihi: 15.03.2024

⁶³Detaylı bilgi için https://kucuker.sakarya.edu.tr/sites/kucuker.sakarya.edu.tr/file/YUKSEK_GERILIM_ELEMANLARI_EE_M13414_YUKSEK_GERILIM_TEKNIGI_-_PDF.pdf, Erişim Tarihi: 16.03.2024

⁶⁴Güral Elk. Malz. Tic. ve San. AŞ

gerilim ayırıcı ve kesici üretimi alanlarında faaliyet gösteren başlıca oyuncular yer almaktadır.

Tablo 13- Türkiye'de Orta Gerilim Ayırıcı/Kesici Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

Ayırıcılar				Kesiciler
Ayırıcı		Yük Ayırıcı		
Dâhili	Harici	Dâhili	Harici	
ARMTEK ASTOR EKOS EUROPOWER SCHNEIDER ⁶⁷ SFA ⁶⁸ ULUSOY	EFO ⁶⁵ ELOPAR ⁶⁶ GÜRAL	ARMTEK ASTOR EKOS EUROPOWER SCHNEIDER SFA ULUSOY	EFO ULUSOY	ARMTEK ASTOR EKOS EUROPOWER SCHNEIDER SFA ULUSOY
Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.16				

I.2.2.3.2.2. Hücreler⁶⁹

(124) Ana işlevi, devredeki elektrikli ekipmanı açmak, kapatmak, kontrol etmek ve korumak olan hücreler 36 kV gerilim seviyesine kadar dağıtım şebekesine bağlı olan, dâhili veya harici mekânlarda kullanılan anahtarlama, koruma veya ölçme gibi fonksiyonlar içeren orta gerilim şalt ekipmanı arasındadır. Hücreler kimi zaman tek başlarına, kimi zaman da dağıtım transformatörüyle ve alçak gerilim panolarıyla birlikte beton köşk içerisine monte edilen trafo merkezi olarak müşterilere sunulmaktadır. Hücreler kendi içinde gaz yalıtımlı hücre ve hava yalıtımlı hücre olmak üzere ikiye ayrılmaktadır:

- Gaz Yalıtımlı Hücreler (*Gas Insulated Switchgear- GIS*): Kompakt tip (*Ring Main Unit- RMU*) hücre olarak da adlandırılan GIS, SF₆⁷⁰ gazı ile yalıtılmış metal mahfazalı hücrelerdir. Gerilim altında bulunan hücre içindeki aktif bölümler, SF₆ gazı ile yalıtılmış halde bulunmaktadır.
- Hava Yalıtımlı Hücreler (*Air Insulated Switchgear- AIS*): AIS, hava ile yalıtılmış hücrelerdir. Devre kesiciler, ayırıcılar ve baralar⁷¹ gibi elektrikli bileşenlerin monte edildiği metal mahfazalı bölmelerden oluşmaktadır. İçeriğindeki ayırıcılar ve kesiciler, SF₆ gazı ile yalıtılmış bir tankın içinde bulunmaktadır. Başka bir deyişle enerjinin ayrılması ve kesilmesi SF₆ gazlı bir ortamda yapılmaktadır.

(125) Hava yalıtımlı hücreler genellikle açık hava koşullarında kullanılırken, gaz yalıtımlı hücreler daha yoğun yerleşim bölgelerinde veya dar alanlarda tercih edilmektedir. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de hâlihazırda hücre üretimi alanında faaliyet gösteren başlıca oyuncular yer almaktadır.

⁶⁵ Efo Elk. Malzemeleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁶⁶ Elopark Elk. ve Otom. Parç. San. Tic. AŞ

⁶⁷ Schneider Elektrik San. ve Tic. AŞ

⁶⁸ SFA Elektromekanik Elk. San. ve Tic. AŞ

⁶⁹ <https://www.electricistanbul.com/2022/12/06/orta-gerilim-hucreleri/>, Erişim Tarihi: 16.03.2024

⁷⁰ SF₆ (kükürt hekzaflorür), bir kükürt atomunu çevreleyen altı flor atomundan oluşmaktadır. Elektrik sistemlerinde elektrik ve ısı yalıtkanı olarak kullanılmaktadır. (<https://aktif.net/sf6-gazi-hakkinda-bilmeniz-gerekenler/>) Erişim Tarihi: 16.03.2024

⁷¹ Aynı gerilimde ve frekansta elektrik enerjisinin toplandığı ve dağıtıldığı ünitelerdir. İletken özelliğe sahip olan baralar, elektrik enerjisinin kontrol ve kumanda edilmesini sağlar. (<https://www.elektrikrehberiniz.com/bara-ve-bara-sistemleri/bara-nedir-14834/>) Erişim Tarihi: 16.05.2024)

Tablo 14- Türkiye'de Hücre Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

Hücreler		
Hava Yalıtımlı Hücreler (AIS)		Gaz Yalıtımlı Hücreler (GIS)
ABB	EVA	
ARMTEK	SCHNEIDER	ASTOR
ASTOR	SFA	EKOS
EKOS	SIEMENS	SFA
EUROPOWER	ULUSOY	ULUSOY

Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.15

I.2.2.4. Köşk⁷²

(126) Trafo merkezi içerisinde; orta gerilim pano, transformatör, alçak gerilim pano, akü, redresör, kablolar gibi birçok elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı bulunmaktadır. Bu ekipmanı dış çevresel ortamdan koruyan kompakt tip yapılara ise “köşk” adı verilmektedir⁷³. Müşteri taleplerine ve beklentilerine göre tasarımı yapılan köşkler, elektrik devrelerinin zarar görmesini önleyecek şekilde sert hava koşullarına göre tasarlanmakta olup ihtiyaca göre beton, metal, prefabrik ve sac köşk olarak üretilmektedir ve genellikle üç ana bölümden oluşmaktadır.

- Orta gerilim bölümü, enerji dağıtımının önemli bir aşamasını temsil eden orta gerilim seviyesindeki ekipmanı içermektedir. Elektrik enerjisi bu aşamada işlenir ve daha düşük gerilim seviyelerine indirgenir.
- Transformatör bölümü, elektrik enerjisinin dönüştürüldüğü ve düşük gerilim seviyelerine çevrildiği alan olup bölme içerisinde genellikle dağıtım transformatörü bulunmaktadır.
- Alçak gerilim bölümü, elektrik enerjisinin nihai tüketiciye dağıtımını sağlayan alçak gerilim seviyesindeki ekipmanı içermektedir.

I.2.2.5. Alçak Gerilim Pano⁷⁴

(127) Elektrik tesislerinde enerjinin kullanıcılara güvenli ve etkin bir şekilde iletilmesi ve kontrol edilmesi için tasarlanmış bir bileşen olan alçak gerilim panoları, elektrik enerjisinin dağıtımının ve kontrolünün yapıldığı elektrik teçhizatıdır. Alçak gerilim panosunun temel işlevleri şunlardır:

- Yüksek gerilim enerjiyi alçak gerilim seviyesine (genellikle 1.000 voltun altına) indirerek elektrik enerjisini tesislere dağıtır. Bu düşük gerilim seviyesi, güvenlik nedenleriyle kullanıcılar için daha uygun olup elektrik tesisatında daha yaygın olarak kullanılır.
- Elektrik devrelerini aşırı yüke, kısa devreye, aşırı gerilime ve diğer elektrik arızalarına karşı korumak için entegre koruma cihazları içerir. Aşırı akım durumunda panodaki sigortalar veya akım kesiciler, devreyi açarak devrenin zarar görmesini önler.

⁷² Detaylı bilgi için <https://www.altinsoyenerji.com.tr/2023/08/22/sac-kosk-nedir/> Erişim Tarihi: 22.06.2024

⁷³ Detaylı bilgi için <https://www.electricistanbul.com/2022/12/06/trafo-merkezi-koskleri/> Erişim Tarihi: 16.05.2024

⁷⁴ Detaylı bilgi için <https://www.elektrikblog.com/alçak-gerilim-panosu-nedir-nerede-kullanilir/> Erişim Tarihi: 17.05.2024

- Elektrik tesisinin farklı bölümlerine enerji dağıtımını kontrol eder. Elektrik enerjisinin belirli yükler ve ekipman arasında eşit bir şekilde paylaşılmasını sağlar. Enerji dağıtımını kontrol etmesi enerji verimliliği açısından önemli olduğu gibi, tesisin düzgün bir şekilde çalışmasını temin eder.
- Gelişmiş alçak gerilim panoları, uzaktan izleme ve otomasyon yetenekleri ile donatılabilir. Uzaktan izleme, enerji tüketiminin, arıza durumunun ve panodaki diğer parametrelerin sürekli takip edilmesini sağlar. Otomasyon, belirli senaryolara veya zamanlayıcılara göre panonun devrelerini açıp kapatmayı kolaylaştırarak enerji yönetimini optimize eder.

(128) Alçak gerilim panoları, kapalı bir yapıda tasarlanır ve enerji kaynaklarının ve koruma cihazlarının güvenli bir şekilde yerleştirildiği kapalı kutular içinde bulunur. Alçak gerilim panoları çok amaçlı kullanıma uygundur. Örneğin endüstriyel tesislerde, üretim hatlarında ve fabrikalarda elektrik enerjisinin dağıtımı ve kontrolü için; iş, alışveriş merkezlerinde ve kamu binalarında bina içi elektrik dağıtımının kontrolü için; konutlarda ise elektrik tesisatını kontrol etmek ve korumak için kullanılır. Türkiye’de alçak gerilim panosu üretimi alanında faaliyet gösteren başlıca oyuncular ABB, AKSAN⁷⁵, ANALİZ⁷⁶, ATCE, ÇAĞDAŞ⁷⁷, ÇİĞDEMLER⁷⁸, EPS⁷⁹, EPTİM⁸⁰, GES, MPSYSTEM⁸¹, MUPA⁸², RSA⁸³ ve SCHNEIDER’dir.

1.2.2.6. Akıllı Şebeke Tesisleri⁸⁴

(129) Merkezi bir elektrik üretim santralinde, üretilen elektriğin gerilim seviyesinin yükseltilerek iletilmesini, sonrasında kademeli olarak gerilim seviyesinin düşürülerek dağıtılmasını ve son kullanıcıya ulaştırılmasını sağlayan, otomasyon kullanılmayan elektrik dağıtım sistemlerine “*klasik şebeke*” denilmektedir. Tedarikçi ve tüketici arasındaki karşılıklı elektronik iletişimin sağlanması amacıyla akıllı sayaç ve izleme sistemlerinin elektrik şebekelerine eklenerek üretimden son tüketiciye kadar tüm aşamaların izlenmesine olanak sağlayan sistemlere ise “*akıllı şebeke*” adı verilmektedir. Türkiye’de akıllı şebeke üretimi, şarj ünitesi ve enerji depolama alanında yoğunlaşmıştır. Aşağıdaki tabloda Türkiye’de hâlihazırda akıllı şebeke tesisleri üretimi alanında faaliyet gösteren başlıca oyuncular yer almaktadır.

Tablo 15- Türkiye’de Akıllı Şebeke Tesisi Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

Akıllı Şebeke Tesisleri	
Şarj Ünitesi	Enerji Depolama
ASTOR EKOS EUROPOWER BETA	KONTROLMATİK YEO
Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.18	

⁷⁵ Aksan Pano Tanıtım İnşaat Elektrik İmalat Taah. Paz. Tic. Ltd. Şti.

⁷⁶ Analiz Pano Elk. Mak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁷⁷ Çağdaş Tablo Pano Elk. San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁷⁸ Çiğdemler Enerji Elek. Pano İnş. Taah. San. Tic. Ltd. Şti.

⁷⁹ EPS Otomasyon Sac Pano İml. Endüstriyel Elk. İnş. Paz. Tic. Ltd. Şti.

⁸⁰ Eptim Elektrik İnşaat ve Ticaret Ltd. Şti.

⁸¹ MP System Pano Elk. Elktro. İnş. Gıda Müh. San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁸² Mupa Elk. Sistem San. Tic. Ltd. Şti.

⁸³ RSA İletişim Elk. İnş. Tah. San. Tic. Ltd. Şti.

⁸⁴ YENİLMEZ, M. (2016), Akıllı Şebekelerde (Smart Grid) Dağıtım Sistem Otomasyondaki Gelişmeler, Mekatronik Mühendisliği Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi.

I.2.2.7. Otomasyon SCADA (*Supervisory Control and Data Acquisition*)

- (130) Merkezi yönetsel denetim ve veri toplama sistemi anlamına gelen SCADA, geniş alana yayılmış tesislerin tek bir merkezden bilgisayar, cep telefonu veya tablet gibi cihazlarla izlenebildiği bir yazılım sistemidir. Günümüzde enerji üretim tesislerinde, su depolama ve nakil işlemlerinde, doğal gaz dağıtım hatlarında, ulaşım ve inşaat sektöründe bu tarz sistemler uygulanmaktadır⁸⁵. Aşağıdaki tabloda Türkiye'de hâlihazırda otomasyon SCADA alanında üretim yapan başlıca oyuncular yer almaktadır.

Tablo 16- Türkiye'de Otomasyon/SCADA Üretimi Alanında Faaliyet Gösteren Başlıca Teşebbüsler

EKOS	KONTROLMATİK
EUROPOWER	SIEMENS
GE	USLUEL
GES	YEO
HITACHI TR	ZRD
KESİR ⁸⁶	SCHNEIDER
Kaynak: EMSAD Tanıtım Kataloğu (2022), s.18	

I.2.2.8. Reaktör⁸⁷

- (131) Elektrik iletim hatlarında ve dağıtım şebekelerinde kullanılarak güç faktörü düzenlemesi, gerilim kontrolü ve akım sınırlaması gibi işlevleri yerine getiren reaktörler, elektrik devresinde akım değişikliği meydana geldiğinde elektrik ağını aşırı akıma karşı koruma altına almakta olup elektrik akımının aşırı artması ya da düşmesi sonucunda devreye girerek hızlı akımı önlemekte, gerilimi azaltmakta ve elektrik hattını gerekli kararlılık seviyesinde tutmaktadır. Ayrıca reaktörlerin elektrik hattındaki güç seviyesini kontrol etmesi elektrik sistemlerinin daha verimli bir şekilde çalışmasını sağlamaktadır.
- (132) Elektrik sistemlerinin verimli bir şekilde çalışması ve bu çalışma sisteminin güvenliğinin sağlanması açısından önemli bir işleve sahip olan, elektrik enerjisinin ve elektrik sistemlerinin var olduğu hemen hemen her alanda faydalanılabilen reaktörlerin kullanım alanları oldukça geniştir. Endüstriyel tesisler, sanayi kuruluşları, fabrikalar, yüksek gerilim hatları, enerji iletim ve dağıtım sistemleri reaktörlerin en yaygın kullanıldığı alanlardır. Türkiye'de reaktör üretimi alanında faaliyet gösteren başlıca oyuncular ASTOR, BEST, ELTAŞ, ELKİMA ve GE'dir.
- (133) Özetle, işbu bölümde yer verilen bilgilerden anlaşılacağı üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı çoğunlukla beraber çalışan bir iletim ve dağıtım sisteminin bileşenleri olması nedeniyle genel itibarıyla bir arada satın alınmaktadır. Bu kapsamda elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin müşteri grupları incelendiğinde, genellikle ihale yöntemi ile alım yapıldığı görüldüğünden söz konusu ürünlerin pazardaki alıcılarının ve alım usullerinin benzeştiği görülmektedir. Anılan nedenlerle ve dosya kapsamında önem taşımasından hareketle izleyen bölümde sektördeki müşterilerin alım usulleri hakkında detaylı bilgi verilecektir.

I.2.3. Pazardaki Alıcılar ve Alım Usulleri

- (134) Türkiye'de elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı açısından talep tarafında üç müşteri/müşteri grubu bulunmaktadır. Bunlardan birincisi kamu kuruluşu niteliğindeki

⁸⁵ ÇİLEK, A. (2005), PLC (Programlanabilir Lojik Kontrol Cihazı) ve SCADA (Yönetsel Denetim ve Veri Toplama) ile Endüstriyel Otomasyon Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

⁸⁶ Kesir Mühendislik Elk. Mak. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.

⁸⁷ Detaylı bilgi için https://www.elektra.com.tr/bloqdetay_reaktorlerin-guc-sistemlerindeki-rolu-1 Erişim Tarihi: 16.03.2024

TEİAŞ olup iletim sistemi için güç transformatörü ve reaktör alımları yapmaktadır. İkinci müşteri grubunu özel sektör oyuncusu konumunda olan bölgesel elektrik dağıtım şirketleri oluşturmaktadır. Bu şirketler yağlı ve kuru tip dağıtım transformatörü, hücre ve köşk alımları yapmaktadır. Elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarındaki üçüncü müşteri grubunu oluşturan endüstriyel müşteriler ise genellikle transformatör alımı yapmaktadır.

1.2.3.1. TEİAŞ Tarafından Uygulanan Alım Usulleri

- (135) TEİAŞ, transformatör alımlarını 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu (4734 sayılı Kanun) kapsamında gerçekleştirmektedir. 4734 sayılı Kanun, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurumlarının ve kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde uygulayacakları usul ve esasları belirlemektedir.
- (136) 4734 sayılı Kanun'un "*Uygulanacak ihale usulleri*" başlıklı 18. maddesi,
- "İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:*
- a) *Açık ihale usulü.*
 - b) *Belli istekliler arasında ihale usulü.*
 - c) *Pazarlık usulü."*

hükmünü haizdir. Ancak aynı Kanun'un 5. maddesinin dördüncü fıkrasında açık ihale usulü ile belli istekliler⁸⁸ arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu düzenlenmektedir. 4734 sayılı Kanun'un 22. maddesinde düzenlenen "Doğrudan Temin" usulü ise mevzuata sonradan eklenmiş olup⁸⁹ idareler, mevzuatta yer alan şartların varlığı halinde, bu usulü de uygulayabilmektedirler. TEİAŞ tarafından düzenlenen ihalelerde genellikle açık ihale usulü kullanılmaktadır. 4734 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 4. maddesinde;

- *"Açık ihale usulü: Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,*
- *Belli istekliler arasında ihale usulü: Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,*
- *Pazarlık usulü: Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,*
- *Doğrudan temin: Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulü ifade eder."*

şeklinde tanımlanmıştır. Açık ihale usulüne ve diğer ihale usullerine ilişkin detaylar Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde (Uygulama Yönetmeliği)⁹⁰ düzenlenmiştir.

- (137) 4734 sayılı Kanun'un 9. maddesinde "*Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.*" düzenlemesi yer almaktadır. Açık ihale usulü kapsamında TEİAŞ,

⁸⁸ 4734 sayılı Kanun'un 4. maddesinde istekli, "*Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidini ifade eder.*" şeklinde tanımlanmıştır.

⁸⁹ Değişik: 30/7/2003-4964/15 md.

⁹⁰ 04.03.2009 tarihli ve 27159 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

mal alım ihaleleri bakımından alımı yapılacak malzemenin yaklaşık maliyetinin tespiti için alım konusu malın niteliğini, miktarını, teslim süresini, nakliyesini, sigortasını ve diğer özel şartlarını belirterek pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerden proforma fatura⁹¹ talep etmektedir. Uygulama Yönetmeliği'nin 8. maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendi uyarınca, TEİAŞ alım konusu mal ile ilgili daha önceki dönemlerde alım yapmış ise bu alımlarda ortaya çıkan sözleşme bedellerini, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan ilgili endekslerden uygun olanını kullanmak suretiyle güncelleyerek yaklaşık alım maliyetini hesaplayabilmektedir. Uygulama Yönetmeliği'nin 7. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca ihale komisyonu tarafından yaklaşık maliyet, teklif fiyatları ile birlikte açıklanmaktadır. Bu aşamadan önce yaklaşık maliyet açıklanamamakta ve ilan edilememektedir.

- (138) TEİAŞ tarafından transformatör alımları için hazırlanan ihale dokümanı idari şartname, tip sözleşme ve standart formlar Uygulama Yönetmeliği ekinde bulunan tip dokümanlar esas alınarak; teknik şartname ise transformatörlerin teknik özellikleri dikkate alınarak oluşturulmaktadır. Yaklaşık maliyetin hesaplanmasını takiben idari ve teknik şartname hazırlanmaktadır. 4734 sayılı Kanun'un 27. maddesine göre idari şartnamede anılan maddede belirtilen diğer unsurların yanı sıra ihale usulü, ihale tarihi ve saati ile tekliflerin nereye verileceği, isteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken usul ve esaslar, ihale konusu ürünün teslim şartları hususlarına yer verilmesi zorunludur. İhale dokümanının hazırlanmasını müteakip, 4734 sayılı Kanun'un 13. maddesinde belirlenen usule ve esaslara göre ihale ilanı yapılmak suretiyle ihale şartnamesinin de içinde olduğu ihale dokümanı, transformatör sektöründe faaliyet gösteren tüm yerli ve yabancı isteklilerle paylaşılmaktadır. İhale duyurusu EKAP⁹² üzerinden yapılmaktadır. Fiyatların sunulması ise dinamik alım sistemi⁹³ ya da basılı teklifin bulunduğu kapalı zarf ile yapılabilmektedir.
- (139) 4734 sayılı Kanun'un 36. maddesi uyarınca teklifler, ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar TEİAŞ'a sunulabilmektedir. İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre incelemekte ve zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde bu sıraya göre açılmaktadır. Sonrasında TEİAŞ ihale komisyonu, tüm teklif sahiplerinin dosyalarını teknik ve ticari olarak incelemekte ve yapılan inceleme sonucunda en avantajlı teklif sahibine ilişkin ihale komisyon kararı açıklanmaktadır.
- (140) TEİAŞ, 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinde sınırlı olarak sayılan hallerde⁹⁴ oto transformatör alımı ihalelerini pazarlık usulüne göre gerçekleştirmektedir. Pazarlık

⁹¹ Henüz teslim edilmemiş mal veya hizmetleri özetleyen bir ön fiyat teklifi veya tahminidir.

⁹² Elektronik Kamu Alımları Platformu'nun kısaltmasıdır.

⁹³ Dinamik alım sistemi, ihale dokümanına uygun teklif veren ve sistemin geçerlilik süresi içinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik olarak tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecini ifade etmektedir.

⁹⁴ 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrasına göre aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkarmaması.

b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

usulü ile yapılan ihalelerde fiyat teklifleri iki aşamalı gerçekleşmektedir. Birinci aşamada, ilgilenilen iş kalemlerine ilk fiyat teklifleri sunulmaktadır. Bu fiyat tekliflerini açılıştta yer alan her tedarikçi görebildiğinden, ihaleye katılan tüm tedarikçiler kimin hangi iş kalemine teklif verdiği veya vermediği bilgisine erişmiş olmaktadır. İlk aşamada ihale TEİAŞ'ın daveti ile fiziksel olarak yapılmakta ve sonuçlar da ihale açılışında tüm katılımcılara ilan edilmektedir. İkinci aşamada yine teklif sunulmakta ve TEİAŞ tarafından ikinci açılıştta verilen son fiyatlara göre satın alım yapılmaktadır. 4734 sayılı Kanun'un 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, aynı fıkranın (b) bendine göre pazarlık usulü ile yapılan ihalelerde ilan yapılması zorunlu değildir. İlan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek isteklilerin yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri talep edilmektedir.

- (141) TEİAŞ ihalelerinde transformatör üreticileri, bu tür ihalelere doğrudan girerek satış yapabildiği gibi müteahhitlerin idare ile yaptıkları sözleşmelerde belirtilen transformatörlerin, müteahhitlere satışını da yapabilmektedir. TEİAŞ tarafından düzenlenen transformatör alım ihalelerini kazanan şirketin imalatçı olması halinde, ihaleye konu ürünlerin başka bir şirketten temin edilmesi mümkün değildir. Ancak ihaleye teklif veren isteklinin imalatçının yetkili satıcısı⁹⁵ olması halinde, ihale dokümanlarında teklif verdiği imalatçının markasını temin etmesi mümkündür. Dolayısıyla, TEİAŞ ihalelerinde ihale katılımında belirtilmesi ve yetkili satıcı niteliğinin belgelenmesi kaydıyla ihaleye konu ürünlerin başka bir şirketten temin edilmesi yolunun açık olduğu söylenebilecektir.

1.2.3.2. Özel Dağıtım Şirketleri Tarafından Uygulanan Alım Usulleri⁹⁶

- (142) 02.04.2004 tarihli ve 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile dağıtım bölgeleri yeniden belirlenerek Türkiye 21 dağıtım bölgesine ayrılmıştır. Kimi bölgeler esas itibarıyla aynı grubun kontrolünde bulunmaktadır. Bu sebeple "*Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgeler*" başlıklı bölümünde yer alan belgelerde bazı özel dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı alım ihaleleri için söz konusu şirketi kontrolünde bulunduran grubun ismi kullanılabilmektedir. Bahsi geçen kullanımları açıklayıcı olması adına özel elektrik dağıtım şirketlerini kontrolünde bulunduran teşebbüslere aşağıda yer verilmiştir:

d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan nitelikte belirlenememesi.

f) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

⁹⁵ Örneğin KONTROLMATİK tarafından transformatör üretimi yapılmamakta olup transformatör satışları, trafo merkezi ve dağıtım merkezi projeleri ile mal alım işleri üretici firmalardan tedarik edilerek gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda teşebbüs, TEİAŞ tarafından düzenlenen mal alım ihalelerine üretici olarak değil, yetkili satıcı belgesi sahibi olarak katılım göstermektedir.

⁹⁶ Söz konusu bölümün hazırlanmasında özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından gönderilen cevabi yazılardan faydalanılmıştır.

Tablo 17- Elektrik Dağıtım Şirketlerini Kontrolünde Bulunduran Teşebbüsler

Elektrik Dağıtım Şirketleri	Şirket Sahipleri
BAŞKENT	Sabancı Holding AŞ ve ENERJİSA ⁹⁷
AYEDAŞ	
TOROSLAR	
GEDİZ EDAŞ	Bereket Holding AŞ (Aydem Elektrik Perakende Satış AŞ) ⁹⁸
ADM EDAŞ	
ÇEDAŞ ⁹⁹	
AKDENİZ EDAŞ ¹⁰⁰	Cengiz Holding AŞ ve Kolin İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ
BEDAŞ ¹⁰¹	
ÇORUH EDAŞ	Kazancı Holding AŞ (Aksa Elektrik Perakende AŞ) ¹⁰²
FIRAT EDAŞ	
AKEDAŞ	Kipaş Kahramanmaraş İplik Pamuk Tic. ve San. AŞ, Arsan Tekstil Tic. ve San. AŞ, İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. AŞ ve Nazar Tekstil San. ve Tic. AŞ Konsorsiyumu
ARAS EDAŞ	Kiler Holding AŞ - Çalık Holding AŞ
DİCLE EDAŞ	Eksim Yatırım Holding AŞ
KCETAŞ	Kayseri Belediyesi ve Ortakları
MERAM EDAŞ	ALCEN
OEDAŞ	Zorlu Holding AŞ
SEDAŞ	Akkök Holding AŞ, Torunlar Enerji Sanayi ve Ticaret AŞ ve Başkent Doğalgaz Dağıtım Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ
TREDAŞ	İçtaş Enerji Yatırım Holding AŞ
UEDAŞ	Limak Holding AŞ
VAN EDAŞ	Türkerler Holding AŞ
YEDAŞ	Çalık Holding AŞ
Kaynak: Dağıtım şirketleri tarafından gönderilen cevabi yazılar ve açık kaynaklardan elde edilen bilgiler	

(143) Aşağıdaki şekilde ise özel dağıtım şirketlerinin elektrik dağıtım faaliyetlerini yürüttükleri bölgeler yer almaktadır.

⁹⁷ ENERJİSA 28.01.2009 tarihinde BAŞKENT'in, 15.03.2013 tarihinde TOROSLAR'ın, 01.08.2013 tarihinde ise AYEDAŞ'ın hisselerinin tamamını devralmıştır. Bu sebeple Kararın “*Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgeler*” başlıklı bölümünde bulunan delillerde yer alan “Enerjisa” ifadesi ile BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR tarafından gerçekleştirilen ihaleler kastedilmektedir.

⁹⁸ Kararın “*Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgeler*” başlıklı bölümünde bulunan delillerde yer alan “Aydem” ifadesi ile ADM EDAŞ ve GEDİZ EDAŞ tarafından gerçekleştirilen ihaleler kastedilmektedir.

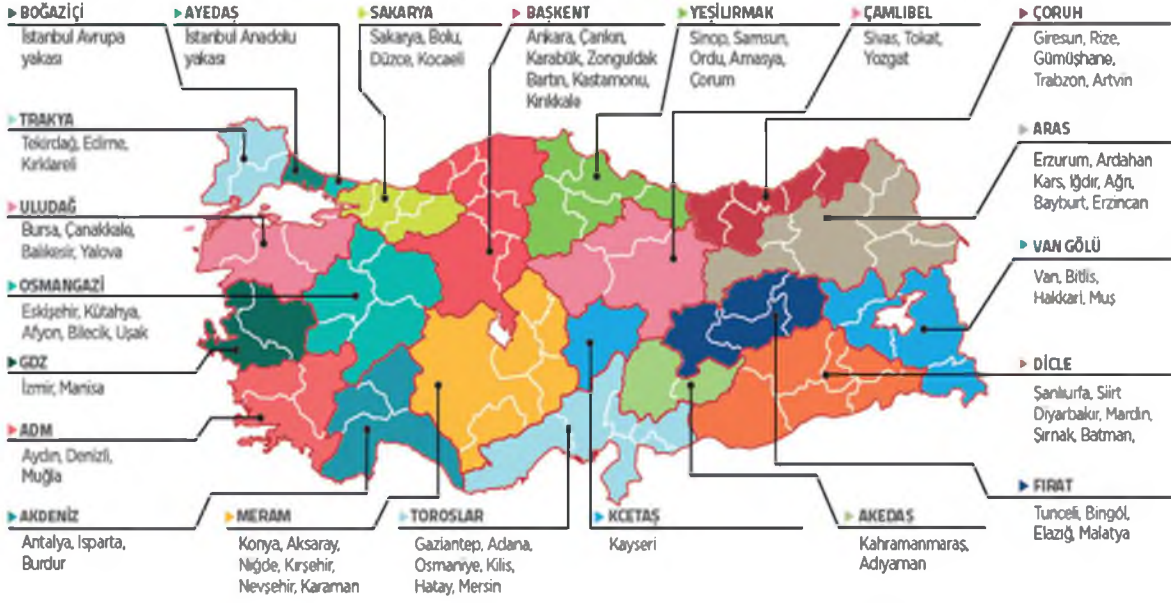
⁹⁹ ÇEDAŞ elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı alımlarını ihaleler vasıtasıyla yapmaktadır. Ayrıca ÇEDAŞ ile ÇEDAŞ grup şirketlerinden Beda Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ (BEDA) arasındaki hizmet alımına ilişkin sözleşmelere istinaden BEDA tarafından da malzeme alımları gerçekleştirilmektedir.

¹⁰⁰ AKDENİZ EDAŞ elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı alımlarını ihaleler vasıtasıyla yapmaktadır. Ayrıca AKDENİZ EDAŞ ile AKDENİZ EDAŞ grup şirketleri Akden Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ (AKDEN) ve BEDA arasındaki hizmet alımına ilişkin sözleşmelere istinaden 2022 yılı itibarıyla AKDEN ve BEDA tarafından da malzeme alımları gerçekleştirilmektedir.

¹⁰¹ BEDAŞ elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı alımlarını ihaleler vasıtasıyla yapmaktadır. Ayrıca BEDAŞ ile BEDA ve HIPAR arasındaki hizmet alımına ilişkin sözleşmelere istinaden 2022 yılı itibarıyla BEDA ve HIPAR tarafından da malzeme alımları gerçekleştirilmektedir. İlaveten BEDA, BEDAŞ'ın grup şirketlerinden biridir.

¹⁰² Kararın “*Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgeler*” başlıklı bölümünde bulunan delillerde yer alan “Aksa” ifadesi ile ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ tarafından gerçekleştirilen ihaleler kastedilmektedir.

Şekil 3-Elektrik Dağıtım Şirketleri ve Dağıtım Bölgeleri

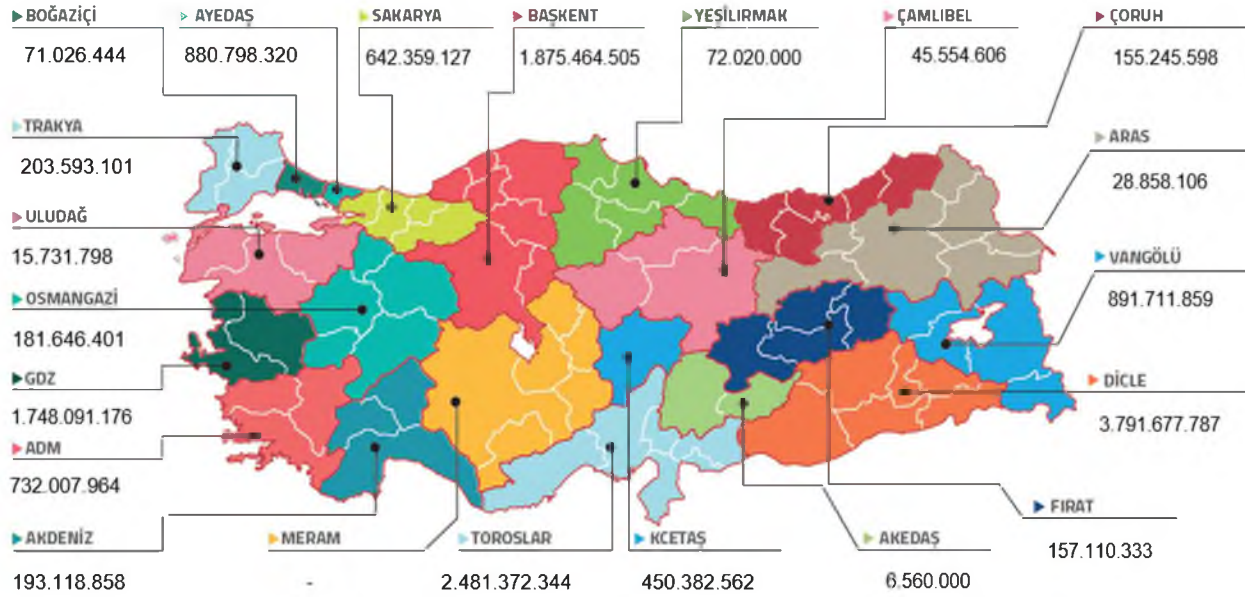
Kaynak: ELDER Sektör Raporu (2022), s.6

- (144) Elektrik dağıtım şirketlerinin esas görevi, orta voltajlı elektrik enerjisini tüketicilere iletmektir. Bu kapsamda, dağıtım şirketlerinin lisanslarında belirtilen bölgelerde sayaçların okunmasına, bakımına ve işletimine ek olarak, servis kalitesinin temin edilmesi amacıyla dağıtım ağına bakım-onarımı, yatırımı ve planlaması da dağıtım şirketlerinin görevleri arasındadır. Bu kapsamda dağıtım şirketleri ihtiyaç duyulan geliştirmeleri ve yenilemeleri yapmak, kapasite artırıcı yatırımları ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşasını gerçekleştirmek, dağıtım hizmetinin sağlandığından emin olmak için gerekli yatırımları yapmak zorundadır.
- (145) 22.10.2020 tarihli ve 9639 sayılı EPDK kararı uyarınca Resmi Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Dağıtım Sistemi Yatırımlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Taslağı’nın “Yatırım Planlaması” başlıklı 3. bölümüne göre, dağıtım şirketleri, yatırım karakteristiği¹⁰³ bazında yatırım harcaması öngörülerini içeren yatırım planlarını söz konusu yatırımın gerekçeleriyle birlikte EPDK’ya sunmaktadır. Sunulan yatırım planları yalnızca yatırım karakteristikleri ile yatırım tutarları bakımından onaylanmakta olup EPDK’nın bahsi geçen yatırımların içeriğine ve uygulanmasına ilişkin müdahalesi bulunmamaktadır¹⁰⁴. Zira 6446 sayılı Kanun’un 9. maddesinin beşinci fıkrası “Kurul tarafından onaylanan talep tahminleri doğrultusunda yatırım planlarının hazırlanması ve Kurul onayına sunulması, onaylanan yatırım planı uyarınca yatırım programına alınan dağıtım tesislerinin projelerinin hazırlanması ile gerekli iyileştirme ve kapasite artırımı yatırımlarının yapılması ve/veya yeni dağıtım tesislerinin inşa edilmesi görevi ilgili dağıtım sistemini işleten dağıtım şirketine aittir.” hükmünü haizdir. Dağıtım şirketleri, yatırım programına dâhil olan dağıtım tesisi projelerini EPDK’ya sunulan ve kabul edilen yatırım planına uygun şekilde hazırlamaktadır.
- (146) Aşağıdaki şekilde 2023 yılında dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı yatırım tutarları yer almaktadır.

¹⁰³ İlgili mevzuatın “Yatırımlar” başlıklı 4. bölümünde yatırım karakteristikleri “şebeke yatırımları, yasal zorunluluğu olan yatırımlar, şebeke işletim sistemi yatırımları, Ar-Ge projesi yaygınlaştırma yatırımları ve yatırım harcaması niteliğindeki diğer harcamalar” olmak üzere beş kategoriye ayrılmaktadır.

¹⁰⁴ Dosya kapsamında yapılan görüşmeler vasıtasıyla öğrenilmiştir.

Şekil 4-2023 Yılında Dağıtım Şirketleri Tarafından Gerçekleştirilen Elektrik İletim ve Dağıtım Ekipmanı Yatırım Tutarları (TL)

Kaynak: Dağıtım şirketlerinden elde edilen bilgiler ve belgeler doğrultusunda dosya kapsamında görselleştirilmiştir.

- (147) Şekil 4'ten görüleceği üzere 2023 yılında elektrik dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı yatırımları toplamı 14.624.330.889 TL olup en yüksek yatırımlar sırasıyla DİCLE EDAŞ, TOROSLAR, BAŞKENT, GEDİZ EDAŞ, VAN EDAŞ ve AYEDAŞ tarafından yapılmıştır.
- (148) 19.11.2020 tarihli ve 31309 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Dağıtım Tarifesinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ'in 5. maddesinin birinci fıkrasına göre dağıtım sisteminin kullanımına ilişkin bedeller, dağıtım şirketlerinin dağıtım faaliyetlerini yürütebilmesi için gerekli olan maliyetlerden hareketle belirlenmektedir. Bu kapsamda dağıtım sisteminin kullanımına ilişkin bedellerin belirlenmesinde, dağıtım faaliyetinin yürütülmesi kapsamında gerekli olan yatırım harcamaları ile yatırım harcamalarına ilişkin makul bir getiri, sistem işletim maliyeti, teknik ve teknik olmayan kayıp maliyeti gibi dağıtım faaliyetinin yürütülmesi kapsamındaki tüm maliyetler ve hizmetler dikkate alınmaktadır. Aynı Tebliğ'in 15. maddesinde ise yatırım harcamalarının; harcamaya ilişkin varlıkların faydalı ömürleri, piyasa koşullarındaki borçlanma vadeleri ve finansal sürdürülebilirlik gibi hususlar göz önünde bulundurularak, EPDK tarafından belirlenecek itfa süresi içinde tarife gelirleri vasıtasıyla karşılanmakta olduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen yatırımların tüketicilere fatura edilen dağıtım bedeline yansıtıldığı ve bu sayede diğer maliyet kalemleriyle birlikte tüketiciden tahsil edildiği anlaşılmaktadır. Bu sebeple söz konusu hizmetlerin sunumunda ortaya çıkan zararlar, doğrudan tüketicinin üzerinde olmaktadır.
- (149) Dağıtım şirketleri bahsi geçen yatırımlara konu alımlarını ihaleler vasıtasıyla gerçekleştirmektedir. Her ne kadar özelleştirmeden sonra her bir özel elektrik dağıtım şirketi kendi belirlemiş olduğu şartlar ile ihaleler düzenleyebilse de şirketlerin dağıtım faaliyetleri kapsamında yapacağı her türlü yapım işlerinde, mal ve hizmet alımında ve varlık satışı işlerinde şeffaflığı, rekabeti, eşit muameleyi temin etmek amacıyla Dağıtım

Uygulama Yönetmeliği uygulanmaktadır. Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin "İhale, satın alma ve satış usulleri" başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrası,

"Dağıtım şirketlerinin satın alma, satma ve ihale prosedürlerinde yapım, mal ve hizmet alımı ile varlık satışı kapsamında yapılacak olan işler aşağıda belirtilen metotlarla yapılır:

- a) Açık ihale.*
- b) Davetiye usulü ihale.*
- c) Doğrudan temin.*
- ç) Belli istekliler arasında ihale.*
- d) Kapsam dışı alım."*

hükmünü haizdir. Teşebbüsler tarafından gönderilen cevabi yazılarda yer alan bilgilere göre, dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen alımlarda ağırlıklı olarak açık ihale usulü uygulanmaktadır.

- (150) Açık ihale usulü, bütün isteklilerin¹⁰⁵ teklif verebildiği ve ihaleden en az yedi iş günü öncesinden ilan edilen usuldür. Tüm işlerde açık ihale usulü kullanılabilmektedir.
- (151) Davetiye usulü ihale, kısa listede¹⁰⁶ bulunan ihale edilen iş için belirlenen yeterlik şartlarını haiz tüm isteklilerin ihaleden en az yedi iş günü öncesinden davet edilmesiyle gerçekleştirilmektedir. Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 17. maddesinde belirlenen yöntem ile her yıl güncellenen sözleşme bedeline kadar olan işler bu kapsamda ihale edilebilmektedir. Dağıtım Uygulama Yönetmeliği uyarınca, kısa listede yer alan, yapılacak ihale için yeterlik şartlarını haiz isteklilerin sayısının üçten az olması halinde davetiye usulü ihale yöntemi kullanılamamaktadır.
- (152) Doğrudan temin usulü, Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 6. maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan koşulların gerçekleşmesi halinde tekliflerin hazırlanması için yeterli süre tanınmak kaydıyla ilan yapılmaksızın teknik şartlar ve fiyat üzerinde görüşme yapılarak alımların gerçekleştirildiği usuldür.
- (153) Belli istekliler arasında ihale usulü, ön yeterlik ihalesi sonucunda dağıtım şirketi tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği iki aşamalı ihale usulüdür. Bu ihale usulü yalnızca merkezi denetleme kontrol ve veri toplama sistemi (SCADA), otomatik sayaç okuma sistemleri (OSOS) ve coğrafi bilgi sistemleri (CBS) gibi teknolojik ve siber güvenlik kapsamındaki alımlar için kullanılabilmektedir. Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde ön yeterlik ihalesi, *"Belli istekliler arasında ihale usulü kapsamında, fiyat teklifi davetiyesi gönderilecek isteklilerin belirlenmesine yönelik olarak, belirlenen yeterlik kriterleri çerçevesinde gerçekleştirilen yeterlik ihalesini ifade eder."* şeklinde tanımlanmıştır. Ön yeterlik ilkeleri, açık ihale usulüne uygun şekilde yapılmaktadır.

¹⁰⁵ Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 4. maddesinde istekli, *"Mal veya hizmet alımları, yapım işleri ile varlık satışlarının ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet yüklenicisi veya yapım yüklenicisini ifade eder."* şeklinde tanımlanmıştır. Aynı maddeye göre, yüklenici ise iş üzerinde kalan ve sözleşme imzalanan istekliyi ifade etmektedir.

¹⁰⁶ Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 4. maddesinde kısa liste, *"Davetiye usulü ihale yönteminin kullanılması halinde, elektrik dağıtım şirketlerinin belirleyeceği ve yayımlayacağı yeterlik kriterleri çerçevesinde yapım, mal hizmet alımları için oluşturdukları, yüklenici/istekli listelerinden her birini ifade eder."* şeklinde tanımlanmıştır.

- (154) Kapsam dışı alım usulü ise Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan ve iktisadi ve teknik bütünlüğü dikkate alınarak Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 17. maddesinde belirlenen yöntem ile her yıl güncellenen maliyet bedelinin altında olan yapım, mal ve hizmet alımı işlerinde uygulanmaktadır.
- (155) Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 8. maddesi uyarınca, elektrik dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilecek ihale ve satın alma işleri için gerekli olan ilanlar yedi iş günü öncesinde, ilan niteliğinde olan zeyilname¹⁰⁷ gibi hazırlık gerektiren bilgileri ve belgeleri ise en az iki iş günü öncesinde Basın İlan Kurumunun ilan portalında ve ihale tarihine kadar kalmak üzere elektrik dağıtım şirketinin internet ana sayfasında kolayca erişilebilecek görünür bir alanda yayımlanması gerekmektedir.
- (156) Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 13. maddesi uyarınca açık ihale ve davetiye usulü ihalelerde teklifler, kapalı zarf yöntemi ile alınmaktadır. Açık ihalelerde, isteklilerin sunması gereken bilgileri ve belgeleri içeren yeterlik zarfı ile fiyat teklifini içeren fiyat teklif zarfı aynı zarfın içerisinde elektrik dağıtım şirketine sunulmakta ve zarf üzerinde isteklinin teklif tutarına ilişkin herhangi bir bilgiye yer verilmemektedir. Teklifler ihale ilanında belirtilen yerde ve son teklif verme tarihinde ve saatinde, isteyen isteklilerin katılabileceği oturumda, tutanakla açılmaktadır. Tekliflerin, ihale ilanında belirtilen zamandan önce açılması mümkün olmayıp alım ihalelerinde tekliflerin açılmasından sonra açık eksiltme yapılmaktadır.
- (157) Yine, Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 13. maddesinde tekliflerin alınması ve ihale oturumları detaylı biçimde açıklanmıştır. Anılan maddenin altıncı fıkrasına göre, ihale komisyonunca ihale dokümanında belirtilen saatte verilen tekliflerin sayısı ve ihaleye katılan isteklilerin listesi tutanakla tespit edilerek oturumda hazır bulunanlara duyurulmakta ve ihaleye başlanmaktadır. Öncelikle ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeleri içeren yeterlik zarfı açılmaktadır. İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı kontrol edilmekte, belgeleri eksik olan veya teklif zarfı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilmekte ve bu isteklilerin fiyat teklif zarfları açılmamaktadır. Bu aşamada teklifi oluşturan belgelerde bir düzeltme yapılamamakta ve eksiklikler tamamlanamamaktadır. Belgeleri eksik olan veya teklif zarfı usulüne uygun olmayan istekliler oturumdan çıkartılarak birinci oturum kapatılmakta ve ara verilmeden ikinci oturuma geçilmektedir.
- (158) İkinci oturumda fiyat teklif zarfları açılmakta ve teklifler okunmaktadır. İkinci ihale oturumunda, ilk tekliflerin açılması sonrasında, alım ihalelerinde en yüksek teklifi veren istekli ihaleden elenerek, -nihai tekliflerin oluşturulacağı açık eksiltme/pazarlık işlemleri aşamasına katılamamasına yönelik düzenleme yapılması halinde- oturumdan çıkartılmaktadır. Kalan isteklilerle, nihai teklifler alınana kadar açık eksiltme ve pazarlık işlemleri gerçekleştirilerek teklif fiyatları ile pazarlık aşamasında ara verilmeksizin yapılan etaplarda oluşan nihai teklif fiyatları tutanak altına alınarak oturum sonlandırılmaktadır. Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihalelerde ise, ön yeterlik ihalesi aşaması tamamlandıktan sonra, yeterlik alan istekliler arasında yapılacak ikinci aşama ihale, ikinci oturumdan başlanmak suretiyle sonuçlandırılmaktadır.

¹⁰⁷ İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğ'in 7. maddesi uyarınca, ihale ilanı yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanması veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya istekli olabilecekler tarafından yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanının ilana yansımayan hükümlerine ilişkin olarak değişikliklerin yapılmasını sağlayan ve yapılan değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olarak düzenlenen belgeye "zeyilname" denilmektedir.

- (159) Söz konusu Yönetmelik'in anılan maddesinin dokuzuncu fıkrası çerçevesinde; ihtiyaç duyulduğu takdirde ihalenin birinci, ikinci ve üçüncü oturumları, isteklilerin elektronik olarak uzaktan erişimle katılabileceği canlı toplantı metodu ile gerçekleştirilebilmektedir. İhale oturumları elektronik olarak uzaktan erişimli canlı toplantı metodu ile gerçekleştirilecekse, oturumlara uzaktan erişim yoluyla katılmak için gerekli olan bilgiler ihale dosyası alan tüm isteklilere ihale saatinden en geç 24 saat öncesine kadar bildirilmektedir. Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 17. maddesinde belirlenen yöntem ile her yıl güncellenen yaklaşık maliyet ve bu maliyetin üzerindeki ihalelerin birinci, ikinci ve olması durumunda üçüncü oturumları, görüntü ve sesler anlaşılır olacak şekilde, video kamera ile kaydedilmektedir.
- (160) Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca, ihalelerin değerlendirilmesi ise en az üç kişiden oluşan komisyon aracılığıyla yapılmaktadır. İhale oturumları sonrasında, ihale komisyonu; ihale kararına yönelik olarak, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi¹⁰⁸ tespit etmek için yeterlikler ile teklif fiyatının yanı sıra işletme ve bakım maliyeti, verimlilik, kalite ve teknik üstünlükler gibi unsurları da değerlendirmek, ihtiyaç duyulması halinde, teklif fiyatını etkilemeyecek hususlarda isteklilerden açıklamalar talep etmek, ihtisas birimlerine teknik ve/veya mali değerlendirme raporları hazırlatmak sureti ile ihaleyi sonuçlandırmak üzere, ihale komisyonunca belirlenen yerde ve zamanda ayrıca toplanabilmektedir.
- (161) Soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen belgelerden ARMTEK, ASTOR, BEST, BETA, EKOS, EVA, ELTAŞ, GESAN, HITACHI, MAKSAN, MEKSAN, SEM ve ULUSOY'un özel dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen güç transformatörü, dağıtım transformatörü, hücre, köşk ve trafo merkezi ihalelerine katıldıkları tespit edilmiştir. Dosya kapsamında elde edilen bilgilere göre özel elektrik dağıtım şirketleri, TEDAŞ onaylı transformatör üretimi/ticareti gerçekleştiren firmalardan alım yapmaktadır. Yukarıda adı geçen teşebbüsler dışında, dağıtım transformatörü üretebilen ve TEDAŞ onaylı 16 teşebbüs daha bulunmaktadır.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (162) Soruşturma kapsamında elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının üretimini ve/veya satışını gerçekleştiren teşebbüsler hakkında inceleme yapılmaktadır. Bu kapsamda ilgili ürün pazarının "elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının alımı ve satımı" alanından yola çıkılarak belirlenebileceği, ekipmanın her bir alt kategorisi bazında ve/veya her bir alt kategorideki ürünün kullanım amacı, türü, gücü vb. özellikleri doğrultusunda daha dar bir pazar tanımına gidilebileceği değerlendirilmektedir.
- (163) Bununla birlikte, İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafında yer alan "*İnceleme konusu işlem gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir.*" ifadesinden yola çıkılarak mevcut dosyadaki değerlendirmeleri ve ulaşılan sonucu etkilemeyeceğinden daha detaylı bir ilgili ürün pazarı analizine başvurulmasına ve kesin bir ilgili ürün pazarı tanımlamasına gerek görülmemiştir.

¹⁰⁸ Dağıtım Uygulama Yönetmeliği'nin 4. maddesinde ekonomik açıdan en avantajlı teklif, "*fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, işin bütünlüğü, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenen teklifi ifade eder.*" şeklinde tanımlanmıştır.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (164) Soruşturma taraflarının Türkiye'nin hemen her bölgesindeki müşterilere ürün tedariki gerçekleştirdiği, söz konusu ürünlerin tüm ülke çapında ve benzer koşullarla sunulduğu ayrıca coğrafi bölgelere göre farklılık göstermediği dikkate alınarak ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak tanımlanabileceği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafı doğrultusunda, ilgili coğrafi pazarın tanımlanması mevcut dosyadaki değerlendirmeleri ve ulaşılan sonucu etkilemeyeceğinden kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımlamasına gerek görülmemiştir.

I.4. Yerinde İncelemelerde Taraflardan Elde Edilen Belgeler¹⁰⁹

- (165) Hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde ve dosya kapsamında gerçekleştirilen aktif işbirliği başvuruları kapsamında iki farklı müşteri grubuna ilişkin belgeler elde edilmiştir. Aşağıda, bahsi geçen belgelere her bir müşteri grubu özelinde ayrı ayrı ve kronolojik olarak yer verilmiştir.

I.4.1. TEİAŞ İhalelerine Yönelik Elde Edilen Belgeler

- (166) **Delil 1:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 14.12.2016 tarihinde BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) (S.Y.) ile ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

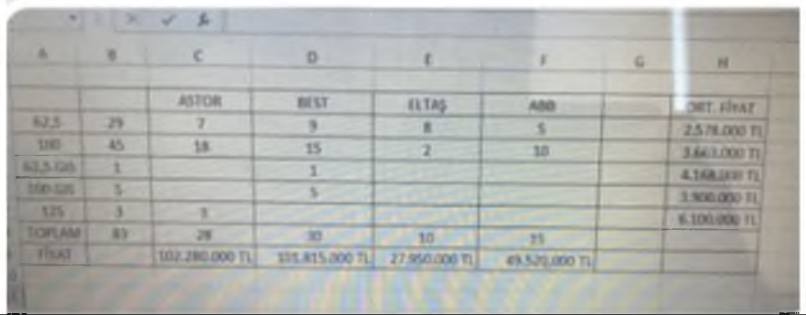
F.G. 14.12.2016 (11.12):	<i>Selam</i>
F.G. 14.12.2016 (11.13):	<i>Hayırlı olsun güzel olmuş</i>
S.Y. 14.12.2016 (11.13):	<i>Merhaba Nasıl sonuç ? Ben duymadım daha</i>
F.G. 14.12.2016 (11.13):	<i>15 sizde</i>
F.G. 14.12.2016 (11.14):	<i>Eltaş</i>
S.Y. 14.12.2016 (11.14):	<i>100ler?</i>
F.G. 14.12.2016 (11.14):	<i>2ad</i>
S.Y. 14.12.2016 (11.15):	<i>Hayırlı olsun</i>
F.G. 14.12.2016 (11.15):	<i>Amin</i>
S.Y. 14.12.2016 (11.16):	<i>Tanıştığımızı çok sevindim Önemliydi</i>
F.G. 14.12.2016 (11.17):	<i>Çok güzel</i>
F.G. 14.12.2016 (11.18):	<i>Ben tanıştığımız ben sevindim</i>
F.G. 14.12.2016 (11.19):	<i>Eltaş vergi borcu var</i>
F.G. 14.12.2016 (11.20):	<i>İki adet done bilir</i>
S.Y. 14.12.2016 (11.20):	<i>Umarım sorunlarını çözerler Belli olmaz haklısın</i>
F.G. 14.12.2016 (11.20):	<i>Zor Niyet önemli</i>
S.Y. 14.12.2016 (11.21):	<i>En önemlisi Yemek için çok teşekkürler Bir dahaki Balıkesir'de</i>
F.G. 14.12.2016 (11.21):	<i>Her zaman</i>

¹⁰⁹ Belgelerdeki ifadeler, belgelerin aslına sadık kalmak amacıyla herhangi bir düzeltme yapılmaksızın aynı şekliyle alınmıştır.

- (167) **Delil 2:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, 24.09.2018 tarihinde ELTAŞ Operasyon Direktörü (.....) (B.A.) tarafından ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) (B.G.)'ye gönderilen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

B.A. 24.09.2018 (19.59):	(.....) hanım; katılımcılar: ABB: (.....), GE: (.....) Hn, (.....), BEST: (.....), (.....), (.....). Astor: (.....) ancak 2. Kim bilmiyorum.
B.A. 24.09.2018 (22.19):	Evet zaten fiyat konuşulmaz, kur tip test ödeme avans vs konuşulur
B.A. 24.09.2018 (22.20):	Evet süten akkasik
B.A. 24.09.2018 (22.23):	(.....) ¹¹⁰ bey geçen sefer anlasalim gibi cumle sarf etmisti ondan olabilir

- (168) **Delil 3:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 28.09.2019 ve 01.10.2019 tarihlerinde ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) ile ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

H.Ş. 28.09.2019 (16.33):	
F.G. 01.10.2019 (14.05):	Selam
H.Ş. 01.10.2019 (14.13):	Daha anlaşılamadık
F.G. 01.10.2019 (14.14):	Kim sorun yapıyor
H.Ş. 01.10.2019 (14.14):	Abb
F.G. 01.10.2019 (14.05):	Neden
F.G. 01.10.2019 (14.21):	(.....) cevap
H.Ş. 01.10.2019 (14.22):	Adetleri değiştirdi (.....) ¹¹¹ bey (.....) ¹¹² 'i aradı Şunu düzelt diye Ordan haber bekliyoruz
F.G. 01.10.2019 (14.22):	Kim var
H.Ş. 01.10.2019 (14.23):	(.....) ¹¹³ bey ve (.....) ¹¹⁴ bey
F.G. 01.10.2019 (14.23):	Abb ne istiyor
H.Ş. 01.10.2019 (14.23):	15 yüz
H.Ş. 01.10.2019 (14.24):	1 tane gis ¹¹⁵ 100
F.G. 01.10.2019 (14.24):	(.....) ¹¹⁶
F.G. 01.10.2019 (14.25):	Önemli değil

¹¹⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹¹¹ Bahsi geçen kişinin BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹¹² Bahsi geçen kişinin ABB çalışanı olduğu değerlendirilmektedir.

¹¹³ Bahsi geçen kişinin BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹¹⁴ Bahsi geçen kişinin BEST Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹¹⁵ Gaz izoleli yüksek gerilim şalt sistemleri (GIS) dar alanlarda güvenle çalışabilen kapsül şeklinde kesici, ayırıcı ve ölçü trafolarından oluşmaktadır.

¹¹⁶ Argo ifade kullanılmıştır.

- (169) **Delil 4:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) ile ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen ve Delil 3'teki yazışmaların devamı olan 03.10.2019 tarihli yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

F.G. 03.10.2019 (10.18):	<i>Sıkıntı var mı</i>
H.Ş. 03.10.2019 (10.28):	<i>Şuan için yok Eltaş Abb okundu</i>
H.Ş. 03.10.2019 (10.29):	<i>Best okunacak</i>
H.Ş. 03.10.2019 (10.39):	<i>Bestte tamam</i>
F.G. 03.10.2019 (10.40):	<i>Tablo yok mu 😊</i>
H.Ş. 03.10.2019 (10.40):	<i>Komisyona şaşkın şaşkın bakıyor</i>
H.Ş. 03.10.2019 (10.41):	
F.G. 03.10.2019 (10.42):	😊
H.Ş. 03.10.2019 (10.51):	<i>Herşey ok Herkes kendi kaleminde</i>

- (170) **Delil 5:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, 13.12.2019 tarihinde ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı (.....) (M.T.) ve ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (A.G.)'nin bulunduğu bir WhatsApp grubunda geçen yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

M.T. 13.12.2019 (17.29):	<i>Metro dan şimdi çıktım. Tam da bunu yazacaktım. İhale davet usulü yapılıyor ve GE ve ABB davet edilmemiş. Sadece biz dâhil 3 firma katılacak, tek firma dahi olsa karara bağlanacak</i>
M.T. 13.12.2019 (17.44):	<i>Bir önceki ihaleden 2 adet, bu ihaleden de 3 adet alabilir isek toplam 5 adedin %20 si ek siparişten de 1 adet alabiliriz. Her ne kadar ayrı iki ihale dosyası isede müşterek değerlendirilme ihtimali yüksek diye düşünüyorum.</i>
A.G. 13.12.2019 (17.55):	<i>Hepinize sevgiler, Anlaşma ortamı , Eltaş, Best, Astor arasında olırmu bir yoklayalım mı ?</i>
M.T. 13.12.2019 (17.55):	<i>İnşallah, o zaman biz de 4 taneye 1 tane ek sipariş verilmesi için zorlarız</i>
M.T. 13.12.2019 (18.02):	<i>Havayı bir solumak ta fayda olur, ama açık vermeden ve de Best e güvenmeden. Biraz bekleyelim, belki onlardan bi</i>

	hareket gelir. Benim bu günkü intibam (Özellikle Ticaret Dairesinden) Best in bu ihaleye şeklen katılacağı, ağırlığını koymayacağı şeklindeydi, ama bu işler belli olmaz, karar verici bir anda strateji değiştirebilir. Temkinli olmak lazım, avans çok yüksek, 2 trf ¹¹⁷ dan 1 nin parasını peşin, üretmeden ödüyorlar. Selamlar

- (171) **Delil 6:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, 05.06.2020 ve 26.06.2020 tarihlerinde ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (İ.Z.) ile ELTAŞ İcra Kurulu Başkanı (.....) (B.G.) arasında geçen yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

İ.Z. 05.06.2020 (09.52):	Ankara aradı. İstanbul'da giriyormuş. Yani sayı konuşulduğu gibi 5 oldu
İ.Z. 26.06.2020 (12.51):	

- (172) **Delil 7:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 26.06.2020 tarihinde saat 20.01'de ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.)'e gönderilen e-postanın ekinde aşağıdaki Excel dosyası yer almaktadır:

TEAŞ	50/62.5 MVA	ASTOR	BEST	ELTAŞ	ABB	GE	50/62.5 MVA	50/62.5 MVA	50/62.5 MVA
1	50/62.5	SANDIRMA 2	BAKIRGÖR	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
2	50/62.5	GEÇİRLİ 380	ÇANAKKALE	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
3	50/62.5	KULAK	MANİSA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
4	50/62.5	KARAHALLI	UŞAK	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
5	50/62.5	UŞAK 380	UŞAK	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
6	50/62.5	KEDİBORLU	ISPARTA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
7	50/62.5	KAYIPI	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
8	50/62.5	BEYPAZARI	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
9	50/62.5	KORKUN KÜLTÜR	KIRSE	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
10	50/62.5	ORTAÇIK	AKSARAY	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
11	50/62.5	SARAY KÜLTÜR	ÇORUM	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
12	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
13	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
14	50/62.5	SARAY KÜLTÜR	ÇORUM	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
15	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
16	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
17	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
18	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
19	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
20	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
21	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
22	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
23	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
24	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
25	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
26	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
27	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
28	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
29	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
30	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
31	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
32	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
33	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
34	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
35	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
36	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
37	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
38	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
39	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
40	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
41	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		
42	50/62.5	KIRSE	ANKARA	90	4.670.000 TL	4.670.000 TL	4.612.000 TL		

¹¹⁷ "trf" ifadesinin, trafo kelimesinin yerine kullanıldığı değerlendirilmektedir.

43	40	50/62,5	KIZILIRMAK	RİZE	120	3.970.000 TL	4.000.000 TL	4.412.000 TL					
44	41	50/62,5	IVİDERE	RİZE	120	3.970.000 TL	4.000.000 TL	4.412.000 TL					
45	42	50/62,5	KALKANDERE	RİZE	120	4.170.000 TL	3.990.000 TL	4.412.000 TL					
46	43	50/62,5	KOVANLIK HAVZA	GİRESUN	120	4.170.000 TL	3.990.000 TL	4.412.000 TL					
52	44	50/62,5	ERZİNCAN-2	ERZİNCAN	120	3.970.000 TL	4.000.000 TL	4.412.000 TL					
53	45	50/62,5	HINIS	ERZURUM	120	3.970.000 TL	4.000.000 TL	4.412.000 TL					
55	46	50/62,5	KIZKALESI	MERSİN	120	4.170.000 TL	4.000.000 TL	3.590.000 TL					
58	47	50/62,5	MANAVGAT 380	ANTALYA	120	4.170.000 TL	3.990.000 TL						
61	48	50/62,5	HAVSA	EDİRNE	120	4.170.000 TL	3.990.000 TL						
64	49	50/62,5	TEGESAN	TEKİRDAĞ	120	4.170.000 TL	4.000.000 TL	3.590.000 TL					
2	50	50/62,5	ÇANAKKALE HAVZA-1	ÇANAKKALE	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
4	51	50/62,5	DEMİRCİ	MANİSA	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
7	52	50/62,5	GÜMÜŞOVA	DÜZCE	150	4.170.000 TL	4.000.000 TL	3.570.000 TL				4.300.000 TL	
8	53	50/62,5	GÖLPAZARI	BİLECİK	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
30	54	50/62,5	HADİM	KONYA	150	4.170.000 TL	4.250.000 TL	3.570.000 TL				4.300.000 TL	
30	55	50/62,5	URGUP 380	NEVŞEHİR	150	3.970.000 TL	4.000.000 TL						
31	56	50/62,5	URGUP 380	NEVŞEHİR	150	3.970.000 TL	4.000.000 TL						
33	57	50/62,5	YOZGAT 380	YOZGAT	150	4.170.000 TL	4.250.000 TL					3.545.000 TL	
36	58	50/62,5	KEBAN ŞALT-2	ELAZIĞ	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
37	59	50/62,5	MADEN	ELAZIĞ	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
47	60	50/62,5	KÖSE 380	GÜMÜŞHANE	150	4.170.000 TL	4.250.000 TL					3.545.000 TL	
48	61	50/62,5	KÖSE 380	GÜMÜŞHANE	150	4.170.000 TL	4.250.000 TL					3.545.000 TL	
54	62	50/62,5	PASINLER HAVZA	ERZURUM	150	3.970.000 TL	4.000.000 TL						
55	63	50/62,5	ELEŞKİRT	AGRI	150	3.970.000 TL	4.000.000 TL						
60	64	50/62,5	BABAESKİ	KIRKLARELİ	150	4.170.000 TL	4.000.000 TL					3.545.000 TL	
62	65	50/62,5	HAYRABOLU	TEKİRDAĞ	150	4.170.000 TL	4.000.000 TL					3.545.000 TL	
63	66	50/62,5	ŞARKÖY	TEKİRDAĞ	150	4.170.000 TL	4.000.000 TL					3.545.000 TL	
67	67	50/62,5	YENİKÖY TES	MUĞLA	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
68	68	50/62,5	BOZKURT HAVZA	KASTAMONU	150	4.170.000 TL	3.970.000 TL						
69	69	50/62,5	ŞABANOZU OSB	ÇANKIRI	150	3.970.000 TL	4.000.000 TL						
70	70	50/62,5	ŞABANOZU OSB	ÇANKIRI	150	3.970.000 TL	4.000.000 TL						
71	71	50/62,5	YEDEK-71	ANKARA	150	4.170.000 TL	4.000.000 TL					3.545.000 TL	
72	72	50/62,5	YEDEK72	ANKARA	150	4.170.000 TL	4.250.000 TL					3.545.000 TL	
73	73	50/62,5	YEDEK-73	ANKARA	150	4.170.000 TL	4.000.000 TL	3.570.000 TL					
74	74	50/62,5	YEDEK-74	ANKARA	150	4.170.000 TL	4.250.000 TL	3.570.000 TL					
						115.130.000 TL	95.300.000 TL	46.710.000 TL	0 TL			28.360.000 TL	
						285.500.000 TL							

80/100 MVA						ASTOR	BEST	ELTİM	ABB	GE					
75	75	80/100	BORNOVA GİS	İZMİR	90	5.670.000 TL	6.050.000 TL	6.300.000 TL				5670000	5370000	5290000	5100000
77	76	80/100	URLA	İZMİR	90	5.870.000 TL	6.050.000 TL	6.300.000 TL						5100000	
79	77	80/100	KAYSERİ KAPASİTÖR	KAYSERİ	90	5.670.000 TL	6.050.000 TL	6.300.000 TL						5050000	
80	78	80/100	AKÇAKALE	ŞANLIURFA	90	5.870.000 TL	6.050.000 TL	6.300.000 TL							
82	79	80/100	ARAKLI	TRABZON	90	6.250.000 TL	6.100.000 TL	6.300.000 TL	5.290.000 TL						
83	80	80/100	GÜMÜŞHANE	GÜMÜŞHANE	90	5.870.000 TL	6.050.000 TL	6.300.000 TL							
89	81	80/100	ALANYA	ANTALYA	90	5.870.000 TL	6.050.000 TL	6.300.000 TL							
90	82	80/100	ÇERKEZKÖY OSB	TEKİRDAĞ	90	6.150.000 TL	6.250.000 TL	6.370.000 TL							
76	83	80/100	ÇEŞME 380	İZMİR	120	6.250.000 TL	6.100.000 TL	6.300.000 TL	5.100.000 TL						
78	84	80/100	KARMA OSB	UŞAK	120	6.250.000 TL	6.100.000 TL	6.300.000 TL	5.100.000 TL						
81	85	80/100	GAZİANTEP-4	GAZİANTEP	120	6.250.000 TL	6.100.000 TL	6.300.000 TL	5.100.000 TL						
84	86	80/100	TERCAN	ERZİNCAN	120	6.250.000 TL	6.100.000 TL	6.300.000 TL	5.100.000 TL						
85	87	80/100	BİSİMİL-1	DIYARBAKIR	120	5.900.000 TL	6.000.000 TL	6.300.000 TL	5.100.000 TL						
86	88	80/100	BİSİMİL-2	DIYARBAKIR	150	5.900.000 TL	6.000.000 TL	6.300.000 TL	5.050.000 TL	6.200.000 TL					
87	89	80/100	DIYARBAKIR-2	DIYARBAKIR	150	5.900.000 TL	6.000.000 TL	6.300.000 TL	5.050.000 TL	6.200.000 TL					
88	90	80/100	VAN 154	VAN	150	5.900.000 TL	6.000.000 TL	6.300.000 TL	5.050.000 TL	6.200.000 TL					
91	91	80/100	YEDEK-91	ANKARA	150	6.000.000 TL	5.950.000 TL	6.300.000 TL	6.150.000 TL	5.100.000 TL					
92	92	80/100	YEDEK-92	ANKARA	150	5.900.000 TL	6.000.000 TL	6.300.000 TL	5.050.000 TL	6.200.000 TL					
						34.020.000 TL		5.370.000 TL	50.990.000 TL	5.100.000 TL					
						95.480.000 TL									
90/125 MVA						ASTOR	BEST	ELTİM	ABB	GE					
93	93	90/125	GAZİANTEP-5	GAZİANTEP	90	11.210.000 TL	11.500.000 TL					11230000	11200000		
94	94	90/125	ŞEHİTKAMİL OSB	GAZİANTEP	90	11.210.000 TL	11.500.000 TL								
95	95	90/125	YEDEK	ANKARA	120	11.430.000 TL	11.200.000 TL								
96	96	90/125	YEDEK	ANKARA	150	11.430.000 TL	11.200.000 TL								
						22.460.000 TL	22.400.000 TL								
						44.860.000 TL									
GIS						ASTOR	BEST	ELTİM	ABB	GE					
99	97	80/100	BURSA GİS	BURSA	90	6.200.000 TL	6.075.000 TL					6075000	5500000		
100	98	80/100	BAHRİBABA GİS	İZMİR	90	6.200.000 TL	6.075.000 TL	5.500.000 TL							
97	99	80/100	BEŞYÜZEVLER GİS	İSTANBUL	120	6.200.000 TL	6.075.000 TL								
98	100	80/100	BEŞYÜZEVLER GİS	İSTANBUL	120	6.200.000 TL	6.075.000 TL								
101	101	80/100	BİLKENT GİS	ANKARA	120	6.200.000 TL	6.075.000 TL								
102	102	80/100	ÇİĞDEM GİS	ANKARA	120	6.200.000 TL	6.075.000 TL								
103	103	80/100	MİHMANDAR GİS	ADANA	120	6.200.000 TL	6.075.000 TL								
							36.450.000 TL	5.500.000 TL							
						41.950.000 TL									
GENEL TOPLAM						467.790.000 TL									

(173) **Delil 8:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, 30.06.2020 tarihinde ELTAŞ İcra Kurulu Başkanı (.....) tarafından ELTAŞ Yönetici Asistanı (.....)'e gönderilen

“TEİAŞ- İlk Tablo Hk.” konulu e-postada aşağıda bulunan Excel dosyası yer almaktadır:

POZ NO	TRAFİK MERKEZİ	İLİ	GÜÇ TRAFİSİ GERİLİM SEVİYESİ (KV)	GÜÇ TRAFİSİ GÜÇÜ ONAN/ONAN (MVA)	TESLİM YERİ	TERMİN SÜRESİ (GÜN)	ELTİŞ (TL)	ASTOR (TL)	BEST (TL)	ABB (TL)	GE (TL)
1	BANDIRMA-2	BAKESİR	154/33,6	50/62,5	BANDIRMA-2	90			£3.970.000,00		
2	ÇANAKKALE HAVZA-1	ÇANAKKALE	154/33,6	50/62,5	ÇANAKKALE HAVZA-1	150			£3.970.000,00		
3	GEÜBOLU 380	ÇANAKKALE	154/33,6	50/62,5	GEÜBOLU 380	90			£3.970.000,00		
4	DEMİRCİ	MANİSA	154/33,6	50/62,5	DEMİRCİ	150			£3.970.000,00		
5	KULA	MANİSA	154/33,6	50/62,5	KULA	90	£3.620.000,00				
6	GÜMÜŞOVA	DÜZCE	154/33,6	50/62,5	GÜMÜŞOVA	150	£3.570.000,00				
7	GÖLPAZARI	BİLECİK	154/33,6	50/62,5	GÖLPAZARI	150			£3.970.000,00		
8	KARANALLI	UŞAK	154/33,6	50/62,5	KARANALLI	90			£3.970.000,00		
9	KIRKA	ESKİŞEHİR	154/33,6	50/62,5	KIRKA	120			£3.970.000,00		
10	UŞAK 380	UŞAK	154/33,6	50/62,5	UŞAK 380	90			£3.970.000,00		
11	KEÇİBORLU	ISPARTA	154/33,6	50/62,5	KEÇİBORLU	90			£3.970.000,00		
12	SANDIKLI	AFYON	154/33,6	50/62,5	SANDIKLI	120			£3.970.000,00		
13	ADATOPRAKPINAR	ANKARA	154/33,6	50/62,5	ADATOPRAKPINAR	120		£3.970.000,00			
14	AKYURT	ANKARA	154/33,6	50/62,5	AKYURT	90		£3.970.000,00			
15	BEYPAZARI	ANKARA	154/33,6	50/62,5	BEYPAZARI	90		£3.970.000,00			
16	KAYAŞ	ANKARA	154/33,6	50/62,5	KAYAŞ	120		£3.970.000,00			
17	KAYAŞ	ANKARA	154/33,6	50/62,5	KAYAŞ	120		£3.970.000,00			
18	AKŞEHİR	KONYA	154/33,6	50/62,5	AKŞEHİR	120	£3.590.000,00				
19	ALIBEYHÖYÜĞÜ	KONYA	154/33,6	50/62,5	ALIBEYHÖYÜĞÜ	120			£3.970.000,00		
20	HADİM	KONYA	154/33,6	50/62,5	HADİM	150	£3.570.000,00				
21	KONYA KUZEY	KONYA	154/33,6	50/62,5	KONYA KUZEY	90		£3.970.000,00			
22	ORTAKÖY	AKSARAY	154/33,6	50/62,5	ORTAKÖY	90		£3.970.000,00			
23	BAYAT HAVZA	ÇORUM	154/33,6	50/62,5	BAYAT HAVZA	90		£3.970.000,00			
24	KAYABAŞI	AMASYA	154/33,6	50/62,5	KAYABAŞI	90		£3.970.000,00			
25	KAYABAŞI	AMASYA	154/33,6	50/62,5	KAYABAŞI	120			£3.970.000,00		
26	BÖR ÖSB	NİĞDE	154/33,6	50/62,5	BÖR ÖSB	120		£3.970.000,00			
27	ÇEKEREK HAVZA	YOZGAT	154/33,6	50/62,5	ÇEKEREK HAVZA	120		£3.970.000,00			
28	SENDİREMEKE	KAYSERİ	154/33,6	50/62,5	SENDİREMEKE	90		£3.970.000,00			
29	ŞARKIŞLA	SİVAS	154/33,6	50/62,5	ŞARKIŞLA	90		£3.970.000,00			
30	ÜRGÜP 380	NEVŞEHİR	154/33,6	50/62,5	ÜRGÜP 380	150		£3.970.000,00			
31	ÜRGÜP 380	NEVŞEHİR	154/33,6	50/62,5	ÜRGÜP 380	150		£3.970.000,00			
32	YENİ SİVAS	SİVAS	154/33,6	50/62,5	YENİ SİVAS	120		£3.970.000,00			
33	YOZGAT 380	YOZGAT	154/33,6	50/62,5	YOZGAT 380	150					£3.545.000,00
34	BİZNA HAVZA	ADYAMAN	154/33,6	50/62,5	BİZNA HAVZA	90		£3.970.000,00			
35	GÖYNÜK HAVZA	BİNGÖL	154/33,6	50/62,5	GÖYNÜK HAVZA	120		£3.970.000,00			
36	KEBAN SALT-2	ELAZIĞ	154/33,6	50/62,5	KEBAN SALT-2	150			£3.970.000,00		
37	MADEN	ELAZIĞ	154/33,6	50/62,5	MADEN	150			£3.970.000,00		

38	ALANBAŞI	ARTVİN	154/33,6	50/62,5	ALANBAŞI	120	£3.590.000,00				
39	ARDANUÇ	ARTVİN	154/33,6	50/62,5	ARDANUÇ	90	£3.620.000,00				
40	ARDEŞEN	RİZE	154/33,6	50/62,5	ARDEŞEN	90		£3.970.000,00			
41	BÜYÜKDÜZ	GÜMÜŞHANE	154/33,6	50/62,5	BÜYÜKDÜZ	120	£3.590.000,00				
42	DÖRÜK HES	GİRESUN	154/33,6	50/62,5	DÖRÜK HES	120			£3.970.000,00		
43	İKİZDERE	RİZE	154/33,6	50/62,5	İKİZDERE	120		£3.970.000,00			
44	İYİDERE	RİZE	154/33,6	50/62,5	İYİDERE	120		£3.970.000,00			
45	KALKANDERE	RİZE	154/33,6	50/62,5	KALKANDERE	120			£3.970.000,00		
46	KOVANLIK HAVZA	GİRESUN	154/33,6	50/62,5	KOVANLIK HAVZA	120			£3.970.000,00		
47	KÖSE 380	GÜMÜŞHANE	154/33,6	50/62,5	KÖSE 380	150					£3.545.000,00
48	KÖSE 380	GÜMÜŞHANE	154/33,6	50/62,5	KÖSE 380	150					£3.545.000,00
49	MAÇKA	TRABZON	154/33,6	50/62,5	MAÇKA	90		£3.970.000,00			
50	YAĞLIDERE	GİRESUN	154/33,6	50/62,5	YAĞLIDERE	90		£3.970.000,00			
51	AŞKALE	ERZURUM	154/33,6	50/62,5	AŞKALE	90	£3.620.000,00				
52	ERZİNCAN-2	ERZİNCAN	154/33,6	50/62,5	ERZİNCAN-2	120		£3.970.000,00			
53	HİNİS	ERZURUM	154/33,6	50/62,5	HİNİS	120		£3.970.000,00			
54	PASINLER HAVZA	ERZURUM	154/33,6	50/62,5	PASINLER HAVZA	150		£3.970.000,00			
55	ELEŞKİRT	AĞRI	154/33,6	50/62,5	ELEŞKİRT	150		£3.970.000,00			
56	ALADAĞ	ADANA	154/33,6	50/62,5	ALADAĞ	90	£3.620.000,00				
57	KIZKALESİ	MERSİN	154/33,6	50/62,5	KIZKALESİ	120	£3.590.000,00				
58	MANAVGAT 380	ANTALYA	154/33,6	50/62,5	MANAVGAT 380	120			£3.970.000,00		
59	OVAÇIK HAVZA	ANTALYA	154/33,6	50/62,5	OVAÇIK HAVZA	90			£3.970.000,00		
60	BABAESKİ	KIRKLARELİ	154/33,6	50/62,5	BABAESKİ	150					£3.545.000,00
61	HAYSA	EDİRNE	154/33,6	50/62,5	HAYSA	120			£3.970.000,00		
62	HAYRABOLU	TEKİRDAĞ	154/33,6	50/62,5	HAYRABOLU	150					£3.545.000,00
63	ŞARKÖY	TEKİRDAĞ	154/33,6	50/62,5	ŞARKÖY	150					£3.545.000,00
64	TEGESAN	TEKİRDAĞ	154/33,6	50/62,5	TEGESAN	120	£3.590.000,00				
65	VİZE HAVZA	KIRKLARELİ	154/33,6	50/62,5	VİZE HAVZA	90			£3.970.000,00		
66	TAVAS	DENİZLİ	154/33,6	50/62,5	TAVAS	90			£3.970.000,00		
67	YENİKÖY TES	MUĞLA	154/33,6	50/62,5	YENİKÖY TES	150			£3.970.000,00		
68	BOZKURT HAVZA	KASTAMONU	154/33,6	50/62,5	BOZKURT HAVZA	150			£3.970.000,00		
69	ŞABANÖZÜ ÖSB	ÇANKIRI	154/33,6	50/62,5	ŞABANÖZÜ ÖSB	150		£3.970.000,00			
70	ŞABANÖZÜ ÖSB	ÇANKIRI	154/33,6	50/62,5	ŞABANÖZÜ ÖSB	150		£3.970.000,00			
71	YEDEK	ANKARA	154/33,6	50/62,5	GTOLİM	150					£3.545.000,00
72	YEDEK	ANKARA	154/33,6	50/62,5	GTOLİM	150					£3.545.000,00
73	YEDEK	ANKARA	154/33,6	50/62,5	GTOLİM	150	£3.570.000,00				

73	YEDEK	ANKARA	154/33,6	50/62,5	GTOLİM	150	£3.570.000,00				
74	YEDEK	ANKARA	154/33,6	50/62,5	GTOLİM	150	£3.570.000,00				
75	BORNOVA GIS	İZMİR	154/33,6	80/100	BORNOVA GIS	90		£5.670.000,00			
76	ÇEŞME 380	İZMİR	154/33,6	80/100	ÇEŞME 380	120				£5.050.000,00	
77	URLA	İZMİR	154/33,6	80/100	URLA	90		£5.670.000,00			
78	KARMA OSB	UŞAK	154/33,6	80/100	KARMA OSB	120				£5.050.000,00	
79	KAYSERİ KAPASİTÖR	KAYSERİ	154/33,6	80/100	KAYSERİ KAPASİTÖR	90		£5.670.000,00			
80	AĞÇAKALE	ŞANLIURFA	154/33,6	80/100	AĞÇAKALE	90		£5.670.000,00			
81	GAZİANTEP-4	GAZİANTEP	154/33,6	80/100	GAZİANTEP-4	120				£5.050.000,00	
82	ARAKLI	TRABZON	154/33,6	80/100	ARAKLI	90				£5.290.000,00	
83	GÜMÜŞHANE	GÜMÜŞHANE	154/33,6	80/100	GÜMÜŞHANE	90		£5.670.000,00			
84	TERCAN	ERZİNCAN	154/33,6	80/100	TERCAN	120				£5.050.000,00	
85	BİSMİL-1	DIYARBAKIR	154/33,6	80/100	BİSMİL-1	120				£5.050.000,00	
86	BİSMİL-2	DIYARBAKIR	154/33,6	80/100	BİSMİL-2	150				£5.100.000,00	
87	DIYARBAKIR-2	DIYARBAKIR	154/33,6	80/100	DIYARBAKIR-2	150				£5.100.000,00	
88	VAN 154	VAN	154/33,6	80/100	VAN 154	150				£5.100.000,00	
89	ALANYA	ANTALYA	154/33,6	80/100	ALANYA	90		£5.670.000,00			
90	ÇERKEZKÖY OSB	TEKİRDAĞ	154/33,6	80/100	ÇERKEZKÖY OSB	90	£5.370.000,00				
91	YEDEK	ANKARA	154/33,6	80/100	GTOLİM	150					£5.100.000,00
92	YEDEK	ANKARA	154/33,6	80/100	GTOLİM	150					£5.100.000,00
93	GAZİANTEP-5	GAZİANTEP	400/33,6	90/125	GAZİANTEP-5	90					
94	ŞEHİTKAMİL OSB	GAZİANTEP	400/33,6	90/125	ŞEHİTKAMİL OSB	90					
95	YEDEK	ANKARA	400/33,6	90/125	GTOLİM	120					
96	YEDEK	ANKARA	400/33,6	90/125	GTOLİM	150					
97	BEŞYÜZEVLER GIS	İSTANBUL	154/33,6	80/100	BEŞYÜZEVLER GIS	120			£6.075.000,00		
98	BEŞYÜZEVLER GIS	İSTANBUL	154/33,6	80/100	BEŞYÜZEVLER GIS	120			£6.075.000,00		
99	BURSA GIS	BURSA	154/33,6	80/100	BURSA GIS	90			£6.075.000,00		
100	BAHRİBABA GIS	İZMİR	154/33,6	80/100	BAHRİBABA GIS	90	£5.500.000,00				
101	BÜLKENT GIS	ANKARA	154/33,6	80/100	BÜLKENT GIS	120			£6.075.000,00		
102	ÇİĞDEM GIS	ANKARA	154/33,6	80/100	ÇİĞDEM GIS	120			£6.075.000,00		
103	MIHMANDAR GIS	ADANA	154/33,6	80/100	MIHMANDAR GIS	120			£6.075.000,00		
90-125 MVA BARIÇI BÖLGE İHTİSAR							£5.715.000,00	£149.150.000,00	£131.730.000,00	£50.940.000,00	£33.460.000,00
							13,62%	35,27%	31,15%	12,05%	7,91%

(174) **Delil 9:** BEST'te yapılan yerinde incelemede BEST Yönetim Kurulu Üyesi (.....)'in e-posta kutusundan elde edilen ve TEİAŞ'ın 30.06.2020 tarihli ve 2020/248490 sayılı transformatör alımı ihalesinin sonuçlarını içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

TEİAŞ 2020-MYD-12 , 103 ADET GUÇ TRANSFORMATÖRLERİ İHALESİ AÇILIŞ SONUÇLARI							
İhale Tarihi-Saati: 30.06.2020 10:00:00							
Poz	Tip	Teslim	BEST	ABB	ASTOR	ELTAŞ	GE
36	50/62.5	150	3.195		3.500		4.364
37	50/62.5	150	3.195		3.500		4.364
67	50/62.5	150	3.195		3.500		4.364
1	50/62.5	90	4.050		4.100		
2	50/62.5	150	3.195	3.722	3.500	4.550	
3	50/62.5	90	4.050		4.100	4.550	
4	50/62.5	150	3.195	3.722	3.500		
7	50/62.5	150	3.195	3.461	3.500		
8	50/62.5	90	4.050		4.100		
9	50/62.5	120	4.050		4.100		
10	50/62.5	90	4.050		4.100		
11	50/62.5	90	4.050		4.100		
12	50/62.5	120	4.050		4.100		
19	50/62.5	120	4.050		4.100		
25	50/62.5	120	4.050		4.100		
42	50/62.5	120	4.050		4.100		
45	50/62.5	120	4.050		4.100		
46	50/62.5	120	4.050		4.100		
58	50/62.5	120	4.050		4.080		
59	50/62.5	90	4.050		4.080		
61	50/62.5	120	4.050		4.080		
65	50/62.5	90	4.050		4.100		
66	50/62.5	90	4.050		4.100		
68	50/62.5	150	3.195		3.500		
76	80/100	120	4.245		6.250		
78	80/100	120	4.245	4.727	6.250		
81	80/100	120	4.245	4.719	6.250		
84	80/100	120	4.245	4.580	6.250		
95	90/125	120	10.620		11.200		
96	90/125	150	10.620		11.200		
54	50/62.5	150	4.350		4.085		4.364
13	50/62.5	120	4.350		3.530		

25-10/246-126

14	50/62.5	90	4.350		4.085	4.550	
15	50/62.5	90	4.350		4.085	4.550	
16	50/62.5	120	4.350		3.500		
17	50/62.5	120	4.350		3.500		
21	50/62.5	90	4.350		4.085	4.550	
22	50/62.5	90	4.350		4.085		
23	50/62.5	90	4.350		4.085		
24	50/62.5	90	4.350		4.085		
26	50/62.5	120	4.350		3.500		
27	50/62.5	120	4.350		3.500		
28	50/62.5	90	4.350		4.085		
29	50/62.5	90	4.350		4.085		
30	50/62.5	150	4.350		3.200		
31	50/62.5	150	4.350		3.200		
32	50/62.5	120	4.350		3.500		
34	50/62.5	90	4.350		4.085		
35	50/62.5	120	4.350		4.085		
40	50/62.5	90	4.350		4.085		
43	50/62.5	120	4.350		4.080		
44	50/62.5	120	4.350		4.080		
49	50/62.5	90	4.350		4.085		
52	50/62.5	120	4.350		4.085		
53	50/62.5	120	4.350		4.085		
55	50/62.5	150	4.350		4.085		
69	50/62.5	150	4.350		3.500		
70	50/62.5	150	4.350		3.500		
83	80/100	90	6.175		6.000		
85	80/100	120	6.175	4.595	4.500		
86	80/100	150	6.175	4.772	4.500		
87	80/100	150	6.175	4.757	4.500		
88	80/100	150	6.175	4.764	4.500		
89	80/100	90	6.175		6.000		
92	80/100	150	6.175		4.500		
93	90/125	90	10.920		10.650		
94	90/125	90	10.920		10.650		
60	50/62.5	150	4.350	3.642	4.465		3.750
62	50/62.5	150	4.350	3.678	4.465		3.750
71	50/62.5	150	4.350	3.403	4.465		3.750

94	90/125	90	10.920		10.650		
60	50/62.5	150	4.350	3.642	4.465		3.750
62	50/62.5	150	4.350	3.678	4.465		3.750
71	50/62.5	150	4.350	3.403	4.465		3.750
72	50/62.5	150	4.500	3.403	3.760		3.750
6	50/62.5	150	4.250	3.461	4.350	3.570	
50	50/62.5	90	4.350	3.616	4.085		
73	50/62.5	150	4.350	3.403	4.465	3.570	
74	50/62.5	150	4.500	3.403	3.660	3.570	
75	80/100	90	6.175	4.693	6.000		
77	80/100	90	6.175	4.693	6.000		
79	80/100	90	6.175	4.665	6.000		
80	80/100	90	6.175	4.686	6.000		
82	80/100	90	6.175	4.665	6.250		
97	80/100	120	6.290	4.972	6.665		
98	80/100	120	6.290	4.972	6.665		
99	80/100	90	6.290	5.232	6.665		
100	80/100	90	6.590	5.260	6.665	5.950	
101	80/100	120	6.290	4.964	6.665		
102	80/100	120	6.290	4.957	6.665		
103	80/100	120	6.290	4.950	6.665		
5	50/62.5	90	4.250		4.350	3.620	

18	50/62.5	120	4.500		3.700	3.590	
20	50/62.5	150	4.500		3.700	3.570	
38	50/62.5	120	4.500		3.700	3.590	
39	50/62.5	90	4.500		4.100	3.620	
41	50/62.5	120	4.500		4.085	3.590	
51	50/62.5	90	4.500		4.085	3.620	
56	50/62.5	90	4.350		4.465	3.620	
57	50/62.5	120	4.350		4.465	3.590	
64	50/62.5	120	4.350		4.465	3.590	
90	80/100	90	6.175		6.250	5.370	
91	80/100	150	6.175		6.250		5.400
33	50/62.5	150	4.500		3.760		3.750
47	50/62.5	150	4.500		3.760		3.750
48	50/62.5	150	4.500		3.760		3.750
63	50/62.5	150	4.350	3.751	4.465		3.750
Toplam			£501.005	£134.288	£485.270	£80.780	£52.856
Alinan			£129.435	£86.718	£163.750	£41.370	£20.400

USD/TL	6,8555						
EURO/TL	7,6858						

- (175) **Delil 10:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.12.2020 tarihinde ASTOR Genel Müdür Yardımcısı (.....) (A.T.) ile ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

F.G. 08.12.2020 (10.34):	<i>Ne oldu</i>
A.T. 08.12.2020 (11.06):	<i>Başkanım, henüz Beta açılmadı Şimdi Best açılıyor Beta en son</i>
F.G. 08.12.2020 (11.24):	<i>Ne oldu</i>
A.T. 08.12.2020 (11.26):	<i>Başkanım şu anda Best okunuyor</i>
F.G. 08.12.2020 (11.39):	<i>Eltaş Ne oldu</i>
A.T. 08.12.2020 (11.39):	<i>Beta okundu 10 tane 25 MVA teklif verdi 2 kalem bizden gitti</i>
A.T. 08.12.2020 (11.40):	<i>Şimdi tamamlandı</i>

- (176) **Delil 11:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.12.2020 tarihinde ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (İ.Z.), ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (A.G.), ELTAŞ Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (M.G.) ile ELTAŞ İcra Kurulu Başkanı (.....) (B.G.)'nin bulunduğu bir WhatsApp grubunda geçen yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

İ.Z. 08.12.2020 (10.38):	<i>Ge¹¹⁸ nin kontrolmatik teminatında problem olmuş ihaleye giremediler Beta geldi</i>
İ.Z. 08.12.2020 (10.39):	<i>İyi haber ABB okundu bizi vurmadi Tek risk beta görünüyor</i>
İ.Z. 08.12.2020 (10.40):	<i>Şu an bizim dosya açılıyor</i>
A.G. 08.12.2020 (11.03):	<i>Bizin dosya tamam mı ?</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.06):	<i>Şimdi bitti okunmadı Astor açılıyor</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.08):	<i>Okunması sıkıntı yok yani</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.09):	<i>Astor incelendi okunmaya başladı</i>
A.G. 08.12.2020 (11.14):	<i>Bizimli okundumu ?</i>
M.G. 08.12.2020 (11.14):	<i>ABB okundu, Astor okunuyor, bizimki neden okunmadı</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.14):	<i>Okundu</i>
M.G. 08.12.2020 (11.14):	<i>Okey</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.21):	<i>Astor da okundu</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.22):	<i>Bizim bölgelerde sıkıntı yok</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.31):	<i>Best incelendi okunmaya başlıyor</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.33):	<i>Tek kişi aldıkları için bir taraftan fiyatları da yazıyorum o yüzden arada bilgilendirebiliyorum</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.33):	<i>Şu ana kadar 36 adedimizde sıkıntı yok görünüyor</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.34):	<i>Astor tüm kalemlere vermiş</i>
A.G. 08.12.2020 (11.54):	<i>Hangileri ?</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.54):	<i>Sadece 1 yerde Astoru 2 Besti 5 ABB yi 2</i>
İ.Z. 08.12.2020 (11.55):	<i>Vurdu</i>

¹¹⁸ Grid Solutions Enerji Endüstrisi AŞ'nin kısaltmasıdır.

İ.Z. 08.12.2020 (11.56):	13 adet 25 , 20 adet 50 . 2 adet 100 almış olduk

- (177) **Delil 12:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, 08.12.2020 tarihinde ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) ve ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

H.Ş. 08.12.2020 (10.36):	ABB çok fena patlattı bize
F.G. 08.12.2020 (10.36):	Nasıl olur
H.Ş. 08.12.2020 (10.36):	10 tane 25 3 tane 62.5 3 tane 100 Aldı
H.Ş. 08.12.2020 (10.37):	Beste de vurdu Ama bize çok fena
F.G. 08.12.2020 (10.41):	Best kaç adet
H.Ş. 08.12.2020 (10.41):	Bakmadım ona henüz
F.G. 08.12.2020 (10.41):	Bak
H.Ş. 08.12.2020 (10.44):	1 adet 25 3 adet 62.5 1 adet 100
F.G. 08.12.2020 (11.02):	Ne oldu
H.Ş. 08.12.2020 (11.03):	Bizimki okunuyor
F.G. 08.12.2020 (11.20):	Beta açıldı mı
H.Ş. 08.12.2020 (11.26):	Best okunuyor
H.Ş. 08.12.2020 (11.35):	ABB, beste 3 tane 100 4 tane 62.5 1 tane 25 patlatmış
F.G. 08.12.2020 (11.35):	ABB kaç tane oldu Eltaş
F.G. 08.12.2020 (11.36):	Ne oldu
H.Ş. 08.12.2020 (11.39):	Beta 10 tane attı
H.Ş. 08.12.2020 (11.40):	Aldı hepsini 2800 fiyat attı 25 kere
F.G. 08.12.2020 (11.40):	Kimlerden gitti
H.Ş. 08.12.2020 (11.40):	5 bestten 2 bizden 2 ABB 1 eltaş

- (178) **Delil BETA/27:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Beta İcra" isimli WhatsApp grubunda Beta Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (C.D.), BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (.....) (M.D.) ve Beta Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında TEİAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 11.12.2020 ve 12.12.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.D. 11.12.2020 (22.51):	Bizi saf dışı bırakmak için alınmış karar bu
M.D. 11.12.2020 (22.56):	25mva yaklaşık maliyet zaten 50mva yaklaşık maliyetine yakın daha önce neden 25mva yerine 50mva almayı uygun görmemeişler?
C.D. 11.12.2020 (22.56):	Nie saf dışı

A.Ü. 11.12.2020 (23.00):	Sadece bizim işin içinde olduğumuz kısım mı iptal?
M.D. 11.12.2020 (23.01):	Evet Diğerlerin Vermişler 25mva 11 adet iptal sadece
M.D. 11.12.2020 (23.02):	50,100mva 145 adet vermişler
A.Ü. 11.12.2020 (23.02):	Bu kısımda sadece diğer kısımlardan farkı bizim olmamız ise mantıklı
A.Ü. 11.12.2020 (23.04):	Sonraki ihalede dikkatli olmamız gerekir
C.D. 11.12.2020 (23.05):	Fark bizim fiat sadece 25 mva Fiat verdik o da ucuz dikkat çekti
A.Ü. 11.12.2020 (23.05):	Bize ceza mı kesiyorlar
C.D. 11.12.2020 (23.08):	Bence bize değil diğerlerine
M.D. 11.12.2020 (23.08):	Diğerlerine kesmediler bize kestiler
C.D. 11.12.2020 (23.08):	Burda biz avantajlıyız yeni ihaleye
M.D. 11.12.2020 (23.08):	Çünkü her kalem ayrı iş
C.D. 11.12.2020 (23.08):	Rakiplerimiz bizi arıacak
M.D. 11.12.2020 (23.08):	256kalem Ayrı iş İsteseler 10 adet biz uygunuz
C.D. 11.12.2020 (23.09):	Biz 50 mva ve 100 mva Fiat vermedik
M.D. 11.12.2020 (23.09):	Bize verirlerdi Diğerlerini iptal ederlerdi yüksek siye
C.D. 11.12.2020 (23.09):	Bence yanlış
M.D. 11.12.2020 (23.10):	[İletildi]:Duydum valla sasırdım neden olduğu [İletildi]:Saka gibi [İletildi]:Ankarayla ilişkileri iletirmek gerek bence [İletildi]:Yada dediğim gibi konusup anlaştırmak lazım Arlarsa anlaşırız sorun yok bizim açımızdan [İletildi]:Aramazlar [İletildi]:Sen karar verirsen istersen ben araya girerim [İletildi]:Salı ankarada olacam konuşacam Onların aldıklarına göre bizimkisi devede kulak kalır zaten Ama yok illa beta hiçbir şekilde olmasın Derlerse O ayrı konu [İletildi]:Onu diyemezler bnce İşte niyet önemli [İletildi]:Bugunlere gelinmişse [İletildi]:Sen pano bedde köşk işinedemi giriyosun [İletildi]:Oyle diydum [İletildi]:Duyulmuş bu niyetiniz [İletildi]:Bilgin olsun [İletildi]:Bnm sana karşı ayrı bı sevgim bar iş harıcı [İletildi]:Haftaya gelirim adanaya yada sen geldigimde otururuz (.....) yazmış
M.D. 11.12.2020 (23.15):	25mva yaklaşık maliyet zaten 50nva yaklaşık malieyetine yakın daha önce neden 25mva yerine 50mva almayı uygun görmemişler

Sıra No	Malzemenin Adı	Miktarı	Birim Fiyat (TL)	Toplam Fiyat (TL) (KDV Hariç)
1	154/33.6 kV, 25/31.25 MVA Güç Transformatoru	111 Adet	5.125.000,00 TL	568.875.000,00 TL
2	154/33.6 kV, 50/62.5 MVA Güç Transformatoru	82 Adet	5.266.492,83 TL	431.852.413,70 TL

İbrahim Kızıllar
İhale Komisyonu Başkanı

Sıra No	Malzemenin Adı	Miktarı	Birim Fiyat (TL)	Toplam Fiyat (TL) (KDV Hariç)
3	154/33.6 kV, 80/100 MVA Güç Transformatoru	63 Adet	7.433.513,37 TL	468.311.342,31 TL
Genel Toplam (KDV Hariç)		256 Adet		1.469.038.756,01 TL'dir

M.D. 11.12.2020 (23.18): Bugün (.....) aradı İbrahim'ı aldığımız için ilişkilerimiz bozuldu değermi falan demiş (.....) bey sonra demiş 5milyon verdiğimizize 2.8milyon verdiler dikkat etsinler ciddi para gücü lazım güç trafolarına falan demiş 1.5 saat bırakmadı dedi

M.D. 11.12.2020 (23.19): O kadar kişi kapıdaydı kahve çay Habire söyledi kalkamadım dedi Konu biz tabi takıntı olduk

C.D. 11.12.2020 (23.20): TEİAŞ ayarlasalardı söylerdi bence bu pazara sokmayız vs

A.Ü. 11.12.2020 (23.20): [Alıntılandı]:((.....) yazmış)
Bu arkadaş kim

M.D. 11.12.2020 (23.20): [Alıntılandı]:(Bu arkadaş kim)
Baysan radyatör

C.D. 11.12.2020 (23.20): TEİAŞ Fiat avantajını görünce kökten iptal etmiş

M.D. 11.12.2020 (23.21): [Alıntılandı]:(Aramazlar)
Aramazslar sizi diyen (.....)

M.D. 11.12.2020 (23.22): [Alıntılandı]:(TEİAŞ ayarlasalardı söylerdi bence bu pazara sokmayız vs)
Teiaş alt kadrosu ile üst bakanlık kadrosu genel müdür farklı düşüncelerdi insanlar var

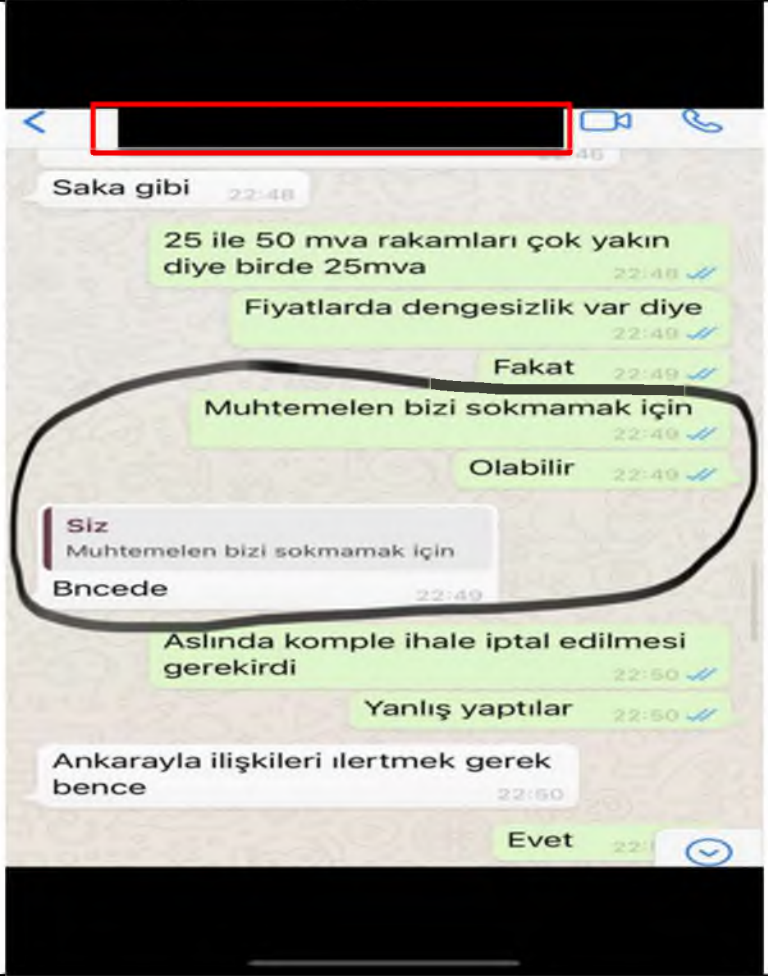
A.Ü. 11.12.2020 (23.22): Sakin kafa ile değerlendirmek lazım

M.D. 11.12.2020 (23.22): Bizim bu ihale girmek için saba sarf ettiler kim sarf etti

M.D. 11.12.2020 (23.24):

İHALE KOMİSYONU

Her gün aradılar girin diye ne gerekiyorsa yapınız yol gösterdiler niye?
Kapasite raporu yerli malı dökümanlar son dak kadar yardımcı oldular

M.D. 11.12.2020 (23.25):	Yapının bozulmasını istediler bizi kullanılar bence Bi noktada emellerine ulaşılabilir Ama onlar 50,100 içinde gireceğimizi düşündüler
M.D. 11.12.2020 (23.26):	Boyumuza aşar dedik 25 başlıyalım dedik niyer diğerlerine girmiyorsunuz dediler Bundan önceki ihalese bu kadar baskı vardı bu ihalede dahada arttı iştirak etmek için
M.D. 11.12.2020 (23.27):	
M.D. 11.12.2020 (23.29):	[Alıntılanı]: (.....) abi 30 yıl dır sektörde şeytan gibi biri o herşeyin farkında Bizi potansiyel görüyorlar önümüzü kapatmak için ellerinden geleni (.....) geliştirmek lazım
A.Ü. 11.12.2020 (23.30):	[Alıntılanı]: (Bizi potansiyel görüyorlar önümüzü kapatmak için ellerinden geleni yapacaklar zaten o da ankara ile aranızı geliştirmek lazım) Aynı fikirdeyim
M.D. 12.12.2020 (00.09):	Bu işin başı şu anda Astorda çalışan eski teiaş genel müd yardımcısı (.....) diye biri adam devlet memurluğundan istifa etmiş astora girmiş 3 yıl önce
M.D. 12.12.2020 (00.10):	Tüm bu organizasyonları bu adam yapıyor
M.D. 12.12.2020 (00.18):	

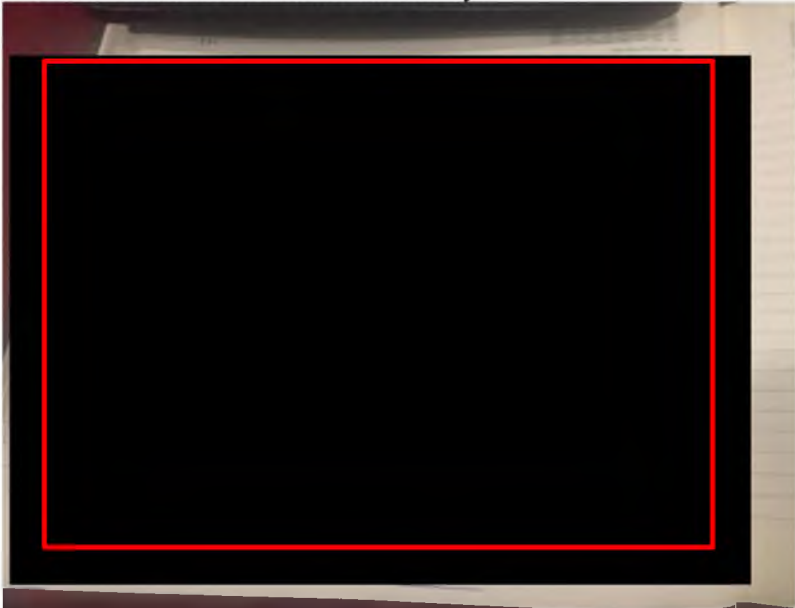
(179) **Delil 13:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, 16.03.2022 tarihinde ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (İ.Z.) ile ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (A.G.) arasında geçen yazışmalarda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

İ.Z. 16.03.2022 (16.33):	Hala bekliyoruz (.....) ¹¹⁹ geldi odayayım saattir onla konuşuyoruz net ogazlamış külliye zarar bu iş falan diyor gerekli cevapları verdim Oğlu hak verdi bana
A.G. 16.03.2022 (16.36):	(.....)'a deki (.....) ¹²⁰ bey fiyat farkı vermez. Konuşuşan şeyi bir daha konuşmaz. İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur.
İ.Z. 16.03.2022 (16.37):	👍
A.G. 16.03.2022 (16.38):	Biraz daha bekle 17.00 gibi ben İzmir'e dönüyorum, Kararınızı Teişş'a ¹²¹ bildirirsinizde.
İ.Z. 16.03.2022 (16.38):	Tamam
A.G. 16.03.2022 (16.41):	Son söylediğim gerçek, artık ne olacaksa olsun. Biktirdilar. Yavaş yavaş (.....) ¹²² bey herhalde çok meşğul olmazsa ben gideyim denemeye başka
A.G. 16.03.2022 (16.41):	Demeye

I.4.2. Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgeler

I.4.2.1. Dağıtım Transformatörlerine Yönelik Belgeler

- (180) **Delil 15:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (İ.Z.) ile ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) (B.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 02.07.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

İ.Z. 02.07.2019 (20.34):	Kuru tipler 4 adet Astor eltaş alsın dedi beta sorup dönecek ben de ısrarcı oldum bizim olmalı diye
	

- (181) **Delil 16:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, "İhale" isimli WhatsApp grubunda ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (İ.Z.), ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) ve telefon rehberinde "Beta" ismi ile

¹¹⁹ Bahsi geçen kişinin ASTOR Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹²⁰ Bahsi geçen kişinin ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹²¹ TEİAŞ kastedilmektedir.

¹²² Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili (.....) olduğu tespit edilmiştir.

kayıtlı olan kişi arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ve ADM EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 03.07.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ş. 03.07.2019 (14.01):	Kur 6,5
H.Ş. 03.07.2019 (14.01):	Ulusoy giriyor
H.Ş. 03.07.2019 (14.02):	Köşk tarafında 6.5 aldı
İ.Z. 03.07.2019 (14.02):	Ok herkes 6.5. aldın en dip
H.Ş. 03.07.2019 (14.02):	Aynen
H.Ç. 03.07.2019 (14.02):	Hücrede neyle devam edildi
İ.Z. 03.07.2019 (14.02):	Zaten teslim kısa
H.Ş. 03.07.2019 (14.02):	Belli değil
H.Ş. 03.07.2019 (14.03):	Kendileri karar verecek
Beta 03.07.2019 (14.04):	Maksan geldi Kurumda Biz dosyayı verdik
H.Ç. 03.07.2019 (14.06):	Yapacak bişey yok Uyanık olacağız Herkes kendi kalesini koruyacak
Beta 03.07.2019 (14.07):	👍
H.Ç. 03.07.2019 (14.07):	Bizler müttefik olarak 😊
İ.Z. 03.07.2019 (14.08):	Herkes kaleminde savaşacak diğerleriyle sıkıntı yok
H.Ç. 03.07.2019 (14.08):	Aynen aynen
Beta 03.07.2019 (14.08):	Herkes akşamki gibi gider eger ulusoyla baş başa kalırsa kuru ona göre alırız
H.Ç. 03.07.2019 (14.08):	doğru doğru
İ.Z. 03.07.2019 (14.09):	Aynen
H.Ç. 03.07.2019 (14.09):	Ulusoy ile baş başa kalındıktan sonra kuru kaç almak isterseniz alın
İ.Z. 03.07.2019 (15.34):	Ulusoy Ulusoy olarak mı eoton olarak mı verdi teklifi
İ.Z. 03.07.2019 (16.06):	Ulusoy 7.5. la açmış tl yi
H.Ş. 03.07.2019 (16.07):	Ulusoy Önce dolar belirleyelim 6.5. e bölüp verelim
İ.Z. 03.07.2019 (16.08):	Ok Herkes 6.5. alsın
H.Ç. 03.07.2019 (16.09):	6,5
İ.Z. 03.07.2019 (16.09):	Hatta 6.56 6.57 ayrı ayrı
İ.Z. 03.07.2019 (16.10):	Neyse 6.5 6.51 falan gibi
Beta 03.07.2019 (16.16):	önce tl vereceğiz sonra usd Ulusoy 6,50 den almış kuru
F.Ö. 03.07.2019 (16.19):	Biz 6.5 aldık
İ.Z. 03.07.2019 (16.19):	Astor sen 6.51 beta sen 6.515 falan daha iyi olur düşüncem
İ.Z. 03.07.2019 (16.21):	Tabi kontrollü dip fiyatım altına girmeden
Beta 03.07.2019 (16.24):	aynen
F.Ö. 03.07.2019 (16.32):	Astor 11. Kalem yanlış Fiyat daha düşük ilk teklif
Beta 03.07.2019 (16.35):	Akşamki fiyatın üstünü yazdım Astor ve sem fiyatlarının üstündeyim

	<i>Doğrumudur</i>
F.Ö. 03.07.2019 (16.40):	<i>Aynen</i>
H.Ş. 03.07.2019 (16.40):	<i>Hangisi yanlış</i>
F.Ö. 03.07.2019 (16.41):	<i>11.kalem</i>
H.Ş. 03.07.2019 (16.41):	<i>Ne o</i>
F.Ö. 03.07.2019 (16.41):	<i>160 kva 33 Son teklifim 3.460 Teklifin Daha düşük çıktık sizin</i>
H.Ş. 03.07.2019 (16.42):	<i>Ben düşüm şimdi Ulusoy ilk açılışı 7,5 ile almış</i>
İ.Z. 03.07.2019 (16.46):	<i>Ulusoy 6.5 almış Tl yi</i>
İ.Z. 03.07.2019 (16.55):	<i>Ulusoy 108 aldı dolarda</i>
İ.Z. 03.07.2019 (16.55):	<i>Kapasitesi nasıl Gdz¹²³ ye vermeyebilir mi</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.01):	<i>Bence burda hepsini alamaz kumar oynicaz</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.02):	<i>Kapasitesi müsait değildir</i>
F.Ö. 03.07.2019 (17.17):	<i>Biz kendi kalemlerimizde gerekeni yapacağız</i>
H.Ç. 03.07.2019 (17.17):	<i>Kendi kalemimizde vuruyoruz o zaman</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.17):	<i>Aynen Vur</i>
H.Ç. 03.07.2019 (17.17):	<i>Ypacak bişey yok</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.18):	<i>Kuru tipte Ulusoy yok diye 630 kVa u dünkü dip fiyattan 100 Usd diğer ikisini 150 Usd arttırıyorum Astor beta ok mi</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.18):	<i>Sizde 15.8 lerde benzer yazın buraya</i>
H.Ç. 03.07.2019 (17.18):	<i>Diğer anlaşmalı kalemlerde aynı fiyatlarda kalalım</i>
Beta 03.07.2019 (17.19):	<i>Ok</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.19):	<i>Ulusoy yapabilirmi (...) ¹²⁴ bu kadar trafoyu</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.19):	<i>Kuru tip beta ok Astor ok mi</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.19):	<i>Ok</i>
H.Ç. 03.07.2019 (17.19):	<i>herkes sadece kendi kalemlerinde istediğini yapabilir kur dada</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.20):	<i>Herkest serbest</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.20):	<i>Ok (.....)</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.20):	<i>Ben Adm¹²⁵ yi düşündüm</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.20):	<i>Bende düşcem yağlıda</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.20):	<i>Yoksa gitmişti 160 larda</i>
H.Ç. 03.07.2019 (17.20):	<i>Kendi kalemlerinde</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.20):	<i>Aynen ☺</i>
H.Ç. 03.07.2019 (17.20):	<i>☺☺</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.22):	<i>Dikkatli gidin Ulusoy manyamış</i>
İ.Z. 03.07.2019 (17.23):	<i>Bence her kalemde düşmicek</i>
H.Ş. 03.07.2019 (17.23):	<i>Bencede Sen dikkat et</i>

¹²³ GDZ Elektrik Dağıtım AŞ'nin kısaltılmış halidir.

¹²⁴ Argo ifade kullanılmıştır.

¹²⁵ Söz konusu ifade (Adm) Aydın, Deniz ve Muğla illerinde görevli olan ADM Elektrik Dağıtım AŞ'nin kısaltması olarak kullanılmıştır.

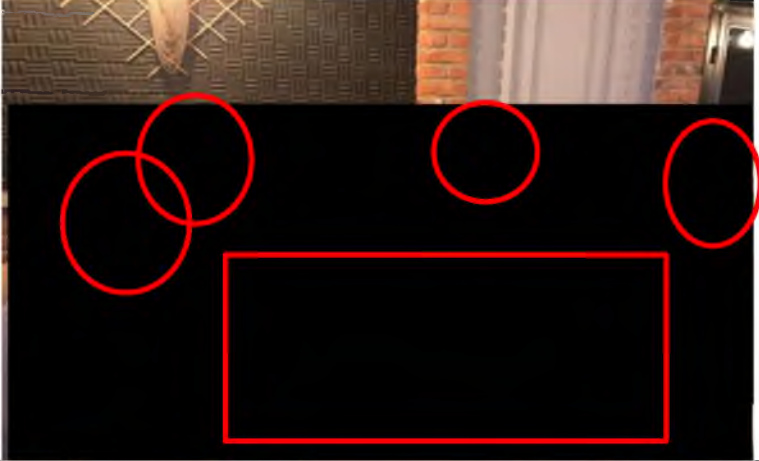
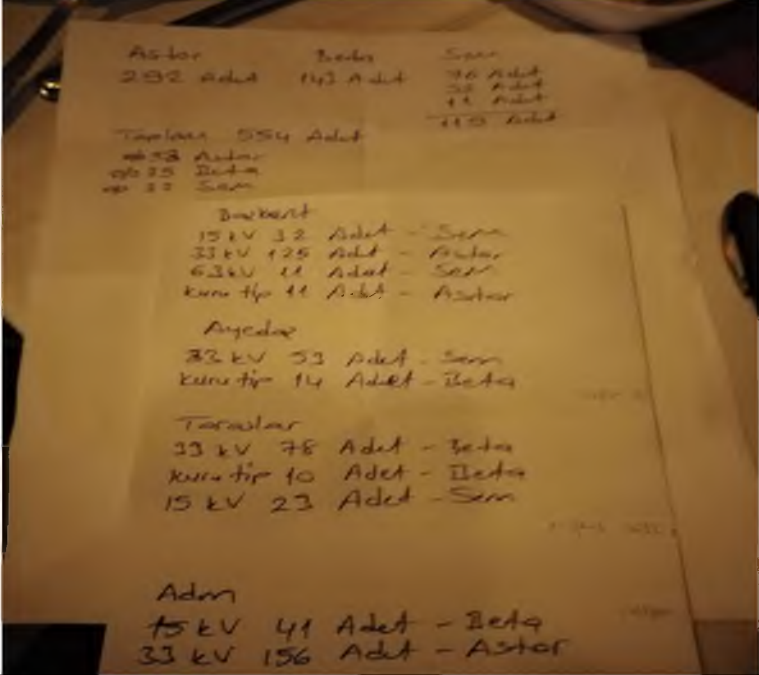
İ.Z. 03.07.2019 (17.23):	Tam kumar
H.Ş. 03.07.2019 (17.23):	1250 ye saldırabilir
İ.Z. 03.07.2019 (17.23):	Maksandan korkmayın
H.Ş. 03.07.2019 (17.23):	Boşver onu
H.Ş. 03.07.2019 (17.24):	1250 için Ulusoy öngörüm 60.000 tl
İ.Z. 03.07.2019 (17.24):	Bence 1 kalem adetliye saldıracak Ya 1000 ya 1250
H.Ş. 03.07.2019 (17.25):	70 Çok olabilir
İ.Z. 03.07.2019 (17.25):	Diğerleri adm gibi yapmicak Kapasite 30 günde mümkün değil Strateji yapmış Adm yi hedeflemiş
H.Ş. 03.07.2019 (17.26):	Herkes kendi stratejisini uygulasin işte
F.Ö. 03.07.2019 (17.32):	Astor 17. Kalem 160 33 başlangıç çok düşük Bizim vereceğimiz fiyattan düşük Ulusoy olmasaydı
F.Ö. 03.07.2019 (17.33):	Şimdi tekrar fiyat konuşacaktık
H.Ç. 03.07.2019 (17.35):	(.....)
H.Ş. 03.07.2019 (17.35):	Bakıyorum
H.Ç. 03.07.2019 (17.36):	17.kalem bizde 3.429 usd ile anlaşılan tutar siz 3.169 yazmışınız
H.Ş. 03.07.2019 (17.36):	3619
H.Ş. 03.07.2019 (17.37):	Tabloda 3619 sen göremiyon herhal
H.Ş. 03.07.2019 (17.37):	(...) ¹²⁶ tabloyu yanlışım yazdı bizimkiler
İ.Z. 03.07.2019 (17.38):	Benim fiyatlar bu kalemlere üstüne yazın ok
H.Ç. 03.07.2019 (17.38):	tabloda 3.169,83 neyse sen orda kal biz altında zorlayacaz o zaman
H.Ş. 03.07.2019 (17.39):	Biz berkimez Vermicez teklif Tire çekecem Tabloya yanlış girilmiş 3619 yerine 3169
İ.Z. 03.07.2019 (17.40):	Aranızda o kadarlık farkı başka kalemde iş kalan olursa halledersinşz
İ.Z. 03.07.2019 (17.41):	[Bulanıklıktan dolayı içeriği anlaşılamayan bir görsel paylaşılmıştır] (.....) ¹²⁷ bey Görmedin sanırım
H.Ç. 03.07.2019 (17.44):	tamam bi 50 dolar inin orda kalın biz mecbur altına ineceğiz
H.Ç. 03.07.2019 (17.47):	beyler
Beta 03.07.2019 (18.06):	17 kalem zaten sende görülüyor listede
İ.Z. 03.07.2019 (18.20):	Beta kuru tipte anlaşmayı bozdun
Beta 03.07.2019 (18.23):	yok abi bana verilen listenin üstünde verdim 17 kalem dendi
İ.Z. 03.07.2019 (18.23):	Yazdık ok dedin ya

¹²⁶ Argo ifade kullanılmıştır.

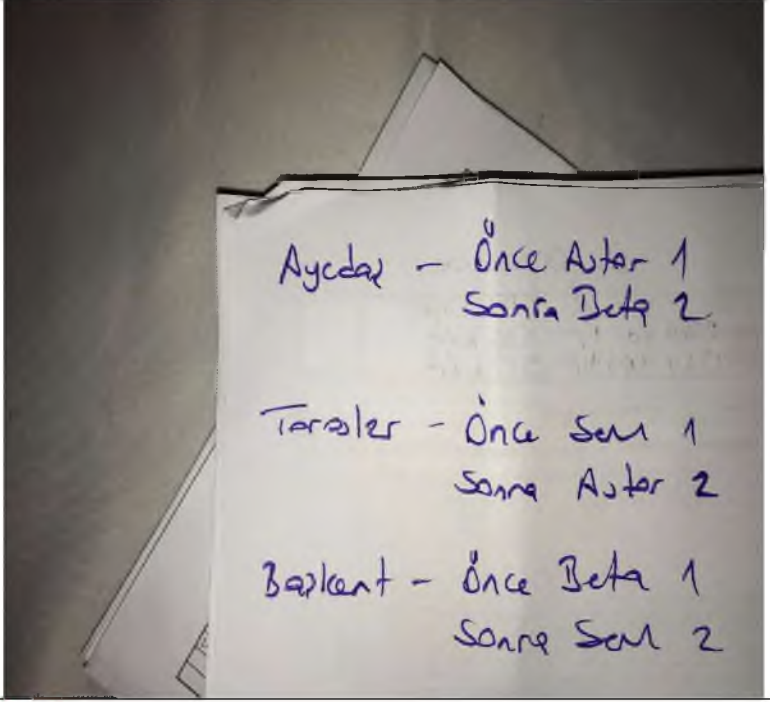
¹²⁷ Bahsi geçen kişinin GESAN Genel Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

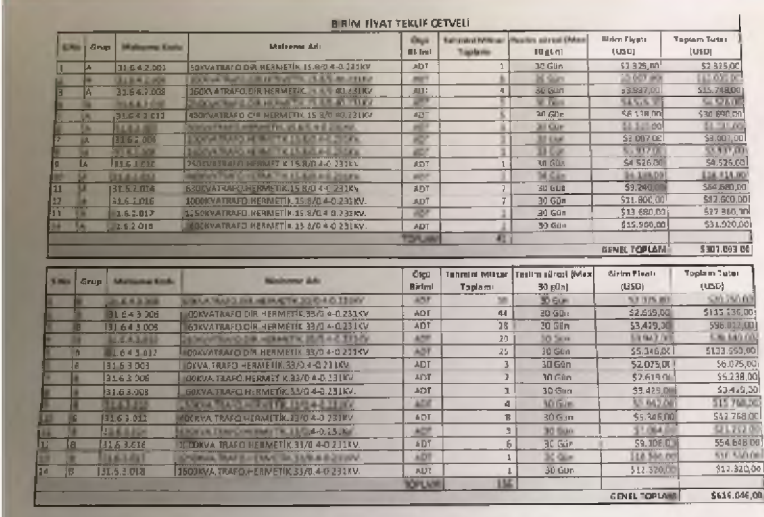
	<i>Fiyatı artırdık diye</i>
Beta 03.07.2019 (18.24):	<i>Liste burda akşam atılan listenin üstünde verdim 17 kalem dendi</i>

- (182) **Delil SEM/1:** SEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “A.S” isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR ve ADM EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 14.03.2020, 15.03.2020, 16.03.2020 ve 17.03.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır¹²⁸:

M.Y. 14.03.2020 (09.12):	
H.Ş. 14.03.2020 (09.12):	

¹²⁸ Fotoğrafta yer alan şahıslar (soldan sağa olacak şekilde) SEM Yurtiçi Satış Sorumlusu (.....) ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....)tir.

H.Ş. 14.03.2020 (09.19):	
H.Ş. 15.03.2020 (13.00):	(.....)
H.Ş. 15.03.2020 (13.02):	Bizim açılış rakamlarımızı adet adet paylaştırmışım
F.B. 15.03.2020 (13.02):	Merhabalar, ADM, Başkent, Toroşlar ve AYEDAŞ ayrı ayrı paylaşıyorum.
F.B. 15.03.2020 (14.50):	"3-TOROSLAR Birim Fiyat Teklif Cetveli.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "3-BAŞKENT Birim Fiyat Teklif Cetveli.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "3-AYEDAŞ Birim Fiyat Teklif Cetveli.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "ADM - 2020_Trafo_Birim Fiyat Teklif Cetveli_adm.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
M.Y. 15.03.2020 (15.09):	Teşekkürler (.....)
F.Ö. 16.03.2020 (08.55):	(.....) Merhaba Şimdi Adm den başladım kontrol ettim Başlangıçlar bazı kalemler çok kötü
F.Ö. 16.03.2020 (08.56):	Örnek 15 kV 50 kVA 51.9 iskontoya geliyor 400 kVA 33 kv 53 iskonto
F.B. 16.03.2020 (08.57):	Merhaba abi
F.Ö. 16.03.2020 (08.57):	160 kVA 33 kv de aynı 53
F.B. 16.03.2020 (08.59):	iskontolar ile benim maliyetler birebir paralel olmadığından bu şekilde ilerledim
F.B. 16.03.2020 (09.00):	Büyüklerde isk. Düşük onlar iyi Doğrumu iskonto bazlı gittiğimde en son kırılımdan sonra bazı kalemlerim zarar yazıyor
F.Ö. 16.03.2020 (09.00):	Doğrudur
F.B. 16.03.2020 (09.01):	Maksat zarar etmemek
F.Ö. 16.03.2020 (09.02):	Aynen maksat para kazanmaksa bence 33 kV küçük trafolar 51 iskonto son fiyat olmalı 33 kV büyükler 59 iskonto da bitmeli
F.B. 16.03.2020 (09.03):	👍

F.Ö. 16.03.2020 (09.03):	Ama başlangıçlar bence kötü
F.B. 16.03.2020 (09.03):	Doğru
H.Ç. 16.03.2020 (09.06):	başlangıç fiyatları ikiyeşer puan aralığı ile verimiz iş sahibi nasıl istiyorsa onun maliyetine veya karına göre bırakırız
F.B. 16.03.2020 (09.17):	(.....) abi fiyatlarımız paralel olsun diye iskontoya yaklaşacak şekilde güncelleyeceğim
H.Ç. 16.03.2020 (09.19):	tamam (.....)ım saol
H.Ç. 16.03.2020 (09.20):	(.....)la çözün
F.Ö. 16.03.2020 (09.30):	
F.Ö. 16.03.2020 (09.31):	Adm Sem başlangıç fiyatları
F.B. 16.03.2020 (10.12):	"ADM - 2020_Trafo_Birim Fiyat Teklif Cetveli_adm.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
F.B. 16.03.2020 (10.13):	Başlangıç fiyatlarımızı iletiyorum teminat mektubunu daha önce aldığımızdan dolayı fiyatları bu mertebeye tuttuk
F.B. 16.03.2020 (10.13):	15,8 kısmında daha önce çekileceğiz. (.....) abi bu kısımda sen bizi yönlendirirsin
M.Y. 16.03.2020 (10.14):	tamam (.....)ım
M.Y. 16.03.2020 (14.33):	"2020_Trafo_Birim Fiyat Teklif Cetveli_adm.xlsx" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
M.Y. 16.03.2020 (14.35):	Bizim açılış (.....) abi (.....) nerede çekilmemiz gerekiyor herkes bilsin bunuda düşünelim haberleşelim
M.Y. 16.03.2020 (20.55):	"ayedaş Birim Fiyat Teklif Cetveli (003)" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
M.Y. 16.03.2020 (20.56):	Acılış
F.B. 16.03.2020 (20.59):	Açılış rakamlarımızı güncelledik Size ileteceğim
M.Y. 16.03.2020 (21.00):	TL olarak

H.Ç. 16.03.2020 (22.26):	
H.Ç. 16.03.2020 (22.27):	bize ait olan bölge ve gurupların usd ve tl açılış fiyatlar Kuru 7,45 aldık
H.Ç. 16.03.2020 (22.28):	piyasa fiyatlarının % 15 üzerinde
H.Ç. 16.03.2020 (22.29):	sizlerin fiyatlarında açılış için eş değer yada üzerinde olması gerekir
F.Ö. 16.03.2020 (22.30):	(.....) abi kolay gelsin o zaman
M.Y. 16.03.2020 (22.34):	(.....) exel olarak toroslar ve başkenti göndersende rahat rahat çalışsak ne olur
F.Ö. 16.03.2020 (22.42):	Abi yarın atarım
M.Y. 16.03.2020 (22.42):	👍
H.Ş. 17.03.2020 (13.26):	Acil konuşmamız lazım (.....) abi
M.Y. 17.03.2020 (13.26):	hayırdır konuşalım
H.Ş. 17.03.2020 (13.27):	Konferans yapalım (.....) (.....)la ¹²⁹ konuştum
H.Ş. 17.03.2020 (13.28):	(.....) (.....) nerde Cvp vermiyor
H.Ç. 17.03.2020 (13.29):	Telefondayım
H.Ş. 17.03.2020 (13.29):	Ok Bitince konuşalım
H.Ş. 17.03.2020 (13.40):	İptal yok İhalede
M.Y. 17.03.2020 (13.44):	ADM DEĞİLMİ
F.Ö. 17.03.2020 (22.29):	"TOROSLAR.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "AYEDAŞ.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "BAŞKENT.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]

(183) **Delil SEM/2:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş

¹²⁹ Bahsi geçen kişinin soy ismine ulaşılamamış olup yazışmada bahsedildiği haliyle belgede yer verilmiştir.

Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında ADM EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 18.03.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.Y. 18.03.2020 (11.40):	(.....) <i>cekil</i>
H.Ş. 18.03.2020 (11.43):	Ok (.....) <i>çekilelim</i>
H.Ş. 18.03.2020 (11.46):	<i>Hayırlı olsun</i>
F.Ö. 18.03.2020 (11.46):	<i>Hayırlı olsun (.....) bey</i>
H.Ş. 18.03.2020 (11.46):	<i>İyi fiyat</i>
M.Y. 18.03.2020 (11.46):	<i>teşekkürler</i>
F.Ö. 18.03.2020 (11.46):	<i>Miss</i>
F.B. 18.03.2020 (11.46):	<i>Hayırlı olsun</i>
H.Ş. 18.03.2020 (11.47):	<i>Ulusoy bizi öpecek şimdi</i>
M.Y. 18.03.2020 (11.47):	<i>cekileceğim zamanı yazın</i>
F.Ö. 18.03.2020 (11.47):	<i>Aynen gargara yapıyor</i>
F.B. 18.03.2020 (11.53):	<i>Önümüzdeki tür çekilebilirsiniz</i>
M.Y. 18.03.2020 (12.01):	<i>hayırlı olsun</i>
F.Ö. 18.03.2020 (12.02):	<i>Hayırlı olsun</i>
F.B. 18.03.2020 (12.02):	<i>Teşekkürler</i>
H.Ş. 18.03.2020 (12.02):	<i>Teşekkürler</i>
M.Y. 18.03.2020 (12.06):	<i>Hedef tuttum (.....)</i>
H.Ç. 18.03.2020 (12.06):	<i>hayırlı olsun</i> <i>İkiside güzel</i>
F.B. 18.03.2020 (12.06):	<i>Senin tam isabet abi</i>
M.Y. 18.03.2020 (12.07):	<i>Akşam konuştuğumuz oldu</i>
H.Ç. 18.03.2020 (12.07):	👉 <i>boş değiliz (.....)ım 😊</i>
F.B. 18.03.2020 (12.08):	<i>(.....) abi tecrübe konuşuyor:</i>
H.Ç. 18.03.2020 (12.24):	<i>teşekkür 😊</i>

- (184) **Delil SEM/3:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 18.03.2020 ve 19.03.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ç. 18.03.2020 (14.09):	<i>şimdi (.....)¹³⁰ ile görüştüm</i>
H.Ç. 18.03.2020 (14.10):	<i>ihalelerde erteme yok diyor</i> <i>ama bi karar almışlar sadece birer kişi alacaklarmış</i> <i>içeriye</i>
H.Ç. 18.03.2020 (14.13):	<i>(.....) abi 15 ve 6,3 leri % 5-10 arası yüksek tut abi</i> <i>bizim fiyattan</i>
F.Ö. 19.03.2020 (12.16):	<i>"3-BAŞKENT Birim Fiyat Teklif Cetveli (002).xlsx" [başlıklı dosya</i> <i>paylaşılmıştır]</i> <i>"3-TOROSLAR Birim Fiyat Teklif Cetveli (004).xlsx" [başlıklı</i> <i>dosya paylaşılmıştır]</i>

¹³⁰ Bahsi geçen kişinin BAŞKENT Satın Alma Memuru (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

	"3-ayedaş Birim Fiyat Teklif Cetveli (003).xlsx" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
F.B. 19.03.2020 (15.10):	"Kopya Kopya 3-TOROSLAR Birim Fiyat Teklif Cetveli (004) REV2 1 sayfa.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "Kopya Kopya 3-AYEDAS Birim Fiyat Teklif Cetveli (003) REV2 1.sayfa.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "Kopya Kopya 3-BAŞKENT Birim Fiyat Teklif Cetveli (002) REV2 1.sayfa.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
M.Y. 19.03.2020 (16.24):	"3-TOROSLAR Birim Fiyat Teklif Cetveli (004).pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "Kopya Kopya 3-AYEDAS Birim Fiyat Teklif Cetveli (003) REV2 1.sayfa.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] "3-BAŞKENT Birim Fiyat Teklif Cetveli (002).pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
F.Ö. 19.03.2020 (22.43):	(.....) Bey , (.....) bey attığınız Ayedaş Beta ve Astor başlangıç Fiyatlarınız aynı olmuş kuruşu kuruşuna hemde şimdi baktım da
H.Ş. 19.03.2020 (22.43):	😊
F.Ö. 19.03.2020 (22.44):	Biri hazır konmuş (.....) abi kopya mı çektin
F.Ö. 19.03.2020 (22.47):	(.....) abi düzeltme yapman lazım
H.Ş. 19.03.2020 (22.48):	(.....)
M.Y. 19.03.2020 (23.05):	"3-ayedaş Birim Fiyat Teklif Cetveli (003).pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] Doğrusu bu Bizim teklif
M.Y. 19.03.2020 (23.06):	Yanlış atmışım (.....) yakalarım diye

- (185) **Delil SEM/4:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 20.03.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ç. 20.03.2020 (10.42):	çekil (.....) abi
M.Y. 20.03.2020 (10.42):	komplemi
H.Ç. 20.03.2020 (10.42):	😊😊😊 seni deniyom hazırmısın diye abi
M.Y. 20.03.2020 (10.43):	yaşlıyım ama her daim hazırım
H.Ş. 20.03.2020 (10.49):	Kolay gelsin
M.Y. 20.03.2020 (10.50):	Ara verdiler 🤔♂
H.Ş. 20.03.2020 (10.51):	Kimler var
M.Y. 20.03.2020 (10.51):	Adm ekibi meksan ulusoy
F.B. 20.03.2020 (11.38):	595, 600 binlerde çekilin
F.B. 20.03.2020 (11.39):	(.....) abi çekil
H.Ş. 20.03.2020 (11.40):	İkinizde hemen çekilin beyler
M.Y. 20.03.2020 (11.41):	ben çekildim
H.Ş. 20.03.2020 (11.41):	(.....) Sende
F.B. 20.03.2020 (11.41):	(.....) abi sen de çekil bu tur
H.Ş. 20.03.2020 (11.53):	Çok bastıyor bu sefer

H.Ş. 20.03.2020 (11.57):	Hadi (.....) abi sıra sende Kaptırma sakın Ulusoy'a 😊
M.Y. 20.03.2020 (11.59):	çekilin sırayla
H.Ş. 20.03.2020 (11.59):	Önce (.....) Sonra biz
H.Ç. 20.03.2020 (11.59):	Ok
H.Ş. 20.03.2020 (12.00):	Kaç tur oldu
F.B. 20.03.2020 (12.03):	herkes (.....) abiyi bekliyormuş çekilmek için :)
H.Ş. 20.03.2020 (12.04):	(.....) sıra sende
H.Ç. 20.03.2020 (12.09):	350 de çekilin
H.Ş. 20.03.2020 (12.11):	İlk biz çekiliyoruz
M.Y. 20.03.2020 (12.14):	kuru da çok ilerlemeyelim (.....) 2 tur yeter
H.Ş. 20.03.2020 (12.15):	Şimdiye kadar herşey rayında gitti 👍
M.Y. 20.03.2020 (12.16):	👍
H.Ç. 20.03.2020 (12.17):	abi 300 bin de bırak sen
M.Y. 20.03.2020 (12.19):	ok
H.Ç. 20.03.2020 (12.19):	315 de çekil
F.B. 20.03.2020 (12.26):	Abi noluyor içeride 😊
H.Ç. 20.03.2020 (12.26):	(.....) abi
M.Y. 20.03.2020 (12.27):	evet abi bu sende değilmi
H.Ç. 20.03.2020 (12.28):	evet 130 da bırak
H.Ç. 20.03.2020 (12.32):	(.....) ¹³¹ bırak diyo 😊 yazıp duruyo ne yapıyım ölecek iş
M.Y. 20.03.2020 (12.33):	olmaz
H.Ş. 20.03.2020 (12.33):	Meksan nerden çıktı şimdi
M.Y. 20.03.2020 (12.34):	anlamadım
H.Ş. 20.03.2020 (12.34):	Bizede yazdı biz salladık
H.Ç. 20.03.2020 (12.34):	ne yapıyım başkan 😊
H.Ş. 20.03.2020 (12.34):	Ben bilmem 😊
H.Ş. 20.03.2020 (12.35):	Biz içeride değiliz Şuan
M.Y. 20.03.2020 (12.37):	(.....) kurulara geçiyoruz iki turda çekil gitsin
H.Ş. 20.03.2020 (12.38):	2 tur az değilmi Anlaşılmasın
M.Y. 20.03.2020 (12.38):	500 düş 4 dur git
F.B. 20.03.2020 (12.40):	biz ile beta varız
F.B. 20.03.2020 (12.41):	nerde nasıl ilerleyeceğiz biz bizyiz :)
M.Y. 20.03.2020 (12.42):	219000 çekil
H.Ş. 20.03.2020 (12.43):	Ok (.....) top sende
F.B. 20.03.2020 (12.47):	Fiyatlar çok yüksek dediler

¹³¹ Bahsi geçen kişinin MEKSAN Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

F.B. 20.03.2020 (12.49):	Burada iptal olma durumu çok yüksek (.....) abi WhatsApp sesini kapat hedef fiyatları 185 bin usd
H.Ş. 20.03.2020 (12.50):	Düşebiliyormusunuz
M.Y. 20.03.2020 (12.50):	inme son de
M.Y. 20.03.2020 (12.51):	kesinlikle inme diyor (.....) ¹³² bey
F.B. 20.03.2020 (12.51):	bence düşülebilir çok yüksekte kaldı
H.Ş. 20.03.2020 (12.51):	Anlaşılmaması lazım
H.Ş. 20.03.2020 (12.53):	Abi çok zorlamayın Biraz daha düşün Enerjisa anlar bu işi
F.B. 20.03.2020 (12.53):	ben 212 bin diyeyim
F.B. 20.03.2020 (12.54):	(.....) abi söylüyorum
M.Y. 20.03.2020 (12.54):	217500
F.B. 20.03.2020 (12.55):	bu arada (.....) hanım ¹³³ arkanda dikkat et yazışmalara son bunu mu diyeyim
F.B. 20.03.2020 (12.56):	?
M.Y. 20.03.2020 (12.56):	evet
F.B. 20.03.2020 (12.57):	abi çok belli olacak atayım mı
M.Y. 20.03.2020 (12.58):	senin fikrin ne
F.B. 20.03.2020 (12.58):	ben 214 sen de 210 de al arada fark olsun
F.B. 20.03.2020 (13.01):	?
M.Y. 20.03.2020 (13.02):	216500 sen 215000 ben (.....) bey talimatı
F.B. 20.03.2020 (13.11):	abi 167 bin de çekil
M.Y. 20.03.2020 (13.15):	161000 cekilsen makulmü
H.Ş. 20.03.2020 (13.15):	Bir anda 167 yemi indin abi
F.B. 20.03.2020 (13.16):	hızlı indik :)
F.B. 20.03.2020 (13.17):	abi bura sende yönledir
M.Y. 20.03.2020 (13.17):	160 cekil
F.B. 20.03.2020 (13.18):	158 son diyorum ?

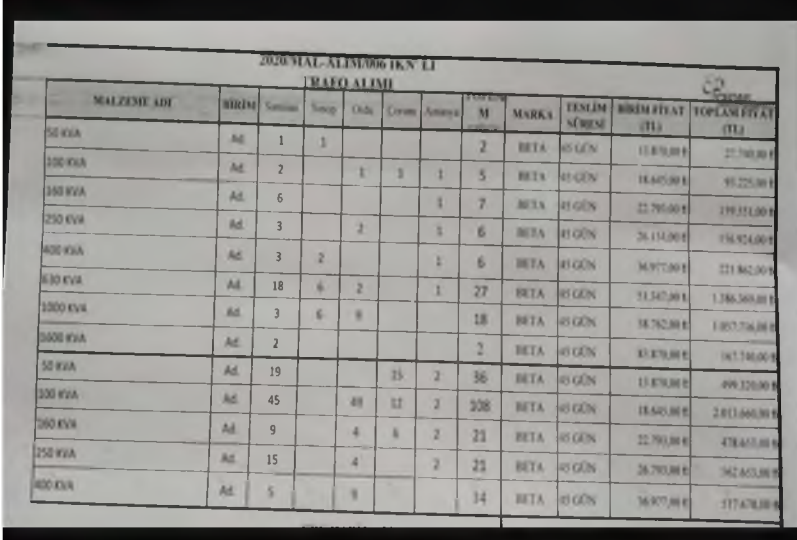
- (186) **Delil SEM/5:** SEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “A.S” isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında Çalık Elektrik Dağıtım AŞ (ÇALIK EDAŞ) ve ADM EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 25.03.2020 ve 26.03.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

F.Ö. 25.03.2020 (09.01):	Arkadaşlar günaydın Çedaş ¹³⁴ teklifi bugün geleceğiz fiyatları karşılıklı konuşarak teyit edip geçelim

¹³² Bahsi geçen kişinin BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹³³ Bahsi geçen kişinin ENERJISA çalışanı olduğu değerlendirilmektedir.

¹³⁴ Kararda ÇEDAŞ, kısaltması Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ için kullanılmış olmakla birlikte, bu belgede taraflarca kullanılan kısaltma ÇALIK EDAŞ yerine kullanılmış olup, ÇALIK EDAŞ, YEDAŞ’ı ve ARAS

F.Ö. 25.03.2020 (09.02):	Öğleye doğru ben teklifimizi iletirim																																																																																																																																																																																																										
F.Ö. 25.03.2020 (09.05):	Yine Enerjisa başlangıç fiyatlarımız gibi olacak muhtemelen																																																																																																																																																																																																										
M.Y. 25.03.2020 (09.18):	👍																																																																																																																																																																																																										
F.B. 25.03.2020 (11.15):	abi senin referansın ile ilerleyelim senden bekliyoruz																																																																																																																																																																																																										
F.Ö. 25.03.2020 (11.16):	Ok hazırlıyorum																																																																																																																																																																																																										
F.Ö. 25.03.2020 (11.35):	"Çedaş.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır] <table><tr><th colspan="11">2020/MAL-ALIM/006 İKN' LI</th></tr><tr><th colspan="11">TRAFO ALIMI</th></tr><tr><th>MALZEME ADI</th><th>BİRİM</th><th>Samsun</th><th>Sinop</th><th>Ordu</th><th>Çorum</th><th>Amasya</th><th>TOPLAM MİKTAR</th><th>MARKA</th><th>TESLİM SÜRESİ</th><th>BİRİM FİYAT (TL)</th><th>TOPLAM FİYAT (TL)</th></tr><tr><td>50 KVA</td><td>Ad.</td><td>1</td><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td>14.810,60 ₺</td><td>29.621,20 ₺</td></tr><tr><td>100 KVA</td><td>Ad.</td><td>2</td><td></td><td>1</td><td>1</td><td>1</td><td>5</td><td></td><td></td><td>19.153,95 ₺</td><td>95.769,75 ₺</td></tr><tr><td>160 KVA</td><td>Ad.</td><td>6</td><td></td><td></td><td></td><td>1</td><td>7</td><td></td><td></td><td>24.130,55 ₺</td><td>168.913,85 ₺</td></tr><tr><td>250 KVA</td><td>Ad.</td><td>3</td><td></td><td>2</td><td></td><td>1</td><td>6</td><td></td><td></td><td>27.736,35 ₺</td><td>166.418,10 ₺</td></tr><tr><td>400 KVA</td><td>Ad.</td><td>3</td><td>2</td><td></td><td></td><td>1</td><td>6</td><td></td><td></td><td>37.615,05 ₺</td><td>225.690,30 ₺</td></tr><tr><td>500 KVA</td><td>Ad.</td><td>18</td><td>6</td><td>2</td><td></td><td>1</td><td>27</td><td></td><td></td><td>52.775,80 ₺</td><td>1.424.946,60 ₺</td></tr><tr><td>1000 KVA</td><td>Ad.</td><td>3</td><td>6</td><td>9</td><td></td><td></td><td>18</td><td></td><td></td><td>66.312,45 ₺</td><td>1.193.624,10 ₺</td></tr><tr><td>1600 KVA</td><td>Ad.</td><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td>2</td><td></td><td></td><td>89.698,00 ₺</td><td>179.396,00 ₺</td></tr><tr><td>50 KVA</td><td>Ad.</td><td>19</td><td></td><td></td><td>15</td><td>2</td><td>36</td><td></td><td></td><td>14.810,60 ₺</td><td>533.181,60 ₺</td></tr><tr><td>100 KVA</td><td>Ad.</td><td>45</td><td></td><td>49</td><td>12</td><td>2</td><td>108</td><td></td><td></td><td>19.153,95 ₺</td><td>2.068.626,60 ₺</td></tr><tr><td>160 KVA</td><td>Ad.</td><td>9</td><td></td><td>4</td><td>6</td><td>2</td><td>21</td><td></td><td></td><td>24.130,55 ₺</td><td>506.741,55 ₺</td></tr><tr><td>250 KVA</td><td>Ad.</td><td>15</td><td></td><td>4</td><td></td><td>2</td><td>21</td><td></td><td></td><td>27.736,35 ₺</td><td>582.463,35 ₺</td></tr><tr><td>400 KVA</td><td>Ad.</td><td>5</td><td></td><td>9</td><td></td><td></td><td>14</td><td></td><td></td><td>37.615,05 ₺</td><td>526.610,70 ₺</td></tr><tr><td colspan="10">KDV HARİÇ GENEL TOPLAM (TL):</td><td>1.792.883,50 ₺</td><td></td></tr></table>	2020/MAL-ALIM/006 İKN' LI											TRAFO ALIMI											MALZEME ADI	BİRİM	Samsun	Sinop	Ordu	Çorum	Amasya	TOPLAM MİKTAR	MARKA	TESLİM SÜRESİ	BİRİM FİYAT (TL)	TOPLAM FİYAT (TL)	50 KVA	Ad.	1	1				2			14.810,60 ₺	29.621,20 ₺	100 KVA	Ad.	2		1	1	1	5			19.153,95 ₺	95.769,75 ₺	160 KVA	Ad.	6				1	7			24.130,55 ₺	168.913,85 ₺	250 KVA	Ad.	3		2		1	6			27.736,35 ₺	166.418,10 ₺	400 KVA	Ad.	3	2			1	6			37.615,05 ₺	225.690,30 ₺	500 KVA	Ad.	18	6	2		1	27			52.775,80 ₺	1.424.946,60 ₺	1000 KVA	Ad.	3	6	9			18			66.312,45 ₺	1.193.624,10 ₺	1600 KVA	Ad.	2					2			89.698,00 ₺	179.396,00 ₺	50 KVA	Ad.	19			15	2	36			14.810,60 ₺	533.181,60 ₺	100 KVA	Ad.	45		49	12	2	108			19.153,95 ₺	2.068.626,60 ₺	160 KVA	Ad.	9		4	6	2	21			24.130,55 ₺	506.741,55 ₺	250 KVA	Ad.	15		4		2	21			27.736,35 ₺	582.463,35 ₺	400 KVA	Ad.	5		9			14			37.615,05 ₺	526.610,70 ₺	KDV HARİÇ GENEL TOPLAM (TL):										1.792.883,50 ₺	
2020/MAL-ALIM/006 İKN' LI																																																																																																																																																																																																											
TRAFO ALIMI																																																																																																																																																																																																											
MALZEME ADI	BİRİM	Samsun	Sinop	Ordu	Çorum	Amasya	TOPLAM MİKTAR	MARKA	TESLİM SÜRESİ	BİRİM FİYAT (TL)	TOPLAM FİYAT (TL)																																																																																																																																																																																																
50 KVA	Ad.	1	1				2			14.810,60 ₺	29.621,20 ₺																																																																																																																																																																																																
100 KVA	Ad.	2		1	1	1	5			19.153,95 ₺	95.769,75 ₺																																																																																																																																																																																																
160 KVA	Ad.	6				1	7			24.130,55 ₺	168.913,85 ₺																																																																																																																																																																																																
250 KVA	Ad.	3		2		1	6			27.736,35 ₺	166.418,10 ₺																																																																																																																																																																																																
400 KVA	Ad.	3	2			1	6			37.615,05 ₺	225.690,30 ₺																																																																																																																																																																																																
500 KVA	Ad.	18	6	2		1	27			52.775,80 ₺	1.424.946,60 ₺																																																																																																																																																																																																
1000 KVA	Ad.	3	6	9			18			66.312,45 ₺	1.193.624,10 ₺																																																																																																																																																																																																
1600 KVA	Ad.	2					2			89.698,00 ₺	179.396,00 ₺																																																																																																																																																																																																
50 KVA	Ad.	19			15	2	36			14.810,60 ₺	533.181,60 ₺																																																																																																																																																																																																
100 KVA	Ad.	45		49	12	2	108			19.153,95 ₺	2.068.626,60 ₺																																																																																																																																																																																																
160 KVA	Ad.	9		4	6	2	21			24.130,55 ₺	506.741,55 ₺																																																																																																																																																																																																
250 KVA	Ad.	15		4		2	21			27.736,35 ₺	582.463,35 ₺																																																																																																																																																																																																
400 KVA	Ad.	5		9			14			37.615,05 ₺	526.610,70 ₺																																																																																																																																																																																																
KDV HARİÇ GENEL TOPLAM (TL):										1.792.883,50 ₺																																																																																																																																																																																																	
H.Ç. 25.03.2020 (11.48):	(.....)																																																																																																																																																																																																										
H.Ş. 25.03.2020 (12.06):	Efendim																																																																																																																																																																																																										
M.Y. 25.03.2020 (12.27):																																																																																																																																																																																																											
F.Ö. 25.03.2020 (12.27):	Genel toplam görünmüyor abi																																																																																																																																																																																																										
H.Ç. 25.03.2020 (12.29):	tamam başkan saol çözdük																																																																																																																																																																																																										
F.Ö. 25.03.2020 (12.30):	(.....) abi 1000 kVA da çok ucuz olmuş																																																																																																																																																																																																										
M.Y. 25.03.2020 (12.33):	değiştiri yorum gözden kaçmış 64.312tl yaptım																																																																																																																																																																																																										
F.Ö. 25.03.2020 (12.33):	Şeklin yeter abi																																																																																																																																																																																																										
M.Y. 25.03.2020 (12.34):	👍(AMİN)																																																																																																																																																																																																										

EDAŞ'ı kontrol etmektedir. Dosyada elde edilen bilgilerden kimi zaman bu iki bölge için ÇALIK EDAŞ tarafından ihaleye çıkıldığı anlaşılmaktadır.

M.Y. 25.03.2020 (12.38):	(.....) ¹³⁵ aradımı seni adm kuru tipler için
H.Ş. 25.03.2020 (12.41):	Aradı abi Tamam dedim
M.Y. 25.03.2020 (12.42):	bende okey diyorum
M.Y. 25.03.2020 (12.43):	senle görüşmedn birşey demek istemedim
H.Ş. 25.03.2020 (12.43):	5 tane trafo zaten
F.B. 26.03.2020 (13.53):	Herkese merhaba Çalık ¹³⁶ teklifinde trafolar D şartnamesine göre tekliflendirilecek
F.Ö. 26.03.2020 (17.37):	"Çedaş D Şartname Teklif.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
F.B. 26.03.2020 (17.51):	"ÇALIK Birim Fiyat Cetveli.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]

- (187) **Delil SEM/6:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKDENİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 31.03.2020 ve 01.04.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

F.Ö. 31.03.2020 (11.18):

Akdeniz Edaş
Bugün bekliyorlar teklifi

F.Ö. 31.03.2020 (11.19):	Hiç fatura kesmedik 😊
H.Ş. 31.03.2020 (11.28):	😊😊
F.Ö. 31.03.2020 (12.18):	Desteğinizi bekliyorum 😊😊
H.Ş. 31.03.2020 (13.21):	Bizde hiç kesmemişiz 😊
F.Ö. 31.03.2020 (13.30):	😊
H.Ş. 31.03.2020 (14.15):	Topramm ayıp ettin al senin olsun

¹³⁵ Bahsi geçen kişinin ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹³⁶ Kurulun 06.01.2010 tarihli ve 10-01/2-2 sayılı kararı ile YEDAŞ, Çalık Grubu tarafından devralınmıştır. Bu nedenle ilgili delillerde bahsi geçen "Çalık" ifadesi ile kastedilen YEDAŞ ihaleleridir.

H.Ş. 31.03.2020 (14.16):
F.Ö. 31.03.2020 (14.18):
F.Ö. 31.03.2020 (14.19):
M.Y. 31.03.2020 (19.01):
F.Ö. 31.03.2020 (19.39):

Senden kıymetlimi
☺️Topramm şeklin yeter
Sağol
%50 topramm yedaşı da bana verin mahsuplaşalım
☺️

F.Ö. 01.04.2020 (11.20):

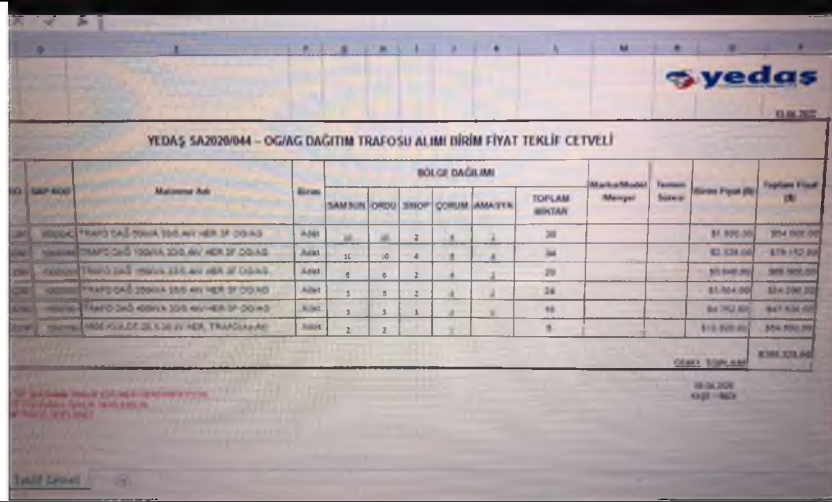
TEKLİF / TALEP NO:				TESLİM YERİ			
RA NO	MAZEME / HİZMET CİNSİ	MİKTARI	BİRİMİ	ANTALYA AMBARI	MARKA	BİRİM FİYATI (TL)	TOPLAM FİYAT (TL)
1	34,5/0,4 kv. 160 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	5	ad	x		23.919,50 TL	119.597,50 TL
2	33/0,4 kv. 250 kVA. (HERM.) OG/AG DAĞ. TRF.	10	ad	x		27.521,00 TL	275.210,00 TL
3	33/0,4 kv. 400 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	10	ad	x		37.323,00 TL	373.230,00 TL
4	33/0,4 kv. 1000 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	5	ad	x		64.532,25 TL	322.661,25 TL
5	33/0,4 kv. 1250 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	4	ad	x		74.810,00 TL	299.240,00 TL
6	33/0,4 kv. 1600 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	1	ad	x		87.290,00 TL	87.290,00 TL
						TOPLAM	1.477.368,75 TL

NOT: TEDAŞ MYD ŞARTNAMESİ İLE EPDK YÖNETMELİKLERİNE, STANDARTLARA VE TEKNİK ŞARTNAMESİ UYSUN OLACAKTIR.

Sem Akdeniz teklif
Hayırlı olsun

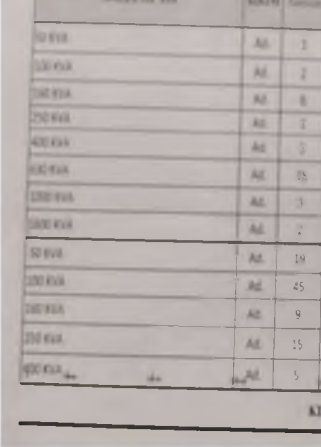
- (188) **Delil SEM/7:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında YEDAŞ ve ÇALIK EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 02.04.2020, 07.04.2020, 08.04.2020 ve 10.04.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.Y. 02.04.2020 (09.31):	Yedaş acılış fiyatlarımız The screenshot shows a WhatsApp chat interface with a header 'Yedaş'. Below it is a table titled 'YEDAŞ 345/0,4 kv. 160 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF. ALIMI BİRİM FİYAT TEKLİF CETVELİ'. The table has columns for 'Sıra No', 'Talep No', 'Satış No', 'Mazeme Adı', 'Birim', 'SARILIM', 'DİREK', 'BİREK', 'ÇİFTLİK', 'AMORTİ', 'TOPLAM MİKTAR', 'Marka/Model', 'Ticari Tutar', 'Birim Fiyat (TL)', and 'Toplam Fiyat (TL)'. There are 6 rows of data. A red box highlights the 5th row, which has a 'TOPLAM' label in the 'Mazeme Adı' column.

F.B. 07.04.2020 (15.03):	Merhabalar Yedaş ile ilgili ihaleleri öteleme kararı almışlar Zeyilname ile bilgilendirme yapacaklar
M.Y. 07.04.2020 (15.04):	Eyvallah kardeş teşekkürler
F.Ö. 08.04.2020 (12.12):	Çedaş ¹³⁷ aradı mail attı revize istiyor fiyatlar yüksek diyor Sizle diğerleri arasında fark 800 bin diyor Yalanını (...) ¹³⁸ dedim 😊
F.B. 08.04.2020 (12.13):	Hangi diğerleri acaba 😊 Bana da öyle dediler
F.Ö. 08.04.2020 (12.14):	Aynen
F.Ö. 08.04.2020 (12.15):	(.....) abi istiyordu bunu öyle konuşulmuştu Nerde kalalım ne yapalım
M.Y. 08.04.2020 (12.16):	Söylerim
H.Ş. 08.04.2020 (12.26):	Benide aradı
M.Y. 08.04.2020 (12.30):	Sıra bende 😊
M.Y. 08.04.2020 (16.34):	(.....) ve ben senden yedaş fiyatı bekliyoruz kardeş
F.Ö. 08.04.2020 (19.22):	
F.Ö. 08.04.2020 (19.22):	Yedaş son dip fiyatımız
M.Y. 08.04.2020 (19.22):	Ok
F.Ö. 08.04.2020 (19.23):	Konuştüğümüz gibi başka revize yapmayacağız arasalar bile
M.Y. 08.04.2020 (19.23):	Anlaşıldı
F.B. 08.04.2020 (20.40):	Biz de 370 bin olacak şekilde dip atacağız
M.Y. 08.04.2020 (20.40):	366 olarak ben atacağım

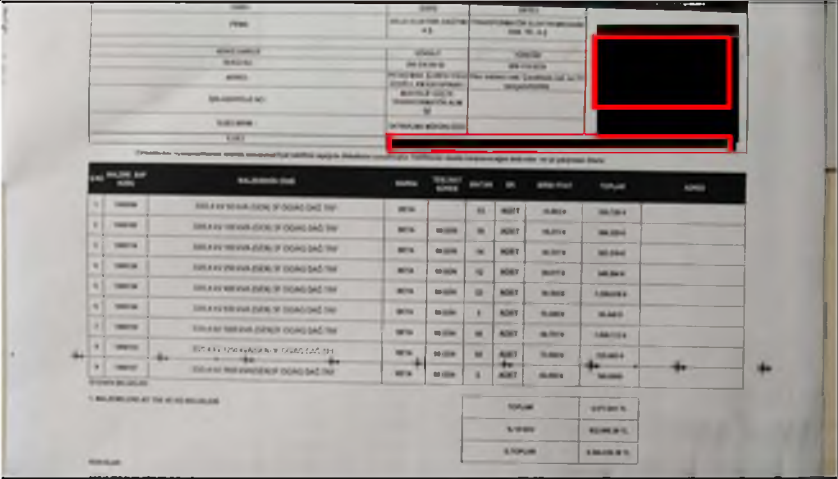
¹³⁷ Soruşturma Raporu'nda ÇEDAŞ, kısaltması Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ için kullanılmış olmakla birlikte, bu belgede taraflarca kullanılan kısaltma ÇALIK EDAŞ yerine kullanılmış olup, ÇALIK EDAŞ, YEDAŞ'ı ve ARAS EDAŞ'ın kontrol etmektedir.. Dosyada elde edilen bilgilerden kimi zaman bu iki bölge için ÇALIK EDAŞ tarafından ihaleye çıkıldığı anlaşılmaktadır.

¹³⁸ Argo ifade kullanılmıştır.

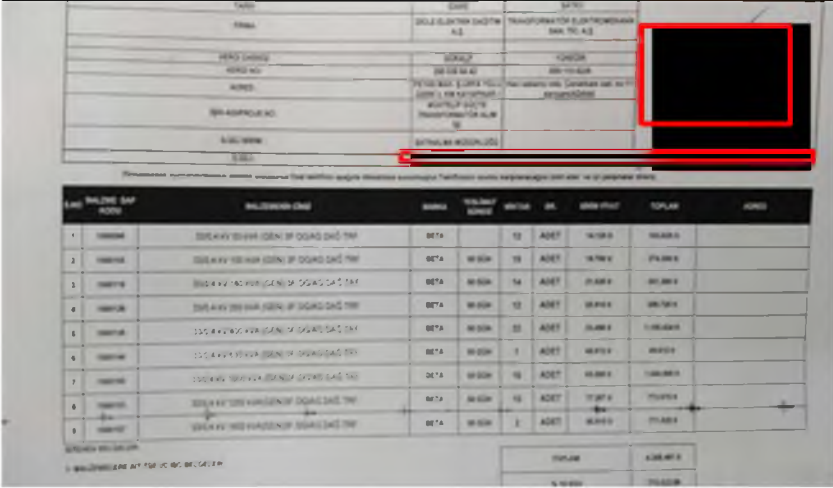
M.Y. 08.04.2020 (20.41):	Gelin ata binmiş ya nasip demiş
M.Y. 10.04.2020 (15.23):	
H.Ş. 10.04.2020 (15.42):	Bu fiyata alabilirsen iyi
M.Y. 10.04.2020 (15.46):	Ararlar onlar buradan %2 daha düşerim
F.Ö. 10.04.2020 (19.43):	Çedaş 5.878.000 TL de bizim revize fiyatımız
F.Ö. 10.04.2020 (19.44):	İşİ Ulusoy alır hayırlı olsun 😊
M.Y. 10.04.2020 (21.08):	Temennin için teşekkürler (.....),ım kul rızkını yermiş
M.Y. 10.04.2020 (21.09):	gene ararlar onlar sen merak etme aranız da 400.000 tl fark var biz sizinle çalışmak istiyoruz diye Yersen
F.Ö. 10.04.2020 (21.12):	😊rica ederim Nasip abi espri benimki
M.Y. 10.04.2020 (21.15):	Biliyorum

(189) **Delil SEM/8:** SEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “A.S” isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında DİCLE EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 16.04.2020, 17.04.2020 ve 20.04.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

F.B. 16.04.2020 (13.36):	<i>Dicle EDAŞ fiyatımızı paylaşıyorum. Bu rakamların üstünde kalacak şekilde çalışmalar yapılabilir “DEDAŞ Teklif Formu TRANSFORMATÖR ALIMI EK-1.pdf” [başlıklı dosya paylaşılmıştır]</i>
F.Ö. 16.04.2020 (13.42):	 <i>Kur ne aldın</i>

M.Y. 16.04.2020 (13.42):	
F.B. 16.04.2020 (13.42):	yaklaşık 7,5 TL
M.Y. 16.04.2020 (13.43):	(.....) uygunmu kur 7,5 aldım
F.B. 16.04.2020 (13.43):	(.....) abi uygundur bu ne hız :)
M.Y. 16.04.2020 (13.44):	yine söylüyorum ben yaşlıyım diğer konularda fena değilim 😊👉
F.B. 16.04.2020 (13.47):	(.....) abi 1250 ve 1600kva fiyatlarını biraz arttırabilir misin?
M.Y. 16.04.2020 (13.47):	ok
M.Y. 16.04.2020 (13.57):	"Teklif Formu TRANSFORMATÖR ALIMI EK-1.XLS" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
M.Y. 16.04.2020 (13.58):	okeymi
F.B. 16.04.2020 (14.01):	Tamamdır abi
M.Y. 16.04.2020 (14.03):	👍
F.B. 17.04.2020 (12.30):	Merhabalar
F.B. 17.04.2020 (12.31):	Dicle Edaş revize fiyat talebinde bulundu mu ?
F.Ö. 17.04.2020 (12.32):	Merhaba daha teklifi atmadık 😊
F.B. 17.04.2020 (12.33):	Pazartesiye kadar revize istiyoruz dedi
M.Y. 17.04.2020 (12.39):	Oldu canım deseydin Sen bildir uyalım kardeş
H.Ç. 17.04.2020 (12.40):	(.....) ¹³⁹ beye bi sorsaydın ateş varıymış 😊👉
F.B. 17.04.2020 (12.41):	Heyecanlı biraz abi
H.Ç. 17.04.2020 (12.41):	teklifleri akşama kadar atacağız
F.B. 17.04.2020 (12.41):	Ben 1 saate kadar en geç revize paylaşırım sizlerle
H.Ç. 17.04.2020 (12.41):	enerjisa ihaleleri hep iptal
F.B. 17.04.2020 (12.42):	Pazartesi de o fiyatların üstünde kalacak şekilde düşünebilirsin Abi toroslar resmi olarak geldi de ötekiler de geldi mi?
H.Ç. 17.04.2020 (12.42):	evet hepsi şimdi resmi kep den geldi
F.B. 17.04.2020 (15.02):	dicle revize fiyatımız "DEDAŞ Teklif Formu TRANSFORMATÖR ALIMI EK-1 R.pdf" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]

¹³⁹ Bahsi geçen kişinin DİCLE EDAŞ yetkilisi olduğu değerlendirilmektedir.

M.Y. 17.04.2020 (15.31):	
F.B. 17.04.2020 (15.32):	Uygunmu (.....)
M.Y. 17.04.2020 (15.32):	Uygundur abi
M.Y. 17.04.2020 (17.57):	(.....) gelen rakamları gördün mü
F.B. 17.04.2020 (17.57):	hangi rakamlar?
M.Y. 17.04.2020 (17.57):	meksan 4.238.640
M.Y. 17.04.2020 (17.58):	sen üstünde kalıyorsun şimdi kepten geldi
F.B. 17.04.2020 (17.59):	revize isteyecekler pazartesi
M.Y. 17.04.2020 (18.01):	sen verdin reviz efیات diye tekrarmı isteyecekler
F.B. 17.04.2020 (18.01):	evet 12'e kadar son rakamları istiyorlar
M.Y. 17.04.2020 (18.02):	ben bu gün gönderdiğim fiyatları verdim sen son fiyatını yazda üstüne çalışalım
F.B. 17.04.2020 (18.02):	pazartesi bilgi veririm abi onunla ilgili
M.Y. 17.04.2020 (18.03):	ok
F.Ö. 20.04.2020 (10.57):	Günaydın (.....)
F.Ö. 20.04.2020 (10.58):	Dicle son teklif fiyatını bekliyoruz
M.Y. 20.04.2020 (11.02):	"Teklif Formu TRANSFORMATÖR ALIM EK-1.XLS" [başlıklı dosya paylaşılmıştır]
F.B. 20.04.2020 (11.02):	Günaydın abi bilgi vereceğim
M.Y. 20.04.2020 (11.03):	(.....) bu sefer sen benim üstümde ver teklifi
M.Y. 20.04.2020 (11.04):	(.....) bir incele
F.Ö. 20.04.2020 (11.04):	👍(okey)
F.B. 20.04.2020 (11.07):	(.....) abi fiyatlar uygundur (.....) abi sen de bunun üstünde atarsın
F.B. 20.04.2020 (11.08):	Siz hızlıca iletin abi tekliflerinizi
M.Y. 20.04.2020 (11.08):	👍
F.Ö. 20.04.2020 (11.21):	👍
M.Y. 20.04.2020 (11.36):	(.....) GÖNDERDİM

(190) **Delil SEM/9:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇALIK EDAŞ, AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 28.04.2020, 29.04.2020 ve 30.04.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

2020/MAL-ALIM/006 İKN' LI TRAFO ALIMI						
MALZEME ADI	BİRİM	MİKTAR	MARKA	TESLİM SÜRESİ	BİRİM FİYAT (TL)	TOPLAM FİYAT (TL)
50 KVA	ADT	2				
100 KVA	ADT	4				
160 KVA	ADT	8				
250 KVA	ADT	4				
400 KVA	ADT	10				
630 KVA	ADT	33				
800 KVA	ADT	0				
1000 KVA	ADT	15				
1600 KVA	ADT	2				
50 KVA	ADT	49				
100 KVA	ADT	101				
160 KVA	ADT	52				
250 KVA	ADT	33				
400 KVA	ADT	12				
KDV HARİÇ GENEL TOPLAM (TL):						
						325 Trf

H.Ç. 28.04.2020 (12.55):

H.Ç. 28.04.2020 (12.56): çedaş¹⁴⁰-çalık enerji
273 trafo teklif verilmişti demi

M.Y. 28.04.2020 (13.01): doğrudur

F.Ö. 28.04.2020 (13.02): Adet artmış

M.Y. 28.04.2020 (13.02): evet

M.Y.28.04.2020(13.15): doğru (.....)¹⁴¹ bey

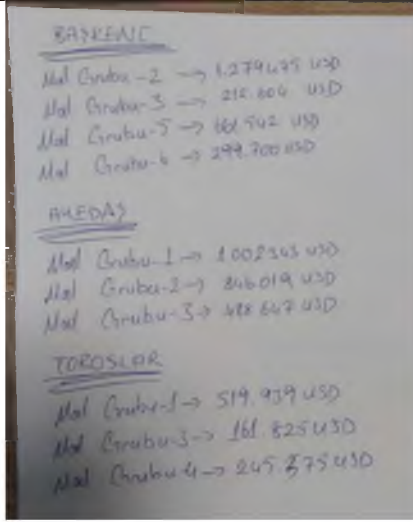
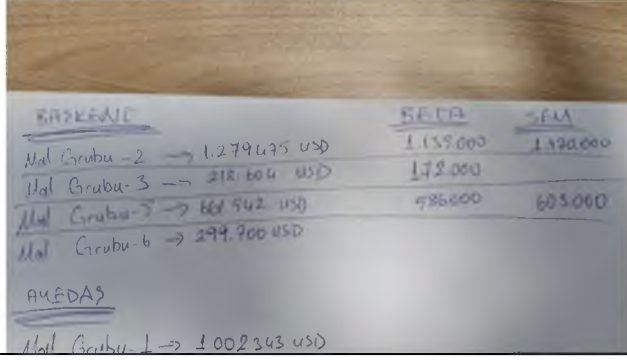
F.Ö. 28.04.2020 (13.55):

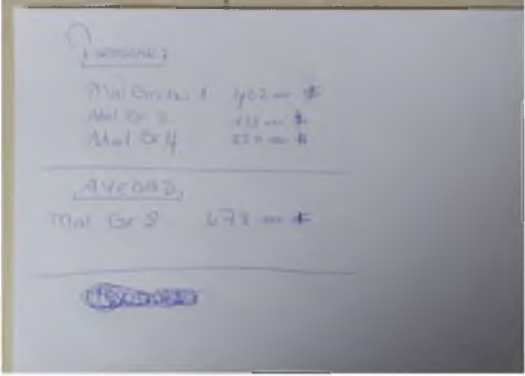
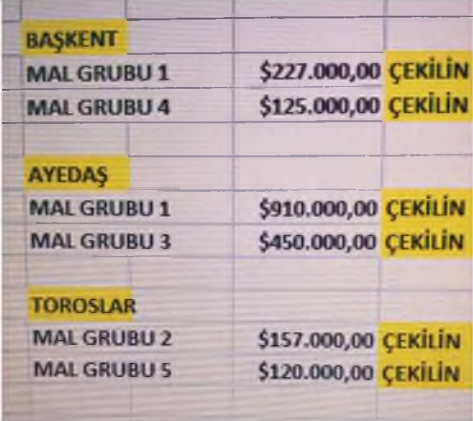
H.Ş. 28.04.2020 (14.12): 12.5 Mva betanin

H.Ş. 28.04.2020 (14.13): Biz 126.000 dolarda çekileceğiz
F.B. not et bivere

¹⁴⁰ Soruşturma Raporu'nda ÇEDAŞ, kısaltması Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ için kullanılmış olmakla birlikte, bu belgede taraflarca kullanılan kısaltma ÇALIK EDAŞ yerine kullanılmış olup, ÇALIK EDAŞ, YEDAŞ'ı ve ARAS EDAŞ'ı kontrol etmektedir. Dosyada elde edilen bilgilerden kimi zaman bu iki bölge için ÇALIK EDAŞ tarafından ihaleye çıktıldığı anlaşılmaktadır.

¹⁴¹ Bahsi geçen kişinin soy ismine ulaşılamamış olup yazışmada bahsedildiği haliyle belgede yer verilmiştir.

F.B. 28.04.2020 (14.13):	Tamam abi																				
H.Ç. 28.04.2020 (14.33):	hayırlı olsun (.....) abi 😊																				
M.Y. 28.04.2020 (14.54):	Teşekkürler																				
F.B. 29.04.2020 (15.34):	 Başkent Mal Grubu-2 → 1.279.475 USD Mal Grubu-3 → 212.604 USD Mal Grubu-5 → 661.542 USD Mal Grubu-6 → 299.700 USD AYEDAŞ Mal Grubu-1 → 1.002.343 USD Mal Grubu-2 → 246.019 USD Mal Grubu-3 → 478.647 USD TOROSLAR Mal Grubu-1 → 519.939 USD Mal Grubu-3 → 161.825 USD Mal Grubu-4 → 245.375 USD Enerjisa fiyatlarımız Başkent Mal Grubu-2 → 1.279.475 USD Mal Grubu-3 → 212.604 USD Mal Grubu-5 → 661.542 USD Mal Grubu-6 → 299.700 USD AYEDAŞ Mal Grubu-1 → 1.002.343 USD SEPA 1.139.000 172.000 496.000 SFA 1.190.000 603.000																				
F.B. 29.04.2020 (15.38):	Başkent için çekileceğiniz tutarları ilettim Siz de iletirseniz ihale öncesi netleştir oluruz																				
M.Y. 29.04.2020 (16.00):	ok																				
F.Ö. 29.04.2020 (17.06):	 Başkent <table border="1"> <tr><td>MAL GRUBU 1</td><td>\$238.178,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 2</td><td>\$1.299.302,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 4</td><td>\$131.569,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 5</td><td>\$671.340,00</td></tr> </table> AYEDAŞ <table border="1"> <tr><td>MAL GRUBU 1</td><td>\$1.033.360,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 3</td><td>\$502.593,00</td></tr> </table> TOROSLAR <table border="1"> <tr><td>MAL GRUBU 1</td><td>\$523.902,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 2</td><td>\$164.386,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 4</td><td>\$247.268,00</td></tr> <tr><td>MAL GRUBU 5</td><td>\$125.248,00</td></tr> </table> Başlangıç fiyatlarımız Çekileceğiniz tutarları ileteceğim	MAL GRUBU 1	\$238.178,00	MAL GRUBU 2	\$1.299.302,00	MAL GRUBU 4	\$131.569,00	MAL GRUBU 5	\$671.340,00	MAL GRUBU 1	\$1.033.360,00	MAL GRUBU 3	\$502.593,00	MAL GRUBU 1	\$523.902,00	MAL GRUBU 2	\$164.386,00	MAL GRUBU 4	\$247.268,00	MAL GRUBU 5	\$125.248,00
MAL GRUBU 1	\$238.178,00																				
MAL GRUBU 2	\$1.299.302,00																				
MAL GRUBU 4	\$131.569,00																				
MAL GRUBU 5	\$671.340,00																				
MAL GRUBU 1	\$1.033.360,00																				
MAL GRUBU 3	\$502.593,00																				
MAL GRUBU 1	\$523.902,00																				
MAL GRUBU 2	\$164.386,00																				
MAL GRUBU 4	\$247.268,00																				
MAL GRUBU 5	\$125.248,00																				

F.Ö. 29.04.2020 (18.50):	
F.Ö. 29.04.2020 (18.51):	Başkentten böyle bir mail geldi ihale başlangıçlara yakın verelim
M.Y. 29.04.2020 (18.56):	ok
F.B. 29.04.2020 (18.56):	👍
M.Y. 29.04.2020 (19.48):	 Benim hedef fiyatlarım Bundan önce çekilin lütfen
F.B. 30.04.2020 (11.36):	Abi merhaba bu konuyla ilgili senden haber bekliyorum
M.Y. 30.04.2020 (11.36):	Bende bende
F.Ö. 30.04.2020 (11.38):	Geliyor
F.Ö. 30.04.2020 (11.50):	
F.Ö. 30.04.2020 (11.51):	çekilme sırasını siz ayarlarsınız

F.Ö. 30.04.2020 (11.58):	(.....) abi Çalık ikinci ihale bugün son gün
M.Y. 30.04.2020 (12.00):	Çıkınca gönderirim
F.B. 30.04.2020 (12.04):	(.....) abi ayedaş ta ilk sen çekilirsin sonra biz çekiliriz
M.Y. 30.04.2020 (12.04):	Ok

- (191) **Delil 23:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "ENERJİSA TRAFİO İHALE" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Satış ve Pazarlama Müdürü (.....) (F.B.), ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) ve ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen ancak tarihi belirlenemeyen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

F.B. (12.30):	Başkent 33kv hermetik ve 33kv kuru tip trafolar bizde kalacak şekilde, Ayedaş ve Toroslar Sem ve Betada kalacak şekilde görüşmelerimizi yaptık 33 kv hermetik 2 grup olarak çıkılacak, 33kv kuru tip 1 grup olarak çıkılacak																				
F.B. (12.34):	<table><tr><td></td><td></td><td colspan="2">BAŞKENT</td></tr><tr><td></td><td></td><td>TEKLİF</td><td>MALİYET</td></tr><tr><td>HERMETİK</td><td>MAL GRUBU-2</td><td>\$1.279.000,00</td><td>\$854.000,00</td></tr><tr><td>KURU</td><td>MAL GRUBU-3</td><td>\$212.604,00</td><td>\$130.500,00</td></tr><tr><td>HERMETİK</td><td>MAL GRUBU-5</td><td>\$661.542,00</td><td>\$445.000,00</td></tr></table>			BAŞKENT				TEKLİF	MALİYET	HERMETİK	MAL GRUBU-2	\$1.279.000,00	\$854.000,00	KURU	MAL GRUBU-3	\$212.604,00	\$130.500,00	HERMETİK	MAL GRUBU-5	\$661.542,00	\$445.000,00
		BAŞKENT																			
		TEKLİF	MALİYET																		
HERMETİK	MAL GRUBU-2	\$1.279.000,00	\$854.000,00																		
KURU	MAL GRUBU-3	\$212.604,00	\$130.500,00																		
HERMETİK	MAL GRUBU-5	\$661.542,00	\$445.000,00																		
F.B. (12.35):	Maliyetlerimizi ve tekliflerimizi bilgilerinize sunarım. İhale sırasında tabloları sizlerle ayrıca paylaşacağım																				
H.Ş. (14.10):	Meksan geldimi																				
F.B. (14.17):	Ulusoy sem ve beta fiili katıldı Maksan ve meksa video konferans																				

- (192) **Delil SEM/10:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇALIK EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 01.05.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

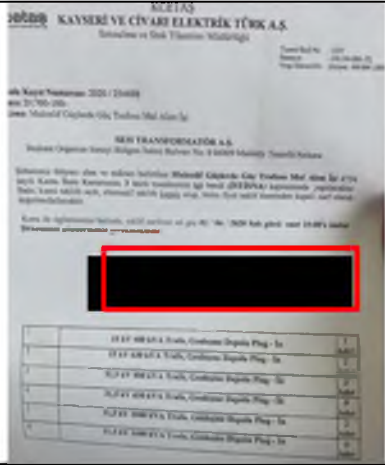
F.B. 01.05.2020 (15.21):	Merhabalar
F.B. 01.05.2020 (15.22):	Çedaş ¹⁴² trafo teklifimiz 3.275.000 TL Bu rakam referansı ile fiyatları iletebilirsiniz
M.Y. 01.05.2020 (15.25):	Ok
M.Y. 01.05.2020 (15.26):	Teşekkürler (.....)

- (193) **Delil SEM/11:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen 06.05.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

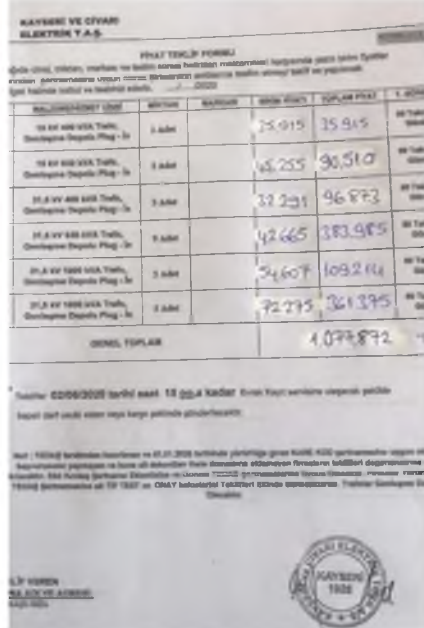
¹⁴² Kararda ÇEDAŞ, kısaltması Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ için kullanılmış olmakla birlikte, bu belgede taraflarca kullanılan kısaltma ÇALIK EDAŞ yerine kullanılmış olup, ÇALIK EDAŞ, YEDAŞ'ı ve ARAS EDAŞ'ı kontrol etmektedir. Dosyada elde edilen bilgilerden kimi zaman bu iki bölge için ÇALIK EDAŞ tarafından ihaleye çıkıldığı anlaşılmaktadır.

M.Y. 06.05.2020 (12.39):	dolardaki artıştan dolayı kurumlarda ilerde çıkacak ihalelerde tl olarak çıkarlarsa ortak olarak katılmama kararı alalım diyorum sizce uygunmudur
M.Y. 06.05.2020 (12.40):	sizin düşüncenizi sormak istedim ısrar ederlerse en fazla bir iki ihaleye girmediğimizde geri adım atarlar diye düşünüyorum
M.Y. 06.05.2020 (12.41):	geçmiş ihalelerde tl yapılanlar şuan zarar hepimize
F.Ö. 06.05.2020 (13.56):	Doğru abi (...) ¹⁴³
M.Y. 06.05.2020 (13.57):	ortak karar alalım istedim (.....) siz biz farketmez hepimiz aynı gemiyez müsait olunca karara bağlayalım
F.Ö. 06.05.2020 (14.01):	Aynen abi

- (194) **Delil SEM/12:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında KCETAŞ halesi hakkında olduğu tespit edilen 27.05.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ç. 27.05.2020 (13.26):	
H.Ç. 27.05.2020 (13.27):	agalar bu işi biz alalım derim
H.Ç. 27.05.2020 (13.28):	biliyorsunuz daha bize iş kısmet olmadı
H.Ç. 27.05.2020 (13.29):	tam takır kuru bakır tabiki ulusoy bırakırsa
H.Ç. 27.05.2020 (13.30):	sayı az vuralım alalım
H.Ş. 27.05.2020 (13.30):	Bizim için Uygundur (.....) dayı
M.Y. 27.05.2020 (13.41):	UYGUN ABI

¹⁴³ Argo ifade kullanılmıştır.

F.Ö. 27.05.2020 (13.45):		
F.Ö. 27.05.2020 (13.46):	O zaman hayırlısı olsun Revize istemeyecekler, son teklifimizdir.	
M.Y. 27.05.2020 (13.46):	OK	
F.Ö. 27.05.2020 (13.48):	Her kalemde birim fiyatla yukarda kalmanızı rica ederim	
M.Y. 27.05.2020 (13.48):	1.133.799 TL VERİYORUM	
F.Ö. 27.05.2020 (13.49):	Ok Abi birim fiyatlara dikkat et	
M.Y. 27.05.2020 (13.49):	Ne demek (.....) tabiki derhal	
F.Ö. 27.05.2020 (13.50):	Sağol abi😊geçmiş bayramın mübarek olsun	
F.B. 27.05.2020 (14.24):	1.093 biz atıyoruz	
F.Ö. 27.05.2020 (14.24):	👍	
H.Ç. 27.05.2020 (14.54):	fiyatları çok yakın atmasanız iyi olur	
H.Ç. 27.05.2020 (14.55):	150-200 bin olsun aralarında	
M.Y. 27.05.2020 (15.12):	(.....) yüksek at sen Ben teminatı aldım Buna göre mümkünse	
F.B. 27.05.2020 (15.17):	Ben de süreci başlattım 1.100 yapabilirim	
F.B. 27.05.2020 (15.18):	Bizde süreçler ağır işliyor Birim fiyatlar tercih yapılacak kadar yakın değil zaten adetler az	

(195) **Delil SEM/13:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKDENİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 02.06.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

F.Ö. 02.06.2020 (09.29):

AYRINTILI BİLGİ İÇİN:				AKDENİZ ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş.		
TEKLİF / TALEP NO: 25692-715				TESLİM YERİ		
SIRA NO	MALZEME / HİZMET CİNSİ	MİKTARI	BİRİMİ	ANTALYA AMBARI	MARKA	TOPLAM FİYATI (TL)
1	34,5/0,4 kV. 160 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	5	ad	x		24.405,50 TL
2	33/0,4 kV. 250 kVA. (HERM.) OG/AG DAĞ. TRF.	10	ad	x		28.050,25 TL
3	33/0,4 kV. 400 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	10	ad	x		38.040,75 TL
4	33/0,4 kV. 1000 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	3	ad	x		64.512,75 TL
5	33/0,4 kV. 1250 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	1	ad	x		74.820,00 TL
6	33/0,4 kV. 1600 kVA. (HERM.) 3 F. OG/AG DAĞ. TRF.	1	ad	x		87.290,00 TL
Not: Al Sargı, Değ Ortam sıcaklığı +50 Derece olacaktır. Seramik İzolatör.					TOPLAM	313.069,25 TL
NOT: TEDAS MYD SAKTANABİLERİ İLE EPKÖK YÖNETİM KURULU'NA, STAVİSARTLARA VE TEKNİK SAKTANABİLERE UYDURULACAKTIR.						
24 TESLİM SÜRESİ :						

Akdeniz Edaş

- (196) **Delil SEM/14:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında VAN EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 13.06.2020 ve 17.06.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ç. 13.06.2020 (14.27):

SIRA NO	ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETİ	kV	SEM Adet	ASTOR Adet	BETA Adet
1	Ayedaş	33 kV	122		
	Ayedaş	33 kV	64		
2	Başkent	15 kV	32		
	Başkent	33 kV		240	
	Başkent	15 kV	17		
	Başkent	33 kV		123	
3	Toroslar	33 kV			97
	Toroslar	15 kV	24		
	Toroslar	33 kV			44
	Toroslar	15 kV	17		
4	Aydem	33 kV		156	
	Aydem	15 kV			41
5	Yedaş (Çalık) Samsun	33 kV			123
6	Çedaş (Çalık)	33 kV			325
	Çedaş (Çalık)	33 kV			125
7	Dicle (Eksim)	33 kV		120	
8	Akdeniz	33 kV	30		
9	Kcetaş	33 kV	22		
TOPLAM			328	639	755

H.Ç. 13.06.2020 (14.28):

sayın bas merhaba

H.Ş. 13.06.2020 (14.29):

beta çakmış bize 😊

H.Ç. 13.06.2020 (14.31):

müttefikliğimizle alınan işlerin adet olarak basit raporu ektedir. söz uçar yazı kalır 😊

H.Ç. 13.06.2020 (14.32):

😊😊😊😊 yapmaz yaparmı

H.Ç. 13.06.2020 (14.33):

59 trafo van var çarşamba, bilginize

H.Ş. 13.06.2020 (14.33):

(.....) bey¹⁴⁴ istedi (.....) abi Talep etti Bizde he dedik 😊

H.Ş. 13.06.2020 (14.34):

Sonuç
Çakılan sen ben (.....) 😊

H.Ç. 13.06.2020 (14.34):

çakan (.....) abimi 😊😊

H.Ş. 13.06.2020 (14.34):

Aynen

H.Ş. 13.06.2020 (14.35):

Hücre işide var
Paketi bozmamak adına

¹⁴⁴ Bahsi geçen kişinin BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

H.Ş. 13.06.2020 (14.36):	Biz alabilirmiyiz Hücreyide biz alacaz (.....) abi izin verirse tabi 😊																																																																														
H.Ç. 13.06.2020 (14.37):	verir verir 😊 hayırlı olsun																																																																														
H.Ş. 13.06.2020 (14.37):	Eyvallah																																																																														
F.Ö. 13.06.2020 (14.39):	Hayırlı olsun (.....) bey hazırlık için Vedaş ilk teklif başlangıç fiyatınızı bekliyoruz																																																																														
F.B. 13.06.2020 (14.40):	Herkese merhabalar akşama paylaşmış olurum																																																																														
F.Ö. 13.06.2020 (14.41):	👍																																																																														
M.Y. 13.06.2020 (15.54):	Sonuc hayırlı olsun (.....)ım																																																																														
M.Y. 13.06.2020 (15.57):	Çalık ve yedaş daha onaylanması bilgimize																																																																														
H.Ç. 13.06.2020 (16.40):	bizi ilgilendirmez biz sana verdikmi bitti listeye yazarız.																																																																														
F.B. 13.06.2020 (20.30):	<table><tr><th>GRUP NO</th><th>SİNC</th><th>MALZEME ADI</th><th>YATIRIM TEŞVİK DURUMU</th><th>(A) TOPLAM MİKTAR</th><th>BİRİM</th><th>TEKLİF EDİLEN MİKTAR</th><th>(B) TEKLİF FİYATI (TL) (K.D.V. MUAF)</th><th>(C) * (D) * (E) TEKLİF TOPLAM (TL) (K.D.V. MUAF)</th></tr><tr><td rowspan="3">2. GRUP GENİŞLEME DEPOLU TRANSFORMATÖRLER</td><td>1</td><td>33/0,4 KV 20 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU</td><td>TEŞVİK SİZ</td><td>10</td><td>ADET</td><td></td><td>10.673,36 ₺</td><td>215.588,00 ₺</td></tr><tr><td>2</td><td>33/0,4 KV 100 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU</td><td>TEŞVİK SİZ</td><td>15</td><td>ADET</td><td></td><td>14.870,10 ₺</td><td>223.051,50 ₺</td></tr><tr><td>3</td><td>33/0,4 KV 150 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU</td><td>TEŞVİK SİZ</td><td>10</td><td>ADET</td><td></td><td>16.702,08 ₺</td><td>280.539,00 ₺</td></tr><tr><td colspan="8">2. GRUP TEKLİF TOPLAMI (E)</td><td>717.188,50 ₺</td></tr><tr><th>GRUP NO</th><th>SİNC</th><th>MALZEME ADI</th><th>YATIRIM TEŞVİK DURUMU</th><th>(A) TOPLAM MİKTAR</th><th>BİRİM</th><th>TEKLİF EDİLEN MİKTAR</th><th>(B) TEKLİF FİYATI (TL) (K.D.V. MUAF)</th><th>(C) * (D) * (E) TEKLİF TOPLAM (TL) (K.D.V. MUAF)</th></tr><tr><td rowspan="2">3. GRUP HERMETİK TİP TRANSFORMATÖRLER</td><td>1</td><td>33/0,4 KV 100 KVA HERMETİK TİP DAĞITIM TRAFOSU</td><td>TEŞVİKLİ YATIRIM TEŞVİK LİSTESİ NO: 1</td><td>2</td><td>ADET</td><td></td><td>14.870,10 ₺</td><td>164.880,70 ₺</td></tr><tr><td>2</td><td>33/0,4 KV 150 KVA HERMETİK TİP DAĞITIM TRAFOSU</td><td>TEŞVİKLİ YATIRIM TEŞVİK LİSTESİ NO: 1</td><td>2</td><td>ADET</td><td></td><td>16.702,08 ₺</td><td>37.404,20 ₺</td></tr><tr><td colspan="8">3. GRUP TEKLİF TOPLAMI (F)</td><td>141.495,90 ₺</td></tr></table>	GRUP NO	SİNC	MALZEME ADI	YATIRIM TEŞVİK DURUMU	(A) TOPLAM MİKTAR	BİRİM	TEKLİF EDİLEN MİKTAR	(B) TEKLİF FİYATI (TL) (K.D.V. MUAF)	(C) * (D) * (E) TEKLİF TOPLAM (TL) (K.D.V. MUAF)	2. GRUP GENİŞLEME DEPOLU TRANSFORMATÖRLER	1	33/0,4 KV 20 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİK SİZ	10	ADET		10.673,36 ₺	215.588,00 ₺	2	33/0,4 KV 100 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİK SİZ	15	ADET		14.870,10 ₺	223.051,50 ₺	3	33/0,4 KV 150 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİK SİZ	10	ADET		16.702,08 ₺	280.539,00 ₺	2. GRUP TEKLİF TOPLAMI (E)								717.188,50 ₺	GRUP NO	SİNC	MALZEME ADI	YATIRIM TEŞVİK DURUMU	(A) TOPLAM MİKTAR	BİRİM	TEKLİF EDİLEN MİKTAR	(B) TEKLİF FİYATI (TL) (K.D.V. MUAF)	(C) * (D) * (E) TEKLİF TOPLAM (TL) (K.D.V. MUAF)	3. GRUP HERMETİK TİP TRANSFORMATÖRLER	1	33/0,4 KV 100 KVA HERMETİK TİP DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİKLİ YATIRIM TEŞVİK LİSTESİ NO: 1	2	ADET		14.870,10 ₺	164.880,70 ₺	2	33/0,4 KV 150 KVA HERMETİK TİP DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİKLİ YATIRIM TEŞVİK LİSTESİ NO: 1	2	ADET		16.702,08 ₺	37.404,20 ₺	3. GRUP TEKLİF TOPLAMI (F)								141.495,90 ₺
GRUP NO	SİNC	MALZEME ADI	YATIRIM TEŞVİK DURUMU	(A) TOPLAM MİKTAR	BİRİM	TEKLİF EDİLEN MİKTAR	(B) TEKLİF FİYATI (TL) (K.D.V. MUAF)	(C) * (D) * (E) TEKLİF TOPLAM (TL) (K.D.V. MUAF)																																																																							
2. GRUP GENİŞLEME DEPOLU TRANSFORMATÖRLER	1	33/0,4 KV 20 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİK SİZ	10	ADET		10.673,36 ₺	215.588,00 ₺																																																																							
	2	33/0,4 KV 100 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİK SİZ	15	ADET		14.870,10 ₺	223.051,50 ₺																																																																							
	3	33/0,4 KV 150 KVA (GEN-DEP) DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİK SİZ	10	ADET		16.702,08 ₺	280.539,00 ₺																																																																							
2. GRUP TEKLİF TOPLAMI (E)								717.188,50 ₺																																																																							
GRUP NO	SİNC	MALZEME ADI	YATIRIM TEŞVİK DURUMU	(A) TOPLAM MİKTAR	BİRİM	TEKLİF EDİLEN MİKTAR	(B) TEKLİF FİYATI (TL) (K.D.V. MUAF)	(C) * (D) * (E) TEKLİF TOPLAM (TL) (K.D.V. MUAF)																																																																							
3. GRUP HERMETİK TİP TRANSFORMATÖRLER	1	33/0,4 KV 100 KVA HERMETİK TİP DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİKLİ YATIRIM TEŞVİK LİSTESİ NO: 1	2	ADET		14.870,10 ₺	164.880,70 ₺																																																																							
	2	33/0,4 KV 150 KVA HERMETİK TİP DAĞITIM TRAFOSU	TEŞVİKLİ YATIRIM TEŞVİK LİSTESİ NO: 1	2	ADET		16.702,08 ₺	37.404,20 ₺																																																																							
3. GRUP TEKLİF TOPLAMI (F)								141.495,90 ₺																																																																							
F.B. 13.06.2020 (20.32):	Sevgili abilerim açılış fiyatlarımızı iletiyoruz. Fiyatları oluştururken her kalemde yaklaşık oranda üstte kalacak şekilde fiyatlarınızı ayalarsanız daha iyi olacaktır																																																																														
M.Y. 13.06.2020 (20.35):	Şimdiden hayırlı olsun																																																																														
F.Ö. 13.06.2020 (20.35):	👍																																																																														
H.Ş. 17.06.2020 (13.13):	2.grup için 700.000 civarı çekilebilirsiniz																																																																														
M.Y. 17.06.2020 (13.13):	ben gelmemiyorum çekildim																																																																														
H.Ş. 17.06.2020 (13.14):	Diğeri için 135.000																																																																														

- (197) **Delil SEM/15:** SEM'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, "A.S" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), SEM Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen 30.06.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ç. 30.06.2020 (09.58):	(.....) günaydın 😊
H.Ç. 30.06.2020 (10.01):	müdürün bizi (...) ¹⁴⁵ 😊 adam 500 milyonluk işler ile ilgileniyo bizim 3-5 milyon onun dışının kovu, biz işimize bakalım kardeş ok
H.Ç. 30.06.2020 (10.02):	sizin fiyatın üstünde verelim biz sonrasında biz alacaklı oluruz

¹⁴⁵ Argo ifade kullanılmıştır.

	Konuşuruz
F.Ö. 30.06.2020 (10.04):	(.....) bey geçecek olduğunuz son teklif fiyatınız nedir? Ona göre bizde fiyatımızı belirleyelim

- (198) **Delil SEM/16:** SEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “A.S” isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), SEM Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 04.08.2020 ve 05.08.2020 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

F.Ö. 04.08.2020 (12.00):	 (.....) Çamlıbel başlangıç fiyatımız Açık eksiltme son fiyatımızı haberleşiriz
F.B. 04.08.2020 (12.04):	tamamdır abi senden haber bekliyorum
F.Ö. 05.08.2020 (15.43):	(.....) bey Akdeniz genel toplam 391.850 TL 250 kVA başlangıç birim fiyat 26.645 TL 2500 kVA başlangıç birim fiyat 125.400 TL
H.Ş. 05.08.2020 (15.36):	Sonuç ne
F.Ö. 05.08.2020 (15.49):	Akdeniz ihale Cuma günü Çamlıbel tamam Sem olarak
H.Ç. 05.08.2020 (16.46):	(.....) fiyatın (...) ¹⁴⁶ 😊😊
H.Ş. 05.08.2020 (16.47):	Niye Çelilmedimi
F.Ö. 05.08.2020 (16.48):	Yok ben ne dersem o buranın müdürü 1 hafta benim dedi sen izindeymişsin (.....) ¹⁴⁷ bey kabul etmiyor dedi
F.B. 05.08.2020 (16.49):	Abi yapmayın 😊
F.Ö. 05.08.2020 (16.49):	😊
F.B. 05.08.2020 (16.50):	Birazdan grupta olmayabilirim yarın da şirket hattı kapalı olabilir 😊

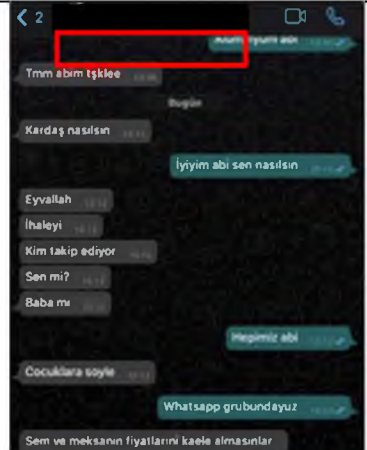
- (199) **Delil SEM/17:** SEM’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “A.S” isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu (.....) (F.Ö.), ASTOR Satış Müdürü (.....) (F.B.), SEM Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (M.Y.) ve SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) (H.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında MERAM EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 09.12.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁴⁶ Argo ifade kullanılmıştır.

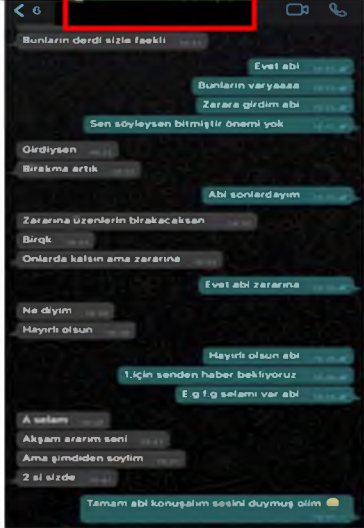
¹⁴⁷ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

ALCEN ENERJİ DAĞITIM VE PERAKENDE SATIŞ HİZMETLERİ A.Ş.						Hizmet: Mkt. Kpt.Özay Sdk No: 4A Blok Kat: 2 Seri: 00000000000000000000 Vergi Dst: Dst:Kus Vergi No: 092 040 0757 Tic. Sic. No: 276 165 Tic. Sic. No: 276 165 Tic. Sic. No: 276 165 Tic. Sic. No: 276 165	
Tarih: 09.12.2020 Dosya No: ALC ÇŞ 2021-009							

- (200) **Delil 17:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Astor" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.), ASTOR İhale ve Şartname Müdürü (.....) (İ.G.) ve ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (Y.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında DİCLE EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 09.02.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

Y.G. 09.02.2021 (15.13):	
Y.G. 09.02.2021 (15.13):	(İletildi) ¹⁴⁸ Sadece beta ile rekabet edeceksiniz (İletildi) Reel olarak (İletildi) Görüşürüz
Y.G. 09.02.2021 (15.14):	(İletildi) Diğer ikisini eleceyecem

¹⁴⁸ Bu delil içerisinde "(İletildi)" şeklinde ifade edilen mesajların, DİCLE EDAŞ yetkilisi (.....) tarafından Y.G.'ye iletildiği anlaşılmaktadır.

	(İletildi) Ondan dedim (İletildi) Teklifleri formalite (İletildi) Verecekler
Y.G. 09.02.2021 (15.16):	(.....) dedi bana bende betayı ele dedim Cevap bekliyorum
İ.G. 09.02.2021 (15.16):	Cevabını bizde at
Y.G. 09.02.2021 (15.18):	(İletildi) O sıkıntı herşeyi tam (İletildi) Ağam Yazdı
Y.G. 09.02.2021 (15.19):	(İletildi) Biz değerlendirmeyi ihale sonrasına bıraktık (İletildi) Şimdi herkese eksliğimiz yok dedik (İletildi) Resmi olarak betayla kaldın baş başa
Y.G. 09.02.2021 (15.19):	Bu mesaj silindi ¹⁴⁹
İ.G. 09.02.2021 (15.19):	Betanın fiyatını öğrenemez miyiz
Y.G. 09.02.2021 (15.19):	(İletildi) Sonra konuşuruz bunları (İletildi) Altına inemediğin yerde yakın dur (İletildi) Sonrasını konuşacağız (İletildi) Eyvallah
Y.G. 09.02.2021 (15.20):	Açık ihale gruptan takip ediyoruz zaten
İ.G. 09.02.2021 (15.20):	Tamam canım
Y.G. 09.02.2021 (16.43):	

- (201) **Delil BETA/1:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) ile BETA Satın Alma Elemanı (.....) (A.Ö.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇORUH EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 14.07.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.Ö. 14.07.2021 (11.08):	(.....) Bey (.....) ¹⁵⁰ la konuştuk 295 de siz çıkın dedi 4 firma var Akse kendi firması astir biz s3m ¹⁵¹
A.Ö. 14.07.2021 (11.09):	Sem
A.Ü. 14.07.2021 (11.09):	275 in üstünde almamalılar Sen 285 de çekil
A.Ö. 14.07.2021 (11.14):	Tamam 285 de çekiliyorum

¹⁴⁹ F.G. tarafından WhatsApp üzerinden gönderilen mesaj tüm katılımcılardan silinmiştir. Mesajın içeriğine ulaşamamıştır.

¹⁵⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁵¹ "astir biz s3m" ifadesi ile ASTOR, BETA ve SEM'in kastedildiği değerlendirilmektedir.

- (202) **Delil BETA/2:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) ile BETA Satın Alma Elemanı (.....) (A.Ö.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 29.07.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

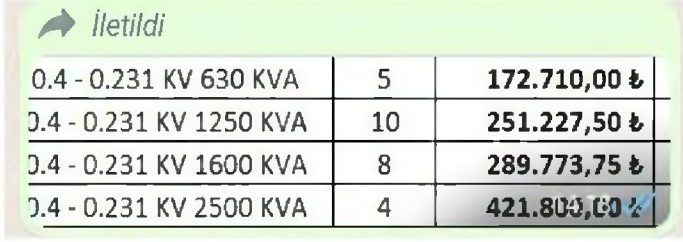
A.Ö. 29.07.2021 (08.16):	(.....) Bey günaydın (iletildi) ayedaş 2.670.125 (iletildi) başkent kuru 312.351 (iletildi) başkent 33-5.850.725 (iletildi) toroslar kuru- 5.864.192
A.Ö. 29.07.2021 (08.17):	Astor fiyatları
A.Ü. 29.07.2021 (08.47):	[Alıntılandı]: (ayedaş 2.670.25) Bizim fiyattan çok yüksek güzel [Alıntılandı]: (başkent kuru 312.351) Buda aynı şekilde
A.Ö. 29.07.2021 (08.48):	Evet
A.Ö. 29.07.2021 (08.49):	Ayedas yağlı tip
A.Ü. 29.07.2021 (08.49):	Sorun yok gibi kuruları yüksekten alalım
A.Ö. 29.07.2021 (08.49):	Yüksekten alacağım Dediğim gibi (.....) Bey
A.Ö. 29.07.2021 (08.50):	Yağlılarda bir süre indirip çekileceğim, O rakamda nasıl ilerleyelim
A.Ü. 29.07.2021 (08.52):	[Alıntılandı]: (O rakamda nasıl ilerleyelim) Hangi rakamda
A.Ö. 29.07.2021 (08.52):	Yağlı 33kv ve 15.8 lerde
A.Ö. 29.07.2021 (08.53):	Akedas başkent toroslar Ayedas
A.Ü. 29.07.2021 (08.53):	Sıkıntı olmayacak şekilde inelim sonra çekil
A.Ö. 29.07.2021 (08.53):	Tamam

- (203) **Delil BETA/3:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ve BEDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 16.08.2021 ve 17.08.2021 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y.16.08.2021 (22.23):	(.....) bey merhaba
S.Y.16.08.2021 (22.24):	(.....) ¹⁵² bey aradı şimdi Müsait olmuş gorusebiliriz dedi sizinle Müsaitseniz
A.Ü.16.08.2021 (22.24):	Merhaba
A.Ü.16.08.2021 (22.25):	Yarın görüşürüz
S.Y.16.08.2021 (22.25):	Tmm söylerim Gdz yi soruyor bana bu saatte Napacagiz diye
A.Ü.16.08.2021 (22.26):	Bizim almamız lazım
S.Y.16.08.2021 (22.26):	Hepsinimi
A.Ü.16.08.2021 (22.26):	Evet
S.Y.16.08.2021 (22.26):	Yarın deneyim ben ona
A.Ü.16.08.2021 (22.27):	Diğeri bizde değil

¹⁵² Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

S.Y.16.08.2021 (22.27):	Sizle istişare eder döneri Tmmdir
A.Ü.16.08.2021 (22.27):	Neden soruyor ki
S.Y.16.08.2021 (22.27):	Diyor ki bu ihale iptal olacak sen girmeyecek Yine çıkarlar ihaleye
S.Y.16.08.2021 (22.28):	Sizde bırakırız
A.Ü.16.08.2021 (22.28):	Arka taraftan sem alacak
S.Y.16.08.2021 (22.28):	[Alıntılıandı]: (Arka taraftan sem alacak) Aynen
A.Ü.16.08.2021 (22.28):	Çıkarlarsa onlara bırakırız
S.Y.16.08.2021 (22.28):	Dürüst değiller [Alıntılıandı]: (Çıkarlarsa onlara bırakırız) Tmm Gdz yi biz alıyoruz diyorum
A.Ü.16.08.2021 (22.28):	👍
A.Ü.16.08.2021 (22.29):	İhale yeniden açılırsa siz alırsınız dersin
S.Y.16.08.2021 (22.29):	[Alıntılıandı]: (İhale yeniden açılırsa siz alırsınız dersin) Tmm
A.Ü.16.08.2021 (22.29):	Oyun sa bizde oynarız
S.Y.17.08.2021 (13.13):	(.....) astr Numaranızı ister Arayacak mis Vereyim mi
A.Ü.17.08.2021 (13.16):	Müsait olduğunda sizi arayacakmış dersin şuan toplantıdayım Gdz ile ilgili bir gelişme oldu mu
S.Y.17.08.2021 (13.17):	[Alıntılıandı]: (Gdz ile ilgili bir gelişme oldu mu) İhale iptal malum Oda yoldaymış (.....) Akşam konuşacağız [Alıntılıandı]: (Müsait olduğunda sizi arayacakmış dersin şuan toplantıdayım) Tmm [Alıntılıandı]: (İhale iptal malum) Haftaya salı olacak gdz
A.Ü.17.08.2021 (13.18):	Bedaş? Saat kaçta ihale
S.Y.17.08.2021 (13.26):	Dosyayı teslim ettik Saat 2 d Bekliyoruz
A.Ü.17.08.2021 (13.28):	İhale esnasında WhatsApp dan haberleşelim
S.Y.17.08.2021 (13.31):	[Alıntılıandı]: (İhale esnasında WhatsApp dan haberleşelim) Tabiki
S.Y.17.08.2021 (13.32):	Amam zaten eğer siyalar açılır ise Bizi referans tutarimis yüzünden ekleyebilirler Eleyeceklerdir
A.Ü.17.08.2021 (13.16):	Sorun yok elesinler gdz nin önü açılır
S.Y.17.08.2021 (13.34):	Tmmdir bekliyoruz sizi bilgilendireceğim
A.Ü.17.08.2021 (13.42):	Siz ihalede beraber misiniz (.....) bey ile
S.Y.17.08.2021 (13.43):	Hayır Görünürde yoklar O ihalelere gelmez ki O genelde büyük ihalelere gider Enerjisa gibi

A.Ü.17.08.2021 (13.43):	Hımmm
A.Ü.17.08.2021 (13.44):	Bundan sonra Enerjisa ihaleleri kırmızı çizgimiz aklınızda olsun
S.Y.17.08.2021 (13.44):	[Alıntılıandı]: (Bundan sonra Enerjisa ihaleleri kırmızı çizgimiz aklınızda olsun) (.....) ¹⁵³ beyde yazdı aynı şeyi buradan çıkınca sizi arayacaktım Detay için
S.Y.17.08.2021 (13.45):	Tamamdır mutlaka
S.Y.17.08.2021 (14.00):	Benden inden fiyatları vermemi istediler vereyim mi
A.Ü.17.08.2021 (14.00):	Kim
S.Y.17.08.2021 (14.01):	[Alıntılıandı]: (Kim) (.....) ¹⁵⁴
S.Y.17.08.2021 (14.02):	Bedas ohale yetkilisi
A.Ü.17.08.2021 (14.02):	Siz dosyada zaten vermiyormusunuz Anlamadım sıkıntılı bir durum mu
S.Y.17.08.2021 (14.03):	Sanmam bakacaklar ona göre kabul edecekler yada etnicekler Zaten kayıt altında
A.Ü.17.08.2021 (14.03):	Zaten Sizde var diyebilirsiniz
S.Y.17.08.2021 (14.03):	Diğer firmalardan da alınmış
A.Ü.17.08.2021 (14.03):	Siz duruma göre karar verin
S.Y.17.08.2021 (14.03):	İptale gidecekler
S.Y.17.08.2021 (14.04):	Veriyorum
A.Ü.17.08.2021 (14.04):	Astor girmede mi
S.Y.17.08.2021 (14.05):	Geldi
A.Ü.17.08.2021 (14.05):	Katılmayacağız diyordu
S.Y.17.08.2021 (14.06):	[Alıntılıandı]: (Katılmayacağız diyordu) sem gelmiyor astor biz geleceğiz dedi
S.Y.17.08.2021 (14.17):	astorun da yeterliliğini açıyor
S.Y.17.08.2021 (14.18):	Zaten ihale başkanı iptal edeceğiz dedi (.....) atmış benim alış fiyatlarım diye
A.Ü.17.08.2021 (14.18):	Neyin alış fiyatları
S.Y.17.08.2021 (14.18):	kuru tipleri
S.Y.17.08.2021 (14.19):	İhalenin iptal olacağını bilip bunu atıyor
A.Ü.17.08.2021 (14.20):	Daha öncede sana göndermişti aynısını
S.Y.17.08.2021 (14.21):	değil bu alış fiyatları açık eksiltme olursa bunla alacağım diyor
A.Ü.17.08.2021 (14.21):	Dip fiyatlar yani
S.Y.17.08.2021 (14.21):	ewt

¹⁵³ Bahsi geçen kişinin BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁵⁴ İlgili delilden hareketle, bahsi geçen kişinin BEDAŞ İhale Yetkilisi olduğu değerlendirilmektedir.

A.Ü.17.08.2021 (14.25):	[Alıntılandı]: iletildi		
	0.4 - 0.231 KV 630 KVA	5	172.710,00 ₺
	0.4 - 0.231 KV 1250 KVA	10	251.227,50 ₺
	0.4 - 0.231 KV 1600 KVA	8	289.773,75 ₺
	0.4 - 0.231 KV 2500 KVA	4	421.800,00 ₺
	Hepsinden %25 düşmüş		
S.Y.17.08.2021 (14.28):	iş deneyim açısından yetersiz olduğumuz içinde		
S.Y.17.08.2021 (14.30):	Bizi dışarı aldılar		
A.Ü.17.08.2021 (14.30):	Güzel		
S.Y.17.08.2021 (14.30):	Astor		
S.Y.17.08.2021 (14.31):	İçeride		
A.Ü.17.08.2021 (14.31):	O da güzel		
S.Y.17.08.2021 (14.31):	Bekliyoruz şimdi		
A.Ü. 17.08.2021 (14.31):	Gdz için bize alan açıldı		

- (204) **Delil BETA/4:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (M.D.) arasında geçen ve dosya kapsamında BEDAŞ, GEDİZ EDAŞ ve ENERJİSA ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 17.08.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.D. 17.08.2021 (13.01):	Peki (.....) ¹⁵⁵ bu konsorsiyumun başıydı ne oldu hani semi ikna ederdi Mangal kül bırakmıyordu
S.Y. 17.08.2021 (13.01):	[Alıntılandı]: (Peki (.....) bu konsorsiyumun başıydı ne oldu hani semi ikna ederdi) Bence ikna değil zaten birlikte hareket ediyorlar
M.D. 17.08.2021 (13.01):	Sem bende merak etmeyin diyordu [Alıntılandı]: (Bence ikna değil zaten birlikte hareket ediyorlar) O kesin
M.D. 17.08.2021 (13.02):	Biz bu gruptan çıkıp eskisi gibi hareket etmek en mantıklısı olacak Olan enerjisa ihalesine oldu
S.Y. 17.08.2021 (13.02):	Yani anladığım daha ilk ihalede benim vardığım sonuç arkadan dolanıyorlar
M.D. 17.08.2021 (13.02):	Yazık oldu
S.Y. 17.08.2021 (13.02):	Samimi değiller
M.D. 17.08.2021 (13.02):	Enerjisa hepsi bunlara gitti
S.Y. 17.08.2021 (13.02):	Bunu gdz deki tutumlarından daha net anlayacağız [Alıntılandı]: (Enerjisa hepsi bunlara gitti) Yazık oldu
M.D. 17.08.2021 (13.03):	(.....) ¹⁵⁶ bey ile (.....) ¹⁵⁷ beye o zaman anlattım bizim almamız gerekiyor çünkü teslimat algısından farkına varamadılar O yüzden dedim doğru yönlendirmek çok önemli

¹⁵⁵ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurt İçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁵⁶ Bahsi geçen kişinin BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁵⁷ Bahsi geçen kişinin BETA Genel Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

S.Y. 17.08.2021 (13.03):	[Alıntlandı]: ((.....) bey ile (.....) beye o zaman anlattım bizim almamız gerekiyor çünkü teslimat algısından farkına varamadılar) Konuştuk biz (.....) beyle
S.Y. 17.08.2021 (13.04):	[Alıntlandı]: (O yüzden dedim doğru yönlendirmek çok önemli) Anladım inanın büyük stres oluşturdun bu bende .daha net daha detaylı her yönlü bilgilendirme yapmaya özen göstereceğim
M.D. 17.08.2021 (13.04):	Enerjisa ihaleleri kırmızı çizgimizdir özellikle toroslar edaş kendi evimiz Strateji bu yönde olmalı
M.D. 17.08.2021 (13.05):	Sonra bunu kullanıyorlar
S.Y. 17.08.2021 (13.05):	Tabiki kendi kalemiz sonuçta Vermememiz lazım
M.D. 17.08.2021 (13.05):	Algı oluşturuyorlar (...) ¹⁵⁸ alamadılar Ordan ilerliyorlar
S.Y. 17.08.2021 (13.05):	Bugün gdz için konuşacağım (.....)la bakalım ne diyecek
S.Y. 17.08.2021 (13.06):	Hepsini biz alacağız diyeceğim Ordq anlayacağız zaten
M.D. 17.08.2021 (13.06):	Türkiye piyasasında ayakta kalabilmek için Enerjisa ihaleleri kırmızı çizgimiz olmalı Toroslar Edaş kendi evimiz bunu kullanıyorlar algı olarak düşmemeliyiz
S.Y. 17.08.2021 (13.07):	[Alıntlandı]: (Türkiye piyasasında ayakta kalabilmek için Enerjisa ihaleleri kırmızı çizgimiz olmalı Toroslar Edaş kendi evimiz bunu kullanıyorlar algı olarak düşmemeliyiz) Tamamdır bunu dikkate alacağım (.....) beyle de bu yönde görüşürüm
M.D. 17.08.2021 (13.07):	👍

- (205) **Delil BETA/5:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Beta İcra" isimli WhatsApp grubunda Beta Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (C.D.), BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (M.D.) ve Beta Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında BEDAŞ, ENERJISA ve GEDİZ EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 23.08.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

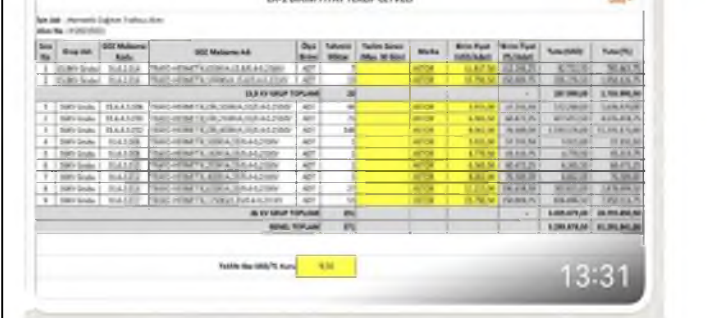
M.D. 23.08.2021 (10.12):	Bedaş yeni ihale
A.Ü. 23.08.2021 (10.16):	Haftaya Salı
M.D. 23.08.2021 (10.16):	Şartlarda değişiklik olmuş sanırım
M.D. 23.08.2021 (10.17):	Enerjisa 3. Oturum, Gdz, Bedaş
M.D. 23.08.2021 (10.18):	Karşı tarafların suiistimal yapma yüksek olasılıklarını düşünerek mantıklı ilerlemek lazım
A.Ü. 23.08.2021 (10.23):	Trafik karıştı
A.Ü. 23.08.2021 (10.26):	Bedaş ve Gdz yi bırakalım Enerjisa yı komple alalım nasıl olur
M.D. 23.08.2021 (10.37):	Olabilir fakat Enerjisanın seme bakışı belli oldu
M.D. 23.08.2021 (10.38):	Astor&Seme güven olmuyor arkadan iş çeviriyorlar Siz (.....) ¹⁵⁹ beyle görüştünüz mü? Gdz en uygun kim verirse ona işi veriyor
M.D. 23.08.2021 (10.39):	Enerjisa yine aynı ama seme kalırsa eleyip bize bırakırlar sinyali verdiler

¹⁵⁸ Argo ifade kullanılmıştır.

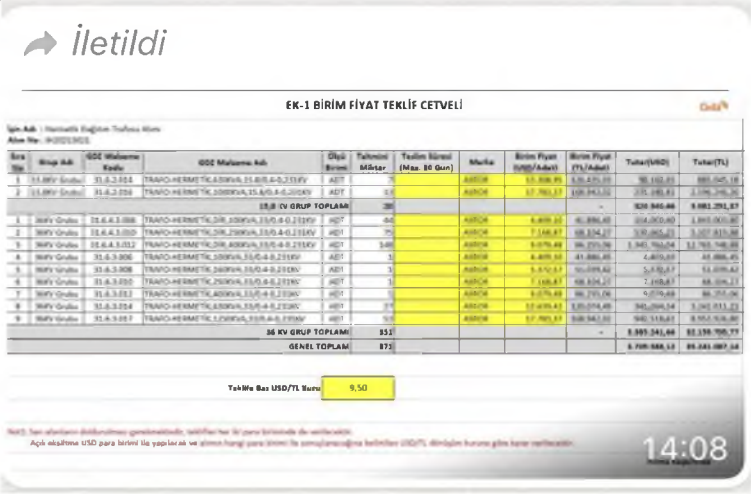
¹⁵⁹ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörü Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	<i>Bedaş büyük bir muamma</i>
M.D. 23.08.2021 (10.40):	<i>%150 yi %90 düşürmüşler iş belgesini birde extra şeyler koymuşlar</i>
C.D. 23.08.2021 (10.40):	<i>Enerjisa bizim için daha iyi</i>
M.D. 23.08.2021 (10.41):	<i>[Alıntılıandı]: (Enerjisa bizim için daha iyi) Aynen</i>
A.Ü. 23.08.2021 (10.45):	<i>[Alıntılıandı]: (Siz (.....) beyle görüştünüz mü?) Dönüş yapmadı</i>
M.D. 23.08.2021 (10.51):	<i>(.....)¹⁶⁰ bey ile görüşmenizden hemen sonra 3.oturum yapılması buda enteresan</i>
A.Ü. 23.08.2021 (11.02):	<i>3. oturumdan olabilir şeklinde bahsetmişti</i>
M.D. 23.08.2021 (11.05):	<i>Devamlı niyetleri vardı</i>

(206) **Delil BETA/6:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 24.08.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.Ş. 24.08.2021 (13.31):	
A.Ü. 24.08.2021 (13.38):	Bu rakamlar çok düşük kalıyor
H.Ş. 24.08.2021 (13.39):	Diğer ihalelerde aldığımız oranlara göre ayarladım
A.Ü. 24.08.2021 (13.41):	M1 325 e M2 3500 son olmalı Bizim son alacağımız rakam
H.Ş. 24.08.2021 (13.43):	Bi bakayım çok yüksekmi bize göre
H.Ş. 24.08.2021 (13.51):	3500 çok Yüksek (.....) bey Bi açıklama yapacak fiyat olmuyor
A.Ü. 24.08.2021 (13.52):	Bir yanlışlık var bence 3000 üzerinden bize birşey kalmıyor
A.Ü. 24.08.2021 (13.53):	Silisli saça o kadar zam geldi açıklanabilir bence
H.Ş. 24.08.2021 (13.54):	Şuan için iptal ederler 3300 de kalalım Ne dersiniz
A.Ü. 24.08.2021 (13.54):	Toplam mı yoksa M2 mi
H.Ş. 24.08.2021 (13.54):	2. Grup
H.Ş. 24.08.2021 (13.55):	Ben 1.Gruba fiyat vermedim
A.Ü. 24.08.2021 (13.55):	[Alıntlandı]: (3500 çok Yüksek (.....) bey) Ok
H.Ş. 24.08.2021 (13.55):	Pardon Yüksek verip çekileceğim

¹⁶⁰ Bahsi geçen kişinin ENERJİSA yetkilisi (....) olduğu değerlendirilmektedir.

A.Ü. 24.08.2021 (13.56):	M2 de bizim dibimiz 3300 ok?
H.Ş. 24.08.2021 (14.00):	
H.Ş. 24.08.2021 (14.00):	[Alıntlandı]: (3500 çok Yüksek (.....) bey)
H.Ş. 24.08.2021 (14.08):	 Benim dip fiyatım bu olacak
A.Ü. 24.08.2021 (14.11):	Sonrası incek olan var mı
H.Ş. 24.08.2021 (14.12):	Nasıl yani
A.Ü. 24.08.2021 (16.06):	Bu durumu düzeltmemiz önemli
H.Ş. 24.08.2021 (16.06):	(...) ¹⁶¹ toplama vermiş
H.Ş. 24.08.2021 (16.07):	Söyledim şimdi
A.Ü. 24.08.2021 (16.09):	(.....) ¹⁶² ler bekliyor düzeltme için
H.Ş. 24.08.2021 (16.20):	(.....)'i çağırdılar Şimdi
A.Ü. 24.08.2021 (16.20):	Ok
A.Ü. 24.08.2021 (16.21):	Bakalım nasıl sonuçlanacak
H.Ş. 24.08.2021 (16.21):	Hata yaptım dedi bizimki Eleyin bizi dedi Termini 210 gün verdirdim

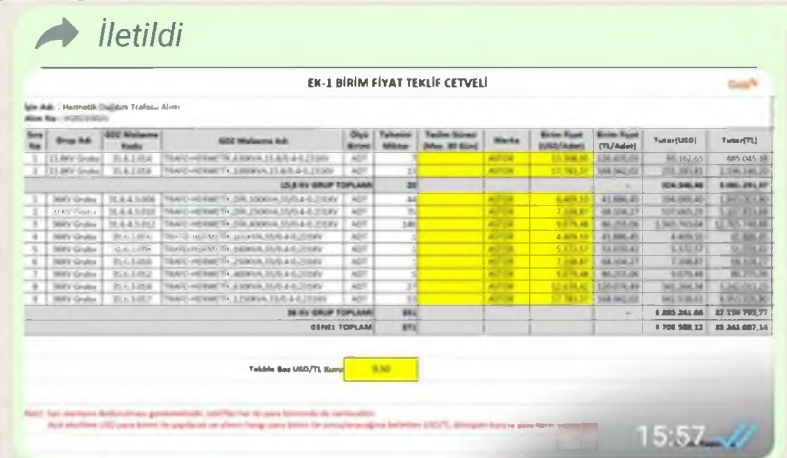
¹⁶¹ Argo ifade kullanılmıştır.

¹⁶² Bahsi geçen kişinin BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

- (207) **Delil BETA/7:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında BEDAŞ ve GEDİZ EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 24.08.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.Ü. 24.08.2021 (13.43):	(İndirilemeyen fotoğraf)																								
A.Ü. 24.08.2021 (13.58):	1.grup min 300K 2.gtup min 3300K																								
S.Y. 24.08.2021 (13.59):	[Alıntlandı]: (1.grup min 300K 2.gtup min 3300K) Bizim inecğimiz son rakamlar Ok																								
A.Ü. 24.08.2021 (13.59):	Evet																								
S.Y. 24.08.2021 (13.59):	Tmmdir																								
A.Ü. 24.08.2021 (13.59):	Üstden de kapanırsa ne ala																								
S.Y. 24.08.2021 (13.59):	[Alıntlandı]: (Üstden de kapanırsa ne ala) Ona zorarız inşallah																								
S.Y. 24.08.2021 (14.00):	İndirip rekabet edecek başka bir forma olmazsa İnsallah																								
A.Ü. 24.08.2021 (14.00):	[İletildi]: (İndirilemeyen fotoğraf)																								
S.Y. 24.08.2021 (14.01):	Bunlar bize ilk gonderdiği fiyatlar değil ama																								
A.Ü. 24.08.2021 (14.01):	Onların ineceği son rakamlar diye gönderdi sanırım																								
S.Y. 24.08.2021 (14.02):	Tmm																								
A.Ü. 24.08.2021 (14.09):	[İletildi]: (İndirilemeyen fotoğraf) [İletildi]: Benim dip fiyatım bu olacak Kimler katılıyor																								
S.Y. 24.08.2021 (14.13):	Ben dosyayı teslim ettiğimde daha ilk dosyayı aldık dedi kepten de çıktığımızdan kimler katılacak kimler katılmayacak bilmiyoruz dedi																								
S.Y. 24.08.2021 (14.14):	15 dakika sonra gireceğim içeri Belli olur diye düşünüyorum																								
S.Y. 24.08.2021 (14.37):	Şuan sadece sem ve astor																								
A.Ü. 24.08.2021 (14.37):	👇																								
S.Y. 24.08.2021 (15.11):	detayları grupta mı paylaşayım ? direk sizle mi yazışalım																								
S.Y. 24.08.2021 (15.24):	(.....) bey																								
A.Ü. 24.08.2021 (15.27):	Gruptan																								
S.Y. 24.08.2021 (15.44):	<table><tr><td>\$4.166.000,00</td><td>\$4.543,28</td><td>\$4.381.800,00</td></tr><tr><td>\$4.150.000,00</td><td>\$4.110,00</td><td>\$4.160.000,00</td></tr><tr><td>\$4.050.000,00</td><td>\$4.050.000,00</td><td>\$4.095.000,00</td></tr><tr><td>\$4.000.000,00</td><td>\$4.040.000,00</td><td>\$4.045.000,00</td></tr><tr><td>\$3.995.000,00</td><td>\$3.990.000,00</td><td>\$3.995.000,00</td></tr><tr><td>\$3.980.000,00</td><td>\$3.985.000,00</td><td>\$3.985.000,00</td></tr><tr><td>\$3.965.000,00</td><td>\$3.970.000,00</td><td>\$3.970.000,00</td></tr><tr><td>\$3.955.000,00</td><td>\$3.960.000,00</td><td>\$3.960.000,00</td></tr></table> şimdi son turdayız	\$4.166.000,00	\$4.543,28	\$4.381.800,00	\$4.150.000,00	\$4.110,00	\$4.160.000,00	\$4.050.000,00	\$4.050.000,00	\$4.095.000,00	\$4.000.000,00	\$4.040.000,00	\$4.045.000,00	\$3.995.000,00	\$3.990.000,00	\$3.995.000,00	\$3.980.000,00	\$3.985.000,00	\$3.985.000,00	\$3.965.000,00	\$3.970.000,00	\$3.970.000,00	\$3.955.000,00	\$3.960.000,00	\$3.960.000,00
\$4.166.000,00	\$4.543,28	\$4.381.800,00																							
\$4.150.000,00	\$4.110,00	\$4.160.000,00																							
\$4.050.000,00	\$4.050.000,00	\$4.095.000,00																							
\$4.000.000,00	\$4.040.000,00	\$4.045.000,00																							
\$3.995.000,00	\$3.990.000,00	\$3.995.000,00																							
\$3.980.000,00	\$3.985.000,00	\$3.985.000,00																							
\$3.965.000,00	\$3.970.000,00	\$3.970.000,00																							
\$3.955.000,00	\$3.960.000,00	\$3.960.000,00																							

	<table><tr><th>BETA</th><th>ASTOR</th><th>SEM</th></tr><tr><td>\$4.166.000,00</td><td>\$4.543,28</td><td>\$4.381.800,00</td></tr><tr><td>\$4.150.000,00</td><td>\$4.110,00</td><td>\$4.160.000,00</td></tr><tr><td>\$4.050.000,00</td><td>\$4.050.000,00</td><td>\$4.095.000,00</td></tr><tr><td>\$4.000.000,00</td><td>\$4.040.000,00</td><td>\$4.045.000,00</td></tr><tr><td>\$3.995.000,00</td><td>\$3.990.000,00</td><td>\$3.995.000,00</td></tr><tr><td>\$3.980.000,00</td><td>\$3.985.000,00</td><td>\$3.985.000,00</td></tr><tr><td>\$3.965.000,00</td><td>\$3.970.000,00</td><td>\$3.970.000,00</td></tr><tr><td>\$3.955.000,00</td><td>\$3.960.000,00</td><td>\$3.960.000,00</td></tr></table> son tekliflerimizi yazıp çekileceğiz sem dolar kurunu 9.25 almış astor ve biz 9,50	BETA	ASTOR	SEM	\$4.166.000,00	\$4.543,28	\$4.381.800,00	\$4.150.000,00	\$4.110,00	\$4.160.000,00	\$4.050.000,00	\$4.050.000,00	\$4.095.000,00	\$4.000.000,00	\$4.040.000,00	\$4.045.000,00	\$3.995.000,00	\$3.990.000,00	\$3.995.000,00	\$3.980.000,00	\$3.985.000,00	\$3.985.000,00	\$3.965.000,00	\$3.970.000,00	\$3.970.000,00	\$3.955.000,00	\$3.960.000,00	\$3.960.000,00
BETA	ASTOR	SEM																										
\$4.166.000,00	\$4.543,28	\$4.381.800,00																										
\$4.150.000,00	\$4.110,00	\$4.160.000,00																										
\$4.050.000,00	\$4.050.000,00	\$4.095.000,00																										
\$4.000.000,00	\$4.040.000,00	\$4.045.000,00																										
\$3.995.000,00	\$3.990.000,00	\$3.995.000,00																										
\$3.980.000,00	\$3.985.000,00	\$3.985.000,00																										
\$3.965.000,00	\$3.970.000,00	\$3.970.000,00																										
\$3.955.000,00	\$3.960.000,00	\$3.960.000,00																										
S.Y. 24.08.2021 (15.48):	(.....) bey semin ne kadar düşeceğini bilmiyoruz ya sorun yaşamamak adına burdan yazayım istedim																											
S.Y. 24.08.2021 (15.49):	totalde astorun düşeceği tutar 3.709.588 usd																											
S.Y. 24.08.2021 (15.50):	bizimde her iki grupta 3.290.000 +300.000 usd olur ise 3.590.000 usd																											
S.Y. 24.08.2021 (15.51):	(.....) bey vaktim kalmadı teslim etmem lazım																											
A.Ü. 24.08.2021 (15.52):	3250 yqzalım3																											
S.Y. 24.08.2021 (15.52):	tüm gruplara 2 grup var total rakamdan gidiyoruz 3.250.000 doğrumuyum																											
A.Ü. 24.08.2021 (15.53):	1 grup 300 2. Grup 3250																											
S.Y. 24.08.2021 (15.53):	tmmdır																											
S.Y. 24.08.2021 (15.55):	astor 3.4000 e düştü ter köşe astor 3.400.000 edüştü																											
S.Y. 24.08.2021 (15.56):	hani 3.700 de bırakacaktı																											
A.Ü. 24.08.2021 (15.56):	[Alıntılıandı]: (astor 3.400.000 edüştü) Son teklifi mi																											
S.Y. 24.08.2021 (15.56):	? evet son teklifler																											
A.Ü. 24.08.2021 (15.56):	Sorarız kendisine																											
S.Y. 24.08.2021 (15.56):	şok oldum şuan																											
S.Y. 24.08.2021 (15.57):	Son turda astor çekilmesi gereken yerde çekilmedi son fiyatım diye 3.400.00 verdi																											
A.Ü. 24.08.2021 (15.57):	3250 verelim biz																											

S.Y. 24.08.2021 (15:57):	[İletildi]:
A.Ü. 24.08.2021 (15:58):	Sonra hesabını sorarız
S.Y. 24.08.2021 (15:58):	son fiyatım bu olacak dmedmi mi bu adam ?
A.Ü. 24.08.2021 (15:58):	Öyle olmalı
S.Y. 24.08.2021 (15:58):	gruba bildireyim mi bu durumu ?
A.Ü. 24.08.2021 (15:58):	İhale sonuçlansın ondan sonra yazalım
S.Y. 24.08.2021 (15:58):	tmm
S.Y. 24.08.2021 (15:59):	ama bence (.....) ¹⁶³ yanlış yaptı
A.Ü. 24.08.2021 (15:59):	Bezim 3250 ye ineceğimizi biliyor Bizim
S.Y. 24.08.2021 (15:59):	ancak durum şu toplam tutaradan gidiyor 1.grup ayrı 2. Grup ayrı değil
A.Ü. 24.08.2021 (16:00):	Anladım
S.Y. 24.08.2021 (16:00):	acaba ondan mı haberi yok
A.Ü. 24.08.2021 (16:00):	Biliyor olmalı sen uyar
A.Ü. 24.08.2021 (16:01):	Muhakkak uyar Soralım iki grup için mi diye
S.Y. 24.08.2021 (16:01):	çıkıyorum arayacağım sizi
A.Ü. 24.08.2021 (16:01):	Ben kendisi ile görüştüm uyaracak
S.Y. 24.08.2021 (16:07):	İlginç ya 3700de çekileceğini soyelyip 3.400nerde buldu
A.Ü. 24.08.2021 (16:07):	3700 toplamı
S.Y. 24.08.2021 (16:07):	[Alıntılındı]: (3700 toplamı) Bakalım

¹⁶³ Bahsi geçen kişinin ASTOR Satış Mühendisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

A.Ü. 24.08.2021 (16.08):	[Alıntlandı]: Göndermiştim
A.Ü. 24.08.2021 (16.10):	Durum ne Bu durumu düzeltmemiz önemli Aksi ciddi sıkıntı olacak [İletildi]: (...) ¹⁶⁴ toplama vermiş [İletildi]: Söyledim şimdi
S.Y. 24.08.2021 (16.10):	Bekliyoruz henüz
A.Ü. 24.08.2021 (16.11):	(.....)a yazdıklarım ve cevapları (.....) görüşüyor mu
S.Y. 24.08.2021 (16.12):	[Alıntlandı]: ((.....) görüşüyor mu) Aynen biz çıktık
S.Y. 24.08.2021 (16.36):	İhalden elenmek istemiş Kurum açıkça paylaştı bizle onu ihalden eleyeceğiz dedi

(208) **Delil BETA/8:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKDENİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 06.10.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 06.10.2021 (09.54):	günaydın (.....) Bey , bu gün akdeniz edaş ihalesi var online toplamda 18 trfa siz fiyat cetvelini ilektmişsiniz nereye kadar ineceğiz ?
A.Ü. 06.10.2021 (10.02):	Biz almayalım derim Astor çekildikten sonra iki üç kez daha indirelim sonra çekiliriz
S.Y. 06.10.2021 (10.02):	tamamdır zaten 19 adet trf ve bu yıl içinde teslim imkânsız Doğru astor çekilince birkaç tur sonra bende çekilirim
A.Ü. 06.10.2021 (10.02):	👍
S.Y. 06.10.2021 (12.42):	(.....) ¹⁶⁵ aradı bana dip rakamlar verdi bilginiz dâhilinde mi ?
A.Ü. 06.10.2021 (13.03):	Rakam konuşmadık
S.Y. 06.10.2021 (13.04):	İhaledeyim O yüzden açamadım
A.Ü. 06.10.2021 (13.04):	Konuştuğumuza uygun ise ilerleyelim
S.Y. 06.10.2021 (13.04):	Tamamdır Bizde kalmayacak

¹⁶⁴ Argo ifade kullanılmıştır.

¹⁶⁵ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörü Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

A.Ü. 06.10.2021 (13.04):	<i>Evet</i>
S.Y. 06.10.2021 (13.36):	<i>(.....) bey ihale bitti gruptan yazdım</i>
S.Y. 06.10.2021 (13.37):	<i>ulusoy da kaldı</i>

- (209) **Delil BETA/9:** BETA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, “Beta İcra” isimli WhatsApp grubunda BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (C.D.), BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (M.D.) ve Beta Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen 08.10.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.Ü. 08.10.2021 (09.36):	<i>(iletildi) günaydın (.....) bey dünkü notlar aşağıdaki gibidir</i> <i>33 kv grubu için fiyat listeleri yenilenecek</i> <i>Fiyat listesi maximum 42 ıskontaya denk gelecek şekilde ayarlanacak</i> <i>algı olması adına ıskontolar maximum %60 olacak</i> <i>(iletildi) Sem Astor %60 beta %61</i> <i>(lokasyon paket satış)</i> <i>bayiler dışın maximum %57 ıskinto bandında kalınacak</i> <i>(iletildi) peşin satışlarda Astor bize +3 yaptığı ve + 2 yaptığı bölgeleri bildirecek</i> <i>(iletildi) +3 İstanbul bölgeye yapıyor diğerlerine +2 bilgisi verdi ama Ankarada da +3 yaptığını biliyoruz</i> <i>(iletildi) kimse kimsenin bayisine girmeyecek. Bayi firma değişmek isterse sorun değil</i> <i>(iletildi) şeffaf olunacak , spesifik fiyatlar ortaya çıkması halinde karşılıklı teyit alınacak</i> <i>(iletildi) ihaleler aynı şekilde görüşülerek bölüşülecek</i> <i>(iletildi) liste değişmesinde stoklu sipariş girilmeyecek ancak geçiş süreci olması sebebi ile 2-3 adetlik siparişlere 2- 3 günlük süre tanınacak</i> <i>(iletildi) 15,8 ve bakır grubu için 33 kv oranında yansıtılan miktar kadar arttırım yapılacak (33 yayınlandıktan sonra birlikte görüşerek olanlayacağız)</i>
M.D. 08.10.2021 (09.40):	<i>Allah hayırlısını versin inşallah daha iyi olacak bu şekilde Elinize sağlık</i>
C.D. 08.10.2021 (09.49):	<i>👍</i>

- (210) **Delil ULU/1:** ULUSOY’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, “Kofra” isimli WhatsApp grubunda ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) ile ULUSOY satış yetkilileri arasında geçen 12.10.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

E.G. 12.10.2021 (14.54):	<i>Bayilere 60 piyasaya maç 57 yapacaklarmış</i> <i>Biz de buna göre ne yapacağımıza karar verimiz</i>

- (211) **Delil BETA/10:** BETA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında ARAS EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 15.10.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

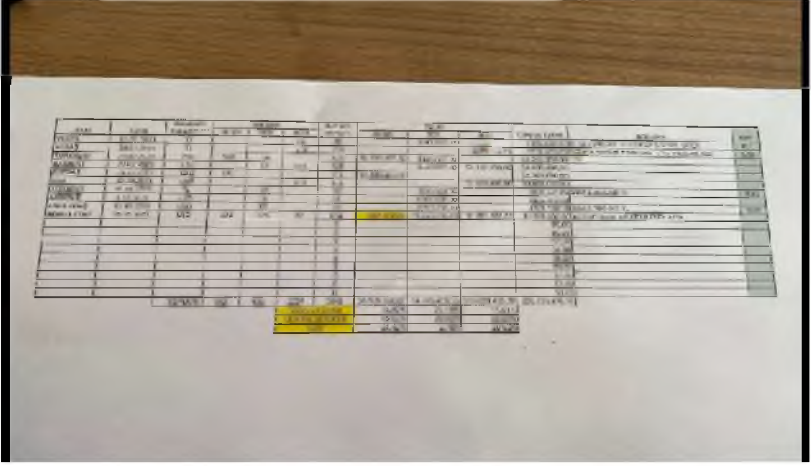
EDİŞ	İHALE TARİHİ	SÖZLEŞME PAKETİ BİRLİMLERİ	SEM ADDET	ASTOR ADDET	BETA ADDET	SEM ALINDI İŞ İHALE BEDELI	ASTOR ALINDI İŞ İHALE BEDELI	BETA ALINDI İŞ İHALE BEDELI	İHALE SONUCU
YEDİŞ	11.07.2021	TL	0	0	0			\$375.902,00	İŞ BETAYTA VERİLDİ (\$12.940.000 TL BEDELE ÇALINIMIN) ALDI
YEDİŞ	20.07.2021	TL	0	0	0	\$0,00	\$0,00	\$9.305.575,00	İŞ BETAYTA VERİLDİ İŞ 7.000.000 TL BEDELE MERSAN ALDI
TORUNLAR	29.07.2021	USD	14	599	0	\$1.085.000,00	\$4.831.000,00	\$9,00	
BASİMENT	29.07.2021	USD	10	0	551	\$220.000,00		\$4.180.000,00	
AYEDİŞ	29.07.2021	USD	0	141	0	\$0,00	\$1.901.000,00	\$0,00	
GÖZ	19.08.2021	USD	0	0	371	\$0,00		\$2.810.000,00	
İHALE	31.08.2021	TL	0	0	0	\$0.301.721,00	\$0,00	\$0,00	
		TOPLAM	91	740	1137	\$1.235.721,00	\$6.034.000,00	\$9.306.507,00	

- (212) **Delil BETA/11:** BETA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında ADM EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 01.11.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 01.11.2021 (10.37):	<i>merhaba (.....) Bey g�naydın nasılsınız ?</i>
A.�. 01.11.2021 (10.37):	<i>G�naydın t�k daha iyiyim</i>
S.Y. 01.11.2021 (10.37):	<i>�ok �ok ge�mi� olsun rabbim �ifasını versin in�allah</i>
S.Y. 01.11.2021 (10.38):	<i>rahatsız etmek istemedim arayıp malum satt 14.00 da ADM ihalesi 2. Etap var 1.etapta sadece 15,8 leri almı�tık 87 adet bu etap i�in g�r��e��im az sonra (.....)larla¹⁶⁶</i>
S.Y. 01.11.2021 (10.39):	<i>110 adet 15,8 kv grubu var ne dersiniz? Yine 15,6leri alalım mı ? elimizdeki bosna trafolarını revize edip kullanabilecek durumdaymı�ız</i>
S.Y. 01.11.2021 (10.40):	<i>15,8 leri verelim demi�ti (.....)¹⁶⁷ bey ge�en geldi�imizde</i>
A.�. 01.11.2021 (10.41):	<i>Ok</i>
A.�. 01.11.2021 (10.42):	<i>Kuruyuda alabilirsek g�zel olur</i>
S.Y. 01.11.2021 (10.42):	<i>ha oda bizde 1 adet 1250 kva ben yine 15.8lere kanalize oluyorum ve kuruyu alıyorum sizide yormak istemiyorum nereye ine��imin bilgisini de alabilirsem</i>
A.�. 01.11.2021 (10.45):	<i>268.100 olanın maliyeti 160.000, 1.051.400 olanın maliyeti 625.000, kurunun maliyeti ise 20.000</i>

¹⁶⁶ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁶⁷ Bahsi geçen kişinin BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

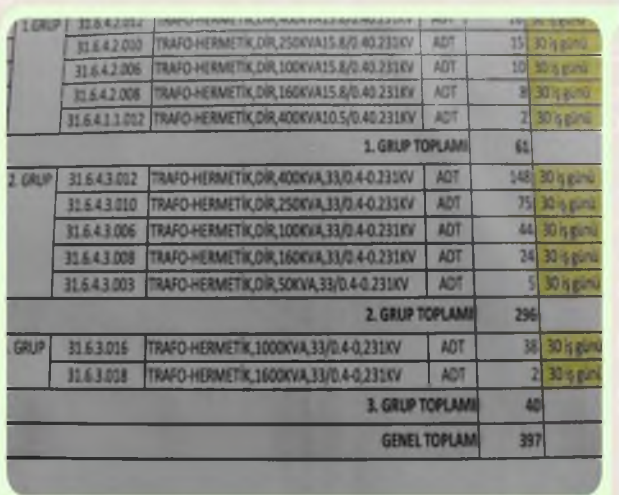
	Buna göre ayarlarsın ama çok inmeyelim
S.Y. 01.11.2021 (10.47):	tamamdır Buna göre ayarlama yaparım ben tekrar geçmiş olsun
A.Ü. 01.11.2021 (10.48):	
S.Y. 01.11.2021 (11.41):	(.....) bey (.....)larla ¹⁶⁸ konuştum
S.Y. 01.11.2021 (11.42):	şimdi eren ¹⁶⁹ tekrar gelecek ihaleye diyor fiyat düşürmek için
S.Y. 01.11.2021 (11.43):	Sem bizlerden çok geride olduğu için 80 adet 15,8leri ve 189 adet 33 kvları ister [İletildi]: diyor ki biz ne dediysek okey verdi sem
S.Y. 01.11.2021 (11.44):	siz 30 adet 15,8 ve kuru tipi alın b ve c grubu sem de
S.Y. 01.11.2021 (11.45):	Dgrubu astorda e ve a grubuda betada kalsın
A.Ü. 01.11.2021 (11.47):	Toplam durum n oldu bilemiyorum fakat sem gerimi kaldı o nuda bilmiyorum
S.Y. 01.11.2021 (11.48):	şöyle ki biz bize verilen işlerle ben vedaş ve yedaş ta emin olamadığım için net değilim ama 10 milyon dolar ve 1224 adet trf sem 5 milyon astor 6.930

- (213) **Delil BETA/12:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 15.11.2021, 16.11.2021 ve 17.11.2021 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 15.11.2021 (11.55):	(.....) Bey mail attım size. YEDAŞ ve Vedaş ben dikkate almadan hazırladım (hakim olduklarımı hazırladım sadece) Vedaş bu listeye dâhil edilmeyecek diye reddettik ancak anlaşma grubu içerisinde olduğu konusunda ısrarcılar yazışmaları göderecekler. bunun dışında bir Önceki GDZ

¹⁶⁸ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

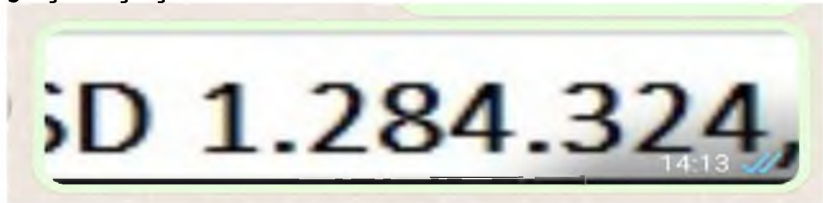
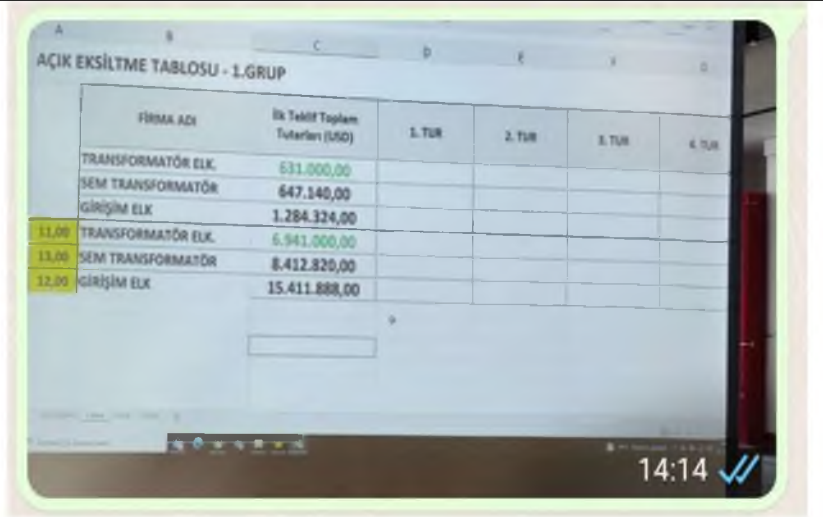
¹⁶⁹ "Eren" ismiyle anılan teşebbüsün Eren Elektrik Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi (EREN) olduğu tespit edilmiştir.

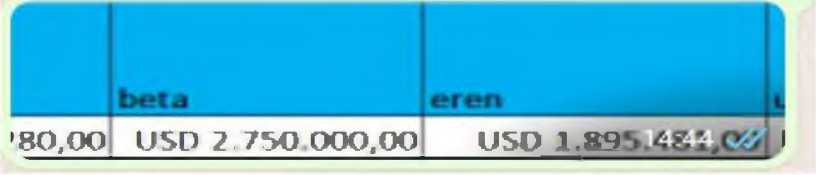
	ihalesinde 371 adet bizde kalmıştı ancak sadece 104 adet alım yapıp yeniden 391 adet ihaleye çıktılar buna göre biz ne istediğimizi belirlesek : (.....) ¹⁷⁰ ile görüşeceğim
S.Y. 15.11.2021 (17.03):	[İletildi]: Aksanın ilk teklifi [İletildi]: 2.3 ile verecez geçmiş haftalarda verildi şimdi son fiyat istiyorlar ya [İletildi]: Yok [İletildi]: Hikaye o [İletildi]: Biz yüksek atacaz [İletildi]: 2022
S.Y. 16.11.2021 (09.33):	Günaydın [İletildi]: 1. Ve 3. Grup sende kalsa Çünkü eren riski sırası sende 😊 2.grup sende kalsın Ben bir şey almıcam Tabloyu bi dengeye getirelim sonrasında toplarız [İletildi]: Aksa sende kalabilir
S.Y. 16.11.2021 (09.36):	Eren girebilir ihaleye. Ve 2. Grup için savaşıacak Aslında biraz bakınca mantıklı geliyor Siz ne dersiniz
A.Ü. 16.11.2021 (09.37):	[Alıntılanı]: (1. Ve 3. Grup sende kalsa Çünkü eren riski sırası sende 😊 2.grup sende kalsın Ben bir şey almıcam Tabloyu bi dengeye getirelim sonrasında toplarız) Bu hangisi
S.Y. 16.11.2021 (09.38):	Gdz
A.Ü. 16.11.2021 (09.38):	[Alıntılanı]: (Eren girebilir ihaleye. Ve 2. Grup için savaşıacak) Bu hangisi
S.Y. 16.11.2021 (09.38):	 2.grup 296 trf 09:38 ✓
A.Ü. 16.11.2021 (09.40):	[Alıntılanı]: (Eren girebilir ihaleye. Ve 2. Grup için savaşıacak) Gdz nin ikinci grubu için mi
S.Y. 16.11.2021 (09.40):	Aynen Eren gdz ikinci grup için girebilir ihaleye ve almak için fiyatı öldürüyor Adm ihalelerinde olduğu gibi

¹⁷⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörü Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

S.Y. 16.11.2021 (13.37):	(.....) bey siz müsait olduğunuzda gdz 1.ve 3. Grup için en son nerde kalacağımızı bildirebilir misiniz bana bende onları uyarayım çekilecekleri yerde
A.Ü. 16.11.2021 (13.39):	1.grup 610 da 2. Grup 860 da çekilsinler 3.grup
S.Y. 16.11.2021 (13.42):	Tmm
S.Y. 16.11.2021 (14.58):	[İletildi]: (.....) aksa için Sem liste fiyatından 45 iskonto verecek [İletildi]: Sen bi tık altını verebilirsin [İletildi]: Kim uygun olursa onunla görüşecekler [İletildi]: Sen önde olursun [İletildi]: Termini sem 15 hafta yazacak [İletildi]: Termin önemli [İletildi]: Sen 6-10 dersin [İletildi]: Değiştir istersen [İletildi]: Şimdi konuştuk [İletildi]: Aksayla
S.Y. 16.11.2021 (15.02):	[İletildi]: (indirilemeyen fotoğraf) [İletildi]: (indirilemeyen fotoğraf) Astor'un fiyatları Şimdi semde atacak
A.Ü. 16.11.2021 (15.02):	Zoom dayım
S.Y. 16.11.2021 (15.02):	Ok
S.Y. 16.11.2021 (15.25):	[İletildi]: (indirilemeyen fotoğraf) [İletildi]: (indirilemeyen fotoğraf) Bunlarda sem fiyatları
S.Y. 16.11.2021 (15.32):	Neden birden iskontoya geçtik ki Hani 2.3 tu Anlamadım [İletildi]: Senin fiyat ne [İletildi]: Onun maliyetler farklı benden [İletildi]: O yüzden [İletildi]: 45 yapayım bi bakın dedi [İletildi]: Sen at fiyatını bana
S.Y. 17.11.2021 (13.19):	[İletildi]: 1.grup 533 2.grup 2.450 3.grup 761 [İletildi]: Senin fiyatlar inanılmaz yüksek [İletildi]: Sıkıntı yaşarsız
S.Y. 17.11.2021 (13.31):	Ben yine bizim maliyetleri de öğrenebilir miyim bizim 1 ve 3 ye maliyet sınırimiz nedir
S.Y. 17.11.2021 (13.47):	süpriz girişim ¹⁷¹ ihalede
A.Ü. 17.11.2021 (13.48):	1.350K usd 3.2400K usd
A.Ü. 17.11.2021 (13.49):	Pardın 3.500K usd
S.Y. 17.11.2021 (13.49):	2.2400 dür :) ok
S.Y. 17.11.2021 (14.13):	(.....) bey girişimde 1. Grupta var

¹⁷¹ Girişim Elektrik Sanayi Taahhüt ve Ticaret AŞ, GESAN ismiyle borsaya kote olmasından dolayı dosya kapsamında GESAN olarak kısaltılmıştır. Ancak yerinde incelemelerde elde edilen delillerde "Girişim" ismiyle anılmaktadır.

	sem çekilecek girişim açılışı
	
A.Ü. 17.11.2021 (14.14):	Bizim 631 değilmi
S.Y. 17.11.2021 (14.14):	
S.Y. 17.11.2021 (14.14):	aynn
A.Ü. 17.11.2021 (14.14):	Girişim uçmuş
S.Y. 17.11.2021 (14.14):	sem 610 da çekilecek girişimin ne yapacağını bilemiyoruz izleyeceğiz
A.Ü. 17.11.2021 (14.15):	Merak ettim
S.Y. 17.11.2021 (14.16):	bende kapalı kutu bakalım nasıl bir yol izleyecekler
S.Y. 17.11.2021 (14.19):	ilk eksiltmede direk 630.000 usd ye indi girişim
A.Ü. 17.11.2021 (14.21):	Rahatsız bunlar
S.Y. 17.11.2021 (14.22):	2. eksiltme 626.000 usd ye indi sanırım girişimle kapışcaz gibi
A.Ü. 17.11.2021 (14.22):	550 ye kadar devam edelim bakalım n olacak
S.Y. 17.11.2021 (14.22):	ok inş daha fazla düşmeden çekilir
A.Ü. 17.11.2021 (14.22):	Amin
S.Y. 17.11.2021 (14.28):	619.000 usdeden son turdayız
S.Y. 17.11.2021 (14.29):	ne yapmalıyız kestiremiyorum sem 610 yazıp çekilecek ama girişimi çözemedik kaç yazalım ?
A.Ü. 17.11.2021 (14.29):	575 nasıl
S.Y. 17.11.2021 (14.30):	yani bizim için iyiye yazalım onlarda kalırsa
A.Ü. 17.11.2021 (14.30):	Maliyet sende var bakabilirsin
S.Y. 17.11.2021 (14.30):	yapacak birşey yok en azından bir sonraki ihale için ölçmüş oluyoruz oranlara

	yok yok bizim için iyi
S.Y. 17.11.2021 (14.31):	diyorum ki biz karsız almak derdinde değiliz onlarda kalırsa da
S.Y. 17.11.2021 (14.32):	biraz daha düşelim mi riske atmayalım ya 550 de olabilir 550 yazacağım oanylarsanız
A.Ü. 17.11.2021 (14.32):	Ok hayırlısı
S.Y. 17.11.2021 (14.32):	Ok
S.Y. 17.11.2021 (14.39):	489.000 usd yazdı onlarda kaldı
A.Ü. 17.11.2021 (14.39):	Ok
S.Y. 17.11.2021 (14.44):	 şasırtıcı fiyatlar var eren ve girişim ilginçler 2.grup için
A.Ü. 17.11.2021 (14.46):	Bunu biz istemiyoruz zaten Değil mi
S.Y. 17.11.2021 (14.46):	aynen
S.Y. 17.11.2021 (14.47):	sem de ama oda erene bırakacak gibi 3. grupta biz eren ve girişim kalacağız
A.Ü. 17.11.2021 (14.47):	Hayırlısı
S.Y. 17.11.2021 (14.47):	onuda almayabiliriz 40 trafo var
S.Y. 17.11.2021 (14.48):	teslimine bakacağım girişimin eğer uzunsa bize dönme olasılığı var
S.Y. 17.11.2021 (14.50):	1.890.000 ile erende kaldı 2. grup
A.Ü. 17.11.2021 (14.51):	Düşüğe almışlar güzel
S.Y. 17.11.2021 (14.51):	3.grup Eren açılışı
S.Y. 17.11.2021 (14.52):	587.000 usd şaka gibi ilk tur
A.Ü. 17.11.2021 (14.52):	Şaka
S.Y. 17.11.2021 (14.52):	Bizim maliyet 500.000 vallahi şaka gibi şasırtıcı adamlar tarafına su basıyor herhalde Çekileceğim
S.Y. 17.11.2021 (14.53):	700.000 usd iyi mi
A.Ü. 17.11.2021 (14.53):	Ne için 750
S.Y. 17.11.2021 (14.53):	en iyi fiyatımızı yazıp çekileceğiz
S.Y. 17.11.2021 (14.54):	ok 750.000 usd ile çekiliyorum bizim maliyetimizde
S.Y. 17.11.2021 (14.55):	teklif açması

	<i>İlginç bu ihale iptal olur (.....) bey ☺</i>
A.Ü. 17.11.2021 (14.57):	<i>3. grup kimde kaldı</i>
S.Y. 17.11.2021 (14.57):	<i>Henüz bekliyoruz teklifleri toplayacaklar</i>
S.Y. 17.11.2021 (15.03):	<i>580.000 ile erenden kaldı 3. grup</i>
S.Y. 17.11.2021 (15.05):	<i>yani çokta düşürmeye gerek yoktu Bizim stratejimiz doğru ancak sanırım bundan sonra girişimde bizi zorlayacak</i>
A.Ü. 17.11.2021 (15.05):	<i>Kesinlikle sorun yok</i>
S.Y. 17.11.2021 (15.06):	<i>ben görüşeceğim şimdi (.....)¹⁷² beylerle iptal olur mu vsvs bilgilendiririm sizi</i>
A.Ü. 17.11.2021 (15.06):	<i>Ok</i>

- (214) **Delil BETA/13:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında HİPAR¹⁷³ tarafından yapılan trafo alımı hakkında olduğu tespit edilen 30.11.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.Ü. 30.11.2021 (08.36):	<i>(.....) Günaydın (.....)la¹⁷⁴ görüşebildin mi</i>
S.Y. 30.11.2021 (08.36):	<i>Günaydın (.....) Bey Dün gece yazmış 12 gibi 10.00 gibi falan arayacağım</i>
S.Y. 30.11.2021 (08.37):	<i>[İletildi]: (.....) bizden istemişler biz çok yüksek verdiğimiz için rev teklif istememişler 3 firma var sanırım [İletildi]: Eltaş sen ve sem [İletildi]: Eltaş olduğu için bişey siyemiyorum [İletildi]: Serbestsin Hipar için Diğer USD konusu için bakayım demişti 10 gibi arayacağım</i>
(...)	
S.Y. 30.11.2021 (15.11):	<i>sayın müdürüm biliyorum toplantıdasınız kısacık bir şey soracağım hipar yarınki toplantı için astor bizi serbest bırakmış eltaş düşük fiyat atmış semi aradım ulaşamadım</i>
S.Y. 30.11.2021 (15.12):	<i>biz almaya zorlayalım mı ? onlara mı verelim nedersiniz? ona göre (.....)¹⁷⁵ ile görüşeceğim (SEM)</i>
A.Ü. 30.11.2021 (15.12):	<i>Karlı bir şekilde alabilirsek alalım</i>
S.Y. 30.11.2021 (15.12):	<i>ben bir görüşeyim bakalım</i>
S.Y. 30.11.2021 (15.13):	<i>(.....)¹⁷⁶ beyinde dediği gibi onlar ihaleyi son gelecek firmaya verecekler bizlerden fiyat alıp oraya sunacaklar ya sem ya eltaş</i>

¹⁷² Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörü Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁷³ AKDENİZ EDAŞ'ın, elektrik dağıtımından sorumlu olduğu alandaki alçak gerilim ve orta gerilim şehir şebekesi elektrik tesisi yapım işlerini, ihale ile yüklenici bir şirkete bıraktığı görülmektedir. Söz konusu belgede yer alan HİPAR'ın da yüklenici şirket olarak AKDENİZ EDAŞ'tan ihale kazandığı ve trafo ihtiyaçları için dağıtım trafosu satışı pazarında faaliyet gösteren ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM'den teklif aldığı görülmektedir.

¹⁷⁴ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörü Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁷⁵ Bahsi geçen kişinin SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁷⁶ Bahsi geçen kişinin BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	ben Sem ile görüşeyim size bilgi veririm
A.Ü. 30.11.2021 (15.14):	Ok
S.Y. 30.11.2021 (15.37):	(.....) beyle görüşüyorum şuan bu yılki alımlarında biz trafo veremediğimiz için 2 kez bizim fiyatlarla 195 adet trafo almış 2-3 kez ve demiş ki size söz veriyoruz 2022 alımlarını senin üzerinden yapacağız. herkes fiyatını verecek en son size sunacağız bunun üzerine anlaşacağız sözü vermişler. bizden almayacağını açıkça bildirmiş. kuru tipleri de Eltaştan alacak yağlıları (.....) ¹⁷⁷ bey direk söz vermiş ben boyumun ölçüsünü aldım diye seme verecekmış. Eltaş bunu bana verin ben enerjisa adm ve gdz vs diğer ihalelerde olmayacağım demiş.
S.Y. 30.11.2021 (15.46):	semin direk patronu (.....) ¹⁷⁸ beyi davet etmişler biz anlaşacağız diye
A.Ü. 30.11.2021 (15.48):	[Alıntlandı]: ((.....) beyle görüşüyorum şuan bu yılki alımlarında biz trafo veremediğimiz için 2 kez bizim fiyatlarla 195 adet trafo almış 2-3 kez ve demiş ki size söz veriyoruz 2022 alımlarını senin üzerinden yapacağız. herkes fiyatını verecek en son size sunacağız bunun üzerine anlaşacağız sözü vermişler. bizden almayacağını açıkça bildirmiş. kuru tipleri de Eltaştan alacak yağlıları (.....) bey direk söz vermiş ben boyumun ölçüsünü aldım diye seme verecekmış. Eltaş bunu bana verin ben enerjisa adm ve gdz vs diğer ihalelerde olmayacağım demiş.) Size bunu söyleyen kim
S.Y. 30.11.2021 (15.48):	şuan (.....) ile hala görüşmedeyim (.....) söylüyor
S.Y. 30.11.2021 (15.49):	zaten (.....)da dedi aramızda kalsın (.....) bey dedi ki dedi ben boyumun ölçüsünü aldım 2022 alımını sizden yapacağım söz vermiş o arada da bizim alamadığımız
S.Y. 30.11.2021 (15.50):	pardon veremediğimiz trafoları semden bizim fiyatlarla almışlar
A.Ü. 30.11.2021 (15.50):	Bundan emin miyiz
S.Y. 30.11.2021 (15.50):	yemin ediyor 30 adt 1600 kva verdim diyor (.....)nın samimiyetine (.....)inkinden daha çok güveniyorum desem ?
S.Y. 30.11.2021 (15.51):	ne fiyat vererseniz verin benden alacaklar dedi
S.Y. 30.11.2021 (17.30):	(.....)la konuştum TL çıkan ihalelere mail atacağız onlar da atacak TL olması sbabi ile katılamıyoruz diye usd ye zorlayacağız bilginiz olsun
A.Ü. 30.11.2021 (17.35):	👍

(215) **Delil BETA/14:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya

¹⁷⁷ Bahsi geçen kişinin HİPAR yetkilisi olduğu değerlendirilmektedir.

¹⁷⁸ Bahsi geçen kişinin SEM Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

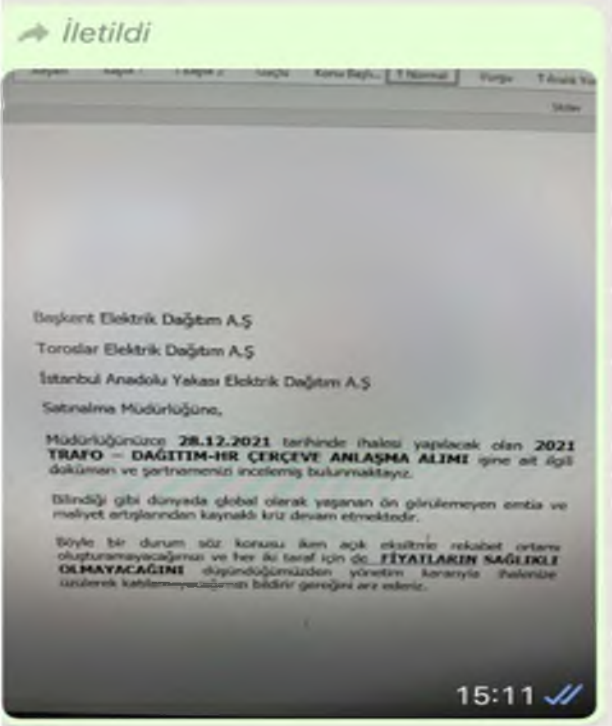
kapsamında ENERJİSA ve DİCLE EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 21.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 21.12.2021 (17.38):	(.....) bey toplantıdaymışsınız sanırım Sem (.....) ¹⁷⁹ perşembe buluşsak mı der
S.Y. 21.12.2021 (17.44):	cuma enerjisa ihalesi var (biz katılmayacağımızı söylemedik. sebepe : ihaleyi onların hanesine işlemek) onu da görüşelim hem dedi
S.Y. 21.12.2021 (17.45):	bunun yanında çerçeve anlaşması ve yine girmeyeceğimiz Dicle ihalesinide konuşacaklar (dicleyide vermeyeceğiz)
S.Y. 21.12.2021 (17.46):	pardon dicleye de girmeyeceğiz ve bilgi vermedik onlara
A.Ü. 21.12.2021 (18.04):	Yarın sabah görüşelim
A.Ü. 21.12.2021 (18.05):	Hipara dönüş yapılmadı mı Şimdi beni aradılar
A.Ü. 21.12.2021 (18.06):	Dönüş yapalım
S.Y. 21.12.2021 (18.06):	müşatmisiniz yanınıza uprayayım iki dakika
A.Ü. 21.12.2021 (18.07):	Ok
S.Y. 21.12.2021 (19.04):	(.....) ¹⁸⁰ ocak sonuna kadar duracakmış ben gorrueeyim demiş Erteleyebiliriz dedi (.....)da bizim gibi düşünüyor gidecek adam neden onla planlayalım ki dedi
S.Y. 21.12.2021 (19.05):	Yarın yine konuşup bilgi verecek bize olmadı biz kendimiz oturup karar vereceğiz
A.Ü. 21.12.2021 (19.05):	Ok

- (216) **Delil BETA/15:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Beta İcra" isimli WhatsApp grubunda BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (C.D.), BETA Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (M.D.) ve BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 27.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁷⁹ Bahsi geçen kişinin SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

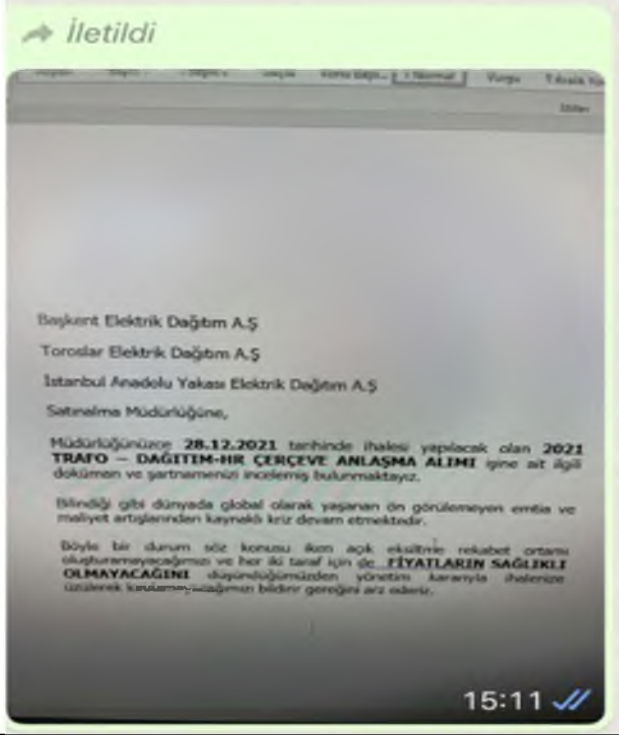
¹⁸⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

A.Ü. 27.12.2021 (15.11):	 (iletildi) sem yazı yazdı. biz teşekkür ettik (iletildi) Astor katılacak oda 5 katı fiyatla katılıp indirim yapmayıp iptale dönüştürecek Astor yamuk yapmaz değil mi (iletildi) yok sem var ya arada (iletildi) sanmam
C.D. 27.12.2021 (15.49):	Ok
M.D. 27.12.2021 (15.49):	[Alıntılanmış]: (Astor katılacak oda 5 katı fiyatla katılıp indirim yapmayıp iptale dönüştürecek) Onlar niye öyle bi yol izliyor
A.Ü. 27.12.2021 (16.12):	Anlaşma olduğu anlaşılmasın diye
M.D. 27.12.2021 (16.13):	Ok Biz astorda kimle muhattabız
A.Ü. 27.12.2021 (16.16):	Şimdilik (.....)¹⁸¹ üzerinden ilerliyoruz fakat (.....)¹⁸² halen işin başında
M.D. 27.12.2021 (16.17):	Ok

- (217) **Delil BETA/16:** BETA’da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) ile BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ve ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 27.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁸¹ Bahsi geçen kişinin SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁸² Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörü Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

S.Y. 27.12.2021 (14.35):	
S.Y. 27.12.2021 (14.37):	sem yazı yazdı. biz teşekkür ettik Astor katılacak oda 5 katı fiyatla katılıp indirim yapmayıp iptale dönüştürecek
A.Ü. 27.12.2021 (15.10):	Astor yamuk yapmaz değil mi
S.Y. 27.12.2021 (15.10):	yok sem var ya arada sanmam
S.Y. 27.12.2021 (17.56):	(.....) bey Enerjisa semin patronunu aramış yarın katılın diye baskı yapmış oda diyor ki bizde katılsak yetişebilir misiniz Mümkün değil dedim
S.Y. 27.12.2021 (17.57):	Patronları girince devreye okey vermiş göstermede olsa gireceğiz demiş
A.Ü. 27.12.2021 (17.57):	Yanlış olur
A.Ü. 27.12.2021 (17.58):	(.....) ¹⁸³ Bey beni de aradı açamadım Sem kararımızın arkasında durmalı
S.Y. 27.12.2021 (18.26):	(.....) bey tekrar merhaba size zahmet olmazsa. Son listeyi sizin odanızda yapmıştık tekrar gönderebilir misiniz
S.Y. 27.12.2021 (19.13):	(.....) ¹⁸⁴ beyle görüştüm acaba 4 kat mı yapsak ? en yüksekten yazın fiyatı dedi
A.Ü. 27.12.2021 (19.31):	Bizimki 4 katlara gelir
S.Y. 27.12.2021 (19.34):	Tmmdir

(218) **Delil 18:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) ile ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (Y.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında DİCLE EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 28.12.2021 ve 29.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

Y.G. 28.12.2021 (14.00):	Dicle trafo ihalesi Meksan 1. Olucak

¹⁸³ Bahsi geçen kişinin ENERJİSA yetkilisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

¹⁸⁴ Bahsi geçen kişinin soy ismine ulaşılamamış olup yazışmada bahsedildiği haliyle belgede yer verilmiştir.

	Astor 1.72 ile 2. Olucak İkinci grup için Maksan 1. Olucak Astor 2. Olucak Ama işler bize gelecek bilgin olsun baba trafo ihalesi başlıyor hücre köşk yarın
F.G. 28.12.2021 (14.00):	Ok
Y.G. 29.12.2021 (16.13):	Şanlıurfa ve işletme palet üstünü girişim alıcak baba biz şanlıurfada 3. Olucak işletmede palet üstünde 2. Yada 3. Olucak Sorun yok
F.G. 29.12.2021 (16.13):	Ok
F.G. 29.12.2021 (16.14):	Ne kadar iş
Y.G. 29.12.2021 (16.14):	4.650\$ urfa ve 3550 \$ işletme

- (219) **Delil MEK/1:** MEKSAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, inceleme yapılan mobil cihazda '(.....)'¹⁸⁵ (M.A.) olarak kayıtlı kişi ile MEKSAN Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (İ.T.) arasında geçen ve dosya kapsamında DİCLE EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 28.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.A. 28.12.2021 (15.16):	(iletildi) Girişime vermeyecekler (iletildi) Önce sem çekilecek (iletildi) Sonra biz (iletildi) Düşme boşuna (iletildi) Yarışa girmeyin Astor ile görüştüm (.....) bey Ben size yinede fiyatları yazacam
İ.T. 28.12.2021 (15.20):	Eksiği vardır
İ.T. 28.12.2021 (15.21):	Tmm
M.A. 28.12.2021 (15.21):	Tip testleri yok ben şimdi siteden baktım
İ.T. 28.12.2021 (15.22):	Tmm
İ.T. 28.12.2021 (15.23):	Kaçta başlıyor
M.A. 28.12.2021 (15.23):	Girişim 2.589.070 Astor 2.516.000 Sem 2.314.350
İ.T. 28.12.2021 (15.24):	Mek 1386
M.A. 28.12.2021 (15.24):	Bunlar küçük grup için yüksek yazdılar iş bizde diye
İ.T. 28.12.2021 (15.25):	Tmm İndirim yapmayalım
M.A. 28.12.2021 (15.25):	Tamam Girişim 1.386.000 Astor 1385 Sem 1700 son
M.A. 28.12.2021 (15.26):	1384 diyorum
İ.T. 28.12.2021 (15.26):	Tmm Son de
M.A. 28.12.2021 (15.26):	Girişim fiyat söyleyecek
İ.T. 28.12.2021 (15.27):	Girişimi dikkate almayın

¹⁸⁵ Teşebbüs ile gerçekleştirilen telefon görüşmesine istinaden, bahsi geçen kişinin MEKSAN Satış ve Pazarlama Elemanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	Test raporları yoksa niye dâhil ediyorlar
M.A. 28.12.2021 (15.28):	[Alıntılıandı]: (Test raporları yoksa niye dâhil ediyorlar) Sonra kontrol ediyorlar
İ.T. 28.12.2021 (15.28):	Diğerleri çekildiniz
İ.T. 28.12.2021 (15.29):	Çekildiermi
M.A. 28.12.2021 (15.29):	Sem çekildi Girişimin fiyatını bekliyoruz
İ.T. 28.12.2021 (15.29):	Astor aramızda kalsın
M.A. 28.12.2021 (15.30):	1383 girişim
İ.T. 28.12.2021 (15.30):	Sende çekil
M.A. 28.12.2021 (15.30):	1384 son mu
İ.T. 28.12.2021 (15.30):	Astor
M.A. 28.12.2021 (15.30):	Astor çekildi
İ.T. 28.12.2021 (15.30):	Çekilsin sen son de
M.A. 28.12.2021 (15.30):	1382 söylüyorum Çekileyim mi
İ.T. 28.12.2021 (15.30):	Tmm
M.A. 28.12.2021 (15.31):	1382 diyecem
İ.T. 28.12.2021 (15.31):	Tmm
M.A. 28.12.2021 (15.32):	Girişim çekildi Bizde 1382 ile
İ.T. 28.12.2021 (15.33):	Hayırlı olsun
M.A. 28.12.2021 (15.33):	Teşekkürler
İ.T. 28.12.2021 (15.33):	Elerine sağlık
M.A. 28.12.2021 (15.33):	Rica ederim
İ.T. 28.12.2021 (15.34):	1384 Şaka
M.A. 28.12.2021 (15.44):	Gerçek (.....) bey
İ.T. 28.12.2021 (15.46):	Yok 1384 de şaka dedim

- (220) **Delil BETA/17:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 25.07.2022 ve 26.07.2022 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.Ü. 25.07.2022 (20.56):	(.....) merhaba Enerjisa bizde değil mi
S.Y. 25.07.2022 (20.59):	merhaba (.....) bey şimdi her ikisine de yazağım Toroslar ve başkent bizim siz geride durun diye
A.Ü. 25.07.2022 (20.59):	👍
S.Y. 25.07.2022 (20.59):	ihale açık eksiltme hazırlıklarını yapıyordum excelde bitsin ikisinide uyaracağım:)
A.Ü. 25.07.2022 (21.00):	Tamamdır çark etmesinler
S.Y. 26.07.2022 (08.46):	Günaydın size mail attım (.....) bey rakipler nerede çekilsin? Biz nerede duralım
A.Ü. 26.07.2022 (08.47):	Günaydın bakıp döneyim sana
S.Y. 26.07.2022 (08.47):	Tamamdi saat 10 da gireceğiz açık eksiltmeye
A.Ü. 26.07.2022 (08.48):	Toroslar ve ayedaş için değil mi

S.Y. 26.07.2022 (08.49):	Toroslar ve baskent
S.Y. 26.07.2022 (09.11):	bu arada ,hale bizde deığerleri ok dedi
S.Y. 26.07.2022 (10.02):	[İletildi]: toroslar 1.452 [İletildi]: başkent 721
S.Y. 26.07.2022 (10.03):	başkent 760.000 usd torostlar 1.611 usd üstekiler semin açılış fiyatları benim 2 kat ile alamı için ise başkent 760.000 usd torostlar 1.611 usd o yüzden tam 2 ile değil ama 1.80 ile almış olacağım
A.Ü. 26.07.2022 (10.03):	Sorun yok tıp sende Top sende
S.Y. 26.07.2022 (10.04):	ok
S.Y. 26.07.2022 (10.09):	sem diyor ki feci yüksek fiyatlara almaya çalışıyorsunuz ben sizi sorguluyormuyum dedim ? siz bana nerde çekilin derseniz orada çekiliyorum
A.Ü. 26.07.2022 (10.09):	1,80 mi yüksek miş
S.Y. 26.07.2022 (10.09):	bende burda çekilin diyorum neden fiyatı düşürmeye çalışıyorsunuz dedim
A.Ü. 26.07.2022 (10.10):	Maliyeti 10tl olanı 18 tl ye almış olacağız değil mi
S.Y. 26.07.2022 (10.10):	tamam tamam ben sizin dediğiniz yerden çekileyim dedi aynen
A.Ü. 26.07.2022 (10.10):	İyi yapmışsın 🍷
S.Y. 26.07.2022 (10.10):	bize verip en düşükten aldırmaya çalışıyorlar Resmen
A.Ü. 26.07.2022 (10.11):	Herkes çakal olmuş bizi kuzu sanıyorlar
S.Y. 26.07.2022 (10.17):	malesef astor açılış 1.222
S.Y. 26.07.2022 (10.18):	benim onun altına girmem azım
A.Ü. 26.07.2022 (10.18):	Ok Neden böyle bir şey yaptı
S.Y. 26.07.2022 (10.18):	son indirimleri % 30 yapmışlardı
A.Ü. 26.07.2022 (10.19):	Bu durumda karlılığımız kaç olacak
S.Y. 26.07.2022 (10.19):	yok yok sorun yok biz zaten 680.000 de alıcız
A.Ü. 26.07.2022 (10.19):	Tm
S.Y. 26.07.2022 (10.26):	başkent 1.80 ile bizde 685.000 usd ihale bitince yayınlama yapıcım
A.Ü. 26.07.2022 (10.27):	Eline sağlık 🍷 Sonra içeriği bana gönderirsen detaylı maliyetine bakayım
S.Y. 26.07.2022 (10.28):	ok ok
S.Y. 26.07.2022 (11.21):	(.....) bey güzel oranlarla bizde ikiside şimdi size mail atıyorum
A.Ü. 26.07.2022 (11.34):	🍷🍷

- (221) **Delil 22:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) ile BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) arasında geçen ve dosya kapsamında OEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 08.09.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 08.09.2022 (16.07):	Merhaba (.....) Bey Oedas ihale sizmi alacaksınız?
E.G. 08.09.2022 (16.15):	Merhaba (.....) Hanım
E.G. 08.09.2022 (16.15):	(.....) ¹⁸⁶ abilerde olacak
S.Y. 08.09.2022 (16.15):	Kaçta çekilelim
S.Y. 08.09.2022 (16.15):	Var mı bir oran
E.G. 08.09.2022 (16.15):	Bizden sonra hemen çekilin isterseniz
S.Y. 08.09.2022 (16.16):	Ok
E.G. 08.09.2022 (16.16):	Yanlış hatırlamıyorsam 143.000 di
E.G. 08.09.2022 (16.16):	Ama dediğim gibi bizden sonra çekilirsiniz. (.....) abiye ayıp olmasın
S.Y. 08.09.2022 (16.16):	Daha önce konuştunuz mu konuyu bn söylemesem siz söylemiyorsunuz hiç
E.G. 08.09.2022 (16.17):	Daha 1 saat önce konuştuk
S.Y. 08.09.2022 (16.17):	Ok bensiz çekildikten sonra çekilirim
S.Y. 08.09.2022 (16.33):	Peki gdz Kim aldı Ben gelmedim Ama bileyim
E.G. 08.09.2022 (16.37):	Bende gözüküyor ama imzalarlar mı bilmiyorum. Beklemedeyim

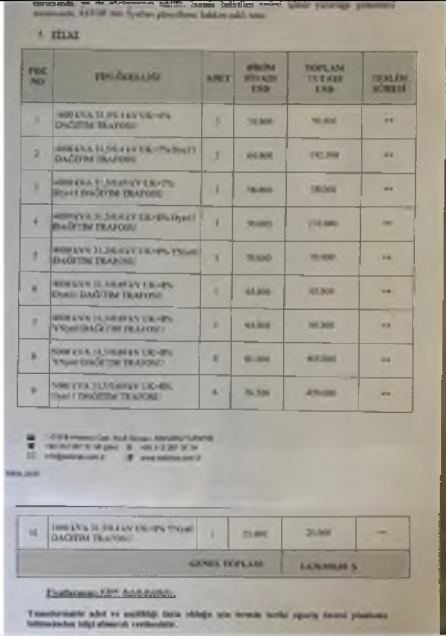
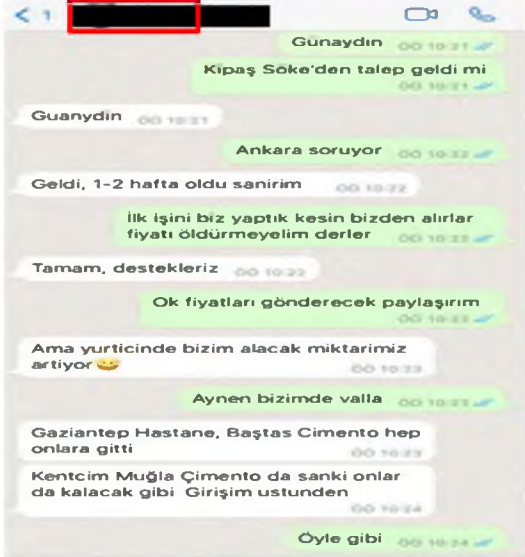
- (222) **Delil 24:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) ile BETA Yurtiçi Satış ve Pazarlama Müdürü (.....) (S.Y.) arasında geçen 29.09.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

S.Y. 29.09.2022 (19.40):	(.....) bey selamlar... piyada dşrek 55 iskонтolarınızı görüyoruz nerede kaldı 42 ler) az önce fiyat aldı bir firma sizden 90 gün 55
S.Y. 29.09.2022 (19.40):	hani çekmiştik 42 lere?
S.Y. 29.09.2022 (19.40):	böyle devam edeceksek bizde ona göre pozisyon alalım
E.G. 29.09.2022 (19.46):	Merhaba, direk bizden böyle bir fiyat çıkmaz, çıkmaması lazım
S.Y. 29.09.2022 (19.47):	vallahi gözümüzle gördük .)
S.Y. 29.09.2022 (19.48):	vekmarlada ¹⁸⁷ 55 ile bağlantı yapmışsınız) onuda yarım saat önce öğrendik
E.G. 29.09.2022 (19.52):	Vekmar işi için 56 iskonto nakit 4-5 adet trafo aldım. Hatta stok açmak istediler 90 gün olursa 46 iskonto yapabilirim dedim. Çünkü ciddi anlamda hücre de vardı O projede toplamda fiyatı yakalamak için (Armtek ile rekabet adına) yaptım. Ama direk müşteriye 55 iskonto çıkmıyor arkadaşlarım
S.Y. 29.09.2022 (19.56):	tımmdır ben sizin sözünüze gerçekten güveniyorum
S.Y. 29.09.2022 (19.56):	başkası söylese inanırım tatmin olmam
S.Y. 29.09.2022 (19.56):	ama dün yada bu gün açılan bir siparişte 55 i gördüm

¹⁸⁶ Yazışmada "(.....) Abi" olarak geçen kişinin SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁸⁷ Bahsi geçen teşebbüsün Vekmar Elektrik Sistemleri Yatırım ve Ticaret AŞ olduğu tespit edilmiştir.

- (223) **Delil 25:** ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (İ.Z.) ile ASTOR İş Geliştirme ve Satış Genel Müdür Yardımcısı (.....) (A.T.) arasında geçen 11.10.2022 ve 12.10.2022 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.T. 11.10.2022 (18.10):	Sn Müdürü, 1.1- 1.2 fazlasına gönderirseniz memnun olurum 🙏🙏🙏
İ.Z. 11.10.2022 (18.10):	👉
A.T. 11.10.2022 (18.10):	
İ.Z. 11.10.2022 (18.12):	Tamamdır müdürüm teklifi yarın yüksek olarak gönderirim
A.T. 11.10.2022 (18.12):	Aynı şekilde DR, teşekkür ederim
İ.Z. 11.10.2022 (18.12):	Sana da gönderirim
İ.Z. 11.10.2022 (18.13):	Balıkesir¹⁸⁸ konuşayım mı bu iş Ankara'nın diye
İ.Z. 11.10.2022 (18.13):	İstemişler midir onlardan
A.T. 11.10.2022 (18.27):	Sn Müdürüm iyi olur
İ.Z. 12.10.2022 (10.24):	

¹⁸⁸ Söz konusu ifade ile BEST'in kastedildiği tespit edilmiştir.

- (224) **Delil BETA/18:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında VAN EDAŞ, ENERJİSA ve SEDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 03.03.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 03.03.2023 (15.01):	(.....) Bey merhaba hayırlı cumalar
S.Y. 03.03.2023 (15.02):	van gölü için maalesef astor alacak diyor ki girin siz düşürün ama bizden alacaklar genel müdür (.....)in ¹⁸⁹ arkadaşı diyo rki bundan sonraki ile ihale sizin olsun Enerjisa yine çıkacak Toroslarda en yüksek adeti biz aldık ya onlar ihale almadı
A.Ü. 03.03.2023 (15.03):	Merhaba hayırlı cumalar
S.Y. 03.03.2023 (15.03):	toplantı yaptık ta
A.Ü. 03.03.2023 (15.03):	[Alıntılıandı]: (diyo rki bundan sonraki ile ihale sizin olsun Enerjisa yine çıkacak) Bundan sonraki van ihalesini mi yoksa enerjisa ihalesini mi kastediyor
S.Y. 03.03.2023 (15.04):	enerjisa sedaş
A.Ü. 03.03.2023 (15.04):	Sen ne düşünüyorsun
S.Y. 03.03.2023 (15.04):	ben almak isterdim ama geçen sene gibi yapaca van edaş bizde kalsa da iptal edip
S.Y. 03.03.2023 (15.05):	bizim fiuatlara astordan direk alım enerjisa ve sedaş ta paramız kesin en azından 30 günde havale bu arada zaten afet bölgesinde en aktif biziz oraya çalışırız
A.Ü. 03.03.2023 (15.05):	Anladım tamam
S.Y. 03.03.2023 (15.06):	yani önümüzdeki iki ihale bizim bizde o arada afet bölgesini pompoalarız
A.Ü. 03.03.2023 (15.06):	👍
S.Y. 03.03.2023 (15.06):	tmmdır bilgi verip hareket edeyim istedim

- (225) **Delil BETA/19:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Kurumsal Satış Yöneticisi (.....) (C.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 23.03.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.Ç. 23.03.2023 (08.44):	(.....) hanım günaydın Ben uçaktayım İzmir'de uygun bir yere geçince sizi ararım Daha sonra gruplara böldüler ihaleyi o yüzden nerede bırakacağımızı konuşuruz Sizin için de uygun olursa
S.Y. 23.03.2023 (08.57):	Günaydın Ben sana bilgi vereceğim
S.Y. 23.03.2023 (08.58):	Bana rakamları vermen lazom grup grup rakamların ne
C.Ç. 23.03.2023 (10.35):	Evet iletceğim inince
S.Y. 23.03.2023 (10.35):	aynen sana zahmet
C.Ç. 23.03.2023 (10.35):	Şimdi uçak yeni indi bekliyorum

¹⁸⁹ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili (.....) olduğu tespit edilmiştir.

S.Y. 23.03.2023 (10.36):	Ok
C.Ç. 23.03.2023 (11.35):	(.....) hanım sizi aradığımda tel kapalı görünüyor sanırım çekmiyor beni arayabilir misiniz uygun olunca Size fiyat cetvellerini ilettim
C.Ç. 23.03.2023 (13.07):	Ben 5dk mesafeden Geçiyorum
S.Y. 23.03.2023 (13.10):	1-grup 362.000\$ Green blok 335.000\$ cekl 2-gr-p 3.354.000\$ " " 3.650.000\$ cekl 3-gr-p 2.521.000\$ Astor blok 2.650.000\$ cekl 4-gr-p 5.486.000\$ Sem blok 5.000.000\$ cekl 5-grup 6.301.000\$ Astor blok 6.450.000\$ cekl
S.Y. 23.03.2023 (13.13):	kuru tipi bildireceğim
C.Ç. 23.03.2023 (13.14):	Tamam ben geldim
C.Ç. 23.03.2023 (13.24):	Bi tek imza sirkülerine baktılar
C.Ç. 23.03.2023 (13.25):	Teslim ettim dosyaları
S.Y. 23.03.2023 (13.25):	Ok
C.Ç. 23.03.2023 (13.25):	Ay çok heyecanlı
S.Y. 23.03.2023 (13.25):	sen çekileceğin yerleri biliyorsun
C.Ç. 23.03.2023 (13.25):	Astor burada bi de bi adam var tanımıyorum Std mi acaba
S.Y. 23.03.2023 (13.25):	il etapta en düşük fiyat kimdeyse onun altına girilir girişimdir sem astor st ve eltaş var
S.Y. 23.03.2023 (13.26):	herkes ne yapıyor ise ona göre çekilmen gereken yere kadar gelir son fiyatımız dersin
S.Y. 23.03.2023 (13.27):	aşağı yukarı oynayabilir
S.Y. 23.03.2023 (13.32):	kuru tipte
S.Y. 23.03.2023 (13.33):	1.145.000 USD DE ÇEKİL
C.Ç. 23.03.2023 (13.33):	Tamamdır

C.Ç. 23.03.2023 (13.47):	Astordaki kadın (.....) ¹⁹⁰ daha önce neredeymiş Biliyor musunuz
S.Y. 23.03.2023 (13.47):	altınsoy
S.Y. 23.03.2023 (13.48):	panocu o trf ¹⁹¹ ilmez noldu ki
C.Ç. 23.03.2023 (14.16):	bilmiyodu gelmeyeceklerini
C.Ç. 23.03.2023 (14.22):	(.....) hn kaç kaç ineceğiz İlk etapta
S.Y. 23.03.2023 (14.22):	fiyatlar çılsın açılsın kimin fiyatı düşükse ilk onun altına girilir sonra zaten 5 bin 5 bin inilir
C.Ç. 23.03.2023 (14.23):	tamamdır (indirilemeyen fotoğraf) 5. tur ile başlıyoruz
C.Ç. 23.03.2023 (14.24):	çünkü eltaş astor fiyat vermemiş bi çok gruba
S.Y. 23.03.2023 (14.24):	astor düşecek ilk astor ne yaparsa sen 5bin altına düş
C.Ç. 23.03.2023 (14.25):	Tamammm
S.Y. 23.03.2023 (14.25):	çekileceğin yer 5. Grupta 6.450-6430 arası
C.Ç. 23.03.2023 (14.39):	Ay heyecanlı
C.Ç. 23.03.2023 (14.40):	Son tur 6450 ile veriyorum
S.Y. 23.03.2023 (14.41):	aynen son fiyatını ver çelik çekil
C.Ç. 23.03.2023 (14.41):	Herkes aynı anda son fiyat veriyor şu an Yazılı olarak
C.Ç. 23.03.2023 (14.42):	(indirilemeyen fotoğraf)
S.Y. 23.03.2023 (14.45):	astorda mı kaldı
C.Ç. 23.03.2023 (14.45):	Daha vermedi eltaş bilmiyoruz
S.Y. 23.03.2023 (14.45):	😊😊😊
C.Ç. 23.03.2023 (14.46):	onlar yok mu (indirilemeyen fotoğraf) astor aldı
S.Y. 23.03.2023 (14.46):	Ok
C.Ç. 23.03.2023 (14.48):	4.grup 5.600de çekileceğim
C.Ç. 23.03.2023 (14.49):	ona başladık şu an
S.Y. 23.03.2023 (14.49):	Ok
C.Ç. 23.03.2023 (14.56):	şimdi son tura geçildi (indirilemeyen fotoğraf) 5.600 ile veriyorum son teklifimizi
S.Y. 23.03.2023 (14.56):	ver
C.Ç. 23.03.2023 (14.59):	(indirilemeyen fotoğraf)
S.Y. 23.03.2023 (15.00):	ok
C.Ç. 23.03.2023 (15.03):	girişim 2.659 ile açtı bu tur fiyatlar çok farklı oldu bizim altımızda verdiler

¹⁹⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Satış Yöneticisi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁹¹ Trafonun kısaltılmış halidir.

	şu an
S.Y. 23.03.2023 (15.03):	hangi tur 3mü
C.Ç. 23.03.2023 (15.03):	Daha ilk tur
S.Y. 23.03.2023 (15.04):	şuan kaç yapıyorsunuz
C.Ç. 23.03.2023 (15.04):	3 grup
C.Ç. 23.03.2023 (15.04):	(indirilemeyen fotoğraf) Ben 2648 vereyim şimdi 3 TE de çekilirim
S.Y. 23.03.2023 (15.04):	2.550 de çekiş
S.Y. 23.03.2023 (15.05):	2521 ile alacak Astor sen in şimdi çekilme rakamanın 2.550 bin olsun
C.Ç. 23.03.2023 (15.05):	tamamdır
C.Ç. 23.03.2023 (15.07):	(indirilemeyen fotoğraf) 4.tur rakamı olarak 2.629 verdim ☺ son tur
S.Y. 23.03.2023 (15.08):	2550 de çekil
C.Ç. 23.03.2023 (15.08):	(indirilemeyen fotoğraf) astor son sn bi şey yapmaz inş :D
C.Ç. 23.03.2023 (15.09):	harıl harıl fiyat hesaplıyor gibiler :DI
S.Y. 23.03.2023 (15.09):	zaten astor alacak 2521 de
S.Y. 23.03.2023 (15.10):	şov
C.Ç. 23.03.2023 (15.10):	(indirilemeyen fotoğraf) [Alıntlandı]: (şov) Aynen
C.Ç. 23.03.2023 (15.14):	hala vermediler :D
C.Ç. 23.03.2023 (15.15):	(indirilemeyen fotoğraf)
S.Y. 23.03.2023 (15.15):	okok
C.Ç. 23.03.2023 (15.17):	2. grup başladık
S.Y. 23.03.2023 (15.17):	2. gruba mı geçtik Ok
C.Ç. 23.03.2023 (15.17):	çekilme rakamım 3.450 aynen
S.Y. 23.03.2023 (15.17):	3.450 ok
C.Ç. 23.03.2023 (15.23):	son tur
C.Ç. 23.03.2023 (15.24):	şu an son rakam olarak 3450 vereyim mi
S.Y. 23.03.2023 (15.24):	ewt
C.Ç. 23.03.2023 (15.24):	(indirilemeyen fotoğraf) fiyatlar bu şekilde
S.Y. 23.03.2023 (15.24):	girişim 3.354 ile alacak biz 3.450 den bırakalım
C.Ç. 23.03.2023 (15.25):	tamamdır
C.Ç. 23.03.2023 (15.28):	(indirilemeyen fotoğraf) girişim aldı 3.3350,00 ile
S.Y. 23.03.2023 (15.29):	ok
C.Ç. 23.03.2023 (15.30):	bu tur tek tur yapalım dediler direkt son fiyat verin dediler 1. grup

	(indirilemeyen fotoğraf)
S.Y. 23.03.2023 (15.30):	o halde son fiyatını ver ve çekil 370 bin yap çekil
C.Ç. 23.03.2023 (15.31):	verdimmm
C.Ç. 23.03.2023 (15.33):	362 bin ile girişim aldı
S.Y. 23.03.2023 (15.33):	ok
C.Ç. 23.03.2023 (15.33):	(indirilemeyen fotoğraf)
C.Ç. 23.03.2023 (15.34):	ara verildi şimdi 10 dk
S.Y. 23.03.2023 (15.34):	ok Kuru tp 1.150 binde çekilelim
C.Ç. 23.03.2023 (15.37):	[Alıntılanı]: (1.150 binde çekilelim) Tamamdır

(226) **Delil BETA/20:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Kurumsal Satış Yöneticisi (.....) (C.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında TOROSLAR ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 28.03.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.Ç. 28.03.2023 (13.26):	(.....) hanım
S.Y. 28.03.2023 (13.26):	Evet
C.Ç. 28.03.2023 (13.26):	1.265.502,00\$
S.Y. 28.03.2023 (13.27):	sen şişir 1.313 tü ya ilk konuştuğumuz onla gidelim bekle bi
S.Y. 28.03.2023 (13.28):	ben benim ihale rakamlarım bu diyorum
S.Y. 28.03.2023 (13.33):	1350 DE ASTOR ÇEKİLECEK
S.Y. 28.03.2023 (13.34):	1.400 GIBI SEM Tamamdır BİZDE1320 DE KALACAK OK MU ?
C.Ç. 28.03.2023 (13.35):	girişim yok muydu bunda
S.Y. 28.03.2023 (13.35):	1.313 TE DE KARLILIĞIMIZ 1,45 LERDE OLACAK
C.Ç. 28.03.2023 (13.35):	ok ok
S.Y. 28.03.2023 (13.35):	ÇERÇEVEYE KATILMA HAKKI OLMADI GİRİŞİMİN ONLAR YETERLİLİĞİ VEREMEDİLER
C.Ç. 28.03.2023 (13.35):	aa doğru tamam ay çok heyecanlı
S.Y. 28.03.2023 (13.35):	YAZIŞIRIZ ZATEN
C.Ç. 28.03.2023 (13.35):	😊😊😊 Tamammm
S.Y. 28.03.2023 (13.41):	(.....) DEĞİŞTİ
C.Ç. 28.03.2023 (13.42):	tamam diğerleri nerede çekilecek
S.Y. 28.03.2023 (13.42):	1.438 İLE ALIYORUZ 1440 İLE ASTOR 1450 İLE DE SEM ÇEKİLECEK
C.Ç. 28.03.2023 (13.54):	OLDU ŞU AN
S.Y. 28.03.2023 (13.54):	Girebildinizmi Ok Sen 1.430 dersin en sonda başka bisiy varmı yapabileceğiniz dediklerinde

S.Y. 28.03.2023 (13.55):	Yıvarlıyorum dersin
C.Ç. 28.03.2023 (13.58):	TAMAMDIR
C.Ç. 28.03.2023 (14.01):	Sanırım kmse gelmemiş yan, gelmiş de enrjisa yok herhalde ekranım gelmiyor
S.Y. 28.03.2023 (14.01):	Gelirler
C.Ç. 28.03.2023 (14.02):	(indirilemeyen fotoğraf) Böyle ekran 3 kişi görünüyor ama ekranım bu
S.Y. 28.03.2023 (14.03):	Acar birazdan
S.Y. 28.03.2023 (14.12):	Başladı mı
C.Ç. 28.03.2023 (14.13):	Evet
C.Ç. 28.03.2023 (14.15):	(indirilemeyen fotoğraf)
S.Y. 28.03.2023 (14.15):	ok devam ke
C.Ç. 28.03.2023 (14.17):	(indirilemeyen fotoğraf) sem devam ediyor
S.Y. 28.03.2023 (14.18):	etsin astor çekildi mi ki
C.Ç. 28.03.2023 (14.18):	çekildi sem
C.Ç. 28.03.2023 (14.19):	(indirilemeyen fotoğraf)
C.Ç. 28.03.2023 (14.20):	1.439bin ile bizde kaldı
C.Ç. 28.03.2023 (14.21):	astor 1.440 ta çekildi
C.Ç. 28.03.2023 (14.22):	1.448.000de sem çekildi hayırlı olsun 😊
S.Y. 28.03.2023 (14.22):	hayırlı olsun
S.Y. 28.03.2023 (14.23):	eline sağlık

- (227) **Delil BETA/21:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Kurumsal Satış Yöneticisi (.....) (C.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 07.04.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 07.04.2023 (13.58):	(.....)
S.Y. 07.04.2023 (13.59):	3550 ihale rakamları ELTAŞ 3.550 bin de bizde başkent
C.Ç. 07.04.2023 (13.59):	şu an başkent var
S.Y. 07.04.2023 (13.59):	toroslar 5.050 bin ile astorda ona göre çekilirsin
C.Ç. 07.04.2023 (13.59):	okeydir
S.Y. 07.04.2023 (13.59):	ayedaş 1850 Usd semde
S.Y. 07.04.2023 (14.00):	ona göre çekilirsin
C.Ç. 07.04.2023 (14.00):	Tamamdır
S.Y. 07.04.2023 (14.01):	Oralara yaklaşınca çekilirsin sen de alacağın yerde yüksek bırakırlarsa inme 3 milyon 550.000 ile bizde
C.Ç. 07.04.2023 (14.02):	Tamamdır
C.Ç. 07.04.2023 (14.07):	BAŞLADIKkk
S.Y. 07.04.2023 (14.07):	hadi bakalım hayırlı olsun
C.Ç. 07.04.2023 (14.11):	(indirilemeyen fotoğraf)
C.Ç. 07.04.2023 (14.12):	Devamken

C.Ç. 07.04.2023 (14.19):	(indirilemeyen fotoğraf)
S.Y. 07.04.2023 (14.20):	ok bizde çekilmedi mi daha
C.Ç. 07.04.2023 (14.20):	5 bin barem geldi 3549 binde bırakıyorum astor hepsi çekildi
S.Y. 07.04.2023 (14.20):	Tmm hayırlı olsun
C.Ç. 07.04.2023 (14.21):	hedef fiyat veriyorlar şu an hedef fiyat verdiler 3520 olmaz ama ne yaparız bakalımd edim 13549 bin en son verdiğim bi şey yapacka mıyız
S.Y. 07.04.2023 (14.21):	yap al
C.Ç. 07.04.2023 (14.21):	3540bin son iyeyim mi
S.Y. 07.04.2023 (14.22):	yok yok 3.535 bin
C.Ç. 07.04.2023 (14.22):	ok bildirdim bu şekilde
C.Ç. 07.04.2023 (14.24):	Btti Şu an hayırlı olsunb 😊😊😊
C.Ç. 07.04.2023 (14.34):	toroslar başladı
C.Ç. 07.04.2023 (14.44):	(indirilemeyen fotoğraf) çekildim ben 5 bin barem gelecek şimdi
S.Y. 07.04.2023 (14.45):	Ok
C.Ç. 07.04.2023 (14.49):	(indirilemeyen fotoğraf)
C.Ç. 07.04.2023 (14.50):	toroslar diyor ki hedefa fiyatımız 4690 bin :D
S.Y. 07.04.2023 (14.50):	Düşsün 🍷🍷🍷
C.Ç. 07.04.2023 (14.53):	4930BİN VERDİLER (.....) ¹⁹² DEDİ NEYE GÖRE BELİRLENDİ BİLMİYORUM AMA ÇOK DÜŞÜK GELDİ HEDEF İFYTA
S.Y. 07.04.2023 (14.53):	İYİ [Alıntılıandı]: ((.....) DEDİ NEYE GÖRE BELİRLENDİ BİLMİYORUM AMA ÇOK DÜŞÜK GELDİ HEDEF İFYTA) Bize göre 😊😊
C.Ç. 07.04.2023 (14.53):	ONLAR DA DEDİ SON ALDIĞIMIZ TEKLİFLERE GÖRE BELİRLEDİK :d AHBDVEAH AYNEN
S.Y. 07.04.2023 (14.54):	Neyse biz veririz kapı arasından

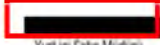
(228) **Delil BETA/22:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen 15.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁹² Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Satış Yöneticisi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

A.Ü. 15.05.2023 (17.27):	 (.....) merhaba Bunlar bizi oyalamış görünüyor
S.Y. 15.05.2023 (17.27):	merhaba (.....) bilgim dâhilinde geçen hafta konuştuk fiyatı çekmeyip yazıyı yayınlayacağız dedik önce onlar sonra biz bizde yazıyı hazırladık
S.Y. 15.05.2023 (17.28):	sabah atıyoruz ben siz zaten bu yönde olduğunuz için tekrar bilgi geçmedim size
A.Ü. 15.05.2023 (17.28):	(.....)¹⁹³ ile görüşelim o zaman yarın bizde yayınlamış olalım Son halini göreyim
S.Y. 15.05.2023 (17.28):	aynen sabatan atıyoruz hazırladık bizde tmmdir atayım hemen

¹⁹³ Konuşmanın bağlamından değerlendirilmektedir.

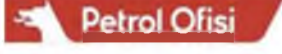
yapılan çıkarımla, (.....) adlı kişinin BETA çalışanı olduğu

S.Y. 15.05.2023 (17.37):	 BETA ENERJİ A.Ş. 15.05.2023 Konu: Döviz Kuru Bilgilendirme Hk. Değerli İş Ortaklarımız; Ülke olarak içersinden geçtiğimiz süreçte karşılıklı olarak iş birliğimizde siz değerli iş ortaklarımıza elimizden gelen desteği vermeye özen göstermeye çalıştık. Sizlerde takdir edersiniz ki Dağai Döviz kuru karşısında üretici olarak bizler de şartları zorlamaktayız.. Sizlere kaliteli ve sürdürülebilir hizmet verebilmek adına kur farkları dengeli bir seviyeye ulaşana kadar satış süreçlerimizde serbest piyasa kuru baz alınacaktır. Kur referansı olarak, aşağıda bilgisi bulunan Altinkaymak'ın hafta içi günlük saat: 10.00'da yayınladığı döviz satış kuru geçerli olacaktır. Teklif ve sipariş maliyetlerinizi bu doğrultuda revize ederek dikkate almanızı rica ederiz. Değerli siparişlerinizi bekler, işlerinizde başarılar dileriz. Saygılarımızla, Yurt içi Satış Müdürü https://www.altinkaymak.com/tr/enil-kur/doviz
S.Y. 15.05.2023 (17.38):	siz onayladıktan sonra görev saati verip gece göndereceğiz tüm bayilere
S.Y. 15.05.2023 (18.02):	(.....) şimdi (.....)¹⁹⁴le görüştüm hemen yayınlamayın isterseniz diyor siz Çarşamba yayınlayın tabii bu arada sizi arayanlar olacak onları da astor'un direnemediğini tabii ki biz de direnemeyiz gibi önce bir algı yönetin diyor Çarşamba siz yayınlayın cuma da ben yayınlayayım diyor Zaten piyasada anlaşılıyor trafocular birbirleriyle anlaşılıyor diye konuşmaya başlamışlar en azından bu kadar arka arkaya yapmayalım diyor [Alıntılanıldı]: ((.....) şimdi (.....)'le görüştüm hemen yayınlamayın isterseniz diyor siz Çarşamba yayınlayın tabii bu arada sizi arayanlar olacak onları da astor'un direnemediğini tabii ki biz de direnemeyiz gibi önce bir algı yönetin diyor Çarşamba siz yayınlayın cuma da ben yayınlayayım diyor) Sem trafo ile görüştüm
A.Ü. 15.05.2023 (18.18):	Yarın görüşelim
S.Y. 15.05.2023 (18.18):	Tmmdır

(229) **Delil BETA/23:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Beta İcra" isimli WhatsApp grubunda Beta Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (C.D.), BETA Yönetim Kurulu

¹⁹⁴ Konuşmanın bağlamından hareketle yazışmada geçen "semih'le görüştüm" ifadesinde kastedilenin SEM olduğu, uygulamadaki otomatik düzeltme nedeniyle "semih" şeklinde ifade edildiği değerlendirilmektedir. Nitekim S.Y. tarafından bir önceki mesaj alıntılanarak gönderilen "Sem trafo ile görüştüm" mesajı da bu durumu teyit eder niteliktedir.

Üyesi (.....) (M.D.) ve Beta Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen 18.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.D. 18.05.2023 (15.55):	(iletildi) 18.05.2023 Değerli İş Ortaklarımız / Müşterilerimiz, Döviz piyasasında 14.04.2023 tarihinden itibaren yaşanan gelişmeler sebebiyle bankaların uyguladığı döviz kuru ile Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından açıklanan döviz kurları arasında ciddi farklılıklar oluşmaya başlamıştır. Bilindiği üzere şirketimizin ticaretini gerçekleştirdiği petro kimya ürünleri esas itibarıyla ithalata bağımlı olup ilgili ödemeler şirketimiz tarafından yabancı para cinsinden yapılmaktadır. Dolayısıyla gelinen aşamada; 22.05.2023 Pazartesi günü itibarıyla sizlerle olan ticari ilişkilerimizde döviz/TL esaslı yapılan satışlarda, ödemeye esas alınacak Türk Lirası cinsindeki tutar; "TCMB + 1,5 Türk Lirası" döviz kuru ile belirlenecek olup, kurlardaki söz konusu fark günlük bazda takip edilecek ve farkın kapanmasına mütalip rutin uygulamaya geri dönecektir. Para piyasasındaki durumun değişmesi halinde güncel bilgilendirme tekrar yapılacaktır olup, anlayışınız ve iş birliğiniz için teşekkür ederiz. Saygılarımızla, Petrol Ofisi A.Ş.
M.D. 18.05.2023 (15.56):	[Alıntılanı]: (Açıkta vadesizde tl olmasın) Nedeni ne olabilir
A.Ü. 18.05.2023 (15.57):	[Alıntılanı]: (görsel) Aynı mantığı dün bizde konuşmuştuk +1,5
A.Ü. 18.05.2023 (15.58):	TL den dövizde dönüşlerin önüne geçip kur artışının önüne geçmek olabilir
M.D. 18.05.2023 (16.12):	[Alıntılanı]: (Aynı mantığı dün bizde konuşmuştuk +1,5) (.....) ¹⁹⁵ hanımlar diğer rakiplerle görüşsün Hepimiz geçelim İkna edelim
A.Ü. 18.05.2023 (16.12):	Biz geçtik (.....) bey
M.D. 18.05.2023 (16.12):	Astoru
A.Ü. 18.05.2023 (16.12):	İşbankası kurunu uyguluyoruz
A.Ü. 18.05.2023 (16.13):	Astor pazartesi geçti Cuma da sem geçiyor
M.D. 18.05.2023 (16.12):	👍
M.D. 18.05.2023 (16.15):	[Alıntılanı]: (Astor pazartesi geçti) Astorda bizim gibimi
A.Ü. 18.05.2023 (16.15):	Altınkaynak diye bir kurumun kurunu kullanıyorlar
M.D. 18.05.2023 (16.16):	Hangisi daha avantajlı
A.Ü. 18.05.2023 (16.16):	Tabiki bizim ki
M.D. 18.05.2023 (16.16):	Kur bedeli müşteri tercih sebebi olabilir Ona dikkat edkeim Müşteri kaybımız olmasın
A.Ü. 18.05.2023 (16.16):	Petrol ofisinin paylaşımını (.....)e gönderdim kullanacak

- (230) **Delil BETA/24:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Genel Müdürü (.....) (A.Ü.) arasında geçen ve dosya kapsamında ADM EDAŞ, GEDİZ EDAŞ ve BAŞKENT ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 29.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

¹⁹⁵ Bahsi geçen kişinin BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

S.Y. 29.05.2023 (15.28):	(.....) Bey, bunlar kendi aralarında bölüşmüşler :) ben bu oyunu bozarım dedim haberiniz olsun. Hadi ADM yi anlarım Sem hiç ihale almadı Talep etmesi normal. ben aradan çıktım Ama güç trafolarını kendilerince Eltaşa vermişler Astor Eltaş alacak demiş.. Bende dedim ki ADM dağıtımları almasamda olur ama Güç trafolarında kusura bakmayın ben bu oyunu bozarım.. akşam istişare yapıp bilgi verecekler. Yok derlerse oyunu bozup alıcam haberiniz olsun.
S.Y. 29.05.2023 (15.29):	ADM dağıtım da sem haklı başkenti de bana bıraktı çünkü 224 trafo . o alabilir ben şansımı denedim ben alacağım diye. Ama güçte gerçekten sesiz kalmıcam

- (231) **Delil BETA/25:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA Kurumsal Satış Yöneticisi (.....) (C.Ç.) arasında geçen ve dosya kapsamında GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 30.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

S.Y. 30.05.2023 (14.07):	kısa süreli bir ihale olacak 😊😊😊
S.Y. 30.05.2023 (14.08):	eltaş zaten baştan elemiş bizi ve astoru
C.Ç. 30.05.2023 (14.17):	ELTAŞ 1.650.000 ile açtı biz elendik jwbhwav 1.925.000 son fiyatımız
S.Y. 30.05.2023 (14.18):	aynen direk sonu ver çekil
C.Ç. 30.05.2023 (14.18):	385.000*5
S.Y. 30.05.2023 (14.19):	Hatta
C.Ç. 30.05.2023 (14.19):	1640.000
S.Y. 30.05.2023 (14.19):	1.975
C.Ç. 30.05.2023 (14.19):	ile bitti :D
S.Y. 30.05.2023 (14.19):	en kısa ihale
C.Ç. 30.05.2023 (14.25):	Onlar da şok oldu biz de
S.Y. 30.05.2023 (14.43):	Bitti çıktınız Demi
C.Ç. 30.05.2023 (14.43):	Evet evet çıktık sg ye geöyoruz
S.Y. 30.05.2023 (14.44):	ok o stoktaki 11 adet 2000 kva yı alması için sıkıştınız
C.Ç. 30.05.2023 (14.44):	15 8ni ayrı alacaklarmış gdz
S.Y. 30.05.2023 (14.44):	onuda biz alalım bari
C.Ç. 30.05.2023 (14.44):	(.....) ¹⁹⁶ beye dedim onda ihaleye gelmeyin artık
S.Y. 30.05.2023 (14.44):	iyi demişsin valla onuda biz alırız missss
C.Ç. 30.05.2023 (15.12):	Dedim üretm bandınız kapanır bir süre (.....) ¹⁹⁷ bey dedi aynen Orta güç bir süre gider bu Onlar da 120 180 gün demiş bizim gibi
S.Y. 30.05.2023 (15.12):	zaten onu biz alacağız o şekilde konuştuk ilk çıkan orta güç Betnain ¹⁹⁸
C.Ç. 30.05.2023 (15.12):	Astor 6 8 y filan demiö

¹⁹⁶ Bahsi geçen kişinin ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü İ(.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁹⁷ Bahsi geçen kişinin ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

¹⁹⁸ Konuşmanın bağlamından hareketle yazışmada geçen "Betnain" ifadesi ile "BETA'nın" ifadesinin kastedildiği değerlendirilmektedir.

	<i>Dediler ki 2029 anca veririz diorsunuz yani</i>
S.Y. 30.05.2023 (15.12):	<i>astor almak istemiyorum dedi çerez geliyor adamlara</i>
C.Ç. 30.05.2023 (15.13):	<i>[Alıntılanı]: (astor almak istemiyorum dedi) Evet üretim bandı dolu dediler [Alıntılanı]: (çerez geliyor adamlara)</i>
C.Ç. 30.05.2023 (15.14):	<i>[Alıntılanı]: (zaten onu biz alacağız o şekilde konuştuk ilk çıkan orta güç Betnain) 2 adet hem temiz olur</i>
S.Y. 30.05.2023 (15.14):	<i>aynen</i>

- (232) **Delil BETA/26:** BETA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) (S.Y.) ile BETA İcra Kurulu Üyesi(.....) (C.D.) arasında geçen 14.06.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.D. 14.06.2023 (15.32):	<i>Slm Europower bir kısım ihaleyi almış Haberin olsun</i>
S.Y. 14.06.2023 (15.32):	<i>slm tamamdır arayalım</i>
C.D. 14.06.2023 (15.32):	<i>Bir kısmını biz aldık</i>
S.Y. 14.06.2023 (15.33):	<i>[Alıntılanı]: (Europower bir kısım ihaleyi almış) yüksek fiyat atacaktı.</i>
C.D. 14.06.2023 (15.33):	<i>Notunu alda sözünü tutmamış</i>
S.Y. 14.06.2023 (15.33):	<i>bizde tutmayız tmmdır</i>

I.4.2.2. Hücre ve Köşk Ürünlerine Yönelik Elde Edilen Bilgiler ve Belgeler

I.4.2.2.1. Dosya Kapsamında Elde Edilen Belgeler

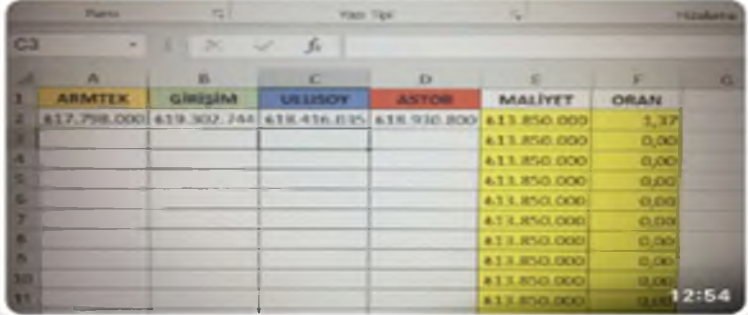
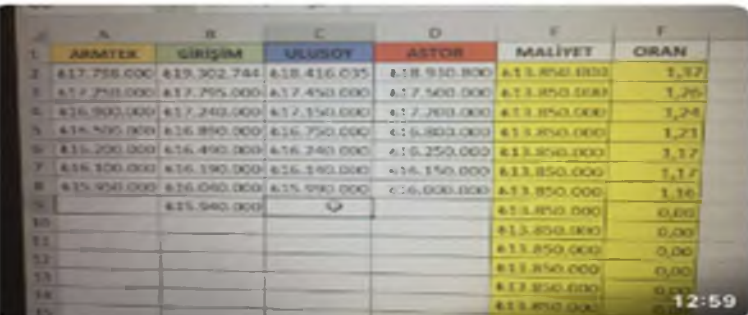
- (233) **Delil GES/1:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) ile GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.) arasında geçen ve 06.12.2017 tarihli OEDAŞ ihalesine ilişkin olduğu tespit edilen 06.12.2017 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

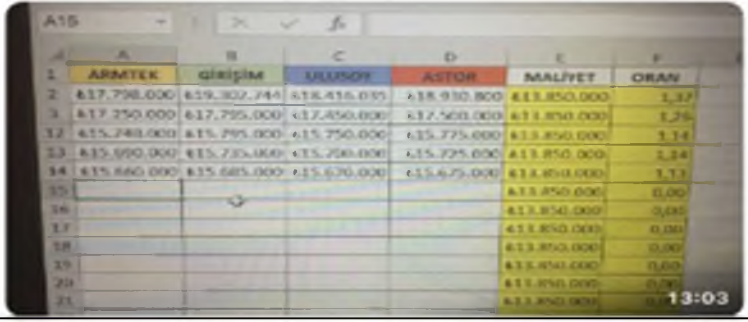
M.B. 06.12.2017 (11.04):	<i>Abi yaz</i>
M.B. 06.12.2017 (11.05):	<i>İhaledeyiz</i>
M.B. 06.12.2017 (11.08):	<i>Abi yazsan</i>
M.B.H. 06.12.2017 (11.09):	<i>(.....)ler¹⁹⁹ bu işe yeni başladılar bizim asıl işimiz bu dolayısıyla kendilerinin yol vermesi lazım</i>
M.B. 06.12.2017 (11.09):	<i>Baba</i>
M.B.H. 06.12.2017 (11.09):	<i>Sonuçta onların trafosunu kullanacağız</i>
M.B. 06.12.2017 (11.09):	<i>İkna olmuyo Biz bunu oma bırakıyoz ikinciyı alalım diyoz Yoksa ikincide de bunubuapcaklar</i>
M.B.H. 06.12.2017 (11.09):	<i>Okey</i>
M.B. 06.12.2017 (11.10):	<i>Tamam cekiliyoz Okmu</i>
M.B.H. 06.12.2017 (11.10):	<i>Kaçta çekiliyorsunuz</i>

¹⁹⁹ Konuşmanın bağlamından hareketle yazışmada geçen "(.....)" ifadesinde kastedilenin ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili (.....) olduğu, uygulamadaki otomatik düzeltme nedeniyle (.....) şeklinde ifade edildiği değerlendirilmektedir.

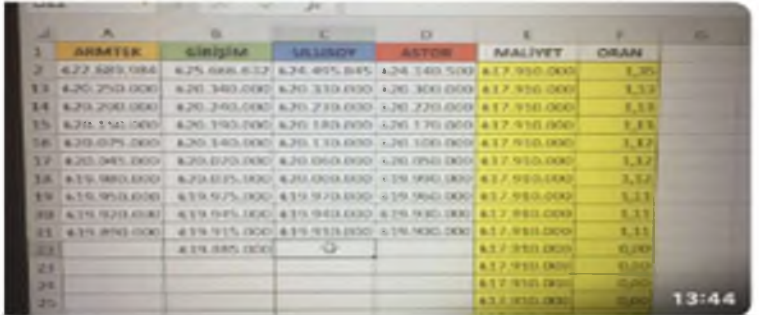
M.B. 06.12.2017 (11.10):	14330 15330 Pardon
M.B.H. 06.12.2017 (11.11):	tamam yüzde kaç oluyor
M.B. 06.12.2017 (11.11):	27
M.B.H. 06.12.2017 (11.11):	ok
M.B. 06.12.2017 (11.11):	Biz diğerini 30 la alcaz diğerini
M.B.H. 06.12.2017 (11.11):	ok
M.B. 06.12.2017 (12.50):	(Cevapsız sesli arama)
M.B. 06.12.2017 (13.07):	Abi 14.390 da bizde kaldı çekildiler ... 🍑🍑🍑

- (234) **Delil 14:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Oedaş ihale" isimli WhatsApp grubunda ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.), ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.), ASTOR Satış Mühendisi (.....) (B.Ş.), ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili (.....) (E.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında OEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 08.04.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

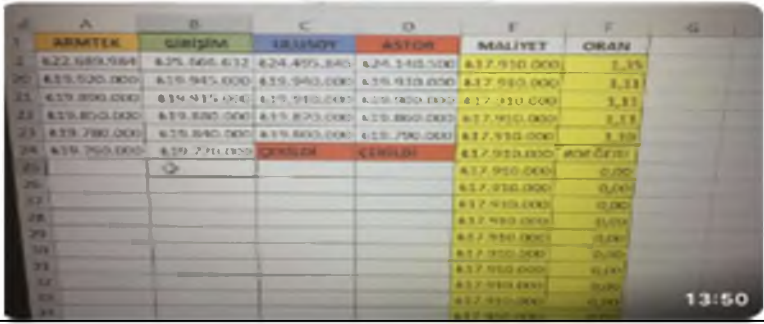
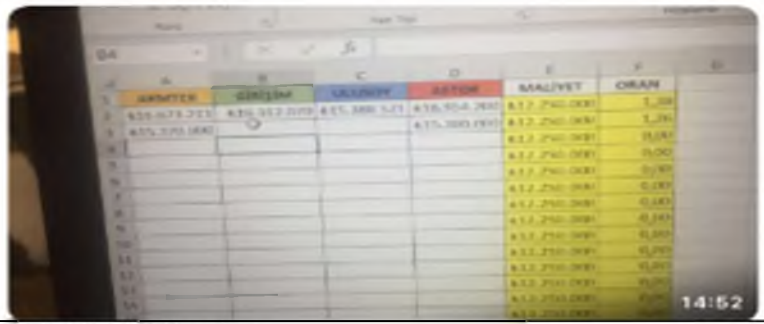
H.Ş. 08.04.2019 (12.24):	Hücrede girişim zorla
H.Ş. 08.04.2019 (12.25):	İyi fiyata alamasın
B.Ş. 08.04.2019 (12.26):	Aynı oranlara çekip bırakacam 1.10 larda
F.G. 08.04.2019 (12.26):	Ok
B.Ş. 08.04.2019 (12.54):	
B.Ş. 08.04.2019 (12.54):	2.grup bilecik/Kütahya
F.G. 08.04.2019 (12.55):	Al
B.Ş. 08.04.2019 (12.55):	Armteke bırakacağız
F.G. 08.04.2019 (12.55):	Bekle
B.Ş. 08.04.2019 (12.55):	Öyle görüşmüştük
B.Ş. 08.04.2019 (12.59):	

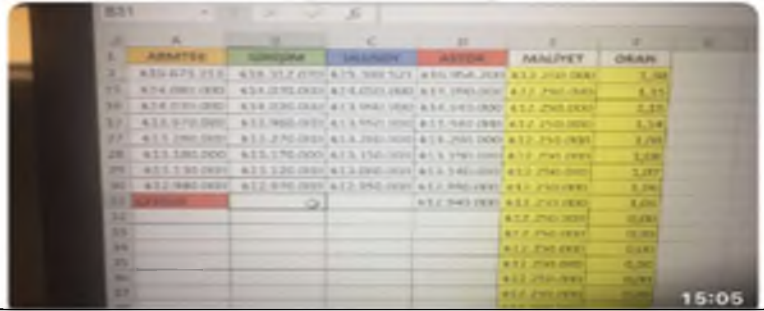
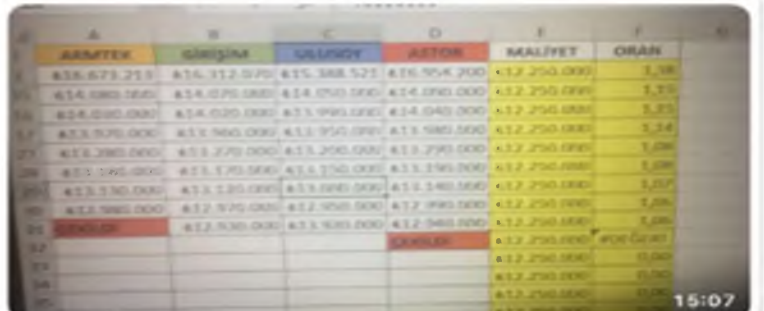
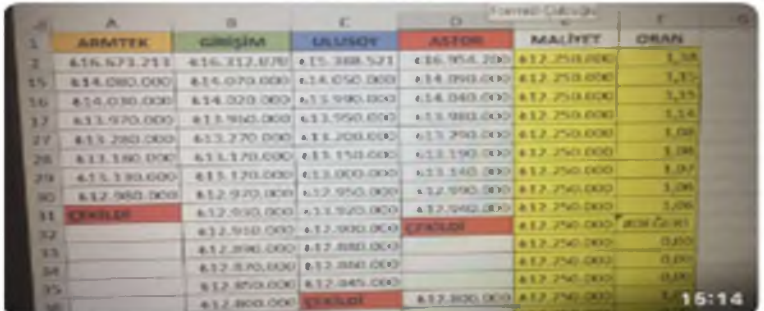
B.Ş. 08.04.2019 (13.03):	
B.Ş. 08.04.2019 (13.05):	
B.Ş. 08.04.2019 (13.06):	Ulusoy çekildi Bende çekileyim mi
F.G. 08.04.2019 (13.06):	Çekil
E.G. 08.04.2019 (13.07):	Yok yok ikinci ol
F.G. 08.04.2019 (13.07):	Tamam İkinci ol
B.Ş. 08.04.2019 (13.08):	Armtek çekilin diyor
B.Ş. 08.04.2019 (13.09):	
H.Ş. 08.04.2019 (13.09):	Girişim ne olacak
B.Ş. 08.04.2019 (13.10):	Diğerinde 2. Olalım
E.G. 08.04.2019 (13.10):	Çekilelim
B.Ş. 08.04.2019 (13.10):	Bu sefer girişime bi bakalım ne yapacak
H.Ş. 08.04.2019 (13.10):	Armtek Uyalım
F.G. 08.04.2019 (13.10):	Ok

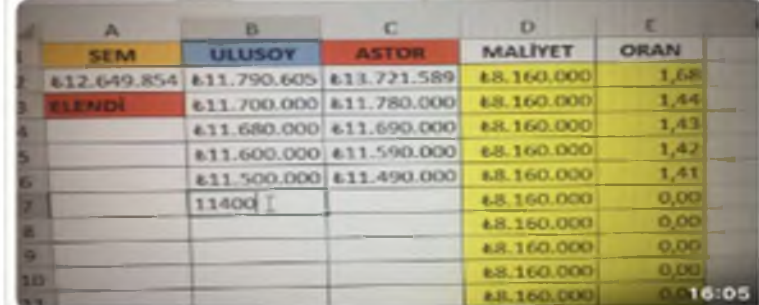
²⁰⁰ Excel tablolarında sütunların en sonunda yer alan kırmızı boyalı hücrelerin ihaleden çekilen firmaları temsil ettiği anlaşılmıştır.

B.Ş. 08.04.2019 (13.11):	
B.Ş. 08.04.2019 (13.17):	
B.Ş. 08.04.2019 (13.19):	Armtek aldı
F.G. 08.04.2019 (13.19):	İyi oldu
H.Ş. 08.04.2019 (13.36):	Son durum ne
B.Ş. 08.04.2019 (13.36):	
H.Ş. 08.04.2019 (13.37):	Armtek ne diyor
B.Ş. 08.04.2019 (13.38):	Burayda alacaklarını 2. olursak bize kayabilir Armteke vermeme ihtimali olabilir
B.Ş. 08.04.2019 (13.44):	
H.Ş. 08.04.2019 (13.46):	Bence devam edelim 2. olarak
B.Ş. 08.04.2019 (14.48):	(.....) ²⁰¹ çekil diyor
F.G. 08.04.2019 (13.48):	Çekil
B.Ş. 08.04.2019 (13.48):	Ulusoy duruyor
F.G. 08.04.2019 (13.49):	Çekil

²⁰¹ Bahsi geçen kişinin GESAN Genel Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

B.Ş. 08.04.2019 (13.49):	
H.Ş. 08.04.2019 (13.49):	Ulusoy çekilince girişimde 2. Olarak çekilecek
H.Ş. 08.04.2019 (13.50):	Bölünecek diye
F.G. 08.04.2019 (13.50):	Çekil
B.Ş. 08.04.2019 (13.50):	
F.G. 08.04.2019 (13.56):	Kimde kaldı
B.Ş. 08.04.2019 (13.56):	19700 armtek
B.Ş. 08.04.2019 (14.52):	
B.Ş. 08.04.2019 (14.53):	Palet üstü hücreler
B.Ş. 08.04.2019 (15.01):	
B.Ş. 08.04.2019 (15.02):	Çekileyim mi
H.Ş. 08.04.2019 (15.02):	Devam
B.Ş. 08.04.2019 (15.02):	Ol Ok

B.Ş. 08.04.2019 (15.05):	
B.Ş. 08.04.2019 (15.05):	Armtek çekildi
H.Ş. 08.04.2019 (15.05):	Girişim alsın
B.Ş. 08.04.2019 (15.05):	Çekilelim mi
H.Ş. 08.04.2019 (15.05):	Evet
F.G. 08.04.2019 (15.06):	Ok
B.Ş. 08.04.2019 (15.06):	Ulusoy fiyat kırmak için çekilmiyor
H.Ş. 08.04.2019 (15.06):	Biz çıkalım
B.Ş. 08.04.2019 (15.06):	Biz çekilince oda çekilir Tamam
B.Ş. 08.04.2019 (15.07):	
F.G. 08.04.2019 (15.14):	Kim aldı
B.Ş. 08.04.2019 (15.14):	
B.Ş. 08.04.2019 (15.14):	1.04 oran ile girişim Ulusoy bişey almadı Trafoya başlayacağız
F.G. 08.04.2019 (15.28):	Hadi hayırlısı O kim katılıyor
B.Ş. 08.04.2019 (15.28):	Astor Sem Ulusoy
F.G. 08.04.2019 (15.39):	Başladım
B.Ş. 08.04.2019 (15.42):	Başlamadı daha. Sem bize bırakacak. Ulusoy çekilince oda çekilecek.
B.Ş. 08.04.2019 (16.01):	Sem elendi Kuru tip olmadığı için Kısmi teklif verilmediğinden

H.Ş. 08.04.2019 (16.01):	Ulusoy
B.Ş. 08.04.2019 (16.01):	Onlar devam
B.Ş. 08.04.2019 (16.01):	
B.Ş. 08.04.2019 (16.05):	 Kur 5.70e göre

- (235) **Delil GES/2:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) ile GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.) arasında geçen ve TOROSLAR ihalesine ilişkin olduğu tespit edilen 12.09.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 12.09.2019 (15.25):	Abi maliyeti (.....) ²⁰² 5.78 den dönmüş 1.461.000 usd
M.B.H. 12.09.2019 (15.29):	9450000:5=1,600,000\$ [Ses Kaydı ²⁰³]
M.B. 12.09.2019 (15.29):	Sesli not dinleyemiyorum
M.B.H. 12.09.2019 (15.31):	9.450.000 tl a kadar ineceğimizi kabul etmiştik Bunu doların yükseleceğini kabul ederek 5.9 yüze böldüğümüzde 1.590.000\$1.600.000\$ çıkıyor Bunları satış fiyatına göre konuşuyorum
M.B. 12.09.2019 (15.38):	Ok
M.B. 12.09.2019 (15.39):	Abi 1.590 a kadar devam
M.B. 12.09.2019 (15.40):	1750 deyiz şuan devam ediyor
M.B. 12.09.2019 (15.44):	Abi Biraz bekleteyim mi laf olsun Die
M.B. 12.09.2019 (15.45):	1665 Astor 1670 Ulusoy Sıra bizde (Cevapsız sesli arama)
M.B.H. 12.09.2019 (15.52):	(.....)ını aradın mı
M.B. 12.09.2019 (15.53):	ME

²⁰² Bahsi geçen kişinin GESAN Enerji Sistemleri Mühendisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

²⁰³ Bahsi geçen ses kaydının içeriği tespit edilememiştir.

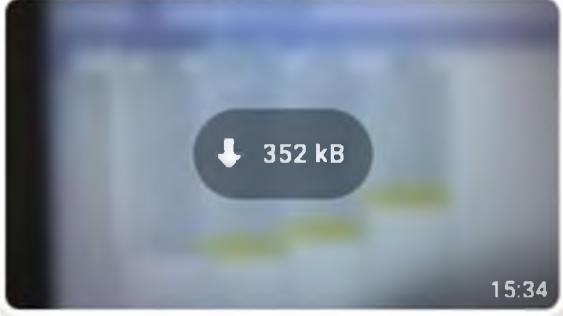
	(.....) ²⁰⁴ mu demek istiyorsunuz Tabi canım Sürekli yazdık Kafadan ok dedi
M.B. 12.09.2019 (15.54):	3. Üncü firma çekildiği an 2. İnçi ben 1. Sen olursun ben çekilirim dedi

- (236) **Delil GES/3:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "İhale acılsı" isimli WhatsApp grubunda GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.), GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.), EUROPOWER İş Geliştirme Müdürü (.....) (B.H.), GESAN Muhasebe & Finans Departmanı Çalışanı (.....) (G.G.) ve EUROPOWER İş Geliştirme ve Satış Uzmanı (.....) (C.A.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 26.09.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 26.09.2019 (15.23):	1600 Ulusoy Biz 1590 Astor 1580 1570 armtek Gidiyor devam
M.B. 26.09.2019 (15.24):	(.....) ani hattamısın Abi :)
M.B. 26.09.2019 (15.25):	1420 şuan biz 1410 Astor
M.B.H. 26.09.2019 (15.25):	Evet
M.B. 26.09.2019 (15.25):	1400armtek
M.B.H. 26.09.2019 (15.25):	Hattayım
M.B. 26.09.2019 (15.25):	1390 Ulusoy
M.B. 26.09.2019 (15.26):	Armtek 1400 de çekildi 1360 Ulusoy
M.B. 26.09.2019 (15.27):	1355 Astor 1345 EUROPOWER 1340 Astor Ulusoy 1350 çekildi Ne tapalım abi
M.B.H. 26.09.2019 (15.28):	Astor çekilsin
C.A. 26.09.2019 (15.28):	(.....) bey astor çekilsin diyor
M.B.H. 26.09.2019 (15.28):	1335 diyelim mi Kimse yok hatta Astor d iletişim yok şuan
C.A. 26.09.2019 (15.28):	1270 e kadar gidebileceğini söylüyor abi (.....) bey
M.B. 26.09.2019 (15.29):	Yani ok
M.B.H. 26.09.2019 (15.29):	Yavaş yavaş git
M.B. 26.09.2019 (15.29):	5 bin iniliyor Yavaş gidelim ok
M.B.H. 26.09.2019 (15.29):	Tamam 5000 5000 git
M.B. 26.09.2019 (15.29):	Hep beş indik abi Sistemi aynen koruyoru
M.B. 26.09.2019 (15.30):	(.....) ²⁰⁵ yazdı
M.B.H. 26.09.2019 (15.31):	Astoria ulaşırsan biri sende kalsın biri onda

²⁰⁴ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

²⁰⁵ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	<i>Ama şu an çekilirse</i>
M.B. 26.09.2019 (15.31):	<i>Ok</i>
M.B. 26.09.2019 (15.34):	➡ İletildi <i>Son durum bu</i>
B.H. 26.09.2019 (15.36):	<i>Astorami bıraktık Bırakmayalım</i>
C.A. 26.09.2019 (15.38):	<i>Yok devam ediyoruz</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.40):	<i>(.....) ne devam etmiyorsunuz Niye</i>
M.B. 26.09.2019 (15.40):	<i>Bi bekletiler</i>
B.H. 26.09.2019 (15.42):	<i>Sıra astorda baba</i>
M.B. 26.09.2019 (15.44):	<i>1300 Astor da</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.46):	<i>Niye 1300 Son fiyat 1330 Değil miydi</i>
B.H. 26.09.2019 (15.46):	<i>İndirim istiyolr Bunlarda bol keseden veriyö baba</i>
M.B. 26.09.2019 (15.46):	<i>Biz çekildi K</i>
B.H. 26.09.2019 (15.47):	<i>Fıratlı daha büyük coruhmu</i>
C.A. 26.09.2019 (15.47):	<i>Çoruh</i>
B.H. 26.09.2019 (15.48):	<i>Niye büyük olanı onlara bırakıyoruz Anlayamıyorum.</i>
G.G. 26.09.2019 (15.49):	<i>Biz kaçta bıraktık 1335 mi</i>
B.H. 26.09.2019 (15.50):	<i>Evet</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.51):	<i>(ses kaydı)²⁰⁶</i>
M.B. 26.09.2019 (15.51):	<i>Abi ses kaydettin dinleyemiyorum</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.52):	<i>(ses kaydı)²⁰⁷</i>
M.B. 26.09.2019 (15.52):	<i>İhaledeyim Ulusoy 1150 son çekildi</i>
G.G. 26.09.2019 (15.52):	<i>(.....) bey diyor ki</i>
G.G. 26.09.2019 (15.53):	<i>(.....)²⁰⁸ bey oburundr cabuk cekilsin</i>
M.B. 26.09.2019 (15.53):	<i>Astor 1120 de çekildi</i>
G.G. 26.09.2019 (15.53):	<i>Armtek de erken ceksinler</i>
M.B. 26.09.2019 (15.53):	<i>Armtek 1110 dedi Sıra bizde</i>
M.B. 26.09.2019 (15.54):	<i>Evet devam ediyorum 5000 ?</i>

²⁰⁶ Bahsi geçen ses kaydının içeriği tespit edilememiştir.

²⁰⁷ Bahsi geçen ses kaydının içeriği tespit edilememiştir.

²⁰⁸ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

C.A. 26.09.2019 (15.54):	<i>tamam</i>
M.B. 26.09.2019 (15.54):	<i>1105 dedim 1100 armtek</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.55):	<i>Kardeşim bunlar aralarında anlaşmışlar herhalde</i>
B.H. 26.09.2019 (15.55):	<i>E tabi</i>
M.B. 26.09.2019 (15.55):	<i>Valla bilemiyorum ani armtek ten önce çekil dedim çekildi Astor</i>
B.H. 26.09.2019 (15.55):	<i>Astor her ikimize de firati sana bıraktım diyor</i>
B.H. 26.09.2019 (15.56):	<i>Biz armtekle birbirinizi yiyoz O kaymağı aliyo</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.56):	<i>(.....) gereksiz konuşmalar yapma</i>
B.H. 26.09.2019 (15.56):	<i>Ne hikmetse firati aşırı isteyeren armtek corumda en tepede çekiliyo</i>
B.H. 26.09.2019 (15.57):	<i>Valla durum bu</i>
M.B. 26.09.2019 (15.57):	<i>1080 dedi armtek</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.57):	<i>Şu an neredesiniz 1:40'a kadar devam</i>
C.A. 26.09.2019 (15.57):	<i>1040 devam diyor (.....) bey</i>
M.B. 26.09.2019 (15.57):	<i>1080 armtek Ben 1075 dedim</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.57):	<i>1025'e kadar devam</i>
M.B. 26.09.2019 (15.58):	<i>Armtek çekildi</i>
M.B.H. 26.09.2019 (15.58):	<i>Süper</i>
C.A. 26.09.2019 (15.59):	<i>bunu daha karlı olmuş oluyoruz çoruha göre</i>
B.H. 26.09.2019 (15.59):	<i>Oylemi</i>
C.A. 26.09.2019 (16.00):	<i>aynen 2-3 puan daha fazla kar etmiş olduk</i>

- (237) **Delil GES/4:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) ile GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 26.09.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 26.09.2019 (15.35):	<i>Fırat ta bizde olacak</i>
M.B. 26.09.2019 (15.41):	<i>(Cevapsız sesli arama)</i>
M.B. 26.09.2019 (15.56):	<i>Evet (.....) abi ne yapalım 1040 kadar devam Ediyorum</i>
M.B. 26.09.2019 (16.05):	<i>Abi (.....)²⁰⁹ bu kadar kişinin olduğu watsap grubumuzda işi kime kim bırakıyor yazmasın bence ... sakın olsun . Ayrıca bana ihalede yok ezik miyiz büyük iş nie Astor da vs vs yazıyor . Üç işte Enerjisa da yani adamlar çekildi biz evrak tip test eksikliğimizden elendik Niye ezik oluyoruz Anlamadım ki</i>
M.B.H. 26.09.2019 (16.10):	<i>Devammm</i>

- (238) **Delil GES/5:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "İhale acılsı" isimli WhatsApp grubunda GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.), GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.) ve EUROPOWER İş Geliştirme ve Satış Uzmanı (.....) (C.A.) arasında geçen ve dosya kapsamında DİCLE

²⁰⁹ Bahsi geçen kişinin EUROPOWER İş Geliştirme Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 01.10.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

MB 01.10.2019 (15.37):	<i>İhale odasındayız</i>
MB 01.10.2019 (15.37):	<i>Eva Armtek Ulusoy Astor Girilen firmalar 5 firma 2 grup ihale 1. Grup Köşk hücre 2 grup palet üstü hücre</i>
M.B. 01.10.2019 (15.37):	<i>Eva 3.050 dedi ve son çekildi</i>
C.A. 01.10.2019 (15.38):	<i>(.....) bey diuorki (.....)²¹⁰ bey telefon açarsa bunu onlara bırak Öbürünü sen al Ama o telefon açarsa</i>
M.B. 01.10.2019 (15.39):	<i>Öbürü büyük olan</i>
C.A. 01.10.2019 (15.39):	<i>Evet diyor (.....) bey</i>
M.B. 01.10.2019 (15.39):	<i>Ok</i>
M.B.H. 01.10.2019 (15.39):	<i>Ama (.....) telefonu açarsa</i>
M.B. 01.10.2019 (15.39):	<i>Ok</i>
M.B. 01.10.2019 (15.40):	<i>Abi biz bunu onlara bırakalım</i>
C.A. 01.10.2019 (15.40):	<i>öbürüne erkenden çekilirse olur</i>
M.B. 01.10.2019 (15.40):	<i>Astır la biz kaldık bende çekiciyim o zaman (.....) yazarsa</i>
C.A. 01.10.2019 (15.40):	<i>diyor (.....) bey</i>
M.B. 01.10.2019 (15.40):	<i>İkimize bağlı değilmi</i>
C.A. 01.10.2019 (15.41):	<i>(.....) beye ulaşabiliyor musun</i>
M.B. 01.10.2019 (15.41):	<i>Asyor ve biz yokuz ihalede Yazıyım Sen al diyorum bu grubu</i>
C.A. 01.10.2019 (15.41):	<i>tamam diyor (.....) bey ama öbürünü bize bırakmak şartıyla erken çekilsinler diyor (.....) bey her sefer bize bir kazık atıyorlar</i>
C.A. 01.10.2019 (15.42):	<i>imkân varsa ara iste diyor (.....) bey</i>
M.B.H. 01.10.2019 (15.42):	<i>Teneffüs iste sanki bizimle konuşuyormuş gibi (.....)la konuş</i>
M.B. 01.10.2019 (15.42):	<i>Ok</i>
M.B.H. 01.10.2019 (15.43):	<i>Diğer işi bize bırakmayacak derse sonuna kadar git</i>
M.B. 01.10.2019 (15.44):	<i>Son rakam ? 2665 maliyet 3040 tayız şuan (.....) ani Abi Dışardayım</i>
M.B. 01.10.2019 (15.45):	<i>Evet ?</i>
C.A. 01.10.2019 (15.45):	<i>2990 a kadar gidebilisin abi (.....) bey söylüyor (.....) ile konuştunuz mu abi</i>
C.A. 01.10.2019 (15.50):	<i>içeri girdiniz mi abi</i>

²¹⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	<i>eksiltme başladı mı (.....) bey 3035 diyelim sonra düşünelim diyor</i>
C.A. 01.10.2019 (15.51):	<i>step by step²¹¹ konuşarak gidelim diyor</i>
M.B. 01.10.2019 (15.51):	<i>(.....) abi yazdı 2 grupta onlar erken çekilecek</i>
M.B. 01.10.2019 (15.51):	<i>Burda ben çekildim</i>

- (239) **Delil GES/6:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) ile GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.) arasında geçen ve dosya kapsamında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 02.12.2019 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 02.12.2019 (10.55):	<i>Abi (.....)²¹² yanın da mı Notları Aktardımı sana</i>
M.B.H. 02.12.2019 (15.59):	<i>Evet yanımda</i>
M.B. 02.12.2019 (11.04):	<i>(.....)e yazdığım notları okuyabildin mi?</i>
M.B. 02.12.2019 (11.24):	<i>(İletildi) (ses kaydı²¹³) Ses kaydının dökümü: Selamun aleykum, Toroslar senin olsun öbürlerinde sen ikinci kal, bu benim senden özel ricamdır. Toroslara sen gir, öbürlerini biz mücadelemizi verelim, iki tarafta da ikinci olalım</i>
M.B. 02.12.2019 (11.24):	<i>Abi Toris ve ayedaş ta ben</i>
M.B. 02.12.2019 (11.25):	<i>Ben bu notu (.....)²¹⁴ beye attım Attığı sesli mesaj (.....) abi</i>
M.B.H. 02.12.2019 (11.26):	<i>(ses kaydı²¹⁵) Ses kaydının dökümü: Abii, Ben (.....) Bey bana dedi ki Toroslar ve Ayedaş'ı sen almalısın. Bir sene dinleniyorsun. Onu (.....) Bey'e özellikle rica ediyorum de, ikinci olsun onlar</i>
M.B.H. 02.12.2019 (11.27):	<i>(ses kaydı²¹⁶) Ses kaydının dökümü: Yani Toroslar ve Ayedaş'ı biz almalıyız. Bir senedir dinleniyoruz. Kaç tane ihale kaçırdık. Bu olmaz, kabul etmem</i>
M.B. 02.12.2019 (11.39):	<i>Abi (.....) abinin özel ricasıdır Biz dio bir senedir yatiyoruz Toros ve ayedaş i rica eder (.....) beye özel selamlarımı ilet dedi Başkent oransal olarak yüksek miktar zaten toros a göre %30 fazla İçeri giriyorum</i>

²¹¹ "Adım adım" anlamına gelmektedir.

²¹² Bahsi geçen kişinin EUROPOWER İş Geliştirme Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

²¹³ Bahsi geçen ses kaydının dökümü dosya kapsamında metne aktarılmıştır.

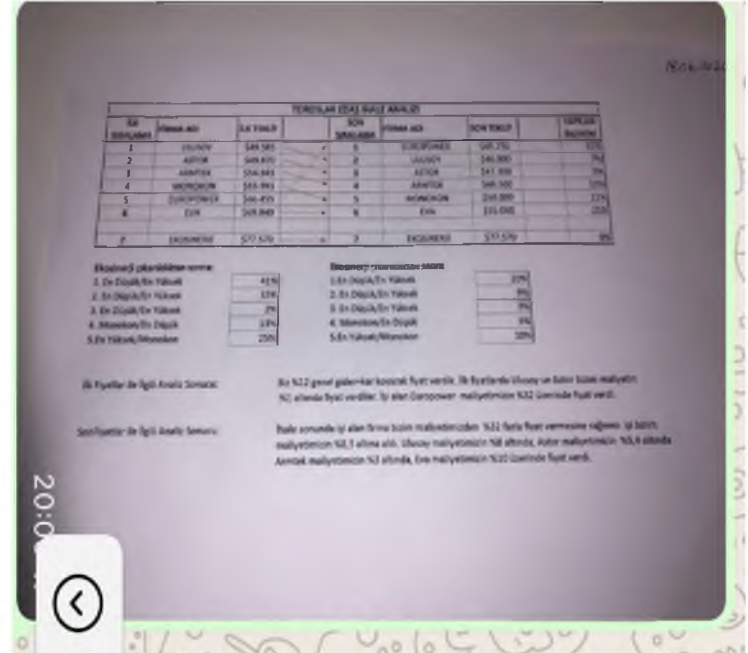
²¹⁴ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

²¹⁵ Bahsi geçen ses kaydının dökümü dosya kapsamında metne aktarılmıştır.

²¹⁶ Bahsi geçen ses kaydının dökümü dosya kapsamında metne aktarılmıştır.

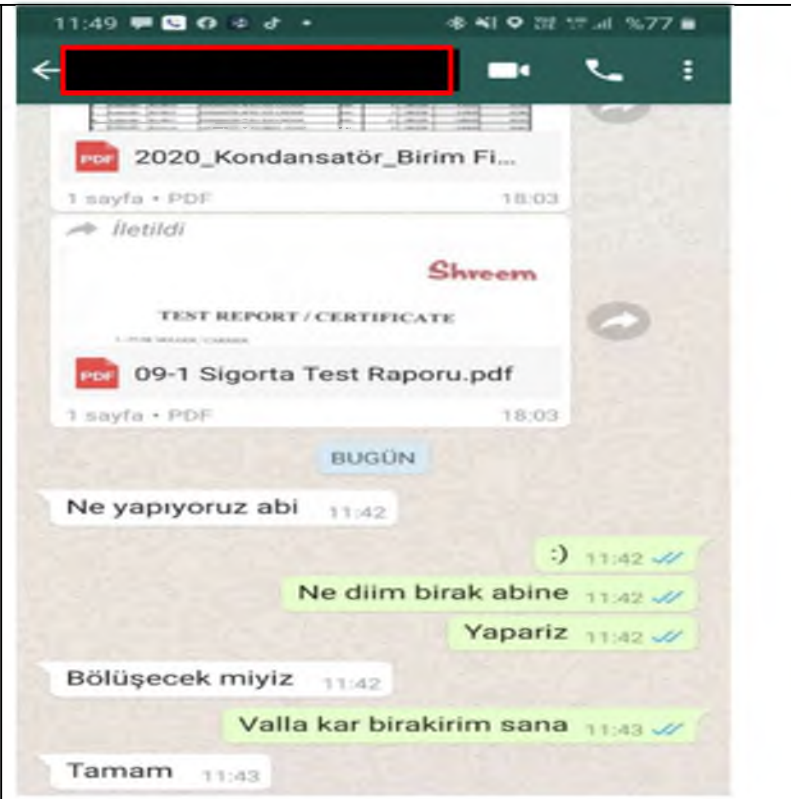
	Yazsan sevinirim Acil (İletildi) (ses kaydı²¹⁷) Ses kaydının dökümü: Yani o durumu, ciddi bir durum. Biz seni destekleyeceğiz. O durumuna göre hareket ederiz yani. Orada büyük bir iskonto olmasın. Seni destekleriz
M.B. 02.12.2019 (11.39):	Dinleyemiyorum yazsan sevinirim (İletildi) Ok (İletildi) Seni destek veririz Ok Dedi (.....) abi

- (240) **Delil MON/1:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında TOROSLAR ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 18.06.2020 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.M.A. 18.06.2020 (20.00):	

- (241) **Delil GES/7:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) ile GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.) arasında geçen ve dosya kapsamında ADM EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 11.01.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

²¹⁷ Bahsi geçen ses kaydının dökümü dosya kapsamında metne aktarılmıştır.

M.B. 11.01.2021 11:49:	 Eva mesaj attı Cekil dedim cekildi (.....) abi 🤔🤔🤔🤔
M.B.H. 11.01.2021 (11:49):	👍👍
M.B. 11.01.2021 (11:50):	(.....)²¹⁸
M.B.H. 11.01.2021 (11:50):	Konusmamız msj için de
M.B. 11.01.2021 (11:51):	Ne diyim adam kut die sordu Yarım ağız cvp verdim bende Siz ne uygun görürseni, artık
M.B. 11.01.2021 (11:52):	Malı 508 000 usd 3-4 bisey veriz
M.B. 11.01.2021 (16:38):	Abi armtek te

(242) **Delil GES/8:** GESAN'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "İhale acılsı" isimli WhatsApp grubunda GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.), GESAN'ın ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (M.B.H.), EUROPOWER İş Geliştirme ve Satış Uzmanı (.....) (C.A.) ve GESAN Muhasebe & Finans Departmanı Çalışanı (.....) (G.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında ADM EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 11.01.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 11.01.2021 (11:32):	Girisim 730 bin
M.B. 11.01.2021 (11:34):	Armtek 720
M.B. 11.01.2021 (11:35):	astor715 Eva 710 Monokon 889 son cekildi
M.B. 11.01.2021 (11:36):	Girisim 705 bin usd

²¹⁸ Bahsi geçen kişinin EVA Pazarlama ve Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

M.B. 11.01.2021 (11.37):	Ulusoy 725 cekildi 715 astor cekildi Eva 700bin isd Girisim 695bin usd
M.B. 11.01.2021 (11.38):	Armtek 720usd cekildi Eva ve girisim kaldı
M.B. 11.01.2021 (11.39):	Eva yi bekliyoruz
M.B. 11.01.2021 (11.40):	Eva 690 Girisim 685
M.B. 11.01.2021 (11.44):	Eva 690 bin usd son fiyat
C.A. 11.01.2021 (11.44):	hayırlı olsun
M.B.H. 11.01.2021 (11.44):	😊😊👍 Süper fiyat maliyet 530.000 dolardı
M.B. 11.01.2021 (11.44):	😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊😊
M.B. 11.01.2021 (11.45):	Aynen 885 ten bir indirim yapalım mı (.....) abi komisyon sorar 680 desekmi ?
M.B. 11.01.2021 (11.46):	680 dediler Ama yarum agiz
M.B.H. 11.01.2021 (11.48):	Ver
M.B. 11.01.2021 (11.48):	Sin dedim artik 685bin usd
(...)	
M.B. 11.01.2021 (16.24):	İlk fiyatlar
M.B. 11.01.2021 (16.25):	İlk fiyatlar
M.B. 11.01.2021 (16.35):	Monokon 820 bin usd da cwkildi Panobel (ulusoy olarak) 790 bin usd son fiyatı cekildi
M.B. 11.01.2021 (16.36):	Armtek 768 bin Eva 773 bin Girisim 770 bin
M.B.H. 11.01.2021 (16.36):	Bu ihale kimde kalacaktı
M.B. 11.01.2021 (16.37):	Ekos 783 bin son çekildi Astor 778bin
M.B. 11.01.2021 (16.39):	770 bin biz cekildik Eva 758 bin Armtek 753 bin
M.B. 11.01.2021 (16.40):	Astor 748bin Eva 743bin Armtek 738bin
M.B. 11.01.2021 (16.51):	Eva 691.000 usd cekildi
M.B. 11.01.2021 (16.52):	Astor 689.000 cekildi
G.H. 11.01.2021 (16.54):	ARMTEK son fiyatı ne oldu (.....) bey
M.B. 11.01.2021 (16.56):	Armtek te 688.000 usd armtek te kaldı .

(243) **Delil ATS/1:** ATS’de yapılan yerinde incelemede elde edilen, “*Akedaş İhalesi*” isimli WhatsApp grubunda ATS Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (.....) (İ.H.M.), ATS ortağı (.....) (M.M.), ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) (H.Ş.) ve ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKEDAŞ ihalesine ilişkin olduğu tespit edilen 05.04.2021 tarihli yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

M.M. 05.04.2021 (15.25):	Hücre ve köşk ihalesi başlıyor Eva-Ekos-Ulusoy-Arımttek-Girişim En düşük Eva 12.665.964 En yüksek Arımttek 17288000 Arımttek çekilde 12.250.000
F.G. 05.04.2021 (15.38):	Maliyet ne
M.M. 05.04.2021 (15.40):	Bizim maliyet 8.200.000 Eva çekildi 11.800.000
H.Ş. 05.04.2021 (15.46):	Girişimle baş başa kalınca çekilelim 2. olalım
M.M. 05.04.2021 (15.40):	Tamamdır Eko çekildi 11.200.000
İ.H.M. 05.04.2021 (15.48):	[Alıntılıandı]: (Girişimle baş başa kalınca çekilelim) Başüstüne
İ.H.M. 05.04.2021 (15.48):	Ulusoy ikinci mi olacak Yoksa bizmi Cvp verin
F.G. 05.04.2021 (15.56):	Biz
İ.H.M. 05.04.2021 (15.56):	Ok
H.Ş. 05.04.2021 (16.06):	3. Ol abi Çekil
İ.H.M. 05.04.2021 (16.08):	3 üncü olacağımız Ok
H.Ş. 05.04.2021 (16.17):	Çekildinmi

- (244) **Delil EKOS/1:** EKOS'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, EKOS Satış Grup Lideri (.....) (A.T.) ve ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....) (M.K.) arasında geçen ve dosya kapsamında OEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 09.06.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.T. 09.06.2021 (09.50):	(.....) bey tablolarda fiyatlarda USD yazıyor ancak fiyatlar TL heralde değil mi
M.K. 09.06.2021 (09.50):	Herkes usd teklif verecek (.....) bey (.....) ²¹⁹ bey ile de görüşmüştük Piyasayı usdye çevirmek istiyoruz Her yerde
A.T. 09.06.2021 (09.51):	tamam ama sizin listedeki fiyatlar TL gibi
M.K. 09.06.2021 (09.51):	Sarı sütun önemli olan Tl fiyatlar oedaşın hedefi
M.K. 09.06.2021 (09.52):	Bir önceki ihalede kaç tl ye aldığını bildiriyor
A.T. 09.06.2021 (09.52):	fiyatlar USD'ye çevrilmemiş olabilir mi
M.K. 09.06.2021 (09.53):	Hangisinde Baktım ben usd
A.T. 09.06.2021 (09.53):	örneğin 1 tane yük ayırıcılı giriş çıkış hücresi 6442 USD olabilir mi
M.K. 09.06.2021 (09.53):	Evet O şekilde Yüksek giriyoruz Ödemiyorlar malum Bu da onun karşılığı
M.K. 09.06.2021 (09.54):	Teminat mektubu da mevcut olmadığından

²¹⁹ Bahsi geçen kişinin EKOS Ürün Satış Şefi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

	Yüksek açacağız
A.T. 09.06.2021 (09.54):	<i>tamam bunlar açılış fiyatları mıdır o zaman</i>
M.K. 09.06.2021 (09.54):	<i>Aynen Siz bugün 5 e kadar Bu fiyatları ulaştırın lütfen Pazarlık ile nereye gelecek bildireceğiz</i>
A.T. 09.06.2021 (09.54):	<i>ok şimdi anladım</i>
M.K. 09.06.2021 (09.57):	<i>Ok</i>

- (245) Yukarıda yer verilen yazışmanın devamında, EKOS Satış Grup Lideri (.....) (A.T.) ve ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....) (M.K.) arasında geçen ve dosya kapsamında OEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 10.06.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

A.T. 10.06.2021 (17.14):	<i>(.....) bey merhaba ya bu fiyatları biz (.....) beyle görüştük de biz böyle veremeyiz çok uçuk bu fiyatlar</i>
A.T. 10.06.2021 (17.15):	<i>idareyle aramız bozulur</i>
M.K. 10.06.2021 (17.15):	<i>Herkes aynı veriyor</i>
A.T. 10.06.2021 (17.15):	<i>biz osmangazi²²⁰ ile görüşüp süre almıştık daha iletmedik fiyatları</i>
M.K. 10.06.2021 (17.15):	<i>Nedwn bozulsun Abi süreci bozmayın lütfen 6 firma herkes piyasa yükseltmeye çalışıyor</i>
A.T. 10.06.2021 (17.16):	<i>herkes şimdi bu seviyede mi veriyor fiyatları normal fiyatların 4-5 katı fiyatlar da</i>
M.K. 10.06.2021 (17.16):	<i>Abi herkesin fiyatını ben ayarladım Sen zaten 3. Sün</i>
A.T. 10.06.2021 (17.21):	<i>(.....) bey siz bir arayın görüşün lütfen (.....) beyle</i>
M.K. 10.06.2021 (17.44):	<i>(.....) bey ile görüştük</i>
A.T. 10.06.2021 (17.45):	<i>Tamam (.....) bey konuştum</i>
M.K. 10.06.2021 (17.45):	<i>Lütfen fiyatları paylaşın ve bundan sonraki süreçte süre istediğinizde herhangi bir kurumdan haber verin lütfen Kopuk bir şekilde ilerlemeyelim</i>
A.T. 10.06.2021 (17.46):	<i>Biz kendi çalışmamızı da yeni yapabildik de ondan süre istedik Ok</i>
M.K. 10.06.2021 (17.48):	<i>Olsun yine de haber verin lütfen Bu sürekli irtibat halinde olunan bir konu Herkesin birbirine karşı sorumluluğu var Siz de çok güzel fiyatlara işler alacaksınız Olay bu zaten</i>
A.T. 10.06.2021 (17.49):	<i>Evet tamamdır</i>

- (246) **Delil EKOS/2:** EKOS'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, EKOS Satış Grup Lideri (.....) (A.T.) ve ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....) (M.K.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKDENİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 21.06.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

²²⁰ Söz konusu ifade ile OEDAŞ kastedilmektedir.

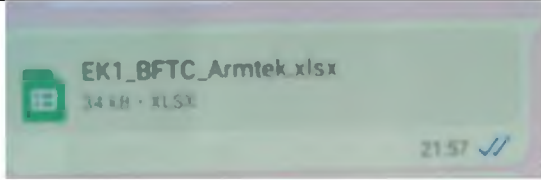
M.K. 21.06.2021 (17.04):	(.....) bey merhaba Akdeniz edaş sizden teklif istedi mi acaba
A.T. 21.06.2021 (17.05):	Merhaba (.....) bey perş ihaleler var onu mu diyorsunuz
M.K. 21.06.2021 (17.05):	Aynen
A.T. 21.06.2021 (17.07):	evet geldi
M.K. 21.06.2021 (17.07):	Dosya gönderdiniz mi
M.K. 21.06.2021 (17.08):	Fiyatları yani
A.T. 21.06.2021 (17.08):	yok daha çalışma yapmadık
M.K. 21.06.2021 (17.08):	tamam ben paylaşacağım birazdan size fiyatları
M.K. 21.06.2021 (17.30):	 (.....) bey bunu verelim lütfen Bitişi bildireceğim

- (247) **Delil EKOS/3:** EKOS'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, EKOS Satış Grup Lideri (.....) (A.T.) ve ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....) (M.K.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKDENİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 24.06.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.K. 24.06.2021 (14.43):	62.000 usd de bırakın (.....) bey
A.T. 24.06.2021 (14.43):	ok
M.K. 24.06.2021 (14.48):	(.....) bey Son fiyatınız olsun bu Çekilin
A.T. 24.06.2021 (14.48):	evet öyle
M.K. 24.06.2021 (14.48):	61 bine düştünüz
A.T. 24.06.2021 (14.49):	barem çok yüksek çekiliyoruz şimdi

- (248) **Delil EKOS/4:** EKOS'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen, EKOS Satış Grup Lideri (.....) (A.T.) ve ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....) (M.K.) arasında geçen ve dosya kapsamında SEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 12.07.2021, 13.07.2021 ve 14.07.2021 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

²²¹ İlgili belgede yer alan görüntünün içeriği tespit edilememiştir.

A.T. 12.07.2021 (21.57):	 <i>(.....) bey iyi akşamlar fiyatları gönderdim</i>
M.K. 12.07.2021 (23.14):	<i>Tamamdır (.....) bey gaz yalımlıya teklif vermeyeceğiz Europower a ulaştırabildiniz mi İsterseniz iletayım</i>
A.T. 13.07.2021 (07.48):	<i>Günaydın (.....) bey teşekkürler (.....)²²³ bey iletcekti</i>
A.T. 14.07.2021 (13.37):	<i>(.....) bey merhaba Armtek 4.800.000,00 USD 43.680.000,00 TL çekileceğiniz fiyatlar</i>
M.K. 14.07.2021 (13.37):	<i>Tamamdır (.....) bey Sfa²²⁴ da ihalede bu arada</i>
A.T. 14.07.2021 (13.38):	<i>gaz için üçümüz oluyoruz zaten genelde Ulusoy sfa biz</i>
M.K. 14.07.2021 (13.38):	<i>Anladım</i>

- (249) **Delil 27:** (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan ve ARMTEK Genel Müdürü (.....) (C.S.) ile ilgili tarihte ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapan (.....) (E.G.)²²⁵ arasında geçen ve HİPAR ihalesi hakkında olduğu belirlenen 17.11.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 17.11.2021 (12.50):	<i>(.....) merhaba kardesim Hipar liste yolladı Fiyatları (.....)²²⁶ iletcek</i>
C.S. 17.11.2021 (12.51):	<i>İsbirligin için teşekkür ederim</i>
E.G. 17.11.2021 (12.59):	<i>Tamamdır abi ilgilenirim</i>

- (250) **Delil 28:** (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan ve ARMTEK Genel Müdürü (.....) (C.S.) ile ilgili tarihte ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapan (.....) (E.G.) arasında geçen ve HİPAR ihalesi hakkında olduğu belirlenen 02.12.2021 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 02.12.2021 (15.39):	<i>(.....) merhaba kardeşim</i>
E.G. 02.12.2021 (15.40):	<i>Merhaba abi</i>
C.S. 02.12.2021 (15.40):	<i>Lutfen Kosk 18.575.000 Hucre 2.675.000 bırakın</i>
E.G. 02.12.2021 (15.41):	<i>Tamam abi sorun yok</i>
C.S. 02.12.2021 (15.41):	<i>Supersin kardeşim</i>

- (251) **Delil 29:** (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan, son değiştirme tarihinin 03.02.2021 olduğu belirlenen ve ilgili tarihte ULUSOY Yurtiçi Satış

²²² İlgili belgede yer alan dosyanın içeriği tespit edilememiştir.

²²³ Bahsi geçen kişinin EKOS Ürün Satış Şefi (.....) olduğu tespit edilmiştir.

²²⁴ "sfa" ismiyle anılan teşebbüsün SFA Elektromekanik Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ olduğu tespit edilmiştir.

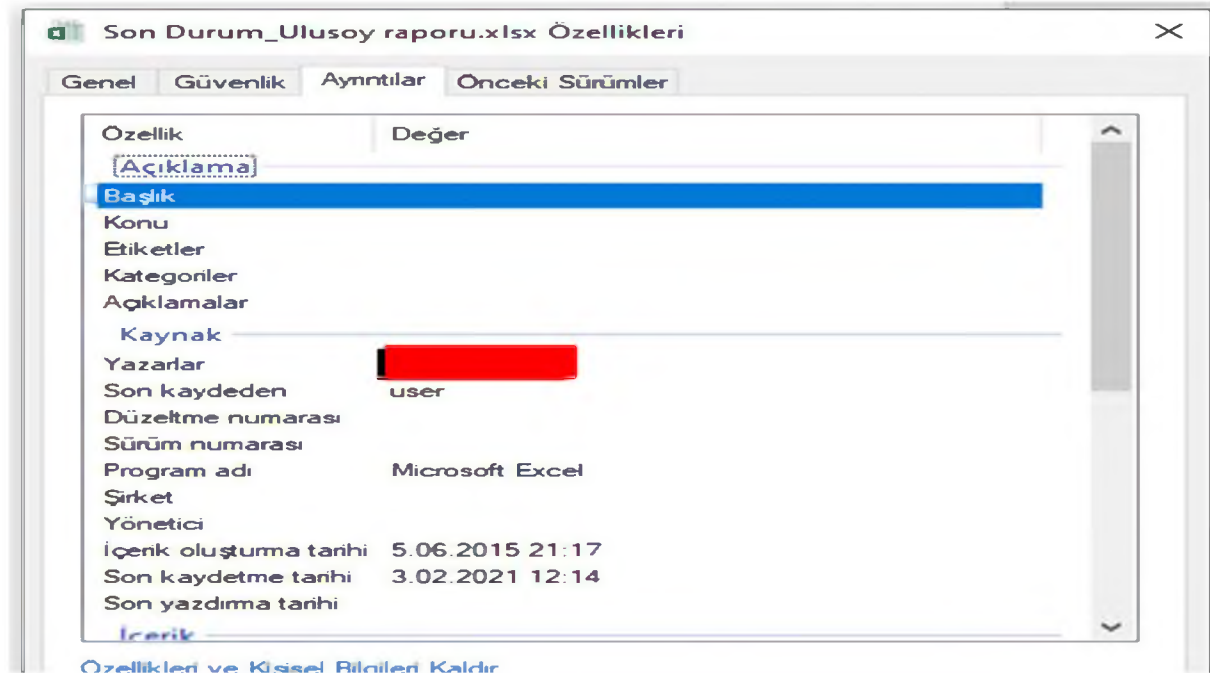
²²⁵ Açık kaynaklardan elde edilen ve aktif işbirliği başvurusunda (.....) tarafından sunulan bilgilerden (.....)'ün 2022 yılının Ocak ayına kadar ULUSOY'da çalıştığı, 2022 yılının Ocak ayından itibaren ise ASTOR çalışanı olduğu anlaşılmaktadır.

²²⁶ Söz konusu kişi ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....)'dir.

Müdürü olarak görev yapan (.....) tarafından hazırlanan²²⁷ Excel tablosu aşağıda yer almaktadır:

S.N.	HALE TARİHİ	DAĞITIM ŞİRKETİ	ULUSOY	ASTOR	ARISTOK	EVROPOWER	Kur	Q	P	Q	R	S
1	11.05.2020	Toroslar Edaş	1064	€ 21.388.500	733	€ 13.663.050		7,35	23.09.2020	Boğaziçi	51	€ 890.000
2	11.05.2020	Başkent Edaş							3.10.2020	Akdeniz	20	€ 335.000
3	11.05.2020	Ayedaş					267	€ 4.561.250	3.12.2020	Boğaziçi	50	€ 915.000
4	29.09.2020	Sakarya Edaş				37	€ 990.000					
5	13.10.2020	Sakarya Edaş				156	€ 3.340.000					
6	10.12.2020	Alcen	534	€ 13.350.000	356	€ 8.900.000			19.01.2021	Hıpar	2007	€ 48.750.000
7	10.12.2020	GDZ Edaş			903	€ 17.456.250						
8	10.12.2020	GDZ Edaş					260	€ 6.115.200				
9	11.01.2021	ADM Edaş					220	€ 5.034.750				
10	11.01.2021	ADM Edaş					228	€ 5.733.000				
11	21.01.2021	Elmak	1026	€ 15.950.000	54	€ 1.050.000						
12		Dicle	600		1500							
13		İçtaş			1022		488					
14		Osmangazi	600		820			500		250 köşk	1500 hücre	
15		Aras	880									
16		Vangölü	415									
17		Fırat+Çoruh					820					
18		Sakarya Edaş					750					
19		Çalık				800						
20		Akedaş					150					
21		Toroslar Edaş										
22		Başkent Edaş										
23		Ayedaş										
24												
25												
26												
27												
28			5115	€ 54.688.500	5360	€ 41.061.900	1055	€ 10.965.000	2997	€ 16.111.200	15163	€ 121.932.600
29			83,8%	44,3%	30,5%	33,7%	18,3%	6,3%	15,6%	13,2%		
30												
31												
32			2495	21400	3342	21400	1238	21400	2230	€ 21.400		
33			€ 53.395.000	€ 71.518.800	€ 26.493.200	€ 47.722.000						
34			€ 108.061.500	€ 112.588.700	€ 36.556.200	€ 63.633.200					€ 321.059.600	
35			33,7%	35,1%	11,4%	19,9%						

- (252) İlgili delilde yer alan Excel dosyasının içerik oluşturma tarihinin 05.06.2015, son değiştirme tarihinin 03.02.2021 ve dosya yazarının ilgili dönemde ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapan (.....) olduğunu gösteren ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmektedir:

- (253) **Delil 30:** (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan, son değiştirme tarihinin 15.10.2021 olduğu belirlenen ve ilgili tarihte ULUSOY Yurtiçi Satış

²²⁷ Söz konusu Excel tablolarının (.....) tarafından hazırlandığı ilgili dosyaların özellikler sekmesinden anlaşılmıştır.

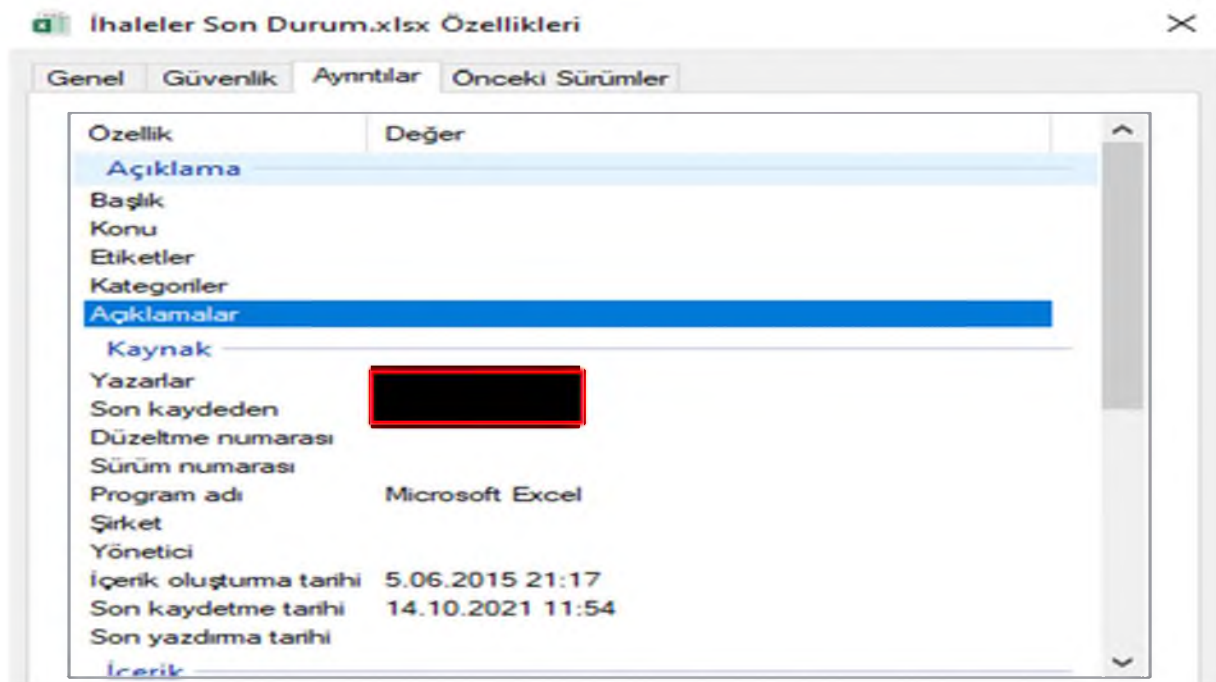
Müdürü olarak görev yapan (.....) tarafından hazırlanan Excel tablosu aşağıda yer almaktadır:

S.N.	DAĞITIM ŞİRKETİ	ULUSOY	ASTOR	ARMTEK	EUROPOWER	EVA	EKOS	ARMTEK
1	Toroslars Edaş	3064 ₺ 21.650.400	733 ₺ 13.830.960					23.09.2020 Boğaziçi 51 ₺ 890.000
2	Başkent Edaş							9.10.2020 Akdeniz 20 ₺ 335.000
3	Aveoş				287 ₺ 5.022.000			3.12.2020 Boğaziçi 50 ₺ 915.000
4	Sakarya Edaş			397 ₺ 990.000				24.03.2021 Boğaziçi 35 ₺ 950.000
5	Sakarya Edaş			156 ₺ 3.340.000				19.01.2021 Hıpar 2007 ₺ 41.000.000
6	Alcan	594 ₺ 15.575.000	356 ₺ 6.575.000					
7	GÖZ Edaş		903 ₺ 18.447.500					
8	GÖZ Edaş				299 ₺ 6.531.200			
9	ADM Edaş				220 ₺ 8.560.000			
10	ADM Edaş			220 ₺ 5.059.200				
11	Elmak	880 ₺ 17.100.000	200 ₺ 3.900.000					
12	İttaş		1022 ₺ 26.000.000	438 ₺ 21.400.000				
13	Aras				880 ₺ 20.000.000			
14	Dilek	879 ₺ 26.000.000	2219 ₺ 72.220.000					
15	Vangöl	567 ₺ 10.100.000						
16	Akedaş	474 ₺ 10.540.000						
17	Ertaş/Geniş			300 ₺ 12.785.000	180 ₺ 7.220.000			
18	Osmanгази	366 ₺ 4.500.000						
19	Aydaş		150 ₺ 4.845.840					
20	Başkent Edaş				520 ₺ 15.225.500			
21	Toroslars Edaş	3008 ₺ 20.501.600						
22	ADM Edaş Pİ			581 ₺ 10.621.750	507 ₺ 14.546.800			
23	ADM Edaş Kış				790 ₺ 27.800.000			
24	Sakarya Edaş	710 ₺ 21.900.000						
25	Çelik			2.292.911		530 ₺ 1.277.000		
26	Tredeş				920 ₺ 31.080.000			
27	Vangöl						410 ₺ 16.772.917	
28	Sakarya Edaş		4172 ₺ 16.911.934					
29	Osmanгази			25.885.000				
30	GÖZ Edaş					224 ₺ 9.752.500		
31	GÖZ Edaş		128 ₺ 4.896.170					
32	Aras Edaş				35 ₺ 1.575.000			
33								
34								
35								
36								
37								
38								
39								
40								
41								
42								
43								
44								
45								
46								
47								
48								
49								
50								
51								
52								
53								
54								
55								
56								
57								
58								
59								
60								
61								
62								
63								
64								
65								
66								
67								
68								
69								
70								
71								
72								
73								
74								
75								
76								
77								
78								
79								
80								
81								
82								
83								
84								
85								
86								
87								
88								
89								
90								
91								
92								
93								
94								
95								
96								
97								
98								
99								
100								
101								
102								
103								
104								
105								
106								
107								
108								
109								
110								
111								
112								
113								
114								
115								
116								
117								
118								
119								
120								
121								
122								
123								
124								
125								
126								
127								
128								
129								
130								
131								
132								
133								
134								
135								
136								
137								
138								
139								
140								
141								
142								
143								
144								
145								
146								
147								
148								
149								
150								
151								
152								
153								
154								
155								
156								
157								
158								
159								
160								
161								
162								
163								
164								
165								
166								
167								
168								
169								
170								
171								
172								
173								
174								
175								
176								
177								
178								
179								
180								
181								
182								
183								
184								
185								
186								
187								
188								
189								
190								
191								
192								
193								
194								
195								
196								
197								
198								
199								
200								
201								
202								
203								
204								
205								
206								
207								
208								
209								
210								
211								
212								
213								
214								
215								
216								
217								
218								
219								
220								
221								
222								
223								
224								
225								
226								
227								
228								
229								
230								
231								
232								
233								
234								
235								
236								
237								
238								
239								
240								
241								
242								
243								
244								
245								
246								
247								

ULUSOY Yetkilisi²²⁸ (.....) (A.Ö.)’e gönderilen “İHALELER” başlıklı e-posta içeriğinde yer alan Excel tablosu²²⁹ aşağıda yer almaktadır:

Son Durum 31.08.2021								ARMTEK	
S/N	TAĞİTİM ŞİRKETİ	ULUSOY	ASTOR	ARMTEK	EUROPOWER	EVA	EKOS		
1	Torostar Edas	1064 € 21.650.400						23.09.2020 Boğaziçi	51 € 890.000
2	Bakken Edas		738 € 15.800.060					9.10.2020 Akdeniz	20 € 335.000
3	Aydeda				287 € 5.022.000			3.12.2020 Boğaziçi	90 € 915.000
4	Sakarya Edas			571 € 990.000				24.03.2021 Boğaziçi	35 € 950.000
5	Sakarya Edas			156 € 3.340.000				19.01.2021 Hıpar	2007 € 41.000.000
6	Alicen	534 € 15.575.000	756 € 6.675.000						
7	GDZ Edas		903 € 18.447.500						
8	GDZ Edas				250 € 5.531.200				
9	ADM Edas				220 € 4.836.000				
10	ADM Edas			228 € 5.059.200					
11	Elimek	880 € 17.100.000	200 € 3.900.000						
12	İctas		10221 € 26.000.000	438 € 21.400.000					
13	Aras					880 € 20.900.000			
14	Ödile	879 € 26.000.000	12219 € 71.250.000						
15	Yarıyıldız	3571 € 10.300.000							
16	Akadea	424 € 10.880.000							
18	İzmir-Coruh			500 € 12.785.000	289 € 7.220.000				
19	Osmanlıgazi	396 € 4.500.000							
23	Aydeda		159 € 4.883.840						
23	Başkent Edas				526 € 15.225.600				
24	Toroslara Edas	1038 € 30.201.600							
25	ADM Edas PI				597 € 14.563.800				
26	ADM Edas Kök			3611 € 10.671.750					
26	Sakarya Edas				730 € 27.800.000				
27	Çelik	710 € 21.900.000							
28	Tredas		€ 3.292.911						
29	Yarıyıldız				925 € 11.000.000	51 € 3.272.000			
31	Sakarya Edas		417 € 16.911.994	€ 25.885.000			410 € 16.772.917		
33	Osmanlıgazi								
24	GDZ Edas					€ 9.752.500			
25	GDZ Edas		€ 4.896.170						
26	Aras Edas				33 € 1.675.000				
27									
		ULUSOY	ASTOR	ARMTEK	EUROPOWER	EVA	EKOS		
		6292 € 157.687.000	6009 € 170.088.515	1540 € 80.131.950	4671 € 134.775.600	53 € 1.272.000	430 € 16.772.917	18975 € 560.725.782	€ 542.680.865
		29,1%	31,3%	14,8%	24,8%				

(256) İlgili delilde yer alan Excel dosyasının içerik oluşturma tarihinin 05.06.2015, son değiştirme tarihinin 14.10.2021 ve dosya yazarının (.....) (E.G.) olduğunu gösteren ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmektedir:

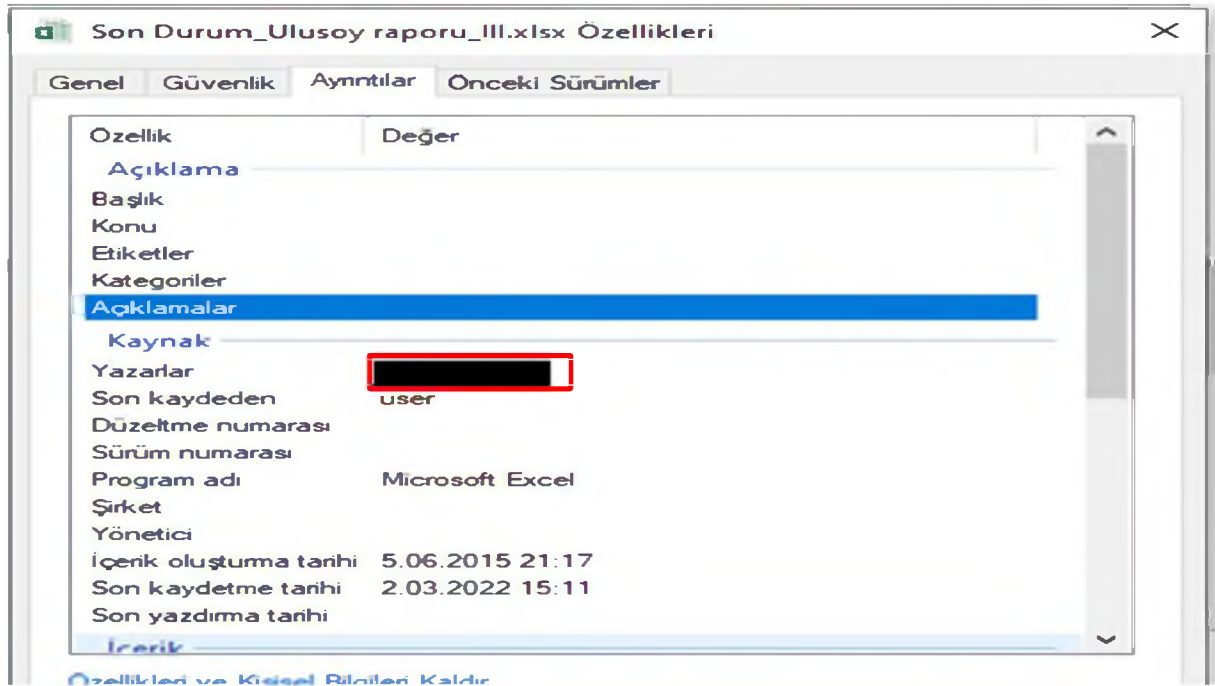
228 A.Ö., E.G.'nin ULUSOY'dan ayrılmasından sonra ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapmaktadır.

229 Söz konusu Excel tablosunda daha ayrıntılı çalışmalar yer almakta olup görselde sonuç kısmına yer verilmiştir.

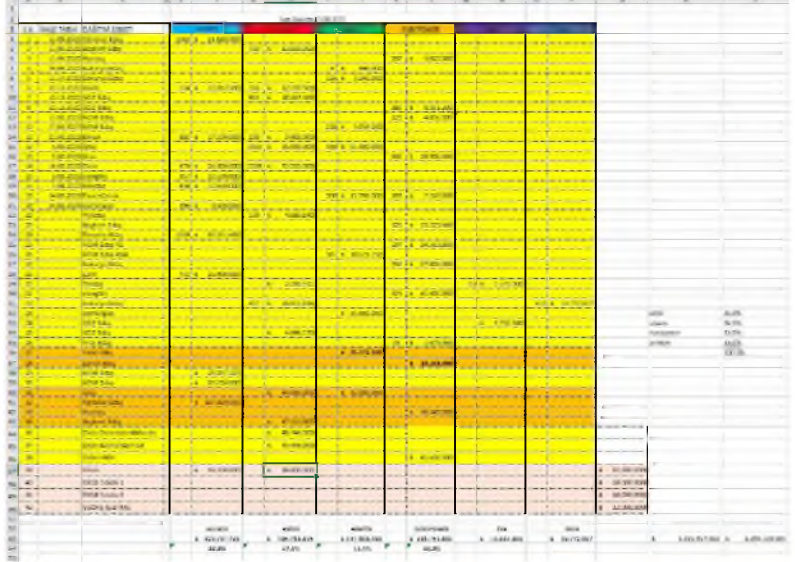
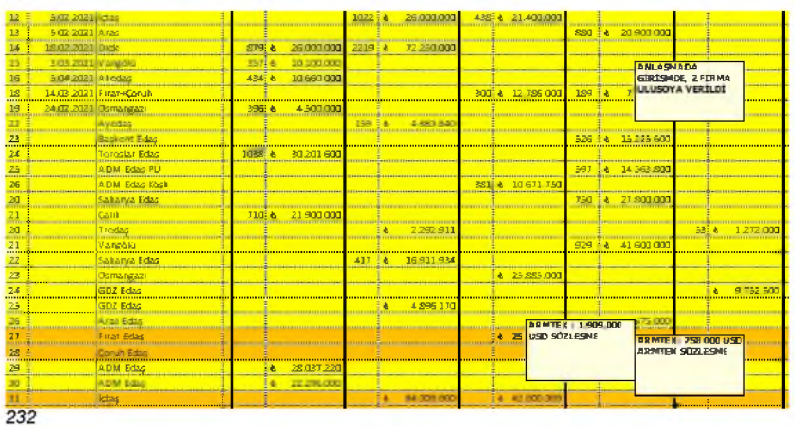
- (257) **Delil 31:** (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan, son değiştirme tarihinin 02.03.2022 olduğu belirlenen, ilgili tarihte ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapan (.....) (E.G.) tarafından hazırlanan Excel tablosu aşağıda yer almaktadır:

[illegible]

- (258) İlgili delilde yer alan Excel dosyasının içerik oluşturma tarihinin 05.06.2015, son değiştirme tarihinin 02.03.2021 ve dosya yazarının (.....) olduğunu gösteren ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmektedir:

- (259) **Delil 19:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemelerde elde edilen, ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (Y.G.) ile ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında birçok farklı ihaleye ilişkin olduğu tespit edilen 01.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar ve içerisindeki sayfanın adı "Gelecek İhaleler" olan bir Excel dosyası yer almaktadır:

E.G. 01.03.2022 (05.42) ²³⁰ :	
	231
Y.G. 01.03.2022 (23.33):	<i>Biz içtaş'ı başka nereleri isticektik abi</i>
E.G. 01.03.2022 (23.33):	<i>İçtaş</i> <i>Alcen in yansi</i> <i>Birde Efg için Dicle Edaş</i> <i>Dicle'nin bu son scada projesi Efg için</i>

²³⁰ E.G. tarafından Y.G'ye bir Excel dosyası gönderilmiş olup ilgili Excel dosyasının ekran görüntüsüne aşağıda yer verilmiştir.

²³¹ Excel dosyasının 22, 23 ve 24 numaralı satırlarında 26.04.2021 tarihli AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihalelerinin, 25 ve 26 numaralı satırlarında 20.05.2021 tarihli ADM EDAŞ ihalelerinin, 27 numaralı satırında 18.05.2021 tarihli SEDAŞ ihalesinin, 29 numaralı 31.05.2021 tarihli TREDAS ihalesinin, 30 numaralı satırında 21.06.2021 tarihli VAN EDAŞ ihalesinin, 31 numaralı satırında 14.07.2021 tarihli SEDAŞ ihalesinin, 33 numaralı satırında 20.08.2021 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesinin, 34 numaralı satırında 01.09.2021 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesinin, 36 ve 37 numaralı satırlarında 05.10.2021 tarihli FIRAT EDAŞ ve ÇORUH EDAŞ ihalelerinin, 38 ve 39 numaralı satırlarında ise 21.10.2021 tarihli ADM EDAŞ ihalelerinin yer aldığı tespit edilmiştir.

²³² Söz konusu görselde Excel dosyası içerisinde yer alan açıklamaların açık şekilde görüldüğü kısım yer almaktadır.

Y.G. 01.03.2022 (23.34):	Abi %50 denk geliyor diyolar da Konuşuyoruz
E.G. 01.03.2022 (23.34):	Derler Önümüze çıkanı da bırakacağız işte Enerjisi henüz onaylamadı ihaleleri
Y.G. 01.03.2022 (23.34):	Tamamdır
E.G. 01.03.2022 (23.35):	Birinden vazgeçmemiz gerekirse alcen den vaz geçeriz bence
E.G. 01.03.2022 (23.36):	içtaş parayı geç de ödese bizim kalemiz olmuş onu bırakmayalım
E.G. 01.03.2022 (23.37):	Ama alcen de inanılmaz derecede iyi bir dağıtım bölgesi hem iyi ödeme yapar hem hızlı malzeme çeker Gonlüm ikisinden de vaz geçmek istemiyor
E.G. 01.03.2022 (23.38):	Dicle scada y1 Efg ye yazarlarsa bizim oran 35-38 gibi oluyor Birkaç ihale almazsak sonrasında eşitlenir durum
E.G. 01.03.2022 (23.39):	Sabretsinler biraz
Y.G. 01.03.2022 (23.38):	Tamam abi öyle oldu şuan
E.G. 01.03.2022 (23.39):	Süper
Y.G. 01.03.2022 (00.00):	Abi %47 lere falan çıktık efg'yi astor2a yazdılar dicle aldıktan sonra başka yer alamıyoruz

(260) **Delil 20:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (Y.G.) ile ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında DICLE EDAŞ ve TREDAS ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 04.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

Y.G. 04.03.2022 (15.32):	
Y.G. 04.03.2022 (15.32):	Ekos az ile başlatmış ya
E.G. 04.03.2022 (15.33):	Önemli değil abi
Y.G. 04.03.2022 (15.33):	Sorun yoksa tamam abi
E.G. 04.03.2022 (15.35):	4.600.000 kadar gidin isterseniz
Y.G. 04.03.2022 (15.35):	Tamam abi
E.G. 04.03.2022 (15.37):	Biraz yavaştan alın işi Ekosinerji ye ulaşamadım henüz
Y.G. 04.03.2022 (15.37):	Tamam abi
Y.G. 04.03.2022 (15.38):	Bir kız bir erkek gelmişler
Y.G. 04.03.2022 (15.41):	Ulaşabşldin mi
E.G. 04.03.2022 (15.45):	Tamam abi Devam
Y.G. 04.03.2022 (15.45):	Çekildiler

E.G. 04.03.2022 (15.45):	4600 e bizde
E.G. 04.03.2022 (15.45):	Bitti mi Ne aşamadayız
Y.G. 04.03.2022 (15.49):	Yok hatta (.....) ²³³ 1 – 1 düşüncekti 5-5 çektim 20.tur
E.G. 04.03.2022 (15.49):	Olur
Y.G. 04.03.2022 (15.49):	4.755 de
E.G. 04.03.2022 (15.49):	4650 de çekilsin
Y.G. 04.03.2022 (15.50):	Söyle abi çekilsin o zaman
E.G. 04.03.2022 (15.50):	Sen de son güzellik 4620 falan dersin
Y.G. 04.03.2022 (15.50):	Aynen 4650 de çekilsin
E.G. 04.03.2022 (15.50):	Fiyatlar çok yıkarsa değil mi
Y.G. 04.03.2022 (15.50):	Çok uzuyor ama
Y.G. 04.03.2022 (15.51):	4.700 dices çekilsinler abi
E.G. 04.03.2022 (15.51):	Uzasın Emin misin abi
Y.G. 04.03.2022 (15.51):	Abi tamam
Y.G. 04.03.2022 (15.51):	Yok psrdon
Y.G. 04.03.2022 (15.51):	4650 de çekilsin de hızlansın diye
E.G. 04.03.2022 (15.51):	İstersen kızmış gibi yap arada 10 düş
Y.G. 04.03.2022 (15.52):	Öyle yapıyorum
Y.G. 04.03.2022 (15.52):	(.....) ²³⁴ ile fıs fıs konuşuyoruz
E.G. 04.03.2022 (15.54):	Bitmedi mi daha
Y.G. 04.03.2022 (15.54):	4.700 dedik 5 dk istedi (.....)
Y.G. 04.03.2022 (15.54):	Çekilse işte burda
E.G. 04.03.2022 (15.55):	(...) ²³⁵ bilerek istemiş
Y.G. 04.03.2022 (15.55):	5-5 bitmiyor
E.G. 04.03.2022 (15.55):	Biter abi sabır biraz Burada fiyatlar yukarıda kalırsa ilk aldığımız işlere göre kıyas yaparlar
Y.G. 04.03.2022 (15.55):	Tamam devam ediyor 4695 dedi
Y.G. 04.03.2022 (15.55):	Tamam abi
E.G. 04.03.2022 (15.55):	(.....)'e sorsana 4620 kaç çarpana geliyor
Y.G. 04.03.2022 (15.56):	2.21
E.G. 04.03.2022 (15.57):	Süper abi Bu oranlar bir araba da (.....) ²³⁶ abiye alır
Y.G. 04.03.2022 (15.58):	Ahahhaa aynen alınır abi
E.G. 04.03.2022 (16.01):	Abi bir indirim daha yap göstermelik
E.G. 04.03.2022 (16.01):	O kadar
Y.G. 04.03.2022 (16.02):	4635 ile aldık
E.G. 04.03.2022 (16.02):	Hayırlı olsun abi
Y.G. 04.03.2022 (16.02):	4690 dedi girişim
Y.G. 04.03.2022 (16.02):	Hayırlı olsun abi
Y.G. 04.03.2022 (16.02):	4649 demişti girişim

²³³ GESAN İhale ve Sözleşme Sorumlusu (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

²³⁴ EFG yetkilisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

²³⁵ Argo ifade kullanılmıştır.

²³⁶ Bahsi geçen kişinin SEM Genel Müdür Yardımcısı (.....) olduğu tespit edilmiştir.

Y.G. 04.03.2022 (16.03):	<i>Diğerinde 2. Olucak değil mi</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.03):	<i>Rekabetçi olduk diğerindede olduğumuzu göstermeliyiz</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.03):	<i>Armttek Ulusoy Ekos olamaz</i>
E.G. 04.03.2022 (16.03):	<i>Bir sonraki işte 4500 de çekileceğiz abi</i>
E.G. 04.03.2022 (16.04):	<i>Hallederiz sıkıntı yok</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.04):	<i>Tamam abi de 2. Kim olucak yada girişim kaç ile alıcak</i>
E.G. 04.03.2022 (16.04):	<i>4475</i>
E.G. 04.03.2022 (16.04):	<i>Ama biz 4500 de duracağız</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.04):	<i>Tamam abi sorun yok</i>
E.G. 04.03.2022 (16.08):	<i>4525 de kalacaktı</i>
E.G. 04.03.2022 (16.09):	<i>(.....)²³⁷ beyicliğimin yeni talimatı</i>
E.G. 04.03.2022 (16.09):	<i>4525 son fiyatımız olacak</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.10):	<i>Beyefendi hep aynısını yapıyor</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.10):	<i>Son dakika oranını yükseltiyor</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.10):	<i>Ama işime gelir</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.10):	<i>☺</i>
E.G. 04.03.2022 (16.10) :	<i>(...)²³⁸</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.11) :	<i>4.425 onun hakkı</i>
E.G. 04.03.2022 (16.12):	<i>Boşver bahane olur işte</i>
E.G. 04.03.2022 (16.12):	<i>Sonradan düşeriz</i>
E.G. 04.03.2022 (16.12):	<i>Gerekirse tredaş l veririz</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.13):	<i>Tamam abi</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.15):	<i>Abi şöyle bir şey var europower'ın adetleri düşük bak bunlar sorar o adetlerde 4630 inebiliyordun bu az kapsamı neden düşmedin 4425 olmasında fayda var</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.15):	<i>Tamam paşam diyor ise yapıcak bir şey yok</i>
E.G. 04.03.2022 (16.15):	<i>Söyleyim abi</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.15):	<i>Haberiniz olsun çekiliriz sorun yok ne derse</i>
E.G. 04.03.2022 (16.16):	<i>Ama (.....)²³⁹ un hesabına göre zaten bizim aldığımız işin fiyatının 4500 olması lazım</i>
E.G. 04.03.2022 (16.16):	<i>Yani bir yerde hata yapıyorlar</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.17):	<i>4.700 başladık 4.500 olmalıydı diye bitti</i>
E.G. 04.03.2022 (16.17):	<i>Aslında biz (.....) un hesabına göre 130 bin usd yukarıda aldık işi</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.17):	<i>Anlıyorum seni geçen (.....) ılr muhattap olmultum farklı kafa</i>
E.G. 04.03.2022 (16.17):	<i>Bunu kabul etmedim zaten</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.17):	<i>Neyse (.....)cum ne diyorsa yapalım</i>
E.G. 04.03.2022 (16.17):	<i>Bence de</i>
Y.G. 04.03.2022 (16.18):	<i>Neyse abi sorun yok Başlıyoruz abi</i>

(261) **Delil MON/2:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) arasında

²³⁷ Bahsi geçen kişinin GESAN Genel Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

²³⁸ Argo ifade kullanılmıştır.

²³⁹ Bahsi geçen kişinin GESAN Genel Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

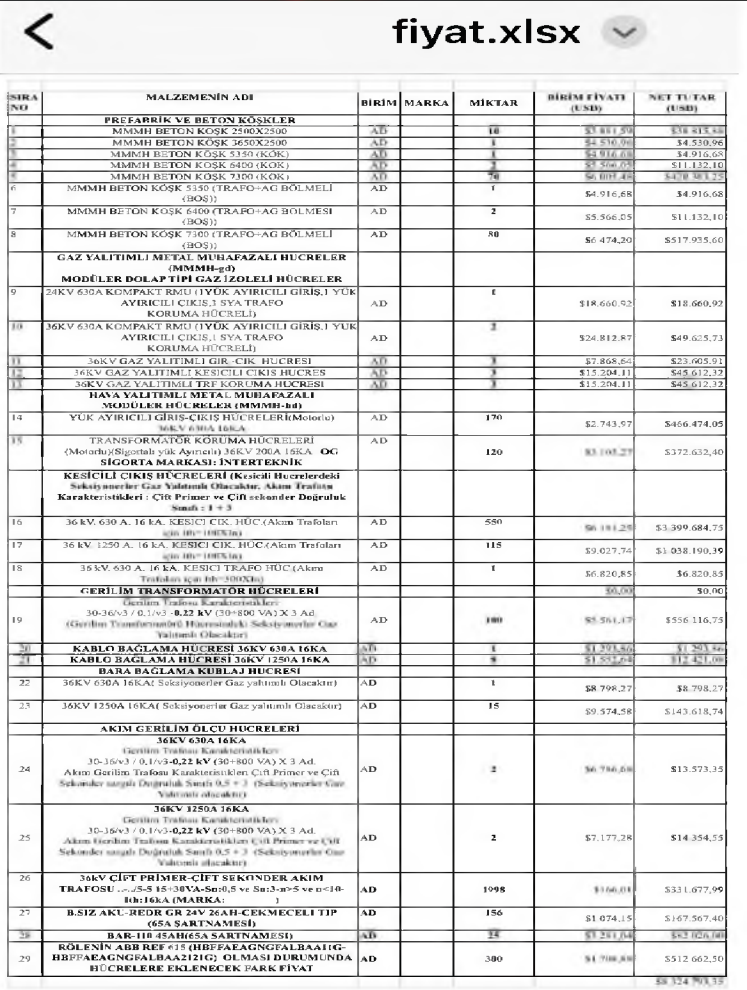
geçen ve dosya kapsamında ÇALIK EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 04.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 04.03.2022 (14.31):	Ulaştınız mı (.....) beycim
M.B. 04.03.2022 (14.50):	Abi 950 ile 1000 arası durursanız iyi olur Aktif supriz isim ama schneiderle girdiği için fazla gidemez
H.M.A. 04.03.2022 (14.59):	Söyledim
M.B. 04.03.2022 (15.00):	

(262) **Delil 32:** ARMTEK Genel Müdürü (.....) (C.S.) ile dosya kapsamında ilgili tarihte ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yaptığı tespit edilen (.....) (E.G.) arasında geçen ve ALCEN ihalesi hakkında olduğu yine dosya kapsamında belirlenen 14.03.2022, 16.03.2022, 17.03.2022 ve 25.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

C.S. 14.03.2022 (19.00):	(.....)im, alcen indirim istiyormuş. Ne siz ne Ulusoy çok inmeyin. Bir kısım monokon da kalsın. Yoksa durdurmak imkânsız olacak
C.S. 16.03.2022 (20.15):	[İletildi]: (.....) Bey, Hipar listesinde standart akım trafolu ve röleli herhangi bir fark eklenmeden Kesicili giriş-çıkış 630A=5232 usd Yük ayırcılı giriş-çıkış 630A=2910 usd
C.S. 16.03.2022 (20.16):	(.....)im bu isini gorur mu? Bu rakamlar birebir doğru.
E.G. 16.03.2022 (20.17):	Teşekkür ederim abi, bir de beton köşkü bildirsen iyi olur
C.S. 16.03.2022 (20.22):	[İletildi]: 250 köşk=2935,47 usd 320 köşk=3439,27 usd 550 köşk=3811,23usd 650 köşk=4020,78 usd 750 köşk=4420,68 usd
C.S. 16.03.2022 (20.23):	Opuyorum (.....)im
E.G. 16.03.2022 (20.23):	Bunlar çıplak köşk rakamları değil mi abi. Sadece nakliye var. Bar 24 ler dâhil midir?
C.S. 16.03.2022 (20.25):	Nakliye var, bar 24 yok (.....)im
E.G. 16.03.2022 (20.26):	Çok sağol abi
C.S. 16.03.2022 (20.30):	Rica ederim kardeşim
C.S. 17.03.2022 (16.38):	(.....) ne haber? Bitti mi? Son durum nedir?
E.G. 17.03.2022 (17.08):	Abi bitmedi daha
C.S. 17.03.2022 (17.09):	Ok canım
E.G. 17.03.2022 (17.09):	Biz 15.100 de kaldık Bilgin olsun
C.S. 17.03.2022 (17.09):	 Bizde dururuz biraz ustunde
E.G. 17.03.2022 (17.25):	Abi 15.100 de kalın abi
C.S. 17.03.2022 (17.25):	Tmm Ne verdin en son!
E.G. 17.03.2022 (17.44):	15.000
C.S. 25.03.2022 (15.55):	(.....)im merhaba, alcen de ulusoyun son fiyatı nedir? Tesekkurler.

- (263) **Delil MON/3:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) arasında geçen ve dosya kapsamında ÇALIK EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 18.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.M.A. 18.03.2022 (12.07):	(.....) bey merhaba Son durum nedir, gelişme var mı?
M.B. 18.03.2022 (16.37):	(.....) bey selam
M.B. 18.03.2022 (16.38):	Teklifi gönderecektiniz
H.M.A. 18.03.2022 (16.51):	Hemen gönderiyorum (.....) bey
H.M.A. 18.03.2022 (17.04):	

- (264) **Delil 21:** ASTOR'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, "Akedaş İhalesi" isimli WhatsApp grubunda ATS Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.), ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi (.....) (Y.G.) ve ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (F.G.) arasında geçen ve dosya kapsamında AKEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 31.03.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

İ.H.M. 31.03.2022 (13.40):	Hücre ihalesi başlıyor
İ.H.M. 31.03.2022 (13.40):	Ekos enerji astor girişim Ulusoy eva
İ.H.M. 31.03.2022 (13.55):	2250 bin usd ye kadar ineyimmi
F.G. 31.03.2022 (13.56):	İkinci ol
Y.G. 31.03.2022 (13.56):	Olamaz baba
Y.G. 31.03.2022 (13.56):	Maalesef söz verdik
F.G. 31.03.2022 (13.57):	İkinci olmak ne anlam taşıyor yani kaçınıcı olmamaızı istiyor beyefendi

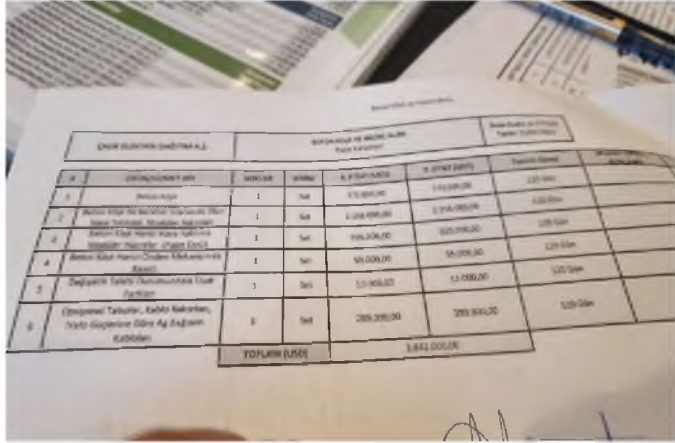
Y.G. 31.03.2022 (13.57):	4. Diyor baba
F.G. 31.03.2022 (13.57):	Neden ben onun dediğine göre mi göreceğim
E.G. 31.03.2022 (13.58):	(.....) bey daha yukarıda talep vardı, bir şekilde orta yoku bulduk
E.G. 31.03.2022 (13.58):	Bence konuştuğumuz haliyle kalalım
F.G. 31.03.2022 (13.58):	Ok
İ.H.M. 31.03.2022 (13.59):	İkinci mi olayım
E.G. 31.03.2022 (13.59):	Abi 4. Olalım 2.250 son rakamımız
İ.H.M. 31.03.2022 (14.00):	Ok
E.G. 31.03.2022 (14.01):	(.....) abi düşüş baremini biraz azaltır mısın?
İ.H.M. 31.03.2022 (14.01):	Ok
İ.H.M. 31.03.2022 (14.11):	2350 ulusoy çekildi
İ.H.M. 31.03.2022 (14.12):	2250 astor çekildi
İ.H.M. 31.03.2022 (14.16):	2235 ekos çekildi
İ.H.M. 31.03.2022 (14.23):	2145 bin usd Eva çekildi
İ.H.M. 31.03.2022 (14.23):	2100 bin girişim
İ.H.M. 31.03.2022 (14.25):	Piyasa fiyatlarında 9000 milyon tl yukarıda
F.G. 31.03.2022 (14.26):	İptal etsinler
E.G. 31.03.2022 (14.26):	İptal ederler
İ.H.M. 31.03.2022 (14.26):	Vermeyiz diyorlar
İ.H.M. 31.03.2022 (14.27):	3 .tur

(265) **Delil MON/4:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) arasında geçen ve dosya kapsamında TREDAS ve MERAM EDAŞ ihaleleri hakkında olduğu tespit edilen 06.04.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

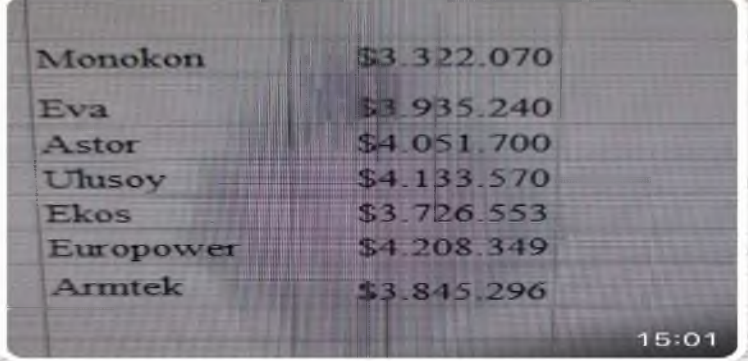
M.B. 06.04.2022 (11.13):	Abi selam Tredas a gireceğinizi bilmiyordum
H.M.A. 06.04.2022 (11.15):	Merhaba Hani bizde üreticiyiz ya Piyasa harici iş almamız gerek Medaş konuşulduğu gb olmadı
M.B. 06.04.2022 (11.17):	Ne oldu peki medas Abi Haberim yok
H.M.A. 06.04.2022 (11.17):	Nerdeyse maliyete geldi
M.B. 06.04.2022 (11.18):	Estağfurullah tabiki imaltcisiniz [Alıntiland]:(Nerdeyse maliyete geldi) Nasıl yani Bu 8haleden sonra konuşalım abi Bi yanlışlık olmalı
M.B. 06.04.2022 (11.22):	Sana en yakın fiyat 8700 medas ta Qbi
M.B. 06.04.2022 (11.23):	Kimse bir indirim yapmadı Sen yerindemisin Konusabilirmiyiz
H.M.A. 06.04.2022 (11.23):	Ulusoy en son 7450 idi
M.B. 06.04.2022 (11.23):	İhalede değilsin sanırım
H.M.A. 06.04.2022 (11.23):	Daha da gidiyordu

M.B. 06.04.2022 (11.23):	Yok abi Olamaz Habersiz
M.B. 06.04.2022 (11.26):	(.....) beycim maliyet 5 in altında die biliyorum . Ben ulusoydan öğrenirim şimdi
M.B. 06.04.2022 (11.27):	7450 son dört kalem haric olmasın
H.M.A. 06.04.2022 (11.27):	Balıkesir'de şantiyedeyim
M.B. 06.04.2022 (11.27):	Ok
H.M.A. 06.04.2022 (11.27):	Arkadaşlar ihale de
M.B. 06.04.2022 (11.27):	Ben konuscam Ok

(266) Delil MON/5: MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) arasında geçen ve dosya kapsamında YEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 06.04.2022, 30.06.2022 ve 26.07.2022 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.M.A. 06.04.2022 (16.05):	(.....) bey Yedaş'ın dün gelen hücre ve pano alım talebi sizede ulaştı mı
M.B. 06.04.2022 (16.09):	Evt
H.M.A. 06.04.2022 (16.09):	Burda nasıl yapalım
M.B. 06.04.2022 (16.10):	Pano imalatı var mı sizde
H.M.A. 06.04.2022 (16.10):	Panoya dışardan çalışıyoruz
M.B. 30.06.2022 (18.27):	(.....) abi selam
M.B. 30.06.2022 (18.28):	Yedas nerde duralım. Sen kac paradan işi almak istiyorsun
H.M.A. 30.06.2022 (18.44):	Abi merhaba yarın bakalım mı Fiyatlara da bakıp konuşalım Neresi mantıklı olur braber değerlendirelim
M.B. 30.06.2022 (19.28):	Eksiltme yârin degilmi
M.B. 26.07.2022 (16.47):	Abi selam
M.B. 26.07.2022 (16.48):	Calik yedas işinde tekrar ariyorlar. Indirim için enson nereye gelelim . Veya bir indirim yapmayalım mi benim teklifimiz 3.842.000 usd
	
H.M.A. 26.07.2022 (16.49):	Abi 3 çivarına inebiliriz
M.B. 26.07.2022 (16.55):	Ben 3 milyon usd ye kadar ineyim mi yani ? Anlamadım

- (267) **Delil MON/6:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile MONOKON Teknik Danışmanı (.....)²⁴⁰ (İ.D.) arasında geçen ve dosya kapsamında YEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 22.06.2022 ve 28.06.2022 tarihli WhatsApp görüşmelerinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

İ.D. 22.06.2022 (10.40):	Yedaş (.....) geçen seneki listeye fiyat vermemizi istiyor
H.M.A. 22.06.2022 (10.40):	Siz yaln diyelim mi☺
İ.D. 22.06.2022 (10.41):	Yaklaşık maliyet istiyorlar Diğerlerinden istediler mi öğrenip ona göre fiyat vermek lazım
İ.D. 22.06.2022 (10.42):	İhaleymiş gibi yapmak lazım yoksa ihalede avantajlı fiyat veremeyiz
H.M.A. 22.06.2022 (10.44):	Abi burada katılacak bütün firmalara biz kiste ²⁴¹ hazırlayacağız Onlar onu verecek
H.M.A. 22.06.2022 (10.45):	Hepsi katılacak gb ayrı ayrı şiste ²⁴² hazırlayalım (.....) ²⁴³ a gönderelim o da dağıtımını yapsın Bize de öyle geliyor ya
İ.D. 22.06.2022 (10.47):	(.....) ²⁴⁴ hazırlıyordu tüm listeleri
H.M.A. 22.06.2022 (10.52):	Alıcı olan firma hazırlıyor (.....) dağıtım yapıyor Eva (.....)'ın attığı listeyi düzeltiyorum Onu ver dedi gedik için
H.M.A. 28.06.2022 (10.22):	
İ.D. 28.06.2022 (15.01):	
İ.D. 28.06.2022 (15.05):	Dosyaları mail attım

²⁴⁰ MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından söz konusu kişinin MONOKON'un bordrolu çalışanı olmadığı, ancak teşebbüse teknik konularda destek sağladığı belirtilmiş ve yerinde inceleme ekibi tarafından mevzubahis kişinin (.....)@monokon.com.tr e-posta adresini kullandığı tespit edilmiştir.

²⁴¹ Söz konusu ifade ile liste kastedilmektedir.

²⁴² Söz konusu ifade ile liste kastedilmektedir.

²⁴³ ASTOR Yurt İçi Satış Müdürü (.....)'ün kastedildiği değerlendirilmektedir.

²⁴⁴ ASTOR Yurt İçi Satış Müdürü (.....)'ün kastedildiği değerlendirilmektedir.

I.D. 28.06.2022 (15.06):

[illegible]

245

[illegible]

²⁴⁵ Ekran görüntüleri aktarılan söz konusu dosyalar rakiplerin vermesi gereken fiyat teklif listelerini içermektedir.

[illegible][illegible]

²⁴⁶ Yukarıda açıklandığı üzere (.....) tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesindeki koşulların yerine getirilmesi bakımından yeterli olmaması nedeniyle reddedilmiştir. Bununla birlikte Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan

ve dosya kapsamında SEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 05.08.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 05.08.2022 (13.47):	(.....) musadenle ikinci ben olayım Bolerler ben alsam
E.G. 05.08.2022 (13.48):	Abi ben 2. Yim
M.B. 05.08.2022 (13.48):	Sedasta 15 milyon zarar var
E.G. 05.08.2022 (13.48):	Konuştum (.....) ²⁴⁷ abiyle
M.B. 05.08.2022 (13.49):	Yok burda ikiye bölecekler Konu iha le almak 2. Olmak değil Ihaleyi almak
E.G. 05.08.2022 (13.50):	Zaten toeslar ve başkent dâhil bakacak olursan içimizde oranı düşük olan benim
M.B. 05.08.2022 (13.50):	Aynen
E.G. 05.08.2022 (13.50):	Yani bolseler bile bana yakisiyor
M.B. 05.08.2022 (13.50):	Torosları sana dedim
E.G. 05.08.2022 (13.50):	Ama bilmesinler (.....) abiye ayıp olmasın
M.B. 05.08.2022 (13.50):	Sen ben farketmez
M.B. 05.08.2022 (13.51):	USD ii ise ben cevirdim biliyorsun
M.B. 05.08.2022 (13.51):	(.....)da biliyooo
M.B. 05.08.2022 (13.51):	Geçen sene de bolduler
E.G. 05.08.2022 (13.51):	Bolseler bile
E.G. 05.08.2022 (13.51):	(Bilseler) yanlışlıkla yazıldı
E.G. 05.08.2022 (13.52):	Abi sen 2700 gibi çekilelim lütfen
M.B. 05.08.2022 (13.52):	Ya
M.B. 05.08.2022 (13.52):	(.....)
M.B. 05.08.2022 (13.53):	Sedas in bana coook borcu var
M.B. 05.08.2022 (13.53):	Kirma beni
M.B. 05.08.2022 (13.53):	Aras ²⁴⁸ a 200 kosk verdirdim sanaaa
M.B. 05.08.2022 (13.53):	Yapma
E.G. 05.08.2022 (13.53):	Yaaa abi tamam onu biliyoruz ama sistemde benim almam gerekiyor biliyorsun
E.G. 05.08.2022 (13.53):	110 kosk
M.B. 05.08.2022 (13.53):	System sen ben ne sistemi
M.B. 05.08.2022 (13.54):	200
E.G. 05.08.2022 (13.54):	Bizom cizwlgemiz
M.B. 05.08.2022 (13.55):	(.....)
M.B. 05.08.2022 (13.55):	(.....)
E.G. 05.08.2022 (13.55):	Abi (.....) abinin fiyatını bozarız. Sen dediğim gibi 2700 de cekil bana müsaade et.
M.B. 05.08.2022 (13.55):	Uzme
M.B. 05.08.2022 (13.55):	Beniii

ve 16.12.2023 tarihli ve 32401 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yeni Aktif İşbirliği Yönetmeliği’nde de muhafaza edilen “Bu Yönetmeliğin 4 üncü ve 5 inci maddeleri çerçevesinde başvuruda bulunan teşebbüsler ile bu teşebbüslerin yöneticileri ve çalışanları tarafından sunulan bilgi ve belgeler, 6 ncı maddede belirlenen koşulların ihlal edildiği saptansa bile, delil olarak kullanılabilir.” hükmü uyarınca aktif işbirliği başvurusunda sunulan söz konusu belge delil olarak kullanılmıştır.

²⁴⁷ Bahsi geçen kişinin EVA Pazarlama ve Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

²⁴⁸ Aras Elektrik Dağıtım AŞ’nin kısaltılmış halidir.

E.G. 05.08.2022 (13.56):	Uzmuyorum abi gaz dedin tamam dedim. Hava da (.....) abi alacak, ben ikinci olacak bölerse bana yazacak zaten hesap da ortada abi
M.B. 05.08.2022 (13.57):	Sedas I bana yazsan
E.G. 05.08.2022 (13.57):	Yaa abi ayıp ediyorsun ama
M.B. 05.08.2022 (13.58):	Peki sen karar ver ben 15 milyon. Zarar ettiğim bir kurum işi. Empathy yap. Hakkaniyet li olmak lazım. Son kez daha soylemis olayim. TOP SENDE
E.G. 05.08.2022 (13.59):	Vicdan yaptın (...) ²⁴⁹
M.B. 05.08.2022 (14.11):	Karar senin dedim. Dostum ???
M.B. 05.08.2022 (14.11):	Ayrıca gerçekleri yazdım. Bencede sen vicdan yapmalısın😊
M.B. 05.08.2022 (14.12):	Vicdan yaptırdın. Demek istedin
M.B. 05.08.2022 (14.12):	😊😊
E.G. 05.08.2022 (14.15):	Abi 2500 de çekilir misin? Son karar
M.B. 05.08.2022 (14.16):	2700 de 2500 ta çok dusk Çarpal en az 2 olmalı Maliyet 1700 zaten
M.B. 05.08.2022 (14.17):	1650
E.G. 05.08.2022 (14.17):	Abi hata var bir yerde armtek de çok yüksek diyor Bende maliyet yok
M.B. 05.08.2022 (14.18):	Hangisi yüksek 1650 mi 2700 mu ?
E.G. 05.08.2022 (14.18):	Toplam fiyata yüksek diyor 2500 İçin dedi
M.B. 05.08.2022 (14.18):	Sanki maliet mi baktı abi 3250 üstü almamız lazım
E.G. 05.08.2022 (14.21):	Abi 1300 maliyet varmış İki taraftan da teyit aldım
M.B. 05.08.2022 (14.21):	İki? Kimler
E.G. 05.08.2022 (14.22):	Armtek ve eva
M.B. 05.08.2022 (14.23):	Abi 80 küsür köşk var
M.B. 05.08.2022 (14.23):	Nasıl 1300
M.B. 05.08.2022 (14.23):	Donanımlı köşk 15 bin usd mi olur
M.B. 05.08.2022 (14.23):	Trafo 50 küsür tane
M.B. 05.08.2022 (14.23):	Bence 3 e yakın almali
E.G. 05.08.2022 (14.23):	Abi (.....) abi tedirgin oldu, 2500 e cikti
M.B. 05.08.2022 (14.24):	Cekti mi
M.B. 05.08.2022 (14.24):	Ciktimi
E.G. 05.08.2022 (14.24):	Evet
E.G. 05.08.2022 (14.24):	2500 de alayım dedi
E.G. 05.08.2022 (14.24):	Sen 2700 de çekilirsin
M.B. 05.08.2022 (14.24):	Sen ?
M.B. 05.08.2022 (14.24):	2750
M.B. 05.08.2022 (14.24):	?
M.B. 05.08.2022 (14.24):	Mi

²⁴⁹ Argo ifade kullanılmıştır.

E.G. 05.08.2022 (14.25):	Ben de 2560 gibi
M.B. 05.08.2022 (14.25):	Ben 2550 diyecektin o zaman
E.G. 05.08.2022 (14.25):	Vicdanımı körelttim
E.G. 05.08.2022 (14.25):	Sayısal eriye odaklandım
M.B. 05.08.2022 (14.25):	Iste gerçeklerle yasmak lazım
E.G. 05.08.2022 (14.26):	Abi ben 2560 ile ikinci oluyorum. Seni de seviyorum
M.B. 05.08.2022 (14.27):	Dosya ya teklif cetvelini koymamissiniz
M.B. 05.08.2022 (14.27):	Ben 2570 te çekilirim ok
M.B. 05.08.2022 (14.28):	Flash a koymamsisiniz
M.B. 05.08.2022 (14.28):	Yani
E.G. 05.08.2022 (14.28):	O ne deme
M.B. 05.08.2022 (14.28):	Astor eksik teklof cetveli
M.B. 05.08.2022 (14.28):	Dosya ya koymuşsun umzalı
E.G. 05.08.2022 (14.28):	Eklemler artık
E.G. 05.08.2022 (14.28):	Eklerler artık
M.B. 05.08.2022 (14.28):	Ama tarayıp flaş a koymanız lazım di
E.G. 05.08.2022 (14.41):	Abii
E.G. 05.08.2022 (14.41):	☺
E.G. 05.08.2022 (14.42):	(.....) abi
M.B. 05.08.2022 (14.42):	Efendim
E.G. 05.08.2022 (14.43):	Çekilmedin
M.B. 05.08.2022 (14.43):	O kadar yüksek olmayım iste
M.B. 05.08.2022 (14.43):	3. Oluyorum
M.B. 05.08.2022 (14.43):	2575
M.B. 05.08.2022 (14.43):	Olmazmi
E.G. 05.08.2022 (14.45):	Abi artık çekilsen
M.B. 05.08.2022 (14.46):	Ok
M.B. 05.08.2022 (14.46):	Lan çok fena borclandinn

(269) **Delil MON/7:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile MONOKON Teknik Danışmanı (.....) (İ.D.) arasında geçen ve dosya kapsamında SEDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 05.08.2022 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.M.A. 05.08.2022 (15.41):	
İ.D. 05.08.2022 (15.42):	Arkadaş bi bizmiyiz bahtsız ...
H.M.A. 05.08.2022 (15.43):	Wallahi

	Ulusoy YEDAŞ I bastırıyor o zaman
İ.D. 05.08.2022 (15.44):	Büyük ıgtimalle

- (270) **Delil MON/8:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) arasında geçen ve dosya kapsamında TOROSLAR ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 01.03.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 01.03.2023 (16.20):	Abi Toroslar edas in 1600 kva 6.4 kosk 20 ad 38.000 usd ve uzeri 1000 kva 6.4 kosk 10 ad 35.000 usd uzeri Fiyat cikabilirmisin
M.B. 01.03.2023 (16.21):	Teslim : 30-45 gun
H.M.A. 01.03.2023 (16.22):	Buna benzer teklif geldi geçen hafta Gönderdik ama rakamları hatırlamıyorum
M.B. 01.03.2023 (16.22):	Onu aldılar bu yeni talep
H.M.A. 01.03.2023 (16.24):	Onu kimden aldılar ki
M.B. 01.03.2023 (16.41):	Mevcut Sozlesmelerden sip ²⁵⁰ geçiyorlar deprem olduğu için afet kapsiminda epdk dan parasini özel olarak alacakları için fiyat istiyorlar. Dusuk fiyat szilesme yapanlara yansiyor . Espri bu
H.M.A. 01.03.2023 (16.25):	Anladım

- (271) **Delil ATS/2:** ATS'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, ATS Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (İ.H.M.) ile ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü (.....) (E.G.) arasında geçen 20.03.2023 tarihli yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

İ.H.M. 20.03.2023 (11.17):	Müdürüm gitişim ²⁵¹ ikinci olacam diyor

- (272) **Delil ATS/3:** ATS'de yapılan yerinde incelemede elde edilen, ATS Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (İ.H.M.) ile ASTOR Yurtiçi Satış Yöneticisi (.....) (E.İ.) arasında geçen 20.03.2023 tarihli yazışmada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

İ.H.M. 20.03.2023 (11.22):	2800 usd çok yüksek Nerede duralım
E.İ. 20.03.2023 (11.23):	2800lerde çekilelim tekrar pazarlık yaparlar diyotlar
İ.H.M. 20.03.2023 (11.23):	Kimse çekilmiyor
E.İ. 20.03.2023 (11.23):	Ok biziz 2. Çekilecek Yavaştan alın
İ.H.M. 20.03.2023 (11.24):	☹☹☹ Hepiniz delisiniz
E.İ. 20.03.2023 (11.25):	Vallahi yaaa Ortalık bi anda yangın yerine donuyo ☹
İ.H.M. 20.03.2023 (11.25):	Severim Ama işi vermezler
E.İ. 20.03.2023 (11.26):	Kendileri bilir alamazsa bize seker
İ.H.M. 20.03.2023 (11.35):	2300 usd ye kadar gidiyor um
E.İ. 20.03.2023 (11.36):	İnmeyin

²⁵⁰ Siparişin kısaltması olduğu değerlendirilmektedir.

²⁵¹ Söz konusu ifade ile GESAN kastedilmektedir.

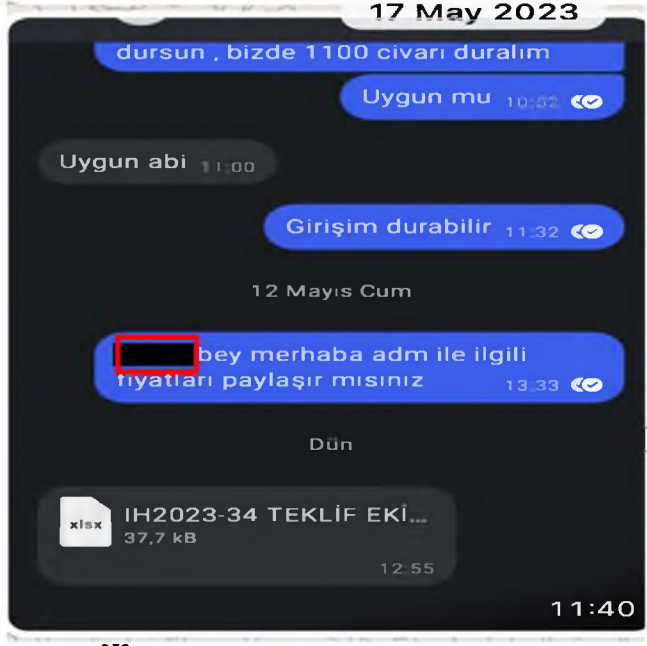
- (273) **Delil MON/9:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile GESAN Genel Müdürü (.....) (M.B.) arasında geçen 15.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

M.B. 15.05.2023 (16.44):	[İletildi]: 13:24 Girişim Elk Europower 15.05.2023 16:44 Tüm Medya ASTOR ENERJİ A.Ş. 15.05.2023 Konu: Döviz kuru bilgileri hakkında, Sayı: 15052023 Değerli Bayım; Ülkemizde enflasyonist bir süreç, TCMB ve banka kurulları arasında ciddi fiyat farkları yaşanmaktadır. Sizlere daha iyi, hızlı ve sürdürülebilir hizmet verabilmek adına kur farkları dengeli bir seviye üzerine kadar satış süreçlerimizde serbesti fiyatına göre fiyat almaktayız. Bur referans olarak, aşağıda bir bilgi bulunuz. Altınbayrak'ın hafta içi günlük saat 10.00'de yayınladığı döviz satış kuru geçerli olacaktır. Teklif ve sipariş mübayedelerimiz bu doğrultuda revize ederek dikkate almanızı rica ederiz. Değerli supportlerinizi bekler. Hizmetinizde başardık olursak; Teşekkür ederiz. https://www.altinbayrak.com.tr/altinbayrak/urunler/doviz Adres: ASD 3.058 Akıllı Mah. 2001 Cad. No: 3 Sancaktepe/ANKARA Tel: 0 312 247 073 Nö (Pbx) Fax: 0 312 247 0034 Web: www.altinbayrak.com.tr E-Posta: info@altinbayrak.com.tr
H.M.A. 15.05.2023 (16.53):	Teşekkür ederim

- (274) **Delil MON/10:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile MONOKON Teknik Danışmanı (.....) (İ.D.) arasında geçen ve dosya kapsamında ADM EDAŞ ihalesi hakkında olduğu tespit edilen 17.05.2023 tarihli WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.M.A. 17.05.2023 (11.34):	(.....) ²⁵² arar (.....) arasın 13 adet bina teklifi size geldi mi diye
İ.D. 17.05.2023 (11.38):	Onunla uğraşıyoruz
H.M.A. 17.05.2023 (11.38):	Haberim yok dedim
İ.D. 17.05.2023 (11.38):	Pano oranın
H.M.A. 17.05.2023 (11.38):	Dünkü ihale noldu
İ.D. 17.05.2023 (11.39):	Katılmadık Senin mesajı yeni gördüm

²⁵² Bahsi geçen kişinin GESAN Genel Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

İ.D. 17.05.2023 (11.40):	 (.....)lar²⁵³ ile bu işi çözmemiz lazım
İ.D. 17.05.2023 (11.41):	Dün bana cenazedeyim mavalı okuyor
H.M.A. 17.05.2023 (11.41):	Ne yaptı
İ.D. 17.05.2023 (11.41):	Cuma fiyat istedik teminat mektubu çıkarmak için
İ.D. 17.05.2023 (11.42):	İhale günü fiyat atıyor
H.M.A. 17.05.2023 (11.43):	Dönünce toplantı ya bastıralım
İ.D. 17.05.2023 (11.43):	Gaz yalıtımlı 3 paket vardı Zaten yetiştirezdik ihale dosyasını
H.M.A. 17.05.2023 (11.44):	Biz yine sizden kaynaklı diye üste çıkalım
İ.D. 17.05.2023 (11.38):	Aynen Ben arasa fiyat veriyorum
H.M.A. 17.05.2023 (11.44):	Bundan sonra fiyat gelmezse kendi fiyatımızla gireceğiz diyelim Tamam
İ.D. 17.05.2023 (11.45):	tredaş ile görüştük bölebiliriz diyorlar zaten 160 hücre var Dutar hayırlı olsun dedi
H.M.A. 17.05.2023 (11.48):	Tredaşa neden bölüyoruz Yedaş'a Arasa Sorun desek çözüm olur mu
İ.D. 17.05.2023 (11.49):	Söyledim (.....) birazdan arayacsk stok miktarlarımızı söyleyecek
H.M.A. 17.05.2023 (11.50):	👍

(275) **Delil MON/11:** MONOKON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen, MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı (.....) (H.M.A.) ile MONOKON Teknik Danışmanı (.....) (İ.D.) arasında geçen ve hangi tarihte yapıldığı belirlenemeyen WhatsApp görüşmesinde aşağıdaki yazışmalar yer almaktadır:

H.M.A. (20.44):	Hacim Uçakta yanımda kim vardı bil bakalım😊
İ.D. (20.44):	Kim

²⁵³ ASTOR Yurt İçi Satış Müdürü (.....)'ün kastedildiği değerlendirilmektedir.

	(.....) mi
H.M.A. (20.45):	Astor (.....) Büyük patron
İ.D. (20.45):	Hadi ya
H.M.A. (20.45):	(.....)'in abisi
İ.D. (20.45):	Kompenenti bağlasaydın
H.M.A. (20.46):	Girişim ile biz istesek size iş bırakmayız diyor Kompenenti biz kendimize yetiştiremiyoruz der Dönünce bakalım dedi
İ.D. (20.47):	Zor yani
H.M.A. (20.48):	Zorlayacağım
İ.D. (20.49):	(.....) herkese rakamı söyledim işlem tmm dedi
H.M.A. (20.49):	Hadi hayırlısı Kaçta çıkıyorsunuz
İ.D. (20.50):	11 30 a aldılar yüz yüze patronla görüşecekmışiz 7 30 da çıkacaz
H.M.A. (20.50):	İndirim yapacakmısın
İ.D. (20.51):	Sembolik yaparız
İ.D. (20.52):	Zaten iyi fiyat vermiştik diyeceğim
H.M.A. (20.52):	Sembolik te olsa yapmak lazım
İ.D. (20.53):	Yapacaz artık
H.M.A. (20.53):	(.....) bizi geçen sene ki iş için çok yordu Ondan zaten iyi fiyat çalıştık demek lazım herhalde

İ.4.2.2.2 Aktif İşbirliği Başvurusuna İlişkin Olarak Gerçekleştirilen Toplantıda Elde Edilen Bilgiler

(276) Aktif işbirliği başvurusuna ilişkin gerçekleştirilen toplantıda soruşturma ile ilgili olarak ARMTEK yetkilileri tarafından;

- "... 2019 yılının sonlarına doğru ARMTEK, ASTOR, EUROPOWER ve ULUSOY olmak üzere dört şirketin ihalelerde danışıklı hareket etmeye karar verdiği, anlaşma sonrasında dört şirketin fiyatları yükseltmeye başladığı ve bu süreçte EKOS, EVA ve MONOKON olmak üzere üç firmanın daha anlaşmaya dâhil olmak istediği, dolayısıyla bahsi geçen yedi firmanın dağıtım ihalelerinde danışıklı hareket ettiği, Delil 19'da yer alan ve teşebbüsler arası ihale paylaşımlarını konu edinen Excel dosyasının da bu paylaşımları gösterdiği, ilaveten tutanak ekinde de yer verildiği üzere başkaca paylaşım tablolarının da Kuruma sunulduğu,
- ASTOR ve EUROPOWER arasında ciddi bir dayanışmanın bulunduğu ve aralarında anlaştıkları ihalede diğer rakipler elendiğinde ihaleyi kazanması hususunda mutabakatın sağlandığı taraf için diğer teşebbüsün ihaleden çekildiği, böylece ihalenin yüksek fiyatlar ile kazanıldığı,
- 2019-2020 yıllarında sektörde çok ciddi bir rekabetin olduğu, karı artırmak için 2019 yılının sonunda teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmaya karar verdiği,
- Yapılan anlaşma kapsamında 2021 yılında fiyatların yükseldiği ve bu durumun sektörde ciddi bir memnuniyete neden olduğu,
- Bu kapsamda sektörün güçlü oyuncularını olan ARMTEK, ASTOR, EUROPOWER ve ULUSOY arasında bir anlaşmanın yapıldığı, bu süreçte ARMTEK'in çok güçlü bir oyuncu olmadığı, ancak BEDAŞ, ÇEDAŞ ve

AKDENİZ EDAŞ'ın ortağı olmasından dolayı söz konusu anlaşmaya dâhil edildiği,

- *Anlaşma toplantılarına ASTOR'dan (.....)'in ve (.....)'in, EUROPOWER'dan (.....)'in, ULUSOY'dan (.....)'ün, ARMTEK'ten (.....)'nin katıldığı,*
- *Konya Elektrik Mühendisleri Odasında aktif yapısından dolayı bölgede çok fazla taahhüt işi alan (.....)'nun şirketi olan MONOKON'un ilerleyen dönemlerde hücre üretimi alanında faaliyet göstermeye başladığı ve TEDAŞ onaylı bir firma olmaya başladıktan sonra mevzubahis anlaşmaya MONOKON'un da taraf olmak istediği, anlaşmaya dâhil edilmemesi durumunda rekabetçi fiyatlarla ihalelere gireceğini belirttiği ve böylece bu dört firmanın sektörde fiyatları yükseltmesi sonucu sektördeki küçük oyunculardan EKOS, EVA ve MONOKON firmalarının da söz konusu anlaşmaya dâhil olmak istedikleri,*
- *Bu kapsamda anlaşma toplantılarına EVA adına (.....)'in, MONOKON adına (.....)'nun, EKOS adına ise (.....)'in katıldığı,*
- *Anlaşma kapsamında ARMTEK'in ortağı olduğu dağıtım şirketlerinin düzenlediği ihaleler ARMTEK'e bırakılarak anlaşmanın sağlandığı, bu sebeple diğer bölgeler bakımından ARMTEK'e daha az oranla alım hakkı verildiği, ARMTEK'in ortaklığının bulunduğu dağıtım bölgelerinin tabloda yer almadığı, dolayısıyla hesaba dâhil edilmediği ve doğrudan ARMTEK'e bırakıldığı,*
- *Bu kapsamda düzenlenecek ihalelerin yaklaşık %33'ünün ASTOR, yaklaşık %32'sinin ULUSOY, yaklaşık %20'sinin EUROPOWER ve yaklaşık %15'inin de ARMTEK tarafından kazanılması hususunda anlaşmanın sağlandığı, küçük oyuncular bakımından ihale kazanma oranının ise sırasıyla EKOS, EVA ve MONOKON olarak belirlendiği,*
- *(.....)*
- *Dağıtım tarafında hücre ve beton köşk ürünlerinde anlaşmanın bahsi geçen teşebbüsler²⁵⁴ arasında yapıldığı,*
- *İhalelere ilişkin paylaşımda, anlaşma taraflarının piyasa gücünün dikkate alındığı,*
- *Küçük ölçekli teşebbüslerin sektörde bir uzlaşa olduğunu ürün fiyatlarındaki artışlardan anlamış olduğu,*
- *2022 yılında dolar ile alım kararının da anlaşma kapsamında birlikte alınan bir karar olduğu, bu durumun tutanak ekinde sunulan ortalama fiyat çalışmalarından görülebileceği,*
- *2022 yılında yapılan anlaşmalara ULUSOY'un da katıldığı, ULUSOY'u temsilen toplantılara sadece (.....)'ün katılım göstermesi nedeniyle (.....)'ün ULUSOY'dan ayrılması akabinde tahminen bir yıl süre ile danışıklı harekete devam etme noktasında eski çalışanları ikna ederek anlaşmanın devamının sağlandığı, ancak anlaşma için yapılan toplantılara ULUSOY'un katılım göstermediği, ilerleyen süreçte ULUSOY'un bu masada olmayacağını belirttiği ancak sektördeki anlaşmanın varlığını bilerek, anlaşmayı bozucu/rekabeti sağlayıcı herhangi bir fiyat teklifinde de bulunmadığı, kartel ile yükseltilecek piyasa fiyatları ile ihalelerde var olmaya devam ettiği,*

²⁵⁴ ARMTEK, ASTOR, EVA, EKOS, GESAN, MONOKON ve ULUSOY kastedilmektedir.

- Bu kapsamda EK-2'de yer alan dosyaların ULUSOY yetkilisi (.....) tarafından hazırlanarak teşebbüslere sunulduğu,
- Anlaşma kayıtlarını tutan ve hesaplamaları yapan kişinin (.....) olduğu,
- ÇALIK EDAŞ²⁵⁵'in anlaşmaya göre MONOKON'a bırakıldığı, fakat paylaşım aykırı şekilde ARMTEK'in ÇALIK EDAŞ'ı kazanması akabinde ARMTEK ile MONOKON arasında problem yaşandığı, ancak anlaşmaya yine de devam edildiği,
- İhalelerde hangi teşebbüsün ikinci olacağı hususunun çoğunlukla anlaşmanın bir diğer konusu olduğu, eksik belge vb. nedenlerle birinci teşebbüs elendiğinde iş ikinci teşebbüse verildiği için küçük oyuncuların olduğu ihalelerde anlaşma tarafı büyük teşebbüsler küçük teşebbüslerin elenme ihtimali ya da ihalenin bölünme ihtimaline karşın ikinci olmak için de uzlaşma içine girdikleri, kimin ikinci olacağı konusunda yapılan anlaşmanın da ihalenin ikinci sıradaki teşebbüse bırakıldığı bir senaryoda fiyatların yükseltilmesini sağladığı ve
- Rekabet Kurumunun müdahalesinden sonra fiyatlarda kayda değer bir düşüş olduğunun görüldüğü, bu durumun dağıtım trafoları bakımından özel sektöre de sirayet ettiği

ifade edilmiştir.

I.5. Değerlendirme

I.5.1. İlgili Mevzuat Hükümleri, İçtihat ve Kartel Kavramı

- (277) 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Piyasaların denetimi ve dış ticaretin düzenlenmesi" başlıklı 167. maddesinin birinci fıkrası;

"Devlet, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiilî veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler."

hükmünü amirdir.

- (278) Anılan maddenin gerekçesinde şu ifadeler bulunmaktadır:

"Bu madde Devlete üç görev yüklemektedir.

Birincisi, özel teşebbüsün rekabet koşulları içinde yararlı yönde gelişmesine yardımcı olacaktır. Rekabet koşullarını sağlamanın tabii sonucu ise, buna bağlı olan diğer iki görevdir.

(...)

Üçüncüsü, tekel teşkil etmemekle beraber, tekel oluşturmamayan üretim ve hizmet kuruluşlarının fiyat anlaşmaları, üretim hataları, coğrafi bölge paylaşma ve benzeri suretlerde gerçekleştirecekleri karteller de yasaklanmıştır.

Piyasaların bu şekilde denetlenmesindeki zorunluluk, bu denetlemenin Anayasal bir direktif olarak düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır.

Rekabetin ortadan kalktığı, tekellerin ve kartellerin fiyatları oluşturduğu ve etkilediği üretim-fiyat çizgisinin dışına da taşırabildiği bir toplum olmanın sakıncaları önlenmek istenmiştir."

²⁵⁵ Söz konusu teşebbüsün ticaret ünvanı Çalık Elektrik Dağıtım AŞ'dir.

(279) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde ise kanun koyucu şu düzenlemelere yer vermiştir:

“Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır..

Bu haller, özellikle şunlardır:

a) Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

b) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

(...)”

(280) 4054 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 4. maddesinin ilk fıkrasının temel amacı, rekabetin gereği olarak her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bağımsız bir ekonomik birim olarak belirlemesidir. Rekabet, ülkede bulunan kıt kaynakların etkin kullanımını ve bu kaynakların toplumsal ihtiyaçlara göre etkili bir şekilde dağılımını sağlamaktadır. Ancak rekabeti bozucu nitelikteki anlaşmaların varlığı halinde, teşebbüslerin bağımsız davranışlarının yerini anlaşma taraflarının ortak çıkarlarına hizmet eden koordineli davranışlar almaktadır. Bu tür anlaşmalar, piyasa ekonomisinden elde edilmesi beklenen faydaları azaltarak kaynakların etkinsiz kullanılmasına ve oluşan toplam refahın piyasadaki aktörlere hak etmedikleri oranda dağılmasına yol açmaktadır. Diğer bir deyişle, bu tür anlaşmalara taraf olan teşebbüsler, normal rekabet şartları içinde elde edemeyecekleri kârlara ulaşarak bu ekonomik faaliyetlerle yaratılan refahın çoğunu kendilerine aktarma olanağına sahip olmakta, sosyal refah kayıplarına yol açmakta ve piyasa ekonomisinin sağlıklı bir şekilde işlemesini engellemektedir.

(281) Piyasadaki rekabetin devamını sağlayabilmek ve rekabeti sürdürülebilir kılmak amacıyla rekabet düzeninin bozulmasına sebebiyet veren bu tür iş birliklerinin tespit edilmesi ve engellenmesi gerekmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi incelendiğinde, bu amaçla, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararının yasaklandığı görülmektedir. Üstelik sözü edilen kavramlara yönelik olarak Kanun'da herhangi bir tanıma yer verilmediğinden anlaşma ve uyumlu eylem kavramlarının oldukça geniş yorumlanabileceği anlaşılmaktadır.

(282) Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde; *“Bu Kanunun amacı rekabetin korunması olduğuna göre, rekabeti engelleyici, kısıtlayıcı veya bozucu teşebbüsler arası anlaşma ve uygulamaların yasaklanması gerekir. Maddenin amacı bakımından anlaşma, medeni hukukun geçerlilik koşullarına uymasa bile tarafların kendilerini bağlı hissettikleri her türlü uzlaşma ya da uyuşma anlamında kullanılmıştır. Anlaşmanın yazılı veya sözlü olmasının önemi yoktur.”* denilmek suretiyle, rekabet hukukunda *“anlaşma”* kavramının borçlar hukukundaki *“sözleşme”* kavramından daha geniş bir kavram olduğuna dikkat çekilmekte ve bağlayıcı olma, yazılı şekil, yükümlülüklerin ifa edilmemesi halinde uygulanacak yaptırımın düzenlenmesi yahut yürürlük koşulları gibi herhangi bir şekil şartı aranmamaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 4.

maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı için teşebbüsler arasında aynı yönde bir irade uyuşmasının ya da mutabakatın bulunması yeterlidir.

- (283) Uyumlu eylem kavramına ilişkin olarak ise 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde "...Teşebbüsler arasında bir anlaşmanın varlığı tesbit edilemese bile teşebbüsler arasında kendi bağımsız davranışları yerine geçen bir koordinasyon veya pratik bir işbirliği sağlayan doğrudan veya dolaylı ilişkiler de eğer aynı sonucu doğuruyorsa yasaklanmıştır. Böylece teşebbüslerin kanuna karşı hile yolu ile rekabeti sınırlayıcı uygulamaları meşru göstermeleri engellenmek istenmiştir..." ifadeleri yer almaktadır. Böylelikle, anlaşma düzeyine ulaşmamakla birlikte teşebbüslerin ticari davranışlarını koordine etmelerini kolaylaştıran bilinçli iş birlikleri de Kanun'un 4. maddesinin kapsamına girmektedir.
- (284) Bu bakımdan, rekabet hukukunda, teşebbüsler arasındaki irade uyuşmasının hukuka uygun veya aykırı olmasının değerlendirilmesinde danışıklılığın dışa yansıma şeklini esas alan bir ayrıma gidilmemektedir²⁵⁶. Zira "anlaşma", "teşebbüs birliği kararları" ve "uyumlu eylem" tanımları, subjektif bir bakış açısından, aynı doğaya sahip ve birbirlerinden yalnızca yoğunlukları ve dışa yansıma şekilleri bakımından ayrılabilen danışıklı hareketin [bütün] türlerini kapsamayı amaçlamaktadır.²⁵⁷ Yine, Avrupa Birliği Komisyonu'nun (Komisyon) Yatay İşbirliği Anlaşmalarına İlişkin Rehberi'nin (*Guidelines on The Applicability of Article 101 of The Treaty on The Functioning of The European Union to Horizontal Co-Operation Agreements*) amaç ve kapsam bölümüne bakıldığında anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının bir bütün halinde "anlaşma" (*agreement*) olarak anıldığı görülmektedir.
- (285) Doktrinde de "anlaşma", "uyumlu eylem" ve "teşebbüs birliği kararları" kavramlarının birbirlerini kapsayacak şekilde kullanıldığı, anılan kavramlar hakkında açık bir ayrıma gidilmesinin gerekli olmadığı, genel itibarıyla söz konusu teşebbüs davranışlarının bağımsız bir şekilde mi yoksa iş birliği şeklinde mi gerçekleştiğine yönelik bir ayrım yaratma eğiliminin söz konusu olduğu belirtilmektedir²⁵⁸.
- (286) Uzun bir zamana yayılan karmaşık ihlaller bakımından, her durumda anlaşmanın hangi şekilde dışa yansıdığının tespit edilmesi beklenmemektedir. Anlaşma ve uyumlu eylem kavramları birçok durumda iç içe geçmiş kavramlardır. Uzlaşının, anlaşma veya uyumlu eylem olarak nitelendirilebilecek çeşitli dışa yansıma biçimlerini gösterebileceği göz önüne alındığında, anlaşma ve uyumlu eylem arasında gerçekçi biçimde ayrıma gidilmesi mümkün olmayabilecektir²⁵⁹. Bu kapsamda, bir zaman diliminde teşebbüsler arasında yaygın olarak gerçekleşen anlaşma ve/veya uyumlu eylem görünümündeki davranışlar bir bütün olarak rekabete aykırı uzlaşi olarak değerlendirilmektedir²⁶⁰. İlerleyen bölümlerde de anlaşma ve uyumlu eylem kavramlarını karşılayacak şekilde uzlaşi kavramı kullanılacaktır.
- (287) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir başka ilke, anılan madde kapsamına giren uygulamaların amaç veya etki

²⁵⁶ Kurulun 15.12.2022 tarihli ve 22-55/863-357 sayılı *Tedarik* kararı; 30.12.2020 tarihli ve 20-57/798-355 sayılı *Maske* kararı; ayrıca bkz. Case C-49/92 P *Commission v Anic Partecipazioni* [1999] ECR I-4125, para. 118-125

²⁵⁷ Kurulun 25.04.2022 tarihli ve 22-19/310-135 sayılı *Yem* kararı; Case C-8/08 *T-Mobile Netherlands BV & ors* [2009]

²⁵⁸ Lorenz 2013, *An Introduction to EU Competition Law*, s. 75-76

²⁵⁹ Case COMP/39406 - *Marine Hoses* [2009], para. 259

²⁶⁰ Kurulun 01.07.2021 tarihli ve 21-33/446-222 sayılı *Ecza Depoları* kararı; Case C-105/04 P *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v Commission*, [2006] ECR I-08725, para. 162-163

unsurlarından sadece birini barındırmasının Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılması için yeterli kabul edilmesidir. Dolayısıyla rekabeti kısıtlama amacı taşıyan uzlaşılarda varlığı halinde ihlalin gerçekleşmesi için bu uzlaşının uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi veya bu etkilerin ispatı aranmamaktadır. Fiyat tespiti, arz kısıtlaması, pazar veya müşteri paylaşımı gibi açık kısıtlamaların ise amacı itibarıyla rekabeti kısıtlayıcı oldukları kabul edilmektedir. Bu çerçevede söz konusu kısıtlamaları içeren uzlaşılarda rekabeti kısıtlamasının kuvvetle muhtemel olduğu kabul edildiği için, bu tür anlaşmalar, pazardaki mevcut veya potansiyel etkilerinin incelenmesine gerek görülmeksizin yasaklanmaktadır²⁶¹.

- (288) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanması bakımından önem arz eden bir başka ilke, teşebbüsler arasında gerçekleşen iletişimi gösteren delillerin değerlendirilmesine ilişkindir. Rekabet hukuku uygulamasında hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Bu çerçevede ihlalin varlığı yahut hangi teşebbüslerin ihlale taraf olduğu değerlendirilirken, elde edilen delillerin sayısından ziyade bu delillerin nitelik itibarıyla ihlali ispatlamaya yeterli olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Dolayısıyla kimi hallerde tek bir delil dahi ihlal iddiasının ispatı için yeterli kabul edilebilmektedir.
- (289) Delillerin değerlendirilmesi bakımından dikkate alınması gereken bir başka husus, mevcut delillerin ispat gücü ölçülürken her bir delilin münferit olarak ispat kabiliyetini haiz olmasının zorunlu olmaması, diğer bir ifadeyle delillerin bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekliliğidir. Zira rekabete aykırı uzlaşının ispatında birincil delillerin yanı sıra ispat gücü görece düşük olan iletişim delilleri ve iktisadi deliller de kullanılabilmektedir. Bu çerçevede her bir delilin konu, süre, taraflar gibi ihlalin tüm unsurlarını içermesi gerekmemekte, birbirleriyle tutarlı olmaları koşuluyla, delillerin bir bütün olarak söz konusu unsurları ortaya koymalarının yeterli olduğu kabul edilmektedir²⁶².
- (290) Teşebbüsler arasındaki iletişimle veya iletişimi sağlayan uygulamalarla ve davranışlarla, teşebbüslerin gelecekteki davranışlarına yönelik belirsizliğin azalması durumunda teşebbüs davranışının bağımsız değil koordineli olduğu değerlendirilmekte, salt bu nitelikteki davranışla dahi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılabilir. Bu bağlamda, özellikle fiyat, ihalelerde sunulan fiyat teklifleri, arz miktarı gibi rekabete duyarlı stratejik verilere ilişkin bilgiler içeren iletişim, rakiplere tek taraflı olarak sunulduğunda dahi rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmektedir. Nitekim belirtilen nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, rekabeti sınırlayıcı bir uzlaşının tarafı olmayacağını derhal ve açıkça karşı tarafa bildirmediği sürece uzlaşya zımnen irade göstermiş sayılmaktadır. Zira rakiplerinden, değinilen unsurları taşıyan bir ileti alan teşebbüsün, kendi ticari politikalarını belirlerken, sözü edilen bilgiler yokmuş gibi davranamayacağı ve bunları zımni olarak dikkate aldığı karine olarak kabul edilmektedir²⁶³.

²⁶¹ Danıştay 13. Dairesinin 16.12.2015 tarihli, E.2015/4548, K.2015/4616 sayılı kararı; Danıştay 13. Dairesinin 06.04.2017 tarihli, E.2011/3814, K.2017/958 sayılı kararı; Kurulun 7.3.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı kararı *Banka-İ* kararı, s. 102; Kurulun 18.04.2011 tarihli ve 11-24/464-139 sayılı *Otomotiv* kararı, s. 26, 57; Kurulun 18.02.2016 tarihli ve 16-05/117-52 sayılı *Sinop Hazır Beton* kararı, para. 62-63; Kurulun 21.11.2016 tarihli ve 16-40/662-296 sayılı *Antalya Tur Operatörleri* kararı, para. 305; Kurulun 28.10.2021 tarihli ve 21-53/747-360 sayılı *Perakende* kararı, para. 293-295.

²⁶² Kurulun 24.02.2022 tarihli ve 22-10/152-62 sayılı *Hastane* kararı.

²⁶³ Kurulun 09.01.2020 tarihli ve 20-03/28-12 sayılı *Burdur Otogaz* kararı, para. 176; Kurulun 07.01.2021 tarihli ve 21-01/18-8 sayılı *Buğday Unu* kararı, para. 343; Kurulun 01.07.2021 tarihli ve 21-33/446-222

- (291) Bu türden bilgi değişimleri; fiyat tespiti, müşteri paylaşımı, arzın kısıtlanması gibi belli bir davranışa yönelik olarak teşebbüsler arasında yapılmış bir anlaşmanın ve/veya uyumlu eylemin unsuru, delili veya göstergesi olabileceği gibi; teşebbüsler arasındaki anlaşmanın ve/veya uyumlu eylemin bizatihi konusu da olabilmektedir²⁶⁴. Teşebbüslerin üzerinde anlaşılan kurallara uyup uymadığının takibini sağlayarak rekabete aykırı uzlaşının işleyişini kolaylaştıran bilgi değişimleri ise söz konusu uzlaşının bir parçası olarak değerlendirilmektedir.
- (292) Mevcut soruşturmanın konusunu, elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin kamu ihalelerinde ve özel sektör teşebbüsleri tarafından gerçekleştirilen ihalelerde danışıklı hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası oluşturmaktadır. Bu kapsamda, ihalelerin rakipler arasından paylaşılması ve ihalelerde verilecek fiyat tekliflerinin ihale öncesinde ihale katılımcıları ile paylaşılması suretiyle ihalelerde danışıklı hareket etmeye yönelik davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ve ilgili ikincil düzenlemeler çerçevesinde ne şekilde düzenlendiğinin ortaya konulması gerekmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin metninde, tahdidi olmamakla birlikte, yasak kapsamında sayılan hallerden biri "*mal ve hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*" şeklinde ifade olunmuştur.
- (293) Öte yandan 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüsler ile teşebbüs birliklerine veya bu birliklerin üyelerine, nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verileceği; dördüncü fıkrasında, teşebbüs veya teşebbüs birliklerine üçüncü fıkra da belirtilen idarî para cezalarının verilmesi halinde, ihlalde belirleyici etkisi saptanan teşebbüs veya teşebbüs birliği yöneticilerine ya da çalışanlarına teşebbüs veya teşebbüs birliğine verilen cezanın yüzde beşine kadar idarî para cezası verileceği; yedinci fıkrasında ise aynı maddeye göre verilecek idarî para cezalarının tespitinde dikkate alınan hususların, işbirliği halinde para cezasından bağımsızlık veya indirim şartlarının, işbirliğine ilişkin usul ve esasların Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirleneceği hükme bağlanmıştır.
- (294) Bu kapsamda yayımlanan Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde kartel;
- "Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler"*
- şeklinde tanımlanmıştır.
- (295) Kartel kavramı, İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (*Organisation for Economic Cooperation and Development-OECD*)'nin "Açık Kartellerle Etkili Şekilde Mücadele Edilmesine İlişkin Tavsiyesi"nde de "*fiyat tespiti, ihalelerde danışıklı hareket, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, müşterileri, sağlayıcıları, bölgeleri ya da*

sayılı *Ecza Depoları* kararı, para. 64; Kurulun 25.04.2022 tarihli ve 22-19/310-135 sayılı *Yem* kararı, para. 117

²⁶⁴ Kurulun 07.01.2021 tarihli ve 21-01/18-8 sayılı *Buğday Unu* kararı

ticaret kanallarını paylaşmak konusunda rakipler arasında varılan rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem veya düzenlemeler” şeklinde tanımlanmış²⁶⁵ ve kartellerin, “en ciddi rekabet ihlali olduğu” ifade edilmiştir.

- (296) Kartel niteliğini taşıyan ihlaller 2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Öneri Kararlarında ve Soruşturmalarda Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ ile 2021/3 sayılı Rekabeti Kayda Değer Ölçüde Kısıtlamayan Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Teşebbüs Birliği Karar ve Eylemlerine İlişkin Tebliğ kapsamında açık ve ağır rekabet ihlali olarak tanımlanmaktadır.
- (297) Söz konusu dosya bağlamında, kamu idarelerince ve özel teşebbüslerce düzenlenen ihalelere teklif sunulması 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi çerçevesinde değerlendirildiğinde, söz konusu tekliflerin de teşebbüslerce birbirlerinden bağımsız bir şekilde hazırlanması ve ihalede rekabet ortamının özellikle de fiyat rekabetinin oluşması beklenmektedir. İhalelerde danışıklı hareket etmek amacını taşıyan teşebbüsler arasındaki anlaşma ve/veya uyumlu eylem niteliğindeki uzlaşılar, bir ihale süreci ile ürün ya da hizmet almak isteyen alıcılar bakımından fiyatların yükseltilmesi, ihale katılımcıları arasında alıcıların, ihale konusu iş kalemlerinin veya bölgelerin paylaşılması ya da ihale katılımcıları tarafından sağlanan mal veya hizmetlerin kalitesinin düşürülmesi için oluşturulan kartellerdir. Kartel üyeleri, kazanma sırasının belirlenmesi, ihalelerin aralarında paylaşılması, suni olarak ihaleyi kazanan tarafından kaybedenlere pay verilmesi gibi yöntemlerle ihale kartelini yürütmektedir.²⁶⁶ Uzlaşının yürütülmesinde bir teşebbüsün ihaleyi kazanacağından emin olunması amacıyla fiyat tespiti, pazar paylaşımı ve bilgi değişimi gibi yöntemlere de başvurulabilmektedir²⁶⁷.
- (298) Kurum bünyesinde bugüne kadar ihalede danışıklı hareket edildiği iddiasıyla ilgili pek çok inceleme yapılmıştır. 27.02.2001 tarihli ve 01-10/100-24 sayılı²⁶⁸, 24.04.2007 tarihli ve 07-34/349-129 sayılı²⁶⁹, 19.12.2008 tarihli ve 08-74/1180-455 sayılı²⁷⁰, 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı ve 12.03.2020 tarihli ve 20-14/191-97 sayılı kararlar, Kurul tarafından kamu alım piyasalarında danışıklı hareketler yoluyla 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin kartel kurmak suretiyle ihlal edildiğinin tespit edildiği kararlara örnektir.
- (299) Bu örnekler arasında yakın tarihli olan ve kemoterapi ilaç hazırlama ihaleleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin ihalelerde danışıklı hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin değerlendirildiği kararda²⁷¹, kemoterapi ilaç hazırlama alanında faaliyet gösteren bütün teşebbüslerin ortak iradeleri ile somut bir ihalede birlikte hareket ettiklerini gösteren herhangi bir bilgiye

²⁶⁵ OECD (1998), “Recommendation of the Council concerning Effective Action against Hard Core Cartels”, C(98)35/FINAL.

²⁶⁶ Bkz Rekabet Terimleri Sözlüğü, <https://www.rekabet.gov.tr/tr/Savfa/Yayinlar/rekabet-terimleri-sozluqu/terimler-listesi?icerik=933c0617-15d7-4242-b5f1-d00db01be190> (Erişim tarihi: 20.04.2024).

²⁶⁷ BELAMY, C. ve G. CHILD (2018), European Union Law of Competition, s. 391.

²⁶⁸ İlgili kararda içten yanmalı motorların yenilenmesi pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında akdettikleri bir iş birliği protokolü çerçevesinde Altındağ Belediyesi ve BEDAŞ tarafından düzenlenen ihalelerde danışıklı hareket ettikleri tespit edilmiştir.

²⁶⁹ İlgili kararda Siemens Sanayi ve Ticaret AŞ’nin bayileri ile yaptığı sözleşmeler çerçevesinde bir bölgede münhasırlığa sahip olan bayi tarafından kazanılması amacıyla Siemens Sanayi ve Ticaret AŞ’nin bayileri tarafından ihalelerde danışıklı teklif verildiği tespit edilmiştir.

²⁷⁰ İlgili kararda tıbbi sarf malzemeleri ve laboratuvar hizmetleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin devlet hastaneleri tarafından düzenlenen ihalelere ilişkin olarak iletişim içinde bulundukları, ihaleleri paylaştıkları tespit edilmiştir.

²⁷¹ Kurulun 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı *Kemoterapi* kararı.

ve/veya belgeye ulaşılmamıştır. Bununla birlikte özellikle Korulu Grup Sağlık Hizmet İnşaat Taahhüt Makina Temizlik San. ve Tic. Ltd. Şti. (KORULU)'nin taraf olduğu ihalelerde ayrı ayrı ikili ve üçlü anlaşmaların olduğu; 2017/155711 sayılı Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi ihalesi sürecinde KORULU, Oncosem Onkolojik Sistemler San. ve Tic. AŞ (ONCOSEM)/Santek Sağlık Turz. Teks. San. ve Tic. AŞ (SANTEK)²⁷² ve Meditera İthalat ve İhracat AŞ (MEDİTERA)'nin, 2016/109053 sayılı Sağlık Bakanlığı Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi ihalesi sürecindeyse KORULU ve Onkofar Sağlık Ürünleri San. ve Tic. AŞ (ONKOFAR)'nin iş birliği içerisinde hareket ettikleri tespit edilmiştir. Bu kapsamda, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini amaç bakımından ihlal ettikleri sonucuna ulaşılan ONCOSEM, MEDİTERA, ONKOFAR, SANTEK ve KORULU hakkında idari para cezası uygulanmıştır.

- (300) Kurulun 12.03.2020 tarihli ve 20-14/191-97 sayılı kararında ise trafik sinyalizasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin ihalelerde danışıklı teklif vermek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmedikleri değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler ve değerlendirmeler sonucunda sektörde faaliyet gösteren dokuz teşebbüsün, farklı tarihlerde ve farklı ihalelerde olmak üzere ihale bazında farklılaşan rekabete aykırı anlaşmalar içinde oldukları tespit edilmiş ve ilgili teşebbüsler hakkında idari para cezası uygulanmıştır.
- (301) Avrupa Birliği rekabet hukukunda da ihalede danışıklı harekete ilişkin rekabete aykırı uzlaşılardan; ihalelerde en uygun teklife ulaşılmasına ilişkin rekabetçi sürece aykırı olduğu, fiyatların yükselmesine, mal veya hizmet kalitesinde düşüşe neden olduğu kabul edilmektedir²⁷³.
- (302) Komisyonun *Marine Hoses*²⁷⁴ kararında kartel üyesi teşebbüslerin müşterileri tarafından düzenlenen ihaleleri kendi aralarında paylaştıkları tespit edilmiş ve kararda kartel toplantılarında ihaleyi kazanması kararlaştırılan teşebbüsün ihaleyi kazanacağından emin olarak ihaleye katılacağı vurgulanmıştır. Dosya kapsamında denizcilikte kullanılan hortumların üretiminde faaliyet gösteren teşebbüslerin ulaşmak istedikleri pazar paylarını birlikte belirledikleri, ihaleleri ve pazarları kendi aralarında paylaştıkları, rekabete hassas bilgi değişiminde bulundukları ve satış şartlarını birlikte belirledikleri tespit edilmiştir. Komisyon tarafından ihlalin çeşitli unsurlarının denizcilikte kullanılan hortumların fiyatlarının Avrupa'da ve küresel ölçekte artırılması yönündeki rekabete aykırı tek bir amaç çerçevesinde toplandığı değerlendirilmiştir²⁷⁵.
- (303) Komisyonun *Optik Disk Sürücüler*²⁷⁶ kararında, *Dell* ve *Hewlett Packard* tarafından düzenlenen dizüstü ve masaüstü bilgisayarlarda kullanılan optik disk sürücüler ile ilgili alım ihalelerinde sekiz teşebbüsün, teklif verme stratejilerinin, ihale sonuçlarının ve ticari bakımdan diğer hassas bilgilerin koordinasyonu yoluyla rekabetten kaçındıkları tespit edilmiştir. Kararda yoğun bir şekilde belirli ihalelere yönelik olarak gerçekleştirilen iletişimlerin genele yayılan bir kartel anlaşmasının yansıması olduğu vurgulanarak, ihale yöntemleri ve optik disk sürücüsü çeşitleri ihale bazında değişiklik gösterse de bu durumun teşebbüsler arasındaki ortak uzlaşmayı dışlamayacağı

²⁷² ONCOSEM ve SANTEK aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan şirketlerdir.

²⁷³ Notice on tools to fight collusion in public procurement and on guidance on how to apply the related exclusion ground, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0318\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0318(01)&from=EN). Erişim Tarihi: 12.04.2024.

²⁷⁴ Case COMP/39406, *Marine Hoses*, 28.01.2009

²⁷⁵ Agk. para. 289

²⁷⁶ Case AT.39639, *Optical Disc Drives*, 21.10.2015

değerlendirilmiştir²⁷⁷. Ayrıca kararda bir müşteriye yönelik olarak tek başına da ihlal olarak değerlendirilebilecek bir delilin, rekabete aykırı ortak bir amacı göstermesi kaydıyla başka müşterilere yönelik deliller ile birlikte ele alınarak tek bir ihlal sonucuna varılabileceği değerlendirilmiştir²⁷⁸.

- (304) Komisyonun *Perakende Gıda Ambalajı*²⁷⁹ kararında, gıdaların ambalajlanması için kullanılan plastik tepsilerin tedariki sektöründe ayrı coğrafi pazarlarda beş ayrı kartel tespit edilmiştir. Beş kartel arasında bazı maddi farklılıklar bulunmakla birlikte, rekabeti kısıtlamaya yönelik ikili ve çok taraflı toplantılara ve iletişimlere taraf olan teşebbüslerin eylemleri, ihalelere danışıklı teklif verilmesinin yanı sıra aynı zamanda fiyat tespiti, müşteri ve pazar paylaşımı ile rekabete duyarlı bilgi değişimini de içermektedir. Kararda beş kartelin temel amaçlarının; yüksek fiyatları sürdürmek, artan ham madde fiyatlarını koordineli bir şekilde nihai ürüne yansıtmak ve teşebbüsler arasında paylaşılmış olan müşterilere ilişkin var olan durumun korunması olduğu tespiti yapılmıştır.
- (305) OECD'nin *Kamu İhalelerinde İhalelerde Danışıklı Hareket Etme ile Mücadele Rehberi*²⁸⁰'nde ihalelerde danışıklı hareket etme ihlalinin birçok farklı görünümde meydana gelebileceği ve bu ihlal neticesinde merkezi ve yerel yönetimlerin mümkün olan en düşük fiyattan mal ve hizmet alma çabalarının engellenebileceği vurgulanmıştır. Öte yandan ihalelerde danışıklı hareket eden firmaların örtülü teklif verme, teklif vermeme, teklif rotasyonu ve teklif paylaşımı gibi yöntemler benimsedikleri belirtilmiştir. Anılan rehber çerçevesinde, söz konusu yöntemlerin tanımlarına aşağıda yer verilmektedir:
- Örtülü teklif: İhalede danışıklı hareket etme ihlallerinde en sık uygulanan yöntem olduğu belirtilmiştir. Buna göre (i) bir rakibin önceden belirlenen kazanan tarafın teklifinden daha yüksek teklif vermeyi kabul etmesi, (ii) bir rakibin kabul edilemeyecek kadar yüksek olduğu bilinen bir teklif vermesi ve (iii) bir rakibin kabul edilemeyeceğini bildiği özel şartlar ileri sürerek teklif vermesi örtülü teklif olarak tanımlanmıştır.
 - Teklif vermeme: Rakiplerin teklif vermekten kaçınarak veya önceden verilmiş bir teklifi geri alarak, kazanması öngörülen teşebbüsün ihaleyi kazanmasının sağlandığı yöntemdir.
 - Teklif rotasyonu: Bu yöntemde danışıklı davranan teşebbüsler teklif vermeye devam ederler ancak ihaleyi kazanacak rakip teşebbüsler belirli bir sırayla tespit edilir.
 - Teklif paylaşımı: Belirli müşteriler tarafından veya belirli bir coğrafyada yapılan ihalelerde danışıklı davranan teşebbüslerin kendi içlerinde tespit ettikleri paylaşıma göre ihalelere verecekleri teklifi belirlemelerini ifade etmektedir. Bu yöntem pazar paylaşımının farklı bir görünümüdür.
- (306) Bahsi geçen rehberde söz konusu yöntemlerin sınırlı sayıda olmadığı ve ihalelerde danışıklı davranışlarda birden fazla yöntemin aynı anda uygulanabileceği de ifade edilmiştir.

²⁷⁷ Agk. para. 382

²⁷⁸ Agk. para. 385

²⁷⁹ Case AT.39563, Retail Food Packaging, 24.06.2015

²⁸⁰ <https://www.oecd.org/daf/competition/RecommendationOnFightingBidRigging2012.pdf>, (2012)

Erişim Tarihi: 16.04.2024.

- (307) Sonuç olarak, OECD raporları, Komisyon uygulamaları, Türk rekabet hukuku mevzuatı ve Kurul kararları ışığında, ihalelerde danışıklı teklif verilmesi, ihale pazarlarının paylaşılması, rakiplerin fiyat/bölge vb. unsurlar üzerinde anlaşmaları kartel olarak nitelendirilmekte ve bu tip eylemler 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmektedir.

I.5.2. Dosya Konusu Belgelerin Değerlendirilmesi

- (308) Dosya konusunu elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin kamu ihalelerinde ve özel sektör teşebbüsleri tarafından gerçekleştirilen ihalelerde danışıklı hareket etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespiti oluşturmaktadır.
- (309) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca *"Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri"* yasaklanmaktadır. Mezkûr madde hükmü kapsamında rakipler arasındaki rekabeti kısıtlayıcı bir uzlaşa bakımından yapılacak değerlendirmede; öncelikle rakip teşebbüsler arasında bir uzlaşının varlığı tespit edilmekte, sonrasında söz konusu uzlaşının rekabeti kısıtlama amacının veya etkisinin bulunup bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (310) Rekabeti kısıtlayıcı amaç ya da etki söz konusuysa, uzlaşa sonucunda ortaya çıkacak rekabetçi faydaların belirlenmesi, bu faydaların uzlaşının rekabeti kısıtlayıcı etkilerinden daha fazla olup olmadığının ortaya konulması, bir başka ifade ile 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyetten yararlanıp yararlanamayacağının tespit edilmesi gerekmektedir.
- (311) Bu kapsamda işbu bölümde öncelikli olarak TEİAŞ tarafından düzenlenen kamu ihalelerine yönelik, sonrasında özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelere yönelik belgeler değerlendirilmiş, bunun akabinde dosya konusu eylemlere yönelik olarak Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet değerlendirmesi yapılmıştır.

I.5.2.1. TEİAŞ'ın İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi

- (312) TEİAŞ, elektrik iletim şebekesinde oluşan ihtiyaca göre yılda bir ya da birkaç defa güç veya oto transformatörü alım ihalesi düzenlemektedir. Oto transformatörü alım ihaleleri genellikle pazarlık usulü ile gerçekleştirilmekte iken güç transformatörü alım ihaleleri genellikle açık ihale usulü ile gerçekleştirilmektedir²⁸¹. TEİAŞ'ın 2016-2024 yılları arasında düzenlediği güç ve oto transformatörü ihalelerinin tarihlerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

²⁸¹ "TEİAŞ Tarafından Uygulanan Alım Usulleri" başlıklı bölümünde 4734 sayılı Kanun'da öngörülen bu alım usullerine ilişkin detaylı bilgi verilmiştir.

Tablo 18- TEİAŞ Güç ve Oto Transformatörü İhaleleri (2016-2024)

İhale No.	İhale Tarihi	İhaleye Konu Ürün	İhale Usulü
2016/413051	14.12.2016	Güç Transformatörü	Açık İhale
2016/486239	27.12.2016	Güç Transformatörü	Açık İhale
2017/77243	27.03.2017	Güç Transformatörü	Açık İhale
2017/424655	25.10.2017	Güç Transformatörü	Açık İhale
2017/618045	09.01.2018	Oto Transformatörü	Açık İhale
2018/136674	08.05.2018	Oto Transformatörü	Açık İhale
2018/255678	28.05.2018	Oto Transformatörü	Pazarlık
2018/231736	30.05.2018	Oto Transformatörü	Pazarlık
2019/388862	03.10.2019	Güç Transformatörü	Açık İhale
2019/411014	02.10.2019	Oto Transformatörü	Pazarlık
2019/668861	19.12.2019	Oto Transformatörü	Pazarlık
2020/248490	30.06.2020	Güç Transformatörü	Açık İhale
2020/502195	02.10.2020	Oto Transformatörü	Pazarlık
2020/597823	08.12.2020	Güç Transformatörü	Açık İhale
2021/10853	23.02.2021	Güç Transformatörü	Açık İhale
2021/374101	07.07.2021	Oto Transformatörü	Pazarlık
2021/770361	04.01.2022	Güç Transformatörü	Açık İhale
2022/763616	13.09.2022	Güç Transformatörü	Açık İhale
2022/1321783	13.12.2022	Oto Transformatörü	Pazarlık
2023/769747	08.09.2023	Güç Transformatörü	Açık İhale
KAYNAK: TEİAŞ'IN cevabi yazısı			

- (313) Güç transformatörü ihalelerinin katılımcıları genel olarak ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ iken oto transformatörü ihalelerine genellikle ABB, ASTOR ve BEST katılım göstermektedir. GE; 2019 yılından önce hem güç transformatörü hem de oto transformatörü ihalelerine katılmakta iken 2019 yılından sonra herhangi bir TEİAŞ ihalesine katılmamıştır. KONTROLMATİK ise 2020 yılından itibaren TEİAŞ'ın düzenlediği güç transformatörü ihalelerine katılmaktadır. ELTAŞ, 2019 yılında düzenlenen oto transformatörü ihalelerine iştirak etmiş olsa da bu tarihten sonra herhangi bir oto transformatörü ihalesine katılmamıştır. BETA'nın ise 2020 ve 2023 yıllarında birer ihale olmak üzere TEİAŞ ihalelerine sınırlı bir katılımı bulunmaktadır. Söz konusu TEİAŞ ihalelerine ilişkin olarak elde edilen belgeler hakkındaki değerlendirme aşağıda yer almaktadır.
- (314) BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ile ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı arasında 14.12.2016 tarihinde gerçekleştirilen yazışmaya Delil 1'de yer verilmektedir. Yazışma tarihi olan 14.12.2016'da TEİAŞ'ın 34 kalemden oluşan ve 2016/413051 sayılı güç transformatörü alım ihalesi gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. TEİAŞ'tan gelen cevabi yazıda yer alan verilere göre söz konusu ihaleye ABB, ASTOR, BEST, ELTAŞ ve GE katılmıştır. İlgili yazışmada yer alan "Hayırlı olsun güzel olmuş" ifadesinden ve "Nasıl sonuç" sorusu ile buna karşılık olarak verilen "15 sizde" ifadesinden, tarafların bahse konu TEİAŞ ihalesinin sonucuna ilişkin yazıştıkları anlaşılmaktadır. Yazışmada yer alan ve BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı tarafından kalem alınan "Tanıştığımıza çok sevindim Önemliydi", "Yemek için çok teşekkürler Bir dahaki Balıkesir'de" ifadelerinin saat 11.16-11.21 aralığında yazıldığı göz önüne alındığında ASTOR Yönetim Kurulu Başkanının ve BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısının anılan TEİAŞ ihalesinden önce birlikte yemek yedikleri ve bu ilişkinin sürdürülmesi konusunda mutabık kaldıkları anlaşılmaktadır. İlgili belge ASTOR ve BEST yetkililerinin, TEİAŞ ihalelerine ilişkin olarak ihale öncesinde ve/veya ihalenin gerçekleştiği zamanda iletişim içerisinde olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, söz konusu iletişimin teşebbüsler arasında rekabete aykırı bir uzlaşya ilişkin herhangi bir unsur içermemesi, belge tarihinin dosya kapsamında elde edilmiş olan diğer

belgelerden kronolojik olarak önemli ölçüde ayrışması ve Delil 1 ile diğer belgeler arasında bağlantı kurulamaması sebepleriyle Delil 1'in ASTOR ve BEST bakımından ihlal isnadında kullanılamayacağı değerlendirilmektedir.

- (315) Delil 2'de yer alan ve ELTAŞ yetkilileri arasında 24.09.2018 tarihinde geçen yazışmadan; ilgili tarafların yetkililerinin bir toplantı yapmayı planladıkları ve ELTAŞ yetkilisi tarafından toplantıda döviz kuru, ürün tipleri, ürünlerin test aşamaları ile ödeme ve avans konularının konuşulacağını tahmin edildiği görülmektedir. ELTAŞ'ın ve GE'nin birinci yazılı savunmalarında yer alan ifadelerden belgede bahsi geçen toplantının EMSAD tarafından düzenlenen ve yüksek gerilim güç transformatörü imalatı alanında faaliyet gösteren EMSAD üyesi teşebbüslerin katıldığı, yazışma tarihinin bir gün sonrasına tekabül eden 25.09.2018 tarihli toplantı olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu belgedeki yazışmanın tarafları ve tarafların faaliyet alanları göz önüne alındığında, yazışmanın TEİAŞ ihalelerine ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. Delil 2'de yer alan ifadelerden ASTOR, BEST, ELTAŞ ve GE yetkililerinin katıldığı 25.09.2018 tarihli toplantının rekabete aykırı bir iletişim içerdiğine dair bir bulguya ulaşılamamıştır. Nitekim dosya kapsamında ilgili toplantının içeriğini gösterir başkaca bir belge de bulunmamaktadır. Öte yandan, delilden, söz konusu hususlara ilave olarak tarafların geçmiş bir tarihte de bir araya geldikleri ve Delil 2'de yer alan ve ELTAŞ Operasyon Direktörü tarafından kullanılan "(.....)²⁸² *bey gecen sefer anlasalim gibi cumle sarf etmistir*" ifadesinden söz konusu toplantılarda ASTOR tarafından teşebbüsler arasında bir anlaşma zemininin arandığı anlaşılmaktadır. Aşağıda detaylı olarak yer verileceği üzere Delil 3'te ve devamında yer alan yazışmalardan, Delil 2'deki yazışmayı takip eden süreçte ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında söz konusu uzlaşma zemininin sağlandığına ilişkin deliller yer almaktadır. Aşağıda söz konusu delillerin değerlendirilmelerine detaylı olarak yer verilecektir.
- (316) Delil 3'te ASTOR Satış Müdürü tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Başkanına gönderilen 28.09.2019 tarihli mesaj ve bu mesaj kapsamındaki bir Excel çalışma tablosunun fotoğrafı yer almaktadır. İlgili çalışma tablosunda beş farklı transformatör ürününde ve toplamda 83 adet iş kaleminde ASTOR, BEST, ELTAŞ ve ABB'ye ilişkin ürün miktar dağılımı ve ürünlerin ortalama fiyatlar yer almaktadır. Bahse konu tablo, TEİAŞ'ın 03.10.2019 tarihinde 2019/388862 sayılı ile 83 kalemden oluşan güç transformatörü alımı ihalesi gerçekleştirdiği göz önüne alındığında daha da anlamlı hale gelmektedir. TEİAŞ ihalesinden beş gün önce ASTOR yetkilileri arasında paylaşılan Excel çalışma tablosunda yer alan ürün kalemlerinin ve adetlerinin TEİAŞ ihalesine konu ürünlerle ve ürün adetleri ile bire bir aynı olduğu görülmektedir.
- (317) Delil 3'teki Excel çalışma tablosunda dikkat çeken bir diğer husus ürünlerin ortalama fiyatları olarak gösterilen tutarlardır. Söz konusu fiyatların ihale konusu ürünlerin yaklaşık maliyetleri ile karşılaştırmasına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 19- 2019/388862 Sayılı TEİAŞ İhalesi İçin Delil 3'te Yer Alan Ortalama Fiyatların ve TEİAŞ'tan Gelen Cevabi Yazıda Yer Alan Yaklaşık Maliyetlerin Karşılaştırma Tablosu

Ürün	Delil 3'te Yer Alan Ortalama Fiyat (TL)	Yaklaşık Maliyet (TL)
62,5	2.578.000,00	2.578.137,00
100	3.363.000,00	3.663.796,25
62,5 GIS	4.168.000,00	4.168.680,00
100 GIS	3.900.000,00	3.905.917,50
125	6.100.000,00	6.102.265,00

Kaynak: TEİAŞ'tan gelen cevabi yazı ve yerinde incelemelerde elde edilen belgeler

²⁸² ASTOR Genel Müdür Yardımcısı (.....)dır.

- (318) Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde, Delil 3'teki fotoğrafta yer alan ortalama fiyatların ürünlerin ihale öncesi oluşan yaklaşık maliyetleri ile hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. Yaklaşık maliyetler katılımcılara ihale esnasında açıklanmakta olup, ihaleye katılan teşebbüslerin bu açıklama öncesinde yaklaşık maliyeti öğrenme imkânı bulunmamaktadır. TEİAŞ ihaleye çıkmadan önce sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerden yaklaşık maliyetin hesaplanması amacıyla proforma fatura talep etmektedir. Bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda, yaklaşık maliyetin ASTOR tarafından isabetli bir şekilde bilinmesi; ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın ihale öncesinde TEİAŞ'a gönderilecek proforma faturaları birbirleri ile paylaştıklarını ve ihale öncesinde, ihaleci kurum tarafından ihalelerinin rekabetçi kılınması adına doğru tespit edilmesi hayati önem taşıyan yaklaşık maliyetlerin belirlenmesi noktasında da uzlaşma içerisinde olduklarını göstermektedir.
- (319) ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü ile ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı arasında 01.10.2019 tarihinde gerçekleştirilen ve Delil 3'te yer alan yazışma incelendiğinde, BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısının, BEST Genel Müdürünün ve ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürünün 03.10.2019 tarihinde TEİAŞ tarafından gerçekleştirilecek bir ihale hakkında, ihale öncesinde toplantı yaptıkları anlaşılmaktadır. ASTOR yetkilileri arasında gerçekleştirilen bu yazışmanın devamında ise özetle; teşebbüsler arasında henüz bir anlaşmanın nihai hale getirilemediği, ABB'ye bırakılan iş kalemlerine yönelik sorun çıktığı, BEST Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....)'nın bu konunun düzeltilmesi için ABB ile iletişime geçmeye çalıştığı ve anlaşma zemini için haber beklediği, ABB'nin TEİAŞ ihalesinde 15 adet 100 MVA'lık ve bir adet ise 100 MVA'lık GIS²⁸³ ürün kalemlerinin kendisine bırakılmasını talep ettiği anlaşılmaktadır. ASTOR Yönetim Kurulu Başkanının ABB'nin taleplerini kendisine aktaran ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürüne bu durumun önemli olmadığını vurguladığı görülmektedir. Bahse konu ifadeler, ASTOR, BEST, ELTAŞ ve ABB'nin, TEİAŞ ihalesi için hazırlandığı tespit edilen Excel çalışma tablosunda yer alan iş kalemlerinin dağılımları üzerindeki ihale öncesi pazarlıklarını yazışma tarihi itibarıyla sürdürmekte olduklarını ve nihayete erdiremediklerini göstermektedir.
- (320) TEİAŞ'tan gelen cevabi yazılarda 2019/388862 sayılı TEİAŞ ihalesine ilişkin olarak yer alan verilerin incelenmesi sonucunda, TEİAŞ'ın 1. ve 29. iş kalemleri arasında yer alan toplam 29 adet 62,5 MVA'lık ürünü, 30. ve 74. iş kalemleri arasında yer alan toplam 25 adet 100 MVA'lık ürünü, 75. ve 77. iş kalemleri arasında yer alan toplam üç adet 125 MVA'lık ürünü, 78. iş kaleminde yer alan bir adet 62,5 MVA'lık GIS ürününü, 79. ve 83. iş kalemleri arasında yer alan toplam beş adet 100 MVA'lık GIS ürününü açık ihale yöntemiyle temin etmeye çalıştığı görülmektedir. Söz konusu ihalede Delil 3'teki yazışma ile uyumlu şekilde ABB'nin, 30. ve 74. iş kalemleri arasında yer alan 15 adet 100 MVA'lık ürünün ve 81. iş kaleminde yer alan bir adet 100 MVA'lık GIS ürününün ihalesini kazandığı görülmektedir²⁸⁴. Bu durum ise ABB'nin, ihale öncesinde ABB'ye bırakılması kararlaştırılan 15 adet 100 MVA'lık ürünü ve bir adet 100 MVA'lık GIS ürünü ihalede kazandığını göstermektedir. Delil 3'te yer alan ve ihale tarihinden altı gün önce ASTOR yetkilileri arasında paylaşılan ve TEİAŞ ihalesine ilişkin ihale paylaşımını gösteren "Excel çalışma tablosu" ile TEİAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan ihale sonuç raporlarına aşağıda karşılaştırmalı olarak yer verilmiştir.

²⁸³ Gaz izoleli yüksek gerilim şalt sistemleri anlamına gelmektedir. GIS transformatörler genellikle yüksek gerilimin şehir içi bölgelerde taşınması amacıyla kullanılmaktadır.

²⁸⁴ Söz konusu bilgilere <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Ortak/IhaleArama/index.html> bağlantısından erişilmiştir.

Tablo 20- 2019/388862 Sayılı İhale Öncesi Yazışmalarla İhale Sonucunun Karşılaştırması²⁸⁵

Ürün	ASTOR		BEST		ELTAŞ		ABB	
	İhale Öncesi	İhale Sonrası	İhale Öncesi	İhale Sonrası	İhale Öncesi	İhale Sonrası	İhale Öncesi	İhale Sonrası
62,5	7	10	9	9	8	10	5	0
100	18	14	15	14	2	2	10	15
62,5 GIS			1	1				
100 GIS			5	4			0	1
125	3	3						
Toplam	28	27	30	26	10	12	15	16
Kaynak: TEİAŞ cevabi yazı ve yerinde incelemelerde elde edilen belgeler								

- (321) Delil 3'te yer verilen yazışma ve yukarıda yer alan tablo bir arada değerlendirildiğinde, BEST'in ve ASTOR'un ihale öncesinde "Excel çalışma tablosu"nda 100 MVA'lık ürün çeşidinde kendilerine daha fazla pay ayırdığı görülsede, Delil 3'te yer verilen toplantıdaki görüşmede ABB'nin 15 adet 100 MVA'lık ürünün kendisinde bırakılmasına ilişkin talebini geri çevirmemek için bahse konu teşebbüslerin beş adet 100 MVA'lık ürünü daha ABB'ye bıraktığı, böylece talep ettiği üzere ABB'nin 15 adet 100 MVA'lık ürün aldığı, buna karşılık Delil 3'teki yazışmalarda yer alan tabloda ABB'ye bırakılan beş adet 62,5 MVA'lık ürünün ise ASTOR ve ELTAŞ arasında paylaştırıldığı görülmektedir. Ayrıca ABB'nin bir adet 100 MVA'lık GIS ürününün kendisine bırakılması talebinin de BEST tarafından kabul edildiği ve ihale öncesinde kendisine beş adet "100 MVA'lık GIS" ürünü bırakılan BEST'in bu kalemlerden birini ABB'ye bırakması üzerine ihalede bu ürün kaleminden dört adet ürün kazandığı görülmektedir.
- (322) 03.10.2019 tarihinde düzenlenen 2019/388862 sayılı TEİAŞ ihalesine ilişkin olduğu tespit edilen Delil 4'teki 03.10.2019 tarihli mesajda ASTOR Satış Müdürü tarafından kullanılan "*Komisyon şaşkın şaşkın bakıyor*" ifadesinin ise ihalede olağan dışı bir durumun yaşandığını ve bu duruma ihale komisyonunun da şaşırdığını gösterdiği değerlendirilmektedir. İlgili yazışmada yer alan ve ASTOR Satış Müdürü tarafından kullanılan "*Herşey ok Herkes kendi kaleminde*" ifadesi, Delil 3'e konu olan ve taraflar arasında ihale öncesinde yapılan anlaşmaya uyum gösterildiğini ortaya koymaktadır. Nitekim bu durum yukarıdaki tablodan da görülebilmektedir.
- (323) TEİAŞ'ın Delil 3'teki ve 4'teki yazışmalara konu olan 03.10.2019 tarihli ihaleden sonra gerçekleştirdiği bir başka ihale ise yedi adet oto transformatörü alımına ilişkin 19.12.2019 tarihli ve 2019/668861 sayılı ihaledir. Söz konusu ihalenin katılımcıları ASTOR, BEST ve ELTAŞ'tır. 13.12.2019 tarihinde yapılan yazışmayı konu edinen Delil 5, 19.12.2019 tarihli söz konusu ihaleye ilişkindir. Delil 5'te bahsi geçen ihaleye yönelik olarak ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yöneltilen "*Anlaşma ortamı, Eltaş, Best, Astor arasında olırmu bir yoklayalım?*" sorusuna cevaben ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı tarafından "*İnşallah*" ve "*Havayı bir solumak ta fayda olur, ama açık vermeden ve de Best e güvenmeden. Biraz bekleyelim, belki onlardan bi hareket gelir...*" ifadeleri; ELTAŞ'ın ASTOR ve BEST ile daha önceki 03.10.2019 tarihli ve 2019/388862 sayılı TEİAŞ ihalesinde de yapmış olduğu uzlaşmayı sürdürmek için zemin aradığını göstermektedir.
- (324) Diğer taraftan Delil 5'e konu olan yedi adet oto transformatörü alımında uygulanan ihale, önceki delillere konu güç transformatörleri alımında uygulanan usulden farklı olarak pazarlık usulü ile gerçekleştirilmektedir. Bu usule göre, TEİAŞ istekli üç farklı teşebbüsü ihaleye davet etmekte ve bu teşebbüslerden fiziki olarak önce birinci

²⁸⁵ Bu bölümde yer alan tablolardaki verilerin okunmasında kolaylık sağlamak amacıyla, veriler teşebbüs bazında renklendirilmiştir.

tekliflerini almakta, akabinde bu teklifleri fiziki olarak hazır bulunan katılımcılara duyurmaktadır. Son olarak, ihaleye katılan teşebbüslerden ikinci tekliflerini almakta ve en uygun teklifi veren teşebbüs ile ürünün teslimine ilişkin sözleşme akdetmektedir. TEİAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıya göre 2019/668861 sayılı ihale için verilen teklifler ve ihalenin sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 21- 2019/668861 Sayılı İhale İçin Sonuç Tablosu

Oto Transformatörü İş Kalem	ASTOR		BEST		ELTAŞ	
	1. Teklif	2. Teklif	1. Teklif	2. Teklif	1. Teklif	2. Teklif
1	8.200.000	8.000.000	8.100.000	8.100.000	8.250.000	7.980.000
2	8.300.000	8.100.000	8.100.000	8.050.000	8.250.000	7.980.000
3	8.300.000	7.550.000	8.100.000	8.050.000	-	-
4	8.300.000	8.000.000	8.100.000	7.600.000	-	-
5	8.300.000	7.580.000	8.100.000	7.750.000	-	-
6	8.300.000	8.000.000	8.100.000	7.600.000	-	-
7	8.300.000	7.650.000	8.100.000	7.750.000	-	-

Kaynak: TEİAŞ cevabi yazı

- (325) Yukarıdaki tabloda yer alan teklifler ve ihale sonuçları incelendiğinde, yedi adet birbirine eş kalemde oluşan oto transformatör ürünü alım ihalesinde, ihaleye konu ürünlerden ikişer adet ASTOR ve ELTAŞ tarafından üç adet ise ASTOR tarafından kazanıldığı görülmektedir. ASTOR'un ve BEST'in her kalem için teklif verdiği, ELTAŞ'ın ise yalnızca kazandığı iki kalem için teklif verdiği görülmektedir.
- (326) Burada dikkat çeken ilk husus, ELTAŞ'ın teklif vermediği 3., 4., 5., 6. ve 7. kalemler bakımından, ASTOR'un ve BEST'in kazandıkları kalemler bakımından verdiği ikinci tekliflerin ELTAŞ'ın kazandığı 1. ve 2. kalemde yer alan 7.980.000 TL'lik tekliften çok daha düşük olmasına rağmen, ASTOR ve BEST'in 1. ve 2. kalemler için rekabetçi teklif vermekten kaçındıklarıdır. Buradan hareketle, bu kalemleri ELTAŞ'a bırakmak yönünde uzlaşma içerisinde oldukları yönünde şüphe oluşmaktadır.
- (327) Delil 5'te yer alan "Bir önceki ihaleden 2 adet, bu ihaleden de 3 adet alabilir isek toplam 5 adedin %20 si ek sipariştan de 1 adet alabiliriz" ifadesinden, ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı'nın ihale ilgili olarak güttüğü ilk stratejinin ihaleden üç kalem kazanmak olduğu görülmektedir. Delil 5'e konu ihale öncesinde TEİAŞ tarafından yapılan başka bir ihalede ise iki adet ürün kaleminin kazanılması amaçlanmaktadır. Teşebbüs yetkilileri yazışmada, toplam beş adet kalem kazanılması halinde, iki ihalenin TEİAŞ tarafından bir bütün olarak değerlendirilebileceğini ve TEİAŞ tarafından talep edilecek bir adet ek sipariş ile de TEİAŞ'a ilave olarak bir ürün daha satılabileceğini ifade etmektedir. Akabinde, ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı'nın "Anlaşma ortamı, Eltaş, Best, Astor arasında olur mu bir yoklayalım mı?" sorusundan sonra Yönetim Kurulu Danışmanı'nın kullandığı "İnşallah, o zaman biz de 4 taneye 1 tane ek sipariş verilmesi için zorlarız" ifadesinden anlaşma olması hali için ihaleye ilişkin stratejinin değiştirildiği ve bir önceki ihaleden iki, Delil 5'e konu ihaleden de iki olmak üzere toplamda dört adet ihale kaleminin kazanılmasının amaçlandığı görülmektedir. Normalde ek sipariş ile TEİAŞ'a ürün verebilmek için beş kalem kazanması gereken ELTAŞ'ın anlaşma ortamının sağlanması halinde dört kalem ile ek siparişe hak kazanmak için TEİAŞ'ı zorlayacağı da yazışmalarda ifade edilmektedir. Bu noktada, yukarıda yer verilen 19.12.2019 tarihli ve 2019/668861 sayılı TEİAŞ ihalesinin teklif aşamalarına ve sonuçlarına bakıldığında, rakipleri ile anlaşma ortamının bulunmaması senaryosuna göre üç kaleme teklif vererek ek siparişe hak kazanmayı planladığını yazışmalarda ifade eden ELTAŞ yetkililerinin rakipler ile anlaşılması halinde uygulayacağı senaryoya uygun şekilde yalnızca iki kaleme teklif verdiği görülmektedir.

- (328) Sonuç olarak Delil 5'te yer alan ve ELTAŞ'ın ihaleye ilişkin stratejilerini içeren yazışmalar, TEİAŞ tarafından ihalede alınacak yedi ürün kaleminin de birebir aynı olmasına ve ASTOR ve BEST'in ELTAŞ'ın teklif vermediği kalemler bakımından ELTAŞ'ın kazandığı kalemlere göre daha düşük teklifler vermiş olmalarına rağmen sadece ELTAŞ'ın teklif verdiği kalemler bakımından rekabetçi bir fiyat vermeme yönünde bir strateji izlemeleri bir arada değerlendirildiğinde, ELTAŞ'ın ihale öncesi ASTOR ve BEST ile girdiği anlaşma arayışının olumlu sonuçlandığı değerlendirilmektedir. Nitekim yazışmalarda yer aldığı üzere, anlaşma zemininin olmaması halinde üç adet kaleme teklif vereceğini belirten ELTAŞ yetkilileri, ihalede yalnızca iki kaleme teklif vermişlerdir.
- (329) Delil 6'da yer alan 26.06.2020 tarihli (30.06.2020 tarihli ve 2020/248490 sayılı TEİAŞ ihalesinin gerçekleştirildiği tarihten dört gün önce) ELTAŞ iç yazışmasında ise ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından 62,5 MVA'lık transformatöre ilişkin olarak "5. Kula Manisa, 6. Gümüşova Düzce, 16. Ardanuç Artvin, 18. Akşehir Konya, 20. Hadım Konya, 38. Alanbaşı Artvin, 41. Büyükdüz G.hane, 51. Aşkale Erzurum, 56. Aladağ Adana, 57. Kızkalesi Mersin, 64. Tegesan Tekirdağ, 71. Ankara (Yedek), 72. Ankara (Yedek)", 100 MVA'lık transformatör ürününe ilişkin olarak "Çerkezköy OSB Tekirdağ" ve 100 MVA'lık GIS transformatöre ilişkin olarak "Bahribaba İzmir" ifadelerinin yer aldığı bir defter notunun fotoğrafı paylaşılmıştır. TEİAŞ tarafından gönderilen ihale verilerine ilişkin cevabi yazılar incelendiğinde, söz konusu notun TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen 30.06.2020 tarihli ve 2020/248490 sayılı ihaleye ilişkin olduğu tespit edilmiştir.
- (330) Delil 6 ile aynı tarihli Delil 7'de ise ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Başkanına 26.06.2020 tarihinde (30.06.2020 tarihli ve 2020/248490 sayılı ihalenin gerçekleştirileceği tarihten dört gün önce) gönderilen ve bir TEİAŞ ihalesine ilişkin olduğu anlaşılan Excel tablosunda TEİAŞ tarafından alımı gerçekleştirilecek ürün kalemlerinin ihaleye katılan hangi teşebbüsler tarafından kazanılacağını gösterir çalışma mevcuttur. Söz konusu Excel tablosunda ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemede elde edilen Delil 6'daki defter notunda yer alan ürün kalemlerinin, defter notuyla birebir aynı olacak şekilde²⁸⁶ ELTAŞ'a bırakıldığı²⁸⁷, ayrıca diğer iş kalemleri bakımından da söz konusu ihalenin her bir iş kaleminin ASTOR, BEST ve GE tarafından paylaşıldığı görülmektedir. Delil 6'da yer alan defter notu ile Delil 7'de yer alan Excel tablosunda ELTAŞ'a özgülenen 15 kalemin birebir aynı olmasının yanı sıra, Delil 7'deki Excel tablosunda ELTAŞ'a özgülenmiş bu kalemlerden 14'üne ELTAŞ'ın yapması öngörülen teklif tutarlarının, 30.06.2020 tarihinde TEİAŞ tarafından düzenlenen ihaledeki kalemlere yapılan tekliflerle de aynı olduğu görülmektedir²⁸⁸. Bir teşebbüsün ihale öncesinde hangi kalemleri kazanmayı hedeflediği ve bu kalemlere ne tutarda teklif vereceği bilgisinin ihale öncesinde (ihale

²⁸⁶ Ankara'da yedek olarak alınacak dört adet 62,5 MVA'lık transformatörlerin 71., 72., 73. ve 74. iş kalemlerinde yer aldığı görülmektedir. ASTOR'dan elde edilen Excel tablosunda ELTAŞ'a söz konusu iş kalemlerinden defter notunda yer aldığı şekilde 71. ve 72. iş kalemleri yerine ürün bakımından herhangi bir farklılık bulunmayan 73. ve 74. iş kalemlerinin bırakıldığı anlaşılmaktadır.

²⁸⁷ Delil 7'de yer alan Excel tablosunda ELTAŞ'a bırakılan iş kalemleri mavi işaretli hücreler ile gösterilmektedir.

²⁸⁸ ELTAŞ tarafından Delil 6'daki defter notunda yer alan kalemlerden yalnızca bir tanesine verilen teklif Delil 7'deki tutarla örtüşmemektedir. Bu durumu şöyle açıklamak mümkündür: İhaleden dört gün önce oluşturulan bu tablolar anlaşma taraflarının talepleri doğrultusunda revize edilebilmekte ve tutarlar değişebilmektedir. Delil 2 ve Delil 3 hakkında yapılan değerlendirmeler de bu dosya özelinde söz konusu duruma bir örnek teşkil etmektedir. Söz konusu belgede yer alan fiyat farklılığının temelini bu durumun oluşturduğu değerlendirilmektedir.

tarihinden dört gün önce, 26.06.2020 tarihinde) rakibinde (ASTOR'da) bulunması, teşebbüsler arasında ihale ile alakalı stratejik bilgilerin aralarında paylaşıldığını göstermektedir. Ayrıca ihalenin sonucuna ilişkin TEİAŞ'tan gelen belgeler incelendiğinde, ELTAŞ'ın defter notunda yer alan ve ELTAŞ'ın teklif verdiği 15 kalemden 13'ünün 50/62,5 MVA'lık trafo olduğu, defter notunda yer alan kalemler dışında ELTAŞ'ın 50/62,5 MVA'lık trafo ürünü içeren beş kaleme daha teklif verdiği, 50/62,5 MVA'lık trafoların TEİAŞ tarafından tespit edilen yaklaşık maliyetlerinin tüm 50/62,5 MVA'lık trafolar bakımından birebir aynı olduğu, buna rağmen defter notunda yazanların dışındaki kalemlere ELTAŞ'ın yaklaşık olarak 1 milyon TL daha yüksek teklif verdiği görülmektedir. Nitekim bu durum da, teşebbüslerin ihale öncesinde kendilerine bırakılmamış kalemlere aralarındaki uzlaşya uygun olarak daha yüksek teklif verdiğini göstermektedir.

- (331) Delil 7'de yer alan Excel tablosuna göre ihaleye katılacak teşebbüslerin ASTOR, ABB, BEST, ELTAŞ ve GE olduğu anlaşılmaktadır. Delil 6'da yer alan *"Ankara aradı. İstanbul'da giriyormuş. Yani sayı konuşulduğu gibi beş oldu"* ifadesi de hem Delil 7'deki Excel tablosunda katılımcı olarak gösterilen teşebbüsler hem de TEİAŞ'ın cevabi yazısında yer alan ve söz konusu ihalenin sonuçlarını gösterir verilerin elde edilmesi ile anlam kazanmıştır. Nitekim ihaleye katılan teşebbüslerin merkez adreslerine bakıldığında, yalnızca ASTOR'un Ankara'da, yine yalnızca ABB'nin İstanbul'da mukim olduğu görülmektedir. Buradan hareketle ELTAŞ yetkililerinin kullandığı *"Ankara aradı"* ifadesinin ASTOR'a; *"İstanbul'da giriyormuş"* ifadesinin de ABB'ye işaret ettiği anlaşılmaktadır. Sonuç olarak söz konusu ifadeler yine Delil 6'da yer alan ve ELTAŞ'ın ihalede kazanacağı kalemleri gösteren defter notu ile birlikte ele alındığında, rakip teşebbüslerin ihale öncesinde ihaleye yönelik iletişim içerisinde oldukları ve ihaleye katılım durumlarını birbirleri ile paylaştıkları görülmektedir.
- (332) Delil 8 olarak sunulan ve ELTAŞ'tan elde edilen belgede, iş kalemlerine en düşük teklifleri sunacak teşebbüslerin, Delil 7'deki Excel tablosunda yer alan teşebbüslerle bire bir aynı olduğu *"TEİAŞ – 2020 İhalesi Hk. İlk Tablo"* isimli bir diğer Excel tablosu yer almaktadır²⁸⁹. Delil 7'de ve Delil 8'de yer alan Excel tabloları baz alınarak iş kalemlerinin rakip teşebbüsler arasında ne şekilde paylaşıldığını göstermek amacıyla hazırlanan tabloya aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 3- Delil 7'de ve Delil 8'de Yer Alan İş Kalemlerinin Karşılaştırması

Ürün	ASTOR		BEST		ELTAŞ		ABB		GE ²⁹⁰	
	Delil 7	Delil 8	Delil 7	Delil 8	Delil 7	Delil 8	Delil 7	Delil 8	Delil 7	Delil 8
62,5	29	29	24	24	13	13			8	8
100	6	6			1	1	10	10	1	1
100GIS			6	6	1	1				
125	2	-	2	-						
Toplam	37	35	32	30	15	15	10	10	9	9
Kaynak: Yerinde incelemelerde elde edilen belgeler										

²⁸⁹ Delil 8'de yer alan Excel tablosunda, 125 MVA'lık güç transformatörlerinin bulunduğu 93., 94., 95. ve 96. iş kalemlerine teşebbüsler tarafından verilecek teklifler yer almamaktadır. Bu durumun arkasında yatan sebebin ELTAŞ'ın 125 MVA'lık güç transformatörleri bakımından ihalede teklif vermemesi olabileceği değerlendirilmektedir.

²⁹⁰ Söz konusu tabloya kaynak teşkil eden yazışmalarda GE'nin adı geçmektedir. Fakat GE'den alınan bilgiler çerçevesinde, GE'nin TEİAŞ'ın güç transformatörü ihalelerine 2019 yılına kadar katıldığı, 2019 yılından sonra ise üçüncü kişiler aracılığıyla ihalelere dolaylı olarak zaman zaman katılabildiği görülmektedir. Söz konusu tabloda her ne kadar "GE" ibaresi yer almakta ise de ilgili ihaleye KONTROLMATİK'in katıldığı tespit edilmiştir.

(333) Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde, Delil 8'deki Excel tablosunda yer alan ihaleyi kazanacak teşebbüslere ilişkin verilerin Delil 6'da ELTAŞ'ın alacağı kalemleri gösteren defter notuyla ve Delil 7'deki Excel tablosu ile bire bir örtüştüğü görülmektedir. Diğer bir deyişle ihaleyi hangi teşebbüsün kazanacağına ilişkin olarak, ihaleden daha önceki bir tarihte oluşturulan Excel dokümanları birebir aynıdır. Bu durum Delil 6'da yer alan defter notunun, Delil 7'de ve Delil 8'de yer alan Excel dosyalarının teşebbüsler tarafından ihale öncesinde yapılan bir tahmin çalışması olmadığını da göstermektedir. Bir teşebbüsün ihale öncesinde hangi kalemleri kazanmayı hedeflediği ve bu kalemlere ne tutarda teklif vereceği bilgisinin ihale öncesinde (ihale tarihinden dört gün önce, 26.06.2020 tarihinde) rakibinde (ASTOR'da ve ELTAŞ'ta) bulunması, teşebbüsler arasında ihaleye ilişkin bilgilerin değiştiğini göstermektedir.

(334) Delil 9'da yer alan ve BEST'ten elde edilen Excel tablosunda ise TEİAŞ'ın 30.06.2020 tarihinde gerçekleştirdiği 2020/248490 sayılı transformatör ihalesinin sonuçlarının yer aldığı görülmektedir. Söz konusu sonuçlar TEİAŞ'ın aynı ihalenin sonuçlarına ilişkin gönderdiği cevabi yazı ile de teyit edilmiştir. 2020/248490 sayılı ihalede yer alan iş kalemleri Delil 7'de ve Delil 8'de yer alan Excel tabloları ile karşılaştırıldığında bu tabloların 2020/248490 sayılı ihaleye yönelik olduğu değerlendirilmektedir. Söz konusu Excel tablolarında ihaleyi kazanacak teşebbüslere ilişkin olarak yer alan verilerin ihale sonuçları ile karşılaştırılmasına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

Tablo 23- 2020/248490 Sayılı İhale Sonucunun İhale Öncesine İlişkin Delillerle Karşılaştırması

Ürün	ASTOR		BEST		ELTAŞ		ABB		KONTROLMATİK	
	Delil 7 Delil 8	İhale Sonrası	Delil 7 Delil 8	İhale Sonrası	Delil 7 Delil 8	İhale Sonrası	Delil 7 Delil 8	İhale Sonrası	Delil 7 Delil 8	İhale Sonrası
62,5	29	28	24	24	13	10	-	8	8	4
100	6	7	-	4	1	1	10	5	1	1
100 GIS	-	-	6	-	1	-	-	7	-	-
125 ²⁹¹	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-
Toplam	37	37	32	30	15	11	10	20	9	5

Kaynak: TEİAŞ'ın cevabi yazısı ve yerinde incelemelerde elde edilen belgeler

(335) Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde, ASTOR ve ABB dışında tüm teşebbüslerin Delil 7'deki ve Delil 8'deki Excel tablolarında öngörülenden daha az sayıda iş kalemini kazandığı, ASTOR'un kazandığı toplam iş kalemi miktarının değişmediği, buna karşın ABB'nin Delil 7'de ve Delil 8'de öngörülenden 10 adet daha fazla iş kalemini kazandığı görülmektedir. Excel tabloları, ihale sonucu ile detaylı olarak karşılaştırıldığında 103 iş kalemi içerisinde toplamda 28 adet iş kaleminde öngörülenden farklı bir teşebbüsün ihaleyi kazanmış olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu 28 adet iş kalemine ilişkin detaylara aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

²⁹¹ Yukarıda belirtildiği üzere, 125 MVA'lık güç transformatörüne ilişkin veri Delil 8'de yer alan Excel tablosunda bulunmamaktadır. Bu sebeple 125 MVA'lık güç transformatörlerinin bulunduğu iş kalemleri bakımından Delil 7'deki Excel verileri baz alınmıştır.

Tablo 24- İhale Sonuçları İhale Öncesine İlişkin Delillerden Farklılaşan 28 Kalemın Karşılaştırması

Kalem No.	Delil 7'de Yer Alan Excel		Delil 8'de Yer Alan Excel		Delil 9'da Yer Alan Sonuçlar		TEİAŞ Sonuçları	
	Kazanması Öngörülen Teşebbüs	Teklif (TL)	Kazanması Öngörülen Teşebbüs	Teklif (TL)	Kazanan Teşebbüs	Teklif (TL)	Kazanan Teşebbüs	Teklif (TL)
6	ELTAŞ	3.570.000	ELTAŞ	3.570.000	ABB	3.461.000	ABB	3.461.000
50	ASTOR	3.970.000	ASTOR	3.970.000	ABB	3.616.000	ABB	3.616.000
60	KONTROL	3.545.000	KONTROL	3.545.000	ABB	3.642.000	ABB	3.642.000
62	KONTROL	3.545.000	KONTROL	3.545.000	ABB	3.678.000	ABB	3.678.000
71	KONTROL	3.545.000	KONTROL	3.545.000	ABB	3.403.000	ABB	3.403.000
72	KONTROL	3.545.000	KONTROL	3.545.000	ABB	3.403.000	ABB	3.403.000
73	ELTAŞ	3.570.000	ELTAŞ	3.570.000	ABB	3.403.000	ABB	3.403.000
74	ELTAŞ	3.570.000	ELTAŞ	3.570.000	ABB	3.403.000	ABB	3.403.000
75	ASTOR	5.670.000	ASTOR	5.670.000	ABB	4.693.000	ABB	4.693.000
76	ABB	5.100.000	ABB	5.050.000	BEST	4.245.000	BEST	4.245.000
77	ASTOR	5.670.000	ASTOR	5.670.000	ABB	4.693.000	ABB	4.693.000
78	ABB	5.100.000	ABB	5.050.000	BEST	4.245.000	BEST	4.245.000
79	ASTOR	5.670.000	ASTOR	5.670.000	ABB	4.665.000	ABB	4.665.000
80	ASTOR	5.670.000	ASTOR	5.670.000	ABB	4.686.000	ABB	4.686.000
81	ABB	5.100.000	ABB	5.050.000	BEST	4.245.000	BEST	4.245.000
84	ABB	5.100.000	ABB	5.050.000	BEST	4.245.000	BEST	4.245.000
85	ABB	5.100.000	ABB	5.050.000	ASTOR	4.500.000	ASTOR	4.500.000
86	ABB	5.050.000	ABB	5.100.000	ASTOR	4.500.000	ASTOR	4.500.000
87	ABB	5.050.000	ABB	5.100.000	ASTOR	4.500.000	ASTOR	4.500.000
88	ABB	5.050.000	ABB	5.100.000	ASTOR	4.500.000	ASTOR	4.500.000
92	ABB	5.050.000	ABB	5.100.000	ASTOR	4.500.000	ASTOR	4.500.000
97	BEST	6.075.000	BEST	6.075.000	ABB	4.972.000	ABB	4.972.000
98	BEST	6.075.000	BEST	6.075.000	ABB	4.972.000	ABB	4.972.000
99	BEST	6.075.000	BEST	6.075.000	ABB	5.232.000	ABB	5.232.000
100	ELTAŞ	5.500.000	ELTAŞ	5.500.000	ABB	5.260.000	ABB	5.260.000
101	BEST	6.075.000	BEST	6.075.000	ABB	4.964.000	ABB	4.964.000
102	BEST	6.075.000	BEST	6.075.000	ABB	4.957.000	ABB	4.957.000
103	BEST	6.075.000	BEST	6.075.000	ABB	4.957.000	ABB	4.950.000

Kaynak: TEİAŞ'ın cevabi yazısı ve yerinde incelemelerde elde edilen belgeler

- (336) Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde, Delil 7'de ve Delil 8'de öngörüldüğü şekilde sonuçlanmayan 28 adet iş kaleminin 19'unda farklılığın ABB'nin, beşinde ASTOR'un, dördünde ise BEST'in ilgili iş kalemlerini kazanmasından kaynaklandığı görülmektedir. Delil 7'de ve Delil 8'de ASTOR, BEST ve ELTAŞ'a tevdi edilen iş kalemlerini ihalede ABB'nin kazandığı tespit edilmiştir. ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın Delil 7'de ve Delil 8'de birbirlerine tevdi edilen herhangi bir iş kalemini kazanmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum oldukça önemlidir. Nitekim ABB dışında diğer dört teşebbüs, Excel dosyalarında birbirlerine tevdi edilen hiçbir kalemde Excel dosyasında çizilen uzlaşıya aykırı hareket etmemiştir. Öte yandan ASTOR'un ve BEST'in ABB'ye tevdi edilen toplam dokuz iş kalemini kazandığı görülmektedir. Sonuç olarak, ABB haricindeki dört teşebbüsün, ihale öncesinde kendilerine tevdi edilen 93 adet iş kaleminde rekabet etmedikleri, yalnızca ASTOR'un ve BEST'in bu kalemler dışında kalan 10 kalemde ABB ile rekabet ettiği değerlendirilmektedir. Delil 6'da yer alan defter notundaki Delil 7 ve Delil 8 ile uyumluluk arz eden veriler, TEİAŞ'ın 2020/248490 sayılı güç transformatörü ihalesinin sonuçları ile karşılaştırıldığında ise ELTAŞ tarafından kazanılması planlanan 15 adet iş kaleminden dördünün ABB tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Delil 7'de ve Delil 8'de her ne kadar ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında söz konusu ihale öncesinde ihaleye konu kalemlerin kendi aralarında paylaşımını gösteren bir tablo bulunsa da; ihaledeki teklif stratejisinin Delil 6, Delil 7 ve Delil 8'de öngörülen

sonuçlarla önemli ölçüde farklılaşması, ABB'nin kendisine ayrılan bazı kalemlere teklif dahi vermemek suretiyle ihale öncesinde iletilmiş olan tablodaki paylaşıma uygun hareket etmediğini göstermektedir. Anlaşmanın varlığı için tarafların kendilerini bağlı hissettikleri herhangi bir uzlaşının varlığının aranması gerektiği bilgisi ışığında, ABB'nin 30.06.2020 tarihinde gerçekleştirilen ihalede rakip teşebbüsler arasında kurulan uzlaşuya bağlı hareket ettiğini gösteren bir iletişim veya emarenin bulunmaması sebebiyle söz konusu ihalede ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında kurulmuş olan uzlaşının tarafı olmadığı değerlendirilmektedir.

- (337) Söz konusu belgeler bakımından bir başka senaryo dâhilinde ABB'nin ihale öncesinde yapılan paylaşıma taraf olduğu, ancak sonrasında ihale öncesinde yapılan paylaşıma uygun davranmayarak diğer teşebbüslerle birlikte hareket etmeye son verdiği ihtimali de düşünülebilecektir. Bir an için ikinci senaryonun, yani ABB'nin uzlaşuya taraf olup uzlaşma taraflarını ihale esnasında aldattığı ihtimalinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu senaryonun geçerli olması halinde, ASTOR ve BEST ABB'nin uzlaşuya aykırı davranacağı bilgisine sahip olmayacaklarından Delil 7'de ve Delil 8'de ABB'ye tahsis edilen iş kalemlerine adı geçen teşebbüslerin daha düşük tutarda teklif vermesinin makul olmayacağı değerlendirilmektedir. Oysa ihale sonuçlarına bakıldığında, BEST'in ve ASTOR'un ABB'ye bırakıldığı düşünülen 10 iş kaleminden dokuzuna daha düşük tutarda teklif vererek bu kalemleri kazandıkları görülmektedir. Ayrıca dosya kapsamında yukarıda belirtilen ikinci senaryonun varlığını ortaya koyacak herhangi bir delile rastlanmadığından ABB'nin uzlaşının tarafı olduğunu ve sonrasında uzlaşuya uygun davranmayarak diğer teşebbüsleri aldatıcı nitelikte davrandığını söylemek mümkün gözükmemektedir.
- (338) Öte yandan, diğer teşebbüsler bakımından ihale sonucunun Delil 6, Delil 7 ve Delil 8'de öngörülen sonuçlar ile tutarlı olduğu tespit edilmiştir. Delil 7, Delil 8 ve Delil 9'da yer alan Excel tablolarına ilişkin dikkat çeken diğer bir husus ise tablolarda ihale katılımcıları olarak ABB, ASTOR, ELTAŞ ve GE'nin gösterilmesidir. TEİAŞ'tan elde edilen bilgilere göre söz konusu ihalenin katılımcılarının ABB, ASTOR, ELTAŞ ve KONTROLMATİK²⁹² olduğu tespit edilmiştir.
- (339) Sonuç olarak Delil 6, Delil 7, Delil 8 ve Delil 9 bir arada değerlendirildiğinde TEİAŞ'ın 30.06.2020 tarihli ve 2020/248490 sayılı güç transformatörü ihalesi bakımından ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasındaki uzlaşuya GE'nin tek başına veya KONTROLMATİK vasıtasıyla taraf olduğu gösterir bir bilginin ve belgenin bulunmadığı, ABB'nin ihale öncesindeki paylaşıma uygun davranmadığı ve uzlaşuya taraf olmadığı anlaşılmıştır. Öte yandan Delil 6, Delil 7, Delil 8 ve Delil 9 bir arada ele alındığında; ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın söz konusu ihaleye konu iş kalemlerini paylaştıkları, anılan teşebbüslerin delillerde yer alan Excel dosyalarında birbirlerine bırakılan kalemlerde, rakiplerinden daha düşük teklif vermekten kaçındıkları ve ihalede danışıklı teklif verdikleri değerlendirilmektedir. Söz konusu deliller ışığında ihale öncesinde hangi teşebbüsün hangi kalemi kazanacağı bilgisinin ve ihaleye katılan teşebbüslerin verecekleri teklif tutarlarının rakiplerinin uhdesinde bulunması teşebbüsler arasındaki uzlaşının bir tezahürü niteliğindedir.
- (340) Delil 10'da yer alan ve 08.12.2020 tarihinde ASTOR Genel Müdür Yardımcısı tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Başkanına gönderilen "*Başkanım şu anda Best okunuyor*" ifadesinin ve Delil 11'de yer alan ve 08.12.2020 tarihinde ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanına gönderilen "*Best incelendi*"

²⁹² KONTROLMATİK'ten elde edilen bilgilere göre teşebbüs transformatör üretimi gerçekleştirmemekte diğer teşebbüslerden temin ettiği transformatörleri satışa sunmaktadır.

okunmaya başlıyor” ifadesinin yer aldığı yazışmaların bir ihale esnasında geçtiği anlaşılmakta olup bu doğrultuda söz konusu tarihte yapılan yazışmaların, TEİAŞ’ın 2020/597823 sayı ile gerçekleştirdiği bir güç transformatörü ihalesine ilişkin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Delil 12’de yine aynı ihale ile ilgili olarak ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Başkanına 08.12.2020 tarihinde saat 10.36’da ve 10.37’de gönderilen mesajlarda “*ABB çok fena patlattı bize... Beste de vurdu*” ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu delil de Delil 10 ve Delil 11’de yer alan ihale hakkında olup bu delillerle de bağlantılıdır.

- (341) Delil 10, Delil 11 ve Delil 12’nin anlaşılabilmesi adına, söz konusu delillere konu ihale esnasında ihaleye katılan ve teklif veren teşebbüslerin tekliflerinin katılımcılara ilan ediliş sırası önem arz etmektedir. Nitekim henüz teklifi okunmayan teşebbüsler hakkında rakiplerince yapılan yorumlar, teklifi okunmayan teşebbüslerin ne teklif vereceğinin önceden bilindiği manasına gelebilmektedir. Bu kapsamda söz konusu deliller ve TEİAŞ’tan gelen cevabi yazılar birlikte değerlendirildiğinde, teşebbüslerin tekliflerinin katılımcılara ilan edilme sırasının; birinci sırada ABB, ikinci sırada ELTAŞ, üçüncü sırada ASTOR, dördüncü sırada BEST ve son sırada BETA şeklinde olduğu tespit edilmiştir²⁹³. Bu kapsamda aşağıda tekliflerin ilan edilme sırası ile delillerin içeriğinden yapılan çıkarımlarla saptanan ilan edilme saatleri ve teşebbüslerin rakipleri hakkındaki iç yazışmaları ele alınacaktır.
- (342) Delil 12’de bulunan ve ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Başkanına saat 10.36’da ve 10.37’de gönderilen mesajlarda “*ABB çok fena patlattı bize... Beste de vurdu*” ifadeleri yer almaktadır. Delil 10’da yer alan “*Başkanım şu anda Best okunuyor*” ve Delil 11’de yer alan “*Best incelendi okunmaya başlıyor*” ifadelerinden TEİAŞ’ın BEST’in teklif formunu saat 11.25 civarlarında katılımcılara ilan ettiği anlaşılmaktadır. Delil 12’de ise ASTOR yetkilileri, henüz yalnızca ABB’nin teklifleri ilan edilmişken ABB’nin BEST’in kazanacağı bazı kalemlerde BEST’ten daha düşük tutarda teklif verdiğini bilmektedir. Dolayısıyla ASTOR’un ihale öncesinde BEST’in ihalede ne şekilde teklif vereceğine ilişkin olarak bilgi sahibi olduğu anlaşılmaktadır. BEST’in tekliflerinin ABB’nin tekliflerinden sonra ve dördüncü sırada okunduğu TEİAŞ tarafından gönderilen cevabi yazılar ile de teyit edilmiştir.
- (343) Delil 12’de yer alan “*ABB çok fena patlattı bize*” ifadesinden ise ABB’nin, 08.12.2020 tarihinde gerçekleştirilen ihalede diğer teşebbüslerle birlikte hareket etmediği anlaşılmaktadır.
- (344) Delil 10, Delil 11 ve Delil 12’ye konu 08.12.2020 tarihli 256 adet iş kaleminden oluşan TEİAŞ ihalesinin sonuçları incelendiğinde, ABB’nin toplamda 60; ELTAŞ’ın ise toplamda 57 iş kalemine teklif verdiği görülmektedir. Hem ABB hem de ELTAŞ tarafından ortak olarak teklif verilen 10 kalemin olduğu görülmektedir. Aşağıda ABB’nin ve ELTAŞ’ın her ikisinin de teklif verdiği iş kalemleri ve bu kalemlere verilen tüm teklifler karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır:

²⁹³ Delillerden yapılan çıkarımla, ihalenin 10.30’da başladığı, hemen akabinde ABB’nin tekliflerinin, 10.40 gibi ELTAŞ’ın tekliflerinin, 11.00 sularında ASTOR’un tekliflerinin, 11.25 sularında BEST’in tekliflerinin ve son olarak BETA’nın tekliflerinin ilan edildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 25- 2020/597823 Sayılı İhalede ABB'nin ve ELTAŞ'ın Teklif Verdiği İş Kalemleri ve Verilen Teklifler (TL)

İş Kalemi	ABB Teklif	ASTOR Teklif	BEST Teklif	ELTAŞ Teklif
2	5.406.000,00	5.250.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
4	5.406.000,00	5.250.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
20	4.326.000,00	5.000.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
59	5.095.000,00	5.250.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
64	5.095.000,00	5.050.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
69	4.499.000,00	5.000.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
70	4.499.000,00	5.000.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
71	4.499.000,00	5.000.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
89	4.641.000,00	5.500.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00
167	5.095.000,00	5.250.000,00	5.800.000,00	5.925.000,00

Kaynak: TEİAŞ cevabi yazı

- (345) Yukarıda yer alan tabloya göre ABB'nin ve ELTAŞ'ın her ikisinin de teklif verdiği iş kalemlerinin tümünde, ABB, ELTAŞ'tan daha düşük teklif vermiştir. Dolayısıyla, ELTAŞ yetkilisinin Delil 11'de yer alan "*İyi haber ABB okundu bizi vurmadi*" ifadesinin gerçek durumu yansıtmadığı ve yukarıda belirtildiği üzere ABB'nin 10 kalemde de ELTAŞ'tan daha düşük teklif verdiği görülmektedir. ELTAŞ yetkilisinin ELTAŞ tarafından alınması öngörülen ihale kalemlerinden hiçbirisinin ABB tarafından alınmadığını henüz yalnızca ABB'nin teklifleri okunmuş iken vurgulamasının ihaleye giren ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın ihale öncesinde anlaşmalarının açık bir göstergesi olduğu değerlendirilmektedir.
- (346) Zira ABB'nin, ELTAŞ'ın teklif verdiği kalemlerde ELTAŞ'tan daha düşük teklif vererek o kalemleri kazanmış olmasına rağmen, ELTAŞ bu kalemleri kendisinden alınan ihaleler olarak görmemektedir. Bu durum karşısında ELTAŞ'ın söz konusu kalemlerin, ihale öncesinde yapılan anlaşma çerçevesinde BEST'e ve ASTOR'a bırakıldığının bilincinde olduğu değerlendirilmektedir.
- (347) Söz konusu ihale kalemlerine ilişkin olarak ABB'nin teklif vermediği senaryoda, ihale kalemlerinin dokuzunun ASTOR, birinin ise BEST tarafından kazanılacağı Tablo 26'da görülmektedir. Fakat ELTAŞ yetkilisinin ihalede okunma sırası olarak üçüncü sırada olan ASTOR'un ve dördüncü sırada olan BEST'in teklifleri henüz okunmadan "*ABB okundu bizi vurmadi*" ifadesini kullanması nedeniyle, söz konusu kalemlerin esasında ASTOR ve BEST tarafından kazanılacağını ELTAŞ'ın önceden bildiğini göstermektedir.
- (348) Ayrıca ELTAŞ yetkilisinin ELTAŞ'ın kazanacağını öngördüğü iş kalemlerinden hiçbirinin ABB tarafından alınmamış olmasına yönelik düşüncesiyle ilgili "*Tek risk beta görünüyor*" ifadesini kullanmasından, henüz yalnızca ABB'nin teklifleri okunmuş olmasına rağmen ELTAŞ'ın ihaleye giren ASTOR'a ve BEST'e yönelik herhangi bir risk öngörmediği anlaşılmakta ve bu durum söz konusu teşebbüsler ile ELTAŞ'ın ihale öncesinde ihale kalemlerinin paylaşımı konusunda uzlaşma içerisinde olduğunu göstermektedir. Zira henüz ihale salonunda teklifi okunmamış olan ASTOR'un ve BEST'in de ELTAŞ'ın teklif verdiği kalemlerde ELTAŞ'tan daha düşük bir teklif verebileceği ELTAŞ tarafından ihtimal dâhilinde görülmemektedir.
- (349) Öte yandan, TEİAŞ ihale sonuç dokümanlarından ASTOR'un ve BEST'in, ABB'nin teklif verdiği 60 iş kaleminin hepsine teklif verdiği görülmektedir. ASTOR yetkilisinin yalnızca ABB'nin teklifleri okunmuşken ABB'nin kendisinden 16 iş kalemini aldığını ifade etmesine karşın ihale sonuç dokümanına göre ABB'nin 31 iş kaleminde hem ASTOR'dan ve hem de BEST'ten daha düşük teklif verdiği anlaşılmaktadır. Buna rağmen ASTOR yetkilisinin; ASTOR'un yalnızca 16 iş kalemini kaybettiğini ifade

etmesi ve BEST'in tekliflerinin henüz okunmadığı aşamada BEST'in ABB'ye kaç kalem kaybettiğini biliyor olması, yukarıda ELTAŞ hakkında yapılan değerlendirme ile birlikte düşünüldüğünde, ASTOR'un, BEST'in ve ELTAŞ'ın ihale öncesinde ihalede hangi kalemin hangi teşebbüs tarafından kazanılacağını bilmesi sebebiyle ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın ihale öncesinde iletişim içerisinde olduklarını ve ihale kalemlerinin anılan teşebbüsler arasında paylaşıldığını göstermektedir. Nitekim teşebbüslerin, ihale öncesinde henüz ihaleye katılan teşebbüslerin tamamının teklifleri ilan edilmeden rakipleri hakkında çıkarım yapabilmesinin, ihale öncesinde ihale kalemlerini bölüşmek dışında rasyonel bir gerekçesi bulunmamaktadır. Bu noktada, Delil 10, Delil 11 ve Delil 12'nin bütüncül değerlendirilmesi sonucunda söz konusu ihale özelinde ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında uzlaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- (350) Yukarıda yer alan deliller kapsamında, ihalenin katılımcıları arasında yer alan BETA'nın durumunun da ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. BETA'nın söz konusu deliller dâhilinde gerek ELTAŞ tarafından risk olarak görülmesi, gerekse ASTOR'un ve BEST'in teklif verdiği bazı kalemlerde daha düşük tutarda teklif vererek ihaleyi kazanması, BETA'nın söz konusu ihale bakımından uzlaşmaya taraf olmadığını göstermektedir. Söz konusu ihaleye ilişkin olarak TEİAŞ'tan bilgi talep edilmiş olup, gelen cevabi yazı doğrultusunda 08.12.2020 tarihli ve 2020/597823 sayılı TEİAŞ ihalesinin, BETA tarafından kazanılan kalemlerin de yer aldığı 111 kalemde oluşan 25 MVA'lık güç transformatörleri bakımından iptal edildiği tespit edilmiştir. BETA'da yapılan yerinde incelemede ilgili ihaleye ilişkin konuşmaların olduğu Delil BETA/27'den, ASTOR tarafından; BETA'nın TEİAŞ ihalelerine katılmasının istenmediği, TEİAŞ ihalelerinde bazı teşebbüslerin bir uzlaşma içerisinde davrandığı, BETA'nın bu uzlaşmaya taraf olmak için küçük ölçekli olduğu hususları anlaşılmaktadır. Ayrıca Delil BETA/27'de BETA Yönetim Kurulu Üyesi tarafından kullanılan *"Rakiplerimiz bizi arıcak"* ve *"Arlarsa anlaşırız sorun yok bizim açımızdan"* ifadelerinin BETA'nın 08.12.2020 tarihli ihalede kendisi tarafından kazanılan iş kalemlerinin iptali sonrasında yenilecek olan ihalede rakiplerle yapılacak bir uzlaşmaya olumlu yaklaştığı, uzlaşmanın diğer taraflarının kendisi ile bu yönde irtibata geçebileceğini ifade ettiği görülmektedir. 08.12.2020 tarihli TEİAŞ ihalesine ilişkin İhale Komisyonu Raporu incelendiğinde iptal kararının gerekçesi olarak; TEİAŞ tarafından 25 MVA'lık güç transformatörlerinin ilk kez alındığı, söz konusu ürün bakımından teşebbüslerin ihalede verdikleri teklifler arasında ciddi fiyat farklılıklarının mevcut olduğu, 25 MVA'lık güç transformatörü ile 50 MVA'lık güç transformatörü fiyat bakımından mukayese edildiğinde fiyatları neredeyse aynı olan iki tip güç transformatöründen 50 MVA'lık güç transformatörünün kullanılmasının daha uygun olacağı ifade edilmektedir. TEİAŞ tarafından düzenlenen İhale Komisyonu Raporu'nda yukarıda açıklanan sebepler dâhilinde 25 MVA'lık güç transformatörü fiyatının gerçekçi ve sağlıklı olmadığı tespit edilmiştir. 25 MVA'lık iş kalemi bakımından teşebbüslerin teklifleri incelendiğinde özellikle BETA'nın fiyat teklifleri ile diğer teşebbüslerin tekliflerinin önemli ölçüde farklılaştığı görülmektedir. Aşağıdaki tabloda BETA tarafından teklif verilen iş kalemleri bakımından BETA'nın ve ihaleye katılan diğer teşebbüslerin teklif tutarları sunulmaktadır.

Tablo 26- 2020/597823 Sayılı İhalede BETA'nın Teklif Verdiği İş Kalemleri (25 MVA'lık Güç Trafosu) ve Verilen Tüm Teklifler²⁹⁴ (TL)

İş Kalemi	ABB Teklif	ASTOR Teklif	BEST Teklif	ELTAŞ Teklif	BETA Teklif
23	-	5.500.000,00	5.175.000,00	-	2.800.000,00
56	-	5.300.000,00	5.400.000,00	4.640.000,00	2.810.000,00
63	5.095.000,00	5.050.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00	3.090.000,00
65	-	5.500.000,00	5.175.000,00	5.725.000,00	3.090.000,00
68	4.499.000,00	5.000.000,00	5.400.000,00	5.725.000,00	3.090.000,00
75	-	5.500.000,00	5.175.000,00	-	2.800.000,00
77	-	5.050.000,00	5.400.000,00	-	2.810.000,00
87	-	5.500.000,00	5.175.000,00	-	2.810.000,00
89	-	5.500.000,00	5.175.000,00	-	3.100.000,00
106	-	5.500.000,00	5.175.000,00	-	3.100.000,00
Kaynak: TEİAŞ'ın cevabi yazısı					

- (351) Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde, BETA'nın teklifleri ile diğer teşebbüslerin verdiği teklifler arasındaki farkın en düşük seviyede olduğu iş kalemi bakımından dahi yaklaşık 1,5 milyon TL fark olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra BETA'nın teklif vermediği 25 MVA'lık ürünlerden oluşan iş kalemleri incelendiğinde de teklif tutarlarının değişmediği, 25 MVA'lık iş kalemleri bakımından ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın ortalama fiyat tekliflerinin ise sırasıyla 4.827.085 TL, 5.333.333 TL, 5.320.945 TL ve 5.112.600 TL olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca 50 MVA'lık iş kalemleri bakımından ortalama fiyat teklifleri incelendiğinde ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın ortalama teklifleri sırasıyla 5.022.142 TL, 5.563.414 TL, 5.587.500 TL ve 5.275.000 TL olarak hesaplanmaktadır²⁹⁵. Dolayısıyla İhale Komisyonu Raporu ile uyumlu şekilde 50 MVA'lık ve 25 MVA'lık iş kalemleri için verilen fiyat tekliflerinin oldukça yakın seviyede olduğu görülmektedir.
- (352) Ayrıca Delil BETA/27'de ASTOR'a ve TEİAŞ ihalelerine katılan diğer teşebbüsler için kullanılan "Onların aldıklarına göre bizimkisi devede kulak kalır zaten Ama yok illa beta hiçbir şekilde olmasın Derlerse O ayrı konu" ve "Bu işin başı şu anda Astorda çalışan eski teiaş genel müd yardımcısı (.....) diye biri adam devlet memurluğundan istifa etmiş astora girmiş 3 yıl önce, Tüm bu organizasyonları bu adam yapıyor" ifadeleri ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında tarafları her bir ihale özelinde değişebilen bir uzlaşının var olduğuna ilişkin değerlendirmeleri de destekler niteliktedir.
- (353) Her ne kadar Delil BETA/27'de BETA'nın 08.12.2020 tarihli ihalenin 25 MVA'lık iş kalemlerini içeren kısmının iptali sonrası rakip teşebbüsler ile bir uzlaşma zemini aramaya yönelik niyetini gösteren ifadeler yer alsa da BETA'nın güç transformatörleri alanındaki faaliyetleri sınırlı olup, BETA'nın esas faaliyet alanı dağıtım transformatörleridir. Ayrıca, Delil BETA/27 dışında BETA'nın TEİAŞ ihaleleri özelinde yukarıda detaylıca izah edilen ve tarafları her bir ihale özelinde değişebilen uzlaşının tarafı olduğunu gösterir herhangi bir belgeye veya bulguya erişilemediğinden, BETA'nın TEİAŞ tarafından düzenlenen ihalelerde kurulan uzlaşma taraf olmadığı değerlendirilmektedir.
- (354) Delil 13'te yer alan ve ELTAŞ Satış Müdürü tarafından ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanına gönderilen "Hala bekliyoruz (.....) geldi odayayım saattir onla konuşuyoruz net ogazlamış külliye zarar bu iş falan diyor gerekli cevapları verdim" ifadesinden anlaşıldığı üzere ELTAŞ Satış Müdürünün, ASTOR Genel Müdür Yardımcısı ile toplantı halinde olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu toplantının konusunu, 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi kapsamında ELTAŞ tarafından kazanılan

²⁹⁴ İhalede en düşük teklifi veren ve kazanan teklifler yeşil renk ile gösterilmektedir.

²⁹⁵ BETA, 25 MVA'lık ürün kalemlerinden 10 adedi dışında hiçbir kaleme teklif vermemiştir.

iş kalemlerine yönelik olarak ELTAŞ'ın ürünlerinin tip testlerini geçememesi üzerine ELTAŞ'ın söz konusu iş kalemlerini ASTOR'a devrini konu edinen ve ASTOR ve ELTAŞ arasında imzalanması düşünülen devir sözleşmesinin koşullarının tespit edilmesi oluşturmaktadır. Yazışmalardan görüleceği üzere, taraflar sözleşmenin şartlarını daha önceden mutabık kalındığı ifade edilen başlıklarla ilgili olarak tartışmakta ve bunlara yönelik olarak bir orta yol bulamamaktadırlar. Belgede yer alan ve mevcut dosya bakımından önem arz eden kısım ise tam da bu noktada, ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı'nın ASTOR Genel Müdür Yardımcısına iletilmek üzere, ELTAŞ Satış Müdürü'ne gönderdiği "...İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur." mesajıdır. ELTAŞ'ın, devir sözleşmesinin kurulabilmesi için ASTOR'un fiyat farkı talep etmesi karşısında bir tehditte bulunarak, geçmişte taraflar arasında TEİAŞ ihalelerini paylaşmak üzere gerçekleştirilen uzlaşılarda gelecekte bir daha yapılamayacağı yönünde ifade kullandığı görülmektedir. Söz konusu tehdit ve geçmişte düzenlenen ihalelerde yapıldığı ikrar edilen anlaşmalar ELTAŞ ve ASTOR arasındaki rekabete aykırı birlikteliğin varlığını destekler niteliktedir.

1.5.2.2. TEİAŞ'ın İhalelerine Yönelik Belgelerin Genel Değerlendirmesi

- (355) TEİAŞ ihalelerine yönelik olarak elde edilen delillerin bütüncül olarak değerlendirilebilmesi adına her bir delil bazında ilgili delilin tarihi ve tarafları, delilde geçen ihalelerin tarihi ve ihalelere konu ürün gruplarını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır:

Tablo 27- TEİAŞ İhalelerine Yönelik Elde Edilen Deliller ve Delillere İlişkin Bilgiler

Delil No.	Delil Tarihi	İhaleye Danışıklı Teklif Verdiği Değerlendirilen Taraflar	İhale Tarihi	İhaleye Konu Ürün Grubu
Delil 1	14.12.2016	-	14.12.2016	Güç Transformatörü
Delil 2	24.09.2018	BEST-ASTOR	Genel stratejiyi gösteren konuşmalar	Güç ve/veya Oto Transformatörü
Delil 3	28.09.2019 - 01.10.2019	ASTOR-BEST-ELTAŞ	03.10.2019	Güç Transformatörü
Delil 4	03.10.2019			
Delil 5	13.12.2019	ASTOR-BEST-ELTAŞ	19.12.2019	Oto Transformatörü
Delil 6	05.06.2020 - 26.06.2020			
Delil 7	26.06.2020	ASTOR-BEST-ELTAŞ	30.06.2020	Güç Transformatörü
Delil 8	30.06.2020			
Delil 9	30.06.2020			
Delil 10	08.12.2020			
Delil 11	08.12.2020	ASTOR-BEST-ELTAŞ	08.12.2020	Güç Transformatörü
Delil 12	08.12.2020			
Delil BETA/27	11.12.2020	ASTOR-BEST-ELTAŞ	Genel stratejiyi gösteren konuşmalar	Güç ve/veya Oto Transformatörü
Delil 13	16.03.2022	ASTOR-ELTAŞ	Genel stratejiyi gösteren konuşmalar	Güç ve/veya Oto Transformatörü

- (356) Yukarıda yer alan tabloda bütüncül olarak görülebilen ve dosya kapsamında TEİAŞ ihalelerine yönelik elde edilen deliller dikkate alındığında, TEİAŞ tarafından çeşitli transformatör ürünlerinin alımı için muhtelif tarihlerde ihaleler yapıldığı, bu ihalelerde ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın tarafları ihale bazında değişecek şekilde ihalelere

danışıklı teklif verme ve ihaleleri paylaşma amaçlı uzlaşısı içinde olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca delillerin önemli bir kısmı somut bir ihaleye yönelik olmakla birlikte bazı deliller teşebbüsler arasında kurulan uzlaşısıya ilişkin genel stratejiyi de göstermektedir. Bu noktada teşebbüslere yönelik ihlal isnadının dayanağını oluşturan söz konusu uzlaşısıya ilişkin delillerin uzlaşısıyı gösterme kabiliyetinin de önemli olduğu değerlendirilmektedir.

- (357) Teorik çerçeve bölümünde yer verildiği şekilde rekabet hukuku kapsamında bir uzlaşının varlığı anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararları şeklinde çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilmekte ve farklı kavramlar altında nitelendirilebilmektedir. Bu kapsamda rekabet hukukunda teşebbüsler arasında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali anlamına gelebilecek her türlü irade uyuşmasının uzlaşısı kavramının içine dâhil edilebileceği değerlendirilmektedir. Bu noktada, Delil 2-13'te yer alan yazışmaların; ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında TEİAŞ'ın güç transformatörü ihalelerindeki iş kalemlerinin paylaşılmasına yönelik anlaşmalar ve/veya uyumlu eylemler yoluyla rekabete aykırı bir uzlaşının varlığının ispatı bakımından değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (358) Dosya kapsamında TEİAŞ ihalelerine ilişkin olarak ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında bir uzlaşının bulunduğuna yönelik elde edilen deliller arasında, ihlale işaret eden *smoking gun*²⁹⁶ niteliğinde deliller bulunmaktadır. Ancak bunlarla sınırlı kalmaksızın teşebbüslerin verdikleri tekliflerde benimsedikleri stratejiler, teşebbüslerden elde edilen rakip teşebbüslerin geleceğe yönelik teklif bilgileri, ihale anında teşebbüslerin rakiplerinin tekliflerine verdikleri tepkileri içeren yazışmalar gibi, rakipler arası bir uzlaşısıyı gösteren deliller de bulunmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 59. maddesinde *"Rekabeti sınırlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaların varlığı her türlü delille ispatlanabilir."* hükmüne yer verilerek esasen gizli yürütülen ve tespiti oldukça zor olan başta karteller olmak üzere rekabet ihlallerinin ispatında delil serbestisinin benimsendiği vurgulanmaktadır. Bununla birlikte Kurul kararlarında²⁹⁷ da rekabet hukukunda delillerin değerlendirilmesinde kullanılan ölçütler aşağıda yer aldığı şekilde belirtilmiştir:

"Birincil deliller Kanuna aykırılık teşkil eden gizli yapılanmaları/anlaşmaları ortaya koymada kullanılan ve ispat gücü bakımından ilk planda düşünülmesi gereken delillerdir. Bu deliller, anlaşmanın tarafları, kapsamı, gerçekleştiği zaman aralığı olarak sıralanabilecek ve somut bir ihlal şablonunu ortaya koymada kullanılabilecek nitelikteki bilgi ve belgelerden oluşmaktadır. Öte yandan, söz konusu yapılanmaların "gizli" nitelikte olması nedeniyle, birincil nitelikteki delillerin varlığına ulaşmak oldukça güçtür. Bu noktada, söz konusu yapılanmaların ortaya çıkarılabilmesi amacıyla ikincil nitelikteki delillerin de varlığı önem arz etmektedir.

İkincil nitelikli deliller arasında iletişim delilleri ile iktisadi deliller yer almaktadır. İletişimsel deliller, anlaşma taraflarının toplandıklarını veya iletişim kurduklarını gösteren ancak iletişimin içeriğini ortaya koymada yetersiz kalan delillerdir. Bu deliller arasında; rakipler arası iletişimin var olduğunu gösterir deliller, toplantıya katılım, fiyatlar, talep ve kapasite kullanımının tartışıldığı toplantı notları, rakiplerin gelecekte yapabilecekleri fiyat artışları veya fiyatlama stratejileri

²⁹⁶ Rekabet hukukunda 'maddi olayı ortaya koyan güvenilir delil' anlamında "dumanı tüten tabanca niteliğinde deliller" (*smoking gun*) terimi de kullanılmaktadır. Kurulun 06.04.2012 tarihli ve 12-17/499-140 sayılı kararında da notların, teşebbüsler arası toplantıları ve doğrudan iletişimi gösteren delillerin "*smoking gun*" niteliğinde delil olduğu belirtilmiştir.

²⁹⁷ Kurulun 09.07.2015 tarihli ve 15-29/433-116 sayılı, 13.03.2019 tarihli ve 19-12/155-70 sayılı, 30.12.2020 tarihli ve 20-57/798-355 sayılı, 30.09.2021 tarihli ve 21-46/668-333 sayılı kararları.

hakkında bilgi sahibi olunduğunu gösteren iç yazışma niteliğindeki belgeler yer almaktadır.

İktisadi deliller ise bir anlaşmaya ulaşıldığını işaret eden firma davranışları ve aynı zamanda piyasanın bir bütün olarak davranışını, gizli fiyat tespitinin mümkün olduğunu işaret eden piyasa yapısı elemanlarını ve anlaşmanın sürdürülmesinde kullanılabilecek belirli uygulamaları içermektedir. İktisadi deliller davranışsal ve yapısal deliller olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Davranışsal delillerin ispat gücü, diğer ekonomik delillere oranla daha yüksek görülmektedir. Bu tür delillere örnek olarak paralel fiyatlama yapılması, rakiplerin eşzamanlı veya yakın zamanlı fiyat değişimlerinin aynı veya benzer nitelikte olması, ortak fiyat duyuruları ile aynı veya benzer nitelikli satış ve üretim politikalarının benimsenmesi ve piyasanın yapısına ilişkin bazı özellikler de (normalin üstünde kârlar, geçmişte yaşanan rekabet ihlallerinin varlığı) sayılabilmektedir. Yapısal deliller arasında ise yüksek yoğunlaşma oranları, homojen ürünlerin varlığı, dikey bütünleşme oranının yüksekliği ve giriş engellerinin yüksekliği sayılabilir. Bu tür delillerin ispat gücü görece düşük kabul edilmektedir.

Özetle; rekabet hukuku çerçevesinde bir ihlalden bahsedebilmek için, öncelikle bu ihlalin taraflarını, kapsamını ortaya koyabilecek nitelikteki birincil delillere ihtiyaç duyulmaktadır. Öte yandan, bu tip delillerin tam anlamıyla var olmadığı, somut bir ihlal şablonunun ortaya konulmasında yetersiz kalındığı durumlarda ikincil deliller devreye girmekte ve tabloda eksik kalan noktaların tamamlanması hedeflenmektedir. Bu bakımdan, dosya kapsamında elde edilen her türlü delilin, bir bütünün parçaları, bütünü açıklamada kullanılan araçlar oldukları göz önünde bulundurulmalıdır.”

(359) Dolayısıyla rekabet hukukunda bir ihlalin tespiti için delillerin bütüncül olarak ve birbirleriyle ilişkili şekilde değerlendirilmesi ve ihlali ortaya koyma kabiliyetine sahip her türlü delilin bir bütünün parçaları olarak göz önünde bulundurulması önem taşımaktadır. Bu bağlamda, mevcut soruşturma bakımından teşebbüslerden elde edilen iç yazışma niteliğindeki deliller bir bütün olarak değerlendirildiğinde; teşebbüslerin TEİAŞ ihaleleri öncesinde rakiplerinin ihalelere verecekleri teklifler hakkında bilgi sahibi oldukları ve ihalelerdeki iş kalemlerinin paylaşımına yönelik olarak iletişim kurdukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla delillerin içerikleri ihalelerde verilecek tekliflere ve kimin hangi kalemi kazanacağına ilişkin karşılıklı iletişimin olduğunu gösterir niteliktedir. Aynı şekilde TEİAŞ’tan elde edilen bilgilerin teşebbüslerin ihalelerde fiili olarak verdikleri tekliflerin de delillerde geçen uzlaşuya işaret eden ifadeleri doğrular ve tamamlar nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

(360) Öte yandan, dosya kapsamında teşebbüslerin danışıklı davranarak ihalelere teklif vermeleri şeklinde vuku bulan davranışlarının 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesinin ihlali niteliğinde olması sebebiyle pazardaki mevcut ve potansiyel etkilerine bakılmaksızın amacı itibarıyla rekabeti kısıtladığı değerlendirilmektedir. Bu sebeple bir uzlaşa doğrultusunda teklif verilen ihaleler sonucunda oluşan fiyatların ne olduğunun, ihaleyi düzenleyen kamu kuruluşu için herhangi bir zararın oluşup oluşmadığının, ilgili ihalelerin daha sonra iptal edilmiş olmasının veya ihale sonuçlarının delillerde geçen ifadelerden bazı yönlerden farklılıklar içermesinin ihlalin ortaya çıkması bakımından bir önemi bulunmamakta, söz konusu danışıklı davranışlar bizzat rekabet ihlaline sebebiyet vermektedir.

- (361) Sonuç olarak yukarıda açıklamalarına ayrıntılı şekilde yer verildiği üzere; TEİAŞ ihalelerinde ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında bir uzlaşının bulunduğu işaret eden delillerin, teşebbüslerin ihalelere verdikleri teklifler de göz önünde bulundurulduğunda, ihlalin varlığını ortaya koymak bakımından yeterli olduğu ve adı geçen teşebbüsler tarafından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği kanaatine ulaşılmıştır.

1.5.2.3. Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi

- (362) Dağıtım şirketlerinin ihalelerine yönelik olarak soruşturma tarafı teşebbüsler arasında rekabeti kısıtlayıcı bir uzlaşının olup olmadığının tespit edilebilmesi amacıyla, dosya kapsamında elde edilen belgelerin değerlendirilmesine dağıtım transformatörü ihaleleri ile hücre ve beton köşk ihaleleri için ayrı ayrı olmak üzere aşağıda yer verilmiştir.

1.5.2.3.1. Dağıtım Transformatörlerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi

- (363) Delil 15'te yer alan ve ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısına gönderilen 02.07.2019 tarihli mesajda bir adet defter notu fotoğrafı paylaşılmıştır. Defter notunun içeriğinden, bir ihaleye ait olduğu anlaşılan iş kalemlerinin ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM arasında paylaştırıldığı görülmektedir. Ayrıca ilgili defter notunun paylaşıldığı esnada ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısına gönderilen *"Kuru tipler 4 adet ASTOR Eltaş alsın dedi. Beta sorup dönecek ben de ısrarcı oldum bizim olmalı diye"* ifadelerini içerir mesajdan ise ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürünün rakipleri ile ihale paylaşımı yapılan bir toplantıda olduğu değerlendirilmektedir.
- (364) Delil 16'da ise ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM yetkililerinin katılımcısı olduğu *"İhale"* adlı WhatsApp grubunda 03.07.2019 tarihinde yapılan yazışmalar yer almaktadır. ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürünün *"Kapasitesi nasıl Gdz ye vermeyebilir mi"* ifadelerinden ihale grubundaki konuşmaların GEDİZ EDAŞ'ın 03.07.2019 tarihinde gerçekleştirdiği hermetik dağıtım transformatörü ve hücre alım ihalesine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim söz konusu durum GEDİZ EDAŞ'tan gelen cevabi yazıyla da teyit edilebilmiştir. SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından kullanılan *"Herkes kendi kalesini koruyacak (...) Bizler müttefik olarak"* ifadelerinden ve ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan *"Herkes kaleminde savaşıacak diğerleriyle sıkıntı yok"* ifadesinden, grup katılımcısı teşebbüslerin bahse konu ihaledeki iş kalemlerini ihale öncesinde paylaştıkları ve ihalede danışıklı hareket ettikleri anlaşılmaktadır.
- (365) Ayrıca gruptaki teşebbüs yetkilileri tarafından kullanılan ifadelerden ihaledeki 11. iş kaleminin ASTOR'a bırakıldığı, ASTOR'un ilgili kaleme yüksek teklif vermesi üzerine SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından *"Astor 11. Kalem yanlış", "Fiyat daha düşük ilk teklif", " Son teklifim 3.460" Teklifin Daha düşük çıktık sizin"* ifadeleri ile uyarıldığı, akabinde BETA yetkilisinin *"Akşamki fiyatın üstünü yazdım", "Astor ve sem fiyatlarının üstündeyim"* ifadeleri ile önceden kararlaştırılan fiyatların üzerinde teklif verdiğini teyit ettiği, SEM'in uyarısı üzerine ASTOR'un teklifini düşürdüğü görülmektedir. Yazışmanın devamında SEM'e özgülendiği anlaşılan 17. iş kalemine ASTOR tarafından sehven düşük teklif verilmesi üzerine ASTOR ve SEM yetkilileri arasında tartışma çıktığı anlaşılmaktadır.
- (366) Delil 15'te yer alan defter notunda da 11. iş kaleminin ASTOR'a, 17. iş kaleminin ise SEM'e özgülendiği göz önüne alındığında söz konusu defter notunun 03.07.2019 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesinde yapılan paylaşıma ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. İlave olarak ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan *"Herkes kaleminde savaşıacak diğerleriyle sıkıntı yok"* ifadesinden söz konusu defter notunda bulunan iş kalemleri üzerinde teşebbüslerin kendi aralarında rekabet etmeyeceği anlaşılmaktadır.

- (367) ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından, “Kur 6,5”, BETA yetkilisi tarafından “Ulusoy 6,50 den almış kuru”, SEM yetkilisi tarafından “Biz 6,5 aldık” ve ELTAŞ yetkilisi tarafından “Ok herkes 6,5 alsın en dip” ve “Astor sen 6.51 beta sen 6.515 falan daha iyi olur düşüncem, tabi kontrollü dip fiyatım altına girmeden” şeklinde ihale grubuna gönderilen mesajlardan ise ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM’in ihale konusu ürünlere teklif verirken esas alacakları döviz kurunu da birlikte belirledikleri anlaşılmaktadır.
- (368) Ayrıca “İhale” isimli WhatsApp grubunda yer alan yazışmalarda kullanılan ifadelerden GEDİZ EDAŞ ihalesine ULUSOY’un ve MAKSAN’ın da katıldığı, ASTOR, ELTAŞ, BETA ve SEM’in bu teşebbüslerin ihaleye katılım göstermesinden dolayı rahatsız oldukları anlaşılmaktadır. GEDİZ EDAŞ’ın cevabi yazısında belirtildiği üzere yukarıda sayılan teşebbüslerin katılımı ile 03.07.2019 tarihinde hermetik yağlı tip dağıtım trafosu ve hücre alımı ihalesi gerçekleştirmiştir. Ayrıca yazışma silsilesinin devamında ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan “Kuru tipte Ulusoy yok diye 630 kVa u dünkü dip fiyattan 100 Usd diğer ikisini 150 Usd arttırıyorum Astor beta ok mi” ifadesinden ELTAŞ’ın, ULUSOY’un ilgili iş kaleminde yapılacak ihaleye katılmaması sebebiyle ihaledeki teklifini yükselteceği ve bu durumu ASTOR’un ve BETA’nın onayına sunduğu anlaşılmaktadır. Hem BETA hem de ASTOR yetkililerinin ELTAŞ’ın teklif fiyatını yükseltmesini onayladıkları görülmektedir. Öte yandan, yine ifadede geçen “dünkü dip fiyattan” ibaresi ile Delil 15’te yer alan ve GEDİZ EDAŞ ihalesinden bir gün önce ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısına gönderilen ve ihaledeki iş kalemlerinin teşebbüsler arasındaki paylaşımını gösteren defter notunun kastedildiği değerlendirilmektedir.
- (369) Delil 15 ve Delil 16’da hermetik yağlı tip dağıtım transformatörü alım ihalesine ek olarak kuru tip transformatör alımına ilişkin yazışmalar da bulunmaktadır. Söz konusu yazışmalarda yer alan “Kuru tipler 4 adet Astor Eltaş alsın dedi beta sorup dönecek ben de ısrarcı oldum bizim olmalı diye” ve “Kuru tip beta ok Astor ok mi” ifadeleri yazışmaların bir kuru tip dağıtım trafosu alım ihalesi esnasında yapıldığını gösterir niteliktedir. Delil 16’da yer alan yazışmaların devamında ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan “Beta kuru tipte anlaşmayı bozdun” ifadesi ile BETA’nın teşebbüsler arasındaki anlaşmaya sehven aykırı davranması sebebiyle uyarıldığı, BETA yetkilisi tarafından söz konusu uyarıya kendilerine verilen listeye göre fiyat teklif edildiği cevabının verildiği görülmektedir. Bunun üzerine ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan “Yazdık ok dedin ya Fiyatı artırdık diye” ifadesinden ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürünün yukarıda bahsedildiği üzere ELTAŞ’ın kuru tip transformatörlerde teklif fiyatını artırmasını BETA’nın onayladığını hatırlattığı anlaşılmaktadır. Teşebbüsler arasındaki söz konusu yanlış anlaşılma sebebiyle ihalede ELTAŞ hiçbir kalem kazanmamıştır. Öte yandan, ELTAŞ ihalede herhangi bir kalemi kazanmasa da, diğer kalemleri rakiplerine bırakmak noktasında yapılan uzlaşa başarıya ulaşmıştır.
- (370) Yazışmalarda yer alan “Herkes kendi kalesini koruyacak”, “Herkes kaleminde savaşacak diğerleriyle sıkıntı yok” gibi ifadeler ile GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazı bir arada değerlendirildiğinde, söz konusu ihaleyi ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM’in aralarında paylaştıkları, anılan teşebbüslerin ihalede danışıklı hareket ettikleri, ULUSOY ve MAKSAN gibi ihale özelindeki uzlaşya taraf olmayan teşebbüslerin teklif verdiği kalemlerde ise aralarında anlaşmaya uygun olarak söz konusu kalem kime bırakıldı ise o teşebbüsün bu şirketlerle yarıştığı tespit edilmiştir.
- (371) Delil SEM/1’de ise ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü, SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu, ASTOR Satış Müdürü, BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu ve SEM Genel Müdür Yardımcısının katılımcıları olduğu “A.S” isimli WhatsApp grubunda

gerçekleştirilen yazışmalar yer almaktadır. Bahse konu grupta, 14.03.2020 tarihinde ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü, SEM Genel Müdür Yardımcısı, SEM Yurtiçi Satış Sorumlusu ve BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu katılımıyla gerçekleştirilen yemekli bir toplantı esnasında çekilen bir fotoğraf ve ayrıca toplantı sırasında tutulduğu anlaşılan notların fotoğrafları paylaşılmıştır. Söz konusu notlarda BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR ve ADM EDAŞ ihalelerine ait iş kalemlerinin ASTOR, BETA ve SEM arasında paylaştırıldığı görülmektedir. Söz konusu ihalelere konu iş kalemlerinin paylaşımına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 28- ASTOR-BETA-SEM Tarafından Yapılan İhale Paylaşımı

İhale Gerçekleştiren Dağıtım Şirketi	Teşebbüs/İş Kalemi Adedi		
	ASTOR	BETA	SEM
BAŞKENT	136	-	43
AYEDAŞ	-	14	53
TOROSLAR	-	88	23
ADM EDAŞ	156	41	-
TOPLAM	292	143	119
Kaynak: Delil SEM/1			

- (372) ASTOR, BETA ve SEM yetkilileri arasındaki toplantının ertesi gününde ise ASTOR Satış Müdürü tarafından BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR ve ADM EDAŞ ihaleleri için ASTOR'un vereceği ilk teklifler anılan WhatsApp grubunda paylaşılmıştır. Delilin devamında yer alan 16.03.2020 tarihli yazışmalardan ASTOR'un ADM EDAŞ ihalesine vereceği ilk teklif tutarlarının tartışıldığı, söz konusu teklif tutarlarının bazı kalemler bakımından SEM yetkilileri tarafından uygun bulunmadığı görülmektedir. ASTOR Satış Müdürü tarafından kullanılan "(.....) abi fiyatlarımız paralel olsun diye ıskontoya yaklaşacak şekilde güncelleyeceğim" ifadesinden ise ASTOR'un yaşanan tartışma üzerine teklif tutarlarını güncelleyeceği anlaşılmaktadır. Konuşmanın devamında SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından ADM EDAŞ ihalesi için SEM'in vereceği ilk teklifler gönderilmiş akabinde ASTOR Satış Müdürü tarafından da revize edilmiş teklifler paylaşılmıştır. ASTOR Satış Müdürü tarafından kullanılan "15,8 kısmında daha önce çekileceğiz. (.....) abi bu kısımda sen bizi yönlendirirsin" ifadesinden ADM EDAŞ ihalesinde BETA'ya bırakılan iş kalemleri bakımından ASTOR'un öncesinde ihaleden çekileceği ve bu kısımlar bakımından ASTOR'un BETA tarafından yönlendirileceği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında ise, BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu tarafından ADM EDAŞ ihalesinde BETA'nın vereceği ilk teklif tutarları paylaşılmıştır.
- (373) ADM EDAŞ ihalesini konu alan görüşmelerin ardından SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından "bize ait olan bölge ve gurupların usd ve tl açılış fiyatlar" ifadesi ile SEM'in BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalelerinde kendisine bırakılan iş kalemleri bakımından vereceği ilk fiyat tekliflerine ilişkin defter notu paylaşılmıştır. Yine SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından kullanılan "sizlerin fiyatlarında açılış için eş değer yada üzerinde olması gerekir" ifadesinden ise SEM'in, ASTOR'un ve BETA'nın ilgili iş kalemleri bakımından aynı veya daha yüksek seviyede fiyat teklif etmelerini talep ettiği görülmektedir. İlgili defter notu incelendiğinde, SEM'e bırakılan iş kalemlerinin 13.03.2020 tarihli toplantıda SEM'e bırakılan iş kalemleri ile birebir aynı olduğu dikkat çekmektedir.
- (374) Delil SEM/2'de yer alan yazışmalarda ise, BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu tarafından kullanılan "(.....) çekil", "çekileceğim zamanı yazın" ve ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından kullanılan "(.....) çekilelim" gibi ifadelerden söz konusu yazışmaların bir ihale esnasında yapıldığı anlaşılmaktadır. Yazışmada

geçen ifadelerden ilgili ihaledeki bazı iş kalemlerinin BETA'ya, bazı iş kalemlerinin ise ASTOR'a bırakıldığı belirlenmiştir. Delil SEM/1'de bahsi geçen 13.03.2020 tarihli toplantıda ADM EDAŞ ihalesinin ASTOR ve BETA arasında paylaştırıldığı göz önüne alındığında Delil SEM/2'de bahsi geçen ihalenin Delil SEM/1'deki defter notunda da yer alan ADM EDAŞ ihalesi olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgiler doğrultusunda 18.03.2020 tarihinde ADM EDAŞ'ın transformatör alım ihalesi düzenlediği ve söz konusu ihale kalemlerinin belgede yer alan yazışmalarla uyumlu biçimde ASTOR ve BETA tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir.

- (375) Delil SEM/3'te yer alan yazışmalarda SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından kullanılan "(.....) abi 15 ve 6,3 leri % 5-10 arası yüksek tut abi bizim fiyattan" ifadesinden SEM'in BETA'dan 15 kV'lık ve 6,3 kV'lık transformatörler bakımından verilecek tekliflerin SEM'in verdiği fiyat tekliflerinden yüksek tutulmasını talep ettiği anlaşılmaktadır. 13.03.2020 tarihli toplantıda yapılan paylaşımda BAŞKENT ihalesinde 15 kV'lık ve 6,3 kV'lık transformatörlerin yer aldığı iş kalemlerinin SEM'e bırakıldığı göz önüne alındığında ilgili yazışmanın BAŞKENT ihalesine ilişkin olduğu değerlendirilmektedir.
- (376) Yazışmanın devamında; ASTOR, BETA ve SEM tarafından AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihalelerine sunulacak tekliflerin paylaşıldığı görülmektedir. Belgede SEM Yurtiçi Satış Sorumlusu tarafından kullanılan "(.....) Bey , (.....) bey attığınız Ayedaş Beta ve Astar başlangıç Fiyatlarınız aynı olmuş kuruşu kuruşuna hemde şimdi baktım da" ifadesinden ASTOR'un ve BETA'nın, AYEDAŞ ihalesine aynı düzeyde teklif sunmaları sebebiyle uyarıldıkları görülmektedir. BETA'nın yanlışıyla ASTOR'un teklifini kendi teklifi sanarak WhatsApp grubunda paylaştığı ve söz konusu uyarı sonrasında bu yanlışı düzelterek kendi başlangıç tekliflerini rakipleri SEM'e ve ASTOR'a gönderdiği anlaşılmaktadır.
- (377) Delil SEM/4'teki yazışmada yer alan ifadelerden ise ASTOR, BETA ve SEM yetkililerinin bir ihale esnasında eş zamanlı olarak birbirleri ile iletişim halinde oldukları görülmektedir. Söz konusu yazışmada ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından kullanılan "*Enerjisa anlar bu işi*" ifadesinden bahsi geçen ihalelerin ENERJISA tarafından sahip olunan dağıtım şirketlerine ait olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim dağıtım şirketlerinden elde edilen bilgilere göre 20.03.2020 tarihinde BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR'ın transformatör alımına ilişkin ihaleler düzenledikleri tespit edilmiştir. İhalelerden bir gün önce geçen ve Delil SEM/3'te yer alan 19.03.2020 tarihli yazışmada; ASTOR, BETA ve SEM yetkililerinin BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalelerine verecekleri teklifler hakkında iletişim içerisinde oldukları ve 13.03.2020 tarihli toplantıda paylaşıma konu ihalelerden üçünün adı geçen dağıtım şirketlerine ilişkin olduğu göz önüne alındığında, Delil SEM/4'te yer alan yazışmaların 20.03.2020 tarihli BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalelerini konu edindiği anlaşılmaktadır. Yazışmada ASTOR, BETA ve SEM yetkilileri kendilerine bırakılan iş kalemleri hakkında diğer teşebbüslerin hangi fiyat seviyesinde çekileceklerine ilişkin yönlendirmeler yapmışlardır. Bu kapsamda, ASTOR yetkilileri tarafından kullanılan "(.....) abi çekil" ve "*İkinizde hemen çekilin beyler*" ifadeleri üzerine BETA'nın ilgili iş kalemi bakımından ihaleden çekildiği, bunun üzerine ASTOR yetkilisi tarafından SEM'in de çekilmesi gerektiğinin hatırlatıldığı anlaşılmaktadır. Bir diğer iş kalemine ilişkin olarak BETA yetkilisi tarafından kullanılan "*çekilin sırayla*" ifadesine ASTOR yetkilisinin önce SEM'in sonra kendilerinin çekileceği şeklinde cevap verdiği görülmektedir.

- (378) Yazışmada, ASTOR yetkilisi tarafından kullanılan “biz ile beta varız”, “nerde nasıl ilerleyeceğiz biz bizyiz :)” ifadelerinden ihaledeki bir iş kalemine ilişkin olarak sadece ASTOR’un ve BETA’nın teklif verdiği anlaşılmaktadır. Söz konusu iş kalemine ilişkin olarak BETA yetkilisi tarafından ASTOR’un yüksek bir fiyat seviyesinde çekilmesinin talep edilmesi üzerine, ASTOR yetkilileri tarafından kullanılan “Fiyatlar çok yüksek dediler”, “bence düşülebilir”, “Anlaşılmaması lazım”, “Biraz daha düşün”, “Enerjisa anlar bu işi” ifadelerinden ilgili ihalede fiyatın çok yüksek kaldığı, ihalede sunulan danışıklı tekliflerin anlaşılmaması için ASTOR’un çaba gösterdiği ve bu yönde BETA’yı uyardığı görülmektedir. Bu sırada ASTOR yetkilisi tarafından “(.....) abi Whatsapp sesini kapat” ve “bu arada (.....) hanım²⁹⁸ arkanda dikkat et yazışmalara” ifadelerinin kullanılması ise ihale esnasında iletişim halinde olan teşebbüslerin bu iletişimlerini gizleme çabalarını göstermektedir. Yazışmanın devamında, ASTOR’un önerisi doğrultusunda, BETA, ASTOR’un ihaleden çekilmesi gerektiğini belirttiği fiyat seviyesini aşağı çekmiştir.
- (379) Diğer yandan, SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından kullanılan “(.....)²⁹⁹ bırak diyo” ve ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından kullanılan “Bizede yazdı biz salladık” ifadelerinden MEKSAN’ın 20.03.2020 tarihindeki ihaleye ilişkin olarak, ihale esnasında ASTOR ve SEM ile iletişime geçtiği ve anlaşma imkânı aradığı, ancak MEKSAN’ın ihale paylaşımına yönelik taleplerinin ASTOR ve SEM tarafından dikkate alınmadığı görülmektedir.
- (380) Sonuç itibarıyla açık kaynaklardan elde edilen bilgilerden Delil SEM/1, Delil SEM/3 ve Delil SEM/4’te yer alan ifadeler ile uyumlu şekilde, 20.03.2020 tarihli BAŞKENT³⁰⁰ transformatör alım ihalesinin iş kalemlerinin ASTOR ve SEM tarafından; aynı tarihli AYEDAŞ³⁰¹ ve TOROSLAR³⁰² transformatör alım ihalelerinin iş kalemlerinin ise BETA ve SEM tarafından kazanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bununla birlikte, ENERJISA tarafından gönderilen cevabi yazılardan ise 20.03.2020 tarihli BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalelerinin fiyatın yüksek olduğu gerekçesiyle iptal edildiği, iptal edilen ihalelerin 30.04.2020 tarihinde ek taleplerle birlikte yeniden gerçekleştirildiği, 30.04.2020 tarihinde gerçekleştirilen ihalenin de kazanan taraflar bakımından iptal edilmiş olan 20.03.2020 tarihli ihale ile aynı şekilde sonuçlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, Delil SEM/2’de ve Delil SEM/4’te yer alan ifadelerle uyumlu biçimde 18.03.2020 tarihli ADM EDAŞ transformatör alım ihalesinin ASTOR ve BETA tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Yukarıda detaylı şekilde açıklanan delillerden, ASTOR, BETA ve SEM’in, BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR ve ADM EDAŞ ihalelerindeki iş kalemlerinin paylaşılmasına yönelik bir uzlaşma içerisinde oldukları değerlendirilmektedir.
- (381) Delil SEM/5’te ise ASTOR, SEM, BETA yetkililerinin katılımcısı olduğu “A.S” isimli WhatsApp grubundaki 25.03.2020 tarihli yazışmalar yer almaktadır. ÇALIK EDAŞ tarafından düzenlenen 30.04.2020 tarihli ve 2020/MAL-ALIM/006 İKN³⁰³’li trafo alım ihalesine ilişkin olarak ASTOR, BETA ve SEM yetkililerinin ihalenin paylaşılması için bir uzlaşma zemini arayışında olduğu, “Çedaş³⁰⁴ teklifi bugün geleceğiz fiyatları karşılıklı

²⁹⁸ ENERJISA çalışanı olduğu değerlendirilmektedir.

²⁹⁹ MEKSAN Yönetim Kurulu Üyesi (.....).

³⁰⁰ <https://www.baskentedas.com.tr/sonuclanan-ihaleler/106/0> (Erişim Tarihi: 29.03.2024)

³⁰¹ <https://www.avedas.com.tr/sonuclanan-ihaleler/76/0> (Erişim Tarihi: 29.03.2024)

³⁰² <https://www.toroslaredas.com.tr/sonuclanan-ihaleler/123/0> (Erişim Tarihi: 29.03.2024)

³⁰³ İhale kayıt numarası.

³⁰⁴ Gerekçeli kararda ÇEDAŞ, kısaltması Çamlıbel Elektrik Dağıtım AŞ için kullanılmış olmakla birlikte, bu belgede taraflarca kullanılan kısaltma Çalık Elektrik Dağıtım AŞ (ÇALIK EDAŞ) yerine kullanılmış

konuşarak teyit edip geçelim” mesajından anlaşılmaktadır. Her ne kadar yazışmalarda ilgili ihaleden ÇALIK EDAŞ ihalesi olarak söz edilse de belgede BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu tarafından paylaşılan BETA fiyat tekliflerini gösteren fotoğrafta ismi geçen illerden ilgili ihalenin YEDAŞ dağıtım bölgesinde kalan iller için düzenlendiği anlaşılmaktadır. BETA ve SEM tarafından ihalede sunulacak fiyat tekliflerinin grupta paylaşıldığı, ihaleye konu ürünlere, SEM’in 7.702.003 TL fiyat teklifi sunacağı, BETA’nın ise 7.343.091 TL fiyat teklifi sunacağı görülmektedir. Yazışmaların devamında BETA’nın fiyat teklifinde yer alan belirli iş kalemlerine yönelik fiyatların düşük olduğunun SEM yetkilisi tarafından fark edilmesi üzerine BETA yetkilisinin ilgili fiyatların artırılması yönünde uyarıldığı ve bunu dikkate alan BETA’nın ise bir iş kalemindeki teklif fiyatlarını yükselttiği ve ÇALIK ENERJİ ihalesi için toplam teklifini 7.442.991 TL olarak değiştirdiği görülmektedir. ÇALIK ENERJİ tarafından gönderilen cevabi yazıdaki bilgilere göre 30.04.2020 tarihli ÇALIK EDAŞ transformatör alım ihalesinin katılımcıları ASTOR, BEST, BETA, SEM, SCHNEIDER ve ULUSOY’dur. Fiyat tekliflerini birlikte belirleyen ASTOR, BETA ve SEM arasındaki uzlaşının bir sonucu olarak ihalenin ASTOR tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır.

(382) Delil SEM/7’de ise SEM Satış ve Lojistik Sorumlusunun 08.04.2020 tarihinde bahse konu WhatsApp grubuna gönderdiği *“Çedaş aradı mail attı revize istiyor fiyatlar yüksek diyor”, “Sizle diğerleri arasında fark 800 bin diyor”, “(.....) abi istiyordu bunu öyle konuşulmuştu Nerde kalalım ne yapalım”* mesajlarından ve ASTOR Satış Müdürü tarafından gönderilen *“Hangi diğerleri acaba 😊 Bana da öyle dediler”* mesajından ihalede verilecek tekliflerin BETA, SEM ve ASTOR tarafından ihale öncesinde ortaklaşa belirlendiği, bu teklif tutarlarının ÇALIK ENERJİ tarafından yüksek karşılandığı ve BETA’nın, rakiplerinden ÇALIK EDAŞ³⁰⁵ ihalesinin kendisine bırakılmasını talep ettiği anlaşılmaktadır. SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu, fiyatların yüksek olduğu gerekçesiyle ÇALIK EDAŞ tarafından aranmaları halinde fiyatlarda revize yapılmaması gerektiğini ve bu konuda konulup anlaştıklarını ifade etmektedir. Yazışmanın devamında, 10.04.2020 tarihinde ise BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu ÇALIK EDAŞ ihalesine ilişkin teklif dokümanını grup katılımcıları ile paylaşmış ve ihaleye konu 273 adet ürüne ilişkin toplam fiyat teklifini 5.859.866 TL’ye düşürmüştür. BETA’nın grupta fiyat teklifini paylaşması üzerine ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürünün *“Bu fiyata alabilirsen iyi”*, SEM Satış ve Lojistik Sorumlusunun ise *“Çedaş 5.878.000 TL de bizim revize fiyatımız”* mesajlarını gruba gönderdiği görülmektedir.

(383) Delil SEM/9’da ise 28.04.2020 tarihinde SEM Genel Müdür Yardımcısı *“çedaş-çalık enerji 273 trafo teklif verilmişti demi...”* mesajı ile birlikte ÇALIK EDAŞ ihalesinin güncellenen alım miktarını gösteren ekran görüntüsünü gruba göndermiştir. SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu ise ihaledeki adetlerin arttığını grup katılımcıları ile paylaşmıştır. Yeni alımlarla beraber toplamda 325 adet ürün miktarının ihalesine çıkan ÇALIK EDAŞ’ın ihalesine yönelik olarak 30.04.2020 tarihinde yapılan grup yazışmalarında ise SEM Yurtiçi Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusuna ithafen *“(.....) abi Çalık ikinci ihale bugün son gün”* mesajı ile ÇALIK EDAŞ ihalesi için fiyat teklifini göndermesi gerektiğini hatırlatmıştır.

olup, ÇALIK EDAŞ, YEDAŞ ve ARAS EDAŞ’ın sahibi konumundadır. Bazen bu iki bölge için ÇALIK EDAŞ tarafından ihaleye çıkıldığı dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

³⁰⁵ Delillerden ÇEDAŞ ve ÇALIK EDAŞ’ın her ikisinin de ÇEDAŞ olarak kısaltıldığı görülmektedir. İşbu yazışma bakımından fiyat teklif formunun üzerinde yer alan ÇEDAŞ logosunun ÇALIK EDAŞ’a ait olduğu bu nedenle söz konusu ihalede yer alan ifadelerin ÇALIK EDAŞ’a ilişkin olduğu değerlendirilmektedir.

- (384) Söz konusu delillerde yer alan ÇALIK EDAŞ/YEDAŞ ihalesinin hangi ihale olduğunun kesin olarak tespit edilebilmesi için ÇALIK EDAŞ/YEDAŞ'tan bilgi talebinde bulunulmuştur. Gelen cevabi yazı incelendiğinde; YEDAŞ tarafından düzenlenen ve delile konu ilk ihalenin 09.04.2020 tarihli dağıtım trafosu ihalesi olduğu ancak bu ihalenin iptal edildiği, iptal edilen ihale üzerine 30.07.2020 tarihinde tekrar edilen ihaleye ASTOR, BETA, MEKSAN ve ULUSOY'un katıldığı, ihaleyi Delil SEM/5, Delil SEM/7 ve Delil SEM/9'da yer alan ifadelerle uyumlu olacak şekilde BETA'nın kazandığı tespit edilmiştir.
- (385) ÇALIK EDAŞ ihalesine ilişkin açıklamaların akabinde Delil SEM/5'e geri dönülecek olursa, Delil SEM/5'te yer alan yazışmaların devamında ELTAŞ yetkilisinin BETA ve ASTOR yetkililerine ulaştığı ve ADM EDAŞ ihalesindeki kuru tip trafolardan oluşan kalemleri kendilerine bırakılmasını talep ettiği, BETA'nın ve ASTOR'un ise bu talebi olumlu karşıladığı görülmektedir. ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından gönderilen "5 tane trafo zaten" ifadesinden anlaşılabacağı üzere, bahse konu ihale beş adet transformatörden oluşmaktadır. Yazışma tarihine en yakın tarih olan 02.04.2020 tarihinde ADM EDAŞ tarafından beş adet kuru tip transformatör alımı için ihale gerçekleştirildiği ve bu ihaleye ASTOR, BETA ve ELTAŞ'ın katıldığı göz önünde bulundurulduğunda bahse konu yazışmaların 02.04.2020 tarihli ADM EDAŞ ihalesine ilişkin olduğu anlaşılmıştır. Her ne kadar yazışmalar ADM EDAŞ ihalesinin ELTAŞ tarafından kazanılmasının öngörüldüğünü gösterse de ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgiler doğrultusunda, ihaleyi BETA'nın kazandığı tespit edilmiştir.
- (386) Delil SEM/6'da ise ASTOR, BETA ve SEM yetkililerinin "A.S" grubunda AKDENİZ EDAŞ tarafından düzenlenen ihaleye ilişkin gerçekleştirdikleri 31.03.2020-01.04.2020 tarihli yazışmalar yer almaktadır. WhatsApp grubunda SEM tarafından AKDENİZ EDAŞ'a sunulacak fiyat tekliflerinin paylaşıldığı ve BETA ve ASTOR yetkililerinden ilgili ihale için destek istenerek fiyat tekliflerinin SEM'in teklifinden yüksek olması konusunda talepte bulunulduğu görülmektedir. SEM'den gelen bu talebe ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürünün olumlu geri dönüş yaptığı, BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusunun ise YEDAŞ'ın kendilerine verilmesi durumunda olumlu geri dönüş yapacağı anlaşılmaktadır.
- (387) Söz konusu delillere konu olan AKDENİZ EDAŞ ihalesinin kesin olarak tespit edilebilmesi için AKDENİZ EDAŞ'tan bilgi talebinde bulunulmuştur. Gelen cevabi yazı incelendiğinde;
- Yazışma tarihi olan 01.04.2020'den sonra AKDENİZ EDAŞ tarafından gerçekleştirilen ilk ihalenin 05.06.2020 tarihli transformatör alım ihalesi olduğu,
 - Anılan ihaleye ASTOR, BETA, SEM ve ULUSOY'un katıldığı, ihaleyi Delil SEM/6'da yer alan ifadelerle uyumlu olacak şekilde SEM'in kazandığı
- tespit edilmiştir. Sonuç olarak AKDENİZ EDAŞ ve YEDAŞ ihalelerinde ASTOR, BETA ve SEM'in danişıklı hareket ederek ihaleleri paylaştıkları değerlendirilmektedir.
- (388) Delil SEM/8'de ise ASTOR Satış Müdürü tarafından DİCLE EDAŞ ihalesine ilişkin fiyat teklifleri "A.S." grubunda paylaşılarak BETA'dan ve SEM'den fiyat tekliflerinin ASTOR'un tekliflerinin üzerinde olacak şekilde belirlenmesi talep edilmektedir. ASTOR yetkilisinin bu talebi üzerinde BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu DİCLE EDAŞ ihalesindeki fiyat tekliflerini grup üyeleri ile paylaşmış ve fiyat tekliflerini ASTOR'un onayına sunmuştur. ASTOR Satış Müdürünün "(.....) abi uygundur bu ne hız :)" ifadesi ile BETA'nın fiyat tekliflerini önce onayladığı, sonrasında ise "(.....) abi 1250 ve

1600kva fiyatlarını biraz arttırabilir misin?" ifadeleri ile belirli iş kalemlerinde fiyat tekliflerinin artırılmasını istediği anlaşılmaktadır. BETA yetkilisi tarafından ASTOR'un bu teklifi kabul edilerek DİCLE EDAŞ ihalesindeki fiyat tekliflerinin artırıldığı ve tekraren ASTOR yetkilisinin onayına sunulduğu ve ASTOR'un nihai fiyat tekliflerini onayladığı belgedeki devam eden yazışmalardan görülmektedir.

- (389) Yazışma silsilesinin devamında ise DİCLE EDAŞ'ın ASTOR'dan fiyatlarını revize etmesini talep ettiği, DİCLE EDAŞ'ın talebi üzerine ASTOR'un fiyatlarını aşağı yönlü olarak revize ettiği, BETA'nın da fiyatlarını ASTOR fiyatlarına göre revize ederek ASTOR yetkilisine yeni fiyatların uygun olup olmadığını sorması üzerine BETA fiyatlarının ASTOR tarafından uygun bulunduğu anlaşılmaktadır.
- (390) İlerleyen dönemde DİCLE EDAŞ tarafından fiyatların bir kere daha revize edilmesinin talep edildiği, ASTOR Satış Müdürü tarafından kullanılan "(.....) abi fiyatlar uygundur" ve "(.....) abi sen de bunun üstünde atarsın" ifadelerinden BETA'nın yeni fiyatlarının ASTOR tarafından uygun bulunduğu ve SEM'in, BETA'nın fiyatlarının üzerinde kalacak şekilde fiyat teklifi göndermesinin talep edildiği görülmektedir. BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusunun ASTOR'un talebini kabul ettiği anlaşılmaktadır. DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıdaki bilgilerden, 17.04.2020³⁰⁶ tarihli transformatör alım ihalesine ASTOR, BETA, SEM ve MEKSAN'ın katıldığı ve ihaleyi ASTOR'un kazandığı tespit edilmiştir. Bu açıklamalar ve tespitler ışığında ilgili DİCLE EDAŞ ihalesi bakımından da ASTOR, BETA ve SEM arasında rekabete aykırı bir uzlaşının bulunduğu değerlendirilmektedir.
- (391) Delil SEM/9'da yer alan ve SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından 28.04.2020 tarihinde "A.S." adlı WhatsApp grubunda paylaşılan defter notunda; BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR tarafından düzenlenen ihalelere ait 33 kV, 15 kV, kuru tip ve güç transformatörü iş kalemlerinin ASTOR, BETA ve SEM arasında paylaştırıldığı görülmektedir. Aşağıdaki tabloda iş kalemlerinin teşebbüsler arasındaki dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 294- Teşebbüsler Arasındaki İhale Paylaşım Görselinin Tablolaştırılması

İhale										
İş Kalemi	BAŞKENT			AYEDAŞ			TOROSLAR			Toplam
	33 kV	15 kV	Kuru Tip	33 kV	15 kV	Kuru Tip	33 kV	15 kV	Kuru Tip	
ASTOR	363	-	11	-	-	-	-	-	-	374
BETA	-	-	-	-	-	42	141	-	9	192
SEM	-	49	-	186	-	-	-	41	-	276
Kaynak: Delil SEM/9										

- (392) Paylaşılan ekran görüntüsünde "Güç" ismi ile anılan güç trafosu iş kaleminin hangi teşebbüse tahsis edildiğinin belli olmadığı görülse de ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından adı geçen defter notuna atfen kullanılan "12.5 Mva betanın Biz 126.000 dolarda çekileceğiz" ifadesinden söz konusu iş kaleminin 12,5 MVA kapasiteli güç transformatörü olduğu, bu iş kaleminin BETA'ya

³⁰⁶ 2020 yılındaki pandemi süreci nedeniyle DİCLE EDAŞ tarafından düzenlenen ihaleler kayıtlı elektronik posta (KEP) üzerinden gerçekleştirilmiştir. DİCLE EDAŞ'ın göndermiş olduğu cevabi yazıda yer alan bilgilere göre 17.04.2020 tarihinde DİCLE EDAŞ'a ulaşan tüm tedarikçilerin ihale dosyası kabul edilmiş ve akabinde DİCLE EDAŞ tarafından ihaleye katılım gösteren tüm tedarikçilerden son tekliflerini 20.04.2020 tarihine kadar yazılı olarak iletmeleri için KEP üzerinden teklif vermeye davet yazısı gönderilmiştir. 17.04.2020 tarihli ihaleye ilişkin olarak ASTOR, BETA ve SEM arasında gerçekleşen yazışmalar bu nedenle 20.04.2020 tarihine kadar devam etmiştir.

bırakılacağı ve ASTOR'un 126.000 ABD doları seviyesinde ihaleden çekileceği anlaşılmaktadır.

- (393) 29.04.2020 tarihinde geçen yazışmalarda ise, ASTOR Satış Müdürü tarafından öncelikle ilgili ihalelerde ASTOR'un başlangıç fiyatları paylaşılmış, akabinde "*Başkent için çekileceğiniz tutarları ilettim Siz de iletirseniz ihale öncesi netleştir oluruz*" ifadeleri ile ASTOR'a tahsis edilen BAŞKENT ihalesindeki iş kalemleri bakımından BETA'nın ve SEM'in çekilmesi gereken fiyat seviyelerini gösteren görsel iletilmiştir. ASTOR yetkilisi tarafından paylaşılan görselde dikkat çeken husus, "Mal Grubu-2" ve "Mal Grubu-5" bakımından hem SEM'in hem de BETA'nın çekilmesi gereken fiyatlar paylaşılmış olsa da "Mal Grubu-3" bakımından sadece BETA'nın çekilmesi gereken fiyatın paylaşılması, "Mal Grubu-6" bakımından ise herhangi bir teşebbüsün çekilmesi gereken tutarın paylaşılmamasıdır. Buna karşın, SEM yetkilisi tarafından paylaşılan ve SEM'in başlangıç fiyatlarını içeren görsel incelendiğinde, SEM'in "Mal Grubu-3" ve "Mal Gurubu-6" olarak adlandırılan iş kalemleri bakımından BAŞKENT ihalesine katılmayacağı için bu iş kalemleri bakımından SEM'e çekilmesi gereken fiyat seviyesinin bildirilmediği anlaşılmaktadır.
- (394) Yazışmanın devamında, BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu tarafından ise "*Benim hedef fiyatlarım Bundan önce çekilin lütfen*" ifadeleri ile BETA'ya tahsis edilen TOROSLAR ve AYEDAŞ ihalelerindeki iş kalemleri bakımından ASTOR'un ve SEM'in çekilmesi gereken fiyatları içeren görselin paylaşıldığı görülmektedir. Son olarak ihale tarihinde (30.04.2020) ihalenin başlangıç saati öncesinde SEM yetkilisi tarafından da SEM'e tahsis edilen iş kalemleri bakımından bu defa ASTOR'un ve BETA'nın çekilmesi gereken fiyatlar iletilmiştir. İlgili görsellere göre ASTOR, BETA ve SEM arasındaki paylaşım aşağıda yer alan tabloda gösterilmektedir.

Tablo 30- ASTOR-BETA-SEM İş Kalemleri Paylaşım Tablosu

İş Kalemi	İhale		
	BAŞKENT	AYEDAŞ	TOROSLAR
Mal Grubu 1	SEM	SEM	BETA
Mal Grubu 2	ASTOR	BETA	SEM
Mal Grubu 3	ASTOR	SEM	BETA
Mal Grubu 4	SEM	-	BETA
Mal Grubu 5	ASTOR	-	SEM
Mal Grubu 6	ASTOR	-	-
Kaynak: Delil SEM/9			

- (395) ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, yazışma tarihinden iki gün sonra yani 30.04.2020 tarihinde BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR tarafından transformatör alım ihaleleri düzenlendiği tespit edilmiştir. Söz konusu cevabi yazıya göre ihalelerin sonuçları aşağıdaki tabloya aktarılmıştır.

Tablo 31- 30.04.2020 ENERJİSA İhaleleri Sonuç Tablosu

Dağıtım Şirketi	İhaleye Konu Ürün Grubu	İhaleye Katılan Teşebbüsler	İhaleyi Kazanan Teşebbüs	Tutar (ABD doları)
BAŞKENT	Dağıtım Transformatörü	ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN, SEM, ULUSOY	ASTOR	445.000
		BETA, MEKSAN, SEM, ULUSOY	SEM	90.000
	Güç Transformatörü	ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN	MAKSAN	120.000
	Dağıtım Transformatörü	ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN, SEM, ULUSOY	ASTOR	1.013.000
		BETA, MEKSAN, SEM, ULUSOY	SEM	199.000
AYEDAŞ	Dağıtım Transformatörü	ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN, SEM, ULUSOY	SEM	335.000
		ASTOR, BETA, ULUSOY	BETA	541.000
		MAKSAN, MEKSAN, SEM, ULUSOY	SEM	700.000
TOROSLAR	Dağıtım Transformatörü	ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN, SEM, ULUSOY	BETA	168.500
		BETA, MEKSAN, SEM, ULUSOY	SEM	90.000
		ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN, SEM, ULUSOY	BETA	439.000
		BETA, MAKSAN, SEM, ULUSOY	SEM	115.000
Kaynak: Elektrik dağıtım şirketlerinin cevabi yazıları				

- (396) Yukarıda ilk olarak yer verilen ASTOR, BETA ve SEM'in kendi aralarındaki iş kalemlerinin paylaşımını gösteren tablo ile ikinci olarak verilen ENERJİSA ihalelerinin sonucunu gösteren tablo karşılaştırıldığında iki tablo arasında çok büyük ölçüde örtüşme olduğu, ihale öncesindeki paylaşımdan farklı olarak sadece BAŞKENT ihalesi bakımından BETA'ya bırakılan 12,5 MVA'lık güç transformatörlerinin MAKSAN tarafından kazanıldığı, geri kalan tüm iş kalemlerinin yazışmalarla uyumlu bir şekilde ASTOR, BETA ve SEM arasında paylaşıldığı görülmektedir.
- (397) Delil 23'te yer alan ifadelerden BAŞKENT ihalesinin ASTOR'da, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalelerinin ise SEM'de ve BETA'da kalması için ASTOR, BETA ve SEM arasında bir uzlaşının bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca söz konusu ihalelere katılım gösterecek teşebbüslerin ASTOR, BETA, MAKSAN, MEKSAN, SEM ve ULUSOY olduğu belirtilmektedir. ASTOR Satış Müdürünün Delil 23'te paylaştığı ve ASTOR tarafından ihaleye verilecek teklifleri içerir görselin içeriğinin, ihale katılımcılarının ve hangi kalemi kimin kazanacağı bilgisinin Delil SEM/9'da yer alan bilgiler ile birebir örtüştüğü görülmektedir.
- (398) Delil SEM/10'da ise 01.05.2020 tarihinde ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından "Çedaş trafo teklifimiz 3.275.000 TL Bu rakam referansı ile fiyatları iletebilirsiniz" ifadeleri ile ÇALIK EDAŞ mı yoksa ÇEDAŞ mı olduğu belli olmayan bir dağıtım şirketin ihalesine ilişkin olarak ASTOR'un fiyat teklifi grup ile paylaşılmıştır. ASTOR'un fiyat teklifinin bahse konu WhatsApp grubunda paylaşılmasının akabinde diğer teşebbüsler tarafından ASTOR'un fiyatlarının referans olarak alınması gerektiği belirtilmiştir.
- (399) Delil SEM/11'de BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu tarafından "dolardaki artıştan dolayı kurumlarda ileride çıkacak ihalelerde tl olarak çıkarlarsa ortak olarak katılmama kararı alalım diyorum sizce uygun mudur" ifadesi ile döviz kurunda meydana gelen artış sebebiyle ASTOR, BETA ve SEM arasında TL üzerinden düzenlenen ihalelere katılmama konusunda karar alınması önerilmektedir. SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından kullanılan "Doğru abi şemsiye açılmaz yoksa " ifadesinden ise önerinin kabul edildiği görülmektedir. Dolayısıyla ASTOR, BETA ve SEM'in elektrik dağıtım

şirketleri tarafından düzenlenecek ihalelerde Türk lirası ile alım yapılması durumunda, ihaleleri boykot etmek konusunda da uzlaşi içerisinde oldukları anlaşılmaktadır.

- (400) Delil SEM/12'de yer alan yazışmalarda SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından KCETAŞ'ın bir transformatör alım ihalesine yönelik olarak teklif isteme yazısı paylaşılarak *"bu işi biz alalım derim biliyorsunuz daha bize iş kısmet olmadı"* ifadeleri ile ASTOR'dan ve BETA'dan söz konusu ihalenin SEM'e bırakılması talep edilmiştir. SEM Genel Müdür Yardımcısının söz konusu talebinin ASTOR ve BETA yetkilileri tarafından onaylandığı yazışmalardan anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında ise SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından SEM'in ilgili ihaleyi düzenleyen KCETAŞ'a gönderdiği teklif formunun görüntüsünü grup katılımcıları ile paylaşılmıştır. Ekran görüntüsünden SEM'in, ihaledeki iş kalemlerine toplamda 1.077.872 TL fiyat teklifi sunduğu anlaşılmakta olup SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından *"Revize istemeyecekler, son teklifimizdir."*, *"Her kalemde birim fiyatta yukarda kalmanızı rica ederim"* mesajları gruba gönderilmiştir. SEM'in yüksek fiyat verilmesi talebini dikkate alan BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu ihaledeki iş kalemlerine toplamda 1.133.799 TL, ASTOR Satış Müdürü ise 1.093.000 TL fiyat teklif ettiklerini grupta paylaşmıştır. SEM Genel Müdür Yardımcısının, ASTOR'un ve BETA'nın bu fiyat tekliflerinden birinden memnun olmadığı ise *"fiyatları çok yakın atmanız iyi olur 150-200 bin olsun aralarında"* ifadelerinden anlaşılmaktadır. Yazışmaların gerçekleştirildiği tarih olan 27.05.2020 tarihine yakın bir tarihte KCETAŞ tarafından güç transformatörü alımı ihalesi yapıldığı, MAKSAN, SEM, ASTOR, BETA'nın ihaleye katıldığı tespit edilmiştir. 02.06.2020 tarihinde yapılan transformatör alım ihalesindeki iş kalemlerinin büyük bir kısmı 1.041.897 TL ile SEM tarafından, küçük bir kısmı ise 35.343 TL ile BETA tarafından kazanılmıştır. BETA'nın kazandığı iş kaleminin fiyatı ile SEM'in kazandığı fiyatın toplamının 1.077.240 TL olması ve bu tutarın yazışmalarda geçen SEM'in 1.077.872 TL'lik fiyat teklifine çok yakın olması, SEM'in ihaledeki küçük bir iş kalemini BETA'ya bıraktığını düşündürmektedir. Sonuç olarak yazışmalarda geçen ifadelerden ve ihale sonucundan BETA, ASTOR, SEM'in, KCETAŞ ihalesini kimin kazanacağı noktasında uzlaşi içerisinde oldukları değerlendirilmektedir.
- (401) Delil SEM/14'te yer alan yazışmada, SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından *"müttefikliğimizle alınan işlerin adet olarak basit raporu ektedir. söz uçar yazı kalır"* ifadesi ile BAŞKENT, AYEDAŞ TOROSLAR, ADM EDAŞ, ÇALIK EDAŞ, DİCLE EDAŞ, YEDAŞ, AKDENİZ EDAŞ ve KCETAŞ tarafından düzenlenen ihalelerde ASTOR, BETA ve SEM arasındaki uzlaşi neticesinde kazanılan iş kalemlerini gösteren aşağıdaki sonuç tablosu paylaşılmıştır.

Tablo 32- "A.S" isimli WhatsApp Grup Üyeleri Arasında Yapılan Paylaşımların Sonuçları

DAĞITIM ŞİRKETİ	ASTOR	BETA	SEM
AYEDAŞ	-	-	186
BAŞKENT	363	-	49
TOROSLAR	-	141	41
AYDEM (ADM EDAŞ-GEDİZ EDAŞ)	156	41	-
YEDAŞ	-	123	-
ÇALIK EDAŞ	-	450	-
DİCLE EDAŞ	120	-	-
AKDENİZ EDAŞ	-	-	30
KCETAŞ	-	-	22
Toplam	639	755	328

- (402) Yazışmaların devamında SEM Genel Müdür Yardımcısı tarafından gruba gönderilen *"59 trafo van var çarşamba, bilginize"* mesajı ile VAN EDAŞ tarafından düzenlenecek ihale ASTOR ve BETA yetkililerine hatırlatılmaktadır. ASTOR Yurtiçi Güç

Transformatörleri Satış Müdürü ise bu hatırlatmanın akabinde “*Hücre işide var Paketi bozmamak adına Biz alabilirmiyiz Hücreyide biz alacaz (.....) abi izin verirse tabi*” mesajı ile VAN EDAŞ ihalesinin kendileri tarafından kazanılması için grup katılımcılarından izin istediği görülmektedir. SEM Genel Müdür Yardımcısı ve BETA İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu tarafından ASTOR’un bu talebine olumlu dönüş yapılmıştır. Akabinde ise SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından ASTOR’un VAN EDAŞ için göndereceği başlangıç fiyatlarının paylaşılması talep edilmiştir. Bunun üzerine, ASTOR Satış Müdürü tarafından “*Sevgili abilerim açılış fiyatlarımızı iletiyoruz. Fiyatları oluştururken her kalemde yaklaşık oranda üstte kalacak şekilde fiyatlarınızı ayalarsanız daha iyi olacaktır*” mesajı ile birlikte ASTOR’un fiyat tekliflerinin yer aldığı fotoğraf grupta paylaşılmıştır. ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü ise “*2.grup için 700.000 civarı çekilebilirsiniz*” mesajı ile BETA’ya ve SEM’e ihaleden çekilebilecekleri fiyatı beyan etmiştir.

- (403) Her ne kadar yazışmalarda yer alan ifadelerden ASTOR, BETA ve SEM’in, VAN EDAŞ ihalesini paylaşmaya yönelik olarak uzlaşma içerisinde olduğu anlaşılabilirse de VAN EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıdan söz konusu ihale kalemlerinin ASTOR’da kalmadığı tespit edilmiştir. ASTOR, BETA ve SEM arasında ihale öncesinde sağlanan uzlaşmanın, ihalede başkaca rakiplerin daha düşük teklif vermesi sonucunda başarıya ulaşamamış olsa da teşebbüsler arasında bir ihale öncesinde en önemli stratejik bilgi olan fiyatların birbirleri ile paylaşılmasının ve ihalelerin kendi aralarında bölüşülmesinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından ihlal olarak değerlendirilmektedir. Amaç bakımından ihlallerde, ihlal tespitinde bulunabilmek için teşebbüslerin taraf olduğu uzlaşmanın pazarda etki doğurduğunun ya da doğurabilecek olduğunun gösterilmesi gerekmekte olup uzlaşmanın varlığının ortaya konulması yeterlidir.
- (404) 23.06.2020 tarihine kadar BETA’da İş Geliştirme ve Satış Sorumlusu olarak çalışmış olan (.....), bu tarih itibarıyla SEM’de Yurtiçi Satış Müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. Bu kapsamda (.....)’ın BETA’da iken kullandığı telefon numarası 23.06.2020 tarihinde “B.A.S” adlı WhatsApp grubundan çıkarılmıştır. Aynı tarihte SEM Yurtiçi Satış Sorumlusu (.....)’ın mobil cihazında “(.....) Abi Wolf Spor” olarak kayıtlı olan ve 23.06.2020 tarihi itibarıyla SEM’de Yurtiçi Satış Müdürü olarak çalışmaya başlayan (.....) tarafından kullanılan telefon numarası aynı gruba eklenmiştir. Aynı zamanda BETA, ASTOR ve SEM’in kısaltması olduğu düşünülen “B.A.S.” olan grup ismi “A.S.” olarak değiştirilmiştir. 23.06.2020 tarihinden sonra herhangi bir BETA çalışanının bu grupta yer almadığı görülmektedir.
- (405) Delil SEM/15’te yer alan ifadelerden, dosya kapsamında tespit edilemeyen bir ihalede SEM’in ASTOR’un fiyat teklifinin üzerinde fiyat teklif edeceği anlaşılmaktadır. SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından kullanılan “(.....) bey geçecek olduğunuz son teklif fiyatınız nedir? Ona göre bizde fiyatımızı belirleyelim” ifadelerinden ise ASTOR’un fiyat tekliflerini göndermesinin istendiği, tekliflerin iletilmesi sonrasında SEM’in bu fiyatlara göre kendi tekliflerini belirleyeceği anlaşılmaktadır. SEM tarafından gönderilen cevabi yazıda ilgili yazışma konusu ihalenin teşebbüs kayıtlarından tespit edilemediği ifade edilmiştir. Her ne kadar Delil SEM/15’te bahsi geçen ihalenin hangi ihale olduğu tespit edilememiş olsa da yazışmada yer alan ve teşebbüslerin fiyat tekliflerini danışıklı olarak belirlediklerine işaret eden ifadelerden ilgili ihaleye ilişkin olarak ASTOR ve SEM arasında bir uzlaşma olduğu açıkça anlaşılmaktadır.
- (406) Delil SEM/16’da ise 04.08.2020 tarihinde SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından ÇEDAŞ tarafından düzenlenen transformatör alım ihalesinde SEM’in vereceği başlangıç fiyatları paylaşılmış ve ihale anında son fiyatlarla ilgili iletişim halinde

olunacağı bilgisi grup katılımcısı ASTOR ile paylaşılmıştır. Belgede yer alan “*Çamlıbel tamam Sem olarak*” ifadesinden söz konusu ihalenin SEM tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır. ÇEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda 04.08.2020 tarihinde bir transformatör alım ihalesi düzenlendiği, ihaleye SEM, MAKSAN ve ELTAŞ’ın katıldığı ve ihaleyi SEM’in kazandığı belirtilmektedir. SEM’in, ASTOR ihaleye girmese dahi ihaleye ilişkin bilgileri ASTOR ile paylaşmasının nedeninin Delil SEM/14’te yer verilen genel ihale paylaşımının sürdürülmesini sağlamaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir.

- (407) Yazışmanın devamında ise aynı zamanda AKDENİZ EDAŞ ihalesine yönelik olarak SEM Satış ve Lojistik Sorumlusu tarafından SEM’in başlangıç fiyatları konusunda bilgi verildiği ve ihale tarihinin hatırlatıldığı görülmektedir. AKDENİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgiler doğrultusunda, 07.08.2020 tarihli transformatör alım ihalesine BETA, ELTAŞ ve SEM’in katılım gösterdiği ve söz konusu ihalenin BETA tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir.
- (408) Delil SEM/17’de yer alan 09.12.2020 tarihli yazışmada, MERAM EDAŞ’ın transformatör alım ihalesine SEM tarafından sunulacak fiyat tekliflerinin ASTOR’a iletildiği görülmektedir. MERAM EDAŞ tarafından 09.12.2020 ve 11.12.2020 tarihlerinde, delilde yer alan teklif dokümanına paralel şekilde, hermetik transformatör alımı yapıldığı, 09.12.2020 tarihinde gerçekleştirilen alımların SEM’in, 11.12.2020 tarihinde gerçekleştirilen alımların ise ASTOR’un uhdesinde kaldığı tespit edilmiştir. Söz konusu iş kalemlerinin dağılımları ve fiyatları aşağıdaki tabloda belirtilmiştir:

Tablo 33- 09.12.2020-11.12.2020 Tarihli MERAM EDAŞ’ın Transformatör Alım Sonuçları

Tarih	Ürün	Kazanan Teşebbüs	Fiyat (ABD Doları)
09.12.2020	100 kVA Hermetik Trafo	SEM	13.689,73
09.12.2020	160 kVA Hermetik Trafo		17.170,83
09.12.2020	1000 kVA Hermetik Trafo		53.077,02
11.12.2020	100 kVA Hermetik Trafo	ASTOR	13.762,00
11.12.2020	100 kVA Hermetik Trafo		17.261,48
11.12.2020	100 kVA Hermetik Trafo		20.643,00
11.12.2020	100 kVA Hermetik Trafo		40.578,24
Kaynak: Elektrik dağıtım şirketlerinin cevabi yazıları			

- (409) Sonuç olarak SEM’in MERAM EDAŞ ihalesi için hazırlamış olduğu fiyat tekliflerini ihale öncesinde ASTOR ile paylaştığı görülmekte olup MERAM EDAŞ tarafından gerçekleştirilen ihaleler ve alımlar hususunda ASTOR ve SEM arasında bir uzlaşma bulunduğu değerlendirilmektedir.
- (410) Delil 17’de yer alan ASTOR iç yazışmasında DİCLE EDAŞ çalışanı olduğu düşünülen bir kişi ile ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi arasındaki yazışmanın ekran görüntüsü paylaşılmıştır. Ekran görüntüsü paylaşılan yazışmada DİCLE EDAŞ çalışanı tarafından kullanılan “*İhaleyi Kim takip ediyor*” ifadesinden yazışmanın konusunun bir DİCLE EDAŞ ihalesi olduğu, yine DİCLE EDAŞ çalışanı tarafından kullanılan “*Cocuklara soyle... Sem ve meksanın fiyatlarını kaele almasınlar*” ifadesinden ise ihale sırasında SEM ve MEKSAN tarafından verilen fiyat tekliflerinin dikkate alınmamasının talep edildiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında “*iletildi*” ibaresi ile paylaşılan ve DİCLE EDAŞ çalışanına ait olduğu düşünülen “*sadece beta ile rekabet edeceksiniz... Diğer ikisini eleceycem (...) Teklifleri formalite Verecekler*” ifadelerinden ise SEM’in ve MEKSAN’ın ihaleden eleneceği ve bu teşebbüsler tarafından yapılacak tekliflerin formalite niteliğinde olduğu bilgisinin DİCLE EDAŞ çalışanı tarafından ASTOR’a verildiği görülmektedir. Yazışmanın devamında yer alan ifadelerden ASTOR’un BETA’nın da ihaleden elenmesini DİCLE EDAŞ çalışanından talep ettiği, ancak DİCLE

EDAŞ çalışanının BETA'nın belgelerinin eksiksiz olduğunu ifade ederek bu talebe olumlu yanıt vermediği anlaşılmaktadır. Bunun üzerine *"iletildi"* ibaresi ile paylaşılan ve DİCLE EDAŞ çalışanına ait olduğu düşünülen *"Biz değerlendirmeyi ihale sonrasına bıraktık", "Şimdi herkese eksikimiz yok dedik", "Resmi olarak betayla kaldın baş başa"* ifadelerinden DİCLE EDAŞ'ın ihaleye katılacak teşebbüslerin tamamına belgelerinde herhangi bir eksiklik olmadığını bildirdiği, bununla birlikte belgelerinde eksiklik olan teşebbüsler hakkında ASTOR'a bilgi aktardığı görülmektedir. Belgenin devamında paylaşılan, DİCLE EDAŞ çalışanı ile ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi arasındaki yazışmanın bulunduğu ekran görüntüsündeki ifadelerden ise ihaledeki iki iş kalemini ASTOR'un kazanacağı anlaşılmaktadır.

- (411) Nitekim DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, DİCLE EDAŞ'ın 09.02.2021 tarihinde gerçekleştirdiği transformatör alım ihalesine ASTOR, BETA, MEKSAN ve SEM'in katılım gösterdiği, söz konusu ihalenin ilk iş kalemini MEKSAN'ın, ikinci iş kalemini ise 14.910.000 TL ile ASTOR'un kazandığı tespit edilmiştir. Ancak DİCLE EDAŞ çalışanının gönderdiği *"Sadece beta ile rekabet edeceksiniz" (...)* Diğer ikisini eleceyecem", *"Ama şimdiden soylım 2 si sizde"* mesajlarında yer alan ifadeler ile paralel biçimde, söz konusu ihalenin ilk iş kaleminin MEKSAN tarafından kazanılmasına rağmen, DİCLE EDAŞ tarafından MEKSAN'dan alınarak 9.700.000 TL ile ASTOR'a bırakıldığı, bu kapsamda her iki iş kaleminin de ASTOR tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir.
- (412) Delil BETA/1'de, yazışmanın içeriğinden hareketle Kazancı Holding AŞ bünyesinde yer alan Akşa Elektrik Grubu şirketlerinden ÇORUH EDAŞ'ın düzenlediği bir ihaleye ilişkin olduğu düşünülen yazışmada, BETA Satın Alma Elemanı tarafından ASTOR ile iletişime geçildiği, ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürünün BETA'ya ihaleden çekilmesi gereken fiyatı bildirdiği görülmektedir. ÇORUH EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, ÇORUH EDAŞ'ın 14.07.2021 tarihli transformatör alım ihalesine yazışmalarla paralel şekilde AKSA³⁰⁷, ASTOR, BETA³⁰⁸, ve SEM'in katılım gösterdiği ve 190.874 ABD doları ile ilgili ihaleyi AKSA'nın kazandığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda ÇORUH EDAŞ'ın 14.07.2021 tarihli transformatör alım ihalesini kimin kazanacağına ilişkin olarak ASTOR, BETA ve SEM arasında bir anlaşmanın bulunduğu ancak AKSA'nın verdiği fiyat teklifi neticesinde bahsi geçen teşebbüsler arası anlaşmanın sonuç vermediği değerlendirilmektedir. Her ne kadar anlaşma sonuç vermemiş olsa da anlaşmanın kurulmasının tek başına rekabet ihlali oluşturmak için yeterli olduğu göz önüne alındığında ASTOR, BETA ve SEM'in ÇORUH EDAŞ ihalesinde de danışıklı hareket ettikleri değerlendirilmektedir.
- (413) Delil BETA/2'de yer alan ve BETA Genel Müdürü ve BETA Satın Alma Elemanı arasında 29.07.2021 tarihinde, 08.00-09.00 saat aralığında gerçekleştirilen yazışmaların içeriğinden, BAŞKENT'in ve TOROSLAR'ın kuru tip, AYEDAŞ'ın ise yağlı tip dağıtım transformatörü ihalesi düzenleyeceği anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışmalarda BETA Satın Alma Elemanının BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR

³⁰⁷ Akşa Çoruh Elektrik Perakende Satış AŞ'nin kısaltılmış halidir. ÇORUH EDAŞ gibi Kazancı Holding AŞ bünyesinde olan AKSA, entegre bir perakende şirkettir (Bkz. <https://www.aksacoruh.com/Kurumsal/SirketProfili> (Erişim Tarihi: 30.03.2024)).

³⁰⁸ ÇORUH EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıdaki bilgilerde, 14.07.2021 tarihli transformatör alım ihalesinin katılımcıları *"ÇORUH AKSA, SEM, TRANS-EL ve ASTOR"* olarak görülmektedir. BETA Satın Alma Elemanının *"4 firma var Akşa kendi firması astir biz s3m"* ifadesinden görüleceği üzere ÇORUH EDAŞ'ın cevabi yazısında BETA, eski ünvanı olan Transformatör Elektromekanik San. ve Tic. AŞ'yi temsilen *"TRANS-EL"* kısaltmasıyla sunulmuştur. Bununla birlikte tarafından yapılan değerlendirmede, metnin bütününde yeknesaklığın sağlanması amacıyla *"BETA"* ifadesi tercih edilmiştir.

tarafından düzenlenen ihalelere ilişkin olarak ASTOR'un sunacağı fiyat bilgilerini BETA Genel Müdürüne ilettiği görülmektedir.

- (414) İlgili elektrik dağıtım şirketlerinden gelen cevabi yazılardan elde edilen bilgilere göre BAŞKENT, TOROSLAR ve AYEDAŞ'ın 29.07.2021 tarihinde dağıtım trafosu alımı ihalesi gerçekleştirdiği, ihaleye BETA, ASTOR ve SEM'in katıldığı BAŞKENT ihalesinin saat 11.00'de AYEDAŞ ihalesinin saat 14.00'te, TOROSLAR ihalesinin saat 16.00'da başladığı tespit edilmiştir. BETA'nın ASTOR'un ihaledeki fiyat teklifleri ihale başlamadan yaklaşık iki saat önce ASTOR dışında başkaca bir kaynaktan temin edemeyeceği göz önüne alındığında, ASTOR'un fiyat tekliflerinin kamuya açıklanmamış, geleceğe dönük, stratejik bilgi niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir. BETA'nın söz konusu stratejik bilgi ile ihaledeki davranışını şekillendirdiği ise BETA Genel Müdürü tarafından gönderilen mesajlarda yer alan *"Bizim fiyattan çok yüksek güzel", "Buda aynı şekilde"* *"Sorun yok gibi kuruları yüksekten alalım"* ifadelerinden anlaşılmaktadır. Önceki delillerden hatırlanacağı üzere ASTOR ve BETA birçok ihalede danışıklı hareket etmekte bu kapsamda işbu delilde paylaşılan fiyat bilgilerinin kurulan uzlaşının devamlılığını sağlamaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir.
- (415) Her ne kadar Delil BETA/2'de SEM'e ilişkin herhangi bir ifade yer almasa da Delil BETA/10 ve Delil BETA/11'deki yazışmalarda paylaşılan ve taraflar arasında ihale paylaşımlarının özetini gösteren görsellerde SEM'in de adı geçmektedir. Delil BETA/11'de yer alan ve 01.11.2021 tarihinde paylaşılan görselde, ASTOR, BETA ve SEM'in 13.07.2021-20.10.2021 tarihleri arasında ihale gerçekleştiren elektrik dağıtım şirketlerinden ne kadarlık bir ürün kalemi kazandığının tablosu yer almaktadır. Tabloda bulunan *"MEVCUT ORAN ASTOR %31,60, SEM %22,78, BETA 45,61"* ve *"OLMASI GEREKEN ASTOR %45, SEM %20, BETA %35"* ifadelerinden ASTOR, BETA ve SEM'in tabloda yer alan ihaleleri paylaştıkları ve uzlaşa sağlanan oranlara göre elektrik dağıtım şirketlerinin ihalelerini kazandıkları değerlendirilmektedir. Tabloda bulunan, bir diğer deyişle paylaşımı yapılan ihalelerden birisi de Delil BETA/2'ye konu edilen 29.07.2021 tarihli BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalesi olup SEM'in de ASTOR ve BETA arasındaki anlaşmanın bir tarafı olduğu değerlendirilmektedir.
- (416) Sonuç olarak ASTOR, BETA ve SEM'in, ENERJİSA grubunun 20.03.2020 tarihli (Delil SEM/1-4) ve 30.04.2020 tarihli (Delil SEM/9) ihalelerinde olduğu gibi 29.07.2021 tarihli (Delil BETA/2) ihalesinde danışıklı hareket ettikleri ve ihaleleri paylaştıkları değerlendirilmektedir. Nitekim ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 29.07.2021 tarihli BAŞKENT trafo alım ihalesinin 2 numaralı mal grubunu SEM'in, 1 ve 3 numaralı mal grubunu BETA'nın, AYEDAŞ ihalesini ASTOR'un ve TOROSLAR ihalesinin 1 numaralı mal grubunu BETA'nın, 2 numaralı mal grubunu SEM'in ve 3 numaralı mal grubunu ise ASTOR'un kazandığı tespit edilmiştir.
- (417) Delil BETA/3'te yer alan BETA iç yazışmasında, ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü ile BETA Türkiye Satış Müdürünün bir telefon görüşmesi gerçekleştirdiği, telefon görüşmesinde ASTOR yetkilisinin GEDİZ EDAŞ ihalesinde ne yapacaklarını sorduğu anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamından BETA Satış Müdürünün ASTOR'un sorusunu BETA Genel Müdürüne aktardığı ve BETA Genel Müdürünün GEDİZ EDAŞ ihalesindeki tüm iş kalemlerinin kendilerinin alması gerektiğini, *"Diğeri bizde değil"* ifadesi ile ise farklı bir ihalenin BETA'da olmadığını ifade ettiği görülmektedir. BETA Satış Müdürü tarafından kullanılan *"Diyor ki bu ihale iptal olacak sen girmeyecek Yine çıkarlar ihaleye Sizde bırakırız"* ifadelerinden ASTOR'un GEDİZ EDAŞ ihalesinin iptal olacağını ifade ederek yeniden yapılacak ihalenin BETA'da kalmasını teklif ettiği anlaşılmaktadır. Ancak yazışmanın devamında yer alan ifadelerden BETA'nın

ASTOR'un bu teklifine güven duymayarak GEDİZ EDAŞ ihalesinin kendisine bırakılmasında ısrarcı olduğu görülmektedir.

- (418) Delil BETA/3'te 17.08.2021 tarihinde yapılan yazışmalardan ise GEDİZ EDAŞ ihalesinin iptal olduğu, bu tarihte aynı gün gerçekleştirilen BEDAŞ ihalesine ilişkin görüşmeler yapıldığı anlaşılmaktadır. BEDAŞ ihalesine yönelik olarak BETA Satış Müdürü tarafından kullanılan "*sem gelmiyor astor biz geleceğiz dedi*" ifadesinden SEM'in ve ASTOR'un ihale öncesinde BETA ile iletişime geçtiği ve ihaleye katılım gösterip göstermeyeceklerine yönelik bilgilerini BETA ile paylaştıkları görülmektedir. Ayrıca BETA Satış Müdürü tarafından kullanılan "*(.....) atmış benim alış fiyatlarım diye*" ifadesinden ASTOR'un ihaleyi kazanmayı planladığı fiyat tekliflerini BETA ile paylaştığı anlaşılmaktadır.
- (419) BEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgiler ve Delil BETA/5'te yer alan BETA Genel Müdürü tarafından 23.08.2021 tarihinde gönderilen "*Haftaya Salı*" ifadesi doğrultusunda, Delil BETA/3'te yer alan ifadeler ile uyumlu şekilde söz konusu BEDAŞ ihalesinin 31.08.2021 tarihine ertelendiği anlaşılmaktadır. BEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıdan, 31.08.2021 tarihli dağıtım trafosu alımı ihalesine ASTOR, BETA ve SEM'in katıldığı ve mevzubahis ihaleyi yağlı tip dağıtım transformatörü iş kalemi bakımından 6.970.000,00 TL ile SEM'in, kuru tip transformatör iş kalemi bakımından ise yazışma ile uyumlu şekilde 5.641.958,04 TL ile ASTOR'un kazandığı tespit edilmiştir.
- (420) Delil BETA/10'da ve Delil BETA/11'de yer alan ve ASTOR, BETA ve SEM'in paylaştığı ihaleler arasında 31.08.2021 tarihli BEDAŞ ihalesinin de bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Delil BETA/3'te yer alan yazışmalar Delil BETA/10'da ve Delil BETA/11'de yer alan tablolar ile birlikte değerlendirildiğinde ilgili BEDAŞ ihalesinde ASTOR, BETA ve SEM'in danışıklı teklif verdikleri kanaatine ulaşılmaktadır.
- (421) Delil BETA/4'te BETA Türkiye Satış Müdürü ve BETA Yönetim Kurulu Üyesi arasında gerçekleşen ve BEDAŞ, GEDİZ EDAŞ ve ENERJİSA ihalelerini konu edinen iç yazışmada yer alan "*Peki (.....) bu konsorsyumun başıydı ne oldu hani semi ikna ederdin*", "*Biz bu gruptan çıkıp eskisi gibi hareket etmek en mantıklısı olacak*" ve "*Bugün gdz için konuşacağım (.....)la ne diycek. Hepsini biz alacağız diyeceğim*" gibi ifadeler, ASTOR, BETA ve SEM arasındaki dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerin paylaşılmasını içeren ve daha önceki delillerle de ortaya konulan bir birlikteliği göstermektedir. Bununla birlikte, ifadelerden BETA'nın bu birlikteliğe duyduğu güvenin teşebbüslerin birbirlerini aldatıcı davranışları sonucunda azalmaya başladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yazışmadan BETA'nın BAŞKENT, AYEDAŞ'ı ve TOROSLAR'ı içeren ENERJİSA ihalelerinin kendisine bırakılması yönünde bir talebinin bulunduğu ve diğer teşebbüslerden öncelikle ENERJİSA ihalelerini talep edeceği çıkarımı yapılabilecektir.
- (422) Delil BETA/5'te yer alan 23.08.2021 tarihli BETA iç yazışması incelendiğinde, Delil BETA/3'te de bahsi geçen GEDİZ EDAŞ ihalesinin 24.08.2021 tarihinde gerçekleştirileceği, BEDAŞ'ın ve GEDİZ EDAŞ'ın rakiplere bırakılıp ENERJİSA ihalelerinin alınmasının BETA için daha iyi bir seçenek olduğunun konuşulduğu görülmektedir. Nitekim Delil BETA/3'te değerlendirildiği üzere, BETA'nın söz konusu stratejisi çerçevesinde BEDAŞ ihalesinin ASTOR'a ve SEM'e bırakıldığı anlaşılmaktadır.
- (423) Delil BETA/6 ve Delil BETA/7'deki yazışmaların, yazışma tarihleri ile aynı gün gerçekleşen ve Delil BETA/3'te BETA'nın kendisinde bırakılmasını talep edildiği GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında olduğu anlaşılmaktadır. Delil BETA/6'daki yazışmalar

ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü ile BETA Genel Müdürü arasında geçmekte olup söz konusu yazışmalarda genel olarak ihale ile eş anlı bir şekilde ASTOR ve BETA yetkililerinin fiyat teklifleri hakkında konuştukları görülmektedir. Delil BETA/7 ise BETA Genel Müdürü ve ihaleye fiziki olarak katılan BETA Türkiye Satış Müdürü arasında geçmekte olup bu yazışmada BETA Genel Müdürü Delil BETA/6'da ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdüründen aldığı bilgileri eş anlı olarak BETA Satış Müdürüne iletmektedir.

- (424) Delil BETA/6'da yer alan, ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü ile BETA Genel Müdürü arasında 24.08.2021 tarihinde ve saat 15.00'te başlayacak GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında gerçekleştirilen yazışmalar incelendiğinde, ASTOR yetkilisi tarafından GEDİZ EDAŞ ihalesine ilişkin birim fiyat tekliflerinin BETA Genel Müdürüne gönderildiği, yazışmanın devamında ise BETA tarafından ASTOR'un fiyat tekliflerinin yükseltilmesinin talep edildiği görülmektedir. ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından kullanılan *"3500 çok Yüksek (.....) bey Bi açıklama yapacak fiyat olmuyor"* ifadesi ile olması gerekenin çok üstünde fiyat teklifi verilmesinin ihaleyi gerçekleştiren dağıtım şirketine makul bir şekilde açıklanamayacağı belirtilmiştir. Bu ifadeye cevaben BETA Genel Müdürü tarafından kullanılan *"Silisli saça o kadar zam geldi açıklanabilir bence"* ifadesinden ASTOR'un teklifte yer alan fiyat seviyesini yükseltmesi konusunda BETA'nın ısrarcı olduğu görülmektedir. Bunun üzerine ASTOR'un fiyat tekliflerini revize ederek tekrar ilettiği tespit edilmiştir.
- (425) GEDİZ EDAŞ ihalesinin ilerleyen aşamalarında Delil BETA/7'de BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı *"astor 3.400.000 edüştü hani 3700 de bırakacaktı"* ve *"son turda astor çekilmesi gereken yerde çekilmedi son fiyatım diye 3.400.00 verdi"* ifadelerinden ihale sırasında ASTOR'un BETA ile anlaştığı fiyat üzerinden teklif vermediği ve bu durumun BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından BETA Genel Müdürüne iletiliği anlaşılmaktadır. BETA Genel Müdürünün ASTOR'un uzlaşılan fiyat seviyesinin altında kaldığı bilgisini almasının ardından Delil BETA/6'da yer alan yazışmalardan bu sorunu ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürüne ileterek ASTOR yetkilisi ile sorunu çözmeye çalıştığı görülmektedir. Bu kapsamda Delil BETA/6'te BETA Genel Müdürü ile ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü arasında saat 16.06'da ve devamında geçen yazışmalardan BETA Genel Müdürünün ASTOR'a *"Bu durumu düzeltmemiz önemli Aksi ciddi sıkıntı olacak"* uyarısında bulunduğu görülmektedir. Delil BETA/6'da ASTOR yetkilisi tarafından kullanılan *"Hata yaptım dedi bizimki Eleyin bizi dedi Termini 210 gün verdirdim"* ifadesinden görüleceği üzere, ASTOR tarafından anlaşmaya uygun hareket edilmemesinin ASTOR adına ihaleye katılan çalışanın hatasından kaynaklandığı ve bu hatanın düzeltilmesi için ASTOR'un ihaleden elenmesine yol açacak bir termin süresini GEDİZ EDAŞ'a bildirdiği belirtilmiştir. Delil BETA/7'de BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından kullanılan *"Kurum açıkça paylaştı bizle onu ihaleden eleyeceğiz dedi"* ifadelerinden ise ASTOR'un Delil BETA/6'daki taahhüdüne uyumlu şekilde ihaleden kasıtlı olarak elendiği anlaşılmaktadır. GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, GEDİZ EDAŞ'ın 24.08.2021 tarihinde gerçekleştirdiği dağıtım trafosu alım ihalesine ASTOR, BETA ve SEM'in katıldığı ve yazışmalarda geçen ifadeler ile uyumlu şekilde söz konusu ihaleyi 1.592.010 ABD doları ile BETA'nın kazandığı tespit edilmiştir. Nitekim Delil BETA/10'da ve Delil BETA/11'de yer alan tablolardan da görüleceği üzere GEDİZ EDAŞ ihalesi teşebbüsler arasındaki uzlaşmaya uygun şekilde BETA tarafından kazanılmıştır.
- (426) Sonuç olarak Delil BETA/3,4,5,6,7'deki ifadeler Delil BETA/10 ve Delil BETA/11'de yer alan ve ASTOR, BETA ve SEM arasında ihalelerin paylaşımını gösteren tablolar ile bir

arada değerlendirildiğinde BEDAŞ ve GEDİZ EDAŞ ihalelerinde ASTOR, BETA ve SEM'in danışıklı hareket ettikleri kanaatine ulaşılmaktadır.

- (427) Delil BETA/8'de yer alan BETA iç yazışmasında BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından AKDENİZ EDAŞ ihalesinde BETA'nın hangi rakama kadar inmesi gerektiği sorulmuş, BETA Genel Müdürü ise *"Biz almayalım derim Astor çekildikten sonra iki üç kez daha indirelim sonra çekiliriz"* mesajı ile yanıt vermiştir. BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı *"tamamdır zaten 19 adet trf ve bu yıl içinde teslim imkânsız Doğru astor çekilince birkaç tur sonra bende çekilirim"*, *"Bizde kalmayacak"* ifadelerinden AKDENİZ EDAŞ ihalesinin ASTOR ve BETA uhdesinde kalmayacağı anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamından ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürünün ASTOR'un AKDENİZ EDAŞ ihalesine ilişkin dip fiyat bilgilerini BETA Satış Müdürü ile paylaştığı anlaşılmaktadır.
- (428) Yazışmanın devamında ihalenin ULUSOY'da kaldığı ifade edilse de AKDENİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilere göre, 06.10.2021 tarihli transformatör alım ihalesinin SEM tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Her ne kadar yazışmada AKDENİZ EDAŞ ihalesinin SEM'e bırakılacağına ilişkin doğrudan bir ifade yer almasa da Delil BETA/10'da ve Delil BETA/11'de yer alan ve ASTOR, BETA ve SEM arasındaki ihale paylaşımı gösteren tablolarda ilgili ihalenin SEM üzerinde görüldüğü göz önüne alındığında, Delil BETA/8'e konu AKDENİZ EDAŞ ihalesinde ASTOR, BETA ve SEM'in danışıklı teklif verdikleri değerlendirilmektedir.
- (429) Delil BETA/9'da BETA Genel Müdürü tarafından *'iletildi'* ibaresiyle 08.10.2021 tarihinde BETA Yönetim Kurulu üyelerine gönderilen yazışmadan; ASTOR, BETA ve SEM tarafından, bazı ürün grupları için yeni fiyat listelerinin yayınlanacağı, bu ürünlere yapılabilecek iskontolara ilişkin tavan oranların belirlendiği, rakipler arasında şeffaflığın sağlanacağı, gerekli durumlarda ürün satışı gerçekleştirilirken ve fiyat belirlenirken birbirlerinden teyit alınacağı ve ihalelerin aynı şekilde görüşülerek paylaşılacağı yönünde kararların alındığı görülmektedir. Yazışmalar göz önüne alındığında, ihalelerde danışıklı hareket edilmesi ve ihalelerin paylaşılması konusunda teşebbüsler arasındaki iletişimin devam ettirilmesinin kararlaştırılmasının yanı sıra diğer müşterilere ve bayilere ürün satışı yapılırken de fiyatta ve iskonto oranlarında ortak hareket edilmesine karar verildiği görülmektedir.
- (430) Delil ULU/1'de ise ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ULUSOY satış birimi çalışanlarının yer aldığı WhatsApp grubuna 12.10.2021 tarihinde *"Bayilere 60 piyasaya maç 57 yapacaklarmış"* ifadesi gönderilmiştir. Söz konusu ifade çerçevesinde, Delil BETA/9'daki ASTOR, BETA ve SEM'in bayilere azami %60, bayi haricinde müşterilere azami %57 iskonto yapılması yönünde alınan kararın, karar tarihinden dört gün sonra ULUSOY iç yazışmalarına da yansıdığı söylenebilecektir. Delil ULU/1 ve Delil BETA/9 bir arada değerlendirildiğinde, ASTOR, BETA ve SEM'in bayilere ve müşterilere yapacakları satışlarda fiyatları ve satış koşullarını birlikte belirlenmesine ilişkin uzlaşından ULUSOY'un da haberdar edildiği, bu sebeple ULUSOY'un da bu uzlaşının bir tarafı olduğu değerlendirilmektedir.
- (431) Delil BETA/10'da ARAS EDAŞ ihalesi öncesinde iletilen görselde yer alan tabloda; ASTOR, SEM ve BETA'nın 13.07.2021 ve 31.08.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olan yedi adet³⁰⁹ ihaleye ilişkin yapmış oldukları paylaşımlar doğrultusunda kazandıkları ihale kalemleri ve toplam ihale bedelleri yer almaktadır.

³⁰⁹ Bahsi geçen yedi ihale şunlardır: AYEDAŞ, BAŞKENT, BEDAŞ, GEDİZ EDAŞ, TOROSLAR, VAN EDAŞ ve YEDAŞ.

Benzer şekilde Delil BETA/11'de yer alan yazışmalarda da BETA, ASTOR ve SEM'in ADM EDAŞ ihalesi öncesinde Delil BETA/10'da bahsedilen tablonun 20.10.2021 tarihine kadar güncellenerek üç ihalenin³¹⁰ daha eklenmiş versiyonunun paylaşıldığı görülmektedir.

- (432) Delil BETA/10'da yer alan ifadelerden delilde bahsi geçen ihalede 50 adet iş kaleminin bulunduğu ve söz konusu iş kalemlerinin SEM'e bırakılmak istendiği anlaşılmakla birlikte delile konu olan ihalenin hangi ihale olduğu bu yazışmadan tespit edilememiştir. Ancak Delil BETA/11'de yer alan güncellenmiş tablodan SEM'in 15.10.2021 tarihinde ARAS EDAŞ tarafından düzenlenen transformatör alım ihalesinde 50 adet iş kalemini kazandığının görülmesi sebebiyle Delil BETA/10'da bahsedilen ihalenin ARAS EDAŞ ihalesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim ARAS EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden 15.10.2021 tarihli transformatör alım ihalesinin 1.780.000 TL ile SEM'in uhdesinde kaldığı tespit edilmiştir.
- (433) Bu kapsamda Delil BETA/10 ve Delil BETA/11'de yer alan tablolarda; VAN EDAŞ, YEDAŞ, BAŞKENT (Delil BETA/2), AYEDAŞ (Delil BETA/2), TOROSLAR (Delil BETA/2), GEDİZ EDAŞ (Delil BETA/3,5,6,7), BEDAŞ (Delil BETA/3), AKDENİZ EDAŞ (Delil BETA/8), ARAS EDAŞ (Delil BETA/10) ve ADM EDAŞ (Delil BETA/11) tarafından düzenlenen ihalelerde ASTOR, BETA ve SEM arasındaki uzlaşma neticesinde kazanılan iş kalemlerini gösteren sonuçlar paylaşılmıştır.
- (434) Öte yandan Delil BETA/10'da ve Delil BETA/11'de yer alan tablolar incelendiğinde, SEM'in BETA'ya ve ASTOR'a göre toplam iş kalemi sayısı ve ihale tutarı bakımından daha geride olduğu görülmektedir. Yazışmalarda söz konusu tabloya işaret edilerek delillere konu olan ADM EDAŞ ve ARAS EDAŞ ihalelerindeki iş kalemlerine ilişkin paylaşımın SEM lehine yapılması gerektiği yönünde ifadeler bulunmaktadır. Sonuç olarak, Delil BETA/10'daki ve Delil BETA/11'deki yazışmalardan BETA yetkilisinin, ASTOR ve SEM yetkilileri ile görüştüğü, tarafların ihaleleri paylaştığı ve bu paylaşımlara ilişkin bir izleme mekanizması kurarak gelecekteki ihaleleri, izleme sonucu ortaya çıkan tabloya göre taksim etmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır.
- (435) Delil BETA/11'deki yazışmalarda yer alan ve BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından kullanılan *"malum satt 14.00 da ADM ihalesi 2. Etap var (...) bu etap için görüşeceğim az sonra (.....)larla"* ifadesinden ADM EDAŞ tarafından 01.11.2021 tarihinde bir ihalenin düzenlendiği, söz konusu ihaleye yönelik olarak BETA yetkilisi tarafından ASTOR ile iletişime geçileceği anlaşılmaktadır. Yazışmaların devamında ise BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in, ADM EDAŞ ihalesinin hangi kalemlerini kazanacağı hususunda uzlaşılan paylaşımın BETA Genel Müdürüne iletilindiği görülmektedir.
- (436) İlaveten Delil BETA/11'de BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı *"1.etapta sadece 15,8 leri almıştık"* ifadelerinden, 01.11.2021 tarihinden önce ADM EDAŞ tarafından başka bir transformatör alım ihalesi daha düzenlendiği anlaşılmaktadır. Delil BETA/11'deki ihale paylaşım tablosundan ise 20.10.2021 tarihli ADM EDAŞ transformatör alım ihalesinin iş kalemlerinin ASTOR, SEM ve BETA arasında paylaştırıldığı ancak ihalede ASTOR'a bırakılan iş kalemlerini EREN'in kazandığı görülmektedir. Nitekim ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden 20.10.2021 tarihinde ADM EDAŞ tarafından 1. Etap dağıtım trafosu alım ihalesi gerçekleştirildiği ve söz konusu ihalenin kazananlarının Delil BETA/11 ile uyumlu şekilde BETA, SEM ve EREN olduğu tespit edilmiştir.

³¹⁰ Tabloya eklenen ihaleler ADM EDAŞ-1. ETAP, AKDENİZ EDAŞ ve ARAS EDAŞ ihaleleridir.

- (437) Delil BETA/12'de yer alan yazışmalarda BETA Türkiye Satış Müdürünün GEDİZ EDAŞ ihalesine yönelik olarak ASTOR Satış Müdürü ile iletişim içerisinde olduğu ve bu iletişim dâhilindeki yazışmaları BETA Genel Müdürüne ilettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışmalarda GEDİZ EDAŞ ihalesinin üç gruptan oluştuğu, 1. ve 3. gruptaki iş kalemlerinin BETA'ya, 2. gruptaki iş kalemlerinin ise SEM'e bırakıldığı, ASTOR'un ise herhangi bir iş kalemini talep etmediği görülmektedir. İletilen mesajlarda yer alan ve ASTOR tarafından yazıldığı anlaşılan *"Ben bir şey almıcam Tabloyu bi dengeye getirelim sonrasında toplarız"* ifadesinden ASTOR, BETA ve SEM'in önceki ihalelerde yapmış oldukları ve Delil BETA/10'daki ve Delil BETA/11'deki tablolarda gösterilen paylaşımları dikkate alarak söz konusu ihalede dengeli bir dağılım yapmaya ve toplam kazanımlarını dengelemeye çalıştıkları değerlendirilmektedir.
- (438) BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından kullanılan *"Aynen Eren gdz ikinci grup için girebilir ihaleye ve almak için fiyatı öldürüyor Adm ihalelerinde olduğu gibi"* ifadesinde EREN'in, *"girişimin ne yapacağını bilemiyoruz izleyeceğiz"* ifadesinden ise GESAN'ın³¹¹ bahsi geçen ihale özelinde uzlaşmaya dâhil olmadıkları anlaşılmaktadır. Nitekim yazışmaların devamında 1. gruptaki iş kalemlerinin GESAN tarafından, 2. ve 3. gruptaki iş kalemlerinin ise EREN tarafından kazanıldığı ifade edilmektedir. GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 17.11.2021 tarihli dağıtım trafosu alım ihalesine yazışmalarla uyumlu şekilde ASTOR, BETA, EREN, GESAN, SEM ve ULUSOY'un katıldığı, 1. gruptaki iş kalemlerinin 488.140 ABD doları ile GESAN'da, 2. gruptaki iş kalemlerinin ise 2.398.400 ABD doları ile EREN'de kaldığı tespit edilmiştir. Her ne kadar ASTOR, BETA ve SEM arasındaki rekabete aykırı uzlaşma bu delile konu GEDİZ EDAŞ ihalesinde başarıya ulaşamamış gibi gözükse de ASTOR, BETA ve SEM arasındaki uzlaşmanın GEDİZ EDAŞ ihalesi bakımından da devam ettiği değerlendirilmektedir.
- (439) Ayrıca Delil BETA/12'de yer alan yazışmalarda AKSA'ya yapılacak satışlar konusunda da görüldüğü, ASTOR yetkisi tarafından BETA Türkiye Satış Müdürüne gönderildiği anlaşılan mesajlardaki *"Aksanın ilk teklifi, 2.3 ile verecez, Biz yüksek atacaz"*, ifadeleri ve BETA iç yazışmalarına yansıyan *(.....) aksa için Sem liste fiyatından 45 iskonto verecek Sen bi tık altını verebilirsin Kim uygun olursa onunla görüşecekler Sen önde olursun"* ifadesinden söz konusu müşteriye BETA'nın satış yapmasının kararlaştırıldığı anlaşılmakta olup; yine BETA iç yazışmalarına yansıyan *"Astor'un fiyatları, şimdi Semde atacak, Bunlarda sem fiyatları"* ifadelerinden de anlaşılabileceği üzere ASTOR'un ve SEM'in söz konusu müşteriye yönelik fiyat tekliflerinin BETA yetkilisi ile paylaşıldığı görülmektedir.
- (440) Delil BETA/13'te yer alan yazışmalardan HİPAR tarafından gerçekleştirilecek transformatör alımına ilişkin olarak ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM'in iletişim içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. BETA Genel Müdürünün *"(.....)la görüşebildin mi"* ifadesinden ve BETA Türkiye Satış Müdürü'nün *"biz almaya zorlayalım mı ? onlara mı verelim nedersiniz? ona göre (.....) ile görüşeceğim (SEM)"* ifadesinden HİPAR'a satış gerçekleştirecek teşebbüsün belirlenmesi için BETA tarafından ASTOR ve SEM ile iletişime geçileceği görülmektedir. BETA Türkiye Satış Müdürü, SEM ile iletişime

³¹¹ Dosya kapsamında elde edilen bilgiler doğrultusunda, EUROPOWER'ın GESAN'ın iştiraki konumunda olduğu görülmektedir. Ayrıca yerinde incelemede elde edilen bulgulardan da anlaşılabileceği üzere GESAN ve EUROPOWER'ın üst düzey yöneticilerinin ve bazı çalışanlarının da aynı olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede, bazı delillerde her ne kadar EUROPOWER'ın adı geçse de söz konusu iki şirketin tek bir ekonomik bütünlük arz etmesi sebebiyle ve Rapor'da yeknesaklık sağlanması amacıyla yapılacak değerlendirmede GESAN ve EUROPOWER'ın ikisini de karşılayacak şekilde GESAN kısaltması kullanılacaktır.

geçtikten sonra “(.....) beyle görüşüyorum (...) demiş ki size söz veriyoruz 2022 alımlarını senin üzerinden yapacağız. herkes fiyatını verecek en son size sunacağız bunun üzerine anlaşacağız sözü vermişler. bizden almayacağını açıkça bildirmiş (...) (.....)³¹² bey direk söz vermiş ben boyumun ölçüsünü aldım diye seme verecekmış” ifadelerini kullanarak HİPAR’ın alımlarını SEM’den yapacağını belirtmiştir. Nitekim HİPAR tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 01.01.2022 tarihli trafo alım ihalesinde ASTOR’un, BETA’nın, BEST’in, ELTAŞ’ın, SEM’in ve ULUSOY’un teklif verdiği ve HİPAR’ın alımını 11.122.030 ABD doları ile BEST’ten ve SEM’den gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Öte yandan ELTAŞ Türkiye Satış Müdürünün, SEM Genel Müdür Yardımcısı ile yaptığı görüşmede ELTAŞ’ın ENERJİSA, ADM EDAŞ, GEDİZ EDAŞ vs. diğer ihalelere katılmayacağını bu nedenle HİPAR alımının kendisine bırakılmasını talep ettiği BETA Genel Müdürüne aktarılmıştır. Buradan hareketle ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM’in HİPAR tarafından gerçekleştirilecek transformatör alımı öncesinde iletişim içerisinde bulunmak suretiyle rekabete aykırı bir uzlaşının tarafı oldukları anlaşılmaktadır.

- (441) İlaveten yazışmanın devamında yer alan ve BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı “(.....)³¹³ konuştuğum TL çıkan ihalelere mail atacağız onlar da atacak TL olması sebebi ile katılamıyoruz diye usd ye zorlayacağız” ifadesinden BETA’nın ve ASTOR’un Türk lirası üzerinden ihaleye çıkan dağıtım şirketlerinin ihalelerine katılmamak ve bu ihalelerin ABD doları ile yapılması konusunda ihaleyi düzenleyen şirketleri zorlamak konusunda ortak hareket etme niyetinde oldukları anlaşılmaktadır.
- (442) Delil BETA/14’te yer alan yazışmalardan ENERJİSA ve DİCLE EDAŞ ihaleleri öncesinde BETA ile SEM’in toplantı yapmayı planladığı görülmektedir. Yazışmada yer alan “cuma enerjisa ihalesi var (biz katılmayacağımızı söylemedik. sebep : ihaleyi onların hanesine işlemek)” ve “dicleye de girmeyeceğiz ve bilgi vermedik onlara” ifadelerinden BETA’nın bahsi geçen ihalelere katılmayacağı bilgisini henüz ASTOR ve SEM ile paylaşmadığı ve toplantıda bu konuların gündeme geleceği anlaşılmaktadır. BETA’nın ENERJİSA ve DİCLE EDAŞ ihalelerine girmemesinin gerekçesi olarak sunulan “ihaleyi onların hanesine işlemek” ifadesi ile söz konusu ihalelerin BETA tarafından rakiplerine bırakılmış gibi gösterilerek ilerleyen ihalelerde yapılacak olan paylaşımda öncelik sağlanmak istendiği değerlendirilmektedir.
- (443) Delil BETA/14’te bahsi geçen DİCLE EDAŞ ihalesini konu edinen Delil 18’de yer alan ASTOR iç yazışmasında, ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi tarafından DİCLE EDAŞ’ın düzenlediği transformatör ihalesine ilişkin olarak birinci grupta MEKSAN’ın birinci, ASTOR’un ikinci; ikinci grupta ise MAKSAN’ın birinci, ASTOR’un ikinci olacağı belirtildikten sonra buna rağmen ihalelerin ASTOR’da kalacağı ifade edilmiştir. Delil MEK/1’de yer alan MEKSAN iç yazışmasında ise, MEKSAN Satış ve Pazarlama Elemanı tarafından kullanılan “Girişim çekildi, Bizde” vb. ifadelerinden söz konusu yazışmaların bir ihale esnasında gerçekleştirildiği ve ilgili yazışmaların içeriğinden ve tarihinden ise yazışmaya konu ihalenin Delil 18’de yer alan DİCLE EDAŞ ihalesi olduğu anlaşılmaktadır. ASTOR yetkilisi tarafından MEKSAN Satış ve Pazarlama Elemanına gönderilen ve GESAN ile SEM’e ilişkin bilgi verilen mesajların MEKSAN Satış ve Pazarlama Elemanınca MEKSAN Yönetim Kurulu üyesine iletildiği, ardından “Astor ile görüştüm (.....) Bey” ifadesinin kullanıldığı görülmektedir.

³¹² Bahsi geçen kişinin tam adına ulaşılammış olup yazışmada bahsedildiği haliyle belgede yer verilmiştir.

³¹³ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

- (444) Buna ek olarak MEKSAN Satış ve Pazarlama Elemanı tarafından DİCLE EDAŞ ihalesi esnasında ASTOR'un ihaleden çekildiği belirtilmiş, buna binaen ihaleyi MEKSAN'ın kazandığı ifade edilmiştir. Ancak DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilere göre DİCLE EDAŞ'ın 28.12.2021 tarihinde gerçekleştirdiği transformatör alım ihalesinin ilk iş kalemine ASTOR, MEKSAN, GESAN ve SEM'in, ikinci iş kalemine ise ASTOR, GESAN ve SEM'in katılım gösterdiği ve her iki iş kalemini de Delil 18'de yer alan yazışmalar ile uyumlu şekilde, sırasıyla 1.380.000 ABD doları ve 2.530.000 ABD doları ile ASTOR'un kazandığı tespit edilmiştir. Nitekim söz konusu deliller incelendiğinde ASTOR'un görünürde bir uzlaşa içerisinde hareket ediyor gibi davranmakla birlikte ihaleleri kendi uhdesine aldığı anlaşılmaktadır.
- (445) Delil BETA/14, Delil 18 ve Delil MEK/1'de yer alan ifadeler birlikte ele alındığında, ASTOR'un DİCLE EDAŞ tarafından aktarılmış olması muhtemel -MEKSAN ile MAKSAN'ın belgelerinde eksiklik olduğu- bilgisi dâhilinde ilgili transformatör alım ihalesini, avantajlı fiyat teklifi vermeksizin eksik belgeli şirketlerin elenmesi ile kendisinin kazanacağını öngörmüş olduğu anlaşılmaktadır.
- (446) Delil 18'deki yazışmalarda yer alan ve ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi tarafından gönderilen *"trafo ihalesi başlıyor hücre köşk yarın (...) Şanlıurfa ve işletme palet üstünü girişim alıcak baba biz şanlıurfada 3. Olucaz işletmede palet üstünde 2. Yada 3. Olucaz"* mesajlarından trafo ihalesine ek olarak DİCLE EDAŞ tarafından hücre ve köşk alım ihalesinin de yapılacağı anlaşılmaktadır. DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazılarda yer alan bilgilerden, DİCLE EDAŞ'ın 29.12.2021 tarihli modüler hücre alım ihalesini belgede geçen ifadeler ile uyumlu şekilde GESAN'ın kazandığı ancak söz konusu ihalenin iptal edildiği tespit edilmiştir. DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, iptal edilen 29.12.2021 tarihli ihalenin 02.03.2023 tarihinde tekrarlandığı ve yazışmalarla uyumlu şekilde Şanlıurfa-Siirt-Şırnak ile palet üstü hücre iş kalemlerini sırasıyla 4.300.307 ABD doları ve 3.649.693 ABD doları ile GESAN'ın kazandığı tespit edilmiştir. İlaveten Batman-Diyarbakır-Mardin ile Diyarbakır-Batman-Siirt palet üstü hücre iş kalemlerini ise sırasıyla 4.685.709,23 ABD doları ve 3.778.177,53 ABD doları ile EFG'nin kazandığı öğrenilmiştir.
- (447) Delil BETA/15 ve Delil BETA/16'da yer alan yazışmaların içeriğinden ENERJİSA'nın üç farklı dağıtım bölgesi olan AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR için "Çerçeve Anlaşma Alımı" ile tüm bölgeler bakımından gerçekleştirilecek ihalelere katılacak teşebbüslerin belirlenmesi amacıyla çerçeve anlaşma yapmaya karar verdiği, bu alım yönteminde ise Türk lirası üzerinden ihaleye çıkacağı görülmektedir. Delil BETA/16'da yer alan yazışmalarda BETA Türkiye Satış Müdürünün SEM'in söz konusu ihalelere katılmayacağı yönündeki beyanını içeren bir görsel ilettiği görülmektedir. Yazışmalarda geçen ifadelerden SEM'in ihaleye katılmayacağını beyan ettiği ve bu durumu ENERJİSA'ya yazılı şekilde bildirdiği, yine BETA'nın da *"biz teşekkür ettik"* ifadesinden de anlaşılacağı üzere söz konusu ihaleye katılmayacağı, bununla birlikte ASTOR'un ise ihaleye katılacağı fakat olması gereken fiyatın beş katını teklif olarak sunacağı ve ihaleyi iptal ettireceği anlaşılmaktadır. Öte yandan Delil BETA/15'te yer alan yazışmalarda BETA Yönetim Kurulu Üyesi, BETA Genel Müdürüne ASTOR'un neden böyle bir yol izlediğini sormaktadır. BETA Genel Müdürü ise bu soruyu *"Anlaşma olduğu anlaşılmasın diye"* şeklinde cevaplamaktadır. Yukarıda yer alan ifadelerden, ihale şartnamesinde yer alan koşulların fiyat oluşumu bakımından belirsizliğe sebebiyet vereceğini düşünen SEM'in ve BETA'nın ihaleye katılmayacağı, ayrıca ASTOR'un ise teşebbüslerin danışıklı hareket ettiklerinin anlaşılması amacıyla çok yüksek bir teklif vererek ihale dışında kalarak ihalenin iptal edilmesi yönünde bir strateji uygulamaya çalıştığı anlaşılmaktadır.

- (448) Delil BETA/15'te yer verilen ifadelerle ilgili olarak Delil BETA/16'da BETA Satış Müdürü tarafından "(.....) bey Enerjisa semin patronunu aramış yarın katılın diye baskı yapmış oda diyor ki bizde katılsak yetişebilir misiniz Mümkün değil dedim" ifadesinden SEM'in ihaleye katılmaması yönündeki beyanı üzerine ENERJİSA'nın SEM ile iletişime geçerek ihaleye katılması yönünde talepte bulunduğu anlaşılmaktadır. "Patronları girince devreye okey vermiş göstermede olsa göreceğiz demiş" ifadesinden ise SEM'in de ihaleye göstermelik olarak gireceği anlaşılmaktadır. Öte yandan ASTOR'un ihaleye girip çok yüksek bir teklif sunacağı, SEM'in göstermelik olarak ihaleye katılacağı bilgisi dâhilinde, BETA'nın da ihaleye katılmaya karar verdiği görülmektedir. Taraflar, ENERJİSA tarafından sunulan ihale şartlarını boykot etmek konusundaki mutabakatlarını devam ettirdikleri için, yazışmada BETA'nın da ihalede ASTOR gibi yüksek bir fiyat teklifi sunacağı ifade edilmiştir.
- (449) ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazıdaki bilgilere göre, BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR olmak üzere üç şirket bakımından da 28.12.2021 tarihinde gerçekleştirilen transformatör alım ihalesinin ana çerçeve kurmak için yapıldığı, söz konusu ihalenin katılımcılarının ASTOR, BETA, GESAN, MEKSAN, SEM ve ULUSOY olduğu ve ana çerçeve kurmak amacıyla yapılan "Ana Çerçeve Kurma İhalesi" sonrasında bedeli olan bir sözleşmenin yapılmadığı ifade edilmiştir. Tam da bu noktada belirtilmesi gereken husus, Çerçeve Anlaşma ihalelerinde, ihale komisyonu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda yeterli bulunan isteklilerin belirlendiği ve ekonomik açıdan en avantajlı tekliften başlanmak suretiyle sıralanarak listeye alındığıdır. Ayrıca, Çerçeve Anlaşma alım ya da satış sözleşmesine esas teklif fiyatları, Çerçeve Anlaşma'ya esas teklif fiyatlarını geçememektedir³¹⁴. Bu bilgi ışığında her ne kadar çerçeve anlaşmada mal alım bedeli olan bir sözleşme yapılmasa da isteklinin Çerçeve Anlaşma'ya esas teklif fiyatlarını geçemeyecek olması ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in söz konusu Çerçeve Anlaşma ihalesindeki fiyatın yüksek seviyede belirlenmesi arzusunun sebebini göstermektedir. Bu nedenle ENERJİSA'nın belirlediği Ana Çerçeve Kurma İhalesi'nin şartları önemli olmakta ve ASTOR, BETA ve SEM tarafından mevcut şartlar boykot edilmek istenmekte, bu amaçla çerçeve ihalede çok yüksek teklif verilerek ihalenin iptal edilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Dolayısıyla ENERJİSA'nın sunduğu ihale şartlarını boykot etme amacıyla taraflar arasında ihaleye katılım göstermeme veya çok yüksek fiyat seviyelerinden teklif sunarak ihalenin iptaline sebebiyet verme hususlarında da bir uzlaşının olduğu anlaşılmaktadır. Netice itibarıyla BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR tarafından düzenlenen 28.12.2021 tarihli "Ana Çerçeve Kurma İhalesi"nde de ASTOR, BETA ve SEM'in dânişıklı hareket ettiği değerlendirilmektedir.
- (450) Delil BETA/17'de yer alan yazışmalarda TOROSLAR ve BAŞKENT ihaleleri öncesinde BETA tarafından ASTOR ve SEM ile iletişime geçildiği, söz konusu iki ihalenin BETA tarafından talep edildiği ve BETA Türkiye Satış Müdürünün "bu arada ihale bizde deşerleri ok dedi" ifadesinden rakiplerinin ihaleleri BETA'ya bırakmayı kabul ettikleri görülmektedir. Yazışmanın devamında BAŞKENT ve TOROSLAR tarafından düzenlenen ihalelerin anlaşmaya paralel bir şekilde BETA tarafından kazanıldığına ilişkin ifadeler yer almaktadır.
- (451) BETA Türkiye Satış Müdürünün "sem diyor ki feci yüksek fiyatlara almaya çalışıyorsunuz ben sizi sorguluyormuyum dedim? siz bana nerde çekilin dersiniz orada çekiliyorum" ifadesinden ise SEM yetkilisi tarafından BETA'nın ilgili ihalede

³¹⁴ Bkz. <https://www.toroslaredas.com.tr/sayfa/elektrik-dagitim-satinalma-proseduru> (Erişim Tarihi: 17.04.2024).

vereceği fiyatların oldukça yüksek olmasının sorgulandığı, bunun üzerine BETA yetkilisi tarafından kullanılan ifadelerden ise BETA'nın önceki ihalelerde SEM'in fiyatlarını sorgulamadan SEM tarafından talep edilen fiyat seviyelerinde ihalelerden çekildiği vurgulanarak SEM'in BETA tarafından istenilen seviyede ihaleden çekilmesinin talep edildiği anlaşılmaktadır. İhalede BETA'nın kazanmak istediği fiyat seviyesine ilişkin yazışmalar incelendiğinde ise BETA'nın maliyetin yaklaşık iki katına tekabül eden fiyatlarla ihalenin kendisine bırakılmasını istediği görülmektedir. Yazışmanın devamından SEM'in BETA'nın talebini kabul ederek ihaleden çekildiği anlaşılmaktadır. İhale sonucuna ilişkin olarak BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından kullanılan "*başkent 1.80 ile bizde 685.000 usd ihale bitince yayınlama yapıcım*" ifadesinden ise ihalenin talep edildiği gibi yüksek bir karlılık oranı (%80) ile BETA tarafından kazanıldığı dikkat çekmektedir.

- (452) Sonuç olarak ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in, ENERJİSA grubunun 20.03.2020 tarihli (Delil SEM/1-4) ve 30.04.2020 tarihli (Delil SEM/9) ve 29.07.2021 tarihli (Delil BETA/2) ihalelerinde olduğu gibi 26.07.2022 tarihindeki (Delil BETA/17) ihalesinde de danışıklı hareket ettikleri ve ihaleyi paylaştıkları değerlendirilmektedir.
- (453) Delil 22'de yer alan ve BETA Türkiye Satış Müdürü ile ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü arasında geçen yazışmada, BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından sorulan "*Merhaba (.....) Bey Oedas ihale sizmi alacaksınız?*" sorusunu, ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü "*(.....) abilerde olacak*"³¹⁵ şeklinde yanıtlayarak söz konusu ihaleyi SEM'in kazanacağını ifade etmiştir. Yazışmanın devamında BETA Satış Müdürünün BETA'nın hangi aşamada ihaleden çekilmesi gerektiği sorusuna ise ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü, BETA'nın ASTOR ihaleden çekildikten hemen sonra ihaleden çekilebileceği yönünde cevap vermiştir. Yazışmada yer alan ifadelerden ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in yazışmaya konu OEDAŞ ihalesine danışıklı teklif verdikleri anlaşılmaktadır. Nitekim OEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 08.09.2022 tarihli transformatör alım ihalesine ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in katılım gösterdiği ve yazışmalarda yer alan ifadelerle uyumlu şekilde söz konusu ihalenin 137.000 ABD doları ile SEM tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in belgeye konu OEDAŞ ihalesi bakımından da danışıklı hareket ettikleri değerlendirilmektedir.
- (454) Delil 24'te yer alan ve BETA Türkiye Satış Müdürü ile ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü arasında geçen yazışmada mevcut durumda piyasada uygulanan satış iskonto oranlarına ilişkin bir tartışma yapılmakta olup BETA yetkilisinin ASTOR'un piyasada uzlaşılan orandan daha yüksek bir oranda iskonto uyguladığını fark etmesi üzerine bu durumu sorguladığı ve ASTOR'u uyardığı anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında ise ASTOR yetkilisinin, BETA Türkiye Satış Müdürüne bu uygulamanın tek bir müşteri ile sınırlı olduğu ve bunun dışında bu şekilde bir uygulamalarının olmadığı yönünde açıklama yaptığı görülmektedir. Elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının en büyük alıcıları Türkiye sathında iletim hattını işletmekle görevli kılınmış TEİAŞ ve 21 farklı bölgede elektriğin alçak gerilim hattı üzerinden nihai tüketicilere sunulması faaliyeti ile iştigal eden dağıtım şirketleridir. Bunlar dışında doğrudan iletim seviyesinden ve orta gerilim hattından sisteme bağlı elektrik enerjisi satın alan özellikle büyük sanayi kuruluşlarının da elektrik iletim ve dağıtım ekipmanına ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Bu tür müşterilerin elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı bayiliği yapan teşebbüslerden veya doğrudan üreticilerden ürün temin edebildiği görülmektedir. İlgili yazışma da

³¹⁵ Yazışmada "(.....) Abi" olarak geçen kişinin Delil 12'deki yazışmada SEM'in yetkilisi olarak mesaj gönderen SEM Genel Müdür Yardımcısı "(.....)" olduğu değerlendirilmektedir.

ASTOR'un bir bayi üzerinden endüstriyel müşterilere yaptığı satışlara ilişkindir. Yazışmada yer alan ifadelerden ASTOR ve BETA arasında ürünlerin fiyatlarını ve iskonto oranlarını birlikte belirlemek konusunda da bir uzlaşma bulunduğu anlaşılmaktadır.

- (455) Delil 25'te yer alan ve ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü ile ASTOR İş Geliştirme ve Satış Genel Müdür Yardımcısı arasında geçen yazışmada, ASTOR yetkilisinin Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. AŞ'ye yaptığı fiyat teklifine ilişkin olarak ELTAŞ'ın anılan alıcıya daha yüksek bir fiyat üzerinden teklifte bulunmasını talep ettiği görülmektedir. Yazışmanın devamında ASTOR'un talebinin ELTAŞ yetkilisi tarafından kabul edildiği, ELTAŞ yetkilisinin BEST ile de teklif için iletişime geçmesi gerekip gerekmediğini sorduğu anlaşılmaktadır. Bunun üzerine ASTOR yetkilisi tarafından ELTAŞ'ın BEST ile de iletişime geçmesi talep edilmektedir. Yazışmada yer alan ekran görüntülerinden ELTAŞ'ın BEST ile iletişime geçerek BEST'in de ASTOR'un teklifinden daha yüksek bir fiyatla ilgili müşteriye teklif göndermesini sağladığı görülmektedir. Belgedeki ifadelerden ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında söz konusu müşteriye yönelik sunulacak teklifler bakımından trafo ürününün fiyatına ilişkin bir uzlaşma olduğu anlaşılmaktadır.
- (456) Delil BETA/18'de yer alan yazışmalarda BETA'nın ASTOR ile toplantı yaptığı görülmekte olup toplantıda ASTOR'un BETA Türkiye Satış Müdürüne VAN EDAŞ ihalesini kendisinin kazanacağını ancak bir sonraki ENERJİSA ve SEDAŞ ihalelerini BETA'ya bırakabileceğini belirttiği anlaşılmaktadır. BETA'nın ASTOR'dan gelen bu talebi değerlendirdiği ve ENERJİSA ile SEDAŞ ihalelerinin kendisine bırakılması karşılığında VAN EDAŞ ihalesini ASTOR'a bıraktığı görülmektedir. Nitekim VAN EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 07.03.2023 tarihli VAN EDAŞ kuru tip dağıtım transformatörü alım ihalesine ASTOR, BETA, GESAN ve SEM'in katılım gösterdiği ve belgelerde geçen ifadeler ile uyumlu şekilde söz konusu ihalenin ilk iş kaleminin 105.000 ABD doları ile ASTOR tarafından, ikinci iş kaleminin ise 2.740.000 ABD doları ile GESAN tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir.
- (457) Bu kapsamda BAŞKENT, AYEDAŞ, TOROSLAR ve SEDAŞ tarafından delil tarihine (03.03.2023) yakın tarihli bir dağıtım transformatörü alım ihalesinin düzenlenip düzenlenmediği incelenmiştir. ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 28.03.2023 tarihinde TOROSLAR tarafından dağıtım transformatörü alım ihalesi düzenlendiği, ihale katılımcılarının ASTOR, BETA ve SEM olduğu ve yazışmalarla uyumlu biçimde söz konusu ihalenin 1.439.000 ABD doları ile BETA'nın uhdesinde kaldığı görülmüştür.
- (458) İlaveten Delil BETA/18'de yer alan yazışmalardan SEDAŞ ihalesinin de BETA'ya bırakıldığı anlaşılsa da, SEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 25.05.2023 tarihinde SEDAŞ tarafından dağıtım transformatörü alım ihalesi düzenlendiği, söz konusu ihaleye ASTOR, BETA, ELSAN, GESAN, Sami Trafo Makine İnşaat İmalat Taahhüt Genel Tic. Ltd. (SAMI) ve SEM'in katıldığı ancak ilk iş kaleminin ELSAN, ikinci iş kaleminin ise GESAN tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Her ne kadar söz konusu ihale BETA'nın uhdesinde kalmamış olsa da ASTOR'un ve BETA'nın SEDAŞ ihalesinin paylaşımı hususunda da uzlaşma içerisinde bulundukları değerlendirilmektedir.
- (459) Delil BETA/19'da BETA Türkiye Satış Müdürünün GEDİZ EDAŞ ihalesinde yer alan iş kalemlerinin paylaşımına ilişkin bir görseli ihale öncesinde ihaleye katılacak olan BETA Kurumsal Satış Yöneticisi ile paylaştığı görülmektedir. Bahsi geçen görselde aşağıdaki tabloda yer verilen bilgiler paylaşılmıştır:

Tablo 34- ASTOR-BETA-SEM İş Kalemleri Paylaşım Tablosu

İş Kalemi	Kazanacak Teklif Fiyatı (ABD Doları)	Kazanacak Teşebbüs	BETA'nın Çekileceği Fiyat (ABD Doları)
1. Grup	(.....)	GESAN	(.....)
2. Grup	(.....)	GESAN	(.....)
3. Grup	(.....)	ASTOR	(.....)
4. Grup	(.....)	SEM	(.....)
5. Grup	(.....)	ASTOR	(.....)
Kaynak: Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler			

- (460) Yazışmanın devamında ihale esnasında kullanılan “370 bin yap çekil” ve “362 bin ile girişim aldı” ile “çekilme rakamım 3.450” ve “girişim aldı 3.3350,00 ile” ifadelerinden 1. ve 2. grup iş kalemlerini GESAN'ın, “çekileceğin yer 5. Grupta 6.450-6430 arası” ve “astor aldı” ifadelerinden ise 5. grup iş kalemini ihale öncesi gerçekleştirilen paylaşım ile paralel olarak ASTOR'un kazandığı anlaşılmaktadır.
- (461) Her ne kadar Delil BETA/19'da yer alan tabloda kuru tip transformatör alımı bakımından bir paylaşım görülmüyor olsa da BETA Türkiye Satış Müdürünün “kuru tipi bildireceğim”, “kuru tipte 1.145.000 USD DE ÇEKİL” ve “Kuru tp 1.150 binde çekilelim” mesajlarından söz konusu ihalenin bir diğer iş kaleminin de kuru tip transformatör alımına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.
- (462) GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, bahsi geçen ihalenin iş kalemlerinin yazışmada yer alan tablo ile birebir uyumlu şekilde sırasıyla GESAN, GESAN, ASTOR, SEM ve ASTOR tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. İlaveten kuru tip transformatör alımı iş kalemini ise 1.065.000 ABD doları ile ELTAŞ'ın kazandığı anlaşılmıştır. Yazışmada yer alan ifadeler bir arada değerlendirildiğinde, BETA'nın tüm iş kalemlerinde ihale öncesinde belirlenmiş olan ihaleden çekilme fiyatlarına tümüyle sadık kaldığı görülmektedir. Söz konusu tespitlerin ASTOR, BETA, GESAN, ELTAŞ ve SEM arasındaki uzlaşuya ilişkin kanaati göstermektedir.
- (463) Delil BETA/20'de yer alan “1350 DE ASTOR ÇEKİLECEK” ve “1.400 GİBİ SEM” ifadelerinden, BETA Türkiye Satış Müdürünün ASTOR'un ve SEM'in ihaleden çekileceği fiyatları TOROSLAR ihalesine BETA adına katılacak olan BETA Kurumsal Satış Yöneticisine bildirdiği görülmektedir. Akabinde kullanılan “(.....) DEĞİŞTİ” ve “1440 İLE ASTOR 1450 İLE DE SEM ÇEKİLECEK” ifadelerinden ise ihale öncesinde rakipler arası iletişime devam edildiği ve ASTOR ve SEM'in ihaleden çekilecekleri fiyatların güncel halini BETA Türkiye Satış Müdürüne tekrar ilettiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamından görüldüğü üzere, ASTOR ihale öncesinde belirlenen fiyattan, SEM ise belirlenmiş olan fiyata çok yakın bir seviyeden ihaleden çekilmiştir.
- (464) İlaveten yazışmada yer alan BETA'nın “BİZDE1320 DE KALACAK” ve “1.438 İLE ALIYORUZ” ifadeleri, ihale öncesinde ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in, TOROSLAR ihalesinin BETA'ya bırakılması hususunda anlaştıklarına işaret etmektedir. Nitekim ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden 28.03.2023 tarihli TOROSLAR dağıtım trafosu alım ihalesine ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in katıldığı ve söz konusu ihalenin delil ile paralel biçimde 1.439.000 ABD Doları ile BETA tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir.
- (465) Delil BETA/21'de yer alan BETA iç yazışmasında AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR ihalelerinin ASTOR, BETA ve SEM arasında paylaşıldığı ve ihale öncesinde her bir ihalenin kim tarafından hangi fiyatla kazanılacağına dair BETA'nın bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Bu paylaşıma göre BAŞKENT ihalesinin BETA'ya, TOROSLAR ihalesinin ASTOR'a ve AYEDAŞ ihalesinin SEM'e bırakıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden 07.04.2023 tarihli

dağıtım trafosu ihalelerinden BAŞKENT ihalesini 3.535.000 ABD doları ile BETA'nın, AYEDAŞ ihalesini 1.800.000 ABD doları ile SEM'in ve TOROSLAR ihalesini ise 4.930.000 ABD doları ile ASTOR'un kazandığı saptanmıştır. Dolayısıyla bahsi geçen ihalelerde ASTOR, BETA ve SEM arasındaki uzlaşının devam ettiği değerlendirilmektedir.

- (466) Delil BETA/22'de BETA Genel Müdürü tarafından, ASTOR'un bayilerine hitaben kaleme aldığı ve satış sürecinde serbest piyasa kurunu baz alacağına ve kur referansı olarak Altınkaynak³¹⁶'ın yayınladığı döviz satış kurunu kullanacağına ilişkin beyanını içeren bir görsel paylaşılmıştır. BETA Türkiye Satış Müdürünün *"geçen hafta konuştuğumuz fiyatı çekmeyip yazıyı yayınlıyacağız dedik"* ifadesinden kur geçişi ve fiyatlandırma hususlarında BETA'nın ve ASTOR'un birlikte hareket edeceği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında BETA'nın da kur geçişine ilişkin benzer bir bilgilendirme metni hazırladığı görülmektedir. Ancak BETA Türkiye Satış Müdürünün *"(.....) Bey şimdi semih³¹⁷'le görüştüm hemen yayınlamayın isterseniz diyor siz Çarşamba yayınlayın tabii bu arada sizi arayanlar olacak onları da astor'un direnemediğini tabii ki biz de direnemeyiz gibi önce bir algı yönetin diyor Çarşamba siz yayınlayın cuma da ben yayınlıyayım diyor"* ve bu mesaj alıntılanarak yazılan *"Sem trafo ile görüştüm"* ifadelerinden kur geçişi hususunda ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in ortak hareket edeceği anlaşılmaktadır. BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı *"Zaten piyasada anlaşılıyor trafocular birbirleriyle anlaşılıyor diye konuşmaya başlamışlar"* ifadesinden görüleceği üzere, yazışma tarafları mevcut durumda piyasa aktörleri tarafından rakip teşebbüslerin birlikte hareket ettiğinin düşünüldüğü kanısına sahiptir. Ayrıca *"Zaten piyasada anlaşılıyor"* ve *"en azından bu kadar arka arkaya yapmayalım diyor"* ifadelerinden ise bahsi geçen teşebbüslerin birlikte hareket ettiklerini kabul ettikleri ve bu durumun daha fazla dikkat çekmesine engel olmak amacıyla kur geçişi hususunda hazırlanan bilgilendirme metnini belirli aralıklarla yayınlama stratejisini planladıkları anlaşılmaktadır.
- (467) Delil BETA/23'te yer alan BETA iç yazışmasında Petrol Ofisi AŞ'nin ödemeye esas alınacak Türk lirası cinsinden tutarların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından belirlenen döviz kuruna 1,5 TL eklenmesi sureti ile belirleneceğine dair yaptığı bildirimin görüntüsü yer almaktadır. Devam eden yazışmalarda ise rakip teşebbüsler ile görüşülerek ticari ilişkilerde Türk lirasından döviz geçişin sağlanması gerektiği konuşulmaktadır. BETA Yönetim Kurulu Üyesi tarafından kullanılan *"(.....) hanımlar diğer rakiplerle görüşsün Hepimiz geçelim"* ifadelerinden döviz kullanımı konusunda rakipler arasında ortak hareket edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Nitekim yukarıda yer verilen Delil BETA/22'den de ASTOR, BETA ve SEM'in ortak karar alarak referans alınacak kuru birlikte belirledikleri görülmektedir.
- (468) Delil BETA/24'te yer alan yazışmalarda ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM'in, ADM EDAŞ ve BAŞKENT ihalelerinin paylaşımına yönelik bir iletişim içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı *"Hadi ADM yi anlarım Sem hiç ihale almadı Talep etmesi normal. ben aradan çıktım"* ifadesinden SEM'in ADM EDAŞ ihalesinin kendisine bırakılmasını talep ettiği ve BETA'nın bu talebi kabul ettiği görülmektedir. SEM ve ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazılarda yer alan bilgilerde, delilde yer alan ADM EDAŞ ihalesine yönelik ifadelerin 31.05.2023 tarihinde

³¹⁶ Bahsi geçen teşebbüsün "Altınkaynak Döviz ve Kıymetli Maden Yetkili Müessesesi AŞ" olduğu değerlendirilmektedir.

³¹⁷ Yazışmanın bağlamı düşünüldüğünde yazışmada geçen *"semih'le görüştüm"* ifadesinde kastedilenin SEM olduğu, otomatik düzeltme nedeniyle "Semih" şeklinde ifade edildiği değerlendirilmektedir. Nitekim S.Y. tarafından kullanılan *"Sem trafo ile görüştüm"* ifadesi ile bu durumu teyit eder niteliktedir.

düzenlenen dağıtım transformatörü alım ihalesine ilişkin olduğu, söz konusu ihaleye ASTOR'un, GESAN'ın ve SEM'in katıldığı ve yazışmalarla uyumlu şekilde ihale konusu iş kalemlerinin bir kısmını³¹⁸ SEM'in kazandığı belirtilmiştir.

- (469) Yazışmada yer alan “(.....) Bey, bunlar kendi aralarında bölüşmüşler :)” ve “Ama güç trafolarını kendilerince Eltaşa vermişler Astor Eltaş alacak demiş.” ifadelerinden görüleceği üzere ASTOR tarafından güç trafosuyla ilgili başka bir ihalenin BETA'nın bilgisi dâhilinde olmadan ELTAŞ'a bırakılacağı ifade edilmiştir. İlâveten BETA'nın güç trafosu ile ilgili olan ihalenin ELTAŞ'a bırakılmasını kabul etmediği “Güç trafolarında kusura bakmayın ben bu oyunu bozarım...” ifadesinden anlaşılmaktadır.
- (470) Delil BETA/21'de bahsi geçen BAŞKENT ihalesinin konu edildiği Delil BETA/24'te “ADM dağıtım da sem haklı başkenti de bana bıraktı çünkü 224 trafo . o alabilir ben şansımı denedim ben alacağım diye. Ama güçte gerçekten sesiz kalmıcam” ifadesinden ise SEM'in BAŞKENT ihalesini BETA'ya bıraktığı bu nedenle BETA'nın yukarıda bahsedilen ADM EDAŞ ihalesinin SEM'e bırakılmasını kabul ettiği görülmektedir. Nitekim SEM ve ENERJISA tarafından gönderilen cevabi yazılarda yer alan bilgilerde, belgedeki BAŞKENT ihalesine yönelik ifadelerin 04.07.2023 tarihinde düzenlenen dağıtım transformatörü alım ihalesine ilişkin olduğu, söz konusu ihaleye ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in katıldığı, yazışmadaki ifadelerle uyumlu şekilde ilgili ihalenin BETA tarafından kazanıldığı ifade edilmiştir.
- (471) Delil BETA/24'te bahsi geçen ve ASTOR'un ELTAŞ'a bırakılmasını kabul ettiği, BETA'nın ise ELTAŞ'a bırakmak istemediği güç transformatörü alım ihalesinin konu edildiği Delil BETA/25'te yer alan yazışmalardan BETA'nın da ilgili ihaleyi ELTAŞ'a bırakmak noktasında fikir değiştirdiği anlaşılmaktadır. Delil BETA/25'teki bahse konu yazışmalardan BETA Türkiye Satış Müdürü ile BETA Kurumsal Satış Yöneticisinin GEDİZ EDAŞ ihalesi esnasında iletişimde oldukları görülmektedir. Söz konusu yazışmalarda yer alan “eltaş zaten baştan elemiş bizi ve astoru”, “ELTAŞ 1.650.000 ile açtı biz elendik” ve “640.000 ile bitti” ifadelerinden söz konusu ihalenin ELTAŞ tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden 30.05.2023 tarihli GEDİZ EDAŞ güç transformatörü alım ihalesine ASTOR'un, BETA'nın ve ELTAŞ'ın katılım gösterdiği ve söz konusu ihalenin 1.640.000 ABD doları ile ELTAŞ'ın uhdesinde kaldığı tespit edilmiştir.
- (472) Yazışmanın devamında BETA Kurumsal Satış Yöneticisi tarafından kullanılan ve GEDİZ EDAŞ'ın ayrı olarak çıkacağı bir ihaleye ilişkin olduğu anlaşılan “(.....)³¹⁹ beye dedim onda ihaleye gelmeyin artık” ve BETA Türkiye Satış Müdürünün kullandığı “iyi demişsin valla onuda biz alırız missss” ve “zaten onu biz alacağız o şekilde konuştuk ilk çıkan orta güç Betanın” ifadelerinden GEDİZ EDAŞ'ın ileri tarihli ilk orta gerilim güç transformatörü alım ihalesini BETA'nın kazanmasının planlandığı anlaşılmaktadır. Nitekim GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 19.07.2023 tarihinde güç transformatörü alım ihalesi düzenlendiği ve yazışmalarla uyumlu şekilde söz konusu ihaleyi 440.000 ABD doları ile BETA'nın kazandığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla bahsi geçen ihalelerde ASTOR'un, BETA'nın, ELTAŞ'ın ve SEM'in danışıklı hareket ettiği değerlendirilmektedir.
- (473) Delil BETA/26'da hangi ihaleye ilişkin olduğu tespit edilemeyen yazışmalarda BETA Yönetim Kurulu Üyesi, BETA Türkiye Satış Müdürüne söz konusu ihalenin bir kısmını

³¹⁸ SEM tarafından gönderilen cevabi yazıda, ilgili ihalenin A, B, C, D ve E grubu olmak üzere beş grup ürün bakımından düzenlendiği, ihale sonucunda A-B-D grubu ürünlerin GESAN'ın, C grubu ürünlerin SEM'in uhdesinde kaldığı, E grubu ürünlere ilişkin ihalenin ise iptal edildiği ifade edilmiştir.

³¹⁹ Bahsi geçen kişinin ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

EUROPOWER'ın, bir kısmını ise kendilerinin almış olduğunu belirtmiştir. Diğer yandan BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından kullanılan EUROPOWER ile ilgili "yüksek fiyat atacaktı" ifadesine cevaben BETA Yönetim Kurulu Üyesinin kullandığı "Notunu alda sözünü tutmamış" ifadesinden söz konusu ihale öncesinde iletişimde bulunduğu ve buna göre EUROPOWER'ın ihaledeki bazı iş kalemlerine yüksek fiyat vermeyi taahhüt ettiği ancak bu taahhüdünü yerine getirmediği anlaşılmaktadır. EUROPOWER tarafından belgeye konu ihaleye ilişkin olarak BETA'ya verilen taahhüt yerine getirilmese de söz konusu ihale öncesinde BETA'nın ve GESAN'ın ihalelerde verilecek teklif tutarlarını birlikte belirlemek suretiyle bir uzlaşma içerisinde bulundukları değerlendirilmektedir. Nitekim rakipler arasındaki birlikte fiyat belirlenmesini ve ihale paylaşımını konu edinen bir uzlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin amaç bakımından ihlali olarak kabul edilmesi gerektiği ve taraflar arasındaki bu uzlaşmanın pazarda etki göstermesine gerek bulunmadığı bilinmektedir.

1.5.2.3.2. HÜCRE VE KÖŞK ÜRÜNLERİNE YÖNELİK BELGELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

- (474) Delil GES/1'de GESAN Yönetim Kurulu Başkanı ile GESAN Genel Müdürü arasında 06.12.2017 tarihinde gerçekleştirilen yazışmalar yer almaktadır. GESAN Yönetim Kurulu Başkanı tarafından gönderilen "(.....)ler bu işe yeni başladılar bizim asıl işimiz bu dolayısıyla kendilerinin yol vermesi lazım" ve "Kaçta çekiliyorsunuz" mesajlarına sırasıyla, GESAN Genel Müdürü tarafından "İkna olmuyo Biz bunu oma bırakıyoz ikinciyi alalım diyoz yoksa ikincide de bununuapcaklar" ve "15330" cevaplarının verildiği görülmektedir. Söz konusu yazışmalardan GESAN'ın ilk ürün grubu bakımından ihaleden çekileceği fiyat bilgisinin "15530" olarak zikredildiği, söz konusu ürün grubunun rakibine bırakıldığı, rakibinin bu ürün grubunu %27 kar ile kazanacağı anlaşılmaktadır. Konuşmanın devamında ise, ikinci ürün grubunun GESAN'a bırakılacağı, GESAN'ın ihaleyi %30 kar ile kazanacağı ifade edilmiş ve rakibinin ikinci ürün grubundan çekildiği ve ihalenin ikinci kısmının GESAN tarafından kazanıldığı belirtilmiştir.
- (475) Bahse konu yazışmalardan, GESAN yetkilileri arasında bir ihale anında ihalede yer alan ürün gruplarına ilişkin bir yazışmanın gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Belgelerde yer alan ihalelerin hangi dağıtım şirketi tarafından düzenlendiği, ihalelere kimlerin katıldığı, ihalelerin nasıl sonuçlandığı hususlarının tespit edilebilmesi maksadıyla, 21 farklı dağıtım bölgesinde faaliyet gösteren elektrik dağıtım şirketlerinden 2017-2024 yılları arasında düzenlenen tüm ihalelere ilişkin bilgiler talep edilmiştir. Talep edilen bu bilgilere istinaden OEDAŞ tarafından Kuruma iletilen cevabi yazı incelendiğinde;
- OEDAŞ'ın 06.12.2017 tarihinde beton köşk, monoblok trafo köşkü, modüler hücre iş gruplarından oluşan bir alım ihalesi gerçekleştirdiği,
 - Birinci iş grubu olan beton köşk alımı ihalesine ULUSOY'un, EKOS'un, ASTOR'un ve GESAN'ın katıldığı, ihaleyi 15.330.000 TL fiyat ile ASTOR'un kazandığı,
 - İkinci iş grubu olan monoblok trafo köşkü alım ihalesine ULUSOY'un, EKOS'un, ASTOR'un ve GESAN'ın katıldığı ve ihaleyi 14.390.000 TL fiyat ile GESAN'ın kazandığı

görülmektedir. Delil GES/1'de yer alan ifadeler ve OEDAŞ'tan gelen cevabi yazı bir arada değerlendirildiğinde, delilde geçen yazışmaların OEDAŞ ihalesine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. OEDAŞ tarafından düzenlenen elektrik ekipmanı alımı ihalesinin birinci iş grubunun ASTOR tarafından kazanılması ve delilde birinci iş kaleminin "(.....)" adlı kişiye bırakılması gerektiği yönündeki ifadeler beraber okunduğunda, "(.....)" adlı

kişinin ihale katılımcılarından ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili (.....) olduğu, GESAN Yönetim Kurulu Başkanının yazım hatası yaparak "(.....)" yerine "(.....)" ifadelerini kullandığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda OEDAŞ'ın beton köşk alımı ihalesinin Delil GES/1 ile uyumlu olacak şekilde ASTOR tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır.

- (476) OEDAŞ tarafından düzenlenen ihalenin ikinci iş grubu olan monoblok trafo köşkü alımına ilişkin olarak ise yukarıda yer verilen yazışmalardan ikinci grubun %30 karlılık ile GESAN'a bırakılması yönünde ASTOR ve GESAN arasında bir uzlaşının sağlanmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır. OEDAŞ tarafından düzenlenen elektrik ekipmanı alımı ihalesinin ikinci iş grubunun GESAN tarafından kazanıldığı göz önüne alındığında, 06.12.2017 tarihinde OEDAŞ tarafından düzenlenen elektrik ekipmanı alımı ihalesinde ASTOR ve GESAN arasında rekabete aykırı bir uzlaşının gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.
- (477) Delil 14'te ise ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı, ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili, ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü ve ASTOR Satış Mühendisinin "Oedaş ihale" adlı WhatsApp grubundaki 08.04.2019 tarihindeki yazışmaları yer almaktadır. OEDAŞ'tan gelen cevabi yazı incelendiğinde, yazışma tarihi olan 08.04.2019'da OEDAŞ'ın monoblok beton köşk, gaz yalıtımlı modüler hücre, hava yalıtımlı hücre ve transformatör ürünlerini temin etmek üzere altı farklı gruptan oluşan bir ihale düzenlediği görülmektedir. Bu kapsamda söz konusu gruptaki yazışmaların OEDAŞ'ın 08.04.2019 tarihinde düzenlediği ihale esnasında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.
- (478) Delil 14'te yer alan ve ASTOR Satış Mühendisi tarafından kullanılan "2. Grup bilecik/Kütahya", "Armteke bırakacağız", "Öyle görüşmüştük", "Armtek çekilin diyor" ifadelerinden ve ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından kullanılan "Armtek Uyalım" ifadelerinden ASTOR ile ARMTEK'in bahse konu ihale öncesinde ve/veya ihale sırasında ihalede yer alan ürün gruplarını paylaşmaya yönelik bir uzlaşma içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. Nitekim OEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıdan ikinci iş grubu olan monoblok beton köşk ihalesini, yazışmada yer alan ifadelerle de uyumlu olacak şekilde ARMTEK'in kazandığı görülmektedir.
- (479) Delil 14'te yer alan yazışmaların devamında ise ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürünün "Armtek ne diyor" sorusunun ASTOR Satış Mühendisi tarafından "Burayıda alacaklarmış 2. Olursak bize kayabilir" şeklinde cevaplandığı görülmektedir. İlgili ifadelerden OEDAŞ tarafından düzenlenen ihalenin üçüncü iş grubu olan monoblok beton köşk ürünü alımına ilişkin olarak ARMTEK'in ve ASTOR'un ihale esnasında iletişim içerisinde oldukları ve ihalede yer alan ürün gruplarını aralarında paylaştıkları anlaşılmaktadır. Nitekim ihalenin üçüncü iş grubunun da ARMTEK tarafından kazanıldığı göz önüne alındığında ARMTEK ve ASTOR arasında gerçekleştirilen uzlaşının ihale sonucundan da görülebilmesi mümkündür.
- (480) Delil 14'te yer alan "Burayıda alacaklarmış 2. Olursak bize kayabilir" ifadesinden de anlaşılacağı üzere, dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde birinci sırada yer alarak ihaleyi kazanmak kadar, ihaleyi kazanmayan diğer teşebbüslerin sıraları da önem arz etmektedir. Nitekim ihaleyi düzenleyen dağıtım şirketlerinin bazı haklı gerekçeler (örneğin; öngörülen teslim süresinin kısa olması ve ihaleyi kazanan teşebbüsün bu sürede ürünleri teslim edemeyecek olması gibi) dâhilinde, ihaledeki bazı ürün kalemlerini ikinci sıradaki teşebbüsten temin edebildiği bilinmektedir. Bu kapsamda bazı durumlarda, ihalede ikinci sırada yer almak da ihaleyi kazanmak kadar

önemli olabilmektedir. Teşebbüslerden elde edilen yazışmalarda da bu durumla sıklıkla karşılaşılmaktadır. Nitekim aktif işbirliği başvurusunda yer alan;

“İhalelerde hangi teşebbüsün ikinci olacağı hususunun çoğunlukla anlaşmanın bir diğer konusu olduğu, eksik belge vb. nedenlerle birinci teşebbüs elendiğinde iş ikinci teşebbüse verildiği için küçük oyuncuların olduğu ihalelerde anlaşma tarafı büyük teşebbüsler küçük teşebbüslerin elenme ihtimali ya da ihalenin bölünme ihtimaline karşın ikinci olmak için de uzlaşma içine girdikleri, kimin ikinci olacağı konusunda yapılan anlaşmanın da ihalenin ikinci sıradaki teşebbüse bırakıldığı bir senaryoda fiyatların yükseltilmesini sağladığı,”

ifadeleri de yukarıda yapılan değerlendirmeyi teyit etmektedir.

- (481) Yukarıda izah edilen meselenin bir örneği de Delil 14’e konu olan ihalede gerçekleşmiştir. Üçüncü iş grubunun ihalesine yönelik olarak ASTOR Satış Mühendisi tarafından gruba gönderilen “(.....) çekil diyor...” mesajına cevaben ASTOR Yönetim Kurulu Başkanının kullandığı “Çekil” ifadesi ile GESAN Genel Müdürü (.....)’ın talebinin ASTOR tarafından olumlu karşılandığı görülmektedir. Üçüncü iş grubunun ARMTEK tarafından kazanıldığı OEDAŞ’tan gelen cevabi yazılar doğrultusunda teyit edilmektedir. Üçüncü iş grubu için ASTOR ve GESAN arasında gerçekleşen iletişimin konusunu ihalede kimin ikinci sırada yer alacağı meselesi oluşturmaktadır. Söz konusu bilgiler ve Delil 14’te yer alan yazışmalar bir arada değerlendirildiğinde, ASTOR, ARMTEK ve GESAN’ın OEDAŞ’ın 08.04.2019 tarihinde gerçekleştirdiği ihalenin üçüncü iş grubu için ihaleyi hangi teşebbüsün kazanacağı ve hangi teşebbüsün ikinci olacağı yönünde bir uzlaşma içerisinde oldukları tespit edilebilmektedir.
- (482) OEDAŞ ihalesinin bir diğer iş grubu olan yağlı ve kuru tip transformatör alım ihalesine yönelik olarak ASTOR Satış Mühendisi tarafından kullanılan “Sem bize bırakacak. Ulusoy çekilince oda çekilecek.” ifadesi ise transformatör ürün grubunu barındıran ihaleyi ASTOR’un kazanmasına ilişkin olarak SEM ile ASTOR arasında anlaşma yapıldığını göstermektedir. OEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, ilgili ihaleye ASTOR’un, SEM’in ve ULUSOY’un katıldığı ve söz konusu ihalenin 11.000.000 TL ile ASTOR tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Yazışmanın devamında yer alan ifadelerden SEM’in kuru tip transformatör ürününün olmaması ve söz konusu ihalede de kısmi teklif verilememesi sebebiyle ihaleden elendiği anlaşılmaktadır. Nitekim SEM tarafından gönderilen cevabi yazıdan anlaşıldığı üzere SEM’in belgeye paralel biçimde kuru tip transformatör üretimi bulunmamaktadır. Netice itibarıyla, OEDAŞ tarafından 08.04.2019 tarihinde düzenlenen transformatör, hücre ve beton köşk alım ihalelerinin ARMTEK, ASTOR, GESAN ve SEM tarafından paylaşıldığı ve bu teşebbüslerin ihalelerde danışıklı teklifler verdiği değerlendirilmektedir.
- (483) Delil GES/2’de ise GESAN Genel Müdürü ile GESAN Yönetim Kurulu Başkanı arasında gerçekleştirilen yazışmalar yer almaktadır. GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan “1.590 a kadar devam” ve “1750 deyiz şuan devam ediyor” ifadelerinden söz konusu yazışmaların bir ihale esnasında gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. GESAN Yönetim Kurulu Başkanı tarafından GESAN Genel Müdürüne ASTOR ile iletişime geçilip geçilmediğinin sorulması üzerine ASTOR ile iletişime geçildiği bilgisini aldığı görülmektedir. Ayrıca GESAN Genel Müdürü tarafından GESAN Yönetim Kurulu Başkanına gönderilen “(.....)³²⁰ mu demek istiyorsunuz Tabi canm Sürekli yazdık Kafadan ok dedi 3. Üncü firma çekildiği an 2. İnçi ben 1. Sen olursun ben çekilirim dedi” mesajında yer alan ifadelerden, ASTOR’un ihalenin GESAN’a bırakılmasına ilişkin

³²⁰ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

teklifi kabul ettiği ve ihaledeki üçüncü teşebbüs konumunda olan ULUSOY'un ihaleden çekilmesinin ardından ASTOR'un da ihaleden çekilip ikinci sırayı alacağı anlaşılmaktadır. TOROSLAR tarafından gönderilen cevabi yazı incelendiğinde, TOROSLAR'ın yazışma tarihi olan 12.09.2019 tarihinde ASTOR, ARMTEK, GESAN iştiraki EUROPOWER, EKOS ve ULUSOY'un katılımcısı olduğu bir hücre alımı ihalesi gerçekleştirdiği tespit edilmiştir³²¹. Bu kapsamda GESAN yetkililerinin 12.09.2019 tarihinde bir ihale anında yaptıkları yazışmaların TOROSLAR ihalesine ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. TOROSLAR tarafından gönderilen cevabi yazıda ihalenin GESAN iştiraki EUROPOWER tarafından kazanıldığı belirtilmiş, bu kapsamda Delil GES/2'de yer alan ihalenin GESAN tarafından kazanılması yönündeki ASTOR ve GESAN arasında uzlaşma arayışının ihale sonucuna yansıdığı ve tarafların TOROSLAR ihalesinin paylaştığı değerlendirilmektedir³²².

- (484) Delil GES/3'te GESAN yetkilileri arasında "*İhale acılsı*" isimli WhatsApp grubunda gerçekleştirilen yazışmalar yer almakta ve söz konusu yazışmalardaki ifadelerden yazışmanın ihale anında gerçekleştirildiği ve ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ tarafından düzenlenen 26.09.2019 tarihli ihalelere ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. ÇORUH EDAŞ ihalesine yönelik olarak GESAN İş Geliştirme ve Satış Uzmanı tarafından WhatsApp grubuna gönderilen "*(.....) bey astor çekilsin diyor*" ifadesini içeren mesajdan, GESAN Yönetim Kurulu Başkanı'nın ASTOR'un ihaleden çekilmesini sağlamalarını GESAN yetkililerinden talep ettiği ancak ASTOR ile hâlihazırda iletişim kurulmadığı gruba gönderilen "*Kimse yok hatta Astor d iletişim yok şuan*" mesajından anlaşılmaktadır. Yazışmaların devamında GESAN Yönetim Kurulu Başkanı tarafından gruba gönderilen "*Astoria ulaşırsan biri sende kalsın biri onda Ama şu an çekilirse*" mesajına, GESAN Genel Müdürü "*Biz çekildik*" mesajı ile; GESAN İş Geliştirme Müdürü "*Astorami bıraktık Bırakmayalım*", "*Fıratlı daha büyük coruhmu*" mesajı ile karşılık verdiği, EUROPOWER İş Geliştirme ve Satış Uzmanı tarafından ise GESAN İş Geliştirme Müdürüne karşılık "*Çoruh*" cevabının verildiği görülmektedir. GESAN İş Geliştirme Müdürünün bu konuşma silsilesi üzerine "*Niye büyük olanı onlara bırakıyoruz Anlayamıyorum.*" ifadeleri ile sitemde bulunduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışma silsilesinden, GESAN tarafından FIRAT EDAŞ'ın kendilerinde kalmasına karşılık ÇORUH EDAŞ'ın ASTOR'a bırakılmasına ilişkin olarak ASTOR ile bir uzlaşma zemini arandığı anlaşılmaktadır.
- (485) FIRAT EDAŞ ihalesine ilişkin olarak ise GESAN Muhasebe & Finans Departmanı Çalışanı tarafından WhatsApp grubuna gönderilen "*(.....) bey diyor ki (.....) bey oburundır cabuk çekilsin*" ve "*Armtek de erken çeksinler*" mesajları ile ASTOR ile iletişimde olan GESAN çalışanından ASTOR'un çekilmesi noktasında ASTOR ile anlaşması ve ASTOR'un da ARMTEK ile iletişim kurarak ihaleden çekilmesini sağlaması istenmektedir. Akabinde ASTOR ile iletişimi sağlayan GESAN Genel Müdürü tarafından gruba gönderilen "*Valla bilemiyorum ani armtek ten önce çekil dedim çekildi Astor*" mesajına, GESAN İş Geliştirme Müdürünün "*Astor her ikimize de firatı sana bıraktım diyor*" ve "*Biz armtekle birbirmizi yiyoz*" ifadeleri ile karşılık verdiği görülmektedir. Söz konusu yazışmalardan GESAN'ın ASTOR ile ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ ihalelerinin paylaşılmasına yönelik uzlaşma zemini arayışının ASTOR

³²¹ ARMTEK ve EKOS'un ihalenin henüz başlarında teklif tutarlarını daha da düşürmeyerek ihaleden çekildiği görülmektedir.

³²² GESAN ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan EUROPOWER, GESAN'ın iştiraki konumundadır. EUROPOWER ve GESAN tarafından gönderilen cevabi yazılardan elde edilen bilgiye göre GESAN, 2023 öncesinde transformatör üretimi yapmamakta, EUROPOWER'dan tedarik etmektedir.

tarafından olumlu karşılandığı değerlendirilmektedir. Öte yandan Delil GES/3'te yer alan konuşmalardan ARMTEK'in de uzlaşının bir parçası olduğu yönünde herhangi bir çıkarım yapılmasının mümkün olmadığı görülmektedir. Nitekim belgede yer alan ifadelerle uyumlu şekilde ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazılardan da ÇORUH EDAŞ'ın ve FIRAT EDAŞ'ın 26.09.2019 tarihli beton köşk ve hücre alım ihalelerine ASTOR, ARMTEK, GESAN ve ULUSOY'un katıldığı ve ÇORUH EDAŞ'ın ASTOR'un uhdesinde, FIRAT EDAŞ'ın ise GESAN'ın uhdesinde kaldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda GESAN'ın ihalelerin paylaşılmasına yönelik çabasının karşılık bulduğu ve GESAN ve ASTOR arasında bir uzlaşının sağlandığı değerlendirilmektedir.

(486) Delil GES/4'te ise bir önceki delil ile aynı tarihte ve saat aralığında, GESAN Genel Müdürü ile GESAN Yönetim Kurulu Başkanı arasında gerçekleştirilen yazışmalar yer almaktadır. GESAN Genel Müdürü tarafından gönderilen mesajda yer alan "*Abi (.....)*³²³ *bu kadar kişinin olduğu watsap grubumuzda işi kime kim bırakıyor yazmasın bence*" ifadelerinden, GESAN Genel Müdürünün, GESAN Yönetim Kurulu Başkanından, GESAN İş Geliştirme Müdürünün Delil GES/3'te yer alan WhatsApp gruplarında, ihalelerdeki iş kalemlerinin teşebbüsler arasındaki anlaşma neticesinde hangi teşebbüse tahsis edildiğine ilişkin yazışma yapmaması konusunda uyarılmasını istediği ve rakipler arasında gerçekleştirilen ihale paylaşım anlaşmalarından WhatsApp grubunda yer alan diğer şirket çalışanlarının haberinin olmaması gerektiğini ifade ettiği anlaşılmaktadır. Netice itibarıyla, Delil GES/3'te ve Delil GES/4'te yer alan yazışmalar birlikte değerlendirildiğinde ÇORUH EDAŞ ve FIRAT EDAŞ tarafından 26.09.2019 tarihinde düzenlenen beton köşk ve hücre alım ihalelerinde ASTOR'un ve GESAN'ın rekabete aykırı bir uzlaşma içerisinde oldukları ve bahsi geçen ihalelerde danışıklı teklif verdikleri konusunda şüphe bulunmamaktadır.

(487) Delil GES/5'te de Delil GES/3'e benzer şekilde GESAN yetkililerinin 01.10.2019 tarihinde "*İhale acılsı*" grubunda yaptıkları yazışmalar yer almaktadır. GESAN yetkilileri tarafından ihale anındaki yazışmalarının yer aldığı yazışma silsilesinde hangi dağıtım şirketi tarafından düzenlendiği belirtilmeyen beton köşk ve hücre ürün gruplarından oluşan bir ihalenin düzenlendiği anlaşılmaktadır. Delil içeriğine göre, söz konusu ihaleye ARMTEK, ASTOR, EVA, GESAN ve ULUSOY katılım göstermiştir. Söz konusu ihalenin tespit edilebilmesi için elektrik dağıtım şirketlerinden gelen cevabi yazıların incelenmesi neticesinde 01.10.2019 tarihinde DİCLE EDAŞ'ın ARMTEK, ASTOR, EUROPOWER, EVA ve ULUSOY'un katılımcısı olduğu bir beton köşk ve hücre alımı ihalesi gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda söz konusu WhatsApp grubunda gerçekleştirilen yazışmaların DİCLE EDAŞ ihalesine ilişkin olduğu değerlendirilmektedir. Yazışmalarda geçen "*(.....) bey diuorki (.....)*³²⁴ *bey telefon açarsa bunu onlara bırak Öbürünü sen al Ama o telefon açarsa*" ifadelerinden GESAN Yönetim Kurulu Başkanı tarafından ASTOR'un GESAN ile iletişime geçmesi halinde birinci ürün grubunun ASTOR'a bırakılmasının, ikinci ürün grubunun ise GESAN'da kalmasının organize edilmesinin talep edildiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamından ASTOR ile iletişime geçildiği ve GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "*(.....) abi yazdı 2 grupta onlar erken çekilecek*" ve "*Burda ben çekildim*" ifadelerinden ASTOR'un ikinci grup iş kalemine yönelik ihaleden erken çekilmesi karşılığında GESAN'ın birinci grup iş kalemine yönelik ihalede erken çekildiği görülmektedir. Söz konusu ihaleye yönelik olarak DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıdaki bilgilerden, ilk iş kaleminde GESAN'ın ASTOR'dan daha yüksek teklif verdiği ve ilk iş kalemini ASTOR'un kazandığı, ikinci iş kalemi bakımından ise yine

³²³ GESAN ve EUROPOWER İş Geliştirme Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

³²⁴ Bahsi geçen kişinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

ASTOR'un teklifinin GESAN'ın teklifinin altında kalarak bu iş kaleminin de ASTOR tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda GESAN'ın DİCLE EDAŞ ihalesindeki iş kalemlerinin paylaşılmasına yönelik olarak ASTOR ile uzlaşısı içerisinde ilk iş kalemini ASTOR'a bıraktığı, ikinci iş kalemi bakımındansa ASTOR'un ilk iş kalemini kazandıktan sonra ikinci iş kalemini GESAN'a bırakmadığı anlaşılmaktadır. İhale bütüncül şekilde yazışmalarda geçen ifadelerle bire bir uyumlu sonuçlanmasa da GESAN'ın ASTOR ile iletişiminin sonrasında ikinci iş kaleminin kendisine bırakılması şartıyla ilk iş kalemini ASTOR'a bırakması bahse konu ihale özelinde ihalenin paylaşılmasına yönelik olarak ASTOR ile GESAN arasında bir uzlaşının sağlanmaya çalışıldığını göstermektedir.

- (488) Delil GES/6'da ise 02.12.2019 tarihinde GESAN Genel Müdürü ve GESAN Yönetim Kurulu Başkanı arasında BAŞKENT, AYEDAŞ ve TOROSLAR ihalelerine ilişkin gerçekleştirilen yazışmalar yer almaktadır. GESAN Genel Müdürü kendisine iletilen ve ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından kayda alındığı düşünülen sesli mesajı GESAN Yönetim Kurulu Başkanına göndermektedir. GESAN Genel Müdürü tarafından GESAN Yönetim Kurulu Başkanına iletilen sesli mesajdaki *"Toroslar senin olsun. Öbürlerinde sen ikinci kal. Bu benim senden özel ricamdır. Toroslara sen gir. Öbürlerinde biz mücadelemizi verelim. İki tarafta da ikinci olalım."* ifadelerinden ASTOR tarafından, GESAN'ın TOROSLAR ihalesini kazanması karşılığında BAŞKENT ve AYEDAŞ ihalelerinde ikinci olmasının talep edildiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında GESAN Yönetim Kurulu Başkanı tarafından ASTOR yetkilisine iletilmek üzere GESAN Genel Müdürüne gönderilen sesli mesajda yer alan *"(.....) Bey bana dedi ki: Toroslar ve Ayedaş'ı sen almalısın. Bir sene dinleniyorsun. Onu (.....) Bey'e özellikle rica ediyorum de. İkinci olsun onlar. Yani Toroslar ve Ayedaş'ı biz almalıyız. Bir senedir dinleniyoruz. Kaç tane ihale kaçırdık. Bu olmaz. Kabul etmem."* ifadelerinden GESAN'ın ASTOR'dan AYEDAŞ ihalesini de kendilerine bırakmasını talep ettiği anlaşılmaktadır.
- (489) GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan *"Abi (.....) abinin özel ricasıdır. Biz dio bir senedir yatıyoruz. Toros ve ayedaş i rica eder. (.....) beye özel selamlarımı ilet dedi. Başkent oransal olarak yüksek miktar zaten toros a göre %30 fazla"* ifadelerinden BAŞKENT ihalesine konu ürünlerin hacminin yüksek olmasından dolayı ihalenin ASTOR'a bırakıldığı buna karşılık GESAN'ın TOROSLAR'ın yanı sıra AYEDAŞ ihalesinin de kendisine bırakılmasına yönelik talebinin ASTOR'a iletiliği anlaşılmaktadır. Belgede (iletildi) ibaresi ile yer alan ve ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı tarafından gönderilen ses kaydında *"O durumuna göre hareket ederiz yani. Orada büyük bir iskonto olmasın. Seni destekleriz"* ifadesinden ise ASTOR'un GESAN'ın talebini kabul ettiği görülmektedir.
- (490) TOROSLAR'ı, AYEDAŞ'ı ve BAŞKENT'i bünyesinde barındıran ENERJİSA tarafından gönderilen cevabi yazılardan, BAŞKENT'in, AYEDAŞ'ın ve TOROSLAR'ın 02.12.2019 tarihinde trafo merkezi ve hücre alım ihaleleri düzenlediği, bahsi geçen üç ihale bakımından da katılımcıların ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY olduğu ve delilde geçen ifadelerle uyumlu biçimde BAŞKENT ihalesinin ASTOR, TOROSLAR ihalesinin GESAN tarafından; AYEDAŞ ihalesinin ise farklı olarak ULUSOY tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda GESAN'ın TOROSLAR, ASTOR'un BAŞKENT ihalesini kazanmasına yönelik olarak GESAN ve ASTOR arasında yapılan anlaşmanın ihale sonucuna yansıdığı görülmektedir.
- (491) Delil MON/1'de MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından, 17.06.2020 tarihinde gerçekleştirilen TOROSLAR ihalesinde GESAN, ULUSOY, ASTOR, ARMTEK, EVA ve EKOS tarafından verilen tekliflerin MONOKON'un maliyetleri ile karşılaştırılmasını

içeren bir çalışmanın ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürüne iletildiği görülmektedir. MONOKON'un ihalelerde verilen teklifler bakımından yüksek önem arz eden maliyet bilgilerini ULUSOY ile paylaşması, ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusundaki MONOKON'un ASTOR, ARMTEK, GESAN, EKOS, EVA ve ULUSOY arasındaki anlaşmaya sonradan dâhil edildiğine yönelik ifadeleri ile birlikte ele alındığında, söz konusu bilgilerin teşebbüsler arasındaki rekabete aykırı uzlaşma çerçevesinde ULUSOY'a iletildiği değerlendirilmektedir.

- (492) Delil GES/7'de GESAN Genel Müdürü tarafından, kendisi ile EVA Pazarlama ve Satış Müdürü arasında yazışma tarihinde geçen bir görüşmenin ekran görüntüsü EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı ile paylaşılmıştır. Söz konusu ekran görüntüsünde yer alan yazışmaya göre, GESAN Genel Müdürü tarafından bir ihalenin EVA'ya verilecek bir kar payı karşılığında GESAN'a bırakılması talep edilmekte ve bu talep saat 11.43 itibarı ile EVA tarafından kabul edilmektedir. Bu durum üzerine, GESAN Genel Müdürü tarafından "Eva mesaj attı Cekil dedim cekildi (.....) abi" ifadeleri ile GESAN Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nın da konu hakkında bilgilendirildiği görülmektedir. ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilere göre, 11.01.2021 tarihinde ADM EDAŞ tarafından hava yalıtımlı hücre alım ihalesi düzenlenmiş ve söz konusu ihaleyi Delil GES/7'de yer alan ifadeler ile uyumlu biçimde 185.000 ABD doları ile GESAN kazanmıştır. Belirtmek gerekir ki söz konusu ihale saat 11.00'de başlamıştır. Delil GES/8'de yer alan ifadelerden EVA'nın saat 11.43'te ihaleden çekilmeyi kabul etmesinin ardından saat 11.44 itibarı ile ihaleden çekildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ilgili ihalede EVA'nın ve GESAN'ın danışıklı hareket ettiği değerlendirilmektedir.
- (493) Delil GES/8'de 11.01.2021 tarihinde saat 16.24 itibarı ile yer alan yazışmaların ADM EDAŞ ihalesi kapsamındaki bir diğer iş kalemine ilişkin olduğu görülmektedir. Açık kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda 11.01.2021 tarihinde saat 16.00'da ADM EDAŞ'ın gaz yalıtımlı beton köşk alım ihalesinin başladığı tespit edilmiştir³²⁵. Yazışma saatleri ve ilgili iş kalemi bakımından ihalenin başlangıç saati göz önüne alındığında, saat 16.24 itibarı ile yapılan yazışmaların ilgili iş kalemine yönelik olduğu değerlendirilmektedir. Delil GES/8'de saat 16.36'da GESAN Yönetim Kurulu Başkanın "Bu ihale kimde kalacaktı" ifadesi ile söz konusu ihalenin hangi teşebbüste kalması gerektiğini sorduğu görülmektedir. Belirtmek gerekir ki yine Delil GES/8'de yer alan yazışmalardan ilgili ihalenin GESAN adına GESAN Genel Müdürü tarafından takip edildiği anlaşılmaktadır. Bu noktada Delil GES/7'de GESAN Genel Müdürü tarafından saat 16.38'de GESAN Yönetim Kurulu Başkanına gönderilen "Armtek te" mesajının yukarıda yer alan soruya cevap olarak gönderildiği değerlendirilmektedir.
- (494) Nitekim Delil GES/8'de yer alan yazışmalar incelendiğinde saat 16.38 itibarı ile ihalenin henüz sonuçlanmadığı, bu aşamada ihalenin ARMTEK, ASTOR, EVA ve GESAN arasında devam ettiği, söz konusu mesajdan tam 14 dakika sonra saat 16.52'de ASTOR'un ihaleden çekilmesi ile ihalenin ARMTEK üzerinde kaldığı görülmektedir. ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgiler de incelendiğinde, 11.01.2021 tarihli hava yalıtımlı beton köşk alım ihalesini 688.000 ABD doları ile ARMTEK'in kazandığı tespit edilmiştir. Bu açıklamalardan hareketle, GESAN Genel Müdürünün ihale henüz sonuçlanmadan ihalenin ARMTEK'te kalacağını GESAN Yönetim Kurulu Başkanına hatırlatması karşısında ihalenin ARMTEK tarafından kazanılacağı ihale öncesinde kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda Delil

325

<https://www.admelektrik.com.tr/bilgi-merkezi/ihaleler/585/vatirim-hava-yalitimli-beton-kosk-alimi>
(Erişim Tarihi: 01.04.2024).

GES/7'de ve Delil GES/8'de yer alan yazışmalardan ADM EDAŞ tarafından düzenlenen ihaleye ARMTEK, EVA ve GESAN tarafından danışıklı teklif verildiği ve bahsi geçen ihalenin kim tarafından kazanılacağı hususunda taraflar arasında bir uzlaşının bulunduğu değerlendirilmektedir.

- (495) Delil 19'da, Delil 29-31'de ve Delil ULU/2'deki tablolarda yer alan ve ASTOR, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY'un paylaştığı ihaleler arasında 11.01.2021 tarihli ADM EDAŞ ihalesinin de bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Delil GES/7'de ve Delil GES/8'de yer alan yazışmalar Delil 19'da, Delil 29-31'de ve Delil ULU/2'de yer alan tablolar ve ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusundaki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde ARMTEK, EVA ve GESAN arasındaki uzlaşuya ilgili ADM EDAŞ ihalesinde ASTOR, EKOS ve ULUSOY'un da dâhil olduğu kanaatine ulaşılmaktadır.
- (496) Delil 17'de yer alan ASTOR iç yazışmasında DİCLE EDAŞ çalışanı olduğu düşünülen bir kişi ile ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi arasındaki yazışmanın ekran görüntüsü paylaşılmıştır. Ekran görüntüsü paylaşılan yazışmada DİCLE EDAŞ çalışanı tarafından kullanılan *"İhaleyi kim takip ediyor"* ifadesinden yazışmanın konusunun bir DİCLE EDAŞ ihalesi olduğu, yine DİCLE EDAŞ çalışanı tarafından kullanılan *"Cocuklara soyle... Sem ve meksanın fiyatlarını kaele almasınlar"* ifadesinden ise ihale sırasında SEM ve MEKSAN tarafından verilen fiyat tekliflerinin dikkate alınmamasının talep edildiği anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında *"iletildi"* ibaresi ile paylaşılan ve DİCLE EDAŞ çalışanına ait olduğu düşünülen *"sadece beta ile rekabet edeceksiniz... diğer ikisini eleceyecem... teklifleri formalite verecekler"* ifadelerinden ise SEM'in ve MEKSAN'ın ihaleden eleneceği ve bu teşebbüsler tarafından yapılacak tekliflerin formalite niteliğinde olduğu bilgisinin DİCLE EDAŞ çalışanı tarafından ASTOR'a verildiği görülmektedir. Yazışmanın devamında yer alan ifadelerden ASTOR'un BETA'nın da ihaleden elenmesini talep ettiği, ancak DİCLE EDAŞ çalışanının BETA'nın belgelerinin eksiksiz olduğunu ifade ederek bu talebe olumlu yanıt vermediği anlaşılmaktadır. Bunun üzerine *"iletildi"* ibaresi ile paylaşılan ve DİCLE EDAŞ çalışanına ait olduğu düşünülen *"biz değerlendirmeyi ihale sonrasına bıraktık... şimdi herkese eksikiniz yok dedik... resmi olarak betayla kaldın başbaşa"* ifadelerinden DİCLE EDAŞ'ın ihaleye katılacak teşebbüslerin tamamına belgelerinde herhangi bir eksiklik olmadığını bildirdiği, bununla birlikte belgelerinde eksiklik olan teşebbüsler hakkında ASTOR'a bilgi aktardığı görülmektedir. Belgenin devamında paylaşılan, DİCLE EDAŞ çalışanı ile ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi arasındaki yazışmanın ekran görüntüsündeki ifadelerden ise ihaleyi ASTOR'un kazandığı anlaşılmaktadır.
- (497) Nitekim DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, DİCLE EDAŞ'ın 09.02.2021 tarihinde gerçekleştirdiği transformatör alım ihalesine ASTOR'un, BETA'nın, MEKSAN'ın ve SEM'in katılım gösterdiği, söz konusu ihalenin ilk iş kalemini MEKSAN'ın, ikinci iş kalemini ise 14.910.000 TL ile ASTOR'un kazandığı tespit edilmiştir. Ancak DİCLE EDAŞ çalışanının gönderdiği *"Sadece beta ile rekabet edeceksniz"*, *"Diğer ikisini eleceyecem"*, *"Ama şimdiden soylim 2 si sizde"* mesajlarında yer alan ifadeler ile paralel biçimde, söz konusu ihalenin ilk iş kaleminin MEKSAN tarafından kazanılmasına rağmen, MEKSAN'dan alınarak 9.700.000 TL ile ASTOR'a bırakıldığı, ikinci iş kaleminin ise ASTOR tarafından kazanıldığı, bu kapsamda her iki iş kaleminin de ASTOR'da kaldığı tespit edilmiştir.
- (498) Delil ATS/1'de yer alan yazışmada AKEDAŞ tarafından gerçekleştirilen bir ihalenin konu edildiği, yazışmadaki ifadelerden söz konusu ihaleye ATS, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY'un katıldığı, ATS'nin ihalede vereceği tekliflerin ise ASTOR tarafından yönlendirildiği anlaşılmaktadır. Yazışmada ASTOR Yurtiçi Güç

Transformatörleri Satış Müdürü tarafından kullanılan “*Girişimle baş başa kalınca çekilelim 2. olalım*” ifadesinden, ASTOR ile GESAN’ın ihale öncesinde iletişim kurarak ihalenin GESAN’da kalmasını kararlaştırdıkları anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında ise ASTOR tarafından ATS’nin üçüncü olmasının talep edildiği ve bu talebin ATS tarafından kabul edildiği görülmektedir.

- (499) AKEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 05.04.2021 tarihli hücre alım ihalesine yazışmalarda geçen ifadelerle uyumlu şekilde ATS, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY’un katıldığı ve söz konusu ihalenin 10.670.000 TL ile ULUSOY tarafından kazanıldığı tespit edilmiştir. Delil 19’da yer alan ve ASTOR, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY’un paylaştığı ihaleler arasında 05.04.2021 tarihli AKEDAŞ ihalesine yönelik olarak “*Anlaşmada Girişimde, 2. Firma Ulusoy’a verildi*” notu yer almaktadır. Söz konusu nottan teşebbüsler arası anlaşmada GESAN’a bırakılması kararlaştırılan ihalenin ikinci en yüksek teklif sahibi olan ULUSOY’a verildiği anlaşılmaktadır.
- (500) Delil EKOS/1’de yer alan yazışmada EKOS Satış Grup Lideri ile ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü arasında OEDAŞ ihalesine gönderilecek fiyat tekliflerinin konuşulduğu görülmektedir. 09.06.2021 tarihli yazışmalarda ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü tarafından kullanılan “*Herkes usd teklif verecek (.....) bey (.....)*³²⁶ *bey ile de görüşmüştük Piyasayı usdye çevirmek istiyoruz Her yerde*” ifadelerinden söz konusu ihaleye ABD doları üzerinden teklif gönderileceği, bu konunun daha önce EKOS Ürün Satış Şefi ile de konuşulduğu, amacın pazardaki tüm alımları ABD dolarına çevirmek olduğu anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında ARMTEK yetkilisi tarafından kullanılan “*Siz bugün 5 e kadar Bu fiyatları ulaştırın lütfen*” ifadesinden ise söz konusu açılış fiyatlarının EKOS tarafından OEDAŞ’a gönderilmesinin talep edildiği görülmektedir.
- (501) 10.06.2021 tarihli yazışmalarda ise EKOS Satış Grup Liderinin ARMTEK tarafından talep edilen “*uçuk fiyatlarla*” teklif göndermeyeceğini ve OEDAŞ’a tekliflerin iletilmesi için OEDAŞ’tan süre alındığını dile getirmesi üzerine, ARMTEK yetkilisinin “*“Abi süreci bozmayın lütfen 6 firma herkes piyasa yükseltmeye çalışıyor” ve “Abi herkesin fiyatını ben ayarladım”* ifadelerinden sektördeki rakip firmalar arasında fiyatların yükseltilmesi konusunda ortak bir iradenin ortaya konulduğu ve bu ortaklığın bozulmaması gerektiğinin ifade edildiği anlaşılmaktadır.
- (502) Yazışmanın devamında EKOS yetkilisi tarafından “*normal fiyatların 4-5 katı fiyatlar*” ifadeleri ile teklifteki fiyatların normal fiyatların çok üzerinde olduğu bir kere daha vurgulanmaktadır. ARMTEK yetkilisi tarafından kullanılan “*Abi herkesin fiyatını ben ayarladım*” ifadesinden fiyatların ARMTEK yetkilisi tarafından belirlendiği ve “*Sen zaten 3. Sün*” ifadesinden ilgili ihalede EKOS’un üçüncü olmasının kararlaştırıldığı anlaşılmaktadır. Belgede ayrıca ARMTEK yetkilisinin EKOS’u bir daha dağıtım şirketlerinden ilave süre alındığı durumlarda ARMTEK’i de haberdar etmesi gerektiği konusunda uyarması dikkat çekmektedir. Söz konusu uyarı, teşebbüsler arasında ihale konusunda varılan uzlaşılar bakımından ARMTEK’in koordinasyonunda sıkı bir kontrol mekanizması bulunduğunu gösterir niteliktedir. Belgenin devamında yer alan ifadelerden ise EKOS’un OEDAŞ’a yüksek fiyatlı teklifleri göndermeyi kabul ettiği anlaşılmaktadır.
- (503) Söz konusu delilde yer alan ve ARMTEK yetkilisince EKOS’u ikna etmek için kullanılan “*6 firma herkes piyasa yükseltmeye çalışıyor*” ifadesi ile aktif işbirliği başvurusu

³²⁶ Bahsi geçen kişinin EKOS Ürün Satış Şefi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

kapsamında yapılan görüşmede hücre ve beton köşk ürün gruplarında ihalelerde danışıklı teklif verdiği belirtilen ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER, EVA, MONOKON ve ULUSOY'un kastedildiği anlaşılmaktadır.

- (504) İlâveten yazışmaların devamında ARMTEK yetkilisi tarafından kullanılan *"Bu sürekli irtibat halinde olunan bir konu Herkesin birbirine karşı sorumluluğu var Siz de çok güzel fiyatlara işler alacaksınız"* ifadelerinden ARMTEK'in EKOS'tan ihaleler konusunda sürekli irtibatla bulunmasını talep ettiği, teşebbüslerin bu yönde birbirlerine karşı sorumlu olduğunu hatırlattığı ve teşebbüsler arası birlikteliğin herkes için daha kârlı olduğu yönünde EKOS yetkilisini teskin ettiği görülmektedir. Belgede geçen herkes ibaresinin de ARMTEK tarafından aktif işbirliği başvurusu kapsamında yapılan görüşmede verilen bilgiler dikkate alındığında ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER, ULUSOY, EVA, EKOS ve MONOKON'a işaret ettiği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla Delil EKOS/1, ARMTEK tarafından verilen bilgiler çerçevesinde değerlendirildiğinde; ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER, ULUSOY, EVA, EKOS ve MONOKON arasında ihalelerde danışıklı hareket etmeye yönelik bir anlaşma olduğunu göstermektedir.
- (505) Delil EKOS/2'de ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü tarafından EKOS Satış Grup Liderine, 24.06.2021 tarihli AKDENİZ EDAŞ ihalesine yönelik olarak EKOS'un teklif gönderip göndermediğinin sorulduğu görülmektedir. EKOS yetkilisinin EKOS'un henüz teklif göndermediğini ifade etmesi üzerine ARMTEK yetkilisi tarafından *"tamam ben paylaşacağım birazdan size fiyatları"* ifadeleri kullanılmış, akabinde ARMTEK'in hazırladığı fiyat teklifleri *"bunu verelim lütfen Bitişi bildireceğim"* notuyla EKOS ile paylaşılmıştır. İhale günü gerçekleştirilen Delil EKOS/3'teki yazışmalardan ise EKOS'un ihale sırasında ARMTEK'in talebi üzerine ihaleden çekildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışmalardan, tarafların ihale öncesinde başlangıç fiyatlarının ne olacağı ve ihale esnasında ise hangi teşebbüsün hangi fiyat seviyesinde ve kaçınıcı sırada ihaleden çekileceği konusunda uzlaştıkları anlaşılmaktadır. Nitekim AKDENİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 24.06.2021 tarihli hava yalıtımlı hücre alım ihalesine ASTOR'un, ARMTEK'in, EKOS'un ve ULUSOY'un katıldığı ve söz konusu ihaleyi 516.460 TL ile ARMTEK'in kazandığı tespit edilmiştir.
- (506) Delil EKOS/4'te yer alan yazışmalarda EKOS Satış Grup Lideri tarafından ARMTEK'e bir ihale için fiyat teklifleri bilgilerinin gönderildiği görülmektedir. ARMTEK yetkilisi tarafından teklifi kendilerinin EUROPOWER'a iletilebileceğinin ifade edilmesi üzerine EKOS yetkilisi tarafından kullanılan ifadelerden, bir diğer EKOS çalışanının teklifi EUROPOWER'a ilettiği anlaşılmaktadır. İhale günü olan 14.07.2021 tarihinde gerçekleşen yazışmalarda ise EKOS yetkilisi *"Armtek 4.800.000,00 USD 43.680.000,00 TL çekileceğiniz fiyatlar"* ifadeleri ile ARMTEK'e ihaleden çekilmesi gereken fiyat seviyesini bildirmektedir.
- (507) SEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, 14.07.2021 tarihinde SEDAŞ tarafından bir hücre alım ihalesi düzenlendiği ve yazışmalarla paralel şekilde ihale katılımcılarının ASTOR, ARMTEK, EKOS, GESAN, SFA ve ULUSOY olduğu öğrenilmiştir. Söz konusu ihalenin hava yalıtımlı ve gaz yalıtımlı hücre iş kalemlerinin sırasıyla 1.948.074 ABD doları ve 1.175.000 ABD doları ile EKOS'un, bir diğer hava yalıtımlı hücre iş kaleminin ise 1.964.220,99 ABD doları ile ASTOR'da kaldığı tespit edilmiştir.
- (508) Delil 19'da ve Delil 29-31'de yer alan ve ASTOR, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY'un paylaştığı ihaleler arasında 14.07.2021 tarihli SEDAŞ ihalesinin de bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Delil EKOS/4'te yer alan yazışmalar Delil

19'da ve Delil 29-31'de yer alan tablolar ile birlikte değerlendirildiğinde ARMTEK, EKOS ve GESAN arasındaki uzlaşmaya ilgili SEDAŞ ihalesinde ASTOR, EVA ve ULUSOY'un da dâhil olduğu kanaatine ulaşılmaktadır.

- (509) Delil 27'de ARMTEK Genel Müdürü ile ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü arasında geçen yazışmalarda, HİPAR tarafından düzenlenen bir ihaleye ilişkin yazışmalar yer almaktadır. ARMTEK Genel Müdürü tarafından kullanılan "*Fiyatları (.....)³²⁷ iletecek, İşbirliğin için teşekkür ederim*" ifadesinden ve ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürünün "*Tamamdır abi ilgilenirim*" ifadesi ile ARMTEK Genel Müdürünün sözlerini onaylamasından HİPAR ihalesinde verilecek fiyat teklifinin ihale öncesinde ULUSOY ile paylaşılacağı ve bu ihaleye ilişkin olarak ARMTEK ile ULUSOY arasında bir uzlaşının kurulduğu anlaşılmaktadır.
- (510) ARMTEK ve ULUSOY ile ilgili bir diğer belge olan Delil 28'de ise ARMTEK Genel Müdürü ile ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü arasında geçen yazışmalarda, ARMTEK Genel Müdürü tarafından kullanılan "*Lutfen Kosk 18.575.000 Hucre 2.675.000 birakin*" ifadesi ile HİPAR ihalesi kapsamında beton köşk ve hücre ürün gruplarında ARMTEK'in ULUSOY'un ihaleden çekilmesini istediği fiyatları ULUSOY'a bildirdiği görülmektedir. Yazışmanın devamında ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan "*Tamam abi sorun yok*" ifadesi ise ULUSOY'un kendisine iletilen fiyat düzeylerinde ihaleden çekilmeyi kabul ettiğini göstermektedir. Dolayısıyla Delil 27'den ve Delil 28'den ARMTEK'in ve ULUSOY'un ihalelerde danışıklı hareket ettikleri anlaşılmaktadır.
- (511) Delil 18'deki yazışmalarda yer alan ve ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi tarafından gönderilen "*trafo ihalesi başlıyor hücre köşk yarın (...) Şanlıurfa ve işletme palet üstünü girişim alıcak baba biz şanlıurfada 3. Olucaz işletmede palet üstünde 2. Yada 3. Olucaz*" mesajlarından trafo ihalesine ek olarak DİCLE EDAŞ tarafından hücre ve köşk alım ihalesinin de yapılacağı anlaşılmaktadır. DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazılarda yer alan bilgilerden, DİCLE EDAŞ'ın 29.12.2021 tarihli modüler hücre alım ihalesini belgede geçen ifadeler ile uyumlu şekilde GESAN'ın kazandığı ancak söz konusu ihalenin iptal edildiği tespit edilmiştir. DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, iptal edilen 29.12.2021 tarihli ihalenin 02.03.2023 tarihinde tekrarlandığı ve yazışmalarla uyumlu şekilde Şanlıurfa-Siirt-Şırnak ile palet üstü hücre iş kalemlerini sırasıyla 4.300.307 ABD doları ve 3.649.693 ABD doları ile GESAN'ın kazandığı tespit edilmiştir. İlaveten Batman-Diyarbakır-Mardin ile Diyarbakır-Batman-Siirt palet üstü hücre iş kalemlerini ise sırasıyla 4.685.709,23 ABD doları ve 3.778.177,53 ABD doları ile EFG'nin kazandığı öğrenilmiştir.
- (512) Delil 29, Delil 30, Delil 31'de ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablolarında ARMTEK'in, ASTOR'un, EUROPOWER'ın, ULUSOY'un, EVA'nın ve EKOS'un katılmış olduğu ihaleler ve bu ihaleleri hangi fiyatlar ile hangi teşebbüslerin kazandığına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Söz konusu Excel tablolarında ayrıca ARMTEK'in, ASTOR'un, EUROPOWER'ın ve ULUSOY'un kazanmış olduğu ihalelerin toplam değeri hesaplanarak her bir teşebbüsün yüzde olarak ihalelerin toplamından ne kadarlık bir pay aldığının bilgisi de yer almaktadır. Sırasıyla 03.02.2021, 15.10.2021 ve 02.03.2022 tarihlerinde son değişiklikler yapılmış olan Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tabloları, aynı Excel tablosunun farklı tarihlerde güncellenmiş versiyonlarıdır. ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda söz konusu Excel tablolarına ilişkin olarak;

³²⁷ Söz konusu kişi ARMTEK Satış ve Satış Sonrası Hizmetler Müdürü (.....)'dir.

- “2019 yılının sonlarına doğru ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER ve ULUSOY olmak üzere dört şirketin ihalelerde danışıklı hareket etmeye karar verdiği, anlaşma sonrasında dört şirketin fiyatları yükseltmeye başladığı ve bu süreçte EKOS, EVA ve MONOKON olmak üzere üç firmanın daha anlaşmaya dâhil olmak istediği, dolayısıyla bahsi geçen yedi firmanın dağıtım ihalelerinde danışıklı hareket ettiği, bu paylaşımlara ilişkin Excel tablolarının da Kuruma sunulduğu, düzenlenecek ihalelerin yaklaşık olarak %33’ünün ASTOR, %32’sinin ULUSOY, %20’sinin EUROPOWER ve %15’inin de ARMTEK tarafından kazanılması hususunda anlaşmanın sağlandığı, küçük oyuncular bakımından ihale kazanma oranının ise sırasıyla EKOS, EVA ve MONOKON olarak belirlendiği, dağıtım tarafında hücre ve beton köşk ürünlerinde anlaşmanın bahsi geçen teşebbüsler arasında yapıldığı”

ifade edilmiştir. Delil 29-31, Delil ULU/2 ve ARMTEK’in açıklamaları bir arada değerlendirildiğinde ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER ve ULUSOY’un 2019 yılının sonlarından itibaren hücre ve beton köşk ürün gruplarında özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihaleleri paylaştıkları; EKOS, EVA ve MONOKON’un ise ihalelerin paylaşılmasına yönelik bu anlaşmaya 2021 yılında dâhil oldukları anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu Excel tabloları teşebbüsler arasında ihalelerin paylaşılmasına ilişkin bir uzlaşının bulunduğunu ve bu uzlaşi çerçevesinde paylaşımların takip edildiğini göstermektedir.

- (513) Öte yandan, Excel tablolarının özellikler kısmından her üç Excel tablosunun da (.....) tarafından hazırlandığı tespit edilmiştir. (.....), rapor tarihi itibarıyla ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü olarak çalışmakla birlikte ULUSOY’dan alınan Sosyal Güvenlik Kurumu iş kayıtlarından, (.....) 2022 yılının Ocak ayından önceki dönemde ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü olarak çalıştığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla (.....), Delil 29 ve Delil 30 ve Delil ULU/2’de yer alan Excel tablolarının sırasıyla son değiştirilme tarihleri olan 03.02.2021, 15.10.2021 ve 18.10.2021 tarihlerinde ULUSOY çalışanı, Delil 31’de yer alan Excel tablosunun son değiştirilme tarihi olan 02.03.2022 tarihinde ise ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapmıştır. Bu bakımdan (.....)’ün ihalelere ilişkin paylaşımların takip edildiği Excel tablolarını ASTOR ve ULUSOY bünyesinde çalıştığı farklı zamanlarda düzenlediği anlaşılmaktadır. Nitekim ARMTEK de aktif işbirliği başvurusunda, rakiplerle yapılan anlaşmanın kayıtlarını tutan ve hesaplamaları yapan kişinin (.....) olduğunu beyan etmiştir.

- (514) Dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen Delil 19’da ise “Gelecek İhaleler” başlıklı bir Excel tablosu ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ASTOR Yönetim Kurulu Üyesine gönderilmiştir. Excel tablosunda özel elektrik dağıtım şirketlerinin isimleri ve bu şirketlerin ihalelerine katılan ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, EUROPOWER ve ULUSOY’un isimleri yer almaktadır. Söz konusu tablonun içeriğinin ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan Delil 29-31’de yer alan tablolar ile aynı olduğu görülmektedir. Ayrıca hem Delil 19’da hem de Delil 29-31’de bulunan Excel tablolarının Delil ULU/2’de yer alan tablolar ile birebir aynı olduğu görülmektedir. Söz konusu delillerde yer alan tabloların özelliklerine bakıldığında tüm tabloların ULUSOY Satış Müdürü olarak görev yaptığı dönemde (.....) tarafından oluşturulmuş tablolar olduğu görülmektedir. Delil 19’da yer alan ilgili Excel dokümanının paylaşıldığı WhatsApp yazışmaları incelendiğinde ise ASTOR Yurtiçi Satış Müdürünün; ARMTEK, EUROPOWER, ULUSOY, EVA ve EKOS yetkilileriyle özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen ihalelerin paylaşılması hususunda bir iletişim/toplantı gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. İlgili yazışmalardan özetle, ASTOR’un rakiplerden İÇTAŞ ihalesini, ALCEN ihalesinin yarısını ve DİCLE

EDAŞ'ın scada projesi ihalesini talep ettiği, rakiplerin bu talepleri karşılaması halinde ASTOR'un payının %50'ye çıkacağına ASTOR Satış Müdürüne bildirildiği, ASTOR Satış Müdürünün de ilerleyen dönemlerde yapılacak ihaleleri rakiplerine bırakmayı taahhüt ettiği ve rakiplerin de ASTOR'un bu taleplerine olumlu dönüş yaptığı anlaşılmaktadır.

- (515) Ayrıca söz konusu belgede yer alan Excel tablosunda yüzde olarak bir paylaşım yapıldığı görülmektedir. İlgili paylaşım bilgisinde ASTOR'un karşısında %31, ULUSOY'un karşısında %32,5, EUROPOWER'in karşısında %23,5 ve ARMTEK'in karşısında %13 oranları yer almaktadır. Bahsi geçen oranların ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda verilen "...düzenlenecek ihalelerin yaklaşık olarak %33'ünün ASTOR, %32'sinin ULUSOY, %20'sinin EUROPOWER ve %15'inin de ARMTEK tarafından kazanılması hususunda anlaşmanın sağlandığı" bilgisi ile uyumlu olduğu görülmektedir. Öte yandan aktif işbirliği başvurusu kapsamında gerçekleştirilen görüşmede ARMTEK tarafından Delil 19'a ilişkin olarak yapılan "Delil 19'da yer alan ve teşebbüsler arası ihale paylaşımlarını konu edinen Excel dosyasının da bu paylaşımları gösterdiği" şeklindeki açıklama dikkate alındığında, söz konusu belge Excel tablosunda yer aldığı şekilde ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER, ULUSOY, EVA ve EKOS arasında ihalelerin paylaşılmasına yönelik bir anlaşma bulunduğunu göstermektedir.
- (516) İlaveten aktif işbirliği sürecinde ARMTEK tarafından dosyaya sunulan beyanat doğrultusunda Delil 19'un ve Delil 20'nin EFG bakımından da değerlendirilmesi gerekmektedir. Delil 19'da ASTOR Yurtiçi Satış Müdürünün kullandığı "Birde Efg için Dicle Edaş Dicle'nin bu son scada projesi Efg için", "(...) Dicle scada y1 Efg ye yazarlarsa bizim oran 35-38 gibi oluyor" ifadelerinden DİCLE EDAŞ tarafından gerçekleştirilecek ihalenin iş kalemlerinin EFG tarafından kazanılmasının talep edildiği anlaşılmaktadır. DİCLE EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, iptal edilen 04.03.2022 tarihli ihalenin 01.03.2023 tarihinde tekrarlandığı, EFG'nin Batman-Diyarbakır-Şırnak iş kalemini 3.914.691,83 ABD doları ile ve palet üstü hücre iş kalemini ise 3.921.421,41 ABD doları ile kazandığı tespit edilmiştir.
- (517) Ayrıca Delil 19'da ASTOR Yönetim Kurulu Üyesinin "Abi %47 lere falan çıktık efg'yi astor2a yazdılar dicle aldıktan sonra başka yer alamıyoruz" ifadesi, EFG'nin kazanmış olduğu DİCLE EDAŞ ihalesinin diğer uzlaşma taraflarınca ihalenin ASTOR tarafından kazanılmış gibi değerlendirildiğini göstermektedir. Bu durumun, EFG'nin sahibinin ASTOR Yönetim Kurulu Başkan Vekili (.....) olmasından³²⁸ kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, ASTOR ile EFG'nin ortaklık yapıları arasındaki ailevi bağların diğer uzlaşma tarafları bakımından iki teşebbüsün tek bir taraf olarak değerlendirilmesine sebep olduğu anlaşılmaktadır.
- (518) Delil 19'da bahsi geçen DİCLE EDAŞ³²⁹ ihalesinin konu edildiği ASTOR iç yazışması olan Delil 20'de yer alan "Biraz yavaştan alın işi Ekosinerji ye ulaşamadım henüz", "Tamam abi. Devam" ve "4600 e bizde" ifadelerinden ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü ile EKOS'tan bir yetkilinin ihale anında iletişim içerisinde oldukları anlaşılmaktadır. ASTOR'dan gelen talep doğrultusunda EKOS'un ihaleden çekilmesinin akabinde ihalede ASTOR'un ve GESAN'ın kaldığı yazışmalardan anlaşılmaktadır. İhaleyi

³²⁸ https://www.ticareticil.gov.tr/tmp_gazete/37eb2ae7-6db8-11ee-bfd7-48df373f5970.pdf, Erişim Tarihi: 01.04.2024.

³²⁹ Delil 19'da yer alan Excel tablosunun 40. ve 41. satırlarında yer alan ihaleler, DİCLE EDAŞ tarafından düzenlenen ihalelerdir.

ASTOR adına takip eden ASTOR Yönetim Kurulu Üyesinin, ASTOR Yurtiçi Satış Müdüründen GESAN'la da iletişime geçilmesini talep ettiği görülmektedir.

- (519) ASTOR Yönetim Kurulu Üyesinin ihalenin bir an önce bitmesi yönündeki talebine ASTOR Satış Müdürü *"Biter abi sabır biraz Burada fiyatlar yukarıda kalırsa ilk aldığımız işlere göre kıyas yaparlar"* ifadesi ile cevaplaması ve ihale tamamlanmadan önce *"Abi bir indirim daha yap göstermelik"* ifadesi ile göstermelik bir indirim yapmasını talep etmesinin, anlaşma tarafı teşebbüslerin ihalede verilen danışıklı teklifleri dağıtım şirketlerinin fark edememesini sağlamaya yönelik çabasını gösterdiği değerlendirilmektedir. Yazışmanın devamında, ihale kapsamındaki ilgili iş kalemini ASTOR'un kazandığı anlaşılmaktadır.
- (520) Belgenin devamında, bir diğer iş grubuna yönelik ihaleden ASTOR'un çekileceğinin ifade edilmesinin ardından ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi tarafından GESAN'ın ihaleyi hangi fiyat ile kazanacağını sorulması üzerine ASTOR Satış Müdürü tarafından GESAN'ın 4.475.000 ABD doları ile ihaleyi kazanacağı ve ASTOR'un 4.500.000 ABD doları seviyesinde çekileceği ifade edilmektedir. Ancak yazışmanın akabinde yer alan *"4525 de kalacaktınız... (.....)"*³³⁰ *beyicliğimin yeni talimatı* ifadesinden GESAN'ın talimatı üzerine ASTOR'un ihaleden çekileceği ve fiyatın yukarı yönlü revize edildiği anlaşılmaktadır.
- (521) Delil 20'de geçen yazışmalara konu DİCLE EDAŞ ihalesine ilişkin dikkat çeken bir diğer husus ise, yazışmanın başında teşebbüslerin ihale anında verdikleri fiyat tekliflerini gösteren görselden de anlaşılabileceği üzere, ASTOR'un ihaleye EFG vasıtasıyla girmesidir. Söz konusu husus, Delil 19'da ihalelerde EFG'ye bırakılan iş kalemlerinin ASTOR'a bırakılmış iş kalemleri olarak görüldüğüne işaret eden ifadeler ile birlikte ele alınmalıdır. Böylece, ortaklık yapılarında Geçgel Ailesi'ne mensup kişiler bulunan ASTOR'un ve EFG'nin dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde tek bir teşebbüs gibi hareket ettikleri kanısına ulaşılmaktadır.
- (522) Delil MON/2'de MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı ile GESAN Genel Müdürü arasında geçen yazışmalarda GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan *"Abi 950 ile 1000 arası durursanız iyi olur"* ifadesinden GESAN'ın belgeye konu ihalede MONOKON'un belirli bir fiyat seviyesinde ihaleden çekilmesini talep ettiği anlaşılmaktadır. Belgeye konu ihalenin 04.03.2022 tarihli ÇALIK EDAŞ ihalesi olduğu tespit edilmiş olup ÇALIK ENERJİ'den elde edilen bilgilere göre ilgili ihale yazışmada yer alan ifadelerle uyumlu şekilde GESAN tarafından kazanılmıştır.
- (523) Delil MON/3'te GESAN Genel Müdürünün talebi üzerine MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından MONOKON'un fiyat teklifleri GESAN ile paylaşılmaktadır. Fiyat teklifinde yer verilen ürün kalemlerinin ÇALIK EDAŞ'a 21.03.2022 ve 24.03.2022 tarihlerinde gerçekleştirilen ürün satışları ile aynı olduğu dolayısıyla MONOKON'un ÇALIK EDAŞ'a gönderdiği teklifleri GESAN ile paylaştığı değerlendirilmektedir.
- (524) Delil 32'de ARMTEK Genel Müdürü ile ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü arasındaki yazışmalarda geçen *"(.....), alcen indirim istiyormuş. Ne siz ne Ulusoy çok inmeyin. Bir kısım monokon da kalsın. Yoksa durdurmak imkânsiz olacak"* ve *"(.....) merhaba, alcen de ulusoyun son fiyatı nedir? Tesekkürler."* ifadelerinden ARMTEK'in ASTOR'dan ve ULUSOY'dan ALCEN ihalesindeki fiyatları düşürmemelerini istediği ve ULUSOY'un ihalede vereceği son fiyat teklifini ASTOR'un öğrenerek kendisine iletmesini istediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, Delil 29, Delil 30 ve Delil 31'deki Excel tablolarında ihale paylaşımlarının bir tarafı olarak ULUSOY'un yer almasının ve Delil 31'deki Excel

³³⁰ GESAN Genel Müdürü (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

tablosunda ALCEN ihalesinin ASTOR ve ULUSOY arasında paylaştırılmış olmasının da Delil 32'deki ifadeleri desteklemektedir. Dolayısıyla Delil 32'de geçen ifadeler, ihale paylaşımlarına ilişkin olduğu düşünülen Excel tabloları ile birlikte değerlendirildiğinde ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY'un danışıklı hareket ettiğine dair kanaat oluşmaktadır.

- (525) Delil 21'de yer alan yazışmada AKEDAŞ tarafından gerçekleştirilen bir ihalenin konu olduğu, yazışmadaki ifadelerden söz konusu ihaleye ATS, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY'un katıldığı, ATS'nin ihalede vereceği tekliflerin ise ASTOR tarafından yönlendirildiği anlaşılmaktadır. Yazışmada ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı tarafından ATS'nin ihalede ikinci olmasının talep edilmesi üzerinde ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi tarafından verilen söz nedeniyle ATS'nin ihalede dördüncü olması gerektiği ifade edilmektedir. Bu durum sebebiyle ASTOR ile diğer ihale katılımcıları arasında verilecek tekliflerin ve/veya ihaleyi hangi teşebbüsün kazanacağını önceden görüşüldüğü ve yazışmadaki ifadelerden söz konusu ihalenin GESAN tarafından kazanıldığı anlaşılmaktadır. AKEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, ihale katılımcılarının GESAN, EKOS, EVA, ATS ve ULUSOY olduğu, yazışmada geçen ifadeler ile uyumlu bir şekilde 31.03.2022 tarihli AKEDAŞ hücre alım ihalesini 2.090.000 ABD doları ile GESAN'ın kazandığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla ilgili ihalede ASTOR'un, ATS'nin ve GESAN'ın danışıklı hareket ettiği değerlendirilmektedir. Delil 21'de yer alan yazışmalara göre, ihalenin GESAN tarafından olması gereken rekabetçi fiyatların 9 milyon TL üzerinde kazanıldığı ifade edilmekte ve ihalenin bu sebeple iptal edileceği yönünde tahmin yapılmaktadır. Ancak AKEDAŞ tarafından gerçekleştirilen bu ihale iptal edilmemiştir.
- (526) Delil MON/4'te yer alan yazışmalarda GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "*Tredas a gireceğinizi bilmiyordum*" ifadesinden GESAN ile MONOKON yetkililerinin TREDAS ihalesine ilişkin iletişim içerisinde oldukları ve GESAN Genel Müdürünün MONOKON'un ihaleye katılmış olması nedeniyle MONOKON Yönetim Kurulu Başkanına şaşkınlığını ifade ettiği anlaşılmaktadır. TREDAS tarafından gönderilen cevabi yazıya göre TREDAS tarafından 06.04.2022 tarihinde bir hücre alımı ihalesi düzenlenmiş olup ihaleye çıkılan iş kalemlerini ASTOR, MONOKON ve EKOS kazanmıştır. Belgede bahsi geçen TREDAS ihalesinin 06.04.2022 tarihli TREDAS ihalesi olduğu değerlendirilmektedir. Belgenin devamında MONOKON Yönetim Kurulu Başkanının daha önce gerçekleştirilen MERAM EDAŞ ihalesinde MONOKON'un ULUSOY'un verdiği düşük fiyatlı teklifler sebebiyle teşebbüsler arasında üzerinde anlaşılan fiyattan ihaleyi kazanamaması sebebiyle GESAN Genel Müdürüne şikâyetle bulunduğu görülmektedir. MONOKON'un şikâyeti üzerine GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "*Yok abi Olamaz Habersiz*" ve "*Ben ulusoydan öğrenirim şimdi*" ifadelerinden ise ULUSOY'un diğer teşebbüslerin bilgisi olmaksızın düşük fiyatlı teklif vermeyeceğinin düşünüldüğü ve konu ile ilgili olarak GESAN Genel Müdürünün ULUSOY ile iletişime geçeceği anlaşılmaktadır.
- (527) Delil MON/5 ve Delil MON/6 bir arada değerlendirildiğinde Delil MON/5'te GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "*Yedas nerde duralım. Sen kac paradan işi almak istiyorsun*" ifadesinden delillere konu YEDAŞ ihalesinin MONOKON'a tahsis edildiği ve GESAN Genel Müdürü tarafından MONOKON'un hangi fiyat üzerinden ihaleyi kazanmak istediğinin MONOKON Yönetim Kurulu Başkanına sorulduğu anlaşılmaktadır. Nitekim Delil MON/6'da yer alan MONOKON iç yazışmasında ilgili ihale bakımından YEDAŞ'ın teklif istemesi üzerine MONOKON Teknik Danışmanı tarafından, diğer teşebbüslerin tekliflerinin öğrenilmesinin gerektiği ifade edilmektedir. MONOKON Teknik Danışmanı tarafından kullanılan "*İhaleymiş gibi yapmak lazım*"

yoksa ihalede avantajlı fiyat veremeyiz” ifadesinden ise teşebbüslerin ihalelerde verilen danışıklı teklifleri gizleme yönünde çaba gösterdikleri anlaşılmaktadır. Belgenin devamında yer alan ifadelerden ilgili ihalede teşebbüslerin sunacağı fiyatları içeren listelerin MONOKON tarafından hazırlanacağı ve hazırlanan tekliflerin ASTOR tarafından diğer teşebbüslere dağıtılacağı görülmektedir. MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kullanılan *“Alıcı olan firma hazırlıyor (.....) dağıtım yapıyor”* ifadesinden söz konusu uygulamanın daha önce başka ihalelere ilişkin olarak da benimsendiği anlaşılmaktadır. Belgenin devamında ARMTEK, ASTOR, EKOS, GESAN, EVA ve ULUSOY’un ihalede verecekleri fiyat teklifleri paylaşılmıştır. Delil MON/5’te 26.07.2022 tarihinde geçen yazışmalarda ÇALIK EDAŞ³³¹ tarafından indirim talep edilmesi üzerine GESAN Genel Müdürünün GESAN tarafından verilecek indirim oranının uygun olup olmadığını MONOKON’a sorması üzerine MONOKON Yönetim Kurulu Başkanının GESAN’ın indirim yapabileceği fiyat seviyesini GESAN Genel Müdürüne bildirdiği görülmektedir.

- (528) Delil ATR/1’de yer alan yazışmada, GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan *“(.....) musadenle ikinci ben olayım”* ifadesinden GESAN’ın bir ihalede ikinci en iyi teklifi sunan teşebbüs olmayı talep ettiği görülmektedir. Bunun üzerine ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından, ihalede birinci olması kararlaştırılan EVA’nın Pazarlama ve Satış Müdürü ile görüştüğü ve ASTOR’un ilgili ihalede ikinci olacağı ifade edilmektedir. ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından kullanılan *“Zaten toeslar ve başkent dâhil bakacak olursan içimizde oranı düşük olan benim”* ve GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan *“Torosları sana dedim”* ifadelerinden elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde alınan işler bakımından ASTOR’un payının düşük olduğu ve TOROSLAR’ın ASTOR’a bırakıldığı vurgulanarak ASTOR’un yazışma konusu ihalede ikinci olması gerektiği yinelenmektedir. Yazışmanın devamında GESAN Genel Müdürünün ihalede ikinci olmak yönündeki talebini sürdürdüğü görülmektedir. GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan *“Aras a 200 kosk verdirdim sanaaa”* ifadesinden ARAS EDAŞ tarafından düzenlenen bir ihalenin GESAN’ın katkısıyla ASTOR’a bırakıldığı anlaşılmaktadır.
- (529) ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından GESAN Genel Müdürüne 05.08.2022 tarihinde gönderilen *“gaz dedin tamam dedim. Hava da (.....) abi alacak, ben ikinci olacak bölerse bana yazacak zaten hesap da ortada abi”* mesajından ilgili ihaleye konu iki iş kaleminde danışıklı hareket edileceği, buna göre danışıklı hareket edilecek ihalelerin *“gaz”* ibaresi ile kastedilen iş kaleminin gaz yalıtımlı hücre, *“hava”* ibaresi ile kastedilen iş kaleminin ise hava yalıtımlı hücre ihalesi olduğu anlaşılmaktadır.
- (530) Yazışmanın devamında, GESAN tarafından kazanılacak teklif tutarının çok düşük olduğu ve ihalenin en az maliyetin iki katı bir teklif ile kazanılması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun üzerine, ASTOR Yurtiçi Satış Müdürünün GESAN Genel Müdürüne gönderdiği mesajlarda, ARMTEK’in maliyetlerin 1.300.000 ABD doları ve kazacak teklif tutarının çok yüksek olduğu yönünde değerlendirme yaptığı, ihaleyi kazanması kararlaştırılan EVA’nın da ARMTEK’in değerlendirmelerine katıldığı ifade edilmiştir. GESAN tarafından 3.000.000 ABD dolarının altında alınmaması yönünde ısrarcı tavır karşısında, ASTOR Yurtiçi Satış Müdürünün *“Abi (.....) abi tedirgin oldu”* ifadesinden EVA yetkilisinin yüksek fiyatlardan ihale almak konusunda tedirgin olduğu görülmektedir. Yazışmanın sonunda yer alan ifadelerden ASTOR’un ikinci olma talebinin GESAN tarafından kabul edildiği anlaşılmaktadır.

³³¹ YEDAŞ, ÇALIK EDAŞ tarafından kontrol edilmektedir.

(531) Tüm yazışmalar bütüncül şekilde incelendiğinde, gaz yalıtımlı hücre iş kalemi bakımından ihalenin GESAN'a bırakıldığı; hava yalıtımlı hücre iş kalemi bakımından ise GESAN'ın ikinci teşebbüs olmayı talep ettiği ancak EVA'nın birinci teşebbüs olmasının kararlaştırıldığı görülmektedir. Yazışma tarihinden ve içeriğinden söz konusu ihalenin 05.08.2022 tarihli SEDAŞ ihalesi olduğu tespit edilmiştir. SEDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilere göre, 05.08.2022 tarihli ihale fiyatların beklenen düzeyde olmaması gerekçesi ile iptal edilmiştir. 05.08.2022 tarihli ihaleye ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA ve GESAN katılmıştır. Aynı ihale 01.09.2022 tarihinde tekrar yapılmıştır. 01.09.2022 tarihli SEDAŞ beton köşk ihalesi; hava yalıtımlı beton köşk, gaz yalıtımlı beton köşk ve yeraltı beton köşk iş kalemleri ayrımında yapılmıştır. İlk iş kalemi olan hava yalıtımlı beton köşk ihalesini Delil ATR/1'de yer alan ifadelerle bire bir uyumlu biçimde EVA kazanmış; ASTOR da ikinci en iyi teklif veren katılımcı olmuştur. GESAN'a bırakılan gaz yalıtımlı hücre iş kalemini ULUSOY kazanmış olsa da söz konusu iş kalemine EVA'nın ve ASTOR'un teklif vermemiş olması dikkat çekmektedir.

(532) Delil MON/7'de yer alan MONOKON iç yazışmasında MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kendisi ile EVA Pazarlama ve Satış Müdürü arasında geçen bir görüşmenin ekran görüntüsü paylaşılmıştır. Söz konusu görüşmede MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından EVA Pazarlama ve Satış Müdürüne ULUSOY'un Delil ATR/1'de bahsi geçen 05.08.2022 tarihli SEDAŞ ihalesine katılıp katılmadığı sorulmakta ve EVA Pazarlama ve Satış Müdürünün ilgili ihaleye ULUSOY'un katılmadığını ifade etmesi üzerine MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı tarafından ULUSOY'un katılmaması nedeniyle iyi bir fiyat seviyesinin oluştuğu belirtilmektedir. MONOKON çalışanları nezdinde ULUSOY'un SEDAŞ ihalesine katılmaması söz konusu teşebbüsün YEDAŞ ihalesine katılabileceği ihtimalini gündeme getirmektedir. Yazışmada kullanılan ifadelerden MONOKON'un ihaleye ULUSOY'un katılmasını kendisi açısından olumsuz bir durum olarak değerlendirdiği anlaşılmaktadır. ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda ULUSOY'un uzlaşmadaki rolüne ilişkin olarak;

"2022 yılında yapılan anlaşmalara ULUSOY'un da katıldığı, ULUSOY'u temsilen toplantılara sadece (.....)'un katılım göstermesi nedeniyle (.....)'ün ULUSOY'dan ayrılması akabinde tahminen bir yıl süre ile danışıklı harekete devam etme noktasında eski çalışanları ikna ederek anlaşmanın devamının sağlandığı, ancak anlaşma için yapılan toplantılara ULUSOY'un katılım göstermediği, ilerleyen süreçte ULUSOY'un bu masada olmayacağını belirttiği ancak sektördeki anlaşmanın varlığını bilerek, anlaşmayı bozucu/ rekabeti sağlayıcı herhangi bir fiyat teklifinde de bulunmadığı, kartel ile yükseltilecek piyasa fiyatları ile ihalelerde var olmaya devam ettiği"

ifadeleri kullanılmıştır. Söz konusu ifadeler Delil MON/7'de yer alan yazışmalar ile bir arada ele alındığında, ULUSOY'un teşebbüsler arasındaki rekabete aykırı uzlaşmaya katılımının 2022 yılının ikinci yarısı itibarıyla istikrarsız hale geldiği değerlendirilmektedir.

(533) Delil MON/8'de yer alan yazışmalarda GESAN Genel Müdürünün MONOKON Yönetim Kurulu Başkanından TOROSLAR EDAŞ ihalesine yönelik olarak GESAN'ın teklifinin üzerinde fiyat teklifinde bulunmasını talep ettiği görülmektedir.

(534) Delil ATS/2 ve Delil ATS/3 bir arada değerlendirildiğinde, yazışmaların hangi ihale olduğu dosya kapsamında tespit edilemeyen bir ihale esnasında gerçekleştiği ve ATS'nin ihalede vereceği tekliflerin ASTOR tarafından yönlendirildiği anlaşılmaktadır.

Delil ATS/2'de ATS Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kullanılan “*Müdürüm gitişim ikinci olacam diyor*” ve ifadesinden GESAN'ın ATS ile iletişime geçerek ilgili ihalede ikinci en düşük teklifi veren teşebbüs olacağını ATS'ye bildirdiği anlaşılmaktadır. Delil ATS/3'te yer alan yazışmada ise ATS Yönetim Kurulu Başkanının hiçbir teşebbüsün ihaleden çekilmediğini belirtmesi üzerine ASTOR Yurtiçi Satış Yöneticisinin, ihalede ikinci olunacağı ve ismi yazışmada yer almayan bir teşebbüsün ihaleden çekileceği yönünde ATS'yi teskin ettiği görülmektedir. Bir önceki delilde GESAN'ın ihalede ikinci olacağını ATS'ye bildirdiği göz önüne alındığında, ihaleden çekileceği ifade edilen teşebbüsün GESAN olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla söz konusu ihale bakımından ASTOR, ATS ve GESAN arasında bir uzlaşma bulunduğu değerlendirilmektedir.

- (535) Delil MON/9'da GESAN ile MONOKON arasında geçen yazışmalarda ASTOR'un bayilerine hitaben kaleme aldığı ve satış sürecinde serbest piyasa kurunu baz alacağına ve kur referansı olarak Altınkaynak³³²'in yayınladığı döviz satış kurunu kullanacağına ilişkin beyanını içeren bir görsel paylaşılmıştır. Söz konusu görsel Delil BETA/22'de BETA çalışanları arasında geçen yazışmada da yer almaktadır. Delil BETA/22'de geçen “(.....) *Bey şimdi semih³³³'le görüştüm hemen yayınlamayın isterseniz diyor siz Çarşamba yayınlayın tabii bu arada sizi arayanlar olacak onları da astor'un direnemediğini tabii ki biz de direnemeyiz gibi önce bir algı yönetin diyor Çarşamba siz yayınlayın cuma da ben yayınlayayım diyor*” ve bu mesaj alıntılanarak yazılan “*Sem trafo ile görüştüm*” ifadelerinden kur geçişi hususunda ASTOR, BETA ve SEM'in ortak hareket ettiği anlaşılmaktadır. Öte yandan ilgili belgede geçen “*Zaten piyasada anlaşılıyor*” ve “*en azından bu kadar arka arkaya yapmayalım diyor*” ifadelerinden ise bahsi geçen teşebbüslerin birlikte hareket ettiklerini kabul ettikleri ve bu durumun daha fazla dikkat çekmesine engel olmak amacıyla kur geçişi hususunda hazırlanan bilgilendirme metnini belirli aralıklarla yayınlama stratejisini planladıkları anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda ASTOR tarafından kur geçişine ilişkin yayımlan yazının Delil MON/9'da GESAN tarafından MONOKON'a iletilmiş olmasından, kur geçişi konusunda ortak hareket etmeye yönelik olarak ASTOR, BETA ve SEM arasında kurulan birlikteliğe GESAN'ın ve MONOKON'un da dâhil olduğu anlaşılmaktadır.
- (536) Delil MON/10'da MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı ve MONOKON Teknik Danışmanı arasında geçen yazışmada ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü ile yapılmış bir yazışmanın görseli paylaşılmıştır. Görseli paylaşılan yazışmada MONOKON Teknik Danışmanı tarafından ASTOR Yurtiçi Satış Müdürüne “(.....) *bey merhaba adm ile ilgili fiyatları paylaşabilir mısınız*” mesajının gönderildiği ve söz konusu mesaja ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ADM EDAŞ ihalesine ilişkin fiyat tekliflerinin olduğu bir dosya gönderilerek cevap verildiği görülmektedir. Söz konusu yazışmadan MONOKON'un ihale öncesinde ASTOR'dan ihalede teklif vereceği fiyatları istediği anlaşılmaktadır. ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü gönderilen mesaj üzerine MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı ve MONOKON Teknik Danışmanı arasında geçen yazışmanın devamında “(.....) *ile bu işi çözmemiz lazım*”, “*Cuma fiyat istedik teminat mektubu çıkarmak için ihale günü fiyat atıyor*” ve “*Bundan sonra fiyat gelmezse kendi fiyatımızla gireceğiz diyelim*” ifadelerinden MONOKON'un ihalelere ilişkin fiyat tekliflerini ASTOR'un ihalelerde vereceği fiyatlara göre hazırladığı, ASTOR tarafından

³³² Bahsi geçen teşebbüsün “Altınkaynak Döviz ve Kıymetli Maden Yetkili Müessese AŞ” olduğu değerlendirilmektedir.

³³³ Yazışmanın bağlamı düşünüldüğünde yazışmada geçen “*semih'le görüştüm*” ifadesinde kastedilenin SEM olduğu, otomatik düzeltme nedeniyle “Semih” şeklinde ifade edildiği değerlendirilmektedir. Nitekim S.Y. tarafından kullanılan “*Sem trafo ile görüştüm*” ifadesi ile bu durumu teyit eder niteliktedir.

fiyatların ihale günü gönderilmesinin MONOKON'da rahatsızlık yarattığı ve fiyatların zamanında gelmemesi durumunda MONOKON'un daha sonraki ihalelerde kendi fiyatları ile ihalelere teklif vereceğini belirttiği görülmektedir. Dolayısıyla söz konusu yazışmalardan ihaleler öncesinde ASTOR ile MONOKON arasında ihalelerde verilecek tekliflerin paylaşıldığı ve ihalelere bu paylaşım doğrultusunda teklif verildiği anlaşılmaktadır.

- (537) Delil MON/11'te MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı ve MONOKON Teknik Danışmanı arasında geçen yazışmada MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı, uçak yolculuğu sırasında ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı ile karşılaştığını ve kendisine "Girişim ile biz istesek size iş bırakmayız" dediğini belirtmiştir. Yazışmanın devamında hangi ihale olduğu tespit edilemeyen bir ihaleye ilişkin olarak "(.....) herkese rakamı söyledim işlem tmm dedi", "İndirim yapacağmısın" ve "Sembolik yaparız Zaten iyi fiyat vermiştik diyeceğim Sembolik te olsa yapmak lazım" ifadelerinden ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü (.....) tarafından ihalede verilecek tekliflerin ihale paylaşımına taraf olan teşebbüslere iletilindiği, ihalede önceden kararlaştırılan fiyatlara göre tekliflerin verileceği ve MONOKON tarafından ihalede sembolik olarak indirim yapılacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu belge ASTOR ve MONOKON tarafından ihalelerde danışıklı hareket edildiğini göstermektedir.

1.5.2.4. Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Genel Değerlendirmesi

- (538) Dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen ihalelere yönelik olarak elde edilen delillerin bütüncül olarak değerlendirilebilmesi adına her bir delil bakımından ilgili delile konu yazışmaların tarihini ve taraflarını, delillerde geçen ihaleleri gerçekleştiren dağıtım şirketlerini, ihalelerin tarihlerini ve ihalelere konu ürün gruplarını gösteren tabloya aşağıda verilmektedir:

Tablo 35- Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Elde Edilen Deliller ve İhlalin Varlığını Gösteren Delillere İlişkin Bilgiler³³⁴

Delil No.	Dağıtım Şirketi	İhaleye Danışıklı Teklif Verdiği Değerlendirilen Taraflar	İhale Tarihi	İhaleye Konu Ürün Grubu
Delil GES/1	OEDAŞ	GESAN-ASTOR	06.12.2017	Beton Köşk ve Hücre
Delil 14	OEDAŞ	ASTOR-SEM-GESAN-ARMTEK	08.04.2019	Beton Köşk, Hücre ve Transformatör
Delil 15-16	GEDİZ EDAŞ	ASTOR-SEM-BETA-ELTAŞ	03.07.2019	Transformatör
Delil GES/2	TOROSLAR	GESAN-ASTOR	12.09.2019	Hücre
Delil GES/3-4	ÇORUH EDAŞ	GESAN-ASTOR	26.09.2019	Beton Köşk ve Hücre
	FIRAT EDAŞ			Beton Köşk ve Hücre
Delil GES/5	DİCLE EDAŞ	GESAN-ASTOR	01.10.2019	Beton Köşk ve Hücre
Delil GES/6	BAŞKENT	GESAN-ASTOR	02.12.2019	Hücre
	AYEDAŞ			
	TOROSLAR			
Delil SEM/1,2	ADM EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	18.03.2020	Transformatör
Delil SEM/1-4	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM-	20.03.2020	Transformatör
	AYEDAŞ			Transformatör
	TOROSLAR			Transformatör
Delil SEM/5	ADM EDAŞ	ASTOR-BETA-ELTAŞ	02.04.2020	Transformatör
Delil SEM/5,7,9	ÇALIK EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	30.04.2020	Transformatör
Delil SEM/6,13	AKDENİZ EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	05.06.2020	Transformatör

³³⁴ Tabloda yer alan "-" işareti, ihaleye ilişkin belirlenemeyen bilgiler için kullanılmıştır.

Delil No.	Dağıtım Şirketi	İhaleye Danışıklı Teklif Verdiği Değerlendirilen Taraflar	İhale Tarihi	İhaleye Konu Ürün Grubu
Delil SEM/7	YEDAŞ ³³⁵	ASTOR-BETA-SEM	09.04.2020 (İptal)	Transformatör
			30.07.2020	Transformatör
Delil SEM/8	DİCLE EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	17.04.2020	Transformatör
Delil SEM/9	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM	30.04.2020	Transformatör
	AYEDAŞ			Transformatör
	TOROSLAR			Transformatör
Delil SEM/12	KCETAŞ	ASTOR-BETA-SEM	02.06.2020	Transformatör
Delil SEM/14	VAN EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	17.06.2020	Transformatör
Delil MON/1	TOROSLAR	MONOKON-ULUSOY	18.06.2020	Beton Köşk ve Hücre
Delil SEM/15	-	ASTOR-SEM	-	-
Delil SEM/16	ÇAMLİBEL	ASTOR-SEM	04.08.2020	Transformatör
	AKDENİZ EDAŞ		07.08.2020	Transformatör
Delil SEM/17	MERAM EDAŞ	ASTOR-SEM	10.12.2020	Transformatör
Delil GES/7,8	ADM EDAŞ	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-ULUSOY	11.01.2021	Beton Köşk ve Hücre
Delil ATS/1	AKEDAŞ	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-ULUSOY	05.04.2021	Beton Köşk ve Hücre
Delil EKOS/1	OEDAŞ	ARMTEK-EKOS	-	-
Delil EKOS 2-3	AKDENİZ EDAŞ	ARMTEK-EKOS	24.06.2021	Hücre
Delil EKOS/4	SEDAŞ	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-ULUSOY	14.07.2021	Hücre
Delil BETA/1	ÇORUH EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	14.07.2021	Transformatör
Delil BETA/2,11	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM	29.07.2021	Transformatör
	AYEDAŞ			
	TOROSLAR			
Delil BETA/3,4,5,6,7,10,11	BEDAŞ ³³⁶	ASTOR-BETA-SEM	17.08.2021 (İptal)	Transformatör
			31.08.2021	
	GEDİZ EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	24.08.2021	Transformatör
Delil BETA/8,11	AKDENİZ EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	06.10.2021	Transformatör
Delil BETA/10,11	ARAS EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	15.10.2021	Transformatör
Delil BETA/11	ADM EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	01.11.2021	Transformatör
	ADM EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	20.10.2021	Transformatör
	YEDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	13.07.2021	Transformatör
	VAN EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	28.07.2021	Transformatör
Delil BETA/12	GEDİZ EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	17.11.2021	Transformatör
Delil BETA/13	HİPAR	ASTOR-BETA-SEM-ELTAŞ	31.11.2021	Transformatör
Delil BETA 14 Delil 18 Delil MEK/1	DİCLE EDAŞ	ASTOR -SEM-GESAN	28.12.2021	Transformatör
Delil BETA/14,15,16	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM	28.12.2021	Transformatör
	AYEDAŞ			
	TOROSLAR			

³³⁵ 09.04.2020 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanan YEDAŞ ihalesi iptal edilmiş ve 30.07.2020 tarihinde ihale yeniden gerçekleştirilmiştir.

³³⁶ 17.08.2021 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanan BEDAŞ ihalesi iptal edilmiş ve 31.08.2021 tarihinde ihale yeniden gerçekleştirilmiştir.

Delil No.	Dağıtım Şirketi	İhaleye Danışıklı Teklif Verdiği Değerlendirilen Taraflar	İhale Tarihi	İhaleye Konu Ürün Grubu
Delil 18	DİCLE EDAŞ ³³⁷	GESAN-ASTOR-EFG	29.12.2021 (İptal) 02.03.2023	Beton Köşk ve Hücre
Delil 27-28	HİPAR	ARMTEK-ULUSOY	-	Beton Köşk ve Hücre
Delil 19-29-30-31 Delil ULU/2	AYEDAŞ TOROSLAR BAŞKENT SEDAŞ GEDİZ EDAŞ ADM EDAŞ İÇTAŞ ARAS EDAŞ VAN EDAŞ AKEDAŞ FIRAT EDAŞ ÇORUH EDAŞ ÇALIK EDAŞ OEDAŞ TREDAŞ DİCLE EDAŞ	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-ULUSOY	-	Beton Köşk ve Hücre
Delil 20	DİCLE EDAŞ	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-ULUSOY	06.04.2022	Hücre
			04.03.2022	Beton Köşk, Hücre ve Redresör
			01.03.2023	Hücre
Delil MON/2-MON/3	ÇALIK EDAŞ	GESAN-MONOKON	-	Beton Köşk ve Hücre
Delil 32	ALCEN	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-MONOKON-ULUSOY	-	Beton Köşk ve Hücre
Delil 21	AKEDAŞ	ASTOR-ATS-GESAN	31.03.2022	Hücre
Delil MON/4	TREDAŞ MERAM EDAŞ	GESAN-MONOKON	-	Hücre
Delil MON/5 Delil MON/6	YEDAŞ	ARMTEK-ASTOR-EKOS-EVA-GESAN-MONOKON	-	Beton Köşk ve Hücre
Delil BETA/17	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM	26.07.2022	Transformatör
	AYEDAŞ			
	TOROSLAR			
Delil ATR/1 Delil MON/7	SEDAŞ	ASTOR-EVA-GESAN-ARMTEK-EVA	05.08.2022	Beton Köşk
Delil 22	OEDAŞ	ASTOR-BETA-SEM	08.09.2022	Transformatör
	GEDİZ EDAŞ	ASTOR-SEM	07.09.2022	Transformatör
Delil 23 Delil SEM/9	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM	30.04.2020	Transformatör
	AYEDAŞ			
	TOROSLAR			
Delil MON/8	TOROSLAR	MONOKON-GESAN	-	Beton Köşk
Delil BETA 18	VAN EDAŞ	ASTOR-BETA	07.03.2023	Transformatör
	TOROSLAR		28.03.2023	Transformatör
	SEDAŞ		25.05.2023	Transformatör
Delil ATS/2-3	-	ASTOR-ATS-GESAN	20.03.2023	
Delil BETA/19	GEDİZ EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM-GESAN-ELTAŞ	23.03.2023	Transformatör
Delil BETA/20	TOROSLAR	ASTOR-BETA-SEM	28.03.2023	Transformatör

³³⁷ 29.12.2021 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanan DİCLE EDAŞ ihalesi iptal edilmiş ve 02.03.2023 tarihinde ihale yeniden gerçekleştirilmiştir.

Delil No.	Dağıtım Şirketi	İhaleye Danışıklı Teklif Verdiği Değerlendirilen Taraflar	İhale Tarihi	İhaleye Konu Ürün Grubu
Delil BETA/21	BAŞKENT	ASTOR-BETA-SEM	07.04.2023	Transformatör
	AYEDAŞ			
	TOROSLAR			
Delil MON/10	ADM EDAŞ	ASTOR-MONOKON	16.05.2023	Beton Köşk ve Hücre
Delil MON/11	-	ASTOR-GESAN-MONOKON	-	-
Delil BETA-24	ADM EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM-ELTAŞ	31.05.2023	Transformatör
Delil BETA/21, 25	GEDİZ EDAŞ	ASTOR-BETA-SEM-ELTAŞ	30.05.2023	Transformatör
			19.07.2023	Transformatör

- (539) Yukarıda yer alan tabloda, elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ve ARMTEK'in, ASTOR'un, ATS'nin, BETA'nın, EKOS'un, ELTAŞ'ın, EVA'nın, GESAN'ın, MONOKON'un, SEM'in ve ULUSOY'un farklı uzlaşısı taraflarıyla danışıklı hareket ettiği ihalelere yer verilmektedir. İhalelerdeki uzlaşısı tarafları dağıtım şirketleri bakımından ve hatta ihale aynı dağıtım şirketi tarafından yapılsa bile her bir ihale bakımından genellikle değişmekte ve teşebbüslerin bazı ihalelerde uzlaşısıya katıldığı veya uzlaşısıdan ayrıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, dosya kapsamında yer alan belgelerden genel olarak dağıtım transformatörü ürünü özelinde ASTOR, BETA ve SEM arasında zaman zaman ELTAŞ'ın ve GESAN'ın da dâhil olduğu rekabete aykırı bir uzlaşının bulunduğu anlaşılmaktadır. Benzer şekilde beton köşk ve hücre ürünleri özelinde ARMTEK, ASTOR, GESAN ve ULUSOY arasında zaman zaman ATS'nin, EKOS'un, EVA'nın ve MONOKON'un da dâhil olduğu rekabete aykırı bir uzlaşının mevcut olduğu görülmektedir. Yine ASTOR ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunan EFG'nin bazı ihaleler bakımından uzlaşısıya taraf olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak, bahsi geçen teşebbüslerin birbirleriyle iletişimde oldukları, dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihaleleri kendi aralarında paylaştıkları, bu ihalelerdeki iş kalemlerinin ve toplam gelirin aralarında dağılımını gerçekleştirdikleri, ihalelerde sunulacak fiyat tekliflerini birlikte hazırladıkları, ihale paylaşım tabloları oluşturdukları, söz konusu tablodaki verilere göre gelecek ihalelerin kendi aralarındaki paylaşımını yaptıkları ve yaklaşık maliyet bilgilerini birbirleriyle paylaştıkları tespit edilmiştir.
- (540) Dosya kapsamındaki ihalede danışıklı hareket etme eyleminde teşebbüsler sırayla en düşük teklifi sunabilmekte, bir teşebbüs teklif vermekten tamamen kaçınmaya karar verebilmekte veya teşebbüsler sonucu manipüle etmenin ve önceden belirlenen teklif sahibinin kazanmasını sağlamanın bir yolu olarak kasıtlı olarak rekabetçi olmayan teklifler verebilmektedir. Nitekim elde edilen belgelerde ihaleyi kazanacak teşebbüsün önceden belirlendiği ve buna göre diğer uzlaşısı taraflarının rekabetçi olmayan teklifler sunduğu, ihaleyi kazanmaması yönünde anlaşma yapan teşebbüsün ihaleye teklif vermediği (örneğin Delil ATR/1), teşebbüslerin fiyat teklif cetvellerini doğrudan rakip teşebbüslerin fiyat cetvellerini dikkate alarak hazırladığı, hatta referans alınan fiyat cetveliyle bire bir aynı fiyat cetveli oluşturulması halinde ilgili teşebbüsün diğer uzlaşısı tarafınca uyarıldığı (örneğin Delil SEM/3) dahi görülmektedir. Dolayısıyla, ihalelerde tarafların birlikte hareket ettikleri yönündeki tespitin yalnızca ihalenin gerçekleşme aşamasını kapsamadığı, ihalenin firmaların rekabet ettikleri öngörüsüne dayalı olarak kurgulanan hazırlık aşamalarına da sirayet ettiği belirtilmelidir.
- (541) Dosya kapsamındaki delillere yansıdığı şekliyle teşebbüsler arasında kurulan iletişime bakıldığında, çok büyük bir oranda rakip teşebbüsler arasında doğrudan iletişimin olduğu görülse de dolaylı bir şekilde yani başka bir aracı vasıtasıyla iletişimin olduğu da dikkat çekmektedir. Dosyadaki delillerin incelenmesinden ihalelerin paylaşılmasına

yönelik olarak teşebbüsler arasında genellikle doğrudan iletişim kurulmuş olsa da dolaylı bir şekilde iletişimin kurulmasıyla da ihalelerde danışıklı hareket edildiği görülebilecektir. Ayrıca teşebbüslerin birbirleriyle doğrudan veya dolaylı olarak kurdukları iletişimi gösteren delillerin yanı sıra yukarıda toplu bir şekilde değerlendirmesine yer verilen deliller arasındaki karşılıklı ilişki çerçevesinde, mevcut soruşturma bakımından teşebbüslerden elde edilen iç yazışma niteliğindeki delillerin (örneğin Delil 14, Delil 15, Delil BETA/1, Delil GES/2 gibi) içeriklerinin de karşılıklı iletişimin varlığını ve uzlaşmayı doğrular nitelikte olduğu görülmektedir.

- (542) Öte yandan üzerinde uzlaşılan ihalelerin bazılarının iptal edildiği veya uzlaşmaya uygun şekilde sonuçlanmayan ihalelerin olduğu da tespit edilmiştir. İlk durum bakımından Delil SEM/9'da YEDAŞ tarafından düzenlenen 09.04.2020 tarihli dağıtım trafosu ihalesinin, Delil BETA/3'te GEDİZ EDAŞ tarafından düzenlenen 17.08.2021 tarihli ihalenin iptal edildiği anlaşılmıştır. İkinci durum bakımından ise Delil GES/5, Delil GES/6, Delil SEM/5, Delil SEM/9, Delil SEM/14, Delil BETA/1 ve Delil BETA/18'ya konu olan ihalelerin uzlaşmaya uygun şekilde sonuçlanmamış olduğu; bazılarında uzlaşma tarafı olmayan teşebbüslerin ihaleyi kazandığı (Delil GES/6, Delil SEM/14, Delil BETA/1); bazılarında ise uzlaşma taraflarının anlaşmaya uygun davranmadığı (Delil GES/5, Delil SEM/5, Delil SEM/9, Delil BETA/18) tespit edilmiştir. Bununla birlikte, tüm deliller incelendiğinde, çoğu ihalenin uzlaşmaya uygun şekilde sonuçlandığı, bu anlamda teşebbüsler arasında kurulan uzlaşmanın ihale sonuçlarına büyük oranda yansıdığı görülmektedir.
- (543) Bu noktada, danışıklı hareket edilmiş olan ihalelerin sonradan iptal edilmiş olması veya uzlaşmaya uygun şekillerde sonuçlanmamış olması durumlarının ihlal tespitini etkileyip etkilemeyeceği sorusu gündeme gelmektedir. Kartel anlaşmaları, rekabete olumlu etkisi olmadığı için *amaç bakımından* hukuka aykırı kabul edilmektedir. Kartel anlaşmalarının rekabete olumlu bir etkisi olamayacağı görüşü ağır bastığından dolayı, bu tür anlaşmalar rekabet üzerindeki etkilerinin araştırılmasına dahi gerek olmadan bu anlaşmalar yasak kabul edilmektedir. Dolayısıyla taraf teşebbüslerin irade beyanını açık bir biçimde ortaya koymalarıyla oluşan kartellerin etkisine bakılmamakta, ihlal tespitinin oluşması bakımından taraflar arasındaki rekabeti sınırlamak üzere kurulan bir irade uyuşmasının varlığı yeterli görülmekte, bu nedenle ihalenin iptal edilmiş olması veya uzlaşmaya uygun bir şekilde sonuçlanmamış olması ihlal tespitini değiştirmemektedir.
- (544) Bu doğrultuda elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren ve soruşturma tarafı teşebbüslerin elektrik dağıtım şirketlerinin düzenlemiş olduğu ihalelerde danışıklı teklif vererek ilgili ihaleleri ve bu ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştıkları tespit edilmiştir.
- (545) Ayrıca ASTOR, BEST, BETA ve SEM tarafından kurulmuş olan uzlaşmanın yalnızca ihale pazarına yönelik olmayıp bunun yanı sıra ürünlerin fiyatları üzerinden uygulanacak iskonto oranları (Delil 24-25) veya bayilerine ve müşterilerine yapılacak satışlarda ürün fiyatları ve iskonto oranları (Delil BETA/9) gibi ihale pazarları haricindeki konuları da kapsadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan Delil ULU/1'den, Delil BETA/9'daki ifadelerle yansıyan ve ASTOR, BETA ve SEM arasında ürün fiyatları ve iskonto oranları konusunda kurulan uzlaşmadan ULUSOY'un da bilgi sahibi olduğu görülmektedir. İlave olarak ASTOR, BETA, GESAN, MONOKON ve SEM arasında ürün satışlarında esas alınacak döviz kuruna yönelik uzlaşmaya işaret eden belgelere de rastlanmaktadır (Delil BETA/22, Delil BETA/23, Delil MON/9).

- (546) Sonuç olarak, dosya kapsamında elde edilen belgeler ve belgelere konu olan ihalelerin sonuçları birlikte değerlendirildiğinde; ARMTEK'in, ASTOR'un, ATS'nin, BETA'nın, EKOS'un, ELTAŞ'ın, EVA'nın, GESAN'ın, MONOKON'un SEM'in ve ULUSOY'un elektrik dağıtım şirketlerinin ihalelerini kendi aralarında paylaşmaya yönelik uzlaşısı içinde oldukları, bu uzlaşuya göre her bir ihale bakımından uzlaşısı tarafları değişmekle birlikte tarafların ihalelerde danışıklı davrandıkları, ayrıca ASTOR'un, BEST'in, BETA'nın ve SEM'in yalnızca ihale pazarında değil ihale dışı pazarlarda da söz konusu uzlaşmayı devam ettirdikleri değerlendirilmektedir.

1.5.3. 4054 Sayılı Kanun'un 5. maddesi Kapsamında Yapılan Değerlendirme

- (547) Yukarıda yapılan tespitler ve değerlendirmeler neticesinde, gerek TEİAŞ gerekse de dağıtım şirketleri tarafından yapılan ihaleleri içeren ihale pazarında ve ihale dışı pazarlarda tarafların anlaşarak birlikte hareket etmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki bir anlaşmanın bu maddedeki yasaklamadan muaf tutulup tutulamayacağına ilişkin olarak anılan Kanun'un 5. maddesi bağlamında muafiyet koşulları açısından değerlendirme yapılmalıdır. Değerlendirmeye geçmeden önce, önceki bölümlerde teşebbüsler arasında yaygın olarak gerçekleşen anlaşma ve/veya uyumlu eylem görünümündeki davranışların bir bütün olarak rekabete aykırı uzlaşısı olarak değerlendirildiğinin ve anlaşma ve uyumlu eylem kavramlarını karşılayacak şekilde uzlaşısı kavramı kullanıldığının hatırlatılmasında fayda görülmektedir.

- (548) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibidir:

"Aşağıda belirtilen şartların tamamının varlığı halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları 4 üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaftır."

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması."

- (549) Tarafların ihaleleri paylaşmasının veya ihale ön hazırlık sürecinde yaklaşık maliyetin hesaplanması sürecini manipüle etmesinin, piyasada malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşme sağlamayacağı ve nihayetinde tüketicilerin bundan yarar sağlayamayacağı kuşkusuzdur. Aynı zamanda danışıklı hareket edilen ihalelerin geniş bir bölgeyi kapsamaması, sektördeki oyuncuların büyük bir kısmının rakipleri ile devamlı uzlaşısı içinde bulunması piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalktığını göstermektedir. Bu kapsamda, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulabilmesi için kümülatif olarak taşınması gereken unsurlardan hiçbirini taşımayan ve başta incelemeye taraf teşebbüslerin müşterileri olmak üzere, toplumun bu uygulamalardan büyük oranda zarar görmesine sebebiyet veren söz konusu uzlaşuya 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde muafiyet tanınmasının mümkün olmayacağı, dolayısıyla aynı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmaktadır.

I.5.4. Soruşturma Tarafı Teşebbüsler Tarafından Yapılan Savunmalar ve Savunmaların Değerlendirmeleri

I.5.4.1. ASTOR Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.4.1.1. Usule Yönelik Savunmalar

Yerinde incelemede ASTOR'dan alınan ancak Soruşturma Bildiriminde yer verilmeyen delillerin bulunduğu, Soruşturma Bildiriminde yer verilen bazı delillere yönelik değerlendirmelere/sonuçlara ilişkin açıklama bulunmadığı, bazı delillere (Delil 17-18) Soruşturma Bildiriminde hiç yer verilmediği, konuya ilişkin olarak soruşturmayı yürüten heyetin görüşlerinin yer aldığı önaraştırma raporunun iletilmediği, dolayısıyla ayrık görüş olup olmadığının bilinmediği, ASTOR hakkında açılan soruşturma konusu davranışların tek ihlal olarak mı yoksa ayrı ayrı ihlaller olarak mı değerlendirildiğinin bilinmediği ve bu kapsamda adil yargılanma hakkının bir unsuru olarak savunma hakkının ihlal edildiği savunması

- (550) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası, *"Kurul, başlattığı soruşturmaları, soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir ve tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister. Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir."* hükmünü amirdir³³⁸. Bu hüküm gereği, soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olarak yeterli bilgi teşebbüslere Soruşturma Bildirimi ile gönderilmiştir. Soruşturma Bildiriminde, soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olan belgelerin içeriklerine ve bu belgelerin değerlendirmelerine yer verilmiş olup ayrıca söz konusu belgelerin nüshaları da teşebbüslere iletilmiştir. Bu nedenle tarafın savunmasına iştirak etmek mümkün olmamıştır.
- (551) Bununla birlikte, ASTOR'un gerçekleştirdiği davranışların tek bir ihlal mi yoksa ayrı ayrı ihlaller mi teşkil ettiğine ilişkin soruşturma sürecinde varılan bulgular doğrultusunda yapılan değerlendirme "Genel Değerlendirme" başlıklı bölümde aktarılmış olup dosya konusu davranışların piyasa, nitelik ve kronolojik süreç bakımından bütünlük arz etmesi nedeniyle ASTOR'un gerçekleştirdiği davranışların tek bir ihlal teşkil ettiği sonucuna varılmıştır.

Soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemenin hâkim kararı olmaksızın gerçekleştirildiği, bu nedenle yerinde incelemenin hukuka aykırı olduğu, söz konusu yerinde incelemede elde edilmiş olan delillerin hukuka aykırı olarak elde edilmiş delil olarak niteleneceği ve mevzubahis delillerle ihlal tespitinin yapılamayacağı, bu noktada yerinde incelemenin 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesine uygun gerçekleştirildiği ve Anayasa Mahkemesinin söz konusu düzenlemeyi iptal etmediği düzenlemeyi iptal etse bile iptal kararının geriye yürüyemeyeceğinin iddia edilebileceği fakat bu durumun yasaya aykırı olmamakla birlikte hukuka aykırı olduğu savunması

- (552) Anayasa'nın 6.maddesinde; *"hiç kimse ve organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz"*, 123. maddesinde de; *"İdare kuruluş ve görevleri ile bir*

³³⁸ 4054 Sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası 29.05.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7511 sayılı Kanun ile *"Kurul, başlattığı soruşturmaları soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir. Kurul, bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara gönderir."* şeklinde değiştirilmiştir.

bütündür ve kanunla düzenlenir’ denmekle kanunilik ilkesi benimsenmiştir. Söz edilen anayasal ilkeler uyarınca idarenin tüm işlemlerinin ve eylemlerinin dayanağının kanunda bulunması esastır. Diğer bir deyişle idare, herhangi bir eylemi veya işlemi gerçekleştirirken kendisine ilgili kanunlar tarafından verilmiş yetkileri kullanacak ve bu yetkilerin sınırları içerisinde hareket edecektir.

- (553) Bu doğrultuda dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesinde düzenlenen yetki kullanılmıştır. Dolayısıyla söz konusu yerinde incelemelerin kanunilik şartı sağlanarak hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirildiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.
- (554) AYM’nin bir kanun hükmünü iptal etmesi ancak norm denetimi ile mümkündür. Norm denetiminde “iptal davası” ve “itiraz yolu” olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. Anayasa hukukunda iptal davası yolu ile yapılan denetim “soyut norm denetimi”, itiraz yoluyla yapılan denetim ise “somut norm denetimi” olarak adlandırılmaktadır.
- (555) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasa’ya aykırılığı iddiasıyla AYM’de iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolda dava açma süresi genel olarak iptali istenen normun Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak 60 gündür.
- (556) İtiraz yolunda ise bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa’ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, AYM’nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu yollarla yapılan norm denetimi sonucunda AYM bir kanun hükmünün Anayasa’ya aykırılığına karar verebilmekte ve ilgili hükmü iptal edebilmektedir.
- (557) İtiraz yoluna ilişkin olarak mahkemeler bakımından AYM’nin vereceği karara kadar davanın geri bırakılacağı hüküm altına alınmış olmakla birlikte kamu düzenine ilişkin olan idari yetkilerin kullanılmasına yönelik idari işlemler bakımından bu şekilde bir hüküm öngörülmemiştir. Şu halde, Kurula yerinde inceleme yapma yetkisi veren 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesine yönelik itiraz başvurusunda bulunulmasının işbu soruşturma bakımından bekletici mesele yapılamayacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki bir an için ilgili maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edileceği düşünülse dahi Anayasa Mahkemesi kararlarının geçmişe yürümeyeceği göz önüne alındığında kararın işbu soruşturma kapsamında yapılan yerinde incelemelerin hukuka uygunluğuna hâlel getirmeyeceği açıktır.

1.5.4.1.2. Esasa Yönelik Savunmalar

ASTOR’un eylemlerinin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmaya ve kartel anlaşmasına vücut verdiği iddialarının yer aldığı Soruşturma Bildirimindeki belgelerin delil değeri taşımadığı ve somut olay kapsamında bazı delillerin bir kartelin yahut anlaşmanın varlığını ispatlayamayacağı savunması

- (558) İlgili bölümlerde de yer verildiği üzere, soruşturma kapsamında elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren ASTOR’un da dâhil olduğu soruşturma tarafı teşebbüsler tarafından TEİAŞ ve elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde danışıklı hareket edildiğine ve ihale usulüyle alım yapmayan müşteri gruplarına yönelik fiyat tespitine işaret eden birçok belgeye ulaşılmış ve bu belgeler TEİAŞ’tan ve elektrik dağıtım şirketlerinden talep edilen bilgiler ile teyit edilmiştir.

(559) Bununla birlikte, rekabet hukukunda, kartele ilişkin delillerin her birinin diğerlerinden bağımsız bir şekilde ispat standardını sağlaması aranmamakta; bütüncül olarak değerlendirildiğinde delillerin “açık, inandırıcı ve tutarlı” olmaları gerekmektedir. ASTOR’un savunmasında hangi delillerin anlaşmanın varlığını ispat bakımından yeterli olmadığı belirtilmemektedir. Bununla birlikte, dosya kapsamında yer alan delillerin önemli bir kısmının rakiplerle doğrudan iletişimi gösteren birincil nitelikte deliller olduğu, bu delillerin ASTOR ile rakipleri arasında kurulan kartelin, konu, süre, taraflar gibi tüm unsurlarını barındırdığı görülmektedir. Bunun dışında rakiplerle iletişimin iç yazışmalara yansıdığı, iletişimin varlığını dolaylı olarak gösteren deliller de dosya kapsamında mevcuttur. Sonuç olarak, ASTOR hakkında elde edilmiş belgelerin bütüncül olarak değerlendirilmesiyle gerekli ispat standardının sağlandığı noktasında da şüphe bulunmamaktadır.

İddia edilen anlaşmanın ve eylemlerin amaç bakımından rekabeti kısıtlayıcı etkiye yol açıp açmadığının değerlendirilmesinde ilgili ürün pazarının nasıl tanımlanacağı, söz konusu pazarın sınırlarının ve belirlenen pazarların birbirleriyle etkileşiminin önemli olduğu, iddia edilen eylemlerin rekabeti kısıtlama amacının bulunduğunu söylemek için ilgili pazarın işleyişinin ve bu pazardaki teamüllerin göz önünde bulundurulması gerektiği, bu sebeple ilgili ürün pazarı tanımı yapılmamasının savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğurduğu, ihale pazarlarının kendine has pazar dinamiklerine sahip olduğu ve TEİAŞ’ın konumu ile alıcı gücü dikkate alındığında bu tip bir pazar yapısı içinde danışıklı teklifin mümkün olmadığı savunması

(560) Rekabet hukuku uygulamasında ihalelerde rakip oyuncular arasında yapılan danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik anlaşmalar kartel niteliğinde olup, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Dosya kapsamında incelenen ve ihlal teşkil ettikleri sonucuna ulaşılan davranışların odak noktası başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarı olmakla birlikte İlgili Pazar Kılavuzu’nun 20. paragrafında yer alan “*İnceleme konusu işlem gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir*” ifadesinden yola çıkılarak dosya kapsamında ulaşılan sonucu değiştirmede için kesin bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamıştır.

(561) Nitekim kartel anlaşmalarının değerlendirmesinde herhangi bir pazar tanımı yapılmasına ve yapılan bu pazar tanımı dâhilinde anlaşmaların pazarda yol açtıkları etkiye bakılmasına gerek olmaksızın bu anlaşmaların amaç bakımından ihlal oluşturdukları açıktır. Bunun yanı sıra ASTOR tarafından yapılan savunmada pazarın işleyişi, ihale pazarlarının yapısı ve pazardaki teamüllerden kastın neler olduğu açıklanmamış ve bu unsurların değerlendirmeyi nasıl etkileyebileceği hakkında herhangi bir değerlendirmeye de yer verilmemiştir.

Soruşturma Bildiriminde yer alan 23 delilden yalnızca beş tanesinin rakip teşebbüsler arasındaki yazışmalar olduğu, kalan 18 delilin iç yazışma niteliği taşıdığı, bu delillerin sekiz tanesinin ise ASTOR ile ilgisi olmayan üçüncü kişiler tarafından düzenlenen ve onların şahsi yorumlarını ve görüşlerini içeren yazışmalardan ibaret olduğu, bu nedenle üçüncü kişilerce hazırlanmış olan bu belgelere dayanarak ASTOR hakkında rekabet ihlali isnat etmenin Danıştayın belirlediği ispat standartlarını taşımadığı savunması

(562) Rekabet hukukunda bir ihlalin varlığını ispat etmeye yarayan delillerin niceliği değil niteliği önem arz etmektedir. Teşebbüsler hakkında yürütülen önaraştırma ve akabinde açılan soruşturma süreçlerinde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde çok sayıda bilgi ve belge elde edilmiş olup elde edilen belgelerin bazıları rakipler arasındaki doğrudan iletişimlerini içerirken, bazıları ise doğrudan iletişimlerin varlığını gösteren iç yazışma niteliğindedir. Söz konusu bilgilerin ve belgelerin belirtilen bu ayırmadan bağımsız olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır³³⁹. Rekabet hukuku uygulamasında hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabilmesi öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Söz konusu belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır. Nitekim rekabet hukukunda teşebbüs içi yazışmaların gerekli ispat standardını sağladığı ölçüde rakip teşebbüsler aleyhinde delil olarak kullanılabilmesi kabul edilmektedir. Danıştay 13. Dairesinin de 11.12.2019 tarihli ve 2015/3353 E. 2019/4244 K. sayılı kararı ile rakip teşebbüslerden elde edilen delillerin de ispat vasıtası olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaştığı anlaşılmaktadır. Anılan kararda Daire "Cimenteries" kararına³⁴⁰ atıfla: "...Delillerin kartele taraf olan teşebbüslerin her birinde yapılan incelemelerde elde edilmesine gerek olmadığı, rakiplerden birinde bu tür bir belgenin tespit edilmesinin yeterli olduğu değerlendirilmektedir. Öte yandan, kartellerin gizliliği sebebiyle her teşebbüste delil bulunmasının beklenemeyeceği, aksi durumun delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı açıktır." değerlendirmesine yer vermiştir. Bu bağlamda, bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğu ya da nereden elde edildiği değil, içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir.

Soruşturma Raporu'nda ihlal iddiasının devam eden tek ihlal kurgusu üzerine temellendirilmeye çalışıldığı, devam eden tek ihlal yaklaşımının temel öneminin belirli şartların varlığı halinde bir kartel üyesinin kartelin genelinden sorumlu tutulabilmesi olduğu, bu sorumluluğu atfederken anlaşma tarafının, katıldığı anlaşmanın rekabeti bozma amacı taşıyan genel bir planın parçası olduğunu ve bu genel planın bir kartelin tüm kurucu unsurlarını taşıdığını bildiği ya da biliyor olması gerektiğinin ispatının şart olduğu, Soruşturma Raporu'nda ise ASTOR'un ve EFG'nin hangi genel plan dâhilinde hangi unsurları bilerek hareket ettiğine dair bir değerlendirme yapılmadığı savunması

Soruşturma Raporu'nda bazı teşebbüsler için devam eden tek ihlal değerlendirmesi yapılırken bazıları için ise böyle bir tespite yer verilmediği, bu durumun teşebbüslerin sorumlulukları gibi hayati konularda büyük belirsizliklere ve ispat standardında farklılıklara neden olacağı ve bunun da ciddi bir hukuka aykırılığa işaret edeceği savunması

(563) Soruşturmaya taraf teşebbüslerin bir kısmı elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarının alt kırılımları olan ve dosya konusu oluşturan; güç transformatörü, dağıtım transformatörü ve hücre ve beton köşk ürünlerinin tamamında faaliyet göstermektedir. Bu teşebbüsler söz konusu ürün gruplarının bütünü bakımından, bu ürünleri üreten ve/veya satışını gerçekleştiren ve soruşturma tarafı olan rakipleri ile bir kartelin tarafı

³³⁹ Söz konusu değerlendirmeler, "Dosya Kapsamında Elde Edilen Bilgi ve Belgelerin Değerlendirilmesi" başlığı altında yer almaktadır.

³⁴⁰ CaseT-25/95 *Cimenteries CBR v Commission* [2000] ECR II-00491.

konumundadır. Soruşturma taraflarından bazı teşebbüslerin ise (örneğin MONOKON), yukarıda yer verilen alt kırımların ikisinde veya yalnızca birinde faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir. Bu çerçevede 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri değerlendirilen ve birden fazla alt kırılımda faaliyet gösteren teşebbüslerin, cezai sorumluluklarının belirlenebilmesi için Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Ceza Yönetmeliği) hükümlerine başvurulmuştur. ASTOR-EFG ekonomik bütünlüğü bakımından yapılan değerlendirmede, Ceza Yönetmeliği'nin 4/1(a) maddesi uyarınca güç transformatörü, dağıtım transformatörü ve hücre ve beton köşk ürünlerinin üretim ve/veya satışında faaliyet gösteren ASTOR-EFG ekonomik bütünlüğünün pazarın üç farklı segmentine ilişkin eylemlerinin, aynı piyasada, benzer kronolojik süreç içerisinde ve benzer niteliklerde gerçekleştirildiği tespit edilmiş ve ASTOR-EFG bakımından üç farklı segmente işaret eden eylemlerin ceza takdir edilirken tek bir ihlal olarak ele alınması gerektiği saptanmıştır. Bir an için teşebbüs tarafından öne sürülen tek bir ihlal yaklaşımının benimsenmemesi savunması dâhilinde ASTOR-EFG ekonomik bütünlüğünün birden farklı pazarda birden fazla ihlalin tarafı olduğunun kabul edilmesi durumunda, ASTOR-EFG ekonomik bütünlüğü hakkında üç farklı idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

- (564) Buna ek olarak yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda haklarında tek bir ihlale taraf oldukları yönünde değerlendirme yapılmayan teşebbüslerin (örneğin, MONOKON ve ARMTEK) halihazırda güç transformatörü, dağıtım transformatörü ve hücre ve beton köşk ürünlerinden yalnızca birinin (hücre ve beton köşk) üretimini ve/veya satışını gerçekleştirdiği ve elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarının alt kırımlarından sadece bir adet ürün grubunda ihlale taraf oldukları tespit edilmiştir. Bu sebeple anılan teşebbüslerin birden fazla ihlale taraf olup olmadığı gibi bir soru işareti oluşmamakta, dolayısıyla Ceza Yönetmeliği kapsamında bu yönde bir değerlendirme yapma ihtiyacı da bulunmamaktadır.

TEİAŞ ihalelerine ilişkin toplam 14 delile yer verildiği, bunlardan bir adetinin ihlal isnadında kullanılamayacağının tespit edildiği, geri kalan 13 adet delilin 12'sinin iç yazışma olduğu ve bu yazışmalar arasında yer alan bir delilin ise yazışmanın yapılmış olduğu gün itibarıyla kamuya açık olan ihale sonuç bilgisini içerdiği, 2016 ile 2022 yılları arasında rakiplerin doğrudan temas kurduğunu gösteren bir delilin bile bulunmadığı, söz konusu delilleri açıklamak için varsayımsal gerekçelerin kullanıldığı ve TEİAŞ ihalelerine ilişkin delillerin kartel niteliğinde bir anlaşmayı yansıtmaktan uzak olduğu savunması

- (565) Teşebbüsler hakkında yürütülen önaraştırma ve soruşturma süreçlerinde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde çok sayıda bilgi ve belge elde edilmiş olup elde edilen belgelerin bazıları rakipler arasındaki doğrudan iletişimlerini içerirken, bazıları ise doğrudan iletişimlerin varlığını gösteren iç yazışma niteliğindedir. Söz konusu bilgilerin ve belgelerin belirtilen iç yazışma olup olmadığı ayırımından bağımsız olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır³⁴¹. Rekabet hukuku uygulamasında hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Nitekim rekabet hukukunda teşebbüs içi yazışmaların gerekli ispat standardını sağladığı ölçüde rakip teşebbüsler aleyhinde

³⁴¹ Söz konusu değerlendirmeler, Kararın "Dosya Kapsamında Elde Edilen Bilgi ve Belgelerin Değerlendirilmesi" başlığında altında yer almaktadır.

delil olarak kullanılabileceği kabul edilmektedir. Danıştay 13. Dairesinin de 11.12.2019 tarihli ve 2015/3353 E. 2019/4244 K. sayılı kararı ile rakip teşebbüslerden elde edilen delillerin de ispat vasıtası olarak değerlendirilebileceği yönünde hüküm tesis ettiği görülmektedir. Anılan kararda 13. Daire, Avrupa Adalet Divanının “Cimenteries” kararına³⁴² atıfla: “...Delillerin kartele taraf olan teşebbüslerin her birinde yapılan incelemelerde elde edilmesine gerek olmadığı, rakiplerden birinde bu tür bir belgenin tespit edilmesinin yeterli olduğu değerlendirilmektedir. Öte yandan, kartellerin gizliliği sebebiyle her teşebbüste delil bulunmasının beklenemeyeceği, aksi durumun delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı açıktır.” değerlendirmesine yer vermiştir. Bu bağlamda, bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğu ya da hangi teşebbüsten elde edildiği değil, delilin içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir.

- (566) Savunmada altı yıllık sürece yayılan bir delil silsilesinde çok az sayıda delilin yer aldığı ve rakipler arası iletişimi gösteren tek bir delilin dahi yer almadığı ifade edilmiştir. Savunmada ileri sürüldüğünün aksine Delil 2, Delil 3, Delil 4 ve Delil 13 tarafların doğrudan iletişim içerisinde olduklarını gösteren yazışmalardır. Söz konusu belgelerin muhteviyatı, rakiplerin doğrudan iletişim içerisinde olduğunu ve bu iletişimin TEİAŞ ihalelerinde yer alan ihale kalemlerinin paylaşılmasını konu edindiğini göstermektedir. Ayrıca dağıtım şirketlerine nazaran TEİAŞ tarafından yüklü miktarlarda fakat zaman olarak daha seyrek bir şekilde alımların yapıldığı göz önünde bulundurulduğunda az sayıda delil olması da işin doğası gereğidir. Buna ek olarak, TEİAŞ ihaleleri nezdinde kurulabilecek olası bir kartelin ceza hukuku bağlamında da hukuki sorumluluğa sebebiyet verebilecek olması, doğası gereği karmaşık, örtülü ve örgütlü bir rekabet ihlali olan karteli tarafların gizleme motivasyonlarını artırabilmekte ve rekabet otoritelerinin bilgi ve belgeye erişim kabiliyetini kısıtlayabilmektedir.

Soruşturma Raporu’nda dağıtım şirketlerinin transformatör alım ihalelerine ve hücre ve beton köşk alım ihalelerine ilişkin olarak delillere yer verildiği, delillerin değerlendirmelerinin de varsayımsal ve sübjektif olduğu savunması

- (567) Yukarıda söz konusu delillere ilişkin detaylı değerlendirmelere yer verilmiş olup, bu değerlendirmeler neticesinde, hem transformatör hem de hücre ve beton köşk alım ihalelerinde soruşturma tarafı teşebbüslerin bir kartele taraf oldukları tespiti gerekli ispat standardını karşılayacak şekilde ortaya konulmuştur.

Aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan bilgilerin tutarsız olduğu, 2020 yılında sektörde çok ciddi bir rekabet olduğu belirtilirken 2019 yılında teşebbüslerin kendi aralarında anlaşmaya karar verdiklerinin, öne sürüldüğü, benzer şekilde önce bahsi geçen kartele ASTOR’un liderlik ettiği öne sürülürken hemen akabinde hesaplamaları yapan kişinin ULUSOY yetkilisi olduğunun vurgulandığı, bu yönüyle söz konusu başvuruda sunulan bilgilere itibar edilmemesi gerektiği savunması

- (568) Başvuruda 2019-2020 yılları arasında hücre ve beton köşk sektöründe ciddi bir rekabetin var olduğu, 2019 yılı sonlarında bu duruma son vererek tarafların pazarda fiyatları yükseltmek maksadıyla kartel kurduğu ifade edilmiştir. Aktif işbirliği başvurusunda sektörde faaliyet gösteren EVA’nın, EKOS’un ve MONOKON’un bu kartele sonradan dâhil olduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla sektörde faaliyet gösteren bazı oyuncuların kartele sonradan dâhil olduğu dikkate alındığında 2019-2020 yıllarında sektörde rekabetin bulunduğu ve 2019 yılı sonunun ise kartel anlaşmasının

³⁴² CaseT-25/95 *Cimenteries CBR v Commission* [2000] ECR II-00491.

başlangıcı olduğu ifadeleri arasında bir çelişkinin bulunmadığı değerlendirilmektedir. Dosya kapsamında yer alan bulgular da hücre ve beton köşk özelinde Kurum kayıtlarına sunulan aktif işbirliği başvurusunda ileri sürülen bilgileri destekler niteliktedir. Aktif işbirliği başvurusunda ASTOR'un kartele liderlik ettiği ifade edilmiş olup, bu durum ASTOR'un yüksek pazar gücü ile ilişkilendirilmiştir. Öte yandan aktif işbirliği başvurusunda ileri sürülen ULUSOY çalışanı (.....)'ün Delil 19'a konu olan ve ihale paylaşımlarını gösteren Excel tablosunun hazırlanmasında sekreteryaya faaliyetini yürüttüğü bilgisi, (.....)'ün dolayısıyla ULUSOY'un ihlalde belirleyici bir etkisi olduğu veya ihlalde liderlik ettikleri anlamına gelmeyecektir. Sonuç itibarıyla aktif işbirliği ile sunulan bilgiler çelişki barındırmamaktadır. Bu yönüyle savunmaya katılma imkânı olmamaktır.

Tüm deliller bir bütün olarak değerlendirildiğinde ASTOR/EFG ile diğer teşebbüsler arasındaki iletişimin kartel düzeyine ulaşmadığı ve kartel unsurlarını ortaya koyamadığı, Kurul tarafından bir ihlal tespiti yapılacaksa bile kabul anlamına gelmemekle birlikte ihlalin hukuki niteliğinin bilgi değişimi olması gerektiği, Kurulun somut olaya benzer durumlarda ihlalin diğer ihlal olarak nitelendirildiği birçok kararının bulunduğu savunması

- (569) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 3/1(ç) maddesi uyarınca kartel; "*Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler*" şeklinde tanımlanmıştır. Dosya kapsamında yer alan deliller bir bütün olarak ele alındığında, ASTOR-EFG ekonomik bütünlüğüne isnat edilen eylemlerin bir kısmının konusu ihalelerde danışıklı hareket iken bir kısmının konusu fiyat tespittir. Bu kapsamda Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nde yer alan tanım uyarınca dosya konusu eylemlerin hukuki niteliğinin bilgi değişimi olarak tespit edilmesi yönündeki teşebbüs savunmasına katılmak mümkün değildir.

ASTOR/EFG için ihlal süresinin hatalı tespit edildiği, ihlalin başlangıcına ve sona erdiği tarihe işaret eden delillerin ispat standardını karşılayamadığı, Delil GES/1 olarak ifade edilen belgenin GESAN yetkilileri arasında gerçekleşen bir yazışma olduğu, delilde yer alan yazışmalardaki ifadelerde GESAN yetkililerinin temennide bulunduklarının görüldüğü, söz konusu delilde geçen ve GESAN yetkilisinin kullanmış olduğu "*ikna olmuyo biz bunu oma bırakıyoz ikinciyi alalım diyo*z Yoksa ikincide de bunubuapcaklar" ifadelerinin rekabetçi bir durumu işaret ettiği, delile konu ihalede GESAN ve ASTOR dışında ULUSOY ve EKOS gibi başkaca teşebbüslerin de bulunduğu ve bu noktada tek tarafın ihaleyi almaktan vazgeçerek diğerinin kazanmasının yolunu açmasının mümkün olmadığı, mevzubahis ihalede teşebbüslerin ihaleyi kazandığı rakamlar teyit edilirken raporda teşebbüslerin kâr oranlarına ilişkin bir değerlendirmeye yer verilmediği ve bu kapsamda yeterli incelemenin yapılmadığı, delilde yer alan "*Evrenler bu işe yeni başladı*" ifadesinde geçen Evren ile ASTOR yetkilisi Enver GEÇGEL'in kastedildiğinin otomatik olarak varsayıldığı ve bu noktada Iphone ve Android cihazlarda yapılan denemelerin hiçbirinde böyle bir tamamlamanın söz konusu olmadığı, yukarıda anılan nedenlerle ihlalin başlangıcı olarak gösterilen delilin ispat standardını karşılayamadığı ve kabul anlamına gelmemekle birlikte ASTOR/EFG hakkında dikkate alınabilecek en erken delilin 08.04.2019 tarihli delil olduğu savunması

- (570) Delil GES/1'de GESAN ve EUROPOWER Yönetim Kurulu Başkanı (.....) tarafından "*(.....) bu işe yeni başladılar bizim asıl işimiz bu dolayısıyla kendilerinin yol vermesi*"

lazım” ve ardından “*Sonuçta onların trafosunu kullanacağız*” ifadeleri kullanılmıştır. Nitekim GESAN tarafınca da kendisinin beton köşk içinde kullanılan transformatör ürün grubunu üretmediği ve söz konusu ürünü ASTOR’dan tedarik ettiği bilgisi verilmiştir. Dolayısıyla sadece “*Sonuçta onların trafosunu kullanacağız*” ifadesinden hareketle dahi “(.....)” kelimesi ile kastedilenin ASTOR Yönetim Kurulu Başkanvekili (.....) olduğunun çıkarımı yapılabilecektir.

- (571) Savunmada yer alan “*ikna olmuyo biz bunu oma bırakıyoz ikinciye alalım diyoiz Yoksa ikincide de bunubuapcaklar*” ifadelerinin rekabetçi bir durumu işaret ettiği ifade edilse de söz konusu yazışma belge içerisinde yer alan diğer yazışmalar ile birlikte ele alındığında, bu ifadenin rekabetçilikten ziyade ihale esnasında ihale kalemlerinin paylaşılması ile ilgili olduğu aşikârdır. Sonuç olarak belgedeki yazışmalar, ihale kalemlerinin ASTOR ve GESAN arasında paylaşıldığını göstermekte olup Osmangazi Elektrik Dağıtım AŞ’den gelen cevabi yazıda yer alan bilgilere göre, belgelerle uyumlu şekilde ihale kalemlerini GESAN ve ASTOR kazanmıştır. Dolayısıyla ihale sonuçları da yazışmada bahsi geçen teşebbüsün ASTOR olduğunu teyit etmektedir.
- (572) Söz konusu ihaleye ULUSOY ve EKOS’un da katıldığı ve bu durumda tek tarafın ihaleyi almaktan vazgeçerek diğerinin kazanmasının yolunu açmasının mümkün olmadığı savunması bakımından ise, dosya konusu kartelde ihaleye katılan teşebbüslerden bazılarının aralarında anlaşarak ihale kalemelerini paylaşmak istemesi halinde, rekabete aykırı anlaşmaya taraf olmayan teşebbüsler ihaleden elendikten sonra anlaşma ortamı aranmaktadır. Nitekim Delil GES/1’de yer alan örnek bu şekilde cereyan etmiş, ULUSOY ve EKOS’un ihaleden elenmesi akabinde ASTOR ile GESAN arasında ihaleyi hangi teşebbüsün kazanacağı kararlaştırılmıştır. Bu sebeple delillerde geçen konuşmalar da ihale esnasında gerçekleşmiş ve ihalenin seyrine göre teşebbüsler arasındaki paylaşım şekillenmiştir. Sonuç olarak tarafın savunmasına katılma imkânı bulunmamaktadır.

Soruşturma Raporu’nda ihlale ilişkin son belge olarak 19.07.2023 tarihinde gerçekleştirilen Gediz Elektrik Dağıtım AŞ (GEDİZ EDAŞ) ihalesine yönelik belgenin esas alındığı, söz konusu ihlali ispatladığı öne sürülen Delil/BETA 21 ile mevzubahis ihale arasında hiçbir bağ bulunmadığı, Delil/BETA 21’in Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım AŞ, Başkent Elektrik Dağıtım AŞ ve Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ ihaleleri hakkında olduğu, 07.04.2023 tarihinde yapılan ihaleden yaklaşık 3,5 ay sonra yapılan bir yazışma ile var olmayan bir delil bağlantısı kurulmaya çalışıldığı ve bu durumun hukuka uygun bir tespit yapılamadığını ortaya koyduğu, ayrıca bu delilin 30.05.2023 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesine de herhangi bir şekilde işaret etmediği, Soruşturma Raporu’nda delil değerlendirmesi kısmında ihlale ilişkin son belgeye konu olan ihale için bir değerlendirmenin yapılmadığı, bu ihaleye ilişkin ikinci delil olan Delil/BETA 25’in ise ihalenin tamamlanmasının ardından gerçekleşen bir BETA iç yazışması olduğu, söz konusu delilde yer alan ifadeler arasında ASTOR’un iradesini gösterecek hiçbir veri bulunmadığı savunması

- (573) Delil BETA/19’dan görüleceği üzere çalıştığı teşebbüs adına ilk kez ihale takip edecek olan BETA Kurumsal Satış Yöneticisi (.....) kartel taraflarınca hangi teşebbüsün kazanacağı önceden belirlenmiş olan 23.03.2023 tarihli ihale hakkında, BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) tarafından ihalelerde anlaşmaların nasıl gerçekleştirildiği yönünde bilgilendirilmektedir. Söz konusu bilgilendirmenin detayları incelendiğinde, özellikle ASTOR, BETA, SEM ve ELTAŞ’ın ihalelerde nasıl danışıklı hareket ettiklerini ve ihalelerde bu danışıklı ilişkiyi hangi isimlerin sürdürdüğünü anlamak mümkündür. Delil

BETA/25'te yer alan yazışmaların anlaşılabilmesi adına delilin verilen bu ön bilgiler bağlamında incelenmesi gerekmektedir.

- (574) 30.05.2023 tarihli Delil BETA/25'te yer alan ve BETA Türkiye Satış Müdürü (.....) ile BETA Kurumsal Satış Yöneticisi (.....) arasında gerçekleşen yazışmalara bakıldığında, 30.05.2023 tarihinde düzenlenen GEDİZ EDAŞ ihalesine BETA Kurumsal Satış Yöneticisi'nin fiziken katıldığı, söz konusu BETA Kurumsal Satış Yöneticisi'nin ihale sonuçlandıktan sonra ileri tarihli bir GEDİZ EDAŞ ihalesi hakkında ASTOR ve ELTAŞ yetkilileri ile konuştuğu ve bu konuşma içeriklerini BETA Türkiye Satış Müdürü'ne raporladığı görülmektedir.
- (575) Yazışmada yer alan "(.....)³⁴³ beye dedim onda ihaleye gelmeyin artık" ve BETA Türkiye Satış Müdürü'nün kullandığı "iyi demişsin valla onuda biz alırsız missss", "zaten onu biz alacağız o şekilde konuştuk ilk çıkan orta güç Betanın" ve "astor almak istemiyorum dedi çerez geliyor adamlara" ifadelerinden ASTOR, BETA ve ELTAŞ'ın, GEDİZ EDAŞ'ın ileri tarihli ilk orta gerilim güç transformatörü alım ihalesinin BETA tarafından kazanılmasının planlandığı anlaşılmaktadır. Bu yönüyle, rakipler ile iletişim kurmak noktasında kilit role sahip iki üst düzey BETA yöneticisi tarafından gerçekleştirilen konuşmaları içeren ve bu anlamda rakipleri ile iletişimleri konu edinen bir delilin (Delil BETA/25) ihlal isnadında kullanılması ve ihlalin süresinin belirlenmesi bakımından bu delile başvurulması son derece doğaldır. Nitekim GEDİZ EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgilerden, Delil BETA/25'in tarihinden sonra olacak şekilde, 19.07.2023 tarihinde güç transformatörü alım ihalesi düzenlendiği ve delilde gerçekleşen yazışmalarla uyumlu şekilde söz konusu ihaleyi 440.000 ABD doları ile BETA'nın kazandığı tespit edilmiştir. Ayrıca GEDİZ EDAŞ'tan gelen ihale katılımcı bilgileri incelendiğinde, ELTAŞ'ın ihaleye katılmaması yönünde istekte bulunan BETA Kurumsal Satış Yöneticisi'nin talebinin fiiliyatta da karşılık bulduğu ve ELTAŞ'ın ilgili ihaleye katılmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bahsi geçen 19.07.2023 tarihli ihalede ASTOR'un, BETA'nın ve ELTAŞ'ın danışıklı hareket ettiği değerlendirilmekte olup, söz konusu ihale tarihinin ihlale ilişkin son belge tarihi olarak kullanılmasında herhangi bir beis bulunmamaktadır.

Tek anlaşma yaklaşımı çerçevesinde delil bulunmayan zaman aralıklarının ihlal süresi hesabına dâhil edilemeyeceği, Kurulun bazı kararlarında (25.11.2009 tarihli ve 09-57/1393-362 sayılı *Beyaz Et Kararı*, 28.11.2017 tarihli ve 17-39/636-276 sayılı *Sendikasyon Kredileri Kararı* ve 01.04.2021 tarihli ve 21-18/229-96 sayılı *MDF Kararı*) bu yönde hareket ettiği, AB Komisyon'nun ve AB Genel Mahkemesinin de bu yönde hareket ettiği kararlarının (Komisyonun 08.02.2017 tarih ve AT.40018 sayılı *Araba Bataryaları* kararı ve Genel Mahkemenin bu karar üzerine verdiği 07.11.2019 tarih ve T-240/17 sayılı kararı, 17.05.2013 tarih ve T-147/09 sayılı *Trelleborg* kararı ve 16.06.2015 tarih ve T-655/11 sayılı *Mus* kararı) bulunduğu, Soruşturma Raporu'nda ihlal süresinin sadece ilk delil ve son delil tarihi mantığı ile belirlendiği, aradaki kesinti dönemlerine ilişkin olarak herhangi bir açıklamaya yer verilmediği, somut olayda ilk delilin 06.12.2017 bir sonraki delilin ise 08.04.2019 tarihli olduğu ve arada oluşan bir yıl dört ay iki günlük kesinti dönemine ilişkin bir açıklama yapılmadığı, söz konusu kesinti döneminin toplam ihlal süresi olarak iddia edilen dönemin yaklaşık %24,02'lik bir kısmına denk olduğu, böyle uzun bir dönem için tek bir delil dahi gösterilmeden ihlal isnat edilmesinin hukuka aykırı olduğu, bir yıl sekiz ay 22 günlük sürenin ihlal

³⁴³ Yazışmanın içeriğinden, söz konusu kişinin ELTAŞ Yurtiçi Satış Müdürü (.....) olduğu tespit edilmiştir.

süresinden çıkarılması gerektiği ve bu nedenle Ceza Yönetmeliği uyarınca süre yönünden herhangi artırımın söz konusu olmadığı savunması,

- (576) Soruşturma kapsamında ASTOR'un, üretimini ve/veya satışını gerçekleştirdiği güç transformatörü, dağıtım transformatörü ve hücre ve beton köşk ürün gruplarında ihale paylaşımı ve fiyat tespiti içeren çok sayıda belgeye taraf olduğu görülmektedir. Nitekim bu kapsamda, rekabet hukuku literatüründe kabul edildiği üzere, tek tek her bir belgenin ihlalin bütün unsurlarını taşımasından ziyade belgelerin bütüncül olarak ihlalin varlığını göstermesi yeterlidir. ASTOR hakkında elde edilen ve TEİAŞ ihalelerine ilişkin olan deliller (Delil 2-13) ve elektrik dağıtım şirketleri tarafından yapılan transformatör ve hücre ve beton köşk ürünü alımı ihalelerine ilişkin deliller bir arada değerlendirildiğinde savunmada iddia edildiği üzere deliller arasında bir yıl dört ay iki gün gibi bir sürenin bulunmadığı, söz konusu delillerin; ilk delil olan 06.12.2017 tarihinden (Delil GES/1) 19.07.2023 tarihli TEİAŞ ihalesine kadar olan delil (Delil BETA/25), ASTOR'un rakipleri ile ihaleleri paylaşmak ve fiyat tespit etmek yönündeki iradesini mütemadi bir şekilde ortaya koyabilecek nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca rekabet hukukunda devam eden tek ihlal kavramı bağlamında, belirli bir dönemle ilgili olarak ilgili teşebbüsün söz konusu ihlale katıldığına dair herhangi bir kanıt bulunmasa bile, ilgili teşebbüsün inceleme konusu dönemden önce ve sonra ihlale katılmış olması ve ihlalin kesintiye uğradığına dair herhangi bir kanıt veya emare bulunmaması halinde ihlalin kesintiye uğramadığı kabul edilmektedir.

Cezaya esas cironun belirlenmesinde yurt dışı satışlarının hesaba katılmaması ve ihlal iddiasına konu pazardan elde edilen gelirin esas alınması gerektiği, Kurulun ilgili ürün pazarındaki/ihlale konu pazardaki ciroyu veya ilgili coğrafi pazardan elde edilen ciroyu temel para cezası oranına esas aldığı birçok örneğin olduğu, öte yandan, özellikle Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı teşebbüslerin (Örneğin Google, Booking, Meta) bir rekabet ihlali gerçekleştirmeleri halinde, yurt dışında yerleşik ana şirket de açıkça taraf olarak sayılmakla birlikte, bu teşebbüslerin sadece Türkiye’den elde ettikleri gelir esas alınarak idari para cezasının tespit edildiği, bu nedenlerle ASTOR ve EFG için cezaya esas ciro belirlenirken de yurt dışı satışların cirodan çıkarılması ve yalnızca ihlal konusu pazardan elde edilen cironun esas alınması gerektiği, ayrıca ekonomik bütünlük içerisinde olduğu iddia edilen ASTOR ile EFG’nin birbirleri ile yapmış oldukları ticari faaliyetlerden elde etmiş oldukları gelirlerin de cezaya esas cirodan düşülmesi gerektiği savunması

- (577) 4054 sayılı Kanun’un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

“Bu Kanun’un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir.”

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği’nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir. Esas faaliyetlerden elde edilen yurt içi ve yurt dışı tüm gelirlerin net satışlar içerisine dâhil olduğu dikkate alındığında, ASTOR’un cezanın takdirinde sadece yurt içi gelirlerin dikkate alınması gerektiğine yönelik savunmasına katılım sağlamak mümkün değildir. Bununla birlikte ASTOR ile EFG’nin aynı ekonomik bütünlükte bulunması dolayısıyla

grup içi satışların idari para cezasının hesabında dikkate alınmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

İhlal iddiasına konu faaliyetlerin ASTOR'un yıllık gayri safi gelirleri içerisindeki payının oldukça düşük (%(.....)) olduğu, aynı şekilde yurt içi cirosunda da bu oranın %(.....) seviyesinde bulunduğu ve bu hususun dikkate alınması gerektiği, ASTOR'un gelirlerinin önemli bir kısmının ihracat gelirlerinden oluşması nedeniyle idari para cezası üzerinden indirim uygulanabileceği, ASTOR'un günümüze kadar herhangi bir rekabet ihlaline taraf olmadığı, ASTOR'un soruşturma sürecinde Kuruma her türlü yardımı sağladığı ve Kurumla iş birliği içinde olduğu, Kurumun inceleme sürecinin başlamasıyla birlikte ASTOR'un rekabet hukuku uyum programı oluşturulması için hazırlıklara başladığı ve tüm bunların hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği savunması

- (578) Her ne kadar ihlal konusu faaliyetin ASTOR'un gayri safi gelirleri içerisindeki payının oldukça düşük olduğu ve bu durumların hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilse de ASTOR'un cirosunun neredeyse tamamının transformatör ve hücre ve beton köşk ürünlerinin yer aldığı elektrik iletim ve dağıtım ekipmanları satışından elde edildiği görüldüğünden temel para cezasında indirim yapılmasına gerekçe olamayacağı değerlendirilmektedir. Kurul içtihadında teşebbüslerin uyum programı uygulamasını hafifletici bir neden olarak kabul edilmemektedir³⁴⁴.

1.5.4.1.3. Belgelere Yönelik Savunmalar

Delil 1'de yer alan ifadelerden aynı sektörde faaliyet gösteren firmaların üst düzey yöneticilerinin ilk defa tanıştıklarının anlaşıldığı, bahsi geçen kişilerin tanışmasının ve beraber yemek yemelerinin hayatın olağan akışına uygun olduğu, Delil 1'in ihale öncesi bir anlaşma/uyumlu eylem olarak değerlendirilmesinin amacı aşan bir yorum olduğu, delilin lafzının ve özünün yanlış değerlendirildiği, söz konusu delilin ihlal süresi bakımından dikkate alınmaması gerektiği savunması

- (579) 2016 yılına ilişkin TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen güç transformatörü ihalelerine yönelik ifadeler içeren Delil 1'deki yazışma incelendiğinde, ASTOR ve BEST yetkililerinin TEİAŞ ihalesinden bir gün önce bir yemek organizasyonu düzenlediği, konuşmanın devamında ise ihale sonuçlarından karşılıklı memnuniyet duyulduğu ifade edilmiştir. İlgili belgenin muhteviyatı teşebbüslerin mevzubahis ihale özelinde bir uzlaşma içerisinde olup olmadıkları noktasında şüphe oluşturmuş fakat yapılan incelemelerde, 2016 yılında yapılan TEİAŞ ihaleleri ile alakalı olarak rekabet ihlaline işaret eden herhangi bir bulguya erişilememiştir. Bu doğrultuda ilgili bölümde yapılan değerlendirmelerden de görüleceği üzere bu delil bakımından ASTOR ve BEST aleyhine ihlal isnadında bulunulmamıştır.

Delil 2'nin ELTAŞ'a ait bir iç yazışma olduğu, delil içerisinde geçen ifadelerin hiçbir somut veriye dayanmadan bir ihlal iddiasına delil olarak sunulduğu, Delil 2'nin lafzının ve özünün yanlış anlaşıldığı ve söz konusu delilin esasında tarafın lehine yorumlanması gerektiği savunması

- (580) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler neticesinde belgede geçen söz konusu toplantının EMSAD'ın 25.09.2018 tarihli toplantısı olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, belgede yer alan "(.....) *bey gecen sefer anlasalim gibi cumle sarf etmistir ondan olabilir*" ifadesinden ilgili teşebbüslerin öncesinde de toplantılar düzenledikleri ve bu

³⁴⁴ Kurulun 01.10.2018 tarihli ve 18-36/583-284 sayılı, 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı; 07.11.2016 tarih ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

toplantılarda ASTOR tarafından TEİAŞ ihalelerine yönelik olarak rekabete aykırı bir uzlaşma zemininin arandığı anlaşılmaktadır. Takip eden süreçte ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında söz konusu uzlaşmanın kurulduğunu gösteren deliller ışığında söz konusu delilin adı geçen teşebbüsler arasındaki uzlaşmayı desteklediği değerlendirilmektedir.

Delil 13'e konu olan yazışmaların ELTAŞ'ın kazandığı ihaleye konu ürünlerinin TEİAŞ'ın testlerinden geçmemesi neticesinde ELTAŞ ile ASTOR arasında resmi bir devir işlemine ilişkin yazışmalar olduğu savunması

- (581) Delil 13'te yer alan yazışmada ELTAŞ ve ASTOR arasında, ELTAŞ tarafından kazanılan bir TEİAŞ ihalesinin bazı kalemlerinin ASTOR'a devri konusunun görüldüğü dosya kapsamında da tespit edilmiştir. Bununla birlikte devir sözleşmesine ilişkin müzakere sürecine ilişkin olarak ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kullanılan *"İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur."* ifadesinden ELTAŞ'ın fiyat farkı verilmemesine yönelik talebinin kabul edilmemesi halinde ELTAŞ'ın ihalelerde bir daha ASTOR ile anlaşmayacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle Delil 13'ün, Delil 2-12'den ve Delil BETA/27'den hareketle ortaya konulan, ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasındaki TEİAŞ ihalelerine yönelik rekabete aykırı uzlaşmanın varlığını destekler nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

1.5.4.1.4. İdari Para Cezasının Takdirine Yönelik Savunma

Kurulun son dönemdeki kararları doğrultusunda ceza takdirinde ASTOR'un sadece yurt içi satışlarının dikkate alınması gerektiği savunması

- (582) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği'nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir. Esas faaliyetlerden elde edilen yurt içi ve yurt dışı tüm gelirlerin net satışlar içerisine dâhil olduğu dikkate alındığında, ASTOR'un cezanın takdirinde sadece yurt içi gelirlerin dikkate alınması gerektiğine yönelik savunmasına katılmak mümkün değildir.

1.5.4.2. EFG Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

1.5.4.2.1. Usule Yönelik Savunmalar

Söz konusu soruşturmanın Rekabet Kurulu tarafından 13.07.2023 tarihinde açıldığı, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca (bir defaya mahsus uzatma alındığı kabulüyle) soruşturma evresinin 13.07.2024 tarihinde tamamlanmış olması gerektiği ve işbu savunmanın Kuruma gönderilme tarihinin ise 20.06.2024 olduğu bu nedenle EFG tarafından savunma hakkının yeterince kullanılmadığı ve bu durumun usule aykırı olduğu savunması

- (583) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası, *"Kurul, başlattığı soruşturmaları, soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir ve tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister. Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir."* hükmünü amirdir³⁴⁵. Bu hüküm gereği, EFG'ye soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olarak yeterli bilgi Soruşturma Bildirimi ile birlikte gönderilmiştir. Soruşturma Bildiriminde, dosya kapsamında EFG hakkında elde edilen belgelere ve bu belgelerin değerlendirmelerine yer verilmiştir. Kaldı ki Soruşturma Bildiriminin bir ihlal tespiti içermediği, taraf hakkında bir soruşturmanın açıldığını ve soruşturma kapsamında incelenecek iddiaların türü ve niteliği hakkında tarafa bilgi vermek üzere bildirimin bir araç olduğu ifade edilmelidir. Öte yandan, Soruşturma Bildirimi EFG'ye 15.05.2024 tarihinde iletilmiş olup her halükarda teşebbüse birinci yazılı savunmasını sunabilmesi için yeterli süre tanınmıştır. Soruşturma heyeti tarafından ihlale ilişkin değerlendirme Soruşturma Raporunda yapılmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrasında *"Taraflara, yazılı savunmalarını soruşturma raporunun tebliğinden itibaren 30 gün içinde Kurula göndermeleri tebliğ edilir. Haklı gerekçeler sunulması halinde bu süre bir kereye mahsus olmak üzere ve en çok bir katına kadar uzatılabilir."* hükmü yer almaktadır. Ayrıca Kanun'un 46. maddesi soruşturma taraflarına sözlü savunma toplantısı talep ederek sözlü savunma hakkını kullanma imkânı tanımaktadır. Söz konusu hükümler ile tarafların Soruşturma Raporuna karşı savunma hakları güvence altına alınmakta olup EFG'nin soruşturmaya soruşturmanın nispeten geç bir evresinde eklenmiş olmasının teşebbüsün savunma hakkını kısıtladığı argümanına itibar etmek mümkün olmamıştır.

EFG ile ASTOR'un aynı ekonomik bütünlükte yer aldığı, ASTOR hakkında açılmış olan bir soruşturma bulunurken ASTOR ile aynı ekonomik bütünlükte yer alan EFG'nin söz konusu soruşturmaya yeni taraf olarak dâhil edilmesinin hem hukukun genel kurallarına hem de Kurum içtihadına aykırılık teşkil ettiği savunması

- (584) ASTOR ile aynı ekonomik bütünlükte bulunan EFG'nin işbu soruşturmaya dâhil edilmesinin gerekçesi bazı ihalelerde EFG tarafından danışıklı teklif verilmesi olup aynı ekonomik bütünlükte yer alan tüzel kişilerin aynı soruşturma kapsamında incelenemeyeceğine yönelik bir hukuk kuralı veya bu yönde bir Kurul içtihadı bulunmamaktadır.

ASTOR'dan elde edilen iletişim delillerinin hukukiliğinin tartışılır olduğu, Kurumun iletişim tespitini Mahkeme kararı olmaksızın yapmış olması nedeniyle Danıştayın ilgili dairesi tarafından, AYM'ye başvurulduğunun bilindiği ve buradan çıkması muhtemel bir iptal kararının soruşturma neticesini etkileyeceği savunması

- (585) Anayasa'nın 6. maddesinde; *"hiç kimse ve organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz"*, 123. maddesinde de; *"İdare kuruluş ve görevleri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir"* denmekle kanunilik ilkesi benimsenmiştir. Söz edilen anayasal ilkeler uyarınca idarenin tüm işlemlerinin ve eylemlerinin dayanağının kanunda bulunması esastır. Diğer bir deyişle idare, herhangi bir eylemi veya işlemi

³⁴⁵ 4054 Sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası 29.05.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7511 sayılı Kanun ile *"Kurul, başlattığı soruşturmaları soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir. Kurul, bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara gönderir."* şeklinde değiştirilmiştir.

gerçekleştirirken kendisine ilgili kanunlar tarafından verilmiş yetkileri kullanacak ve bu yetkilerin sınırları içerisinde hareket edecektir.

- (586) Öncelikle dosya kapsamında iletişimin tespiti gibi bir delilin kullanılmadığı dosya kapsamında elde edilen delillerin tamamının 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesine uygun olarak gerçekleştirilen yerinde incelemelerde veya teşebbüslerin aktif işbirliği başvuruları neticesinde elde edilen belgeler ve beyanattan ibaret olduğu vurgulanmalıdır.
- (587) Bu doğrultuda dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde belirtilen yetki kullanılmış ve yerinde incelemeler ilgili tarihte ve hâlihazırda yürürlükte olan 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi çerçevesinde yapılmıştır. Dolayısıyla söz konusu yerinde incelemelerin kanunilik şartı sağlanarak hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirildiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.
- (588) AYM'nin bir kanun hükmünü iptal etmesi ancak norm denetimi ile mümkündür. Norm denetiminde "iptal davası" ve "itiraz yolu" olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. Anayasa hukukunda iptal davası yolu ile yapılan denetim "*soyut norm denetimi*", itiraz yoluyla yapılan denetim ise "*somut norm denetimi*" olarak adlandırılmaktadır.
- (589) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla AYM'de iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolla dava açma süresi iptali istenen normun Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 60 gündür.
- (590) İtiraz yolunda ise bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, AYM'nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu yollarla yapılan norm denetimi sonucunda AYM bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığına karar verebilmekte ve ilgili hükmü iptal edebilmektedir.
- (591) Anayasa'nın 153. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca iptal kararları geriye yürümemekte, ileriye dönük olarak etki doğurmaktadır. Mezkur hüküm gereği AYM tarafından 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi hakkında verilecek olası bir iptal kararı karardan önce gerçekleştirilen yerinde incelemelerin geçerliliğini etkilemeyecektir. Kaldı ki devam eden bir yargılama sürecinin sonucunun önceden bilinemeyeceği de açıktır. İdare, muhtemel bir iptal kararı varsayımı altında görevlerini yerine getirmekten kaçınamayacaktır.
- (592) Sonuç olarak; 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde düzenlenen yerinde inceleme yetkisine ilişkin herhangi bir iptal kararının söz konusu olmadığı göz önüne alındığında AYM'nin olası bir iptal kararının işbu soruşturmanın neticesini etkileyeceği savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

1.5.4.2.2. Belgelere Yönelik Savunmalar

Delil 19'un ve Delil 20'nin ASTOR yetkilileri arasında geçen yazışmalar olduğu, EFG'nin, rakipleri ile iletişim kurduğunu gösteren bir delil bulunmadığı ve Soruşturma Bildiriminde EFG açısından ihlal isnadını makul şüphenin ötesine taşıyacak herhangi bir somut ve hukuken kabul edilebilir delilin bulunmadığı savunması

- (593) EFG'nin savunmasında da belirtildiği üzere EFG ile ASTOR'un aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunduğu, "*Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin*

Değerlendirilmesi” başlıklı bölümde ve EFG’nin usule yönelik savunmalarının değerlendirildiği bölümde detaylı olarak açıklandığı üzere, Delil 19’da ve Delil 20’de ASTOR çalışanlarının açık bir şekilde EFG adına da hareket ettiği, Delil 20’ye konu DİCLE EDAŞ ihalesine katılan teşebbüsün bizzat EFG olduğu göz önüne alındığında savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

I.5.4.3. BEST Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.4.3.1. Usule Yönelik Savunmalar

Soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerin hâkim kararı olmaksızın yapılmış olmasının AYM kararı çerçevesinde³⁴⁶, Anayasa’nın 21. maddesinde güvence altına alınan konut dokunulmazlığı hakkını ihlal ettiği, bu sebeple soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen delillerin hukuka aykırı delil niteliğinde olduğu, bu delillerden yola çıkılarak bir ihlal isnadında bulunulmasının mümkün olmadığı, incelemenin tek ve esas olarak hukuka aykırı delillere dayandırılmasının tarafların adil yargılanma hakkının ihlal edilmesi anlamına geldiği savunması

- (594) Anayasa’nın 6.maddesinde; *“hiç kimse ve organ kaynağını Anayasa’dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz”*, 123. maddesinde de; *‘İdare kuruluş ve görevleri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir’* denmekle kanunilik ilkesi benimsenmiştir. Söz edilen anayasal ilkeler uyarınca idarenin tüm işlemlerinin ve eylemlerinin dayanağının kanunda bulunması esastır. Diğer bir deyişle idare, herhangi bir eylemi veya işlemi gerçekleştirirken kendisine ilgili kanunlar tarafından verilmiş yetkileri kullanacak ve bu yetkilerin sınırları içerisinde hareket edecektir.
- (595) Bu doğrultuda dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesinde belirtilen yetki kullanılmış ve yerinde incelemeler ilgili tarihte ve hâlihazırda yürürlükte olan 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesi çerçevesinde yapılmıştır. Dolayısıyla söz konusu yerinde incelemelerin kanunilik şartı sağlanarak hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirildiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.
- (596) Öte yandan savunmada yer verilen, AYM’nin FORD tarafından yapılan 2019/40991 numaralı bireysel başvuru hakkında aldığı 23.03.2023 tarihli kararın Kurulun hâkim kararı olmadan gerçekleştirdiği yerinde inceleme yetkisini ortadan kaldırmadığı, yalnızca bireysel başvuruda bulunan FORD hakkında bir hak ihlaline hükmettiği görülmektedir. 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesinde hâkim kararının yalnızca yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda alınacağı belirtilmiş olup AYM’nin söz konusu bireysel başvuru kararıyla, ilgili Kanun hükmü iptal edilmemiştir.
- (597) AYM’nin bir kanun hükmünü iptal etmesi ancak norm denetimi ile mümkündür. Norm denetiminde “iptal davası” ve “itiraz yolu” olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. Anayasa hukukunda iptal davası yolu ile yapılan denetim “*soyut norm denetimi*”, itiraz yoluyla yapılan denetim ise “*somut norm denetimi*” olarak adlandırılmaktadır.
- (598) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasa’ya aykırılığı iddiasıyla AYM’de iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının

³⁴⁶ AYM’nin Ford Otomotiv Sanayi AŞ (FORD) tarafından yapılan 2019/40991 numaralı bireysel başvuru hakkında aldığı 23.03.2023 tarihli kararı kastedilmektedir.

en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolla dava açma süresi iptali istenen normun Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak 60 gündür.

- (599) İtiraz yolunda ise bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa’ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, AYM’nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu yollarla yapılan norm denetimi sonucunda AYM bir kanun hükmünün Anayasa’ya aykırılığına karar verebilmekte ve ilgili hükmü iptal edebilmektedir.
- (600) AYM’nin FORD hakkında almış olduğu karar ise bir bireysel başvuru kararıdır. Bireysel başvurunun kapsamını, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından ortak koruma alanında yer alan temel haklar ve özgürlükler oluşturmaktadır. Bireysel başvuru dosyalarında, AYM’nin esasa ilişkin inceleme neticesinde verebileceği kararlar 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 50. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun’un 50. maddesine göre, AYM temel olarak hakkın ihlal edildiğine yahut hakkın ihlal edilmediğine dair karar verebilecektir. AYM’nin hak ihlaline yönelik bir karar alması durumunda ise bu hükmün verilmesine neden olan ihlalin ve bunun sonuçlarının bertaraf edilmesi için ne yapılması gerektiğine de hükmedilecektir.
- (601) Yargı süreçlerinden kaynaklanan hak ihlali kararlarında; yeniden yargılamaya dair kararlar, tazminata dair kararlar ve genel mahkemelerde dava açma yolunun gösterilmesine dair kararlar verilebilmektedir. Dolayısıyla AYM’nin bireysel başvuru dosyalarında hak ihlalinin bir kanun maddesinden kaynaklandığını tespit etmesi durumunda ilgili kanun maddesini doğrudan iptal etme hakkı bulunmamaktadır.
- (602) Sonuç olarak; AYM’nin FORD kararının bireysel başvuru üzerine verilmiş bir hak ihlali kararı olduğu, 4054 sayılı Kanun’un 15. maddesinde düzenlenen yerinde inceleme yetkisine ilişkin herhangi bir iptal kararının söz konusu olmadığı ve 4054 sayılı Kanun hükümlerine uygun bir şekilde yapılan yerinde incelemelerde elde edilen delillerin hukuka aykırı olduğu savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

1.5.4.3.2. Esasa Yönelik Savunmalar

Gerek Kurul kararlarında gerekse yabancı rekabet otoritelerinin kartellerin tespitine ilişkin yaklaşımında karteller bakımından “makul şüphenin ötesinde ispat” standardının esas alındığı, somut olayda ise Soruşturma Bildiriminde yer alan delillerde BEST’in ihale öncesinde danışıklı hareket ettiğine ilişkin hiçbir ifadenin yer almadığı ve BEST’in ihale süreçlerinde rekabetçi davrandığını gösteren bulguların olduğu savunması

- (603) Rekabet ihlallerinin ortaya konulmasında ilke olarak hem doğrudan hem de dolaylı deliller ispat vasıtası olarak kullanılabilir niteliktedir. Söz konusu ilke, Avrupa Birliğinin İşleyişine Dair Anlaşma’nın 101. maddesi kapsamında dava konusu meselelerde de Avrupa Birliği (AB) Mahkemelerinin içtihadına yansımaktadır. AB Mahkemeleri söz konusu ilkenin varlığını şu değerlendirmeler ile ortaya koymaktadır: "(..) Rekabet karşıtı bir uygulamanın veya anlaşmanın varlığı, bir araya getirildiklerinde, başka bir makul açıklamanın yokluğunda, rekabet kurallarının ihlal edildiğine dair kanıt teşkil edebilecek bir dizi rastlantı ve emareden çıkarılabilir"³⁴⁷. Rekabet hukukunda ispat gücü yüksek olan doğrudan deliller bir ihlalin varlığını ve taraflarını ispat için tek başına

³⁴⁷ Case C-407/08 *P Knauf Gips v Commission*, para. 49; Case T-464/04 *Independent Music Publishers and Labels Association v Commission*, para. 251; Case T-336/07 *Telefonica and Telefonica de Espana v Commission*, para. 402

yeterli görülebilirken; ispat gücü görece düşük olan dolaylı deliller, örneğin yalnızca taraflar arasında iletişim kurulduğunu gösteren ve görüşmenin içeriğine ilişkin bilgi içermeyen bir telefon kaydı, ancak başka deliller ile desteklendiğinde ispat seviyesini karşılamaktadır.

- (604) *“TEİAŞ İhalelerine Yönelik Elde Edilen Belgeler” ve “TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi”* başlıklı bölümlerinde de yer verildiği üzere, soruşturma kapsamında elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren BEST’in de dâhil olduğu soruşturma tarafı teşebbüsler tarafından TEİAŞ’ın düzenlediği ihalelerde danışıklı hareket edildiğine (Delil 2-13, BETA/27) ve ihale usulüyle alım yapmayan müşteri gruplarına yönelik olarak fiyat tespit edildiğine (Delil 25) işaret eden birçok belgeye ulaşılmıştır. Bu kapsamda söz konusu savunmaya itibar edilememektedir.

Güç transformatörü pazarının doğası gereği, ihaleye konu ürünlerin hemen tedarik edilebilir nitelikte olmadığı, bu ürünlerin üretim süreçlerinin ve lojistik ihtiyaçların önceden planlanmalarının gerektiği, ihale süreçlerinde TEİAŞ ve üreticiler arasındaki yönetişimin büyük önem taşıması nedeniyle bu planlamaların devletin ve iletim sektörünün ihtiyaçlarının karşılanması için bir gereklilik arz ettiği, bu kapsamda yerinde incelemelerde elde edilen delillerde yer alan yazışmaların esasında ihale süreçleri, sektöre özgü zorluklar ve kamunun ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılaması amacı çerçevesinde oluşan planlama ihtiyacının ve TEİAŞ ile üretici teşebbüslerin kamusal sorumluluğunun yerine getirilmesine yönelik çalışmaların bir yansıması olduğu ve esasında bu delillerdeki yazışmaların rekabeti sınırlama amacını taşımadığı savunması

- (605) Üretimin ve tedarik sürecinin kamu otoriteleri tarafından planlanmasına yönelik oluşan ihtiyaçların, ihalelerdeki iş kalemlerinin rakipler arasında paylaşımına yönelik kartel niteliğinde bir anlaşma içerisine girilmesinin haklı gerekçesi olamayacağı değerlendirilmektedir. Kaldı ki dosya kapsamında elde edilen belgelerde söz konusu ihale paylaşımının kamu otoritelerinin yönlendirmesi neticesinde ortaya çıktığına ilişkin herhangi bir bulgu yer almamaktadır. Nitekim teşebbüsün savunmalarında da bu yönde bir değerlendirme bulunmamaktadır. Tersine ilgili belgeler incelendiğinde, ihlal isnadının temelini oluşturan ihalelerdeki iş kalemlerinin paylaşılması iradesinin ilgili kamu otoritesinin bilgisi olmaksızın rakip teşebbüslerden kaynaklandığı açıkça görülmektedir.

BEST bakımından ihlal isnadına konu dört ihalenin üçünde, BEST’in kazandığı kalemler bakımından ihale tutarının yaklaşık toplam maliyetin altında olduğu, yalnızca Delil 10, 11 ve 12’ye konu olan ihale bakımından yaklaşık maliyetin çok düşük bir oranda üzerine çıkıldığı, bu durumun da bir kartelin varlığına işaret etmeyen, ticari hayatın olağan akışına uygun bir sonuç olduğu, BEST bakımından ürünlerin bir kartel aracılığıyla satılması sonucu fiyatlarda ve kârda ortaya çıkması beklenen değişikliklerle/artışla uyumluluktan söz edilemeyeceği savunması

- (606) Soruşturma Raporu’nda yer verilen ve TEİAŞ ihalelerinde ASTOR, BEST ve ELTAŞ tarafından danışıklı teklif verildiğini ortaya koyan deliller karşısında söz konusu ihalelerde fiyatın yaklaşık maliyetin altında veya üstünde oluşmasının yapılan ihlal tespitine yönelik bir etki doğurmadığı değerlendirilmektedir.

(607) (.....)

(608) (.....)

(609) (.....)

(610) Öte yandan, savunmada bahsi geçen Delil BETA/27’de kullanılan ifadeler her ne kadar ASTOR’un (.....) vasıtasıyla ihlalde kurucu bir rol üstlendiğine işaret etse de dosya kapsamında ASTOR’un diğer teşebbüsleri ihlale zorladığını gösteren herhangi bir bulgu yer almamaktadır.

BEST’in kartele dâhil olduğuna yönelik iddianın ağırlıklı olarak dolaylı delillere başvurularak ileri sürüldüğü, BEST’e ilişkin belgelerin karteli oluşturan esas unsurların dışında kaldığı, BEST’in kartelin oluşumunda kesin bir irade gösterdiğine dair somut delil bulunmadığı, Delil 5’te “*Havayı solumakta fayda var, ama açık vermeden ve de Best’e güvenmeden*” ifadesi geçmesine rağmen Delil 5’in, Delil 3 ve Delil 4’ün sağlanan uzlaşığı sürdürme çabası olarak değerlendirilmesinin tutarlı olmadığı, bu tutarsızlığın BEST’in rakipleriyle “uzlaştığı” iddiasını tamamen ortadan kaldırmaya dahi bu iddiaya şüphe getirdiği ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde öngörülen ispat standardına etki eden masumiyet karinesi de dikkate alındığında Kurulun kartele ilişkin kararlarında kabul ettiği, *delillerin bir bütün olarak değerlendirildiğinde “açık, inandırıcı ve tutarlı” olması standardına uymadığı savunması*

Soruşturma Raporu’nda değerlendirmelerine detaylı olarak yer verilen Delil 2-13’ün BEST’in TEİAŞ’ın transformator alım ihalelerinde rakipleri ile uzlaşığı içerisinde hareket ettiğini, Delil 25’in ise ihale dışı transformator satışları bakımından BEST’in ASTOR ve ELTAŞ ile uzlaşığı içerisinde bulunduğunu açık, inandırıcı ve tutarlı bir şekilde ortaya koyduğu değerlendirilmektedir.

I.5.4.3.3. Belgelere Yönelik Savunmalar

Aynı sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerde çalışan kişiler arasındaki iletişimlerin ve toplantıların iyi ilişkiler kapsamında değerlendirilebileceği, bu çerçevede rakip teşebbüs çalışanlarının yalnızca söz konusu görüşmelerde bulunmasının, rekabetin kısıtlandığı veya rekabeti kısıtlama amacının bulunduğu şeklinde yorumlanamayacağı savunması

(611) Teşebbüsler arasında yapılan toplantılarda rekabete aykırılık teşkil edebilecek hususlar gündeme gelmeksizin toplantı gerçekleştirilmesi, salt bu haliyle rekabet hukukunda ihlal teşkil etmemektedir. Bununla birlikte dosya kapsamında yer alan ve BEST’in de dâhil olduğu teşebbüsler arası toplantılara ilişkin belgelerden (Delil 3 ve 4) söz konusu toplantılarda TEİAŞ ihalelerindeki iş kalemlerinin paylaşılmasının gündeme alındığı anlaşılmaktadır. Bu eylemlerin rekabet hukuku kapsamında ihlal olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

İhale sonuçlarının okunması aşamasında aynı fiziki ortamda bulunan teşebbüs yetkililerinin birbirlerinin verdiği teklifleri görmelerinin ve birbirleriyle bu teklifleri paylaşmalarının doğal olduğu, oturma düzeninin ihale tekliflerinin ve sonuçlarının açıklanma süreçleri sırasında zaman zaman temsilcilerin rakiplerin henüz açıklanmayan tekliflerini öğrenebilmesini mümkün kıldığı, ancak bu tekliflerin okunma sırasında teşebbüslerin artık vermiş oldukları teklifleri değiştirme imkânı bulunmadığından bu tekliflerin öğrenilmesinin rekabet hukuku kapsamında sorun teşkil etmeyeceği, bu doğrultuda Soruşturma Bildiriminde yer verilen bazı deliller bakımından bu ve benzeri bulguların ihlale işaret etmediği ve bu delillerin rekabeti sınırlama amacı taşımadığı savunması

(612) 100’den fazla iş kaleminin konu olduğu bir ihale esnasında, ihale salonundaki oturma düzeni gibi gerekçelerle bir teşebbüsün rakiplerinin fiyatlarını, -henüz söz konusu

rakibinin fiyatları resmi olarak açıklanmamışken- hangi iş kalemine hangi fiyat teklifini verdiğini üstelik bunu bir diğer rakibinin teklifleri ile karşılaştırabilecek düzeyde öğrenebilmesi mantık kuralları ve hayatın olağan akışı ile bağdaşmamaktadır. Kaldı ki Delil 3'te yer alan yazışmalardan BEST yetkililerinin ve ASTOR Satış Müdürünün TEİAŞ tarafından düzenlenecek ihaleden günler önce ihaleye ilişkin olarak iletişim içerisinde oldukları, 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi hakkında toplantı yaptıkları ve söz konusu toplantıda TEİAŞ ihalesine yönelik iş kalemlerinin paylaşılması konusunu görüştükleri açıkça anlaşılmaktadır. Yine Delil 7'de yer alan ve 30.06.2020 tarihinde TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen bir ihalede rakip teşebbüslerin ne şekilde teklif vereceklerini ve rakip teşebbüslerin hangi kalemleri kazanacağını gösteren 26.06.2020 tarihli Excel tablosu, fiyat teklifleri hakkında rakiplerin bilgilendirilerek ihaledeki iş kalemlerinin teşebbüsler arasında paylaştırıldığını açıkça göstermektedir. Bu noktada BEST'in rakip teşebbüslerin ihalelerde verecekleri teklifleri ihale esnasında öğrenmediği sabit olup söz konusu savunmaya itibar edilememiştir.

Soruşturma Bildiriminde sunulan birtakım delillerde rakip teşebbüslerin iletişimleri içerisinde BEST'in ismen geçmesinin BEST'in iradesini yansıtmayacağı ve bu tür delillere dayanarak ihlal isnadında bulunulamayacağı savunması

- (613) Teşebbüsler hakkında yürütülen önaraştırma ve akabinde açılan soruşturma süreçlerinde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde çok sayıda bilgi ve belge elde edilmiş olup elde edilen belgelerin bazıları rakipler arasındaki doğrudan iletişimlerini içerirken, bazıları ise doğrudan iletişimlerin varlığını gösteren iç yazışma niteliğindedir. Söz konusu bilgilerin ve belgelerin belirtilen bu ayırmadan bağımsız olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır³⁴⁸. Rekabet hukuku uygulamasında hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Söz konusu belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır. Nitekim rekabet hukukunda teşebbüs içi yazışmaların gerekli ispat standardını sağladığı ölçüde rakip teşebbüsler aleyhinde delil olarak kullanılabileceği kabul edilmektedir. Danıştay 13. Dairesinin de 11.12.2019 tarihli ve 2015/3353 E. 2019/4244 K. sayılı kararı ile rakip teşebbüslerden elde edilen delillerin de ispat vasıtası olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaştığı anlaşılmaktadır. Anılan kararda Daire "*Cimenteries*" kararına³⁴⁹ atıfla: "...*Delillerin kartele taraf olan teşebbüslerin her birinde yapılan incelemelerde elde edilmesine gerek olmadığı, rakiplerden birinde bu tür bir belgenin tespit edilmesinin yeterli olduğu değerlendirilmektedir. Öte yandan, kartellerin gizliliği sebebiyle her teşebbüste delil bulunmasının beklenemeyeceği, aksi durumun delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı açıktır.*" değerlendirmesine yer vermiştir. Bu bağlamda, bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğu ya da nereden elde edildiği değil, içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir.

³⁴⁸ Söz konusu değerlendirmeler, "*Dosya Kapsamında Elde Edilen Bilgi ve Belgelerin Değerlendirilmesi*" başlığı altında yer almaktadır.

³⁴⁹ CaseT-25/95 *Cimenteries CBR v Commission* [2000] ECR II-00491.

- (614) Buna ek olarak Delil 25'ten de görüleceği üzere, ihale pazarları dışında, BEST'in rakipleri ile bir uzlaşma içerisinde bulunduğu görülmektedir. Delil 25, BEST ile ASTOR ve ELTAŞ'ın bu bakımdan doğrudan iletişimde olduğunu kanıtlamaktadır.

Güç transformatörü pazarında hâlihazırda proforma fatura çalışması yapmış güç transformatörü üreticilerinin, sektörün yapısal özellikleri nedeniyle oluşan doğal şeffaflık ve öngörülebilirlik ile kamu yayınları sayesinde yaklaşık maliyetleri kolayca hesaplayabildiği, bu nedenle rakip teşebbüslerin proforma faturaları birbirleri ile paylaştıkları yönünde oluşan şüphenin ihlal konusunda gerçeği yansıtmadığı savunması

- (615) Teşebbüs tarafından yapılan savunma, Delil 3'te yer alan ve TEİAŞ ihalesine katılan ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın ihale kalemlerini paylaştığını gösteren yazışmalara yönelik olarak yapılmıştır. Bu kapsamda öncelikle belgede yer alan ifadeler değerlendirildiğinde, BEST yetkililerinin ve ASTOR Satış Müdürünün 03.10.2019 tarihinde TEİAŞ tarafından gerçekleştirilecek bir ihale hakkında toplantı yaptıkları anlaşılmaktadır. Söz konusu toplantının ihale kalemlerini paylaşmak dışında başka bir amacının olmadığı da açıktır. Bu toplantı ile ilgili olarak ihale kalemlerinin paylaşımını ve ihaledeki yaklaşık maliyetleri gösterir bir tablo ASTOR yetkililerinin Delil 3'te yer alan iç yazışmalarında paylaşılmıştır. Söz konusu tabloda yer alan ve yaklaşık maliyet olduğu düşünülen veriler ile TEİAŞ tarafından düzenlenen ihalede tespit edilen yaklaşık maliyetlerin kıyaslandığı tabloya aşağıda tekrar yer verilmektedir:

Tablo 36- 2019/388862 Sayılı TEİAŞ İhalesi Kapsamında Delil 3'te Yer Alan Ortalama Fiyatların ve TEİAŞ'tan Gelen Cevabi Yazıda Yer Alan Yaklaşık Maliyetlerin Karşılaştırma Tablosu

Ürün	Delil 3'te Yer Alan Ortalama Fiyat (TL)	Yaklaşık Maliyet (TL)
62,5	2.578.000,00	2.578.137,00
100	3.363.000,00	3.663.796,25
62,5 GIS	4.168.000,00	4.168.680,00
100 GIS	3.900.000,00	3.905.917,50
125	6.100.000,00	6.102.265,00
Kaynak: TEİAŞ'tan gelen cevabi yazı ve yerinde incelemelerde elde edilen belgeler		

- (616) Teşebbüslerin kendi aralarındaki ihale paylaşımlarını gösterir tabloda yer alan fiyatların, ortalama fiyat olarak zikredildiği ve bu fiyatların oluşan yaklaşık maliyetler ile hemen hemen aynı olduğu, hatta yaklaşık maliyetlerin yuvarlanmış hallerine tekabül ettiği görülmektedir. Teşebbüslerin bu fiyatlar hakkında ihale öncesinde bilgi sahibi olmaları, TEİAŞ'a sundukları proforma faturaları birbirleri ile paylaştıklarını göstermektedir. Ayrıca Delil 3'ten ve Delil 4'ten görüleceği üzere, teşebbüslerin ihale öncesinde bir araya geldiği ve ihale kalemlerini paylaştıkları kuşkuyla yer bırakmayacak kadar açık olduğundan işbu savunmanın gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Delil 3-4'e ilişkin olarak öne sürülen ihale öncesinde teşebbüsler arasında proforma fatura değişimi yapıldığı iddiasının varsayıma dayalı olduğu, ne BEST, ne de diğer teşebbüsler tarafından yaklaşık maliyetler hakkında bilgi içeren proforma faturalarının ASTOR ya da başka bir rakip teşebbüsle paylaşıldığına ilişkin olarak soruşturma kapsamında herhangi bir yazışma elde edilemediği, teşebbüsler tarafından iletilen proforma faturaların TEİAŞ'ın hesaplama sistematğinde kayda değer bir parametre olmadığı, teşebbüslerin ihale öncesinde yaklaşık maliyeti öğrenmesinin mümkün olmadığı, ihale sonucunda ASTOR yaklaşık maliyetin üzerinde teklifler sunarken BEST'in rekabetçi olabilmek adına düşük fiyatlar ile yaklaşık maliyetin altında teklifler sunduğu, rakipleriyle yaklaşık maliyete ve kalemlerin paylaşılmasına yönelik bir uzlaşma içerisinde olan bir teşebbüsün, yaklaşık maliyetten daha düşük fiyat vermesinin

hayatın olağan akışına aykırı ve BEST'in bir kartele taraf olmadığına açık göstergesi olduğu savunması

- (617) Teşebbüslerin kendi aralarındaki ihale paylaşımlarını gösterir tabloda yer alan fiyatların, ortalama fiyat olarak zikredildiği ve bu fiyatların oluşan yaklaşık maliyetler ile hemen hemen aynı olduğu, hatta yaklaşık maliyetlerin küsuratları yuvarlanmış hallerine tekabül ettiği görülmektedir. Teşebbüslerin ihale öncesinde bu yaklaşık maliyetler hakkında bilgi sahibi olmaları, TEİAŞ'ın yaklaşık maliyeti hesaplarken kullandığı en önemli parametrelerden biri olan TEİAŞ'a teşebbüsler tarafından sunulan proforma faturaların, teşebbüsler arasında paylaşıldığını göstermektedir. Aksi halde, teşebbüslerin yaklaşık maliyetlere bu denli yakın bir fiyatı (tabloda yer alan *ortalama fiyat*) rakipleri ile bir uzlaşma içerisinde olmaksızın tahmin etmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca Delil 3'ten ve Delil 4'ten görüleceği üzere, teşebbüslerin ihale öncesinde bir araya geldiği ve ihale kalemlerini paylaştıkları kuşkuyla yer bırakmayacak kadar açık olduğundan işbu savunmanın gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Delil 3-4'e yönelik olarak TEİAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan ihale sonuç raporları incelendiğinde, Tablo 54'te (Tablo 20) yer alan hiçbir teşebbüsün söz konusu ihale paylaşımını gösterdiği iddia edilen Excel tablosunda kendilerine ayrılan pay kadar ihale kazanmadığı, ASTOR'dan elde edilen tabloda BEST 30 ihale kazanıyor görülürken gerçekleşen ihale sonucunda BEST'in 26 ihale kazandığı savunması

- (618) **BEST yöneticilerinin ABB'de "Engin" isimli birisini tanımadıklarını ve ayrıca herhangi bir BEST yöneticisinin ABB ile hiçbir şekilde belgeye konu ihaleye ilişkin olarak iletişime geçilmediğini beyan ettikleri, gerçek olmayan bilgiler üzerinden çeşitli varsayımlar ile BEST hakkında bir ihlal kanaatine ulaşılmamasının kartellerde aranan ispat standardını sağlamadığı, Delil 4'te yer alan "Herşey ok Herkes kendi kaleminde" ifadesinin kartel isnadına kanıt olacak bir nitelik taşımadığı savunması**
- (619) İhale sonuçları ile Delil 3'te yer alan Excel tablosunda BEST üzerinde kalan iş kalemlerinin sayısı arasındaki fark, BEST'in ilgili ihaledeki rekabetçi davranışlarından değil ABB'nin talebi sonrasında ihale paylaşımında yapılan değişiklikten kaynaklanmaktadır. Zira Delil 3'te yer alan yazışmalardan da anlaşılacağı üzere ABB'ye 10 adet 100 MVA'lık ve beş adet 62,5 MVA'lık güç transformatörünün bırakılması planlanırken ABB 15 adet 100 MVA'lık güç transformatörünün ve bir adet 100 MVA'lık GIS güç transformatörünün kendisine bırakılmasını talep etmiş ve ABB'nin bu talebi rakiplerce kabul edilmiştir. Bunun neticesinde ilk durumda ABB üzerinde kalması planlanan beş adet 62,5 MVA'lık güç transformatörü ASTOR ve ELTAŞ arasında paylaştırılmış, değişiklik öncesinde ASTOR'a ve BEST'e bırakılan beş adet 100 MVA'lık ve bir adet 100 MVA'lık GIS güç transformatörleri ise ABB'ye bırakılmıştır. BEST'in Delil 3'te yer alan Excel tablosundan daha az iş kalemi kazanmasının sebebinin ilk durumda BEST'e bırakılan bazı iş kalemlerinin ABB'nin talebi sonrasında ABB'ye bırakılmasından kaynaklı olduğu değerlendirilmektedir.
- (620) Nitekim Delil 3'te yer alan tablonun, teşebbüsler arasında ihale kalemlerine yönelik olarak yapılan paylaşımın nihai halini içermediğini Delil 3'te yer alan konuşmalar sonrasında teşebbüslerce paylaşıma nihai halin verildiği anlaşılmaktadır. Bu sebeple Delil 3'te yer alan tablonun TEİAŞ ihale sonuçları ile birebir örtüşmemesi yazışmanın içerikleri ile uyumludur. Delil 3'ün konusunu oluşturan 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi esnasında geçen Delil 4'teki 03.10.2019 tarihli yazışmada ASTOR Satış Müdürü

tarafından kullanılan “Komisyon şaşkın şaşkın bakıyor” ifadesinin ise ihalede olağan dışı bir durumun yaşandığını ve bu duruma ihale komisyonunun da şaşırıldığını gösterdiği değerlendirilmektedir. Söz konusu durum da 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinde ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında rekabete aykırı bir uzlaşa bulunduğu yönelttiği değerlendirilmeyi desteklemektedir. İlgili yazışmada yer alan ve ASTOR Satış Müdürü tarafından kullanılan “Herşey ok Herkes kendi kalemінде” ifadesi, Delil 3’e konu olan ve taraflar arasında ihale öncesinde yapılan anlaşmaya uyum gösterildiğini ortaya koymaktadır.

Delil 5’te yer alan “Benim bu günkü intibam Best’in bu ihaleye şeklen katılacağı, ağırlığını koymayacağı şeklindeydi. Ama bu işler belli olmaz, karar verici bir anda strateji değiştirebilir.” ifadelerinden BEST’in uygulamaları bakımından pazardaki stratejik belirsizliğin devam ettiği, ELTAŞ iç yazışmasında yer alan “BEST’e güvenmeden” ifadesinin, BEST’in Delil 3 ve Delil 4 bakımından da bir ihlal içerisinde bulunmadığını ispatlar nitelikte olduğu savunması

BEST’in ihale süreçlerinde rekabetçi davrandığının görüldüğü, iki türlü ihalede ilk turda ELTAŞ’ın teklif verdiği kalemlere, ikinci turda BEST tarafından teklif verilmemesinin altında yatan sebebin 19.12.2019 tarihli ihalenin öncesinde gerçekleşen 02.10.2019 tarihli ihalede iki adet oto transformatörü içeren iş kalemini BEST’in kazanmış olması ve söz konusu ihalenin termin süresinin uzun, 19.12.2019 tarihli ihalede ise termin sürelerinin kısa olması, bunun karşısında BEST’in ELTAŞ’ın elinde iki adet oto transformatör stoku olduğunu öngörmesi nedeniyle ELTAŞ’ın ilk turda teklif verdiği iki adet iş kalemine yönelik olarak ikinci turunda agresif davranacağını BEST tarafından tahmin edilmesi olduğu, ihale sonucunda ELTAŞ’ın beklendiği kadar agresif davranmamış olmasının BEST’in öngörülerinin hatalı olmasından farklı bir anlam taşımadığı savunması

BEST’in, üretim tesisinin olduğu Balıkesir ile ürünlerin teslimatı sırasındaki olası iklim şartları ve coğrafi koşulları göz önüne alarak, daha avantajlı olacağını düşündüğü İstanbul ve Zonguldak için yapılan ihale kalemlerine en rekabetçi tekliflerini vermiş olmasının da kazandığı ihalelerdeki rasyonel davranışı destekler nitelikte olduğu savunması

BEST’in ELTAŞ’ın teklif vermediği iş kalemleri bakımından ASTOR ile rekabet ettiği, ASTOR’un daha düşük teklif sunması üzerine BEST’in rekabetçi olmak istediği iki kalemi kaybettiği, BEST’in bir yandan ihale sürecinde ASTOR ile rekabet etmesi, bir yandan da rekabetçi teklif vermekten kaçınarak bazı kalemleri ELTAŞ’a bırakmak yönünde ASTOR ile uzlaşa içerisinde olmasının ticari hayatın olağan akışına aykırı olduğu savunması

Delil 5’e yönelik olarak 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinin yaklaşık maliyetin altında sonuçlanmasının ihalenin rekabetçi olduğunu gösterdiği savunması

- (621) Soruşturma Raporu’nda da açıklandığı üzere ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı’nın “Anlaşma ortamı, Eltaş, Best, Astor arasında olur mu bir yoklayalım mı?” sorusundan sonra Yönetim Kurulu Danışmanı’nın kullandığı “İnşallah, o zaman biz de 4 taneye 1 tane ek sipariş verilmesi için zorlarız” ifadesinden anlaşma olması için ELTAŞ’ın iki iş kalemi kazanmasının hedefleneceği, ELTAŞ’ın (02.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinde kazandığı iki kalem de dâhil edildiğinde) dört kalem ile ek siparişe hak kazanmak için TEİAŞ’ı zorlayacağı anlaşılmaktadır. ELTAŞ yetkililerinin rakipler ile anlaşılması halinde vereceği tekliflere uygun şekilde yalnızca iki kaleme teklif verdiği görülmektedir. Teşebbüslerin 19.12.2010 tarihli ihaledeki teklifleri de özellikle

ELTAŞ'ın teklif verdiği kalemler bakımından ASTOR'un ve BEST'in ELTAŞ ile rekabet etmediğine işaret etmektedir. Ayrıca Delil 13'te yer alan ve ilgili ihalede ELTAŞ'ın kazandığı iş kalemlerinin ASTOR'a devri sürecine ilişkin olarak dile getirilen "...İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur." ifadesi de Delil 5'e konu TEİAŞ ihalesinde ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında rekabete aykırı bir uzlaşa bulunduğu yönelik tespiti destekler niteliktedir. Sonuç olarak, özellikle belgede yer alan ifadelerden ve ihaleye verilen tekliflerden hareketle, BEST'in ELTAŞ'la rekabet etmeyi tercih etmediğine yönelik savunmalara itibar etmek mümkün olmamıştır.

- (622) 19.12.2019 tarihli ihalede, Balıkesir merkezli BEST'in teklifleri incelendiğinde teşebbüsün nakliye gideri Şanlıurfa'ya nazaran daha düşük olan Kayseri için verdiği teklifin Şanlıurfa için verdiği tekliften daha yüksek olduğu görülmektedir. Kaldı ki 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinde teşebbüsler arasındaki danışıklılığa işaret eden iletişim delilleri göz önüne alındığında BEST'in sadece coğrafi avantajı sebebiyle en düşük teklifleri Zonguldak ve İstanbul illerine yaptığı savunmasına iştirak etmek mümkün değildir.
- (623) **Delil 6, 7, 8 ve 9'a ilişkin olarak, %(.....)-%(.....) gibi fiyat farklarıyla ihalelerin kazanılabildiği bir piyasada ELTAŞ'tan ve ASTOR'dan elde edilen tablolar ile ihalede BEST'in vermiş olduğu teklifler arasında %(.....)'ye varan fiyat farklarının (örneğin 2, 4 ve 7. kalemlere ilişkin olarak ELTAŞ'ın ve ASTOR'un tablosunda (.....) TL bandında tekliflere yer verilmesine rağmen BEST'in gerçekte (.....) TL teklif vermesi) bulunmasının taraflar arasında herhangi bir iletişim olmadığını gösterdiği savunması**
- (624) ASTOR'dan elde edilen Delil 7'de, BEST'e bırakılan 2, 4 ve 7'inci kalemler bakımından BEST'in teklif miktarlarının, ELTAŞ'tan elde edilen Delil 8'de yer alan tablodaki ilgili kalemlere ilişkin BEST'in teklif rakamları ile birebir aynı olması ve Delil 7'deki ve Delil 8'deki tekliflerin TEİAŞ ihalesi sonuçları ile farklılaşması hususları 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesinde danışıklı davranış tespit edildiğine yönelik değerlendirmeyi desteklemektedir. Diğer bir deyişle, Delil 7'de ve Delil 8'de yer alan Excel tablolarındaki fiyatların ihalede gerçekleşen fiyatlar ile uyuşmadığı da dikkate alındığında ihale öncesinde oluşturulduğu anlaşılan Delil 7'deki ve Delil 8'deki Excellerde yer alan ve tarafların kazanacağı kalemlerin ve bu kalemlere verilen teklif miktarlarının benzerliği, iki tablonun da teşebbüs içi bir tahmin çalışmasının ötesinde olduğunu ispatlamaktadır. Bu yönüyle tabloların teşebbüslerin bir araya gelerek oluşturduğu bir uzlaşının çıktısı olduğu değerlendirilmektedir. Bir başka örnek üzerinden gidildiğinde 97, 98, 99, 101, 102 ve 103'üncü kalemler bakımından da Delil 7'deki ve Delil 8'deki BEST'in teklif miktarlarının birbirleri ile birebir aynı olduğu görülmektedir. Bu noktada iki ayrı teşebbüsten elde edilen ve ihale sonuçlarını göstermeyen tablolarda rakip teşebbüsün teklif rakamlarının birebir aynı olmasının teşebbüsler arasında rekabete aykırı bir anlaşmanın varlığını kanıtladığı değerlendirilmektedir.
- (625) Dosya kapsamında Delil 7 ve Delil 8 olarak sunulan Excel tablolarına ilişkin olarak yapılan ihlal isnadı, ilgili tablolarda yer alan fiyatlardan değil nihai olarak hangi iş kalemini hangi teşebbüsün kazanacağını ihale öncesinde bilinmesinden kaynaklanmaktadır. 100'den fazla iş kaleminin konu olduğu bir ihale bakımından teşebbüslerin ihale öncesinde hangi teşebbüsün hangi kalemleri kazanacağını bilmesinin teşebbüsler arasında rekabete aykırı bir uzlaşının sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

Soruşturma Raporunda Delil 6'da yer alan ve ABB'ye işaret ettiği öne sürülen "Ankara aradı. İstanbul'da giriyormuş" ifadesinin ABB'ye yönelik kartel iddiası

için yetersiz bulunurken benzer nitelikli birincil nitelikte delil bulunmaması hususunun BEST açısından göz ardı edildiği, ABB isminin Excel tablolarında geçmiş olmasına rağmen ABB'nin bu ihale bakımından karteletaraf olmadığı kanaatine varılmasının ASTOR'un ve ELTAŞ'ın, ABB'nin haberi olmaksızın ABB'ye yönelik tahmin ve öngöründe bulunduğu şeklinde bir kanaate ulaşıldığını gösterdiği, BEST'in durumunun da bu örnekten farklılık göstermediği savunması

- (626) Soruşturma Raporu'nda 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesine yönelik olarak sadece Delil 6'da yer alan "*Ankara aradı. İstanbul'da giriyormuş*" ifadesinden hareket edilerek bir ihlal isnadında bulunulmamıştır. Yukarıda da ifade edildiği ve Soruşturma Raporu'nda detaylı olarak anlatıldığı üzere ilgili ihaleye yönelik olarak ihlal tespiti yapılmasının altında yatan sebep 100'den fazla iş kaleminin konu olduğu bir ihale bakımından teşebbüslerin ihale öncesinde hangi teşebbüsün hangi kalemleri kazanacağını bilmesidir. ABB özelinde ise teşebbüsün teklif stratejisinin Delil 7'de ve Delil 8'de yer alan tablolardan önemli ölçüde ayrıştığı görülmekle birlikte BEST bakımından ihale sonucunun Delil 6, Delil 7 ve Delil 8'de belirlenen sonuçlar ile tutarlı olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesi bakımından ABB'nin ve BEST'in uygulamalarının benzer şekilde değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

Delil 11'de ve Delil 12'de yer alan BEST'in ABB'ye kaybettiği iddia edilen ihale kalemlerinin ASTOR'un tahminlerinden ibaret olduğu, BEST'in ihalelere ilişkin tahminlere bir dahlinin olduğuna ve ihale sonucuna ilişkin bir beklentisinin olduğuna dair bir ifadenin Soruşturma Raporu'nda yer almadığı, Delil 12'den görüldüğü üzere ASTOR, BEST'in teklifleri açıklanmadan önce BEST'in ABB'ye yedi kalem kaybedeceğini tahmin ederken BEST'in teklifleri açıklandıktan sonra BEST'in beş kalem kaybettiği ASTOR tarafından değerlendirildiği, delillerde yer alan "*ASTOR ABB'yi 2 vurdu*", "*ABB'den 2 gitti*" ifadelerinden bu deliller bakımından hakkında bir ihlal isnadı olmayan ABB'ye ilişkin de tahminde bulunulmasının, ihale sonuçlarının tahmin edilmeye çalışıldığını gösterdiği, ABB'ye bulunulmadığı gibi BEST hakkında da işbu belgelere dayanarak bir ihlal isnadında bulunulmamasının gerektiği savunması

İhale günü teşebbüslerin dosyalarını teslim etmelerinin ardından ihale sonuçlarının açıklanmaya başlanması arasında bir iki saat gibi süre olabildiği, bu süre zarfında artık dosyalar teslim edilmiş olduğundan, rakipler arası bilgi değişiminin bir rekabet hukuku ihlaline vücut vermeyeceğinden bahisle teşebbüs temsilcilerinin birbirlerinin ihale tekliflerini ve ihale öncesi hazırlamış oldukları Excel dosyalarını inceleyebildikleri, teşebbüslerin ihale dosyaları teslim edildikten sonra, henüz teşebbüslerin fiyat teklifleri okunmadan rakip fiyatlarını bilmesinin doğal ve anti-rekabetçi amacı bulunmayan bir sektör pratiği olduğu, bir teşebbüsün oldukça agresif fiyat vererek kazanması halinin "*vurma/vurulma*" olarak nitelendirildiği, bu ifadenin üst yönetime hızlıca bilgi vermek isteyen personelin, stratejik hedeflerin yerine getirilemediği iş kalemleri hakkında informal bir şekilde kaleme alınan ifadelerden olduğu savunması

- (627) Soruşturma Raporu'nda detaylı olarak yer verildiği üzere Delil 12'deki ifadelerden ASTOR yetkililerinin, henüz yalnızca ABB'nin teklifleri ilan edilmişken ABB'nin BEST'in kazanacağı bazı kalemlerde BEST'ten daha düşük tutarda teklif verdiğini bildiği anlaşılmaktadır. Bir teşebbüsün başka bir teşebbüsün kazandığı iş kalemlerini kendi teklifleri ile karşılaştırması rekabetçi anlamda bir sorun teşkil etmeyecekken, henüz bir diğer rakibinin teklifleri açıklanmamışken söz konusu teklifleri rakibinin henüz açıklanmayan teklifleri ile karşılaştırabilmesinin rekabete aykırı bir uzlaşının varlığını gösterdiği değerlendirilmektedir. Ayrıca savunmada yer verilen "*Sadece 1 yerde Astoru*

2 Besti 5 ABB yi 2 Vurdu” ifadelerinin, ASTOR’un ABB’den aldığı iş kalemleri için değil BETA’nın kazandığı iş kalemleri için kullanıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla savunmada alıntılanan iletilerin içeriklerinin tam halinin kullanılmadığı görülmektedir.

- (628) Her ne kadar savunmada ihale günü teşebbüslerin dosyalarını teslim etmelerinin ardından ihale sonuçlarının açıklanmaya başlanması arasında bir iki saat gibi süre olabildiği ifade edilse de TEİAŞ’tan gelen cevabi yazıda yer alan belgelere göre, 08.12.2020 tarihli TEİAŞ ihalesinde BEST’in tekliflerine ilişkin teklif zarfı alındı belgesinde BEST’in tekliflerini saat 9.30 itibarıyla teslim ettiği tespit edilmiştir. İhalenin saat 10.00’da başladığı göz önüne alındığında çok sayıda katılımcının ve 200’ün üzerinde iş kaleminin yer aldığı bir ihalede rakiplerin teklifleri hakkında bilgi edinmek için yeterli sürenin bulunmadığı, kaldı ki ihale komisyonu karşısında bu şekilde bilgi değişimi yapılmasının rekabetçi geçmesi beklenen bir ihaleye ve ihale usulüne aykırı bir tutum olarak görüleceği, dolayısıyla savunmada öne sürülen hususların kabulünün mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Delil BETA/27’nin hiçbir şekilde BEST hakkında ihlal isnadında bulunulmasına yeterli bir hukuki dayanak teşkil etmediği savunması

- (629) Soruşturma Raporu’nda Delil BETA/27 bakımından BEST hakkında doğrudan doğruya bir ihlal isnadında bulunulmamış ancak ilgili delilin Delil 2-13’te yer verilen ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında tarafları her bir ihale özelinde değişebilen bir uzlaşının var olduğuna ilişkin değerlendirmeleri destekler nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Delil 25’teki yazışmanın yapıldığı tarihten iki gün öncesine tekabül eden 10.10.2022 tarihinde BEST’in, rakip teşebbüslerin haberi olmaksızın fiyat teklifini ilgili müşteriye ilettiği³⁵⁰, Delil 25’teki yazışmada BEST’in ilgili fiyatlara yönelik “... şeklinde yüksekten vereceğiz” ifadeleri yer alsa da bu ifadelerin BEST’in çalışanı tarafından, kendisi ile temasa geçen rakip çalışanını baştan savmak amacıyla kerhen yazıldığı, bu ifadelerin yanıltıcı ifadeler olduğu, tekliflerin iletildiği ve işi kimin alacağının belli olduğu aşamada artık rekabetin sınırlandırıldığından bahsedilemeyeceği, ilgili ifadelerin rekabeti sınırlayıcı herhangi bir davranışa işaret etmediği savunması

- (630) Gerek dağıtım ihaleleri gerekse ihale dışı satışlar bakımından Soruşturma Raporu’nda çok fazla sayıda delil elde edilmiş olmasına rağmen Delil 25 dışında BEST ile ilgili herhangi bir belge elde edilemediği, BEST’in ihale dışı satışlar bakımından rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma içerisinde olduğu varsayımında, elde edilen onlarca delil arasında adının geçmemiş olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu savunması

- (631) Bir rekabet ihlalinin ispatı bakımından dikkate alınacak husus, delillerin sayısı değil, delilin içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa delillerin diğer delillerle ilişkisidir. Nitekim kartel gibi gizli ve karmaşık bir ihlalde söz konusu husus daha fazla ehemmiyet taşımaktadır. Ayrıca söz konusu yazışmanın taraflarının BEST’in Satış Direktörü, ASTOR’un Genel Müdürü Yardımcısı ve ELTAŞ’ın Yurtiçi Satış Müdürü olduğu görülmektedir. Bu yönüyle söz konusu yazışmaların teşebbüslerin satıştan sorumlu üst düzey yöneticileri arasında gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bu bakımından Delil 25’in BEST bakımından gerekli ispat standardını sağladığında şüphe bulunmamaktadır.

³⁵⁰ İlgili müşteriye iletilen e-postalar savunmada yer almaktadır.

- (632) Buna ek olarak savunmada ile sürülen BEST'in ilgili iletişimden önceki bir tarihte Batı Kipaş Kağıt San. ve Tic. AŞ (KİPAŞ SÖKE)'ye teklifini iletmiş olduğu argümanın, eksiksiz biçimde değerlendirilmesi amacıyla KİPAŞ SÖKE'ye sunulan teklif metninin içeriği BEST'ten talep edilmiştir. İlgili teklif metni incelendiğinde BEST'in KİPAŞ SÖKE'ye sunmuş olduğu teklifin ASTOR'un ve ELTAŞ'ın talep ettiği miktarlarla uyumlu olduğu, bu bakımdan ELTAŞ ile BEST arasındaki iletişim sonucunda değiştirilebilecek olan bu teklifin BEST tarafından değiştirilmesine gerek duyulmadığı değerlendirilebilecektir. Ayrıca henüz nihayete erdirilmemiş bir sözleşme sürecinde BEST'in sunduğu teklif miktarı konusunda ELTAŞ'a bilgi vermesinin, tek başına dahi rekabete aykırı bir iletişim niteliği taşıyacağı değerlendirilmektedir.
- (633) Ayrıca yazışmada yer alan ifadeler incelendiğinde savunmada öne sürüldüğü gibi yazışmanın münferiden tek bir müşteri özelinde gerçekleşen görüşmelerden ibaret olmadığı, yazışmada BEST Satış Direktörü tarafından KİPAŞ SÖKE'nin ASTOR'a bırakılması karşılığında kullanılan "Ama yurtiçinde bizim alacak miktarımız artıyor", "Gaziantep Hastane, Baştaş Çimento hep onlara gitti" ve "Kentcim Muğla Çimento da sanki onlar da kalacak gibi" ifadelerinden de rekabete aykırı uzlaşının yalnızca KİPAŞ SÖKE'nin paylaşılması ile sınırlı kalmadığı açıkça anlaşılmaktadır.

1.5.4.3.4. İdari Para Cezasının Takdirine Yönelik Savunmalar

Kurulun yerleşik içtihadı çerçevesinde cezaya esas alınan ciro içerisinden ihracat gelirleri ve grup içi satışlar düşülmek suretiyle belirlenen gelir üzerinden idari para cezası uygulanması gerektiği savunması³⁵¹

- (634) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği'nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir. Öte yandan, BEST'in cezanın takdirinde sadece yurt içi gelirlerin dikkate alınması gerektiğine yönelik savunması Kurul yerleşik kararları çerçevesinde uygyn görülmemiştir. Yine BEST ile aynı ekonomik bütünlükte bulunan başka bir teşebbüsün bu soruşturmanın tarafı olmaması sebebiyle grup içi satışların idari para cezasının hesabında dikkate alınmaması gerektiğine yönelik savunmaya iştirak edilmemiştir.

Olası bir idari para cezası yaklaşımında, Kurul ve Danıştay tarafından kartel tipi ihlallerde aranan "makul şüphenin ötesinde suç şüphesi" standardının sağlanamadığı dikkate alınarak Ceza Yönetmeliği'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca "diğer ihlaller" kapsamında bir değerlendirme yapılması gerektiği savunması

- (635) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 3. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde kartel "Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması,

³⁵¹ Savunmada BEST'in net satışları (.....) TL, ihracata yönelik satışları (.....) TL, grup içi ihraç kayıtlı satışları (.....) TL, grup içi yurt içi satışlar (.....) TL olduğu, söz konusu kalemlerin net satışlardan düşüldükten sonra idari para cezasının (.....) TL üzerinden takdir edilmesi gerektiği belirtilmektedir.

arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler” olarak tanımlanmaktadır. Dosya kapsamında soruşturma tarafı teşebbüsler arasında ihalelerde danışıklı hareket edildiğini, fiyat tespiti ve müşteri paylaşımı yapıldığını gösteren deliller karşısında söz konusu teşebbüs davranışlarının kartel olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Transformatör üretimi ve satımı pazarında, ASTOR gibi %(.....)’nin üzerinde pazar payı bulunan bir şirket karşısında, diğer herhangi bir teşebbüsün piyasa gücüne sahip olmadığı, dolayısıyla BEST’in piyasadaki gücünün düşük olmasının temel para cezasının takdirinde dikkate alınması gerektiği savunması

- (636) TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen güç ve oto transformatörü ihalelerinde BEST’in önemli bir teşebbüs konumunda olduğu, teşebbüsün bu ihalelerde pazar payının 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla %(.....); %(.....); %(.....); %(.....); %(.....) seviyesinde gerçekleştiği göz önüne alındığında söz konusu savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

BEST tarafından iletilen tekliflerin hemen hepsinin TEİAŞ’ın belirlediği yaklaşık maliyetlerin altında olduğu, bu durumun BEST’in rekabetçi teklifler verdiğini ve piyasada kayda değer bir zarar oluşmadığını gösterdiği, ayrıca 2019-2024 yılları arasında TEİAŞ tarafından 13 adet güç transformatörü ihalesinin gerçekleştirildiği, Soruşturma Raporu’nda yer verilen bulguların yalnızca 4 adet ihaleye ilişkin olduğu, dolayısıyla ihlal kanaatinde olunması halinde BEST’in eylemlerinin piyasada zarar oluşturmadığının dikkate alınması gerektiği savunması

- (637) Yukarıda da izah edildiği üzere kartellerin gizli ve karmaşık yapısı nedeniyle ihalede danışıklı hareket edilmesine yönelik kartellerde her bir ihale bakımından ayrı ayrı delil bulunması beklenemeyecektir. Öte yandan TEİAŞ ihaleleri hakkındaki belgelere yönelik olarak yapılan değerlendirmelerde de yer verildiği üzere soruşturma konusunu oluşturan anlaşmanın fiilen uygulandığı hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde tespit edilmiştir. Şu halde dosya konusu davranışlar sebebiyle piyasada zarar oluşmadığı savunmasına katılmak mümkün olmamıştır.

Delil 25 ve BEST hakkında yer verilen diğer bulguların ihale ve ihale dışı satışlar olarak hem müşteri hem de kronolojik süreç bakımından ayrıştığı, bulguların ortak bir plan dâhilinde belli bir koordinasyona işaret edecek şekilde devam eden bir ihlali göstermediği, Delil 3 ve Delil 4 bakımından ise oluşan kanaatin yanlış anlaşılardan kaynaklandığı, belgelerin ihlal şüphesi yaratmadığı, süreklilik arz etmeyen bulguların birbirlerini tamamlayıcı bir bütün olarak değerlendirilmesinin hukuka uygun olmadığı hususlarının dikkate alınarak, bir yılı aşan bir ihlal süresinden bahsedilemeyeceği savunması

- (638) Yukarıda detaylı olarak açıklandığı üzere dosya kapsamında ihale ve ihale dışı satışlar ayrı ihlaller olarak nitelendirilmemiş, her iki satış kanalını da ilgilendiren davranışlar tek bir genel stratejiye yönelik davranışlar olarak tek bir ihlal olarak değerlendirilmiştir. Delil 3 ve Delil 4 bakımından ise yeterli ispat standardının Soruşturma Raporu’nda sağlandığına yönelik gerekli açıklamalar yukarıda yapılmıştır. Bu nedenlerde ihlalin bir yıldan kısa olarak değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin savunmaya iştirak edilmemiştir.

(.....)

- (639) (.....)

TEİAŞ ihalelerindeki satışların BEST'in cirosu içerisindeki payının yalnızca %(.....) olduğu, soruşturma kapsamında ihlal iddiasına konu olan faaliyetlerin toplam ciro içerisindeki paylarının çok düşük olması sebebiyle bu hususun hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği savunması

- (640) Her ne kadar ihlal konusu faaliyetin BEST'in gayri safi gelirleri içerisindeki payının oldukça düşük olduğu ve bu durumların hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilse de BEST'in cirosunun neredeyse tamamının güç ve dağıtım transformatör ürünlerinin yer aldığı elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı satışından elde edildiği görüldüğünden, öne sürülen argümanın temel para cezasında indirim yapılmasına gerekçe olamayacağı değerlendirilmektedir.

BEST'in Kurumla tam iş birliği içerisinde olmasının ve süregelen rekabet uyum programının hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği savunması

- (641) Soruşturma sürecinde BEST'in yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olduğunu gösteren herhangi bir bulgu bulunmamaktadır. Öte yandan Kurul içtihadına göre teşebbüslerin uyum programı uygulaması hafifletici bir neden olarak kabul edilmemektedir³⁵².

I.5.4.4. BETA Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.4.4.1. Usule Yönelik Savunma

BETA aleyhine Soruşturma Raporu'nda kullanılan bulguların hukuka aykırı olarak elde edildiği, BETA aleyhine ileri sürülen ihlal iddialarına dayanak oluşturan belgelerin elde edildiği yerinde incelemelerin, mahkeme kararı olmaksızın ve 24 saat içinde hâkim onayına sunulmaksızın, binaların teşebbüslerin yönetim işlerinin yürütüldüğü kısımları ile çalışma odaları gibi herkesin serbestçe giremediği alanlarda gerçekleştirildiği, Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihadında bu alanların konut kapsamında değerlendirildiği, anılan sebeplerle soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerin Anayasa'nın 21. maddesinde yer verilen konut dokunulmazlığı hakkını ihlal ettiği hususunda tereddüt bulunmadığı, konuyla ilgili olarak FORD'un başvurusu kapsamında Anayasa Mahkemesi'nin, 23.03.2023 tarihli kararında; 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi kapsamında hâkim kararı olmaksızın yapılan yerinde incelemelerin Anayasa'nın 21. maddesini ihlal ettiği yönünde karar verdiği, ayrıca 4054 sayılı Kanun'un 15., 16. ve 17. maddeleri ile Ceza Yönetmeliği kapsamında, bahse konu yerinde incelemelerin şirketler bakımından ağır yaptırım tehdidi altında gerçekleştirildiği, bu çerçevede BETA hakkında kullanılan belgelere dayalı olarak ileri sürülen ihlal iddialarının açıkça hukuki dayanaktan yoksun olduğu savunması

- (642) Anayasa'nın 6.maddesinde; "*hiç kimse ve organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz*", 123. maddesinde de; "*İdare kuruluş ve görevleri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir*" denmekle kanunilik ilkesi benimsenmiştir. Söz edilen anayasal ilkeler uyarınca idarenin tüm işlemlerinin ve eylemlerinin dayanağının kanunda bulunması esastır. Diğer bir deyişle idare, herhangi bir eylemi veya işlemi gerçekleştirirken kendisine ilgili kanunlar tarafından verilmiş yetkileri kullanacak ve bu yetkilerin sınırları içerisinde hareket edecektir.

³⁵² Kurulun 01.10.2018 tarihli ve 18-36/583-284 sayılı, 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı; 07.11.2016 tarihli ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

- (643) Bu doğrultuda dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde belirtilen yetki kullanılmış ve yerinde incelemeler ilgili tarihte ve hâlihazırda yürürlükte olan 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi çerçevesinde yapılmıştır. Dolayısıyla söz konusu yerinde incelemelerin kanunilik şartı sağlanarak hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirildiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.
- (644) Öte yandan savunmada yer verilen, AYM'nin FORD tarafından yapılan 2019/40991 numaralı bireysel başvuru hakkında aldığı 23.03.2023 tarihli kararın Kurulun hâkim kararı olmadan gerçekleştirdiği yerinde inceleme yetkisini ortadan kaldırmadığı, yalnızca bireysel başvuruda bulunan FORD hakkında bir hak ihlaline hükmettiği görülmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde hâkim kararının yalnızca yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda alınacağı belirtilmiş olup AYM'nin söz konusu bireysel başvuru kararıyla ilgili hüküm iptal edilmemiştir.
- (645) AYM'nin bir kanun hükmünü iptal etmesi ancak norm denetimi ile mümkündür. Norm denetiminde "iptal davası" ve "itiraz yolu" olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. Anayasa hukukunda iptal davası yolu ile yapılan denetim "*soyut norm denetimi*", itiraz yoluyla yapılan denetim ise "*somut norm denetimi*" olarak adlandırılmaktadır.
- (646) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla AYM'de iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolda dava açma süresi genel olarak iptali istenen normun Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 60 gündür.
- (647) İtiraz yolunda ise bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, AYM'nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu yollarla yapılan norm denetimi sonucunda AYM bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığına karar verebilmekte ve ilgili hükmü iptal edebilmektedir.
- (648) AYM'nin FORD hakkında almış olduğu karar ise bir bireysel başvuru kararıdır. Bireysel başvurunun kapsamını, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından ortak koruma alanında yer alan temel haklar ve özgürlükler oluşturmaktadır. Bireysel başvuru dosyalarında, AYM'nin esasa ilişkin inceleme neticesinde verebileceği kararlar 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun'un 50. maddesine göre, AYM temel olarak hakkın ihlal edildiğine yahut hakkın ihlal edilmediğine dair karar verebilecektir. Hak ihlaline yönelik bir karara hükmedilmesi durumunda ise bu hükmün verilmesine neden olan ihlalin ve bunun sonuçlarının bertaraf edilmesi için ne yapılması gerektiğine de hükmedilecektir.
- (649) Yargı süreçlerinden kaynaklanan hak ihlali kararlarında; yeniden yargılamaya dair kararlar, tazminata dair kararlar ve genel mahkemelerde dava açma yolunun gösterilmesine dair kararlar verilebilmektedir. Dolayısıyla AYM'nin bireysel başvuru dosyalarında hak ihlalinin bir kanun maddesinden kaynaklandığını tespit etmesi durumunda ilgili kanun maddesini doğrudan iptal etme hakkı bulunmamaktadır.
- (650) Sonuç olarak; AYM'nin FORD kararının bireysel başvuru üzerine verilmiş bir hak ihlali kararı olduğu, söz konusu kararın ancak bireysel başvuru yapan teşebbüs bakımından sonuç doğurabileceği, dolayısıyla BETA'nın konut dokunulmazlığının ihlal edildiğine ilişkin savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

1.5.4.4.2. Soruşturma bildiriminde iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiye yer verilmediği savunması

- (651) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası, *"Kurul, başlattığı soruşturmaları, soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir ve tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister. Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir."* hükmünü amirdir³⁵³. Bu hüküm gereği, soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olarak yeterli bilgi teşebbüslere Soruşturma Bildirimi ile gönderilmiştir. Soruşturma Bildiriminde, soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olan belgelerin içeriklerine ve bu belgelerin değerlendirmelerine yer verilmiş olup ayrıca söz konusu belgelerin nüshaları da teşebbüslere iletilmiştir. Bu nedenle tarafın savunmasına iştirak etmek mümkün olmamıştır.

1.5.4.4.3. İdari Para Cezasının Tespitine Yönelik Savunmalar³⁵⁴

Soruşturma Raporu'nda BETA'nın ihale dışı satışlar bakımından fiyatın, iskonto oranının ve döviz kurunun belirlenmesine yönelik olarak rakipleri ile bir uzlaşma içerisinde olduğu ileri sürülmekte ise de, bu konudaki bulguların arızı mahiyette olduğu, belgelerden hareketle tarafların kendilerini bağlı hissettikleri bir uzlaşmanın varlığından söz edilemeyeceği, döviz kuruna ilişkin belgelerin ise dönemsel olarak döviz kurlarında yaşanan belirsizlik nedeniyle yön tayin etmeye yönelik çabalara işaret etmenin ötesinde rekabet üzerinde etki doğurabilecek bir yönünün bulunmadığı savunması

- (652) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların hukuka aykırı ve yasak olduğu"* düzenlenmektedir. Bu hüküm, teşebbüsler arası rekabete aykırı bütün anlaşmalara, kararlara ve uyumlu eylemlere geniş bir şekilde uygulanmakta olup hükmün temel amacı, her bir teşebbüsün kendi ticari politikalarını ve piyasadaki faaliyetlerini tek başına, bir başka deyişle diğer teşebbüslerden bağımsız olarak belirlemesidir. Rekabete aykırı uzlaşmanın tek bir ihalede veya tek bir müşteriye yönelik olarak gerçekleşmesi söz konusu uzlaşmanın ihlal niteliğini değiştirmeyecekse de Soruşturma Raporu'nda BETA'nın elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen çok sayıda ihalede rakip teşebbüsler ile danışıklı hareket ederek iş kalemlerini paylaştığı, bunun yanı sıra ihale yöntemi dışında yapılan beton köşk, hücre ve transformatör satışlarında, satışlarda esas alınacak döviz kuruna yönelik olarak da rakipleri ile uzlaşma içerisinde olduğu göz önüne alındığında ihale dışı satışlar bakımından elde edilen bulguların arızı mahiyette olduğu savunmasına itibar etmek mümkün değildir.

³⁵³ 4054 Sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası 29.05.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7511 sayılı Kanun ile *"Kurul, başlattığı soruşturmaları soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir. Kurul, bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara gönderir."* şeklinde değiştirilmiştir.

³⁵⁴ 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yeni Ceza Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesi ile 15.02.2009 tarihli ve 27142 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mülga Ceza Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır. Soruşturma Raporu ve Ek görüşün hazırlandığı tarihte Mülga Ceza Yönetmeliği yürürlükte olduğundan bütün cevaplar Mülga Ceza Yönetmeliği'ne göre verilmiştir. Nihai karar aşamasında ise lehe olan yönetmeliğe göre idari para cezası uygulanmıştır.

- (653) Rekabet hukuku uygulamasında ihalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik rakip oyuncular arasındaki kartel niteliğindeki uzlaşılar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Rekabete aykırı bir anlaşmaya taraf olmak dahi yasaklanmakta, amacı bakımından rekabet ihlali teşkil eden bir uzlaşının varlığı halinde, ihlal sonucuna ulaşmak için ayrıca bu anlaşmanın piyasadaki etkisinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır.

BETA bakımından pazarın geneline yönelik bir yıldan uzun bir ihlalin varlığından söz etmenin mümkün olmadığı, Soruşturma Raporu'nda yer verilen Delil 10, 11, 12 ve Delil BETA/27'de BETA'nın genel nitelikli herhangi bir uzlaşının tarafı olmadığına bilakis rekabetçi teklifler sunarak piyasada var olmaya çalıştığına açıkça görülebileceği ve esasen tarafların kendilerini bağlı hissettikleri bir irade uyuşmasından söz edilemeyeceği hususları birlikte dikkate alındığında BETA bakımından uygulanacak olası bir yaptırım halinde temel para cezasının asgari haddeden uygulanması gerektiği savunması

- (654) Yukarıda da yer verildiği üzere, soruşturma kapsamında elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren BETA'nın ASTOR, BETA, ELTAŞ ve GESAN ile farklı uzlaşma taraflarıyla özel dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen transformatör ihalelerinde danışıklı teklifler verdiklerine ve ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştıklarına işaret eden çok sayıda belgeye ulaşılmış, bu kapsamda Delil 15, 16, 22, 23, Delil SEM/1-12, Delil SEM/14, Delil BETA/1-21, Delil BETA/24, Delil BETA/25 bütüncül olarak değerlendirilmiş ve bu belgeler elektrik dağıtım şirketlerinden talep edilen bilgiler ile teyit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu deliller, BETA'nın rekabete aykırı bir uzlaşının parçası olduğunu ispatlamak bakımından yeterlidir. Bu itibarla BETA bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken ihale kalemlerinin rakipler ile paylaşıldığı tespit edilen 02.07.2019 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesi ile 19.07.2023 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesi temel alınmıştır. Diğer yandan Delil 10-12 ve Delil BETA/27 bakımından BETA'nın TEİAŞ ihalelerinde kartelin tarafı olmadığı ve rekabetçi teklifler sunduğu hususlarının, BETA'nın dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen transformatör alım ihalelerinde ihaleleri paylaşmak ve ihale dışı kanallarda yapılan satışlarda fiyat tespiti yapmak suretiyle ihlale taraf olduğu sonucunu değiştirmemesi sebebiyle yukarıda özetlenen savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

İhlal iddiasına konu satışların toplam ciro içindeki payının oldukça kısıtlı olması ve BETA'nın önemli oranda ihracat geliri bulunması hususları dikkate alınarak BETA bakımından uygulanacak olası bir yaptırım halinde idari para cezasının hesaplanmasında ihracat cirosunun tamamen hariç tutulması ve sadece ilgili faaliyet cirosunun dikkate alınmasının yerinde olacağı savunması

- (655) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği'nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir. Öte yandan, BETA'nın cezanın takdirinde sadece yurt içi gelirlerin dikkate alınması hafifletici unsur olarak dikkate alınmıştır.

Soruşturma Raporu'nda BETA'ya isnat edilen ihlal konusu ihalelerin BETA'nın toplam cirosu içindeki payının ilgili yıllarda %(.....) ila %(.....) olduğu, ihlale konu ürünlerden elde edilen cironun toplam ciro içindeki payının düşük olması durumunun Ceza Yönetmeliği'nde açıkça indirim sebebi sayıldığı, bu çerçevede olası bir ceza takdirinde BETA'ya azami haddenden indirim uygulanması gerektiği savunması

- (656) Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici unsurlar*" başlığı altında ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirlerin içerisindeki payının çok düşük olması gibi hallerin ispatlanması durumunda temel para cezasında indirimle gidilebileceği düzenlenmiştir. Savunmada, Ceza Yönetmeliği'ne atıfta bulunularak BETA için ihlal isnadında kullanılan belgelerde yer alan ihalelerde yapılan satışların ciro içerisindeki payının düşük olduğu ifade edilmiştir. Ancak Ceza Yönetmeliğinin "*Hafifletici Unsurlar*" başlıklı 7. maddesinde yer alan "*ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması gibi haller ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliği tarafından ispatlanırsa*" hükmü uyarınca ihlal konusu faaliyet ile, delillerle tespit olunan ihalelerde yapılan satışlar değil, ihlale konu pazardan (somut olayda elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında) elde edilen gelirin teşebbüsün yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payı kastedilmektedir. Zira Soruşturma Raporu'nda detayına yer verildiği üzere dosya kapsamında incelenen ve ihlal teşkil ettikleri sonucuna ulaşılan davranışların odak noktası başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarıdır. Bu bağlamda teşebbüslerin gayri safi gelirleri içerisindeki elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının payının hesaplanması gerekmektedir.
- (657) Kurum kayıtlarına 29.08.2023 tarih ve 42038 sayı ile intikal eden cevabi yazıda görüleceği üzere BETA'nın elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı satışından elde ettiği yurt içi gelirlerinin net satışları içerisindeki oransal dağılımı 2021 yılında %(.....),(.....), 2022 yılında ise %(.....),(.....)'dir. Öte yandan bir an için ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının düşük olduğu kabul edilse dahi, dosya kapsamında elde edilen delillerden BETA'nın ihale dışı satışlar bakımından fiyatın, iskonto oranının ve döviz kurunun belirlenmesine yönelik olarak rakipleri ile bir uzlaşma içerisinde olduğu anlaşılmıştır. Anılan nedenlerle teşebbüsün savunmasına iştirak etmek mümkün olmamıştır.

1.5.4.5. EKOS Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

1.5.4.5.1. Usule Yönelik Savunma

Soruşturma Raporu'nda EKOS'un 2020 yılında faaliyete başladığının ve Gebze'de bir üretim tesisinin olduğunun belirtilmesine karşın esasında EKOS'un 2000 yılından beri sektörde faaliyet gösteren bir teşebbüs olduğu ve Gebze'de bir üretim tesisinin bulunmadığı, benzer şekilde Soruşturma Raporu'nda EKOS'un toplam cirosunun içinde soruşturmaya konu ürünlerin cirosunun 2021 yılında %(.....), 2022 yılında %(.....) olduğunun, bu nedenle temel para cezasında indirim uygulanamayacağının iddia edildiği, ancak bu tespitin de doğru olmadığı, ilgili verinin kaynağının Soruşturma Raporu'nun Ek Dizini'nde Belge-426 olarak belirtildiğinin görüldüğü, ancak EKOS tarafından 12.06.2024 tarihinde Kurum kayıtlarına herhangi bir cevabi yazının sunulmadığı, anılan hususların eksik bir inceleme yapıldığını ortaya koyduğu ve bu itibarla EKOS tarafından sunulan belgelerin tamamının, Soruşturma Raporu'nda EKOS aleyhine yapılan tespitlerin ve Soruşturma Raporu'nun Ek Dizini'nin Raportör Heyeti tarafından tekrar

gözden geçirilmesi, hataların düzeltilmesi ve hakikatin ortaya çıkarılması gerektiği savunması

- (658) EKOS tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 03.08.2023 tarih ve 41181 sayı ile intikal eden cevabi yazıda EKOS'un 2000 yılında faaliyete başladığı, merkezi Balıkesir'de bulunmak üzere Balıkesir'de iki, Gebze'de bir şubesinin bulunduğu ifade edilmiştir. İlgili ifadelerin Soruşturma Raporu'na sehven EKOS'un 2020 yılında faaliyete başladığı ve Balıkesir'de ve Kocaeli'de üretim tesislerinin bulunduğu şeklinde aktarıldığı anlaşılmaktadır. Ancak söz konusu bilgilerin Soruşturma Raporu'nda hatalı bir şekilde ele alınmasının kartel gibi bir rekabet ihlalinin tespiti bakımından değerlendirmeyi nasıl etkileyeceği hususu anlaşılamamış olup, ilgili savunmanın hakikatin ortaya çıkarılması ile bağlantısı Soruşturma Heyetince kurulamamıştır. Nitekim teşebbüsün ikinci yazılı savunmasında EKOS'un faaliyetlerine başladığı yılın sehven 2000 yılı yerine 2020 yılı olarak kaleme alınmasının, doğrudan EKOS'tan elde edilmiş olan, rakipleri ile iletişimlere içeren ve ihale kalemlerinin paylaşılmasını konu edinen kartelin varlığını ispatlamaya yarayan Delil EKOS/1-4'e yönelik değerlendirmeleri nasıl etkilediği hususuna yönelik de bir açıklama bulunmamaktadır.
- (659) Öte yandan Soruşturma Raporu'nda EKOS'un toplam cirosu içinde soruşturmaya konu ürünlerin cirosunun 2021 yılında %(.....), 2022 yılında %(.....) olduğuna ilişkin bilgi, EKOS'tan talep edilen bilgiler doğrultusunda 13.09.2023 tarihinde EKOS Muhasebe ve İdari İşler Grup Lideri (.....) tarafından gönderilen e-postada yer alan verilerden elde edilmiştir.
- (660) Soruşturma Raporu'nda yer alan Belge-426 ise EKOS'tan talep edilen bilgiler doğrultusunda 12.06.2024 tarihinde EKOS Muhasebe Şefi (.....) tarafından gönderilen ve Soruşturma Heyeti tarafından kayıtlara aldırılan e-postada yer alan 2023 yılına ait gelir tablosunu ihtiva etmektedir. Buradan bahisle Soruşturma Raporu'nun Ek Dizini'nin tekrar gözden geçirilmesine yer olmadığı değerlendirilmekte ve EKOS'un savunmasında öne sürdüğü Belge-426'nın EKOS ile ilgisinin bulunmadığı savunması geçerli bulunmamaktadır.

1.5.4.5.2. Esasa Yönelik Savunmalar

EKOS'un soruşturma konusu olan güç ya da dağıtım transformatörü üreticisi olmaması nedeniyle soruşturma kapsamında olmaması gerektiği, rakiplerinin aksine dikey bütünleşik bir yapısının bulunmaması sebebiyle ürün tedarik ederken diğer rakiplerine bağımlı olduğu, ihlal isnadına konu olan hava yalıtımlı hücre üretiminin EKOS'un cirosu içerisindeki payının düşük olmasından hareketle söz konusu pazarda küçük bir oyuncu olarak faaliyet gösterdiği ve tüm bunların cezasızlık sebebi olarak değerlendirilmesi gerektiği savunması

- (661) Dosya kapsamında incelenen davranışların odak noktası başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarı olmakla birlikte ilgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafında yer alan "*İnceleme konusu işlem gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir*" ifadesinden yola çıkılarak, ulaşılan sonucu değiştirmeyeceği için herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamıştır. Bununla birlikte EKOS'un söz konusu pazarda faal bir teşebbüs olduğu göz önüne alındığında teşebbüsün güç ve dağıtım transformatörü üreticisi olmaması nedeniyle soruşturma kapsamında olmaması gerektiğine yönelik savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

- (662) İlâveten rekabet hukuku uygulamasında ihalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik rakip oyuncular arasındaki kartel niteliğindeki uzlaşılar, herhangi bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmaksızın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Amacı bakımından rekabet ihlali teşkil eden bir uzlaşının varlığı halinde, ihlal sonucuna ulaşmak için ayrıca bu anlaşmanın piyasadaki etkisinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Bu bağlamda amaç bakımından rekabete aykırı bir uzlaşuya taraf olan bir teşebbüsün pazar payının düşük olmasının teşebbüs hakkında yapılan ihlal tespitine bir etkisinin olmayacağı değerlendirilmektedir. Ancak ihlale konu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması, tarafın pazardaki payı, eylemin süresi ve niteliği gibi kriterler idari para cezasının takdirinde Kurul tarafından dikkate alınabilecek hususlar olup, taraf hakkında ceza verilmemesine dayanak teşkil edemez.
- (663) Öte yandan, savunmada hava yalıtımlı hücre üretiminin EKOS'un cirosu içerisindeki payının düşük olduğuna yönelik argüman idari para cezasının takdirinde bir hafifletici unsur olarak değerlendirilebilecek olsa da ihlal isnadına konu orta gerilim anahtarlama ürünlerinin EKOS'un cirosu içerisindeki payının 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla %(.....) ve %(.....) olduğu görüldüğünden, ihlal isnadına konu ürünlerin EKOS'un cirosu içerisindeki oranının hafifletici unsur olarak dikkate alınabilecek ölçüde düşük olmadığı değerlendirilmektedir.

Dikey bütünleşik yapıya sahip güçlü teşebbüslerin yer aldığı ve rekabet koşullarının hâlihazırda bozuk olduğu bir pazarda EKOS'un faaliyetlerine devam edebilmek için çaba gösterdiği, ilgili ürün pazarının önemli bir bölümüne hâkim olan bu teşebbüsler ile EKOS'un etkin rekabet etme imkânının çok kısıtlı olduğu ilâveten dağıtım şirketlerinin sahip oldukları alım gücü nedeniyle ihaleler üzerindeki tüm kontrolü ve nihai iradeyi elinde bulundurdukları, ihale sonuçlarını diledikleri gibi yönlendirdikleri ve alt pazardaki rekabeti bozdukları bu kapsamda iddia konusu fiillerin üst pazardaki alıcı gücü sebebiyle sonuç doğurmayacağı savunması

- (664) Pazarda bulunan yapısal sorunların, teşebbüslerin ihalelerin paylaşımı hususunda kartel niteliğinde bir uzlaşısı içerisine girmesinin haklı gerekçesi olamayacağı değerlendirilmektedir. Dosya kapsamında elde edilen belgeler incelendiğinde, ilgili pazardaki bozuk rekabet koşullarının elektrik dağıtım şirketlerinden ziyade pazarda faal teşebbüslerin davranışlarından kaynaklandığı açıkça görülmektedir. Bunun yanı sıra teşebbüsün savunmasında pazarın işleyişi, yapısı ve pazardaki teamüllerin neler olduğu açıklanmamış ve bu unsurların değerlendirmeyi nasıl etkileyebileceği hakkında herhangi bir açıklamaya da yer verilmemiştir.
- (665) Ek olarak yukarıda da açıklandığı gibi rakip oyuncular arasında ihalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik olarak yapılan kartel niteliğindeki uzlaşılar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda karteller, piyasada yol açtıkları etkiye bakılmasına gerek olmaksızın ihlal teşkil ettiğinden, EKOS'un iddia konusu fiillerin pazarda sonuç doğurmayacağına yönelik savunmasının ihlal tespitine bir etkisi bulunmamaktadır.

Rakip teşebbüsler arasında yapılan ihale paylaşımı neticesinde teşebbüslerin elde ettiği gelirlerin yükselmesinin bekleneceği ancak EKOS'un ihlalin gerçekleştiği iddia edilen dönem öncesinde (2020) elde ettiği gelirlerin, ihlalin gerçekleştiği iddia edilen dönemde (2021 ve 2022) elde ettiği gelirlerine kıyasla daha yüksek olduğu, EKOS'un ihlalin gerçekleştiği iddia edilen 2021 yılında bir,

2022 yılında ise iki ihale kazandığının görüldüğü, EKOS'un kazanmış olduğu ihaleler ile pazarda uyguladığı fiyatlar arasında kayda değer bir fark bulunmadığı ve tüm bunların ihlal iddiaları ile hakikatin uyuşmadığını gösterdiği savunması

- (666) Delil EKOS/1'de ARMTEK'in ilettiği fiyatları EKOS yetkilisinin "*normal fiyatların 4-5 katı fiyatlar da*" mesajı ile karşılık verdiği, ARMTEK yetkilisinin ise bu mesajı "*Siz de çok güzel fiyatlara işler alacaksınız Olay bu zaten*" ifadeleri ile cevaplandığı görülmektedir. Söz konusu yazışmalardan rakip oyuncular arasında sağlanan uzlaşının neticesinde rekabetçi olmayan bir ihalenin rekabetçi fiyatın yaklaşık beş katı fiyatla kazanıldığı anlaşılmaktadır. Delil EKOS/4'teki yazışmada ihaleye konu ürün grubunun EKOS'a bırakılması ise Delil EKOS/1'de bahsi geçen uzlaşıdan EKOS'un da kazanç sağladığını göstermektedir. Her ne kadar teşebbüs tarafından ihlal öncesi ve sonrası dönemde elde edilen gelirlerin karşılaştırılması vasıtasıyla ihlal içinde bulunduğu iddiası bertaraf edilmek isteniyor olsa da teşebbüsün söz konusu uzlaşıdan kazanç sağladığı görüldüğünden EKOS'un ihlal iddiası ile hakikatin uyuşmadığı yönündeki savunmasına katılmak mümkün olmayacaktır. Bir an için EKOS'un savunmasında bahsettiği gibi, EKOS'un ihlal isnadı bulunan dönemlerde gelirlerini artıramadığı, ihalelerde kârlı şekilde kazanımlar elde edemediği hususu bir veri olarak kabul edilse dahi ihale paylaşımına yönelik anlaşmaların, amaç bakımından rekabet ihlali olması nedeniyle kartelleşme faaliyetleri sonucu kârlılığın artmasının veya azalmasının ihlal tespiti bakımından bir önemi bulunmamaktadır.

Orta gerilim hava yalıtım hücrelerine ilişkin ürünlerin EKOS'un cirosu içindeki payının %(.....) civarında olmasına karşın Soruşturma Raporu'nda orta gerilim hava yalıtım hücreleri pazarının üst pazarı dikkate alınarak orta gerilim anahtarlama ürünlerinin EKOS'un cirosu içerisindeki payının 2021 yılında %(.....), 2022 yılında %(.....) olarak hesaplandığı, ancak EKOS'un güç ve dağıtım transformatörü üreticisi konumunda bulunmadığı, bir kısım dağıtım transformatörlerinde sadece bir kısım ürünün üreticisi olduğu, soruşturmaya konu tüm ihaleler nazara alındığında dahi, soruşturmaya konu dönemde EKOS'un en fazla %(.....) civarında bir pazar payının bulunduğu, EKOS'un birinci yazılı savunmasında anılan hususların belirtilmesine rağmen Soruşturma Raporu'nda bu konuların detaylı şekilde incelenmediği ve söz konusu savunmanın dikkate alınmadığı, anılan hususların en kötü ihtimalde hafifletici sebep olarak değerlendirilmesi gerektiği savunması

- (667) Dosya kapsamında incelenen davranışların odak noktası başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarı olmakla birlikte İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz (İlgili Pazar Kılavuzu)'nun 20. paragrafında yer alan "*İnceleme konusu işlem gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir.*" ifadesinden yola çıkılarak ulaşılan sonucu değiştirmeyeceği için dosyada herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamıştır.
- (668) Öte yandan EKOS'un toplam cirosu içinde soruşturmaya konu ürünlerin cirosunun 2021 yılında %(.....), 2022 yılında %(.....) olduğuna ilişkin bilginin EKOS'tan talep edilen bilgiler doğrultusunda 13.09.2023 tarihinde EKOS Muhasebe ve İdari İşler Grup Lideri (.....) tarafından gönderilen e-postadan elde edildiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda EKOS'un ihlale konu faaliyetlerinin yıllık gayri safi gelirleri içerisindeki payının düşük olmadığı görüldüğünden anılan hususların hafifletici sebep olarak değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

- (669) **Soruşturma Raporu'nun 522-524 numaralı paragraflarında rakip teşebbüslerin bir arada hareket ederek anlaşmaları akabinde pazardaki küçük teşebbüslerin ihale pazarına etkin giriş yapabilmek amacıyla uzlaşmaya katıldığının iddia edildiği, bu durumun küçük teşebbüslerin pazarın bozuk rekabetçi yapısında tutunamadığını ve büyük teşebbüslerin piyasadaki rekabeti bozan anlaşmalarına küçük teşebbüsleri katılmaya icbar ettiği yönündeki genel görünümü desteklediği, nitekim Soruşturma Raporu'nun 532. ve devam eden paragraflarında büyük teşebbüslerin, pazar payı ile orantılı olarak pazardan en büyük payı almak yönünde hareket ettikleri, diğer teşebbüslere ise pay vermedikleri ya da "sus payı" verdiklerinin iddia edildiği, ancak Soruşturma Raporu'nun kendi tespitlerini dahi nazara almaksızın EKOS'un savunmalarını incelemediği, anılan durumların EKOS'un lehine cezasızlık ya da indirim sebebi olarak yorumlamaya uygun olduğu, ancak Soruşturma Raporu'nda sadece ihlal iddiasında bulunmak ile yetinildiği, iddiaların temellendirilmediği, teşebbüs lehine olan vakaları tespitten ve yorumlamaktan kaçınıldığı ve böylece eksik inceleme yapıldığı savunması**
- (670) Dosyada küçük teşebbüslerin ihale pazarına etkin giriş yapabilmek amacıyla uzlaşmaya katıldığına yönelik bir tespiti bulunmamaktadır. Böyle bir tespit yapılsa dahi rekabet hukuku uygulamasında ihalelerde rakip oyuncular arasındaki danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik olarak teşebbüslerin hangi saikle kartel niteliğindeki eylemleri gerçekleştirdiklerine bakılmamaktadır. Her ne kadar EKOS'un ihalelerde danışıklı hareket etmeye yönelik uzlaşya katılım sağlaması yönünde icbar edildiği iddia edilse de delillerde yer alan ifadelerde teşebbüsün söz konusu uzlaşya katılmaya zorlandığını gösterir ibarelerin bulunmadığı, kartel oluşumuna dâhil olan teşebbüslerin herhangi bir teşebbüsün zorlaması ile değil; kartelci kardan istifade etme çabası ile mevzu bahis anlaşmanın bir parçası olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple savunmada ifade edilen hususların cezasızlık ya da indirim sebebi olarak yorumlanabileceğine yönelik savunmaya katılmak mümkün olmamıştır. Şayet EKOS kartel tarafı teşebbüsler tarafından ihalelerde danışıklı hareket etmeye yönelik uzlaşya katılım sağlaması yönünde icbar edildi ise EKOS tarafından somut durumu ortaya koyan delil niteliğinde bir belge sunulması gerekmektedir.
- (671) **Dağıtım şirketlerinin sahip oldukları alım gücü ve ilgili coğrafi pazarlardaki hâkim durumları nedeniyle sözleşme koşullarını tek taraflı olarak belirleme, ihaleleri iptal etme, ihaleleri pay etme gibi eylemler ile ihaleler üzerindeki tüm kontrolü ve nihai iradeyi elinde bulundurdıkları, bu şirketlerin ihale sonuçlarını diledikleri gibi yönlendirdikleri, ihalelere ilişkin herhangi bir risk üstlenmedikleri, bunlara ek olarak teşebbüslerin sözleşmeleri hukuka uygun şekilde uyarlama taleplerini reddettikleri, pek çok dağıtım şirketinin ödeme vadelerine uymadığı, enflasyon farkları sebebiyle oluşan maliyet farklarını kabul etmedikleri ve ödemelerini uzun süreli gecikmeler ile yaptıkları, dolayısıyla dağıtım şirketlerinin alım güçlerini kötüye kullandıkları ve alt pazardaki rekabeti bozdukları, esasında üst pazardaki şirketlerin hâkimiyeti, alt pazardaki tedarikçileri zarara uğrattığından iddia konusu fiillerin sonuç doğuramayacağı, netice itibarıyla gerek tedarik gerek alım pazarındaki şirketlerin hâkim durumlarını kötüye kullandıkları bir ortamda, EKOS'un pazarın yapısal sorunlarına karşı tek başına mücadele ederek bu sorunları düzeltmesinin veya ihaleler bakımından rekabeti düzeltmeye çalışmasının pazar gerçeklerine uygun bir beklenti olmayacağı, pazarın yapısal sorunları nedeniyle EKOS'un cezalandırılmasının hakkaniyet ile bağdaşmayacağı savunması**

- (672) Dosya kapsamında elde edilen belgeler incelendiğinde, ilgili pazardaki bozuk rekabet koşullarının elektrik dağıtım şirketlerinden ziyade pazarda faal teşebbüslerin davranışlarından kaynaklandığı açıkça görülmektedir. Ayrıca pazarda bulunan yapısal sorunların, teşebbüslerin ihalelerin paylaşımı hususunda kartel niteliğinde bir uzlaşısı içerisine girmesinin haklı gerekçesi olamayacağı değerlendirilmektedir.
- (673) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile teşebbüsler arasında gerçekleştirilen ve amacı veya etkisi yahut potansiyel etkisi itibarıyla rekabeti sınırlayıcı nitelik taşıyan her türlü anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları yasaklanmıştır. Bununla birlikte, Ceza Yönetmeliği'nin "*Hafifletici unsurlar*" başlıklı bölümünde temel para cezası oranı belirlendikten sonra para cezasında indirimine sebep olabilecek unsurlar tahdidi olmamak üzere sıralanmaktadır. Dolayısıyla, pazarın yapısı ve alıcı gücünün varlığı ihlalin varlığını ortadan kaldırmamakta fakat Kurul tarafından hafifletici unsurlar kapsamında ele alınabilmektedir.
- (674) **Soruşturma Raporu'nda bahsi geçen ihalelerde EKOS'un uyguladığı fiyatlar ile pazarda aynı ürünlere ilişkin uygulanan fiyatlar karşılaştırıldığında EKOS'un dağıtım şirketleri için daha uygun ya da piyasa ile benzer fiyatlar ile ürünlerini sunduğunun tespit edilebildiği, nitekim dağıtım şirketlerine yapılan satışlarda fiyata %(.....) ile %(.....) oranındaki nakliye ücretlerinin de dâhil olduğu dikkate alındığında, dağıtım şirketlerinin iddia konusu dönemde EKOS'tan ya daha uygun ya da en azından güncel pazar fiyatı ile ürünler elde edebildiği, bu kapsamda soruşturma konusu iddiaların hakikati yansıtmadığı ve dağıtım şirketlerinin zarara uğradığı iddiasının doğru olmadığı savunması**
- (675) Delil EKOS/1'de ARMTEK'in iletmış olduğu fiyatlara EKOS yetkilisinin "*normal fiyatların 4-5 katı fiyatlar da*" mesajı ile karşılık verdiği, ARMTEK yetkilisinin ise bu mesajı "*Siz de çok güzel fiyatlara işler alacaksınız Olay bu zaten*" ifadeleri ile cevaplandığı görülmektedir. Söz konusu yazışmalardan rakip oyuncular arasında sağlanan uzlaşısı neticesinde ihalenin çok yüksek fiyatlarla kazanılabileceği dolayısıyla dağıtım şirketlerinin ihlale konu dönemde güncel pazar fiyatı ile dahi alım yapamadığı anlaşılmaktadır. Delil EKOS/4'teki yazışmada ihaleye konu ürün grubunun EKOS'a bırakılması ise Delil EKOS/1'de bahsi geçen uzlaşıdan EKOS'un da kazanç sağladığını göstermektedir.
- (676) Her ne kadar teşebbüs tarafından ihlal öncesi ve sonrası dönemde elde edilen gelirlerin karşılaştırılması ve ürün faturalarının gönderilmesi vasıtasıyla ihlal içinde olunmadığı iddiası öne sürülüyor olsa dosya kapsamında yer alan birincil delil niteliğindeki iletişim delilleri göz önüne alındığında, EKOS'un ihlal neticesinde kazanç sağlayıp sağlamamasının ihlalin mevcudiyetine herhangi bir etkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.
- (677) **Soruşturma Raporu'nda herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmasına gerek duyulmadığı ve pazara ilişkin dinamiklerin detaylı olarak incelenmesinden kaçınıldığı, ilgili pazar tanımlaması yapılmadan EKOS'un pazardaki durumu, rakiplerinin gücü ve bağımlılık ilişkisi gibi idari para cezasının tespitinde Kurul tarafından dikkate alınabilecek hususların ortaya konulmasının mümkün olmayacağı, anılan hususların EKOS hakkında eksik inceleme yürütüldüğünü ortaya koyduğu savunması**
- (678) Dosya kapsamında incelenen ve ihlal teşkil ettikleri sonucuna ulaşılan davranışların odak noktası başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarı olmakla birlikte İlgili Pazar Kılavuzu'nun 20. paragrafında yer alan "*İnceleme konusu işlem gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif*

pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir” ifadesinden yola çıkılarak ulaşılan sonucu değiştirmedeği için kesin bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamıştır. Nitekim kartel anlaşmalarının değerlendirilmesinde herhangi bir pazar tanımı yapılmasına gerek olmaksızın bu anlaşmaların amaç bakımından ihlal oluşturdıkları açıktır. Bu kapsamda amaç bakımından bir ihlal olan kartel niteliğindeki uzlaşların ortaya çıkarılmasında pazar tanımının yapılmaması eksik inceleme olarak nitelendirilemeyecektir.

I.5.4.5.3. Belgelere Yönelik Savunmalar

Şirket içi yazışmaların, anlaşma niteliğinde bir iddia hakkındaki maddi gerçekleri ve olguları açıklamaya elverişli olmaması nedeniyle iki taraflı iletişimi ortaya konulmasının gerekli olduğu, bu çerçevede Delil 19’un ve Delil 20’nin EKOS aleyhine kullanılmaması gerektiği, zira Delil 19’da ve Delil 20’de yer alan yazışmaların ASTOR’un iç yazışmaları olduğu, Delil 19’da yer alan Excel’in 39, 41, 42 ve 43 numaralı satırlarında yer alan ihalelerin gelecekte gerçekleşmesi planlanan ihaleleri, daha önceki satırların ise geçmiş tarihli ihaleleri konu edindiği, EKOS’un 2021 yılında kazandığı tek ihalenin Excel’in 22. satırında belirtilen Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ) ihalesi olduğu, ancak ilgili ihalenin yazışma tarihi itibarıyla çoktan sona erdiği, Delil 19’un SEDAŞ ihalesinden çok sonra üretilmiş bir doküman olduğu dikkate alındığında Soruşturma Raporu’nda EKOS aleyhine bir sonuca varmanın spekülatif olacağı, Delil 20’deki yazışmalardan EKOS’un üçüncü kişilerin dahil olmaksızın ihaleden kendi iradesi ile çekildiği sonucuna da ulaşmanın mümkün olduğu, nitekim ilgili yazışmada yer alan ifadelerden EKOS’u temsil eden kişilerin yazışma taraflarınca tanınmadığının ve konu hakkında herhangi bir EKOS çalışanı ile temasa geçilemediğinin anlaşılacağı, bu kapsamda EKOS’un herhangi bir ihlalde bulunduğu söylenemeyeceği, zira Delil 20’de EKOS’un rekabetçi bir teklif ile ihaleye başladığı, ancak büyük ve dikey bütünleşik tedarikçilerin icbarı ile ihaleden çekilmek zorunda kaldığının ifade edilebileceği, öte yandan EKOS aleyhine kullanılan belgeler incelendiğinde belgelerin bir kısmının (Delil 19, Delil 29-31, Delil ULU/2 ve Delil MON/5-6) içerisinde EKOS’un yer almadığı, iddia konusu fiiller ile ilgisinin tespiti söz konusu olmamasına karşın bu belgelerin EKOS aleyhine kullanıldığı ve bu şekilde önerilen temel para cezasının artırıldığı, bu itibarla Soruşturma Raporu’nun tespitlerinin hukuken temelsiz olduğu savunması

- (679) Delil 19’da yer alan ve ihale paylaşımını konu alan Excel tablosu ASTOR’dan elde edilmiş olup akabinde gerçekleştirilen yerinde incelemede aynı tablolar ULUSOY’da da bulunmuştur. Buna ek olarak aktif işbirliği başvurusunda Kuruma sunulan belgeler arasında da aynı Excel tablosu yer almaktadır. Söz konusu tabloların özelliklerine bakıldığında ASTOR, ARMTEK ve ULUSOY’dan elde edilen tabloların ULUSOY Satış Müdürü olarak görev yaptığı sırada (.....) tarafından oluşturulmuş olan tablolar olduğu ve (.....)’daki görevinden ayrılmadan önce (.....) bu tabloları ULUSOY’un yeni Satış Müdürü ile de paylaştığı anlaşılmıştır. Sırasıyla son değişiklik yapılma tarihleri 03.02.2021, 15.10.2021 ve 02.03.2022 olan Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2’de yer alan Excel tabloları, aynı Excel tablosunun farklı tarihlerde güncellenmiş versiyonlarıdır.

- (680) Hem Delil 19'da yer alan söz konusu Excel tablosunun birebir aynılarının (yazar, format, sütunlarda yer alan teşebbüs sıralamaları, içindeki bilgiler bakımından) ARMTEK ve ULUSOY'da da bulunması, hem de Delil 19'da Excel dosyasının hemen altında yer alan konuşmalardan, ASTOR Yönetim Kurulu Üyesinin rakipleri ile toplantı halinde olduğu, dolayısıyla ilgili Excel tablosunun teşebbüsler arasında yapılan ihale paylaşımlarında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu yönüyle Excel dosyasının rakiplerin ihale paylaşımlarının diğer bir deyişle oluşan kartel kayıtlarının bir çetelesi olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır.
- (681) Delil 19'da yer alan yazışmalarda kullanılan ifadelerden, aralarında Delil 20'ye konu Dicle Elektrik Dağıtım AŞ (DİCLE EDAŞ) ihalesinin de yer aldığı ihaleleri içeren bir Excel tablosu üzerinden ihalelerin paylaşımına yönelik olarak teşebbüsler arasında pazarlık yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Nitekim Delil 20'de *"Biraz yavaştan alın işi Ekosinerji ye ulaşamadım henüz... Ulaşabşldin mi... Çekildiler"* ifadelerinden DİCLE EDAŞ ihalesinde ASTOR ve EKOS arasındaki iletişim neticesinde EKOS'un ihaleden çekildiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla savunmada ileri sürüldüğü üzere EKOS'un üçüncü kişilerin dahil olmaksızın ihaleden kendi iradesi ile çekildiği sonucuna ulaşabilmek mümkün değildir.
- (682) Delil MON/6'da yer alan *"Abi burada katılacak bütün firmalara biz kiste³⁵⁵ hazırlayacağız Onlar onu verecek (...) (.....)a gönderelim o da dağıtımı yapsın"* ifadelerinden, ilgili ihalelerde teşebbüslerin sunacakları fiyatları içeren listelerin MONOKON tarafından hazırlanacağı ve hazırlanan tekliflerin ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü(.....) tarafından diğer teşebbüslere dağıtılacağı anlaşılmaktadır. Belgenin devamında söz konusu ihalenin öncesinde ARMTEK, ASTOR, EKOS, GESAN, EVA ve ULUSOY'un ihalede verecekleri fiyat teklifleri paylaşılmıştır. Delil 19'da yer alan ve ASTOR'dan, ARMTEK'ten ve ULUSOY'dan elde edilen Excel tablosunu hazırlayan (.....)'ün bu kez fiyat listelerini dağıtan aracı konumunda bulunduğu ve her iki delildeki tablolarda EKOS'un da yer aldığı göz önüne alındığında, EKOS'un dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen ihalelerde danışıklı hareket etmeye yönelik yapılmış olan rekabete aykırı uzlaşının bir parçası olduğu açıktır.
- (683) Rekabet hukukunda hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, bahsi geçen vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Söz konusu belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır. Zira bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğu ya da hangi teşebbüsten elde edildiği değil, içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir. Bu kapsamda Delil 19 ile Delil 20, Delil MON/5 ile Delil MON/6 bir arada değerlendirilerek EKOS'a ihlal isnadında bulunulmuş olduğundan Delil 19, Delil 20 ile Delil MON/5-6'da yer alan yazışmalara EKOS'un doğrudan taraf olmaması EKOS'un sorumluluğunu değiştirmeyecektir.
- (684) Öte yandan ilgili bölümlerde de yer verildiği üzere, soruşturma kapsamında EKOS'un rakipleriyle birlikte özel dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen beton köşk ve hücre ihalelerinde danışıklı teklifler verdiğini ve ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştığını gösteren çok sayıda belgeye ulaşılmış, bu kapsamda Delil GES/7-8, Delil ATS/1, Delil EKOS/1-4, Delil 19, 29, 30, 31, Delil MON/5-6, Delil ULU/1-2 ve aktif işbirliği başvurusunda sunulan bilgi ve belgeler bütüncül olarak değerlendirilmiş ayrıca bu belgelere konu olan yazışma ve uygulamalar elektrik dağıtım şirketlerinden talep edilen

³⁵⁵ Söz konusu ifade ile liste kastedilmektedir.

bilgiler vasıtasıyla teyit edilmiştir. Bunlara ek olarak, soruşturma sürecinde yapılan aktif işbirliği başvurusunda verilen bilgiler ve belgeler de dosya kapsamında elde edilen delilleri desteklemekte ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması noktasında önem arz etmektedir. Bu itibarla söz konusu deliller birbirleriyle tamamlayıcı nitelikte olup EKOS'un rekabete aykırı bir uzlaşının parçası olduğunu ispatlamak bakımından yeterlidir.

- (685) Öte yandan EKOS'un Delil 19'daki Excel tablosunda yer alan tüm ihalelerden sorumlu tutulmaması gerektiğine ilişkin savunmasına yönelik olarak Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan tabloların içeriğine, delillerin birbirleriyle ilişkisine ve ispat standardı açısından değerlendirmesine Ek Görüş'ün muhtelif kısımlarında yer verilmiştir. Söz konusu delillerin, EKOS'un rekabete aykırı bir uzlaşının parçası olduğunu ispatlamak bakımından yeterli görülmesi nedeniyle bu deliller ihlal süresinin tespitinde nazara alınmıştır. Bununla birlikte aktif işbirliği başvurusunda EKOS'un kartele 2021 yılında katıldığına ifade edilmesi, Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan ihale paylaşımı tablolarında EKOS'un ilk kazandığı ihalenin 14.07.2021 tarihli Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ) ihalesi olduğunun görülmesi nedeniyle EKOS'un süreye ilişkin savunması kısmen kabul edilerek EKOS bakımından soruşturma bakımından ihlalin başlangıç tarihinin Delil EKOS/1'in tarihi olan 09.06.2021 tarihi olarak tespit edilebileceği değerlendirilmektedir.
- (686) EKOS'un süreye ilişkin savunmasının kısmen kabul edilmesi ise Soruşturma Raporu'nda EKOS bakımından hesaplanan ihlalin süresinde bir değişikliğe sebebiyet vermemektedir. Soruşturma Raporu'nda EVA'nın ihlal süresinin Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablosundaki ilk ihalenin ve Delil MON/5-6'nın temel alınması ile ihlalin 11.09.2020-25.07.2022 tarihleri arasında olduğu tespiti yapılmışsa da; Delil EKOS/1'in ve Delil MON/5-6'nın temel alınması ile ihlalin süresinin 09.06.2021-25.07.2022 tarihleri arasında olduğu anlaşılmaktadır.
- (687) **Soruşturma Raporu'nda Delil EKOS/1'e atıf yapılarak ifade edilen “rekabetçi olmayan bir ihalenin rekabetçi fiyatın yaklaşık beş katı fiyatla kazanıldığı anlaşılmaktadır.” cümlesinden, Delil EKOS/1'in Raportör Heyeti tarafından yeterince incelenmediğinin anlaşıldığı, nitekim delilde yer alan doküman incelendiğinde, tartışılan konunun başlangıç teklifi olduğunun görülebileceği, başlangıç teklifi ile ihalenin sonuç teklifinin aynı olmadığı, kaldı ki söz konusu ihaleyi EKOS'un kazanmadığı, dolayısıyla ilk teklifin piyasa bedelinin beş katı fazlası olmasının ihalenin o bedelle sonuçlandığı anlamına gelmeyeceği, nitekim Delil EKOS/1'de EKOS'un fiyatları çok yüksek bulması nedeniyle teklif vermek istemediğini açıkça belirttiği, bununla birlikte rakibin ısrar ederek EKOS'a ilgili koşulları kabul ettirmeye çalıştığının görülebileceği, bu itibarla Raportör Heyeti'nin eksik inceleme yürüttüğü ve tutarsız bir iddiada bulunarak EKOS'un savunmalarını göz ardı ettiği savunması**
- (688) İhalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik olarak rakip oyuncular arasındaki kartel niteliğindeki uzlaşılarda tarafların eylemlerini hangi saikle gerçekleştirdiklerine ve eylemlerin pazarda doğurduğu etkiye bakılmamaktadır. Delil EKOS/1, EKOS yetkilerinin ihale öncesinde ARMTEK yetkilisi ile konuşmasını içeren birincil nitelikteki bir delil olup bu delil teşebbüsler arasında ihalelerde danışıklı hareket etmeye yönelik uzlaşmayı göstermek bakımından yeterlidir.
- (689) Diğer yandan, EKOS'un savunması kapsamında Soruşturma Raporu'nda yer verilen deliller incelendiğinde, Delil GES/7-8, Delil ATS/1, Delil EKOS/1-4, Delil 19, 29, 30, 31, Delil MON/5-6, Delil ULU/1-2 ve aktif işbirliği başvurusunda sunulan bilgiler ve belgeler

bütüncül olarak değerlendirildiğinde, dosya kapsamında yer alan delillerin önemli bir kısmının rakiplerle doğrudan iletişimi gösteren birincil nitelikte deliller olduğu, iletişimin varlığını dolaylı olarak gösteren delillerin de dosyada mevcut olduğu ve tüm bu delillerin içerikleri itibarıyla EKOS ile rakipleri arasında ihale paylaşımına ilişkin olarak kurulan kartelin, konu, süre, taraflar gibi tüm unsurlarını barındırdığı anlaşılmıştır. Bu itibarla EKOS bakımından eksik incelemenin söz konusu olmadığı, EKOS'un dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelere ilişkin rekabete aykırı anlaşmanın bir parçası olduğu açıkça görülmektedir.

1.5.4.5.4. İdari Para Cezasının Takdirine Yönelik Savunmalar

Ceza takdirinde EKOS'un sadece orta gerilim hava yalıtım hücreleri pazarından elde ettiği yurt içi gelirlerinin dikkate alınması gerektiği, zira 4054 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2. maddesi ile Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuz hükümleri uyarınca 4054 sayılı Kanun'un uygulama alanının Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlendiği, bu itibarla yurt dışı faaliyetlerden elde edilen gelirlerin ilgili kanun kapsamında nazara alınmaması savunması

(690) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği'nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir. Esas faaliyetlerden elde edilen yurt içi ve yurt dışı tüm gelirlerin net satışlar içerisine dâhil olduğu dikkate alındığında, EKOS'un cezanın takdirinde sadece orta gerilim hava yalıtımlı hücre pazarından elde edilen yurt içi gelirlerin dikkate alınması gerektiğine yönelik savunmasına katılım sağlamak mümkün değildir.

(691) Anılan Yönetmelik'te ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olmasının hafifletici unsur olarak kabul edilebileceği ifade edilse de -ihlale konu hava yalıtımlı hücrelerin üst pazarı olan- orta gerilim anahtarlama ürünlerinin EKOS'un cirosu içindeki payının 2021 yılında yaklaşık %(.....), 2022 yılında ise yaklaşık %(.....) olduğu görüldüğünden temel para cezasında indirim yapılmasına gerekçe olamayacağı değerlendirilmektedir.

1.5.4.6. ELTAŞ Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

1.5.4.6.1. Belgelere Yönelik Savunmalar

Delil 2'de yer alan yazışmaların EMSAD'ın 25.09.2018 tarihli toplantı gündemine ve bu gündeme ilişkin olarak ABB çalışanı (.....)'in WhatsApp mesajına³⁵⁶ ilişkin

³⁵⁶ ABB çalışanı (.....) tarafından gönderilen mesaj; "Sayın EMSAD Başkanı, değerli arkadaşlar, EMSAD'ın ekte gönderdiği toplantı gündemi açısından, özellikle ürünlerin maliyetine, yeniden satış fiyatına, stok durumuna, Pazar paylarına, satış ve/veya dağıtım stratejilerine veya sair ticari sır anlamına gelecek benzer bilgilerine doğrudan veya dolaylı herhangi bir şekilde etki edecek bilginin paylaşılmasının Rekabet Hukuku açısından sakıncalı olduğunu belirtmek isterim. Bizim açımızdan bu

olduğu, bu kapsamda söz konusu toplantının rekabeti sınırlayabilecek nitelikte olmadığı ve bahsi geçen yazışmaların ELTAŞ'ı ve ilgili tüm tarafları tamamıyla aklayıcı nitelikte olduğu, ELTAŞ'ın 2018 yılında herhangi bir TEİAŞ ihalesine katılmadığı savunması

(692) Delil 2'de yer alan "*(.....) bey gecen sefer anlasalim gibi cumle sarf etmisti ondan olabilir*" ilgili teşebbüslerin öncesinde de toplantılar düzenlediği ve bu toplantılarda ASTOR tarafından TEİAŞ ihalelerine yönelik olarak rekabete aykırı bir uzlaşma zemini arandığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki ELTAŞ'ın yazışma tarihini takip eden dönemdeki ihaleye katıldığı Delil 3'te ve Delil 4'te yer alan yazışmalarla ortaya konulmuştur. Bu çerçevede ABB yetkilisi tarafından 25.09.2018 tarihli EMSAD toplantısı öncesinde gönderilen mesajın farklı yorumlanması ELTAŞ'ın bu durumunu değiştirmeyecektir.

(693) Bunun yanında, rekabet hukukunda "rakip" tanımı "potansiyel rakipleri" de içerecek şekilde geniş yorumlanmaktadır. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin (2002/2 sayılı Tebliğ) 3. maddesinde rakip, "*Aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılardır.*" şeklinde tanımlanmıştır. Bu durumda ELTAŞ'ın 2018 yılındaki ihalelere katılmaması tek başına ELTAŞ'ın rakip teşebbüs niteliğini ve ihaledeki sorumluluğunu değiştirmemektedir.

Delil 3'te ve Delil 4'te yer alan yazışmalarda ELTAŞ ile ilgili olarak ihale öncesi bir görüşmeye dayanak teşkil eden herhangi bir ifadenin bulunmaması ve söz konusu yazışmaların ASTOR iç yazışması olması nedeniyle anılan delillerin ELTAŞ'ın rakipleriyle ihaledeki iş kalemlerini paylaştığına yönelik ihlal isnadına dayanak teşkil etmesinin mümkün olmadığı, Delil 3'te yer alan tablolar ile TEİAŞ ihale sonuçlarının ELTAŞ bakımından örtüşmediği, ELTAŞ'ın ASTOR'un tahmininin aksine 10 değil 12 adet iş kalemi kazandığı, ilaveten TEİAŞ'ın yaklaşık maliyet hesaplamasında yalnızca teşebbüslerden gelen proforma faturalardan değil geçmiş tarihli ihalelerdeki fiyatlardan da faydalandığı, bu sebeple ihale öncesinde rakip teşebbüsler ile proforma fatura paylaşıldığı iddiasının doğru olmadığı savunması

(694) Rekabet hukuku uygulamasında hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Söz konusu belgelerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir ihlalin varlığını ortaya koymaya yetecek nitelikte olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır. Nitekim rekabet hukukunda teşebbüs içi yazışmaların gerekli ispat standardını sağladığı ölçüde rakip teşebbüsler aleyhinde delil olarak kullanılabileceği kabul edilmektedir. Danıştay 13. Dairesinin de 11.12.2019 tarihli ve 2015/3353 E. 2019/4244 K. sayılı kararı ile rakip teşebbüslerden elde edilen delillerin de ispat vasıtası olarak değerlendirilebileceği sonucuna ulaştığı anlaşılmaktadır. Anılan kararda Daire "*Cimenteries*" kararına³⁵⁷ atıfla: "*...Delillerin kartelevat taraf olan teşebbüslerin her birinde yapılan incelemelerde elde edilmesine gerek olmadığı, rakiplerden birinde bu tur bir belgenin tespit edilmesinin yeterli olduğu değerlendirilmektedir. Öte yandan, kartellerin gizliliği sebebiyle her teşebbüste delil bulunmasının beklenemeyeceği, aksi durumun delilleri yok etmede en başarılı olan teşebbüslerin ödüllendirilmesine yol açacağı açıktır.*" değerlendirmesine yer vermiştir. Bu bağlamda, bir delilin ispat gücü

konuların hiçbir şekilde ele alınmayacağına da toplantı tutanağının birinci maddesinde yer alması gerekmektedir. Aksi takdirde toplantıya devam edemeyeceğimizin de bilinmesini rica ederim. Yarın görüşmek dileğiyle (...)" şeklindedir.

³⁵⁷ CaseT-25/95 *Cimenteries CBR v Commission* [2000] ECR II-00491.

bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğu ya da nereden elde edildiği değil, içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir.

- (695) Bu çerçevede, ASTOR'dan elde edilen teşebbüs içi yazışmanın ELTAŞ aleyhine delil teşkil edebileceğine yönelik şüphe bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra, Delil 3'te paylaşılan Excel tablosunda ELTAŞ'a bırakılan iş kalemlerinin de yer alması karşısında 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi öncesinde ELTAŞ'ın da rakipleri ile iletişime geçtiği anlaşılmaktadır. İhale sonuçları ile Delil 3'te yer alan Excel tablosunda ELTAŞ üzerinde kalan iş kalemlerinin sayısı arasındaki fark ise ELTAŞ'ın ilgili ihaledeki rekabetçi davranışlarından değil ABB'nin talebi sonrası paylaşımda yapılan değişiklikten kaynaklanmaktadır. Zira Delil 3'te yer alan yazışmalardan da anlaşılabacağı üzere ABB'ye 10 adet 100 MVA'lık ve beş adet 62,5 MVA'lık güç transformatörünün bırakılması planlanırken, ABB 15 adet 100 MVA'lık güç transformatörünün kendisine bırakılmasını talep etmiş ve ABB'nin bu talebi rakiplerce kabul edilmiştir. Bunun neticesinde ilk durumda ABB üzerinde kalması planlanan beş adet 62,5 MVA'lık güç transformatörü ASTOR ve ELTAŞ arasında paylaştırılmıştır. ELTAŞ'ın Delil 3'te yer alan Excel tablosundan daha fazla iş kalemi kazanmasının sebebinin ilk durumda ABB'ye bırakılan iki adet 62,5 MVA'lık güç transformatörünün ABB'nin aldığı kalemlere karşılık olarak ELTAŞ'a bırakılması kaynaklı olduğu değerlendirilmektedir.
- (696) ELTAŞ'ın Delil 3'teki yazışmalara konu toplantıya katıldığına ilişkin bir bulgu olmasa da Delil 3'te paylaşılan görselin ihale kalemlerinin ilk paylaşımına ilişkin olduğu, ELTAŞ'a da bu paylaşımda bazı kalemlerin tevdi edildiği, yazışmaların devamında yer alan *"Daha anlaşamadık"*, *"Kim sorun yapıyor"* ve *"Abb"* ifadelerinden ise yazışma anı itibarıyla paylaşım nihai halinin verilmediği, akabinde ABB'nin taleplerinin karşılanması doğrultusunda paylaşımın nihai halini aldığı görülmektedir. Delil 4'te yer alan ve ihale anında gerçekleştirildiği anlaşılan konuşmalardaki, *"Herşey ok Herkes kendi kaleminde"* ifadelerinden ise tabloda görüldüğü üzere ihaleye katılan ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ'ın arasında iş kalemlerine yönelik paylaşımın başarı ile sonuçlandığı anlaşılmaktadır. Ayrıca 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinde ELTAŞ'ın teklif verdiği tüm iş kalemlerini kazanması ve BEST'in ELTAŞ'ın teklif vermediği iş kalemlerinde daha düşük teklif vermesine karşın ELTAŞ'ın teklif verdiği iş kalemlerinde diğer iş kalemlerine nazaran daha yüksek teklif vermesi de Delil 3 ve Delil 4'te yer alan uzlaşuya ilişkin tespiti destekler niteliktedir.

ELTAŞ'ın, yaklaşık maliyetlere ilişkin bilgisi bulunan ASTOR'la, proforma faturaları paylaştığına veya görüştüğüne dair bir delilin bulunmadığı, TEİAŞ'ın yaklaşık maliyetleri belirlerken sadece teşebbüslerden gelen proforma faturalarla hareket etmediği, geçmiş ihalelerdeki fiyatlar, hammadde, döviz kuru vb. kalemlerdeki artışlar gibi unsurları da dikkate aldığı, dolayısıyla sadece proforma fatura değişimi ile yaklaşık maliyetin tahmin edilmesinin mümkün olmadığı savunması

- (697) Teşebbüslerin kendi aralarındaki ihale paylaşımlarını gösterir tabloda yer alan fiyatların, ortalama fiyat olarak zikredildiği ve bu fiyatların oluşan yaklaşık maliyetler ile hemen hemen aynı olduğu, hatta yaklaşık maliyetlerin küsuratları yuvarlanmış hallerine tekabül ettiği görülmektedir. Teşebbüslerin bu yaklaşık maliyetler hakkında ihale öncesinde bilgi sahibi olmaları, TEİAŞ'ın yaklaşık maliyeti hesaplarken kullandığı en önemli parametrelerden biri olan TEİAŞ'a sundukları proforma faturaların teşebbüsler arasında paylaşıldığını göstermektedir. Aksi halde, teşebbüslerin yaklaşık maliyetlere bu denli yakın bir *"ortalama fiyatı"*, rakipleri ile bir uzlaşma içerisinde olmaksızın tahmin etmesinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca Delil 3'ten ve Delil 4'ten görüleceği üzere, teşebbüslerin ihale öncesinde bir araya geldiği ve

ihale kalemlerini paylaştıkları kuşkuyla yer bırakmayacak kadar açık olduğundan işbu savunmanın gerçeği yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

Delil 5'te yer alan 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesine ilişkin değerlendirmenin doğru olmadığı, söz konusu ihalede TEİAŞ'ın yüksek bir ön ödeme yapacağını açıkladığı, ancak ihale kazanıldıktan sonra üretilecek trafoların TEİAŞ'ın şart koştuğu testlerden geçememesi durumunda ihaleden yasaklanma riskinin söz konusu olduğu, bu nedenle belgedeki yazışmaların konusunun ELTAŞ'ın bu riski bertaraf etmek gayesiyle ve olası bir testten geçememe durumunda trafoların ASTOR'dan ve BEST'ten alınması amacıyla bir anlaşma ortamının sağlanması olduğu, nitekim ihale sonrasında gerekli testlerden geçemeyen ELTAŞ'ın TEİAŞ ile akdettiği sözleşmeyi ASTOR'a devrettiği, 13.12.2019 tarihli yazışmalar³⁵⁸ bütüncül değerlendirildiğinde belgenin rakipler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşmayı değil, aksine geçmiş ihaleler de dâhil rekabetçi bir sürecin varlığını gösterdiği savunması

- (698) Delil 5'te ilgili TEİAŞ ihalesine yönelik olarak ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yöneltilen *"Anlaşma ortamı, Eltaş, Best, Astor arasında olırmu bir yoklayalım mı ?"* sorusuna cevaben ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı tarafından *"Havayı bir solumak ta fayda olur, ama açık vermeden ve de Best e güvenmeden. Biraz bekleyelim, belki onlardan bi hareket gelir..."* ifadeleri kullanılmıştır. Söz konusu ifadelerin ELTAŞ'ın ihaleye gireceği oto transformatörü ürünlerinin TEİAŞ tarafından zorunlu kılınan testlerden geçememesi ihtimaline binaen ASTOR veya BEST ile akdedilecek olası bir devir anlaşmasına yönelik kullanıldığı savunmasının kabul edilebilir olmadığı değerlendirilmektedir. Nitekim hem yazışmanın içeriğinin hem de henüz ASTOR'un ve BEST'in test sonuçları hakkında bilgi sahibi olunmadan kullanılan *"Anlaşma ortamı, Eltaş, Best, Astor arasında olırmu bir yoklayalım mı?"* ifadesinin teşebbüsün savunmasında belirttiği amaca hizmet etmediği de açıktır. Ayrıca ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı tarafından kullanılan *"Benim bu günkü intibam (Özellikle Ticaret Dairesinden) Best in bu ihaleye şeklen katılacağı, ağırlığını koymayacağı şeklindeydi"* ifadesinden, yazışmanın konusunun rakiplerin ihaledeki teklif stratejileri olduğu açıkça anlaşılmaktadır. İlaveten ELTAŞ tarafından savunmasında yer verilen yazışmalarda teşebbüs çalışanları arasında ELTAŞ'ın ürünlerinin TEİAŞ tarafından zorunlu kılınan testlerden geçememesi ihtimaline yönelik olarak ASTOR veya BEST ile yapılacak olası bir devir sözleşmesine ilişkin herhangi bir ifade yer almamakta, ayrıca söz konusu yazışmalar Delil 5'te yer alan ifadelerin değerlendirilmesiyle ulaşılan kanaati değiştirmemektedir. Söz konusu yazışmalardan yalnızca ELTAŞ'ın sadece 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesine katılacağı anlaşılmaktadır.

Delil 6'da yer alan 26.06.2020 tarihli yazışmadaki ekran görüntüsünün, 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesinde ELTAŞ'ın kendisine hedef olarak belirlediği bölgeleri gösterdiği, Delil 7'de yer alan 26.06.2020 tarihli Excel tablosunun ise bir tahmin çalışması olduğunun düşünüldüğü, zira ihale sonuçlarının söz konusu tablodan ciddi oranda farklılaştığı, bu durumun ASTOR, ABB, BEST, ELTAŞ, KONTROLMATİK ve GE'nin 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesinden önce ihaledeki iş kalemlerini paylaşmadıklarını gösterdiği savunması

³⁵⁸ Yazışma şu şekildedir: ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) tarafından gönderilen mesaj; *"Tabi ki. Zaten bizde gidiyoruz teste."* ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı (.....) tarafından gönderilen mesaj; *"Evet, biz daha şanslıyız. Onların Yüklenicilere de 250 taahhütleri var, onları da geciktiremezler."* ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı (.....) tarafından gönderilen mesaj; *"Hımm, güzel.."* ELTAŞ Yönetim Kurulu Danışmanı (.....) tarafından gönderilen mesaj; *"Şansımız olabileceğini düşünüyorum.."*

(699) Yüzden fazla iş kalemini içeren ihalelerde bir teşebbüsün rakiplerinin “*hedef olarak belirlediği bölgeleri*” her bir iş kalemi bazında ihalenin kimde kalacağını öngörecektir. Nitekim dosyadaki bulgulardan bu bilgilerin rakipler arası anlaşma doğrultusunda elde edildiği anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle Delil 6’da yer alan ekran görüntüsünün sadece ELTAŞ’ın hedef olarak belirlediği iş kalemlerini gösterdiği, Delil 7’de yer alan Excel tablosunun ise bir tahmin çalışmasından ibaret olduğu savunmasına itibar edilmemiştir. 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesine ilişkin olan deliller hakkında yapılan ayrıntılı değerlendirmeler ve açıklamalar, “*TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi*” başlığı altında yer almaktadır.

Delil 8’de yer verilen Excel tablosunun 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesinin tamamlanmasının ardından ELTAŞ Yurt İçi Satış Müdürü (.....) tarafından ELTAŞ çalışanları ile paylaşılacak üzere hızlıca hazırlanan bir tablo olduğu, teşebbüslerin ihalelerin tamamlanmasının hemen ardından sonuçlara ilişkin tablolar hazırlamasının ve bunu teşebbüs içinde paylaşmasının olağan olduğu savunması

(700) Rapor kapsamında, Delil 8’de yer verilen e-postanın 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesi öncesinde gönderildiğine yönelik bir iddia bulunmamaktadır. Ancak ihale sonrasında gönderilen e-postanın ekinde yer alan “*TEİAŞ- İlk Tablo Hk.*” isimli Excel tablosunun, ihaleden dört gün önce oluşturulan ve Delil 7’de yer alan hangi iş kaleminin hangi teşebbüste kalacağını gösteren Excel tablosu ile birebir aynı olması dikkat çekmektedir.

(701) Sonuç olarak ihale tarihinden dört gün önce oluşturulan Delil 7’deki hangi iş kaleminin hangi teşebbüste kalacağını gösteren Excel tablosu ile Delil 8’in birebir aynı olması sebebiyle Delil 8’de yer alan Excel tablosunun ihale sonuçlarını değil ihale öncesinde teşebbüsler arasında kararlaştırılan paylaşımı gösterdiği değerlendirilmektedir. “*TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi*” başlığı altında yapılan değerlendirmeler kapsamında bu durum net bir şekilde ortaya konulmuştur.

ELTAŞ’ın 08.12.2020 tarihli ihale öncesinde, diğer ihalelerde olduğu gibi hedeflerini belirlediği, bu hedefler belirlenirken bir önceki ihaledeki sıra dışı teklifleri nedeniyle ABB’nin ve daha önceki ihalelere katılmaması nedeniyle BETA’nın ihaledeki tekliflerinin dikkatle incelendiği ve bu sayede başarılı hedeflere ulaşıldığı, Delil 11’de yer alan yazışmaların da buna binaen yapıldığı savunması

(702) Kararın “*TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi*” başlıklı bölümünde ifade edildiği üzere ihalede yer alan 10 iş kaleminde ABB’nin ELTAŞ’tan daha düşük teklif vermesine rağmen, Delil 11’de ELTAŞ yetkilisi tarafından “*İyi haber ABB okundu bizi vurmadı*” ifadesi kullanılmıştır. Ayrıca ABB’nin tekliflerinin okunduğu sırada henüz başka bir teşebbüsün tekliflerinin okunmadığı TEİAŞ’ın cevabi yazısı ile de teyit edilmiştir. Bu hususlar göz önüne alındığında ABB’nin tekliflerinin okunduğu esnada ELTAŞ’ın sadece kendi tekliflerini ve ABB’nin tekliflerini biliyor olması gerekmektedir. ABB’nin ELTAŞ’ın teklif verdiği kalemlerde ELTAŞ’tan daha düşük teklif vererek o kalemleri kazanmış olmasına rağmen, ELTAŞ bu kalemleri kendisinden alınan ihaleler olarak görmemektedir. Bu durum karşısında ELTAŞ’ın söz konusu kalemlerin, ihale öncesinde yapılan anlaşma çerçevesinde BEST’e ve ASTOR’a bırakıldığının bilincinde olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca söz konusu delil, Delil 10 ve Delil 12 ile birlikte okunmalı ve değerlendirilmelidir. “*TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin*

Değerlendirilmesi” başlığı altında yapılan değerlendirmelerde söz konusu delillere ilişkin detaylar yer almaktadır.

Delil 13’te yer alan yazışmaların ELTAŞ’ın, 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesini kazanması fakat testlerden geçememesi nedeniyle TEİAŞ’a tesliminde geciktiği iki adet transformatörün rekabetçi bir teklif alma sürecinin sonunda ASTOR’dan teminine ilişkin olduğu, söz konusu yazışmaların ELTAŞ, ASTOR ve BEST’in sıkı bir rekabet içerisinde olduğunu kanıtladığı savunması

- (703) Delil 13’te yer alan yazışmada ELTAŞ ve ASTOR arasında ELTAŞ tarafından kazanılan bir TEİAŞ ihalesi bakımından işin ASTOR’a devri konusunun görüşüldüğü dosya kapsamında da tespit edilmiştir. Bununla birlikte devir sözleşmesine ilişkin müzakere sürecine ilişkin olarak ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kullanılan *“İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur.”* ifadesinden ELTAŞ’ın ihaleler konusunda varılan anlaşmaları, ELTAŞ’ın fiyat farkı verilmemesine yönelik talebinin kabul edilmesine yönelik bir koz olarak kullandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle Delil 13’ün TEİAŞ ihalelerine yönelik olarak ASTOR ve ELTAŞ arasında rekabete aykırı uzlaşa bulunduğu yönündeki tespiti desteklediği değerlendirilmektedir.

03.07.2019 tarihli GEDİZ EDAŞ ihalesinde ELTAŞ’ın tek bir kalem dahi kazanamadığı, Delil 16’da yer alan yazışmaların ELTAŞ çalışanı tarafından üst yönetimin onayı alınmaksızın yapıldığı, bu nedenle bu yazışmalardan hareketle 4054 sayılı Kanun’un ihlal edildiği sonucuna ulaşılmaması gerektiği, Delil 5’te yer alan yazışmaların ELTAŞ Yurt İçi Satış Müdürü (.....) tarafından, arkadaşı ASTOR Genel Müdür Yardımcısı (.....)’a yardım etme amacıyla ELTAŞ üst yönetiminin bilgisi ve onayı olmaksızın yapıldığı savunması

- (704) ELTAŞ tarafından transformatör satışlarının sevki ve idaresi ile görevlendirilen bir çalışanın eylemlerinin ELTAŞ açısından bağlayıcı olmadığını kabul etmek mümkün değildir. Zira her teşebbüsün kendi bünyesinde çalışan personelin eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu olduğu açıktır.
- (705) Delil 15’e ve Delil 16’ya ilişkin ayrıntılı değerlendirmelere *“Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi”* başlığı altında yer verilmiştir. Bu başlık altında yer alan değerlendirmelerden de anlaşılacağı üzere söz konusu GEDİZ EDAŞ ihalesinin öncesinde ve ihale esnasında iletişim kurmak için ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM yetkilileri bir WhatsApp grubu oluşturmuşlardır. Teşebbüsler bu grup içerisinde ihale sırasında sürekli olarak iletişimde bulunmuşlar ve ihale kalemlerini paylaşmışlardır. ELTAŞ’ın bu ihalede kendisine bırakılmasını istediği kalemlerden biri de kuru tip trafolardır. Söz konusu trafoların paylaşılması noktasında ASTOR, BETA ve ELTAŞ arasında yapılan görüşmeler ve bu iş kaleminin ELTAŞ’a bırakılması yönündeki karar, BETA tarafından yanlış anlaşılmış ve ELTAŞ tarafından bu durum WhatsApp grubundaki yazışmalarda ifade edilmiştir. Nitekim ELTAŞ’ın herhangi bir iş kalemini kazanamamasının sebebinin ihalenin rekabetçi bir ihale olmasından kaynaklı olmadığı açıktır. Zira yazışmada yer alan ifadelerden anlaşmada ELTAŞ’a tahsis edilen kuru tip transformatör ürününü içeren iş kalemi bakımından BETA’nın sehven düşük fiyat verdiği, bunun sonucunda ELTAŞ’ın ilgili iş kalemini kazanamadığı açıkça anlaşılmaktadır.

Delil BETA/27’de ELTAŞ’a ilişkin herhangi bir ifadenin yer almaması nedeniyle söz konusu delilin ELTAŞ aleyhindeki ihlal iddiası için kullanılamayacağı savunması

- (706) Delil BETA/27 bakımından ELTAŞ hakkında doğrudan doğruya bir ihlal isnadında bulunulmamış olup ilgili delilin Delil 2-13'te yer verilen ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında tarafları her bir ihale özelinde değişebilen bir uzlaşının var olduğuna ilişkin tespitleri destekler nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

Delil 13 olarak yer verilen ELTAŞ çalışanı (.....) ile ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı (.....) arasındaki 16.03.2022 tarihli yazışmanın, ELTAŞ'ın 19.12.2019 tarihli TEİAŞ ihalesini kazanması fakat testlerden geçememesi nedeniyle TEİAŞ'a tesliminde geciktiği iki adet transformatöre yönelik sözleşmenin ASTOR'a devrine ilişkin olduğu, Eltaş Yönetim Kurulu Başkanı (.....)'nin, "böyle bir fiyat farkı vermeyeceğini, daha önce konuşulan ve anlaşılan hususları bir daha konuşmayacağını, eğer sözleşmeyi iptal ederlerse bundan sonraki ihalelerde devir konusunda bir daha zor anlaşma olacağını" ifade ettiği savunması

- (707) Delil 13'te yer alan yazışmada ELTAŞ ve ASTOR arasında, ELTAŞ tarafından kazanılan bir TEİAŞ ihalesi bakımından işin ASTOR'a devrinin görüşüldüğü dosya kapsamında da tespit edilmiştir. Bununla birlikte devir sözleşmesine ilişkin müzakere sürecine ilişkin olarak ELTAŞ Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kullanılan "İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur." ifadesinden ELTAŞ'ın ihaleler konusunda varılan anlaşmaları, ELTAŞ'ın fiyat farkı verilmemesine yönelik talebinin kabul edilmesine yönelik bir koz olarak kullandığı anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle Delil 13'ün TEİAŞ ihalelerine yönelik olarak ASTOR ve ELTAŞ arasında rekabete aykırı uzlaşa bulunduğu yönündeki tespiti desteklediği değerlendirilmektedir.

- (708) Ayrıca savunmada "İptal ederseniz ihalelerde bir saha zor anlaşma olur." ifadesinde yer alan anlaşma ile ASTOR ve ELTAŞ arasında müzakeresi süren devir anlaşmasının kastedildiği öne sürülmektedir. Söz konusu devrin tamamlanamaması sonucu oluşabilecek potansiyel zararın ELTAŞ bakımından daha yüksek olduğu ve ASTOR'un ELTAŞ ile devir anlaşmasını tamamlamaması halinde herhangi bir kaybının olmayacağı göz önüne alındığında, ELTAŞ'ın ASTOR ile devir anlaşması yapıp yapmama noktasında kullandığı ifadelerin ASTOR üzerinde bir baskı yaratma kabiliyeti bulunmamaktadır. Bu nedenle teşebbüs tarafından yapılan açıklamaya katılma imkânı bulunmamaktadır.

Delil 15'e ve Delil 16'ya konu olan 03.07.2019 tarihli Gediz Elektrik Dağıtım AŞ ihalesi sonucunda ELTAŞ'ın tek bir iş kalemi dahi kazanamadığı, bu sonuç göz önüne alındığında ELTAŞ üst yönetiminin en ufak bir onayı olmaksızın, bir ELTAŞ çalışanının ihale devam etmekteyken yaptığı bu yazışmalardan hareketle 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği sonucuna ulaşılmaması gerektiği savunması

- (709) ELTAŞ tarafından transformatör satışları ile görevlendirilen bir çalışanın eylemlerinin ELTAŞ açısından bağlayıcı olmadığını kabul etmek mümkün değildir. Zira her teşebbüsün kendi bünyesinde çalışan personelin eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu olduğu açıktır.

Delil SEM/5'te yer alan yazışmalara ELTAŞ'ın taraf olmadığı, ilgili ihaleye yönelik herhangi bir ek bulgu bulunmadığı da göz önüne alındığında ELTAŞ'ın ihlalden sorumlu tutulmaması gerektiği, yazışmaların ADM Elektrik Dağıtım AŞ (ADM EDAŞ) ihalesinin ELTAŞ tarafından kazanılmasının öngörüldüğünü gösterdiği, ancak söz konusu ihaleyi BETA'nın kazandığı, bu sebeplerle ilgili belgenin ELTAŞ bakımından ihlal isnadına esas alınmaması gerektiği savunması

- (710) Delil SEM/5'te yer alan yazışmalara göre ELTAŞ yetkilisi olan İLKAY ZENAR'ın BETA ve ASTOR yetkililerine ulaştığı ve ADM EDAŞ ihalesindeki kuru tip trafolardan oluşan

kalemlerin kendilerine bırakılmasını talep ettiği, BETA'nın ve ASTOR'un ise bu talebi olumlu karşıladığı görülmektedir. ASTOR Yurt içi Güç Transformatörleri Satış Müdürü tarafından gönderilen "5 tane trafo zaten" ifadesinden anlaşılabacağı üzere, bahse konu ihale beş adet transformatörden oluşmaktadır. Söz konusu kuru tip transformatör alımı ihalesinin 02.04.2020 tarihinde ADM EDAŞ tarafından gerçekleştirildiği ve bu ihaleye ASTOR, BETA ve ELTAŞ'ın katıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca Delil SEM/5'e konu iletişimin bizzat kendisinin bir ihlal teşkil ettiği açık olup ihalenin farklı şekilde sonuçlanmasının ihlal tespitine bir etkisinin olmayacağı değerlendirilmektedir.

- (711) Her ne kadar yazışmalar ADM EDAŞ ihalesinin ELTAŞ tarafından kazanılmasının öngörüldüğünü gösterse de ADM EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazıda yer alan bilgiler doğrultusunda, ihaleyi BETA'nın kazandığı tespit edilmiştir. Öte yandan, ADM EDAŞ'tan elde edilen bilgilere göre ELTAŞ 02.04.2020 tarihli ihaleye katılarak ihalede en avantajlı teklif veren teşebbüs olmuştur. ELTAŞ'ın teklifleri ADM EDAŞ tarafından yapılan teknik değerlendirme sonucunda değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sonuç olarak Delil SEM/5'te yer alan ifadelerle uyumlu bir şekilde ELTAŞ'ın 02.04.2020 tarihli ihalede en düşük teklifi veren teşebbüs konumunda olduğu tespit edilmiştir.

Delil BETA/13'te yer alan yazışmaya ELTAŞ'ın taraf olmadığı, ilgili ihaleye yönelik herhangi bir ek bulgu bulunmadığı da göz önüne alındığında ELTAŞ'ın ihalden sorumlu tutulmaması gerektiği, 01.01.2022 tarihli ihalede Hipar Adi Ortaklığı Ticaret İşletmesi (HİPAR)'ne, ASTOR, BETA, BEST, ELTAŞ, SEM ve ULUSOY'un yanı sıra Delil BETA/13'teki yazışmalarda isimleri geçmeyen pek çok şirketin teklif verdiği, nihai alımın BEST'ten ve SEM'den yapıldığı, bu hususun ELTAŞ'ın taraf olduğu bir anlaşmanın mevcut olmadığını gösterdiği savunması

- (712) Yukarıda yer verildiği üzere Delil BETA/13'teki yazışmalarda ELTAŞ Türkiye Satış Müdürü'nün, SEM Genel Müdür Yardımcısı ile yaptığı görüşmede ELTAŞ'ın Enerjisa Enerji AŞ, ADM EDAŞ, GEDİZ EDAŞ vs. diğer ihalelere katılmayacağını bu nedenle HİPAR alımının kendisine bırakılmasını talep ettiği BETA Türkiye Satış Müdürü tarafından BETA Genel Müdürü'ne aktarılmıştır. Yazışmadan, SEM ile ELTAŞ arasında rekabete aykırı konularda bir iletişimin bulunduğu açıkça anlaşılmaktadır. Öte yandan, delillerin ispat gücünün tespitine ilişkin Kurul kararlarında benimsenen temel prensip, delillerin bütüncül olarak değerlendirilmesidir³⁵⁹. Nitekim delillerin değerlendirilmesi hususunda ceza hukukunda da bütüncül yaklaşımın egemen olduğu görülmektedir³⁶⁰. Dolayısıyla elde edilen delillerin suçu/kabahati ispata elverişli olup olmadığının belirlenmesinde, delillerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan genel kanaat dikkate alınmaktadır. Delil BETA/13; Delil 15-16, Delil SEM/5, Delil BETA/19, Delil BETA/21, Delil BETA/24 ve Delil BETA/25 bir bütün olarak ele alındığında ASTOR, BETA, ELTAŞ ve SEM arasında dağıtım transformatörü ihalelerinde danışıklı teklif vermeye yönelik rekabete aykırı uzlaşının olduğu ortaya konulmaktadır.

1.5.4.6.2. İdari Para Cezasının Takdirine Yönelik Savunmalar

ELTAŞ'ın (.....) milyar TL şeklindeki 2023 cirosunun %(.....)'üne tekabül eden (.....) milyar TL'lik kısmını ihracat cirosunu oluşturduğu, ihracat cirosunun temel para cezasının takdirinde dikkate alınmaması gerektiği savunması

- (713) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

³⁵⁹ Kurulun 25.11.2009 tarihli, 09-57/1393-362 sayılı *Beyaz Et*, 18.04.2011 tarihli, 11-24/464-139 sayılı *Otomotiv*, 28.10.2021 tarihli, 21-53/747-360 sayılı *Perakende* kararları

³⁶⁰ 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 217. maddesi

“Bu Kanun’un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir.”

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği’nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir.

ELTAŞ’ın pazar payının düşük olmasının hafifletici unsur olarak ele alınabileceği, ayrıca ilgili pazarda küçük oyuncu olan ELTAŞ’ın 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettiği varsayılrsa dahi bu ihlalin pazardaki etkisinin sınırlı olduğu, ihlalin etkisinin sınırlı olmasının da önemli bir hafifletici unsur olarak değerlendirilebileceği, ELTAŞ’ın her zaman incelemeye yardımcı olduğu ve tüm soruşturma süreci boyunca Kuruma gerekli desteği sağladığı, bu hususun da hafifletici unsur olarak ele alınabileceği, sonuçta bu hususların hafifletici unsur olarak değerlendirilmesinin yanı sıra temel para cezasının en düşük orandan belirlenmesi gerektiği savunması

- (714) TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen güç ve oto transformatörü ihalelerinde ELTAŞ’ın pazar payının 2019, 2020 ve 2021 yıllarında sırasıyla %(.....); %(.....); %(.....) seviyesinde gerçekleştiği, 2022 ve 2023 yıllarında TEİAŞ’a güç transformatörü satışının bulunmadığı, teşebbüsün dağıtım transformatörleri bakımından tahmini pazar payının 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla yaklaşık %(.....) ve %(.....) olduğu tespit edilmiştir. Ceza Yönetmeliği’nin 5. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenleme gereği temel para cezasının takdirinde dikkate alınabileceği değerlendirilmektedir. İdari para cezası hesaplanırken, yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması hafifletici unsur olarak dikkate alınmıştır. Öte yandan, soruşturma sürecinde ELTAŞ’ın yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olduğunu gösteren herhangi bir bulgu bulunmamaktadır.

I.5.4.7. EVA Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.4.7.1. Usule Yönelik Savunma

Soruşturmanın birbiri ile bağlantılı olmayan ve EVA’nın hiçbir şekilde içerisinde yer almadığı, dolaylı yollardan elde edilmiş, iletişim delili standardına uymayan delillerin üzerine inşa edildiği, Soruşturma Bildirimi’nde incelemenin transformatör üretimi ve satışı pazarına yönelik yürütüldüğü izleniminin verildiği ve birleştirilen dosya hakkında tespitlere yer verilmeksizin soruşturmanın EVA ile diğer taraflar arasında kurgusal bir bağlantı kurma çabası ile hücre, trafo merkezi ve beton köşk ürün pazarları yönünde genişletilerek öngörülebilirlik ilkesine aykırı hareket edildiği, Soruşturma Heyeti’nin 12 aya varan bir süreç içerisinde bütün delillerin değerlendirilmesi noktasında yeterli zamana sahip olduğu, fakat EVA’nın 30+30 gün içerisinde delillere kısıtlı erişime sahip bir şekilde savunma sunmak durumunda kalmasının silahların eşitliği prensibine aykırı olduğu savunması

- (715) Yukarıda detayına yer verildiği üzere dosya kapsamında incelenen ve ihlal teşkil ettikleri sonucuna ulaşılan davranışların odak noktası başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarıdır. Teşebbüse

Soruşturma Bildirimi vasıtasıyla dosya kapsamında sahip olması gereken tüm bilgiler ve belgeler tebliğ edilmiş olup birleştirilen dosya hakkındaki tespitlere yer verilmediğine ilişkin savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

- (716) Öte yandan 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi "*Taraflara, yazılı savunmalarını soruşturma raporunun tebliğinden itibaren 30 gün içinde Kurula göndermeleri tebliğ edilir. Haklı gerekçeler sunulması halinde bu süre bir kereye mahsus olmak üzere ve en çok bir katına kadar uzatılabilir.*" hükmünü haizdir. Bu çerçevede ilgili süreler kanun ile düzenlenmiştir. İkinci yazılı savunma süresinin uzatılması talebine yönelik olarak 30 gün ek süre de verildiği dikkate alındığında savunmanın sunulması için 4054 sayılı Kanun tarafından öngörülen azami süre EVA'ya tanınmıştır.

1.5.4.7.2. Esasa Yönelik Savunmalar

Soruşturma Bildiriminde isnat edilen eylemin ihale karteli mi yoksa bilgi değişimi mi olduğu hakkında somut bir nitelendirme yapılamadığı, 4054 sayılı Kanun ve Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz çerçevesinde söz konusu delilde yer alan ifadelerin bilgi değişimi özelliği taşımadığı ve EVA'nın transformatör pazarında belirleyici bir güce sahip olmadığı, bu nedenle mevzubahis pazarda yatay ve dikey düzeyde rekabeti sınırlayıcı danışıklık faaliyeti içerisinde bulunmasının ticari hayatın olağan akışına ters olduğu savunması

- (717) Rekabet hukuku uygulamasında rakip oyuncular arasında ihalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik yapılan kartel niteliğindeki anlaşmalar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Amacı bakımından rekabet ihlali teşkil eden bir uzlaşının varlığı halinde, ihlal sonucuna ulaşmak için ayrıca bu anlaşmanın piyasadaki etkisinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Bu bağlamda amaç bakımından rekabete aykırı bir uzlaşmaya taraf olan bir teşebbüsün pazar gücünün düşük olmasının teşebbüs hakkında yapılan ihlal tespitine bir etkisinin olmayacağı değerlendirilmektedir. Ancak ihlale konu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması, tarafın pazardaki payı, eylemin süresi ve niteliği gibi kriterler idari para cezasının takdirinde Kurul tarafından dikkate alınabilecek hususlar olup, taraf hakkında ceza verilmemesine dayanak teşkil edemez. Ayrıca, EVA hakkında bulunulan ihlal isnadı, Soruşturma Bildiriminde de olduğu gibi, "*Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi*" başlıklı bölümde somut olarak nitelendirilmiştir.

Delil GES/7'nin güvenilirliğinin bulunmadığı ve EVA yetkilisi (.....)'ın bu görüşmelerin hiçbir şekilde tarafı olmadığı, dolayısıyla bahsi geçen delilin bir iletişim delili olarak kabul edilemeyeceği, söz konusu delilde EVA'nın ihaleden çekilme saatinin delil içerisinde yer alan görüntüden tespit edildiği, bunun ilgili bir kurum veya tamamlayıcı başka bir delil ile teyit edilmediği, bu nedenle mevzubahis yazışmanın EVA'nın aleyhine delil teşkil edemeyeceği, Delil GES/8'de bahsi geçen "*ihale acilisi*" isimli WhatsApp grubunda herhangi bir EVA yetkilisinin katılımcı olarak bulunmadığı, GESAN ve EUROPOWER şirket yetkililerinin kendi aralarında gerçekleştirdikleri konuşmaların EVA'nın bir kartel oluşumu içerisinde olduğunu gösterecek nitelikte olmadığı savunması

- (718) Rekabet hukukunda, hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğundan, nereden elde edildiğinden bağımsız olarak içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir.

- (719) Nitekim Delil GES/7'de GESAN Genel Müdürü tarafından, kendisi ile EVA Pazarlama ve Satış Müdürü arasında yazışma tarihinde geçen bir görüşmenin ekran görüntüsü GESAN ve EUROPOWER'ın Yönetim Kurulu Başkanı ile paylaşılmıştır. Mevzubahis ekran görüntüsü GESAN ile EVA arasındaki iletişimi göstermekte olup birincil delil niteliğini haizdir. Söz konusu ekran görüntüsünde yer alan yazışmaya göre, GESAN Genel Müdürü tarafından EVA'ya verilecek bir kar payı karşılığında bir ihalenin GESAN'a bırakılması talep edilmekte ve bu talep saat 11.43 itibarı ile EVA tarafından kabul edilmektedir. Delil GES/8'de yer alan ifadelerden EVA'nın saat 11.43'te ihaleden çekilmeyi kabul etmesinin ardından saat 11.44 itibarı ile ihaleden çekildiği görüldüğünden ilgili ihalede EVA'nın ve GESAN'ın danışıklı hareket ettiği anlaşılmıştır. Bu itibarla söz konusu delillerin, EVA'nın rekabete aykırı bir uzlaşının parçası olduğunu ispatlamak bakımından yeterli olduğu değerlendirilmektedir.

Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablolarının teşebbüs için gerçekleştirilen bir çalışma ya da dönemsel stratejik hedefler için yapılmış bir ekonomik analiz olabileceği, söz konusu Excel tablolarında yer alan bilgilerin ilgili dağıtım şirketinin kamuya açık internet sitesinde yayımlandığı ve bu bilgilerin gizli bilgi niteliğinde olmadığı, aktif işbirliği başvurusunda sunulan bilgilere ve belgelere atfedilen hukuki değerın sınırlı olması gerektiği ve tam bağışıklık beklentisi çerçevesinde Kurula aktif işbirliği başvurusu yapan teşebbüs tarafından piyasada yıkıcı etki yaratmak amacı ile hareket etme kastı bulunup bulunmadığına ilişkin olarak Soruşturma Raporu'nda bir değerlendirme yapılmadığı, Excel tabloları içerisinde EVA'nın isminin geçmesinin söz konusu anlaşmaya dâhil olduğunu gösteremeyeceği gibi sözde anlaşmaya dâhil olduğu yıla dair bir tespite de sebebiyet veremeyeceği savunması

- (720) Delil 19'da, Delil 29-31'de ve Delil ULU/2'de yer alan ve ihale paylaşımını konu alan Excel tablosunda ARMTEK, ASTOR, EUROPOWER, ULUSOY, EVA ile EKOS'un katılmış olduğu ihaleler ve bu ihaleleri hangi fiyatlar ile hangi teşebbüslerin kazandığına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Söz konusu Excel tablosu ilk olarak ASTOR'dan elde edilmiş olup akabinde ARMTEK'ten ve ULUSOY'dan da aynı tablolar elde edilmiş, buna ek olarak aktif işbirliği başvurusunda Kuruma sunulan belgeler arasında da aynı Excel tablosu yer almaktadır. Bu tabloların özelliklerine bakıldığında tüm tabloların ULUSOY Satış Müdürü olarak görev yaptığı sırada (.....) tarafından oluşturulmuş tablolar olduğu anlaşılmıştır. Son değişiklik yapılma tarihleri sırasıyla 03.02.2021, 15.10.2021 ve 02.03.2022 olan Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tabloları, aynı Excel tablosunun farklı tarihlerde güncellenmiş versiyonlarıdır. Ayrıca Delil 19'da yer alan yazışmalardan söz konusu Excel tablosu üzerinden teşebbüslerin ihale paylaşımına ilişkin bir pazarlık yürüttükleri açıkça anlaşılmaktadır.
- (721) Hem Delil 19'da yer alan söz konusu Excel dosyasının birebir aynılarının (yazar, format, sütunlarda yer alan teşebbüs sıralamaları, içindeki bilgiler bakımından) ARMTEK ve ULUSOY'da da bulunmasından, hem de Delil 19'da Excel dosyasının hemen altında yer alan konuşmalardan, ASTOR Yönetim Kurulu Üyesinin Excel tablosunda yer alan kalemlerin paylaşımının yapılması adına rakipleri ile toplantı yapmış olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönüyle Excel dosyasının rakiplerin ihale paylaşımlarının, diğer bir deyişle oluşan kartel kayıtlarının bir çetelesi olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır.
- (722) Nitekim ilgili delillerdeki Excel tablolarında Delil 32'ye konu edilen ileri tarihli Alcen Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ ihalesinin ASTOR ve ULUSOY arasında paylaştırılmış olması da söz konusu tespitleri desteklediğinden ARMTEK,

ASTOR, EKOS, EVA, GESAN ile ULUSOY'un danışıklı hareket ettiğine dair kanaat oluşmaktadır. Söz konusu delillerin birbiri ile ilişkisi ve ilgili delillerin ispat standardına ilişkin detaylı bilgi Kararın ilgili kısımlarında aktarılmıştır.

- (723) Sonuç olarak Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2 bakımından ihlal isnadının kaynağını yalnızca aktif işbirliği kapsamında edinilen beyanat ve bilgiler değil, doğrudan ilgili belgelerin değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan kanaat oluşturmaktadır. Kaldı ki idari para cezasında indirim elde etmek için aktif işbirliğinden faydalanmaya çalışmanın, kartelin diğer tarafları için çarpıtılmış deliller sunma yönünde bir teşvik oluşturmayacağı, Kurumu yanıltmaya yönelik herhangi bir girişimin, aktif işbirliği başvurusunda bulunan teşebbüsün ceza indiriminden yararlanma olanağını tehlikeye atacağı gibi 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 16. maddeleri kapsamında cezaya tabi tutulabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, dosya kapsamında yapılan aktif işbirliği başvurusunda yer alan beyanatın elde edilen belgeler ile uyumlu olduğu gözetildiğinde, aktif işbirliği başvurusu yapan teşebbüsün beyanatının güvenilir olduğu ve yanlış veya yanıltıcı olarak değerlendirilemeyeceği değerlendirilmektedir.

Delil ATR/1, Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'nin delil olarak kullanılamayacağı, Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesinin onuncu fıkrasının hatalı yorumlandığı, aktif işbirliği başvurusunun, mezkûr Yönetmelik'in 6. maddesinin birinci fıkrasında yer alan koşulların ihlal edilmesi sebebiyle değil ikinci fıkrasında yer alan koşulların yerine getirilmesi bakımından yeterli olmaması nedeniyle reddedildiği, dolayısıyla başvuru ile sunulan belgelerin yönetmeliğin 6. maddesinin onuncu fıkrasına göre değil on birinci fıkrasına göre değerlendirilmesi gerektiği ve bu çerçevede söz konusu belgelerin dosya kapsamından çıkarılması ve nihai karara esas alınmaması gerektiği savunması

- (724) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin "Koşullar ve Usul" başlıklı 6. maddesinin birinci fıkrasında;

"(1) Bu Yönetmeliğin 4 üncü ve 5 inci maddelerinden yararlanılabilmesi için;

a) Başvuru konusu kartelin etkilediği ürünler, kartelin süresi, kartele taraf olan teşebbüslerin isimleri, kartelle ilişkili görüşmelerin tarihleri, yerleri, katılımcıları ve kartelle ilgili sahip olunan bilgi ve belgeler sunulur,

b) Başvuru konusu kartelle ilgili bilgi ve belgeler gizlenmez veya ortadan kaldırılmaz,

c) Görevli birim tarafından kartelin ortaya çıkarılmasını zorlaştıracak gerekçesiyle aksi belirtilmedikçe, başvuru konusu kartele taraf olunmaya son verilir,

ç) Görevli birim tarafından aksi belirtilmedikçe, başvuru soruşturma raporunun tebliğine kadar gizli tutulur,

d) Kurulun soruşturmanın tamamlanmasından sonra vereceği nihai karara kadar aktif işbirliği sürdürülür."

düzenlemeleri yer almaktadır.

- (725) Dosya kapsamında iki aktif işbirliği başvurusu bulunmakta olup bunlardan Delil ATR/1'in sunulduğu başvuru, Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan koşulları sağlamadığı gerekçesi ile reddedilmiştir. Bununla birlikte Delil ATR/1, aynı Yönetmelik'in 6. maddesinin onuncu fıkrasına göre değerlendirilerek soruşturma kapsamında delil olarak kullanılmıştır.

(726) Öte yandan, Delil 29-31'in sunulduğu aktif işbirliği başvurusu ise Kurulun 09.05.2024 tarihli toplantısında Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamındaki koşulları yerine getirmesi şartıyla kabul edilmiş olup bu kapsamda ilgili delillere Soruşturma Raporu'nda yer verilmiştir. Son olarak Delil 19 ve Delil ULU/2 aktif işbirliği başvurusunda elde edilmiş deliller niteliğinde olmayıp, ilgili deliller gerçekleştirilen yerinde incelemeler neticesinde elde edilmiştir.

(727) Bu çerçevede, söz konusu delillerin nihai karara esas olmaması yönündeki savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

Delil ATR/1'e ilişkin olarak EVA'nın gaz yalıtımlı hücre işine teklif vermemiş olmasının dikkat çekici bir durum olmadığı, zira mevzubahis dönemde EVA'nın gaz yalıtımlı hücre üretimi gerçekleştirmediği savunması

(728) Delil ATR/1, EVA ile ASTOR arasındaki iletişimi göstermekte olup birincil delil niteliğini haizdir. Soruşturma Raporu'nda mevzubahis delilde EVA'nın gaz yalıtımlı hücre iş kalemine teklif vermemiş olmasının dikkat çekici olduğunun ifade edilmesine rağmen Delil ATR/1'de EVA'ya bırakıldığı anlaşılan iş kaleminin hava yalıtımlı hücre olduğu göz önünde bulundurulduğunda söz konusu argümanın rekabet ihlalinin tespiti bakımından herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Delil MON/7'de yer alan yazışmalarda yalnızca ihale sonucuna ilişkin bir bilgi paylaşımının yapıldığının tespit edilebileceği, delilden söz konusu ihaleyi EVA'nın kazanacağına ilişkin bir anlaşmanın bulunduğu dair bir sonuca ulaşılamayacağı savunması

(729) Rekabet hukukunda, hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabilmesi öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Bu bağlamda karte ile ilişkin delillerin her birinin diğerlerinden bağımsız bir şekilde ispat standardını sağlaması aranmamakta; delillerin bütüncül olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim Delil MON/7'de MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı ile EVA Pazarlama ve Satış Müdürü arasında gerçekleşen bir yazışmanı ekran görüntüsü MONOKON Teknik Danışmanı ile paylaşılmıştır. Mevzubahis ekran görüntüsünde Delil ATR/1'de bahsi geçen 05.08.2022 tarihli Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ) ihalesinin öncesinde gerçekleştirilen aramalar yer almakta olup SEDAŞ ihalesinin gerçekleştirildiği gün ise EVA Pazarlama ve Satış Müdürü'nün SEDAŞ ihalesinde herhangi bir sorun olmadığını ve Delil ATR/1'de yer alan ifadelerle uyumlu bir şekilde en düşük teklifin EVA'ya ait olduğunu ifade etmesinin ardından EVA Pazarlama ve Satış Müdürü'ne ULUSOY'un SEDAŞ ihalesine katılıp katılmadığı sorulmaktadır.

(730) EVA hakkında elde edilen deliller, Delil MON/7'deki ekran görüntüsünde yer alan aramalar ve yukarıda belirtilen ifadeler ile bir arada değerlendirildiğinde EVA'nın rakip teşebbüsler ile ihale öncesinde ve sonrasında ihalelerde danışıklı teklif vermek üzere iletişiminin bulunduğunu, bu bağlamda EVE'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabete aykırı uzlaşının parçası olduğunu göstermektedir.

Soruşturma Raporu'nda, EVA'nın doğrudan veya dolaylı şekilde tarafı olduğu bir iletişim delilinin bulunmadığı, ihlalin gerçekleştiği varsayılan piyasanın oligopolistik bir piyasa olduğu, oligopolistik piyasalarda teşebbüslerin ekonomik kararlarını, rakiplerinin muhtemel tepkilerini dikkate alarak vermelerinin rasyonel olduğu ve pazarda bu türden bir bağımlılığın somut ihlal delilleri bulunmaksızın rekabet hukuku çerçevesinde cezalandırılmaması gerektiği savunması

- (731) Yukarıda açıklandığı gibi rekabet hukukunda, hukuka uygun olarak elde edilen her türlü ispat vasıtasının delil olarak kullanılabileceği öngörülmekle birlikte, söz konusu vasıtaların değerlendirilmesinde delillerin haiz olduğu ispat gücü önem arz etmektedir. Zira bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğundan, hangi teşebbüsten elde edildiğinden bağımsız olarak içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir.
- (732) Soruşturma kapsamında elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, GESAN, ULUSOY ile MONOKON'un özel dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen beton köşk ve hücre ihalelerinde danışıklı teklifler verdiklerine ve ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştıklarına işaret eden çok sayıda delil elde edilmiştir. Bu kapsamda Delil GES/7,8, Delil ATS/1, Delil EKOS/4, Delil MON/5-7, Delil ATR/1, Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2 bütüncül olarak değerlendirildiğinde rakiplerle rekabetin kısıtlanmasına yönelik iletişimi gösteren doğrudan delillerin de dolaylı delillerin de dosya kapsamında mevcut olduğu ve söz konusu delillerde yer alan yazışmaların içerikleri itibarıyla ihale paylaşımına ilişkin çok sayıda veri içermesi nedeniyle EVA ile rakipleri arasında kurulan rekabete aykırı uzlaşının konu, süre, taraflar gibi kartelin tüm unsurlarını barındırdığı anlaşılmıştır. Bu itibarla EVA'nın tarafı olduğu bir iletişim delilinin bulunmadığı savunması ile teşebbüslerin pazarın oligopolistik yapısı nedeniyle rakiplerinin muhtemel tepkilerini dikkate alarak kararlarını verdikleri savunmasına itibar edilmemiştir.

Soruşturma Raporu'nda EVA için isnat edilen ihlalin çerçevesinin ortaya konulamadığı, EVA'nın kazandığı ihalelerde oluşan fiyat seviyeleri hakkında analiz yapılmaksızın ekonomik altyapısı eksik bir soruşturma yürütüldüğü savunması

- (733) Yukarıda detaylarına yer verildiği üzere soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ve bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında EVA'nın ADM Elektrik Dağıtım AŞ, Akdeniz Elektrik Dağıtım AŞ, Akedaş Elektrik Dağıtım AŞ, Aras Elektrik Dağıtım AŞ, Anadolu Yakası Elektrik Dağıtım AŞ, Başkent Elektrik Dağıtım AŞ, Çoruh Elektrik Dağıtım AŞ, Dicle Elektrik Dağıtım AŞ, Fırat Elektrik Dağıtım AŞ, Gediz Elektrik Dağıtım AŞ, Osmangazi Elektrik Dağıtım AŞ, SEDAŞ, Toroslar Elektrik Dağıtım AŞ, Trakya Elektrik Dağıtım AŞ, Vangölü Elektrik Dağıtım AŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren Çalık Enerji ve Sanayi Ticaret AŞ ve İçtaş Enerji Yatırım Holding AŞ tarafından beton, köşk ve hücre ürün gruplarında yapılan 49 adet ihalede ARMTEK, ASTOR, EVA, GESAN, MONOKON ve ULUSOY ile danışıklı hareket ettiği ve rakip oyuncular ile kurulan kartel niteliğindeki uzlaşının bir parçası olduğu tespit edilmiştir. İhalelerde oluşan fiyat seviyelerine ilişkin bir analiz yapılmamıştır, zira 4054 sayılı Kanun kapsamında, amacı bakımından rekabet ihlali teşkil eden bir uzlaşının varlığı halinde, ihlal sonucuna ulaşmak için ayrıca bu anlaşmanın piyasadaki etkisinin incelenmesine gerek bulunmamaktadır. Yine de dosya kapsamında ilgili dağıtım şirketlerinin bilgisine başvurularak yazışmaların içeriği ile ilgili ihale kapsamındaki veriler karşılaştırılarak yazışmalara konu kartel oluşumunun uygulamaya geçirildiği teyit edilmiştir. Her bir delilin içeriğine ilişkin detaylı açıklama Kararın muhtelif kısımlarında yer almaktadır. Bu itibarla teşebbüsün savunmasına iştirak etmek mümkün olmamıştır.

İhlale ilişkin ilk belgenin tarihinin Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablolarından yola çıkarak, söz konusu Excel tablolarında yer alan ilk ihalenin tarihi olan 11.09.2020 olarak belirlenmesinin ve bu varsayım ile sürenin tespit edilmesinin mümkün olmadığı, Soruşturma Heyeti'nin ihlalin süresini belirlerken tutarsız ve çelişkili tespitler ortaya koyduğu, Soruşturma Raporu'nun

değerlendirme bölümünde EVA'nın söz konusu ihlale 2021 yılında katıldığı belirtilirken ceza tayini bölümünde ise ihlale ilişkin ilk belgenin 2020 yılına ait olarak belirlenmesinin hukuken kabul edilebilir olmadığı, Kurul içtihadı gereği söz konusu çelişkiler giderilemediği takdirde taraf lehine yorum yapılması gerektiği, EVA'nın yalnızca adının geçtiği ve gerçekliği tartışmalı olan dijital dokümanlar ile ihlal süresinin tespit edilemeyeceği, EVA'nın 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir anlaşmanın tarafı olduğu varsayılrsa dahi bu anlaşmanın 2021/3 sayılı Rekabeti Kayda Değer Ölçüde Kısıtlamayan Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Teşebbüs Birliği Karar ve Eylemlerine İlişkin Tebliğ (2021/3 sayılı Tebliğ) kapsamında değerlendirilmesi ve Kurul tarafından bir ihlal tespiti yapılacak ise EVA hakkındaki isnadın kartel oluşumu bakımından yetersiz olması sebebiyle ceza tayini hususunun diğer ihlaller kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, EVA'nın soruşturma sürecinde Kurum ile iş birliği içinde hareket ettiği, dağıtım transformatörlerinin EVA'nın gayri safi gelirleri içerisindeki payının oldukça düşük olduğu ve bu durumların hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği savunması

- (734) Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan tabloların içeriğine, delillerin birbirleriyle ilişkisine ve ispat standardı açısından değerlendirmesine Ek Görüş'ün muhtelif kısımlarında yer verilmiştir. Söz konusu delillerin, EVA'nın rekabete aykırı bir uzlaşının parçası olduğunu ispatlamak bakımından yeterli görülmesi nedeniyle bu deliller ihlal süresinin tespitinde nazara alınmıştır. Bununla birlikte aktif işbirliği başvurusunda EVA'nın kartele 2021 yılında katıldığının ifade edilmesi, Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan ihale paylaşımı tablolarında EVA'nın ilk kazandığı ihalenin 31.05.2021 tarihli Trakya Elektrik Dağıtım AŞ (TREDAS) ihalesi olduğunun görülmesi nedeniyle EVA'nın süreye ilişkin savunması kısmen kabul edilerek EVA bakımından soruşturma bakımından ihlalin başlangıç tarihinin 31.05.2021 tarihli TREDAS ihalesi olarak tespit edilebileceği değerlendirilmektedir.
- (735) EVA'nın süreye ilişkin savunmasının kısmen kabul edilmesi ise Soruşturma Raporu'nda EVA bakımından hesaplanan ihlalin süresinde bir değişikliğe sebebiyet vermemektedir. Soruşturma Raporu'nda EVA'nın ihlal süresinin Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablosundaki ilk ihalenin ve Delil ATR/1'in temel alınması ile ihlalin 11.09.2020-05.08.2022 tarihleri arasında olduğu tespiti yapılmışsa da; Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablosunda EVA'nın kazandığı ilk ihale olan 31.05.2021 tarihli TREDAS ihalesinin ve Delil ATR/1'in temel alınması ile ihlalin süresinin 31.05.2021-05.08.2022 tarihleri arasında olduğu anlaşılmaktadır.
- (736) 2021/3 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası *"Bu Tebliğ, açık ve ağır ihlaller hariç olmak üzere, piyasada rekabeti kayda değer ölçüde kısıtlamaması nedeniyle Rekabet Kurulu tarafından soruşturma konusu yapılmayabilecek anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği karar ve eylemlerini kapsar."* hükmünü haizdir. İhalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik olarak rakip teşebbüsler arasındaki kartel niteliğindeki uzlaşılarda açık ve ağır ihlaller arasında bulunması nedeniyle EVA ilgili Tebliğ'den faydalanamamaktadır.
- (737) Öte yandan her ne kadar dağıtım transformatörlerinin EVA'nın gayri safi gelirleri içerisindeki payının oldukça düşük olduğu ve bu durumun hafifletici unsur olarak değerlendirilmesi gerektiği ifade edilse de, dosya kapsamında incelenen davranışların odak noktasını başta güç ve dağıtım transformatörleri olmak üzere elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarı oluşturmaktadır. Bu kapsamda EVA tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 01.09.2023 tarih ve 42112 sayı ile intikal eden cevabi yazıda orta gerilim anahtarlama ürünlerinin ve dağıtım transformatörlerinin EVA'nın cirosu içindeki

payının 2021 yılında %(.), 2022 yılında %(.) olduğu görüldüğünden öne sürülen hususun temel para cezasında indirim yapılmasına gerekçe olamayacağı değerlendirilmektedir.

I.5.4.7.3. Belgeye Yönelik Savunma

Soruşturma Bildiriminde yer alan Delil GES/7'nin EVA hakkındaki tek delil olduğu, söz konusu delilin ispat standardı açısından yetersiz olduğu, isnat edilen ihlalin süresine ve kapsamına yönelik olarak herhangi bir delil bulunmadığı, EVA'nın diğer soruşturma tarafı teşebbüsler ile ihalelerde danışıklı teklif vermesine ve bu teşebbüsler ile iletişim içerisinde bulunduğuna dair hiçbir delilin bulunmadığı savunması

- (738) İspat gücü yüksek bir doğrudan delil tek başına, bir ihlali ve taraflarını ispat için yeterli görülmektedir. Söz konusu delilde, GESAN Genel Müdürü tarafından, kendisi ile EVA Pazarlama ve Satış Müdürü arasında yazışma tarihinde geçen bir görüşmenin ekran görüntüsü paylaşılmıştır. GESAN Genel Müdürü tarafından EVA'ya verilecek bir kar payı karşılığında ilgili ihalenin GESAN'a bırakılması talep edilmekte ve bu talep EVA tarafından kabul edilmektedir. Dolayısıyla, EVA'nın ve GESAN'ın danışıklı teklif vererek ilgili ihaleleri ve bu ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştıkları ilgili delil üzerinden ortaya konulabilmektedir.
- (739) Bununla birlikte yukarıda da yer verildiği üzere, soruşturma kapsamında elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında faaliyet gösteren EVA'nın da dâhil olduğu soruşturma tarafı teşebbüsler tarafından elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde danışıklı hareket edildiğine işaret eden birçok bilgiye ve belgeye ulaşılmış ve bu belgeler elektrik dağıtım şirketlerinden talep edilen bilgiler ile teyit edilmiştir.

I.5.4.8. GE Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

I.5.4.8.1. Usule Yönelik Savunmalar

Soruşturma Bildiriminde ortaya koyulan iddiaların GE'nin davranışlarıyla ilgili olmadığı dikkate alındığında, GE'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı herhangi bir davranışın tarafı olmadığı, zira 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesine GE tarafından teklif verilmediği, bu nedenle soruşturmanın tarafının GE değil KONTROLMATİK olması gerektiği savunması

- (740) GE'nin sorumluluğuna ilişkin değerlendirmeye "TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi" başlıklı bölümünde yer verilmiş olup GE bakımından ihlal isnadında bulunulmamıştır.

Soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerin hâkim kararı olmaksızın yapılmış olmasının AYM kararı çerçevesinde, Anayasa'nın 21. maddesinde güvence altına alınan konut dokunulmazlığı hakkını ihlal ettiği, bu sebeple soruşturma kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen delillerin hukuka aykırı delil niteliğinde olduğu, bu delillerden yola çıkılarak bir ihlal isnadında bulunulmasının mümkün olmadığı, incelemenin hukuka aykırı delillere dayandırılmasının tarafların adil yargılanma hakkının ihlal edilmesi anlamına geldiği savunması

- (741) Anayasa'nın 6.maddesinde; *"hiç kimse ve organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz"*, 123. maddesinde de; *"İdare kuruluş ve görevleri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir"* denmekle kanunilik ilkesi benimsenmiştir. Söz edilen anayasal ilkeler uyarınca idarenin tüm işlemlerinin ve eylemlerinin dayanağının

kanunda bulunması esastır. Diğer bir deyişle idare, herhangi bir eylemi veya işlemi gerçekleştirirken kendisine ilgili kanunlar tarafından verilmiş yetkileri kullanacak ve bu yetkilerin sınırları içerisinde hareket edecektir.

- (742) Bu doğrultuda dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde belirtilen yetki kullanılmış ve yerinde incelemeler ilgili tarihte ve hâlihazırda yürürlükte olan 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi çerçevesinde yapılmıştır. Dolayısıyla söz konusu yerinde incelemelerin kanunilik şartı sağlanarak hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirildiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.
- (743) Öte yandan savunmada yer verilen, AYM'nin FORD tarafından yapılan 2019/40991 numaralı bireysel başvuru hakkında aldığı 23.03.2023 tarihli kararın Kurulun hâkim kararı olmadan gerçekleştirdiği yerinde inceleme yetkisini ortadan kaldırmadığı, yalnızca bireysel başvuruda bulunan FORD hakkında bir hak ihlaline hükmettiği görülmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde hâkim kararının yalnızca yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda alınacağı belirtilmiş olup AYM'nin söz konusu bireysel başvuru kararıyla, ilgili Kanun hükmü iptal edilmemiştir.
- (744) AYM'nin bir kanun hükmünü iptal etmesi ancak norm denetimi ile mümkündür. Norm denetiminde "iptal davası" ve "itiraz yolu" olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. Anayasa hukukunda iptal davası yolu ile yapılan denetim "*soyut norm denetimi*", itiraz yoluyla yapılan denetim ise "*somut norm denetimi*" olarak adlandırılmaktadır.
- (745) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla AYM'de iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolla dava açma süresi iptali istenen normun Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 60 gündür.
- (746) İtiraz yolunda ise bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, AYM'nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu yollarla yapılan norm denetimi sonucunda AYM bir kanun hükmünün Anayasa'ya aykırılığına karar verebilmekte ve ilgili hükmü iptal edebilmektedir.
- (747) AYM'nin FORD hakkında almış olduğu karar ise bir bireysel başvuru kararıdır. Bireysel başvurunun kapsamını, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından ortak koruma alanında yer alan temel haklar ve özgürlükler oluşturmaktadır. Bireysel başvuru dosyalarında, AYM'nin esasa ilişkin inceleme neticesinde verebileceği kararlar 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun'un 50. maddesine göre, AYM temel olarak hakkın ihlal edildiğine yahut hakkın ihlal edilmediğine dair karar verebilecektir. AYM'nin hak ihlaline yönelik bir karar alması durumunda ise bu hükmün verilmesine neden olan ihlalin ve bunun sonuçlarının bertaraf edilmesi için ne yapılması gerektiğine de hükmedilecektir.
- (748) Yargı süreçlerinden kaynaklanan hak ihlali kararlarında; yeniden yargılamaya dair kararlar, tazminata dair kararlar ve genel mahkemelerde dava açma yolunun gösterilmesine dair kararlar verilebilmektedir. Dolayısıyla AYM'nin bireysel başvuru dosyalarında hak ihlalinin bir kanun maddesinden kaynaklandığını tespit etmesi durumunda ilgili kanun maddesini doğrudan iptal etme hakkı bulunmamaktadır.

- (749) Sonuç olarak; AYM'nin FORD kararının bireysel başvuru üzerine verilmiş bir hak ihlali kararı olduğu, 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde düzenlenen yerinde inceleme yetkisine ilişkin herhangi bir iptal kararının söz konusu olmadığı ve 4054 sayılı Kanun hükümlerine uygun bir şekilde yapılan yerinde incelemelerde elde edilen delillerin hukuka aykırı olduğu savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

I.5.4.8.2. Esasa ve Belgelere Yönelik Savunmalar

Delil 2'de yer alan yazışmaların yüksek ihtimalle 25.09.2018 tarihli EMSAD "YG Güç Trafosu İmalatçıları Komisyonu Olağan Toplantısı"na ilişkin olduğu, söz konusu toplantıda tutulan toplantı tutağının 1. maddesine göre katılımcıların pazar bakımından stratejik olan ve/veya teşebbüsler için ticari sır anlamına gelebilecek herhangi bir konunun görüşülemeyeceği yönünde bir beyanda bulundukları, toplantının amacının Soruşturma Bildiriminde yer verilen iddiaların ve şüphelerin herhangi biriyle ilişkili olmadığı savunması

GE'nin güç transformatörü satışlarına ilişkin olarak en son katıldığı TEİAŞ ihalesinin 2019 yılında gerçekleştiği, şikâyetçilerin iddialarının aksine GE'nin 30.06.2020 tarihli TEİAŞ ihalesinden yasaklı olmadığı, GE'nin kendi bağımsız kararı ile TEİAŞ ihalelerine katılmama kararı aldığı, yine iddiaların aksine KONTROLMATİK'in GE adına ihaleye girmediği, GE ile KONTROLMATİK arasında tedarikçi-müşteri ilişkisi olması nedeniyle KONTROLMATİK'in söz konusu ihaleyi kazanması halinde güç transformatörlerini GE'den tedarik edeceği ve Delil 7 ile Delil 8'de yer alan Excel tablolarında GE'nin adının bu sebeple yer almış olabileceği savunması

Soruşturma Bildiriminde yer alan bazı delillerdeki Excel tablolarında GE'nin isminin yer aldığı ancak GE'nin rakipleriyle iletişimde olduğuna dair herhangi bir bulgunun bulunmadığı, Delil 7'deki ve Delil 8'deki Excel tablolarında GE'nin ihalede teklif edeceği iddia edilen rakamların önceki ihalelerde sunulan tekliflerin not edilmesi suretiyle gelecek ihaleler bakımından tahmin niteliğinde oluşturulmuş olabileceği, bu nedenle söz konusu delillere dayanarak GE'nin rakipleriyle anlaşma içerisinde olduğunun varsayılamayacağı, GE'nin bu soruşturma kapsamında sorumlu tutulabilmesi bakımından KONTROLMATİK'in rekabet hukuku bağlamında GE'nin belirleyici etkisi veya kontrolü altında olması gerektiği savunması

GE'nin soruşturma kapsamındaki diğer teşebbüslerle danışıklılık içerisinde olduğu iddiasının GE'nin bir ihlal gerçekleştirdiğini makul şüphenin ötesinde ispat etmekten uzak olduğu, söz konusu iddiaların idare mahkemesi ve Danıştay kararlarınca belirlenen ispat standartlarına uygun olarak kanıtlanması gerektiği savunması

- (750) GE'nin sorumluluğuna ilişkin değerlendirmeye bu Kararın "TEİAŞ İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi" başlıklı bölümünde yer verilmiş olup GE bakımından ihlal isnadında bulunulmamıştır. Bu nedenle yukarıda yer verilen savunmalara yönelik olarak ilave bir açıklama yapılmayacaktır.

I.5.4.9. HITACHI TR Tarafından Yapılan Savunmalar

- (751) HITACHI tarafından yapılan yazılı savunmalarda aşağıdaki hususlara yer verilmiş olmakla birlikte, teşebbüsün soruşturma konusuna ilişkin olarak ihlali tespit edilmediğinden bu savunmalar cevaplandırılmamıştır.

I.5.4.9.1. Usule Yönelik Savunmalar

- Soruşturma heyetinin HITACHI TR aleyhine bir soruşturma başlatmak için ciddi ve yeterli gerekçe sunma yükümlülüğünü yerine getirmediği, Soruşturma Bildiriminde yer alan iddiaların belirsiz olduğu, soruşturmaya konu 13 bulgudan yedisinin HITACHI TR aleyhine iddialara dayanak olarak kullanıldığı, ancak bu belgelerin tamamının üçüncü taraf iletişimlerinden ibaret ikincil delil statüsünde belgeler olduğu ve HITACHI TR aleyhindeki iddiaların yalnızca şüpheyne dayanmasının adil yargılanma hakkının bir unsuru olan savunma hakkını, hukuki güvenlik ve kanunilik ilkelerini ihlal ettiği savunması.
- Belgelerin bütünlüğünün korunmuş haliyle tarafa iletilmemiş olabileceğine ilişkin şüpheyne düşüldüğü, şayet böyle bir durum varsa savunma hakkının kısıtlandığı savunması.

I.5.4.9.2. Esasa Yönelik Savunmalar

- Soruşturma Bildiriminde iddia olunan davranışların niteliklerinin ve mahiyetlerinin açıkça ortaya koyulmadığı, iddia olunan davranışın anlaşma olarak mı yoksa uyumlu eylem olarak mı değerlendirildiğinin belirtilmediği, her halükarda ABB'nin söz konusu delillerin hiçbirine taraf olmaması ve tarafların toplu ve iradeye dayalı bir şekilde hareket ederek bir paralel davranış içinde bulunduklarını ortaya koyan yeterli delillerin mevcut olmaması nedenleriyle ABB'yi içeren bir irade uyuşmasını/uzlaşmayı göstermekten uzak olduğu savunması,
- Soruşturma Bildiriminde iddia edilen ihalede danışıklılığın gerçekleşmiş olması durumunda, ABB'nin 03.10.2019 tarihli ihaleden kar elde etmiş olması gerektiği ancak ABB'nin söz konusu ihalede (.....), bu durumun ABB'nin rekabete aykırı davranışa iştirak etmediğini gösterdiği savunması.

I.5.4.9.3. Belgelere Yönelik Savunmalar

- Delil Beta/27'de ABB'nin de dâhil olduğu birçok teşebbüsün Türkiye Elektrik İletim AŞ ihalelerinde rekabet karşıtı bir uzlaşısı ile bağlantılı olduğu imasında bulunulduğu, ancak belgede ABB'ye atıf yapılmadığı, Delil BETA/27 bakımından Soruşturma Raporu'ndaki Tablo 61'de (Tablo 27) ABB'ye yer verilmemesinin, idari para cezasına ilişkin değerlendirme ve genel değerlendirme bölümünde Delil BETA/27 bakımından ABB'ye bir sorumluluk yüklenmemesinin, ABB'nin Delil BETA/27 kapsamındaki davranışlara dâhil olmadığını ortaya koyduğu, dolayısıyla Delil BETA/27 hakkında yapılan incelemeler kapsamında ABB'ye atıf yapılmış olmasının bir hata sonucu olduğunun değerlendirildiği, söz konusu delilin HITACHI TR'ye atfedilen ihlali destekleyecek bir biçimde daha geniş bir bağlamda değerlendirilmesinin mümkün olmadığı savunması,
- Delil 2'de yer alan yazışmaların ABB'nin dâhil olduğu herhangi bir anlaşmayı göstermediği, iddia olunan toplantı gündeminin rekabete hassas bilgi sayılamayacak sektörün genel konularına ilişkin olduğu, ABB'nin ilgili yılda herhangi bir ihaleyi kazanamamış olmasının bu durumu kanıtlar nitelikte olduğu ve Delil 2'de yer alan yazışmalarda TEİAŞ ibaresi olmamasına karşın, yazışmaların TEİAŞ ihalelerine ilişkin olduğunun ileri sürülmesinin hatalı bir yaklaşım olduğu savunması,
- Delil 2'de yer alan yazışmalar ile Delil 3'te ve Delil 4'te bahsi geçen 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi arasında kurulan bağlantının hatalı olduğu ve yazışmada konuşulduğu iddia edilen ihale arasındaki bir yıllık boşluğun ihmal edildiği, bu kapsamda Delil 2'nin HITACHI TR aleyhine 4054 sayılı Kanun ihlalini temellendirmek için kullanılamayacağı savunması,

- Delil 2'nin tek başına bir ihlale delil olarak kullanılamayacağı, Delil 2'nin Tablo 61'de (Tablo 27) genel stratejiyi gösteren konuşmalar kapsamında sınıflandırılmış olmasının Soruşturma Heyeti tarafından da bu durumun açıkça benimsendiğini gösterdiği, bir anlaşmanın varlığını ortaya koyabilmek için, hukuki bir sonuca yönelen ortak ve uyumlu irade beyanının varlığının en temel unsur olduğu, ancak Delil 2'nin genel stratejiyi gösterdiği iddiasının rekabet hukuku açısından ihlalin varlığını ortaya koymak için aranan spesifik ve somut detayları ihtiva etmediği, potansiyel bir stratejiye işaret eden belgelerin ancak ve ancak taraflar arasındaki bir anlaşmayı veya iradeyi gösteren yahut önerilen stratejiyi destekleyen hareketler gibi sair deliller ile birlikte kullanılmaları halinde bir ihlalin ispatında kullanılabileceği, Soruşturma Heyeti'nin Delil 2'yi ihlalin ve idari para cezasının değerlendirilmesi hususunun dışında bırakmış olmasının söz konusu belgenin delil değerinin olmadığı yönündeki yaklaşımı kuvvetlendirdiği, Delil 2'ye dayanarak bir ihlal kararı verilmesinin hukuka aykırı olacağı savunması,

- Delil 2 kapsamındaki toplantıların gerçekleştiği iddia edilirken farklı delil standartlarının benimsendiği, Soruşturma Heyeti'nin bu tutarsız yaklaşımının hatalı ve hukuka aykırı olduğu, genel stratejinin ortaya koyulması amacıyla Delil 2 ile Delil 3 ve 4 arasında bir bağın kurulmasının imkânsız olduğu, Soruşturma Raporu'nda Delil 2 kapsamında yapılan toplantıda rekabete aykırı bir iletişimin varlığına dair bir bulguya ulaşılmadığının kabul edildiği, ancak Soruşturma Heyeti'nin Delil 2'den önce gerçekleştiği iddia edilen toplantıya ilişkin değerlendirmesini titizlikle yapmadığı, Delil 2'nin öncesinde gerçekleştiği iddia edilen toplantının gerçekten gerçekleşip gerçekleşmediği, toplantının katılımcıları, tarihi, gündemi ve toplantıda rekabete aykırı konuların konuşulup konuşulmadığı, ABB temsilcisinin toplantıya katılıp katılmadığının ortaya konulmadığı, bu gibi esaslı kanıtları elinde bulundurmayan Soruşturma Heyeti'nin ELTAŞ yetkilisi tarafından kullanılan "(.....) bey gecen sefer anlasalim gibi cümle sarf etmişti" ifadesini rekabet karşıtı bir anlaşma zeminin arandığı şeklinde yanlış yorumladığı, söz konusu çıkarımın en iyi ihtimalle varsayımsal olduğu ve 25.10.2018 tarihli toplantıya ilişkin değerlendirmelerin kanıtsal destekten yoksun olduğu, Delil 2'nin öncesinde ve sonrasında gerçekleştiği iddia edilen toplantılara ilişkin değerlendirmelerin tutarlı olmadığı, Delil 2'nin şüpheden uzak bir biçimde ihlali ispat edemediği, Delil 3'te olası iletişime işaret eden tek ifadenin "(.....)le konuştum" ifadesinin olduğu ve "(.....)" kişinin ABB'nin bir temsilcisi olmadığı dolayısıyla ilgili delilin ABB ve rakipler arasında bir iletişimin varlığını göstermediği, ayrıca belgede geçen ifadelerden, belgede ismi geçen kişilerin kimi ihtiva ettiği açık bir şekilde tespit edilmekteyken ABB bakımından bu yönde bir işaretin bulunmadığı savunması,

- Soruşturma Heyeti'nin Delil 2 ile Delil 3 ve Delil 4'e konu 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi arasında bir bağ kurmaya çalıştığı, Delil 2'de yer alan ifadeye dayanarak ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında bir anlaşma zemini oluşturulduğunun ima edildiği, ancak bir ihlalin kanıtlanabilmesi için şart olan ispat standardının Delil 2 de karşılanamadığı, Delil 2'nin yazıldığı tarihten önceki bir tarihte olan ve Delil 2 içerisinde referans gösterilen iddia konusu yazışmaların 2019 yılında gerçekleştirilen ihale zamanına ait ve bir yıldan daha eski olduğu, bu zaman aralığının Delil 2'deki tartışmaların 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesiyle ilgisi konusunda ciddi şüpheler yarattığı, Delil 2'deki yazışmaların Soruşturma Heyeti'nin iddialarının aksine herhangi bir ihaleye atıfta bulunmadığı, olaylar arasındaki önemli zaman farkının Soruşturma Raporu'nda dikkate alınmadığı, ABB'nin Delil 2'ye ilişkin 2018 yılında herhangi bir ihale kazanamadığı, bu durumun başlı başına ABB'nin iddia edilen rekabet aykırı davranışta bulunmak suretiyle herhangi bir rekabet avantajı elde etmediğini gösterdiği, dolayısıyla

Soruşturma Raporu'nda Delil 2, Delil 3 ve Delil 4 arasındaki bağlantıya ilişkin olarak varılan sonuçların spekülatif olduğu, delillerle desteklenemediği savunması,

- Soruşturma Raporu'nda Delil 3'te belirtilen tutarların ABB tarafından tedarik edildiğine dair bir bulgunun bulunmadığı, bu verilerin ABB tarafından hesaplandığının ve sağlandığının makul çerçevede düşünülemeyeceği, Delil 3'ün belirli bir TEİAŞ ihalesine atıfta bulunmadığı, soruşturma kapsamında elde edilen belgelerde Soruşturma Heyeti'nin varsayımlarının aksine ABB, ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında proforma fatura değişimini gösteren herhangi bir delilin bulunmadığı, yaklaşık maliyetin ASTOR tarafından isabetli bir şekilde bilinmesinin taraflar arasında proforma fatura değişiminin bir göstergesi olamayacağı, HITACHI TR'nin Delil 3'te atıfta bulunul tablonun kaynağına veya oluşturulmasına ilişkin hiçbir bilgisinin olmadığı, Delil 3'te yer alan rakamların 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesine ilişkin yaklaşık maliyetlere yönelik olsa bile; i) TEİAŞ'ın yaklaşık maliyetlerinin yalnızca TEİAŞ tarafından gizlilik esası ile hesaplandığı ve ilgili kamu ihale mevzuatı uyarınca ihale gününde ilan edilene kadar gizli tutulduğu ve dolayısıyla ABB'nin ihale öncesinde bu yöndeki bilgilere erişiminin mümkün olmadığı, ii) ABB'nin TEİAŞ'ın talebi üzerine proforma faturaların sağlanması haricinde maliyet hesaplamalarında herhangi bir katılımının olmadığı, iii) her halükarda bu maliyetlere ilişkin bilgilerin yalnızca proforma faturalara dayanılarak hesaplanmadığı, HITACHI TR'nin de bilmediği başka bilgiler de dikkate alınarak bir formülasyona dayanılarak hesaplandığı, iv) proforma faturalar ile yaklaşık maliyet bilgileri arasında büyük bir farkın bulunduğu, dolayısıyla proforma fatura bilgilerine olası bir erişimin TEİAŞ'a gönderilecek proforma faturalarının şirketler arasındaki bilgi değişimini göstermesinin mümkün olmadığı, yaklaşık maliyet bilgisinin ihaleci kuruma ait özel ve gizli bir bilgi olduğu ve ihale tarihine kadar gizli tutulduğu, Soruşturma Heyeti'nin ABB'nin de dâhil olduğu tarafların yaklaşık maliyetlerin belirlenmesi konusunda uzlaşmaya vardığı yönündeki varsayımının ilgili mevzuatla ve piyasa uygulamasıyla uyumlu olmadığı savunması,

- Delil 3'te sunulan tablodaki bilgilerin TEİAŞ'ın yaklaşık maliyet bilgilerini içerdiği hususunun doğru olduğu durumda, ASTOR'un bu tür gizli bilgilere erişimi ile ilgili olası herhangi bir senaryonun, ASTOR'un TEİAŞ ile veya atanmışsa teknik uzmanlarla olan temasıyla ilişkilendirilebilir olacağı ve bu tür bir erişimin, rekabet hukuku ihlali yerine, öncelikle ilgili kamu ihale mevzuatının ihlali anlamına geleceği savunması,

- ABB'nin 03.10.2019 tarihli ihalede 29 ürün için teklif verdiği ve toplamda 16 ürün kazandığı, ABB'nin toplam sözleşme değeri (.....) TL olan bir teklif sunduğu ve toplam sözleşme değeri (.....) TL olan iş kalemlerinin ihalelerini kazandığı, ancak Delil 3'te yer alan tabloda "Fiyat" satırında ABB için yalnızca (.....) TL değerine yer verildiği, bu durumun Delil 3'te yer verilen bilgilerin 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinin sonuçlarıyla ilgisi olmadığını gösterdiği, dolayısıyla Delil 3'teki rakamların 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesine ilişkin herhangi bir danışıklılık veya anlaşma iddiasını desteklemek amacıyla kullanılmaması gerektiği dolayısıyla Delil 3'e yönelik değerlendirmelerin ABB ve dolayısıyla HITACHI TR tarafından rekabet hukukunun ihlal edildiğini ortaya koyamadığı savunması,

- ABB tarafından sunulan proforma faturalar ABB'nin TEİAŞ'a teklif etme niyetinde olduğu birimlere dair spesifik adet ve konfigürasyon bilgisi ihtiva etmediği, proforma belgede birime özel bilgilerin bulunmamasının rakiplerin ihale sürecini rekabete zarar verecek şekilde görmelerini veya manipüle etmelerini sağlayacak içgörüyü elde edemeyeceklerini gösterdiği, dolayısıyla ABB'nin proforma belgesine erişilse bile, bu belgenin ihalede danışıklılığın herhangi bir hali için veya ihalelerde rekabete aykırı davranışı kolaylaştırma için kullanılamayacağı savunması,

Delil 3'te yer alan yazışmaların ASTOR iç yazışması olduğu, ABB'nin yazışmaya taraf olmadığı gibi yazışmadan haberdar da olmadığı, atıfta bulunulan "(.....)" isimli kişinin ABB çalışanı olduğu varsayılarak sonuca ulaşıldığı, ancak söz konusu dönemde ABB'nin "(.....)" adındaki iki çalışanın da³⁶¹ TEİAŞ nezdindeki güç transformatörleri iş birimine ilişkin ihale süreçleriyle ilgili olmayan pozisyonlarda çalıştığı ve görev tanımları gereği ihale süreçleri hakkında bilgi sahibi olma ve karar verme yetkilerine sahip olmadıkları, söz konusu delilin rekabet açısından hassas herhangi bir bilginin paylaşıldığını ortaya koyan başka bir belge ve/veya bilgi ile desteklenmediği ve Delil 3'te yer alan tablonun kim tarafından oluşturulduğuna dair bilgi sahibi olunmadığı savunması,

- Delil 4'ün ABB'nin 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesi de dâhil olmak üzere, herhangi bir TEİAŞ ihalesine ilişkin bilgi paylaştığını ya da bilgi aldığını kanıtlamadığı, Soruşturma Heyeti'nin belgede geçen toplantı bakımından somut bir delil ortaya koyamadığı, makul bir yorum ile Delil 4'ün ASTOR yetkilileri tarafından hazırlanan ve ASTOR çalışanlarının 03.10.2019 tarihli ve 2019/38886 numaralı TEİAŞ ihale sonuçlarına ilişkin yorumlarını içeren bir belge olarak değerlendirilebileceği, ihale açılışları sırasında, ihaleye katılanların teklifleri ve sonuçları da dâhil olmak üzere ihale sürecini, ihalede bulunmayan şirket yetkililerine veya meslektaşlarına eş anlı olarak bildirmelerinin yaygın bir uygulama olduğu, dolayısıyla, "*Abb okundu*" şeklindeki beyanın yalnızca bu rutin uygulamanın tezahürü olarak kabul edilebileceği ve ABB'nin ihaleye ilişkin konumuna dair bir referansın bulunmadığı ve söz konusu ifadenin ihalede danışıklılığa işaret eden rekabete hassas bilgiden ziyade kamuya açık bir bilgiye karşılık geldiği, "*Komisyon şaşkın şaşkın bakıyor*" ve "*Herşey ok Herkes kendi kaleminde*" ifadeleri doğrultusunda yapılan değerlendirmelerin spekülatif olduğu, olağan dışı bir durumun varlığı halinde ihaleci kurumun ihaleyi erteleme yetkisinin olduğu, ancak 03.10.2019 tarihli ihalenin olağan dışı bir durum sebebiyle iptal edilmediği ya da ertelenmediği, dolayısıyla ihaleci kurumun yetkilileri nazarında süreç ile ilgili bir sorun bulunmadığı, söz konusu ifadelerin ASTOR temsilcileri arasında cereyan eden yüzeysel bir görüş alışverişine dayanan önemsiz bir iletişimden başka bir şey olmadığı, belgenin tek başına ABB'nin ihalede danışıklı hareket ettiğine dair bir bulgu olarak değerlendirilemeyeceği savunması,

- Soruşturma Bildiriminde Delil 6, 7, 8 ve 9'a dayanan iddialara ABB'nin taraf olmadığı yönündeki değerlendirmenin yerinde olduğu, ancak sehven "*Genel Değerlendirme*" kısmında ABB'nin adına yer verildiğinin düşünüldüğü, yine de Delil 6, 7, 8 ve 9'un ihale katılımcıları arasında bir iletişimin varlığını göstermediği, her halükarda ABB'nin teklif stratejisinin söz konusu delillerde öngörülen sonuçlarla önemli ölçüde farklılaştığı savunması,

- ABB'nin 2019 yılındaki TEİAŞ ihalelerine yönelik fiyatlandırma stratejisinin Türkiye'nin ekonomik koşullarından, döviz kuru dalgalanmalarından ve maliyetlerden etkilendiği, 03.10.2019 tarihli TEİAŞ ihalesinde ABB'nin 29 iş kalemi bakımından %(.....) ile son derece rekabetçi fiyat stratejisi hedeflediği ve hedeflenen (.....) iş kalemini (.....) ile kazandığı, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) rehberinde açıklandığı üzere kamu alımlarında koordinasyonun rakipler arasında etkin rekabetin ortadan kaldırılmasını ve karların ençoklaştırılmasını hedeflediği, (.....) ve OECD açıklamalarının dahi HITACHI TR'nin herhangi bir rekabete aykırı davranışta bulunmadığını gösterdiği, 03.10.2019 tarihli ihalede ikinci sıradaki teklif sahibinin, ABB tarafından verilen teklife oldukça yakın bir teklif sunduğu (.....), buna karşın ABB'nin

³⁶¹ Savunmada (.....)

yer almadığı ihalelerde birinci ve ikinci teklifler arasındaki farkın neredeyse iki kat olduğu ((.....)), bu durumun ABB'nin fiyatlandırma konusunda agresif olduğunu ve rekabetçi çerçevenin gerçeklerine uygun olarak teklif hazırladığını ve en iyi teklifi vererek ürünü kazanmaya çalıştığını gösterdiği savunması,

- GE dışında tüm rakiplerin 2019 yılındaki TEİAŞ ihalelerine katıldığı dikkate alındığında ABB'nin 2019 yılı içerisinde katıldığı üç ihaleden yalnız birinde rakipleri ile danışıklı hareket etmesinin rasyonel olmadığı, aynı yıl içinde üç ihalenin yapıldığı ve çoğuna ABB'nin danışıklı hareket ettiği iddia edilen rakiplerinin katıldığı, ABB'nin bir yıl içinde yalnızca bir ihalede rakipleriyle danışıklı hareket etmesinin mantıksız olduğu, Soruşturma Heyeti'nin de ABB'nin 03.10.2019 tarihli ihaleye yakın dönemdeki ihalelerde rekabetçi hareket ettiğini kabul ettiği, ancak ABB'nin 03.10.2019 tarihli ihale bakımından danışıklılığa taraf olduğunu iddia etmeye devam ettiği, ABB'nin diğer ihalelerde rekabetçi uygulamalara bağlı kalırken yalnızca bir durumda rekabete aykırı davranışlarda bulunduğunu iddia etmenin mantıksız olduğu, Soruşturma Raporu'nda ELTAŞ'ın dört TEİAŞ ihalesi bakımından danışıklı hareket ettiği ve söz konusu davranışların dört yılı aşkın bir sürede gerçekleştiği, ASTOR'un beş TEİAŞ ihalesi bakımından danışıklı hareket ettiği ve söz konusu davranışların beş yılı aşkın bir sürede gerçekleştiği iddia edilmekteyken ABB aleyhindeki iddiaların 2019 yılı içerisindeki tek bir ihale ile sınırlı kaldığı, bu durumunun Soruşturma Heyeti tarafından tespit edilen davranış şekli ile çeliştiği ve HITACHI TR'nin rakipleri ile herhangi bir danışıklılık içerisinde bulunma amacının olmadığını açıklığa kavuşturduğu savunması,

- Soruşturma Heyeti'nin BETA'nın TEİAŞ ihalelerine dair süreçlere dahlini detaylı bir biçimde incelediği ve Delil 10-12'de yer verilen ihaleler kapsamında BETA'nın herhangi bir danışıklı hareket içerisinde bulunmadığını tespit ettiği, BETA'nın güç transformatörleri pazarındaki sınırlı mevcudiyetinin dikkate alındığı, BETA'nın TEİAŞ ihalelerine katılımına dair yapılan tutarlı ve adil değerlendirmelerin ve delil standartlarının HITACHI TR bakımından da uygulanması gerektiği, zira ABB'nin pazardaki konumunun BETA'nın durumuna benzediği, ABB'nin TEİAŞ ihalelerinde karşılaştığı rekabetçi baskı ve pazardaki düşük pazar payı gözetildiğinde ABB'nin TEİAŞ ihalelerinde danışıklılık gibi bir fiil ile iştigal etmesinin iktisadi ve makul bir durum olmayacağı savunması,

- HITACHI TR'ye ihlal isnadında kullanılan delillerin birincil, ikincil veya "smoking gun" delil niteliği teşkil etmediği, Kurulun delil niteliğini değerlendirirken "smoking gun" özelinde ayrı bir kırılım yapmadığı, ihlal isnadında kullanılan belgenin şüpheden uzak somut delil değerine sahip ve ihlali ispata yarar mahiyette olması gerekmektedir dosya kapsamında öne sürülen belgelerin hiçbirinin ihlali tek başına veya bütüncül olarak ispat edebilecek mahiyette olmadığı, Soruşturma Heyeti'nin kendi başına ihlali ispat etmekte yetersiz belgeleri bir araya getirerek bütüncül olarak değerlendirdiği savunması,

- Kurulun *Novartis*³⁶², *Kozmetik*³⁶³ ve ihalelerde danışıklılığın incelendiği kararlarında³⁶⁴ bir ihlale ilişkin yapılacak değerlendirmede ilgili davranışların bir anlaşma veya uyumlu eylem teşkil edip etmediğinin net bir biçimde ortaya konması

³⁶² 11.04.2019 tarihli ve 19-15/215-95 sayılı Kurul Kararı

³⁶³ 10.10.2005 tarihli ve 05-66/946-255 sayılı Kurul Kararı

³⁶⁴ 27.02.2001 tarihli ve 01-10/100-24 sayılı *Motor Tamircileri* kararı; 24.04.2007 tarihli ve 07-34/349-12 sayılı *Siemens* kararı; 07.10.2010 tarihli ve 08-74/1180-455 sayılı *Tıbbi Sarf Malzemeleri* kararı; 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı *Kemoterapi İlaç İhaleleri* kararı; 12.03.2020 tarihli ve 20-14/191-97 sayılı *Trafik Sinyalizasyonu* kararı; 13.07.2006 tarihli ve 06-51/655-183 sayılı *Roche* kararı; 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı *Maaş Promosyonları* kararı

gerektiğinin kabul edildiği, anlaşma ve uyumlu eylem teşkil eden hallere ilişkin unsurlar ile bunların şartlarının birbirinden önemli ölçüde ayrıştığı, örneğin bir anlaşmanın varlığını birincil veya ikincil delillerin net bir biçimde ortaya koyması gerekirken uyumlu eylem ihlalinin tespiti açısından paralel davranışın unsurlarının varlığının arandığı, Kurulun birçok kararında anlaşma ve uyumlu eylem gibi iki ayrı ihlal türü için uygulanacak ispat standardı arasında net bir ayrıma gidildiği, Soruşturma Heyeti tarafından anlaşma ve uyumlu eylem arasında bir ayrıma gidilmesine gerek olmadığı ifade edilirken uzlaşma tanımının kullanımına dayanak gösterilen Kurul kararlarında dahi ihlalin anlaşma veya uyumlu eylem olarak tanımlanması gerektiğinin ifade edildiği, Avrupa Komisyonu (Komisyon)'un *Polypropylene* kararına karşı başvuru temyiz yolunda verilen kararında³⁶⁵ anlaşma ve uyumlu eylem ihlallerini iki ayrı ihlal türü olarak değerlendirdiği, ancak Soruşturma Heyeti'nin bu kararı hatalı bir şekilde ihlal türleri arasında ayırım olmaması gerektiğine dair iddialarına dayanak olarak kullandığı, öte yandan HITACHI TR'ye yöneltilen ihlal iddiasının TEİAŞ'ın 03.10.2019 tarihli ihalesinde girildiği iddia edilen danışıklılık davranışının etrafından şekillendiği, Heyet'in iddia edilen danışıklılık fiilinin anlaşma veya uyumlu eylem yoluyla işlendiğini açıkça ortaya koymaktan imtina ettiği savunması,

- Kabahatler Kanunu'nun 4. maddesinin hangi hareketlerin kabahat olacağının kanunla belirleneceğini ifade eden kanunilik ilkesine açıkça atıf yaptığı, ancak uzlaşma teriminin bir ihlal türü olarak kullanılması ve buna dayanarak idari para cezasına karar verilmesinin kanunilik ilkesini ihlal edeceği, Soruşturma Heyeti'nin iddia edilen ihlali sınıflandıramadığı, bu yönüyle tipiklik ilkesini ve idare hukuku ilkelerinden olan idari istikrar ve idarinin öngörülebilirliği ilkelerini de ihlal ettiği savunması,

- Kurulun terim olarak "uzlaşma" ifadesine yer verdiği kararlarında³⁶⁶ dahi birincil delillere ve bazen ekonomik deliller ile tevsik edilen ikincil delillere yer verdiği, bu kararlarda "uzlaşma" ifadesini genellikle anlaşma yerine kullandığı, kelimeyi anlaşma ve/veya uyumlu eylemler için birlikte kullanmadığı, Delil 2'nin, Delil 3'ün ve Delil 4'ün sıklıkla anlaşma ile değişken olarak kullanılagelen uzlaşma kriterini sağlamadığı, Delil 2'nin, Delil 3'ün ve Delil 4'ün ABB'ye yönelik ihlal isnadı bakımından yeterli ispat standardını karşıladığına yönelik değerlendirmede bulunmasına rağmen Soruşturma Raporu'nda hangi delil standartlarının sağlandığının belirtilmediği, bir ihlalin varlığından söz edebilmek için; i) ortak ve uyuşan iradeler ii) tarafların ilgili anlaşma ile kendilerini bağlama yönündeki niyetlerinin birlikte bulunmasının şart olduğu, bu unsurların yokluğu durumunda bir anlaşmanın varlığından söz edilmesinin mümkün olmadığı, Kurul kararlarında da bir anlaşmanın ortaya çıkartılabilmesi için teşebbüsler arasında net bir biçimde iletişim gösteren birincil veya ikincil delillerin var olması ve bu delillerin rekabete aykırı anlaşmanın tamamını veya bir kısmını ortaya koyması gerektiği, uyumlu eylemin ispatı bakımından ise; i) teşebbüsler arasında bir koordinasyon veya iş birliğinin bulunması, ii) bahsi geçen koordinasyonun taraflar arasında doğrudan veya dolaylı bir bağlantı ile meydana gelmesi, iii) bu bağlantının rakiplerin gelecekteki hareketlerinden kaynaklanabilecek belirsizliğin giderilmesini amaçlaması şartlarının arandığı, ancak dosya kapsamındaki belgelerde ABB'nin rakipleri ile irade uyuşmasını gösteren bir iletişim delilinin bulunmadığı, dolayısıyla ABB'nin rekabet karşıtı bir

³⁶⁵ C-49/92 P Commission v. Anic Partecipazioni [1999] ECR I-4125

³⁶⁶ 15.12.2022 tarihli ve 22-55/863-357 sayılı Perakendeciler Kararı; 01.07.2021 tarihli ve 21-33/446-222 sayılı Deva Holding kararı; 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı Kemoterapi İlaç İhaleleri kararı; 07.03.2021 tarihli ve 11-13/243-74 sayılı Maaş Promosyonları kararı; 03.05.2012 tarihli 12-24/711-199 sayılı Sodyum Sülfat kararı; 25.11.2009 tarihli ve 09-57/1393-362 sayılı Beyaz Et kararı; 08.04.2021 tarihli ve 21-20/247-104 sayılı Kaynakçılar kararı; 26.10.2023 tarihli ve 23-50/978-355 sayılı Vatan/Teknosa/Mediamarkt kararı.

anlaşmaya taraf olduğuna dair yeterli ve gerekli delil standartlarının karşılanmadığı, benzer şekilde Soruşturma Raporu'nda paralel davranış ve temas unsurlarının ABB ve rakipler arasında gerçekleştiğini gösteren bir delilin bulunmadığı, dolayısıyla uyumlu eylem için gerekli ispat standardının da karşılanmadığı, Soruşturma Raporu'nda taraflar arasında doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir iletişimin var olduğunu gösteren bir hususun söz konusu olmadığı, rakiplerin gelecekteki faaliyetlerine ilişkin belirsizliklerin giderilmesine yönelik bir bağlantının ortaya konamadığı, herhangi bir paralel davranışın yeterli deliller ile tevsik edilmediği, teşebbüsler arasında koordinasyon ve iş birliğini gösteren delillerin bulunmadığı savunması,

- Kurul içtihadında "*en vahim rekabet ihlali*" olarak tanımlanan kartelin ispat şartları bakımından başarılı olması için; i) pazardaki büyük teşebbüslerin ihlale dâhil olmasının, ii) pazardaki büyük bir sağlayıcının ihlale taraf olmasının, iii) davranışların koordinasyonunda rakiplerin anlaşmaya varmasının, iv) kartelin kârlılığını düşürecek şekilde rakiplerin pazara girişini engelleyen yüksek giriş engellerin bulunmasının, v) kartel fiyatı altında satış yapan teşebbüslerin saptanıp cezalandırılmasına ilişkin bir mekanizmanın mevcut olmasının arandığı, OECD rehberinde dahi ihalelerde danışıklılığa ilişkin bir kartelin tespiti için kartel üyeleri arasında bir cezalandırma mekanizmasının varlığının arandığı, ancak;

- Güç transformatörü sektörünün parçalı bir yapıya sahip olduğu, TEİAŞ ve diğer kuruluşların ihalelerine ürün tedarik eden birden çok teşebbüsün bulunduğu,
- Özel sektörde ve kamu sektöründe da gerçekleşen çeşitli ihalelerin niteliği ve ihalenin gerçekleştiği tarih göz önünde bulundurulduğunda pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin her bir ihale bakımından konumu, şirketin genel görünümü, stratejileri, kapasiteleri ve ürünlerin bulunurlukları gibi unsurlar esas alındığında değişiklik arz ettiği,
- ASTOR'un ve BEST'in pazarın en büyük oyuncularını olduğunun tahmin edilebileceği,
- GE'nin TEİAŞ ihaleleri bakımından rekabetçi baskı yaratan bir teşebbüs olduğu,
- ABB'nin 2018-2019 döneminde pazarda lider konuma sahip olmadığı, ABB'nin güç transformatörlerinde 2018 yılında pazar payının %(.....)'dan, 2019 yılında ise %(.....)'dan az olduğu, EMSAD kataloğundan yola çıkarak HITACHI TR'nin 2022 yılında pazarda büyük bir sağlayıcı olduğuna ilişkin değerlendirmenin hatalı ve 2023 yılında dahi HITACHI TR'nin payının %(.....)'un altında olduğu, ASTOR'un payının %(.....)-(.....), BEST'in payının %(.....)-(.....) civarlarında seyrettiğinin tahmin edildiği,
- Soruşturma Heyeti'nin pazara ilişkin değerlendirmelerinin 2022 yılına ilişkin gerçekleştirildiği, ihlal tarihinden itibaren üç yıldan fazla süre geçtiği bu nedenle her halükarda değerlendirmelerin iddia edilen ihlal zamanındaki verileri yansıtmadığı

dolayısıyla ABB'nin başarılı bir kartelin ön koşulu olan büyük bir sağlayıcı olarak görülemeyeceği, bulguların davranışların koordine edilmesi bakımından tarafların iletişime geçtiğini ve cezalandırma mekanizmasının bulunduğunu dahi göstermediği, pazarda giriş ve büyüme bakımından belirgin engellerin bulunmadığı, bu itibarla ABB'nin dolayısıyla HITACHI TR'nin aleyhine iddialara dayanak oluşturan bulguların hiçbirinin ABB'nin dâhil olduğu bir kartel oluşumunu göstermediği savunması,

- Kurulun danışıklı hareket ve/veya ihalelerde danışıklılık temelinde bir kartelin varlığını tespit ettiği kararlarında, soruşturma tarafı teşebbüslerin, diğer unsurların yanı sıra; (i) çok karmaşık bir yapı altında bir araya geldikleri, (ii) pek çok toplantı organize ettikleri, (iii) fiyat, müşteri ve bölgeler bakımından anlaştıkları ve (iv) anlaşmaya uymayanlara yönelik yaptırım mekanizmaları organize ettikleri şeklinde somut delillere dayandığı, Kurul söz konusu kararlarında değerlendirmelerini anlaşmanın kapsamının, süresinin ve taraflarının yazılı bir şekilde ortaya konduğu somut deliller üzerinden yaptığı, mevcut soruşturma bakımından söz konusu koşulların hiçbirinin sağlanmadığı, Soruşturma Heyeti'nin kartel ihlali bir yana herhangi bir rekabete aykırı davranış iddiasında bulunmak için dahi ispat standardını sağlayamadığı savunması,

- Soruşturma Raporu'nda kartel ihlaline ilişkin danışıklı hareket iddialarına dayanak gösterilen Komisyon kararlarının analizlerinin, Soruşturma Heyeti'nin argümanlarından büyük oranda farklılaştığı, söz konusu kararlarda kartelin sisteminin açıkça ortaya konulduğu ve Komisyonun da herhangi bir ihalede danışıklılığı doğrudan kartel ile eşdeğer tutmadığı, rekabet karşıtı eylemleri detaylandırarak ortaya koyduğu, Komisyonun; (i) ihlalin uzun bir zaman dilimine yayılmış olması, (ii) ihalede danışıklılığın yanı sıra fiyat sabitleme ve müşteri/pazar paylaşımı gibi çeşitli rekabet karşıtı davranışları kapsıyor olması durumunda kartelden bahsettiği, bu nedenle atıf yapılan kararların iddiaları desteklemediği savunması,

Kurulun her bir ihalede danışıklılık davranışını kartel olarak değerlendirmede, Soruşturma Heyeti'nin ihalelerde danışıklılık hareketini kartel ihlaline sebebiyet verdiğini ifade ederken hatalı bir biçimde *Kemoterapi İlaç İhaleleri* kararına dayandığı, Kurulun söz konusu dosyada teşebbüsleri diğer ihlal kategorisinden cezalandırdığı, Kurulun yerleşik içtihadında³⁶⁷ ihalelerde danışıklılık ve fiyat tespiti gibi rekabet karşıtı anlaşmaların doğrudan kartel ihlali olarak değerlendirilmediği, Soruşturma Heyeti'nin kartel ihlali sonucuna varmasının hatalı bir yaklaşım olduğu, öte yandan mevcut dosyanın diğer ihlal olarak değerlendirilen Kurul kararlarından benimsenen koşul ve ispat standardından da büyük ölçüde farklılık gösterdiği, Kurulun bahse konu kararlarında; (i) rakipler ile bir anlaşma olduğuna dair imzalı bir belgenin ve (ii) daha önceki ihalelerde anlaşmalar yapıldığına dair açık ifadelerin bir ihlalin varlığını ispat etmekte yetersiz kaldığını ifade ettiği, dolayısıyla söz konusu kararlardaki deliller ile mevcut dosyadaki deliller karşılaştırıldığında ABB'ye ihlal yöneltmeye elverişli herhangi bir delilin bulunmadığı, delillerin bir ihlali tespit etmede yetersiz olduğu savunması

- Birinci yazılı savunmada HITACHI TR tarafından Soruşturma Bildirimi'nde yer alan iddialara ilişkin bulguların hem usul hem esas yönünden delil niteliğini haiz olmadığı hakkında kapsamlı argümanlara yer verildiği buna rağmen Raportör Heyeti HITACHI'nin öne sürdüğü argümanları ve sunduğu dolaylı delilleri somut bir şekilde değerlendirmede savunması,

- Soruşturma Heyeti'nin yanlış bir biçimde ABB'nin güç şebekeleri iş kolunun TEİAŞ tarafından düzenlenen güç/oto transformatör ihalelerinde danışıklı teklif verdiğini ifade ederek iddia edilen ihlalin kapsamını haksız ve hatalı bir biçimde genişlettiği, ancak TEİAŞ tarafından Kurum kayıtlarına intikal ettirilen verilerde dahi 03.10.2019 tarihinde düzenlenen ihalenin yalnızca güç transformatörlerine ilişkin olduğunun açıkça ortaya

³⁶⁷ Kurulun 07.03.2011 tarihli ve 11-13/243-78 sayılı *Maaş Promosyonları* kararı; Kurulun 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı *Kemoterapi İlaç İhaleleri* kararı; Kurulun 29.05.2012 tarihli ve 12-28/832-238 sayılı *Siemens* kararı.

konulduğu, bu nedenle rakipler arasında danişıklı davranışların sergilendiği iddia edilen ihalenin mahiyetine dair kritik bir tutarsızlığın bulunduğu savunması

1.5.4.9.4. İdari Para Cezasının Takdirine Yönelik Savunmalar

- HITACHI TR bakımından bir ihlal değerlendirmesi yapılacak ise bu değerlendirmenin diğer ihlaller çerçevesinde yapılması gerektiği, HITACHI TR bakımından iddia edilen eylemlerin 03.10.2019 tarihli bir adet TEİAŞ ihalesine ilişkin olduğu göz önüne alındığında ihlal süresinin Soruşturma Heyeti tarafından değerlendirildiği üzere bir yıldan kısa olduğu dolayısıyla temel para cezasında bir artırma gidilemeyeceği ve Kurulun geçmiş kararlarıyla da uyumlu olacak şekilde Kurulun yalnızca ilgili pazardan elde edilen ciroyu dikkate alması gerektiği ve diğer satışlardan elde edilen ciroyu hesaplamalarına dâhil etmemesi gerektiğini savunması,

- HITACHI TR olası ihlal iddialarına konu tarihteki ihlal iddialarının muhatabı olan tüzel kişilik olan ABB'nin davranışlarına dâhil olmadığı, bu süreçte ABB ile herhangi bir yapısal ilişkisinin bulunmadığı, HITACHI TR'nin sadece külli halefiyet ilkesi çerçevesinde sorumlu tutulduğu gözetildiğinde, Kurulun vereceği kararın bir önceki yılı baz alarak idari para cezasını işletmesinin büyük bir haksızlık teşkil edeceği, idari para cezasının hesaplanmasında iddia edilen ihlalin gerçekleştiği ve HITACHI TR ile ABB arasında yapısal bağın olmadığı 2019 yılındaki cironun dikkate alınması gerektiği, ayrıca HITACHI TR'nin yıllık net satışlarının yarısından fazlasının ihracat gelirlerinden ve ihracat şirketi vasıtasıyla gerçekleştirilen ihraç kayıtlı satışlardan elde etmesi ve ihlal iddiasında bulunulan ihalenin niteliğinin yurt içi satış teşkil etmesinden dolayı idari para cezasının takdirinde yalnızca yurt içi satışlardan elde edilen cironun dikkate alınması gerektiği savunması,

- ABB'ye atfedilen ihlal iddiasına taraf olan soruşturma konusu teşebbüslerin iddia edilen ihlallerinin zaman dilimi ve ihale sayıları karşılaştırıldığında ABB'nin ASTOR'dan, BEST'ten ve ELTAŞ'tan farklılaşan ihlal süresinin ABB bakımından sadece beş günü kapsadığı ve tek bir ihaleyi ilgilendirdiği, öte yandan diğer teşebbüslerin ihlallerine yıllardır devam ettikleri ve bu ihlallerin TEİAŞ ve/veya özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından yapılan birçok ihalede gerçekleştirildiğinin iddia edildiği, örneğin ASTOR'a isnat edilen ihlal süresinin beş yılı aştığı ve toplamda 123 ihaleyi ilgilendirdiği, bu çerçevede diğer teşebbüslere yönelik olarak iddia edilen ihlalleri ile kıyaslandığında bu teşebbüslerin iddiaya konu ihlalleri ve bunların ağırlığı arasında HITACHI TR lehine adil bir kıyasın yürütülmesi gerektiği, idari para cezası değerlendirilirken diğer teşebbüslere nazaran HITACHI TR'nin farklı bir muameleye tabi tutulması gerektiği ve lehe olacak şekilde mümkün olan en düşük yaptırımın uygulanması gerektiği savunması,

- ABB'nin güç transformatörü pazarında önemli bir oyuncu olmaması, temel olarak ihracat faaliyetlerine odaklanması ve pazar gücünün sınırlı olmasının, iddia edilen ihlaller vasıtasıyla ilgili pazarda olumsuz bir etki yaratabilecek pazar gücünden yoksun olmasının idari para cezasının hesaplanırken gözetilmesi gerektiği savunması,

- HITACHI TR'nin ABB Türkiye'nin güç şebekeleri iş kolunu 01.07.2020 tarihinde devraldığı, HITACHI TR'ye iddia edilen ihlallerin devralma işleminden önce gerçekleştiği, bu durumun Soruşturma Heyeti tarafından da kabul edildiği, bir ihlalin var olduğunun tespit edilmesi durumunda HITACHI TR'nin marka değerinin korunması ve ileride yersiz ve haksız zarara maruz kalmasını önlemek için ihlale konu eylemleri icra eden muhatap ile idari para cezasından sorumlu olan fail arasındaki farkın tespit edilmesi gerektiği, bu nedenle iddia edilen davranışlara HITACHI TR'nin dahil olmaksızın külli halefiyet prensibi gereği bu davranışlardan HITACHI TR'nin sorumlu

tutulduğunun dâhili ve harici belgelerde (kısa ve gerekçeli kararda değinilmesi gerektiği, bu mümkün değilse bahsi geçen değerlendirmenin hiç değilse bir dipnot ile yapılması gerektiği savunması.

I.5.4.10. KONTROLMATİK Tarafından Yapılan Savunmalar

- (752) Kontrolmatik tarafından yapılan yazılı savunmalarda aşağıdaki hususlara yer verilmiş olmakla birlikte, teşebbüsün soruşturma konusuna ilişkin olarak ihlali tespit edilmediğinden bu savunmalar cevaplandırılmamıştır.

I.5.4.10.1. Esasa Yönelik Savunmalar

- Soruşturma Bildiriminde yer alan delillerin ASTOR'da, BEST'te ve ELTAŞ'ta yapılan yerinde incelemelerde elde edilen belgeler olduğu KONTROLMATİK bünyesindeki herhangi bir kişiye ait yazışma ya da belge bulunmadığı, dolayısıyla soruşturma açılan diğer teşebbüsler ile herhangi bir anlaşmanın veya birlikte hareket etmeye yönelik bir davranışın ya da ihale öncesinde ihale kalemlerine ilişkin bir paylaşımın söz konusu olmadığı savunması,
- Delil 6'da ve Delil 7'de yer alan belgelerin resmi evrak niteliği taşımadığı, söz konusu belgelerin ve defter notunun kim tarafından hazırlandığının ve bu belgelerde neden GE ibaresinin yer aldığının bilinmediği, KONTROLMATİK'in tüm ihalelere kendi adına katıldığı, bu sebeple Delil 7'deki Excel dosyasında yer alan GE ibaresinin açıklamaya muhtaç olduğu savunması,
- Soruşturma Bildiriminde Delil 7'ye ve Delil 8'e ilişkin olarak yapılan ihale öncesinde birlikte hareket edildiği ve ihale kalemlerinin paylaşıldığı değerlendirmesinin ihale sonuçları ve ihale komisyon kararı ile uyuşmadığı, KONTROLMATİK'in teklif veren hiçbir firma ile birlikte hareket etmediği ve ihaleye konu iş kalemlerinin paylaşımına ilişkin herhangi bir anlaşma içinde bulunmadığı savunmaları.

I.5.4.10.2. Belgelere Yönelik Savunmalar

- Delil 8'e ve Delil 11'e ilişkin değerlendirmelerde yer alan GE'nin, KONTROLMATİK vasıtasıyla ihaleye girdiği iddiasının/şüphesinin doğru olmadığı, KONTROLMATİK'in Delil 8'e konu ihaleye, GE markalı ürünleri satmak için yetkili firma olarak tamamen kendi iradesiyle ve kendi adına katıldığı; Delil 11'e konu ihalenin ise 08.12.2020 tarihli TEİAŞ ihalesi olduğunun düşünüldüğü, söz konusu ihaleye KONTROLMATİK'in katılmadığı ve Delil 11'de yer alan yazışmaların hangi maksatla yapıldığının bilinmediği savunması,
- Delil 6, 7 ve 8'e ilişkin olarak KONTROLMATİK'in ihalelere GE adına katılmadığı, KONTROLMATİK'in güç transformatorü üreticisi, montajcısı ya da bir markanın bayisi veya ithalatçısı olmadığı, KONTROLMATİK'in esas faaliyet alanının mühendislik, tedarik ve kurulum olduğu, bu sebeple güç transformatorü üreticisi firmaların KONTROLMATİK'in rakibi değil, tedarikçisi konumunda oldukları, KONTROLMATİK GE'den tamamen bağımsız şekilde hareket etmekteyken delillerde GE isminin geçmesine rağmen GE yerine KONTROLMATİK hakkındaki ihlal isnadının yeterli seviyede ve makul şüphenin ötesinde, hangi açık ve somut verilere dayanılarak ortaya konulduğunun gösterilmesinin gerektiği, Soruşturma Raporu'nda bu bağlantıyı gösterecek bir ispat vasıtasının bulunmadığı, Soruşturma Raporu'nda yapılan Delil 6, 7 ve 8'e konu ihalenin bazı kalemlerine KONTROLMATİK'in katılmış olması nedeniyle GE yerine KONTROLMATİK'e yönelik ihlal tespitinden ibaret olduğu savunması,

- Delil 7'ye göre KONTROLMATİK'in ilgili TEİAŞ ihalesinin 15 iş kalemine teklif vereceği ve dokuz iş kaleminin KONTROLMATİK üzerinde kalacağı, buna karşın ilgili TEİAŞ ihalesinde KONTROLMATİK'in toplamda 13 kaleme teklif verdiği ve bunlardan beş tanesini kazandığı, ayrıca Delil 7'de KONTROLMATİK ile ilgili geçen teklif miktarlarının da KONTROLMATİK'in gerçekte verdiği tekliflerle uyuşmadığı, dolayısıyla Delil 7'nin ve 8'in KONTROLMATİK tarafından teklif verilecek kısım sayısının, KONTROLMATİK'in teklif miktarının ve kazanma halinin gerçekte ortaya çıkan durumla örtüşmediği, bu durumda KONTROLMATİK bakımından ihlal iddiasını ortaya koyacak hiçbir delilin bulunmadığı savunması,

- Kurulun yerleşik içtihadına göre bir teşebbüse yönelik ihlal iddiasının ispatı için ilgili teşebbüsün başka bir teşebbüsten elde edilen bir belgede adının geçmesinin yeterli olmadığı, bu iddiaların teşebbüsün pazardaki uygulamalarıyla da desteklenmesi ve Soruşturma Heyeti tarafından bunun ispatlanması gerektiği, kaldı ki KONTROLMATİK'in adının ilgili delillerde geçmediği, bir an için ilgili delillerde KONTROLMATİK'in kastedildiği kabul edilse bile KONTROLMATİK'in ihaledeki teklif stratejisinin delilde yer alan bilgiler ile örtüşmediği, dolayısıyla KONTROLMATİK açısından ihlal iddiasının ispat edilemediği savunması,

- Soruşturma Raporu'nda adı geçen *Kemoterapi*³⁶⁸ kararında ihalelere ilişkin ikili veya üçlü anlaşmaların yapıldığının açıkça tespit edilmesine rağmen, kartel sonucuna varılmadığı, taraflara bayilik sözleşmelerindeki mevzuata aykırılıklar sebebiyle idari para cezası uygulandığı, Soruşturma Raporu'nda örnek olarak verilen bir diğer karar olan *Trafik Sinyalizasyon*³⁶⁹ kararında ise taraflar arasında maliyet – fiyat bilgilerinin paylaşıldığına açık şekilde işaret eden çok sayıda belgenin yer aldığı, buna karşın KONTROLMATİK bakımından 30.06.2020 tarihli TEİAŞ güç transformatörü ihalesine ilişkin olarak ASTOR, BEST ve ELTAŞ ile herhangi bir şekilde iletişim içerisinde olduğunu gösteren hiçbir delilin bulunmadığı savunması.

I.5.4.11. MEKSAN Tarafından Yapılan Savunmalar

(753) MEKSAN tarafından yapılan yazılı savunmalarda aşağıdaki hususlara yer verilmiş olmakla birlikte, teşebbüsün soruşturma konusuna ilişkin olarak ihlali tespit edilmediğinden bu savunmalar cevaplandırılmamıştır.

I.5.4.11.1. Usule Yönelik Savunmalar

- Kurum tarafından gerçekleştirilen yerinde incelemelerin Anayasa'ya ve kanuna aykırı olduğu, bu şekilde elde edilen ve yasal delil niteliğinde olmayan deliller doğrultusunda MEKSAN için idari para cezasına hükmedilmesinin hukuka aykırı olacağı, Soruşturma Raporu'nda 4054 sayılı Kanun'daki yerinde incelemeye ilişkin maddenin iptal edilmediğinin ifade edildiği, her ne kadar ilgili madde iptal edilmemiş olsa da Anayasa Mahkemesi tarafından yerinde incelemenin hak ihlaline sebep olduğuna hükmedildiği, bu nedenle MEKSAN hakkında Kurul tarafından verilecek kararda bu hususların göz önünde bulundurulması gerektiği savunması

- Delillerin çoğunun WhatsApp yazışması olduğu, bu WhatsApp yazışmalarının tek başına yeterli delil olamayacağı savunması

- Soruşturma Raporu'nda diğer teşebbüslerin savunmalarının yer aldığı kısmın karartıldığı ve bu durumun MEKSAN'ın savunma hakkını engellediği savunması

³⁶⁸ Kurulun 02.01.2020 tarihli ve 20-01/14-06 sayılı kararı

³⁶⁹ Kurulun 12.03.2020 tarihli ve 20- 14/191-97 sayılı kararı

I.5.4.11.2. Esasa Yönelik Savunmalar

- Soruşturma Raporu'nda aktif işbirliği başvurusu ile hangi delillerin elde edildiği ve hangi teşebbüs tarafından aktif işbirliği yapıldığı hususlarının gizli tutulduğu, bu şekilde oluşturulan Soruşturma Raporu'nun kabul edilemez olduğu ve Soruşturma Raporu'nun şeffaf olması gereken kısımların gizli tutulmasının savunma hakkını engellediği savunması,

- Delil SEM/4'teki 20.03.2020 tarihli yazışmalarda yer alan "*Meksan nerden çıktı şimdi*" ve yine 2020 tarihli Delil 23'te yer alan "*Meksan geldimi*" ifadelerinden MEKSAN'ın Soruşturma Raporu'nda bahsi geçen uzlaşıya taraf olmadığına anlaşıldığı, MEKSAN'ın söz konusu uzlaşıya taraf olması halinde mevzubahis ihaleye katılım gösterip göstermeyeceğinin önceden bilinmesi gerektiği fakat diğer teşebbüsler tarafından bu durumun bilinmediği, Soruşturma Raporu'nun 398. paragrafında da Delil SEM/4'e ilişkin olarak MEKSAN'ın uzlaşısı içerisinde olmadığı ve teklifinin ASTOR ile SEM tarafından dikkate alınmadığının belirtildiği, öte yandan MEKSAN hakkında Soruşturma Raporu'nda sadece birkaç ihaleye ilişkin delil bulunduğu ve MEKSAN'ın hiçbir ihaleyi kazanamadığı savunması,

- 2020 yılına ilişkin olarak MEKSAN hakkında herhangi bir delilin bulunmadığı ve bu döneme dair MEKSAN hakkında kartel oluşturma iddiasına yönelik bir değerlendirme yapılmadığı, bu nedenlerle ihlalin süresinin bir yıldan uzun beş yıldan kısa olarak değerlendirilip temel para cezasının yarısı oranında artırılmaması gerektiği savunması,

- Delil 18 incelendiğinde ASTOR Yönetim Kurulu Başkanı ile ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi arasında bir görüşmenin gerçekleştiği, söz konusu iletişimden MEKSAN'ın hiçbir şekilde haberdar olmadığı ve yazışmalarda DİCLE EDAŞ ihalesinin bir kaleminde MEKSAN'ın birinci olacağını, bir diğer kaleminde ise MAKSAN Malatya Makine Sanayii AŞ'nin birinci olacağını ifade edildiği, ihale sonuçlarının ise konuşmalardan farklı gerçekleştiği, belirtilen birinci grup ihaleyi MEKSAN'ın kazandığı fakat dağıtım şirketi tarafından hiçbir sebep sunulmadan söz konusu ihalenin ASTOR'a verileceğinin belirtildiği, bu durumun MEKSAN'ı mağdur ettiği, MEKSAN'ın söz konusu ihalede diğer teşebbüsler ile uzlaşısı içinde olduğu iddiasının kabul edilemez olduğu, Soruşturma Raporu'nda yer alan "*Avantajlı fiyat teklifi vermeksizin eksik belgeli şirketlerin elenmesi ile kendisinin kazanacağını öngörmüş olduğu anlaşılmaktadır.*" değerlendirmesinin kabul edilemez olduğu, MEKSAN'ın söz konusu ihale için tüm belgeleri eksiksiz olarak sunduğu, bu belgelerin mevzubahis dağıtım şirketinden ivedi olarak celbinin talep edildiği, MEKSAN'ın belgelerinin tam olması nedeniyle ihalenin ASTOR'a verilmesi kararına itiraz ettiği ancak itirazın kabul edilmediği, rakip teşebbüslerin gerçekleştirdiği iddia edilen kartele ihaleyi düzenleyen kurumların da dâhil edilmesi gerektiği savunması,

- MEKSAN'ın ekonomik gücü ve ihalelere katılım sayısı dikkate alındığında kartel faaliyetlerine dâhil olmasının mümkün olmadığı ve soruşturma tarafı diğer teşebbüslerle kıyaslandığında MEKSAN'a ihlal isnadında bulunmanın hukuka aykırı ve haksız olacağı savunması,

- Düzenlenen ihalelerin ses ve video kaydının bulunduğu, MEKSAN'ın kendi iç konuşmalarını ihale yetkililerinin önünde gerçekleştirdiği, dağıtım şirketinden ilgili ihaleye ilişkin ses ve video kayıtlarının talep edildikten sonra Kurulun nihai kararını vermesi gerektiği savunması.

I.5.4.11.3. Belgelere Yönelik Savunmalar

- (754) Delil 18'de yer alan yazışmalarla ihale sonuçlarının birbirini tutmadığı, söz konusu ihalenin 1. grubunda MEKSAN'nın birinci olduğu fakat ihaleyi düzenleyen firmanın herhangi bir sebep göstermeden ihaleyi ASTOR'a verdiği, MEKSAN'ın bu karara itiraz ettiği ve söz konusu durumda sorgulanması gerekenin MEKSAN değil ihaleyi düzenleyen kurum olması gerektiği, Delil MEK/1'de yer alan yazışmaların açık eksiltme usulü ihale esnasında gerçekleştiği, bu yazışmalarda MEKSAN aleyhine bir husus bulunmadığı, söz konusu yazışmaların ihale komisyonundan izin alınarak yapıldığı, ayrıca DİCLE EDAŞ'ın 29.12.2021 tarihinde gerçekleştirdiği ihalenin iptal olması sebebiyle ortada artık bir ihalenin kalmadığı, dolayısıyla MEKSAN'ın bu yazışmalardan sorumlu tutulamayacağı, MEKSAN'ın kartel oluşturabilecek bir piyasa gücüne sahip olmadığı, ayrıca iç yazışmalarının ihale yetkililerinin önünde gerçekleştiği ve bu yazışmaların kartel oluşturmaya dönük herhangi bir içeriğinin olmadığı savunması.

I.5.4.12. MONOKON Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

Delil 19'da yer alan Excel listesinin MONOKON ile bir ilgisinin bulunmadığı ve söz konusu listede MONOKON isminin yer almadığı, Delil 32'de yer alan yazışmaların rakip iki firma arasında geçen yazışmalar olduğu, yazışmada yer alan *“(.....)im, alcen indirim istiyormuş. Ne siz ne Ulusoy çok inmeyin. Bir kısım monokon da kalsın. Yoksa durdurmak imkânsız olacak”* ifadesinin MONOKON yetkililerinin bilgisi dışında kullanıldığı, ALCEN firmasının pazarlık usulü ile alım yaptığı ve açık eksiltme oturumu gerçekleştirmedeği savunması

- (755) Komisyonun ve Kurulun yerleşik uygulamalarında ortaya konulduğu ve yargı kararları ile de sabit olduğu üzere, yapılan incelemelerde elde edilen ve somut olayda tarafların davranışlarını, eylemlerini ve bunların sahip olduğu amaç ile olayın hangi çerçevede ne şekilde tezahür ettiğini ortaya koyan delillerin birbirinden bağımsız değil, bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. *“Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi”* başlıklı bölümde yer verildiği üzere, dosya kapsamında MONOKON hakkında elde edilen belgelerin bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda MONOKON'un ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY ile elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde danışıklı teklif verdiği kanaatine ulaşılmıştır.

İhlal isnadında bulunulan yazışmalarda geçen ifadelerin ihale bilgileri ile karşılaştırılmadığı, Delil MON/2'de GESAN Genel Müdürü (.....)'ın, MONOKON yetkilisi (.....)'na *“950 ile 1000 arası dursanız iyi olur”* şeklinde beyanda bulunduğu, söz konusu Çalık Enerji ve Sanayi Ticaret AŞ (ÇALIK EDAŞ) ihalesinde MONOKON'un (.....) Amerikan doları teklif ettiği ve bu teklife ilişkin ekran görüntüsünün Kurum ile paylaşıldığı, ilgili ihalede danışıklı hareket edilmediği ve mesaj içeriğinin aksine MONOKON tarafından oldukça yüksek bir teklif verildiği, Delil MON/4 ve MON/5 incelendiğinde ise mesaj içeriklerinde ticari sohbeti geçmeyecek değerlendirme ve konuşmaların yer aldığı, Delil MON/7'de bahsi geçen Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ) ihalesine ise MONOKON'un katılmadığı, katılım gösterilmeyen bir ihale ile ilgili ihlal isnadında bulunulmasının mantıklı ve vicdani olmadığı, şirket yetkilisinin katılmadığı bir ihale ile ilgili olarak aynı sektörde faaliyet gösteren kişilerle bir değerlendirme yapmasının hukuka aykırı bir durum olmadığı, MONOKON'un Delil MON/10'da bahsi geçen ADM Elektrik Dağıtım AŞ (ADM EDAŞ) ihalesine de katılmadığı, söz konusu delilde yer alan yazışmaların MONOKON Teknik Danışmanı ile

MONOKON Yönetim Kurulu Başkanı arasında geçen bir değerlendirmeye ilişkin olduğu, MONOKON'un katılmış ve kazanmış olduğu ihalelerin tamamının hayatın olağan akışı içerisinde olduğu savunması

- (756) Savunmada Delil MON/2'ye konu olan ihale için sunulan tekliflerin tarihinin 25.07.2022 olduğu görülmekle birlikte, ilgili teklifin Delil MON/5'e ve Delil MON/6'ya konu olan ve ÇALIK EDAŞ'tan elde edilen bilgilere göre pazarlık görüşmeleri 02.08.2022 tarihine kadar süren ÇALIK EDAŞ ihalesi hakkında olduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar Soruşturma Raporu'nda Delil MON/2'nin ÇALIK EDAŞ ihalesi hakkında olduğu belirtilse de söz konusu ifadeye sehven yer verilmiş olup Delil MON/2'nin hangi ihaleye ilişkin olduğu tespit edilememiştir. Bununla birlikte, Delil MON/2'de GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "Abi 950 ile 1000 arası durursanız iyi olur" ifadesinden GESAN'ın tespit edilemeyen bir ihalede MONOKON'un ihaleden çekilmesini talep ettiği açıkça anlaşıldığından ihalenin tespit edilememesinin Delil MON/2 bakımından yöneltilecek ihlal isnaadına bir etkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.
- (757) Delil MON/4'teki ifadelerden GESAN ile MONOKON'un Trakya Elektrik Dağıtım AŞ ihalesinin öncesinde iletişimde olduklarının anlaşıldığı, Delil MON/5'te GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "Yedas nerde duralım. Sen kac paradan işi almak istiyorsun" ifadesinden delillere konu Yeşilirmak Elektrik Dağıtım AŞ ihalesinin MONOKON'a tahsis edildiği, belgenin devamında yer alan ifadelerden ise ilgili ihalede teşebbüslerin sunacağı fiyatları içeren listelerin MONOKON tarafından hazırlanacağı ve hazırlanan tekliflerin ASTOR tarafından diğer teşebbüslere dağıtılacağına konuşulduğu, Delil MON/7'de MONOKON tarafından SEDAŞ ihalesi öncesinde yine rakibi olan EVA ile iletişim kurulduğunu gösteren bir ekran görüntüsünün paylaşıldığı, Delil MON/10'da ASTOR ile MONOKON Teknik Danışmanı arasında gerçekleştirilen yazışmanın ekran görüntüsünün iletilmesi, ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü'ne "(.....) bey merhaba adm ile ilgili fiyatları paylaşabilir mısınız" mesajının gönderildiği ve söz konusu mesaja ASTOR Yurtiçi Satış Müdürü tarafından ADM EDAŞ ihalesine ilişkin fiyat tekliflerinin olduğu bir dosya gönderilerek cevap verildiği, bütüncül olarak dikkate alındığında rakiplerle iletişimi gösteren doğrudan delillerin dosya kapsamında mevcut olduğu ve söz konusu delillerde yer alan yazışmaların içerikleri itibarıyla ihale paylaşımına ilişkin çok sayıda veri içermeleri nedeniyle MONOKON ile rakipleri arasında kurulan rekabete aykırı uzlaşının konu, süre, taraflar gibi tüm unsurları barındırdığı anlaşılmıştır. Anılan yazışmalar içerikleri itibarıyla rakip ile rekabeti sınırlamaya yönelik iletişimi konu edinmesi nedeniyle rekabeti kısıtlama amacı taşıyan bir uzlaşmaya vücut vermiş olup ihlal tespiti için bu uzlaşının uygulanması veya piyasada rekabeti bozucu etkilerinin görülmesi şart olarak aranmamaktadır. Bunun yanında, rekabet hukukunda "rakip" tanımı "potansiyel rakipleri" de içerecek şekilde geniş yorumlanmaktadır. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 3. maddesinde rakip kavramı, "Aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar." şeklinde tanımlanmıştır. Bu durumda MONOKON'un ilgili ihalelere katılmamış olması başka hususlar ile desteklenmedikçe tek başına MONOKON'un ihlaldeki sorumluluğunu değiştirmeyecektir.

1.5.4.13. ULUSOY Tarafından Yapılan Savunmalar ve Bu Savunmaların Değerlendirilmesi

1.5.4.13.1. Usule Yönelik Savunmalar

ULUSOY'un soruşturma sürecinin oldukça sonlarına doğru soruşturma kapsamına dâhil edildiği ve bu durumun ULUSOY'un savunma hakkını, uzlaşma veya pişmanlık gibi alternatif mekanizmaları ve bunlara olası başvurusunu

değerlendirmek için tanınan süreyi kısıtladığı, Soruşturma Bildiriminde ULUSOY hakkında ileri sürülen iddialarla ilgili olarak yeterli bilgi sağlanmadığı, somut bir iddiaya yer verilmeyerek savunma hakkının kısıtlandığı, sunulan savunmaların esaslı bir şekilde incelenmediği ve bu sebeple Soruşturma Raporu'nda yer verilen sonuçta ULUSOY'un savunmalarının dikkate alınmadığı savunması

- (758) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası, *"Kurul, başlattığı soruşturmaları, soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir ve tarafların ilk yazılı savunmalarını 30 gün içinde göndermelerini ister. Taraflara tanınan ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara göndermesi gerekir."* hükmünü amirdir³⁷⁰. Bu hüküm gereği, soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olarak yeterli bilgi teşebbüslere Soruşturma Bildirimi ile gönderilmiştir. Soruşturma Bildiriminde, soruşturmaya konu iddiaların niteliğine ilişkin olan belgelerin içeriklerine ve bu belgelerin değerlendirmelerine yer verilmiş olup ayrıca söz konusu belgelerin nüshaları da teşebbüslere iletilmiştir. Kaldı ki Soruşturma Bildiriminin bir ihlal tespiti içermediği, taraf hakkında bir soruşturmanın açıldığını ve soruşturma kapsamında incelenecek iddiaların türü ve niteliği hakkında tarafa bilgi vermek üzere bildirim bir araç olduğu ifade edilmelidir. Soruşturma heyeti tarafından ihlale ilişkin değerlendirme Soruşturma Raporunda yapılmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrasında *"Taraflara, yazılı savunmalarını soruşturma raporunun tebliğinden itibaren 30 gün içinde Kurula göndermeleri tebliğ edilir. Haklı gerekçeler sunulması halinde bu süre bir kereye mahsus olmak üzere ve en çok bir katına kadar uzatılabilir."* hükmü yer almaktadır. Ayrıca Kanun'un 46. maddesi soruşturma taraflarına sözlü savunma toplantısı talep ederek sözlü savunma hakkını kullanma imkânı tanımaktadır. Söz konusu hükümler ile tarafların Soruşturma Raporuna karşı savunma hakları güvence altına alınmakta olup ULUSOY'un soruşturmaya soruşturmanın nispeten geç bir evresinde eklenmiş olmasının teşebbüsün savunma hakkını kısıtladığı argümanına itibar etmek mümkün olmamıştır. Yine bu durum ULUSOY'un aktif işbirliği veya uzlaşma gibi alternatif mekanizmalara başvurma imkânını kısıtlamamaktadır. Dosya kapsamında ULUSOY tarafından yapılan bu yönde bir başvuru bulunmamaktadır.

Soruşturma kapsamında yer alan bazı teşebbüslerin aktif işbirliği ve/veya uzlaşma mekanizmalarına başvurmuş olmalarının Kurumun ULUSOY'a ilişkin değerlendirmelerini etkilememesi gerektiği, SEM'in kendisi açısından iddia edilen ihlalin varlığını kabul etmiş olmasının, SEM ile ilişkisi olan diğer tüm teşebbüslerin de iddia edilen bu ihlalin bir parçası olduğu varsayımına yol açmaması gerektiği savunması

- (759) Soruşturma taraflarından bazılarıyla sürecin uzlaşma ile sonuçlanması ve diğerleri ile soruşturma sürecinin devam ettiği hibrit uzlaşma durumunda söz konusu olduğunda, Kurul aynı dosya için hem uzlaşma prosedürünü hem de diğer (uzlaşmayan) teşebbüsler için olağan soruşturma prosedürünü yürütmek durumundadır. Dolayısıyla, SEM'in soruşturma sürecinin uzlaşma ile sonuçlanması ULUSOY için bağlayıcı olmadığından ULUSOY bakımından olağan soruşturma prosedürü yürütülmüş, dosya kapsamında elde edilen bilgiler ve belgeler bütüncül bir şekilde ele alınarak

³⁷⁰ 4054 Sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası 29.05.2024 tarihinde yürürlüğe giren 7511 sayılı Kanun ile *"Kurul, başlattığı soruşturmaları soruşturmaya başlanması kararının verildiği tarihten itibaren 15 gün içinde ilgili taraflara bildirir. Kurul, bu bildirim yazısı ile birlikte, iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi ilgili taraflara gönderir."* şeklinde değiştirilmiştir.

değerlendirme yapılmış ve SEM'in uzlaşmış olmasının ULUSOY hakkında yapılan değerlendirmelere herhangi bir etkisi bulunmamıştır.

Şahsi menfaatleri için işverenin kendisine güvenini suiistimal etmek suretiyle işvereni bir kartelin içine sürükleyen ve kartel elebaşı olduğu iddia olunan teşebbüse transfer olan bir çalışan için ULUSOY'un sorumlu tutulmasının adaletsiz olduğu, bu davranışın ULUSOY için bir kurumsal rekabet hukuku ihlalinin değil, (.....)'ün kişisel sorumluluğunun konusu olduğu, ayrıca ULUSOY'un Soruşturma Bildirimi'ni almadan önce ULUSOY çalışanı (.....)'ün özen ve sadakat yükümlülüklerini ihlal ettiğinden haberi olmadığının varsayılması gerektiği, ayrıca rakip analizi amacıyla ihalelerin takip edildiği bir Excel dosyası oluşturulmuş olsa da ULUSOY'un bu tabloların üçüncü kişiler ile paylaşılmasına yönelik talimat vermediği savunması

- (760) Rekabet hukukunda teşebbüslerin çalışanlarının eylemlerinden kaynaklanan sorumluluklarına ilişkin yukarıda detaylı açıklama yapılmış olup savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

Anayasa Mahkemesi (AYM)'nin kararı uyarınca soruşturma kapsamında yerinde inceleme ile elde edilen tüm belgelerin hukuka aykırı olduğu ve muhtemel bir ihlale dayanak olarak kullanılmaması gerektiği, nitekim söz konusu dokümanların hâkim kararı olmadan elde edildiği ve Anayasa'nın 21. maddesi altında koruma altında olan konut dokunulmazlığının ihlal edildiği savunması

- (761) Anayasa'nın 6.maddesinde; *"hiç kimse ve organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz"*, 123. maddesinde de; *"İdare kuruluş ve görevleri ile bir bütündür ve kanunla düzenlenir"* denmekle kanunilik ilkesi benimsenmiştir. Söz edilen anayasal ilkeler uyarınca idarenin tüm işlemlerinin ve eylemlerinin dayanağının kanunda bulunması esastır. Diğer bir deyişle idare, herhangi bir eylemi veya işlemi gerçekleştirirken kendisine ilgili kanunlar tarafından verilmiş yetkileri kullanacak ve bu yetkilerin sınırları içerisinde hareket edecektir.
- (762) Bu doğrultuda dosya kapsamında gerçekleştirilen yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde belirtilen yetki kullanılmış ve yerinde incelemeler ilgili tarihte ve hâlihazırda yürürlükte olan 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi çerçevesinde yapılmıştır. Dolayısıyla söz konusu yerinde incelemelerin kanunilik şartı sağlanarak hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirildiği hususunda tereddüt bulunmamaktadır.
- (763) Öte yandan savunmada yer verilen, AYM'nin FORD tarafından yapılan 2019/40991 numaralı bireysel başvuru hakkında aldığı 23.03.2023 tarihli kararın Kurulun hâkim kararı olmadan gerçekleştirdiği yerinde inceleme yetkisini ortadan kaldırmadığı, yalnızca bireysel başvuruda bulunan FORD hakkında bir hak ihlaline hükmettiği görülmektedir. 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinde hâkim kararının yalnızca yerinde incelemenin engellenmesi veya engellenme olasılığının bulunması durumunda alınacağı belirtilmiş olup AYM'nin söz konusu bireysel başvuru kararıyla ilgili hüküm iptal edilmemiştir.
- (764) AYM'nin bir kanun hükmünü iptal etmesi ancak norm denetimi ile mümkündür. Norm denetiminde "iptal davası" ve "itiraz yolu" olmak üzere iki tür başvuru usulü vardır. Anayasa hukukunda iptal davası yolu ile yapılan denetim "*soyut norm denetimi*", itiraz yoluyla yapılan denetim ise "*somut norm denetimi*" olarak adlandırılmaktadır.
- (765) Kanunların, şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla AYM'de iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının

en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir. Bu yolda dava açma süresi genel olarak iptali istenen normun Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak 60 gündür.

- (766) İtiraz yolunda ise bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa’ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, AYM’nin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Bu yollarla yapılan norm denetimi sonucunda AYM bir kanun hükmünün Anayasa’ya aykırılığına karar verebilmekte ve ilgili hükmü iptal edebilmektedir.
- (767) AYM’nin FORD hakkında almış olduğu karar ise bir bireysel başvuru kararıdır. Bireysel başvurunun kapsamını, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından ortak koruma alanında yer alan temel haklar ve özgürlükler oluşturmaktadır. Bireysel başvuru dosyalarında, AYM’nin esasa ilişkin inceleme neticesinde verebileceği kararlar 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 50. maddesinde hüküm altına alınmıştır. Anılan Kanun’un 50. maddesine göre, AYM temel olarak hakkın ihlal edildiğine yahut hakkın ihlal edilmediğine dair karar verebilecektir. Hak ihlaline yönelik bir karara hükmedilmesi durumunda ise bu hükmün verilmesine neden olan ihlalin ve bunun sonuçlarının bertaraf edilmesi için ne yapılması gerektiğine de hükmedilecektir.
- (768) Yargı süreçlerinden kaynaklanan hak ihlali kararlarında; yeniden yargılamaya dair kararlar, tazminata dair kararlar ve genel mahkemelerde dava açma yolunun gösterilmesine dair kararlar verilebilmektedir. Dolayısıyla AYM’nin bireysel başvuru dosyalarında hak ihlalinin bir kanun maddesinden kaynaklandığını tespit etmesi durumunda ilgili kanun maddesini doğrudan iptal etme hakkı bulunmamaktadır.
- (769) Sonuç olarak; AYM’nin FORD kararının bireysel başvuru üzerine verilmiş bir hak ihlali kararı olduğu, söz konusu kararın ancak bireysel başvuru yapan teşebbüs bakımından sonuç doğurabileceği, dolayısıyla ULUSOY’un konut dokunulmazlığının ihlal edildiğine ilişkin savunmasının kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

1.5.4.13.2. Esasa Yönelik Savunmalar

Soruşturma Bildiriminin ULUSOY’un rekabete aykırı bir anlaşma ve/veya uyumlu eyleme müdâhil olduğunu kanıtlayamadığı, ULUSOY’un (.....)’den bağımsız olarak bu tür bir eylem içerisinde yer aldığına dair herhangi bir göstergenin bulunmadığı, Soruşturma Bildiriminde yer alan bulguların tamamının tek bir eski ULUSOY çalışanı ile ilgili olduğu ve bu kişinin söz konusu eylemleri ULUSOY’un bilgisi olmadan kendi çıkarları doğrultusunda gerçekleştirdiği, soruşturma bildirimindeki yedi bulgudan üçünün (Delil 19, Delil 31 ve Delil 32), (.....)’ün ULUSOY’dan ayrılmasından sonraki döneme ait olduğu, (.....)’ün ayrılmasından önceki döneme ait olan bulgularda ise (.....) dışında hiçbir ULUSOY çalışanının yer almadığı ve yazışma içeriğinin bu hususun aksini göstermediği bu nedenle, soruşturma heyetinin, Soruşturma Bildirimindeki bulgular aracılığıyla, pazardaki rakipler arasında mevcut herhangi bir ULUSOY çalışanının katıldığı herhangi bir temas veya toplantı olduğuna yönelik olarak herhangi bir somut kanıt gösteremediği, ULUSOY’un sektördeki ihale süreçlerine uyum sağladığı ve kendi uyumlu ihale politikalarına sahip olduğu, ULUSOY’un azalmakta olan pazar payının olası bir karteile dâhil olmadığına açık bir kanıt olduğu, ULUSOY’un herhangi bir iletişimden haberdar olamadığı ve tek taraflı bilgi akışının teşebbüsün bilgisi veya onayı olmaksızın gerçekleştiği, iddia edilen davranışa konu bilgi değişiminin tek taraflı olduğu, bilgi değişimine dâhil olan

çalışanın işverenin bilgisi veya onayı olmaksızın kendi inisiyatifiyle ve kendi menfaati için bilgi değişiminde bulunduğu savunması

- (770) Türk ve AB rekabet hukukunda her teşebbüsün kendi bünyesinde çalışan personelin eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu olduğu kabul edilmektedir. Doktrinde, bir anlaşmanın üst düzey yöneticilerden ziyade daha alt kademedeki çalışanlar tarafından yapılmış olmasının, teşebbüslerin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı ve irade uyuşmasının gerçekleşmediği şeklinde yorumlanamayacağı belirtilmektedir³⁷¹.
- (771) Doktrinde yer alan bir diğer görüşe göre ise “*etkin caydırıcılık bakımından, işverenin bir ceza riski altında bulunması onu çalışanlarının seçiminde ve yönetiminde rekabet ihlalinde bulunulmamasına yönelik hususları gözetmeye teşvik edecek ve teşebbüste rekabet ihlallerine imkân tanımayan bir çalışma kültürü geliştirmesini sağlayacaktır. (...) Hakkaniyet bağlamında, işverenin çalışanlarını seçme, yönetme ve teşebbüste bir çalışma kültürü oluşturma bakımından sahip olduğu yetkiler göz önüne alındığında söz konusu işverenin engelleyemediği rekabet ihlalleri nedeniyle cezaya tabi tutulmasının adil olmadığı söylenemeyecektir.*”³⁷².
- (772) Kurulun *Tedarik*³⁷³ kararında bir teşebbüsün satışların yönetimi ile görevlendirdiği çalışanlarının eylemlerinden sorumlu olmadığını kabul etmenin mümkün olmadığı değerlendirilerek “*her teşebbüsün kendi bünyesinde çalışan personelin eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu olduğu*” ifadesine yer verilmiştir.
- (773) Kurulun *Burdur Otogaz*³⁷⁴ kararında da çalışanların teşebbüsün bir parçası olduğu, dolayısıyla teşebbüslerin çalışanların eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu tutulması gerektiği değerlendirilmiştir.
- (774) Çalışanların eylemlerinden teşebbüslerin sorumluluğuna yönelik olarak Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)’nın *Musique Diffusion Française* kararında³⁷⁵ “*Belirtilmelidir ki, 17 numaralı Tüzük’ün*³⁷⁶ 15 (1) ve (2) maddeleri Komisyona kasten veya ihmal sonucu bir ihlalden sorumlu olan teşebbüsler hakkında para cezası uygulama yetkisi vermektedir. Bu hükmün uygulanması bakımından teşebbüs adına hareket etme yetkisi bulunan bir kişinin eylemi yeterli olup ilgili teşebbüsün ortaklarının veya üst yönetiminin bir eylemi, hatta [alt düzeyde bulunan çalışanların eylemlerine ilişkin] bilgisinin bulunması gerekli değildir.” şeklinde hüküm kurulmak suretiyle çalışanların eylemlerinden teşebbüslerin sorumlu olduğu vurgulanmıştır.
- (775) ABAD’ın *Pärtikas Kompānija* kararında³⁷⁷ ise bir çalışanın görevlerini teşebbüsün gözetimi altında ifa ettiği, dolayısıyla çalışanın söz konusu teşebbüs bünyesinde oluşan ekonomik birimin bir parçası olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmiş ve “*AB rekabet hukukuna ilişkin bir ihlalin tespiti bakımından çalışanın herhangi bir rekabete aykırı davranışı çalıştığı teşebbüse atfedilebilir ve söz konusu teşebbüs ilke olarak bu davranışlardan sorumludur.*” değerlendirilmiştir.

³⁷¹ Bellamy & Child: European Union Law of Competition 2014.

³⁷² Wouter P.J. Wils, The Optimal Enforcement of EC Antitrust Law: A Study in Law and Economics, 2002.

³⁷³ Kurulun 15.12.2022 tarihli ve 22-55/863-357 sayılı *Tedarik* kararı.

³⁷⁴ 09.01.2020 tarihli ve 20-03/28-12 sayılı Kurul kararı.

³⁷⁵ Joined Cases 100-103/80 *Musique Diffusion Française v. Commission*, para. 97.

³⁷⁶ Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen rekabet soruşturmalarına ilişkin usulü ve yetkileri düzenleyen mülga 17/62 sayılı Konsey Tüzüğü.

³⁷⁷ C-542/14 SIA ‘VM REMONTS’, para 24.

- (776) Bu bakımdan, ULUSOY'un, teşebbüs bünyesinde satış yöneticisi olarak görevlendirdiği çalışanın rekabete aykırı eylemlerinden sorumlu olduğuna yönelik herhangi bir şüphe bulunmamaktadır.
- (777) Öte yandan, rekabet hukuku uygulamasında rakip oyuncular arasında yapılan ihalelerde danışıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik kartel niteliğindeki uzlaşılar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Amaç bakımından rekabet ihlali oluşturan kartellerin piyasada yol açtıkları etkiye bakılmasına gerek olmaksızın ihlal oluşturdıkları açıktır. Dolayısıyla ULUSOY'un pazar payının azalmasının veya yükselmesinin ihlal tespitine bir etkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.

ULUSOY'un rekabet hukuku kurallarına uymanın öneminin farkında olduğu ve iddia edilen eylem ile arasına bilinçli ve açık bir mesafe koyduğu, nitekim bunun bir örneği olarak 13.06.2022 tarihinde ULUSOY Ülke Satış Müdürü (.....)'ın(.....)'den bir telefon aldığı, söz konusu görüşmede (.....)'ün (.....)'a ASTOR'a transfer olduğunu, sektördeki diğer şirketlerin (ASTOR, ARMTEK ve EUROPOWER) temsilcileriyle birlikte bir yemek yiyeceklerini, sektör ve sektörde yaşanan sorunlar hakkında konuşacaklarını ve (.....)'ı rakiplerle birlikte bu yemeğe katılmaya davet ettiğini söylediği, (.....)'ın ise (.....)'e bu konuların hassas konular olduğunu ve rakip teşebbüslerin bir araya gelmesinin yanlış yorumlanabileceğini, bu nedenle bir araya gelmelerinin uygun olmayacağını belirtip görüşme talebini reddettiği, bu durumun ULUSOY'un rekabet hukukuna aykırı bir durum söz konusu olabileceği sinyalinin verildiği ilk anda söz konusu davranışla arasına açıkça mesafe koyduğunu gösterdiği savunması

- (778) Dosya kapsamında ULUSOY hakkında elde edilen deliller incelendiğinde, ULUSOY'un 2020, 2021 ve 2022 yıllarında hücre ve beton köşk ürünlerinin alım ihalelerinde ihlale taraf olduğu görülmektedir. Teşebbüsün rakiplerinden gelebilecek rekabeti kısıtlayan bir anlaşmaya taraf olma davetini, derhal ve açık bir şekilde reddettiğini gösterir herhangi bir somut delil dosya kapsamında sunulamamıştır. Bununla birlikte, Delil MON/5 ve Delil MON/6 haricinde, ULUSOY hakkında elde edilmiş delillerin tamamı tarafın ihlale açıkça mesafe koyduğunu iddia ettiği 13.06.2022 tarihinden önceki dönemlere tekabül etmektedir. Bir an için yukarıda bahsedilen telefon görüşmesinde ULUSOY'un ihlal konusu davranışlara açıkça mesafe koyduğunun kabul edilmesi halinde dahi bu durum ULUSOY'un 13.06.2022 tarihinden önceki eylemlerine ilişkin sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. "Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi" başlıklı bölümde de değerlendirildiği üzere, ULUSOY'un Delil MON/5 ve Delil MON/6'ya konu olan ihalede 13.06.2022 tarihinden sonra da ihlalin tarafı olmaya devam ettiği görülmektedir. Bu sebeplerle savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

ULUSOY'un soruşturmaya tabi tutulan diğer teşebbüsler ile birlikte hareket ederek dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde danışıklı teklif sunduğu iddialarının aktif işbirliği başvurusunda yer alan söylenti niteliğindeki ifadelerle dayandığı, aktif işbirliği başvurusunun, hem ULUSOY'u pazardan dışlamayı amaçlayan uzlaşmayı gizlemek hem de olası bir idari para cezası indiriminden yararlanmak için katılımını en aza indirmek amacıyla sektördeki uzlaşının amaçlarına ilişkin hatalı varsayımlar içerdiği, bu nedenle yapılan değerlendirmelerin dayanaksız olduğu ve aktif işbirliği başvurusundaki hatalı varsayımların yanlış değerlendirmelere yol açtığı savunması

- (779) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesi uyarınca teşebbüslerin aktif işbirliği müessesinden faydalanabilmesi için başvuru kapsamında sunulan bilgilerin ve belgelerin katma değer yaratacak nitelikte olması gerekmektedir. Nitekim işbu dosya bakımından Kurulun elinde çok sayıda bilgi ve belge bulunduğundan Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesindeki koşulları sağlamadığı gerekçesiyle reddedilen bir başvuru da bulunmaktadır. Dolayısıyla aktif işbirliği başvurusunda sunulan bilgilerin ve belgelerin niteliği dosya kapsamında elde edilen deliller doğrultusunda değerlendirilmektedir. Kaldı ki aktif işbirliği kapsamında ulaşılan deliller ile ilgili öne sürülen argümanlar pişmanlık mevzuatında öngörülen usulün içsel mantığına da uymamaktadır. Ayrıca Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 6. maddesinin birinci fıkrasının sayılan koşullar uyarınca idari para cezasından indirim elde edebilmek için söylenti niteliğinde deliller sunmak veya yapılacak değerlendirmeleri yanıltmaya yönelik herhangi bir girişimde bulunmak, idari para cezasından indirim elde etme olanağını tehlikeye atacağından bu başvuruda bulunan teşebbüs bakımından rasyonel bir seçenek olarak görünmemektedir. Bunlara ek olarak, aktif işbirliği başvurusunda sunulan ve ULUSOY'un rakipleri ile doğrudan iletişimlerini konu edinen ve ULUSOY hakkında ihlal isnadında kullanılan Delil 27 ve Delil 28, söz konusu başvurunun söylenti niteliğinde olmadığını ortaya koymaktadır.

Dosyaya giriş kapsamında ULUSOY'un; kendisine isnat edilen 49 ihalenin tamamına ilişkin belgelere erişim sağlaması gerekirken sadece ULUSOY'un adının açıkça geçtiği ihalelere ilişkin bilgilere erişim sağlanabildiği, ULUSOY'un bu ihalelere ilişkin belgelere erişim hakkı sağlanmasına gerek görülmediğinden Delil 29, Delil 30, Delil ULU/2, Delil 19 ve Delil 31 içerisindeki Excel tablolarında yer alan ve hakkında ihlal isnat edilen diğer ihaleler bakımından ULUSOY'un sorumlu tutulmaması gerektiği savunması

- (780) Teşebbüslerin soruşturma kapsamında kendileri ile ilgili düzenlenmiş belgelere erişme olanağı, mevzuat hükümlerinin izin verdiği ölçüde gerçekleşmektedir. Buna göre dosyaya girişte Aktif İşbirliği Yönetmeliği çerçevesinde elde edilen bilgilerin ve belgelerin ve aklayıcı ya da suçlayıcı delil niteliği bulunan diğer Kurum içi yazışmaların Kurum merkezinde incelenmesi mümkün olmakta; aklayıcı ya da suçlayıcı delil niteliği bulunmayan Kurum içi yazışmaların ve başka teşebbüs, teşebbüs birliği ve kişilere ilişkin ticari sır ve diğer gizli bilgileri içeren belgelere erişilmesi mümkün olmamaktadır. ULUSOY tarafından dosyaya giriş kapsamında erişim talep edilen ancak erişim talebinin kabul edilebilir nitelikte olmadığı değerlendirilen belgelere, erişim taleplerinin reddedilme gerekçeleriyle birlikte aşağıda yer verilmiştir.

- Belge 28, 74, 75, 444, 76, 79, 445, 80, 440, 89, 424, 100, 411, 425 ve Belge 426 sektör ve incelenen taraflar hakkında bilgi vermek amacıyla kullanılmıştır. Belge 77, 97, 103, 113, 115 ve Belge 412, "1. Konu ve Dosya Evreleri" bölümü dışında, Soruşturma Raporu'nda kullanılmamıştır. Bahse konu belgelere aklayıcı veya suçlayıcı niteliklerinin olmaması sebebiyle erişim talebi reddedilmiştir.
- Belge 399'un tarafın kendisinden elde edilmiş belge olması, yapılan yerinde inceleme sonrasında, yerinde inceleme tutanağının ve eklerinin bir nüshasının tarafa da bırakılması sebebiyle söz konusu belgeye yönelik erişim talebi reddedilmiştir.
- Belge 82'nin ve Belge 412'nin Kurum ile bir kamu kuruluşu arasında yapılan yazışmaları içermesi, Belge 111'in ise reddedilen aktif işbirliği başvurusu ile ilgili bir belge olması sebebiyle anılan belgeler Kurum içi yazışma niteliğini haiz

olarak değerlendirilmiştir. Söz konusu belgeler tarafın kendisi ile ilgili elde edilmiş delil olmadığından ve aklayıcı veya suçlayıcı nitelikte bulunmadığından belgelere erişim talebi reddedilmiştir.

- ULUSOY'un, soruşturmaya taraf diğer teşebbüslerde gerçekleştirilen yerinde incelemelerde elde edilen ve Kurum içi yazışma niteliğindeki bilgilere, belgelere ve yerinde inceleme tutanaklarına olan (Belge 17, 61, 62, 64, 65, 67-69, 88, 403) erişim talebi ise bu bilgilerin ve belgelerin ULUSOY'a yönelik ihlal isnadında kullanılmadığından reddedilmiştir.
- Soruşturma Raporu'nda ULUSOY'un erişim talep ettiği belgelerden; Delil MON/2, Delil EKOS/2, Delil EKOS/3, Delil BETA/8, Delil GES/2, Delil GES/3, Delil GES/4, Delil GES/5, Delil MON/3, MON/8, Delil SEM/2, Delil SEM/4 ve Delil SEM/7'deki deliller kullanılarak ULUSOY'a yönelik herhangi bir ihlal isnadında bulunulmamıştır.
- Belge 1'de, Belge 2'de ve Belge 3'te yer alan ihbar dilekçelerinde ULUSOY'la alakalı herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır. ULUSOY tarafından talep edilen Belge 311, Belge 312, Belge 316-324, Belge 328, Belge 331, Belge 335, Belge 336, Belge 338, Belge 339, Belge 341-349, Belge 351-353, Belge 355, Belge 356, Belge 362-367, Belge 372, Belge 374, Belge 375, Belge 378-380, Belge 382, Belge 384 ve Belge 385'e konu yazışmalar, Kurum ile özel sektör tüzel kişileri arasında gerçekleştirilen yazışmalar olup bu yazışmalar ULUSOY hakkında ileri sürülen ihlal isnadına dayanak olarak kullanılmamış ve yazışmaların ULUSOY bakımından aklayıcı ya da suçlayıcı delil niteliğinde olmaması sebebiyle, Kurum içi yazışma niteliğindeki bu belgelere erişim talebi reddedilmiştir.
- Belge 83, Belge 125, Belge 131 ve Belge 169'e olan erişim talebi ise, Kurum içi yazışma niteliği sabit olan aktif işbirliği başvurusu ve bu başvuru kapsamında sunulan bilgilerin ve belgelerin taraf hakkında aklayıcı veya suçlayıcı delil niteliğini haiz olmaması sebebiyle reddedilmiştir.
- ULUSOY tarafından erişim talep edilen Belge 119, Belge 129, Belge 176 ve Belge 401'de yer alan Bilgi Notları, 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasına göre hazırlayıcı işlem niteliğinde olan Kurum içi yazışmalardır. Söz konusu Kurum içi yazışma niteliğindeki belgelerin aklayıcı veya suçlayıcı niteliği olmaması sebebiyle belgelere erişim talebi reddedilmiştir.
- İlave olarak Belge 109'un Kurum ile bir kamu kuruluşu arasındaki resmi yazışmaları ihtiva ettiği ve belgenin bu yönüyle Kurum içi yazışma olduğu değerlendirilmiştir. Belgenin aklayıcı veya suçlayıcı delil niteliğine ilişkin olarak ULUSOY bakımından herhangi aklayıcı ya da suçlayıcı delil niteliği bulunmayan Kurum içi yazışma niteliğinde olması nedeniyle bu belgeye olan erişim talebi kabul edilmemiştir.
- Belge 117 ise soruşturmaya taraf eklenmesi amacıyla hazırlanan 2023-2-001/BN-02 sayılı Bilgi Notu'nda kullanılan belgelerin yer aldığı BETA'da yapılan yerinde inceleme tutanağını içermektedir. ULUSOY'a gönderilen belgeler dışında, herhangi bir belge ULUSOY'a yönelik ihlal isnadında kullanılmamıştır. Dolayısıyla Kurum bünyesinde ULUSOY ile ilgili düzenlenmiş evrak veya elde edilmiş delil niteliği taşımayan Kurum içi yazışma niteliğindeki Belge 117'nin ULUSOY'un erişimine açılmasına gerek görülmemiştir.

- (781) Sonuç olarak ULUSOY'un dosyaya giriş kapsamında erişim talep ettiği belgeler yasal mevzuat çerçevesinde değerlendirilmiş olup Soruşturma Raporu'nda bahsi geçen ve tarafı aklayıcı ya da suçlayıcı nitelikte bulunan Kurum içi yazışmaların (Belge 310, Belge 325, Belge 326, Belge 330 ve Belge 332) ve aktif işbirliği başvurusu sahibi tarafından sunulan, tarafı aklayıcı ya da suçlayıcı nitelikte bulunan Kurum içi yazışmaların (Belge 395 ve Belge 396) ticari sırlardan arındırılmış halleri Kurum merkezinde ULUSOY'un erişimine açılmıştır. ULUSOY'a gönderilen belgeler dışında, herhangi bir belge ULUSOY'a yönelik ihlal isnadında kullanılmamıştır.

Aktif işbirliği başvurusunda yer alan iddialara büyük ölçüde güvenilerek ULUSOY'un Delil MON/1 doğrultusunda rekabete aykırı anlaşmaya 18.06.2020 tarihinde dâhil olduğu şeklinde hatalı bir tespitte bulunulduğu, ayrıca aktif işbirliği başvurusunda pazardaki fiyatların 2021 yılında arttığı, MONOKON'un fiyatların artmasının ardından böyle bir anlaşmaya dâhil olmayı talep ettiği ve MONOKON'un iddia edilen uzlaşya 2020 yılının altıncı ayında dâhil olmak istediği ifadelerinin kendi içerisinde tutarsızlık barındırdığı savunması

- (782) Aktif işbirliği başvurusunda ihale fiyatlarının 2021 yılında yükseldiğinin ifade edilmesi, pazardaki fiyatların 2021 yılında artmaya başladığının ifade edildiği anlamına gelmemektedir. Nitekim aktif işbirliği başvurusunda "2019 yılının sonlarına doğru ARMTEK, ASTOR, EUROPOWER ve ULUSOY olmak üzere dört şirketin ihalelerde danışıklı hareket etmeye karar verdiği, anlaşma sonrasında dört şirketin fiyatları yükseltmeye başladığı" ifadesi yer almaktadır. Başka bir anlatımla, 2019 yılının sonlarına doğru bahsi geçen dört şirketin ihalelerde danışıklı hareket etmeye karar verdiği ve bu nedenle 2019 yılının sonlarından itibaren ihale fiyatlarında artış yaşanmaya başladığı ifade edilmiştir. Bu anlamda, pişmanlık başvurusunda yer alan ifadeler kendi içinde tutarsızlık barındırmamaktadır.

1.5.4.13.3. Belgelere Yönelik Savunmalar

Delil 27'de yer alan yazışmalarda ULUSOY'un adının geçmediği, ULUSOY'un, iddiaya konu bu düzenden haberdar olduğu ve/veya bu düzenin içinde yer aldığına ilişkin hiçbir kanıt bulunmadığı, ULUSOY'un bu yazışma ile hiçbir ilgisi bulunmadığı ve bu nedenle Delil 27'nin hiçbir şekilde ULUSOY'a isnat edilen olası iddiaları desteklemek için kullanılamayacağı, ilgili delilin ULUSOY'un eski çalışanı (.....) ile ULUSOY'un rakibi konumundaki ARMTEK'in Genel Müdürü arasındaki bir yazışmayı gösterdiği ve ULUSOY'un bilgisi ve onayı olmaksızın, yalnızca (.....)'ün kendi inisiyatifiyle ve kendi menfaati doğrultusunda ARMTEK Genel Müdürü ile iletişim kurma yönündeki bağımsız kararına dayandığı savunması

- (783) Kararın "Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi" başlıklı bölümünde belirtildiği üzere ilgili yazışmanın doğrudan ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü ile ARMTEK Genel Müdürü arasında geçtiği ve yazışmadaki HİPAR ihalesine yönelik olarak ARMTEK ve ULUSOY arasındaki uzlaşya işaret eden ifadeler göz önüne alındığında savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

Delil 20, Delil 28, Delil 30 ve Delil 31'in (.....)'ün ULUSOY'daki Kamu İhaleleri Segmenti Satış Müdürü pozisyonu nedeniyle kurulan bağlantı dışında ULUSOY'a herhangi bir atıf içermediği ve ULUSOY'un iddia edilen rekabete aykırı davranışlara dâhil olduğunu ima dahi etmediği, bu belgenin ULUSOY aleyhindeki olası iddiaları desteklemek için kullanılmasının mümkün olmadığı, söz konusu delillerin (.....)'ün kendi inisiyatiline dayandığı ve kendi menfaatini ilgilendirdiği savunması

- (784) Rekabet hukukunda teşebbüslerin çalışanlarının eylemlerinden kaynaklanan sorumluluklarına ilişkin yukarıda detaylı açıklama yapılmış olup savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

Delil 19'un, (.....)'ün ULUSOY'daki görevinden ayrıldıktan sonra, ULUSOY'daki eski pozisyonu nedeniyle kendisine açık olan ULUSOY'un ticari bilgilerini ticari ve/veya ticari olmayan amaçlarla ifşa ettiğini gösteren bir kanıt olduğu, (.....)'ün artık ULUSOY ile herhangi bir iş ilişkisi bulunmadığından, bu bilgilerin ULUSOY'un rızası veya bilgisi olmaksızın ASTOR çalışanıyla paylaşıldığı, Delil 19'un ULUSOY'a herhangi bir atıf içermediği ve ULUSOY'un iddia edilen rekabete aykırı davranışlara dâhil olduğunu ima dahi etmediği, bu belgenin ULUSOY aleyhindeki olası iddiaları desteklemek için kullanılmasının mümkün olmadığı savunması

- (785) Kararın "Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgelerin Değerlendirilmesi" başlıklı bölümünde detaylı olarak açıklandığı üzere Delil 19'daki Excel tablosu (.....)'ün ULUSOY'da çalıştığı dönemde oluşturulmuş olup aynı tablo ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu ile dosya içeriğine girmiştir. Yine Delil 19'daki yazışmalar incelendiğinde teşebbüslerin ilgili tablo üzerinden ihalelerin paylaşılmasına yönelik pazarlık görüşmeleri yürüttükleri, yazışma tarihi itibarıyla henüz gerçekleşmemiş olan ALCEN ihalesi bakımından bir pazarlığın söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. ALCEN ihalesinin Excel tablosunda ULUSOY ve ASTOR arasında paylaştırılmış olduğu göz önüne alındığında Delil 19'un ULUSOY'a ilişkin bir atıf içermediği yönündeki savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

- (786) Öte yandan rekabet hukukunda teşebbüslerin, çalışanlarının eylemlerinden kaynaklanan sorumluluğuna ilişkin yukarıda yeterli açıklama yapılmıştır.

Delil 32'nin, ULUSOY'a herhangi bir atıf içermediği, ULUSOY ile (.....)'ün eylemleri arasında yeterli bir bağlantı göstermediği ve ULUSOY'un iddia edilen rekabete aykırı davranışa dâhil olduğunu ima dahi etmediği, bu belgenin ULUSOY'a yönelik olası iddiaları desteklemek için kullanılmasının mümkün olmadığı, Delil 32'nin yalnızca ULUSOY'un eski çalışanı (.....) ile (.....)'nin yerine getirilmemiş talepleri hakkındaki bir yazışmayı gösterdiği, Delil 32'nin ULUSOY ile hiçbir ilgisi olmadığı ve (.....)'ün kendi inisiyatifine dayandığı ve kendi menfaatini ilgilendirdiği savunması

- (787) "Dağıtım Şirketlerinin İhalelerine Yönelik Belgeler" başlıklı bölümde açıklandığı üzere, Delil 29, Delil 30 ve Delil 31'deki Excel tablolarında ihale paylaşımlarının bir tarafı olarak ULUSOY'un yer almasının, ASTOR'dan elde edilen Delil 19'da yer alan Excel tablolarının birebir aynısının ARMTEK'te ve aynı zamanda Delil ULU/2'den de görüleceği üzere söz konusu tabloların ULUSOY'un iş kayıtları arasında da bulunmasının ve Delil 31'deki Excel tablosunda ALCEN ihalesinin ASTOR ve ULUSOY arasında paylaştırılmış olmasının Delil 32'deki ifadeleri destekler nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca ilgili yazışmada ARMTEK Genel Müdürünün, ALCEN ihalesine yönelik olarak ASTOR'un ve ULUSOY'un indirim yapmamasını talep etmesi teşebbüsler arasındaki uzlaşmayı ortaya koymaktadır.

Delil 14'te yer alan, "ULUSOY çekilince Girişim de 2. olarak çekilecek", "ULUSOY fiyat kırmak için çekilmiyor" gibi ifadelerin ULUSOY'un OEDAŞ tarafından düzenlenen ilgili ihale sırasında rekabete aykırı herhangi bir anlaşmadan haberdar olmadan rekabetçi teklifler sunduğunu gösterdiği, ilgili ihalelerde ULUSOY'un rekabetçi davrandığını gösteren benzer ifadelerin Delil 15, Delil 16, Delil SEM/2, Delil SEM/7 ve Delil SEM/14'te de yer aldığı savunması

- (788) Yukarda yer verilen delillerin tümü transformatör alım ihalelerine ilişkin olup, dosya kapsamında söz konusu deliller bakımından ULUSOY'un rekabete aykırı bir uzlaşısı içerisinde olduğu yönünde bir tespiti yer verilmemiş, ULUSOY'a hücre ve beton köşk ürünlerine ilişkin alım ihaleleri bakımından ihlal isnadında bulunulmuştur. ULUSOY bakımından ihlalin başlangıcına esas teşkil eden delilin (Delil MON/1) tarihi, 18.06.2020 olarak tespit edilmiştir. Yukarıda yer verilen delillerden ihlalinin başlangıç tarihine en yakın olan delilin Delil SEM/14 olduğu anlaşılmaktadır. Delil SEM/14'e göre VAN EDAŞ tarafından 17.06.2020 tarihinde transformatör ürünü alım ihalesi gerçekleştirilmiştir. Savunmada yer verilen ilgili deliller hücre ve beton köşk ürün grubunda tespit edilen ihlal tarihinden önceki bir döneme işaret etmektedir. Dolayısıyla ULUSOY'un transformatör alımı bakımından rekabete aykırı bir uzlaşuya taraf olmadığını gösteren ve savunmada dile getirilen söz konusu bulgular, zaten Soruşturma Raporu'nda dikkate alınmıştır.

Delil MON/1'deki 18.06.2020 tarihli yazışmanın, yazışma tarihinden bir gün önce gerçekleşen 17.06.2020 tarihli TOROSLAR ihalesine ait olduğu, bu nedenle yazışmanın geleceğe dönük bilgi değişimini içermediği, ayrıca paylaşılan bilgilerin toplam maliyet verisi olduğu, bu anlamda MONOKON ile ULUSOY arasındaki asimetrik maliyet yapısı göz önünde bulundurulduğunda, paylaşıldığı iddia edilen verilerin ULUSOY bakımından anlamsız olduğu, ayrıca MONOKON'un ihalelere katılmak için bu ürünleri zaman zaman ULUSOY'dan tedarik ettiği, dolayısıyla bu ürünlere ilişkin maliyet verilerinin ULUSOY bakımından iddia edildiği gibi stratejik nitelikte olmadığı, delile konu olan bu yazışmanın ULUSOY'un ihale gerçekleştirirken katılımcıların fiyat tekliflerini takip edememiş olmasından kaynaklanabileceği, ayrıca Excel tablosundaki en eski kaydın 2020 yılının sonuna ait olması sebebiyle MONOKON'un iddia edilen uzlaşuya katılımının Haziran 2020 gibi erken bir tarihte gerçekleştiğinin kabul edilemeyeceği savunması

- (789) Teşebbüsler arasında paylaşılan maliyet bilgisi güncel nitelikte olsa dahi, gelecek ihalelerde verilebilecek teklifler ile ilgili belirsizliği azaltmaktadır. Bu bağlamda, geçmiş maliyet bilgisi rekabete duyarlı stratejik nitelikte bir bilgi olup başlı başına bu bilginin paylaşılması dahi teşebbüsler arasında kendi bağımsız davranışları yerine geçen bir koordinasyon yaratmaktadır. Buna ilave olarak dikkat çekilmesi gereken diğer husus, soruşturma tarafları arasında yalnızca maliyet bilgilerinin değil bu maliyetler ile bağlantılı ihale tekliflerinin de konuşulduğu çok sayıda belgenin bulunmasıdır.
- (790) Savunmada, MONOKON ile ULUSOY'un maliyet yapılarının asimetrik olduğu ve bu yönde bir bilgi değişiminin ULUSOY bakımından anlamsız olacağı ve stratejik bir veri teşkil etmeyeceği ifade edilmiştir. Aynı ihaleye katılacak/katılabilecek rakipler arasında maliyet verilerinin paylaşımı, başlı başına rakiplerin fiyat tekliflerinde benimseyecekleri hamlelerin öngörülmesine yol açacak niteliktedir ve dolayısıyla stratejik bilgi niteliğini haizdir.
- (791) Uzlaşma taraflarının paylaşılan maliyet bilgileri doğrultusunda birbirlerinin kar oranlarını izleyerek ihalenin kazanılması beklenen fiyat seviyesini de iletişime konu ettikleri görülmektedir. Bu nedenle, ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusundaki MONOKON'un, ASTOR, ARMTEK, GESAN, EKOS, EVA ve ULUSOY arasındaki anlaşmaya sonradan dâhil edildiğine yönelik ifadeleri ile de birlikte ele alındığında, MONOKON'un ihalelerde verilen teklifler bakımından yüksek önem arz eden maliyet bilgilerini ULUSOY ile paylaşmasının teşebbüsler arasındaki rekabete aykırı uzlaşma çerçevesinde gerçekleştiği değerlendirilmektedir.

Delil MON/1'in konusu olan 17.06.2020 tarihli TOROSLAR ihalesi ile ilgili ilave delil olarak (.....) tarafından (.....)'ye iletilen, 06.05.2020 tarihli ve "FW: İHALE ONAY TALEBİ" konulu e-posta zincirinin sunulduğu, bu belgeden Delil MON/1'e konu olan 17.06.2020 tarihli TOROSLAR ilahesinden bir aydan biraz daha uzun bir süre önce yapılan 06.05.2020 tarihli TOROSLAR ihalesinde ULUSOY'un rekabetçi davrandığının görülebileceği, dolayısıyla ULUSOY'un sektördeki rakipler arasında herhangi bir rekabete aykırı anlaşmaya taraf olmadığını öngörmenin makul olacağı savunması

- (792) Bahsedildiği üzere, ULUSOY bakımından ihlal süresi, elde edilen deliller doğrultusunda 18.06.2020 tarihinden başlatılmıştır. Bu tarihe yakın bir tarihte ihalede rekabetçi davranıldığı iddiası takip eden dönemlerdeki ihalelerde rekabete aykırı davranışları aklayıcı nitelik taşıyamayacağından savunmaya katılmak mümkün olmamıştır.

Delil ATS/1'e ilişkin olarak ULUSOY'un delile konu yazışmalara taraf olmaması sebebiyle ilgili delilin ULUSOY bakımından ihlal isnadına dayanak yapılamayacağı, ayrıca Delil 19'da yer alan Akedaş Elektrik Dağıtım AŞ (AKEDAŞ) ihalesine yönelik girilen notla ilgili olarak yalnızca aktif işbirliği başvurusunda yer alan varsayıma dayalı beyana atıfta bulunulduğu ve bu nedenle ilgili delinin ispat standardı için belirlenen kriterleri karşılamadığı, GESAN'ın en düşük nihai teklifi vermesine rağmen ULUSOY'un ilgili ihaleyi ikinci sıradaki teşebbüs olarak kazanmasının nedeninin GESAN'ın AKEDAŞ ihalesi kapsamında öngörülen teknik gereklilikleri ve/veya süreleri karşılayamaması olabileceği,

Delil 19'da sunulan ve en son 01.03.2022 tarihinde değiştirildiği anlaşılan Excel tablosundaki notun Delil ATS/1'e konu ve 05.04.2021 tarihinde gerçekleşen AKEDAŞ ihalesinde ULUSOY'un rekabet karşıtı herhangi bir anlaşmaya taraf olmadığını açık bir şekilde kanıtladığı, Delil 19'daki Excel tablosunun farklı tarihlerde değiştirilmiş ve kaydedilmiş versiyonlarının Delil 29, Delil 30, Delil ULU/2 ile Delil 31'de de sunulduğu, Delil 29, Delil 30 ve Delil ULU/2'deki Excel tablolarının son değiştirme tarihlerinin 05.04.2021 tarihli AKEDAŞ ihalesinden önce, Delil 19'daki ve Delil 31'deki Excel tablolarının son değiştirme tarihlerinin ise 05.04.2021 tarihli AKEDAŞ ihalesinden sonra olduğu, ancak ULUSOY'un rekabete aykırı anlaşmaya dâhil olduğu iddiasına dayanak olarak gösterilen Delil ATS/1'de yer alan "*Anlaşmada Girişimde, 2. Firma ULUSOY'a verildi*" şeklindeki notun, söz konusu Excel tablolarını içeren bu beş delilden son değiştirme tarihi 01.03.2022 olan Delil 19'da ilk kez görüldüğü, dolayısıyla, Soruşturma Raporu'nda atıfta bulunulmuş olan notun, son değişiklik tarihleri AKEDAŞ ihalesinden önceki döneme denk gelen Delil 29'da, Delil 30'da ve Delil ULU/2'de de görüldüğü, bu nedenle ULUSOY'un Delil ATS/1'e konu AKEDAŞ ihalesini kazanmasının tamamen AKEDAŞ'ın kendi inisiyatifine ve katılımcılar tarafından sunulan tekliflere dayandığı, sonuç olarak Delil 19'da Excel tablolarında yer alan "*Anlaşmada Girişimde, 2. Firma ULUSOY'a verildi*" notunun, ASTOR, ARMTEK ve GESAN'ın ilgili ihalenin GESAN'a verilmesi konusunda anlaştığını gösterdiği, ancak nihayetinde GESAN'ın bu ihaleye ilişkin olarak belirlenen koşulları yerine getirememesi nedeniyle ihalenin ikinci sırada yer alan ULUSOY tarafından kazanıldığı şeklinde yorumlanmasının daha makul olduğu, bu bağlamda ilgili notun ASTOR, ARMTEK ve GESAN arasındaki anlaşmanın amaçlarına aykırı olarak ULUSOY tarafından kazanıldığını gösterdiği savunması

- (793) İlk olarak, bir delilin ispat gücü bakımından dikkate alınacak husus, belgenin kime ait olduğu ya da hangi teşebbüsten elde edildiği değil, delilin içeriği ve niteliği itibarıyla ne ifade ettiği ve varsa diğer delillerle ilişkisidir. Bu nedenle, ULUSOY'un Delil ATS/1'de yer alan yazışmaya taraf olmamasının ispat standardını karşılamadığı savunmasına katılmak mümkün olmamaktadır. Nitekim söz konusu delil, ULUSOY'dan ve dosya tarafı diğer teşebbüslerden elde edilen ULUSOY hakkındaki deliller ve aktif işbirliği başvurusunda sunulan bilgiler ve belgeler ile bir bağlam içerisinde değerlendirilmiştir.
- (794) İkinci olarak, savunmada ifade edilenin aksine, Delil 19, Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve ULU/2'nin son güncelleme tarihlerinin değerlendirmenin seyri bakımından bir önemi bulunmamaktadır. Öncelikle sayılan bu delillerde yer alan Excel tablolarının ne amaçla tutulduğunun ortaya konulması gerekmektedir. Bu sebeple her bir Excel tablosunun içerikleri incelenmeli ve Excel tablolarının nitelikleri tayin edilmelidir.
- (795) Delil 19'da yer alan ve ihale paylaşımını konu alan Excel tablosu ASTOR'dan elde edilmiş olup akabinde ULUSOY'da gerçekleştirilen yerinde incelemede de aynı tablolar bulunmuştur. Buna ek olarak aktif işbirliği başvurusunda Kuruma sunulan belgeler arasında da aynı Excel tabloları yer almaktadır.
- (796) Söz konusu tabloların özelliklerine bakıldığında tüm tabloların (ASTOR, ARMTEK ve ULUSOY'dan elde edilenlerin) ULUSOY Satış Müdürü olarak görev yaptığı sırada (.....) tarafından oluşturulmuş tablolar olduğu ve görevinden ayrılmadan önce ULUSOY'un bir yetkilisi ile de paylaşıldığı anlaşılmıştır. Delil 19, Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tabloları, aynı Excel tablosunun farklı tarihlerde güncellenmiş versiyonlarıdır.
- (797) Hem Delil 19'da yer alan söz konusu Excel dosyasının birebir aynılarının (yazar, format, sütunlarda yer alan teşebbüs sıralamaları, içindeki bilgiler bakımından) ARMTEK ve ULUSOY'da da bulunmasından, hem de Delil 19'da Excel dosyasının hemen altında yer alan konuşmalardan, ASTOR Yönetim Kurulu Üyesi'nin Excel tablosunda yer alan kelimelerin paylaşımının yapılması adına rakipleri ile toplantı halinde olduğu görülmektedir. Bu yönüyle Excel dosyasının rakiplerin ihale paylaşımlarının diğer bir deyişle oluşan kartel kayıtlarının bir çetelesi olduğu yönünde şüphe bulunmamaktadır. Nitekim bu tabloları oluşturan ve paylaşımlara ilişkin sekreteryaya işini üstlenen (.....)'ün Excel tablolarını oluşturduğu tarihte ULUSOY çalışanı olduğu da göz ardı edilmemelidir.
- (798) Nitekim Delil 19'daki Excel tablosunda yer alan "ANLAŞMADA GİRİŞİMDE, 2. FİRMA ULUSOYA VERİLDİ" ifadesinden, AKEDAŞ ihalesinin gerçekleştirildiği dönemi de kapsayacak şekilde Excel tablosunda yer alan teşebbüslerin ihaleleri paylaşmak amacıyla anlaşma içerisinde oldukları görülmektedir. Delil ATS/1'de ATS Yönetim Kurulu Başkanı'nın "*Ulusoy ikinci mi olacak Yoksa bizmi*" ifadesi, ihalede en iyi teklif veren ikinci firmanın kim olacağı konusunda da ATS ile ASTOR'un iletişimde olduklarını göstermektedir. ASTOR Yurtiçi Güç Transformatörleri Satış Müdürü'nün "*3. Ol abi Çekil*" ifadesinden ihalede en iyi ikinci teklifin ULUSOY tarafından verileceği anlaşılmaktadır. İhaleyi de ikinci en yüksek teklif sahibi olan ULUSOY kazanmıştır. Bu noktada ihaleyi düzenleyen Kurumun hangi motivasyon ile ihaleyi GESAN'a vermediği önemli olmamaktadır. İhalenin ikinci en iyi teklifi veren ULUSOY tarafından kazanılmış olması ihale öncesinde ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER, ULUSOY, EVA ve EKOS arasında ihalenin GESAN'a bırakılması yönünde bir anlaşma bulunduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Söz konusu tespitleri aktif işbirliği başvurusunda sunulan "*İhalelerde hangi teşebbüsün ikinci olacağı hususunun çoğunlukla anlaşmanın bir diğer konusu olduğu, eksik belge vb. nedenlerle birinci teşebbüs elendiğinde iş ikinci*

teşebbüse verildiği için küçük oyuncuların olduğu ihalelerde anlaşma tarafı büyük teşebbüsler küçük teşebbüslerin elenme ihtimali ya da ihalenin bölünme ihtimaline karşın ikinci olmak için de uzlaşma içine girdikleri, kimin ikinci olacağı konusunda yapılan anlaşmanın da ihalenin ikinci sıradaki teşebbüse bırakıldığı bir senaryoda fiyatların yükseltilmesini sağladığı” yönündeki ifadeler de desteklemektedir. Aktif işbirliği başvurusunda yer alan bu ifadeler dosya kapsamında elde edilen delillere yansımış ve bazı delillerde teşebbüslerin ihalede en iyi ikinci teklifi hangi teşebbüsün vereceği noktasında da uzlaşma içerisinde olduğu tespit edilmiştir.

(.....)’ün Delil 19’da yer alan notunu ASTOR’a olan transferinden sonra belgeye eklediğinin açık olduğu, AKEDAŞ ihalesinde verilen fiyatların rekabetçi niteliğinin sunulan Excel çalışmasıyla da desteklendiği, ayrıca, Delil 29, Delil 30, Delil ULU/2, Delil 19 ve Delil 31’de yer alan Excel tablolarının ilk versiyonlarının hazırlanmasının ardındaki gerekçenin, ULUSOY’un katıldığı ve gelecekte katılmayı planladığı ihaleleri takip etmek ve planlamak amacını taşıyan meşru iç kullanımı olduğu, ULUSOY satış ekibi tarafından geçmiş ihalelere ilişkin verilerin düzenli olarak kayıt altına aldığı, bu verilerin şirket içerisinde paylaşıldığı, hâlihazırda şirket içi kullanım için düzenli olarak tutulan ihale verilerinin Delil 29, Delil 30, Delil ULU/2, Delil 19 ve Delil 31’in (.....)’ün ULUSOY’da çalıştığı dönemde iddia edilen karteller kapsamındaki ihalelerin paylaşımı için kullanılmadığını gösterdiği, ayrıca, Delil 19’daki Excel tablosunun versiyonunun son değişiklik tarihi, (.....)’ün ULUSOY’daki son gününden (29.12.2021)³⁷⁸ beş gün önce olan 24.12.2021 olarak görüldüğü, bu bilgiler ışığında (.....)’ün ULUSOY’da çalışırken, bahsedilen Excel tablolarının versiyonlarını şirket içi kullanımı için hazırladığının ifade edilebileceği, Delil 29, Delil 30, Delil ULU/2, Delil 19 ve Delil 31’de yer alan Excel belgelerinin sonraki versiyonlarının ise (.....) tarafından ancak Ocak 2022’de ASTOR’a transferinden sonra hazırlandığı ve bu versiyonların, ULUSOY’un katılımı, bilgisi ve rızası olmaksızın ve ULUSOY’un zararına olacak şekilde uzlaşma tarafı olduğu iddia edilen kişilerin ihale paylaşımlarını takip etmek için kullanılmaya başlandığı savunması

- (799) Teşebbüsün savunmasında ileri sürdüğü üzere, geçmiş tarihli ihalelere ilişkin verilerin şirket içinde düzenli olarak kayıt altında tutulduğu ve ULUSOY çalışanları arasında paylaşıldığı savunma ekinde yer alan e-posta ve eklerinden görülebilmektedir. Fakat Delil 19, Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2’de yer alan Excel tablolarına benzer Excel tablolarının oluşturulması ile dağıtım şirketlerine ait ihale sonuç verilerinin teşebbüs tarafından düzenli olarak kaydının tutulmasının ve şirket içinde paylaşılmasının ihlal isnadına ilişkin değerlendirmeyi etkilemeyeceği açıktır.
- (800) Söz konusu delillerden Delil 19 ASTOR’dan, Delil 29, Delil 30 ve Delil 31 ARMTEK’ten ve Delil ULU/2 ULUSOY’dan elde edilmiştir. Söz konusu delillerde yer alan Excel tablolarının her birinin oluşturulma tarihinin ve yazarının ((.....)) birebir aynı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Delil 30’da yer alan Excel tablosunun son değiştirme tarihinin 15.10.2021; Delil ULU/2’de yer alan Excel tablosunun son değiştirme tarihinin 14.10.2021 olduğu görülmektedir. Nitekim bu tabloları oluşturan ve paylaşımlara ilişkin sekreteryaya işini üstlenen (.....)’ün Excel tablolarını oluşturduğu ve düzenlediği tarihlerde ULUSOY çalışanı olduğu da göz ardı edilmemelidir.

³⁷⁸ (.....)’ün ULUSOY’dan resmi ayrılış tarihi 09.01.2022 olmasına rağmen, ULUSOY’un ihale süreçlerindeki ve ULUSOY’daki diğer sorumlulukları kapsamındaki tüm katılım ve sorumluluklarının 29.12.2021 tarihi itibarıyla sona erdiği ve bu tarihten sonra ULUSOY’un iç yazışmalarında artık yer almadığı, bu nedenle, (.....)’ün ULUSOY’daki fiili son gününün 29.12.2021 olarak kabul edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

(801) Bunlara ek olarak Delil 27 ile Delil 28’de yer alan ve ARMTEK Genel Müdürü (.....) ile ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü olarak görev yapan (.....) arasında sırasıyla 17.11.2021 ve 02.12.2021 tarihlerinde gerçekleştirilen yazışmalara bakıldığında, ARMTEK ve ULUSOY’un Hipar Adi Ortaklığı Ticaret İşletmesi (HİPAR) tarafından yapılacak ihalenin hangi teşebbüs tarafından kazanılacağı konusunda uzlaşısı içerisinde oldukları görülmektedir. Söz konusu yazışmalara konu alımlar hücre ve beton köşk ürünüdür. İlgili deliller gerek oluşturulma tarihleri gerek içerikleri itibarıyla ULUSOY’un taraf olduğu hücre ve beton köşk ürün grubunda kurulan kartelle ve bu kartelin kaydının tutulduğu Excel tabloları ile doğrudan ilişkilidir. Delil 30’da ve Delil ULU/2’de yer alan Excel tablolarına bakıldığında, aktif işbirliği başvurusundaki “*Anlaşma kapsamında ARMTEK’in ortağı olduğu dağıtım şirketlerinin düzenlediği ihaleler ARMTEK’e bırakılarak anlaşmanın sağlandığı, bu sebeple diğer bölgeler bakımından ARMTEK’e daha az oranla alım hakkı verildiği, ARMTEK’in ortaklığının bulunduğu dağıtım bölgelerinin tabloda yer almadığı, dolayısıyla hesaba dâhil edilmediği ve doğrudan ARMTEK’e bırakıldığı*” ifadeleri ile paralel şekilde, Boğaziçi Elektrik Dağıtım AŞ (BEDAŞ), AKEDAŞ ve HİPAR ihalelerine ilişkin paylaşımların, tabloda yer alan diğer ihalelerden ayrı olarak gruplandırıldığı görülmektedir.

(802) Açıklanan bu nedenlerle Excel tablolarının versiyonlarının ULUSOY’un katılımı, bilgisi ve rızası olmaksızın ve ULUSOY’un zararına olacak şekilde uzlaşısı tarafı olduğu iddia edilen kişilerin ihale paylaşımlarını takip etmek için kullanılmaya başlandığı savunmasına katılmak mümkün olmamıştır.

Delil EKOS/1’de yer alan ihalenin dosyaya giriş hakkının kullanılması sırasında raportörler tarafından belgede yer alan ihalenin OEDAŞ tarafından düzenlenen bir ihale yerine SEDAŞ tarafından düzenlenen bir ihale olduğunun belirtildiği, ULUSOY’un Sakarya Elektrik Dağıtım AŞ (SEDAŞ)’nin ilgili ihalesini kazanmadığı, delilde geçen ve ARMTEK’in EKOS’u ikna etmek için yaptığı yazışmalarda kullandığı “6 firma herkes piyasa yükseltmeye çalışıyor” ifadesindeki “6 firma” ibaresinin ASTOR, ARMTEK, GESAN, SEM, BETA ve ELTAŞ olduğu, aktif işbirliği başvurusu yapan teşebbüsün karteğe kendi katılımını azaltmak veya daha fazla indirim almak amacıyla ULUSOY’un 2019 yılının en başından itibaren uzlaşısının bir tarafı olarak gösterildiği savunması

(803) Delil EKOS/1’de geçen “6 firma herkes piyasa yükseltmeye çalışıyor” ifadesinde geçen “6 firma” ibaresinin savunmada yer verildiği üzere ASTOR, ARMTEK, GESAN, SEM, BETA ve ELTAŞ olması mümkün görülmemektedir. ARMTEK’in hücre ve beton köşk ürününde; ELTAŞ’ın, BETA’nın ve SEM’in ise transformatör ürününde rekabet karşıtı uzlaşısının tarafı olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, söz konusu delilde yer alan ve ARMTEK yetkilisince EKOS’u ikna etmek için kullanılan “6 firma herkes piyasa yükseltmeye çalışıyor” ifadesi ile rakip olan altı firmanın hücre ve beton köşk alanında faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır.

(804) Ayrıca Delil 19’da ve Delil 29-31’de, ihale paylaşımlarına konu olan Excel tablosunda yer alan teşebbüslerden birinin de ULUSOY olması, aktif işbirliği başvurusunda 2019 yılının sonlarına doğru ARMTEK, ASTOR, EUROPOWER ve ULUSOY olmak üzere dört şirketin ihalelerde danışıklı hareket etmeye karar verdiğinin ifade edilmesi, ULUSOY’un rekabet karşıtı eylemleri nedeniyle sorumluluğunun 18.06.2020-25.07.2022 dönemini içermesi ve Delil EKOS/1’de yer alan yazışmaların 09.06.2021 tarihli olması hususları göz önüne alındığında altı firmadan birinin ULUSOY olduğu değerlendirilmektedir. Buna ek olarak söz konusu husus belgelerle uyumlu olacak şekilde aktif işbirliği başvurusuyla da teyit edilmektedir.

(725) Delil 14, Delil 15, Delil 16, Delil SEM/2, Delil SEM/7, Delil EKOS/1, Delil BETA/8 ve Delil BETA/15'te ULUSOY'un sektördeki rakipleriyle rekabete aykırı bir anlaşmaya taraf olmadığının ortaya konulduğu, ASTOR, ARMTEK, BETA, ELTAŞ, GESAN ve SEM'in kartele sürekli dâhil oldukları dikkate alındığında, ULUSOY'un gerçekten bu kartele taraf olduğu varsayımında, Delil BETA/9 tarihi itibarıyla ULUSOY'un da iddia edilen diğer uzlaşma tarafları gibi sürekli olarak bu ihale dâhil olmasının bekleneyeceği, nitekim hem transformatör hem de hücre ve beton köşk teşebbüslerin dâhil olduğu iki ayrı kartel bulunduğu iddiası doğrultusunda ULUSOY'un her iki segmentte de aktif olması nedeniyle ULUSOY'un bir kartele taraf iken diğerine taraf olmamasının makul olmadığı savunması

(805) Rekabete aykırı bir eylemin ve davranışın teşebbüsler bakımından rasyonel olmaması, söz konusu eylemin ve davranışın teşebbüslerce gerçekleştirilmeyeceği anlamına gelmemektedir. Öte yandan, teşebbüsün bir pazardaki kartele dahil olmaması/olmadığı iddiası, diğer pazarda dahil olduğu kartel oluşumunu aklayamamaktadır.

Delil 27 ve Delil 28 bakımından ilgili yazışmalar incelendiğinde, (.....)'ün yazışmada ARMTEK yetkilisine karşı kullandığı dilin, Ocak 2022 itibarıyla ASTOR'da çalışmaya başladığı döneme ve sonrasına ait bulgulara kullandığı dilden ve üsluptan çok daha ihtiyatlı ve çekingen olduğu, Delil 27'de ve Delil 28'de kullanılan dilin, ilgili dönemdeki işverenin kurumsal düzeyde bir katılımı olmadan kartelle yeni tanıştırılmış bir çalışanı ısındırma süreci olduğunu gösterdiği, Delil 27'nin ve Delil 28'in en fazla, (.....)'ün bireysel ve ULUSOY'dan bağımsız davranışlarını gösterdiği savunması

(806) (.....)'den bağımsız olarak, ULUSOY'un bu tür bir eylem içerisinde yer aldığına ilişkin olarak, son değiştirme tarihi 14.10.2021 olan ve rakipler arasında paylaşılan ihale dağılımlarının son durumlarını ve geleceğe ilişkin muhtemel tabloların yer aldığı Excel dosyasının (.....) tarafından ULUSOY Yurtiçi Satış Müdürü (.....)'e 18.10.2021 tarihinde iletildiği görülmektedir. Dolayısıyla, ULUSOY'un sorumlu tutulduğu eylemlerin sadece (.....)'ün bireysel ve bağımsız davranışlarından kaynaklandığı savunmasına katılmak mümkün olmamaktadır. Benzer şekilde Delil ULU/1'de yer alan yazışmalara bakıldığında, (.....)'ün rakiplerinden temin ettiği bilgileri ULUSOY'un satış ekibinden katılımcıların yer aldığı bir WhatsApp grubuyla da paylaştığı görülmektedir. Kaldı ki Türk ve Avrupa Birliği (AB) rekabet hukukunda her teşebbüsün kendi bünyesinde çalışan personelin eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu olduğu kabul edilmektedir. Bir anlaşmanın alt kademelerdeki çalışanlar tarafından dahi yapılmış olsa, bu husus teşebbüslerin sorumluluğunu ortadan kaldırmamaktadır. Bu bağlamda, ULUSOY'un, teşebbüs bünyesinde satış yöneticisi olarak görevlendirdiği çalışanın rekabete aykırı eylemlerinden sorumlu olduğuna yönelik herhangi bir şüphe bulunmamaktadır.

Delil MON/4'te yer alan ifadeler incelendiğinde, Delil 32'ye konu Meram Elektrik Dağıtım AŞ (MERAM EDAŞ)/Alcen Enerji Dağıtım ve Perakende Satış Hizmetleri AŞ (ALCEN) ihalesinin, ULUSOY'un rekabetçi teklifler yapmaya devam etmesi nedeniyle, uzlaşma taraflarının planladığı şekilde sonuçlanmadığı, bu durumun da (.....)'ün ya ULUSOY'un söz konusu ihaleye verdiği teklifle ilgili olarak ULUSOY'dan herhangi bir kişiyle iletişime geçmediğini ya da iletişime geçtiğini ancak ULUSOY'dan herhangi bir kişinin ihalede uzlaşma katılma talebine uymadığını gösterdiği, ilaveten, GESAN yetkilisinin Delil MON/4'te yer alan "olamaz habersiz...Ben ULUSOY'dan öğrenirim şimdi" şeklindeki ifadesinin,

uzlaşı taraflarının ULUSOY'un ihale sırasında rekabetçi teklifler vermeye devam ettiğini görünce şaşırıldıklarını gösterdiği, dosyaya giriş hakkının kullanımı sırasında Delil 32'de yer alan WhatsApp yazışmalarında geçen (.....)'ün ARMTEK Genel Müdürü (.....)'nin "(.....)'ım merhaba, Alcen'de ULUSOY'un son fiyatı nedir? Teşekkürler." şeklindeki talebine cevap vermediği, dolayısıyla söz konusu mesajın ULUSOY'a atfedilebilecek bir paylaşım olmadığı, bu görüşmenin ardından (.....) tarafından bir Excel belgesi paylaşılmasından yola çıkılarak bu belgenin ULUSOY'a atfedilmesinin haksız olduğu, Delil 32'de ARMTEK yöneticisinin ASTOR çalışanı (.....)'den ULUSOY'un gıyabında talep ettiği MONOKON'a MERAM/ALCEN ihalesinde pay bırakılmasını amaçlayan davranışın ULUSOY tarafından yerine getirilmediğinin açık kanıtının Delil MON/4 olduğu, GESAN yetkilisinin Delil MON/4'te MERAM/ALCEN ihalesi ile ilgili olarak yaptığı "Nerdeyse maliyete geldi" şeklindeki açıklamasının, kartelin taraflarının tüm çabalarına rağmen fiyatları istedikleri seviyeye getiremediklerini açıkça gösterdiği, bunun da ARMTEK'in Delil 32'de (.....) ve (.....) arasında geçen konuşmada belirtilenlere rağmen ULUSOY'un ALCEN/MERAM ihalesinde verdiği teklifler üzerinde etkili olamadığını gösterdiği, ayrıca bir an için iddia edilen kartele katıldığı düşünülse bile atfedilen ihalelerin neredeyse tamamını kaybetmiş olması nedeniyle ULUSOY'un iddia edilen kartelden herhangi bir kâr elde etmediği, ULUSOY'un kendisi için hiçbir fayda sağlamayan bir anlaşmaya girmesinin makul olmadığı savunması

- (807) Delil MON/4'te MERAM EDAŞ ihalesinde ULUSOY'un verdiği düşük fiyatlı teklifler sebebiyle ihaleyi teşebbüsler arasında üzerinde anlaşılan fiyattan kazanamadığı gerekçesiyle MONOKON'un GESAN Genel Müdürü'ne şikâyetinde bulunduğu görülmektedir. MONOKON'un şikâyeti üzerine GESAN Genel Müdürü tarafından kullanılan "Yok abi Olamaz Habersiz" ve "Ben ulusoydan öğrenirim şimdi" ifadelerinden ise diğer teşebbüslerin bilgisi olmaksızın ULUSOY'un düşük fiyatlı teklif vermeyeceğinin düşünüldüğü ve konu ile ilgili olarak GESAN Genel Müdürü'nün ULUSOY ile iletişime geçeceği anlaşılmaktadır. Söz konusu yazışmalar hücre ve beton köşk ürün grubunda kurulan kartelin devam ettiğine işaret etmektedir.
- (808) Öte yandan, Delil 32'de yer alan ARMTEK'in ASTOR'dan ve ULUSOY'dan ALCEN/MERAM ihalesindeki fiyatları düşürmemelerini istediği ve ULUSOY'un ihalede vereceği son fiyat teklifini ASTOR'da çalışan (.....)'ün öğrenerek kendisine iletmesini talep ettiği yönündeki yazışmalar, Delil 19'da yer alan ve ASTOR ile ULUSOY arasında ALCEN/MERAM tarafından yapılacak hücre ve beton köşk ihalesindeki paylaşım planının devamı niteliğindedir.
- (809) Delil 29, Delil 30 ve Delil 31'deki Excel tablolarında ihale paylaşımlarının bir tarafı olarak ULUSOY'un yer almasının, ASTOR'dan elde edilen Delil 19'da yer alan Excel tablolarının birebir aynısının ARMTEK'te ve aynı zamanda Delil ULU/2'den de görüleceği üzere ULUSOY'un iş kayıtları arasında da bulunmasının ve Delil 31'deki Excel tablosunda ALCEN/MERAM ihalesinin ASTOR ve ULUSOY arasında paylaştırılmış olmasının Delil 32'deki ifadeleri destekler nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca, Delil 32'de ARMTEK Genel Müdürü tarafından kullanılan "(.....)ım, alcen indirim istiyormuş. Ne siz ne Ulusoy çok inmeyin. Bir kısım monokon da kalsin. Yoksa durdurmak imkânsiz olacak" ifadesi ile aktif işbirliği başvurusu tarafından kullanılan "MONOKON'un ilerleyen dönemlerde hücre üretimi alanında faaliyet göstermeye başladığı ve TEDAŞ onaylı bir firma olmaya başladıktan sonra mevzu bahis anlaşmaya MONOKON'un da taraf olmak istediği, anlaşmaya dâhil edilmemesi durumunda rekabetçi fiyatlarla ihalelere gireceğini belirttiği" ifadeleri

birbirini destekler niteliktedir. Aktif işbirliği başvurusundan adı geçen dört firma ASTOR, GESAN, ULUSOY ve ARMTEK'tir. Buna ilave olarak, ayrıca ilgili yazışmada ARMTEK Genel Müdürü'nün, ALCEN/MERAM ihalesine yönelik olarak ASTOR'un ve ULUSOY'un indirim yapmamasını talep etmesi teşebbüsler arasındaki uzlaşığı ortaya koymaktadır.

- (810) Bununla birlikte, delilde geçen "*Ne siz ne Ulusoy çok inmeyin.*" ifadesi doğrultusunda ULUSOY'un ihaleyi kazanmamış olması beklenen durumdur. Daha önce de bahsedildiği üzere, uzlaşığı tarafları arasında ihaleler özelinde paylaşımlar yapılmakta, kazanılan ihale kalemleri ve ihale tutarları not edilerek taraflar arasında dağıtım yapılmaktadır. Dolayısıyla, ULUSOY'un söz konusu ihaleleri kaybetmiş olması veya ihaleden kâr elde etmemiş olması, ULUSOY'un uzlaşığıya taraf olmadığını göstermemektedir. Ayrıca bir an için ULUSOY'un ilgili yazışmalara konu ihalede rakip teşebbüsler arasındaki uzlaşığıya uygun davranmadığı kabul edilse bile Delil 19, Delil 31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablolarında ilgili ihalenin ULUSOY ve ASTOR arasında paylaştırılmış olması ve Delil 32'de yer alan ifadeler rakip teşebbüsler arasında bir uzlaşının tamamlanmış olduğunu göstermektedir. İhalede danışıklı hareket etmek konusunda rakip teşebbüsler arasında yapılan anlaşmaların amaç bakımından rekabet ihlali niteliğinde olduğu göz önüne alındığında anlaşmanın uygulanmamasının ihlalin varlığını etkilemeyeceği değerlendirilmektedir.

ULUSOY'un kendi iç soruşturması sırasında 2019 ve 2020 yılları boyunca pazardaki rekabetçi tutumunu kanıtlar nitelikte birçok belge tespit ettiği savunması

- (811) Soruşturma sürecinde elde edilen belgelere paralel şekilde, savunma kapsamında sunulan belgelerde ULUSOY'un 18.06.2020 tarihinden önce rekabete aykırı bir uzlaşığıya taraf olduğu yönünde herhangi bir bulguya rastlanmamış ve 18.06.2020 öncesi dönemle alakalı olarak ULUSOY hakkında 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği yönünde bir ihlal isnadında bulunulmamıştır. Savunmada 2020 yılının tamamında ULUSOY'un pazarda rekabetçi tutum sergilediği ifade edilse de, elde edilen deliller ve aktif işbirliği kapsamında sunulan bilgiler ve belgeler 18.06.2020 tarihi sonrası bakımından bu durumun aksini göstermektedir.

Delil SEM/2, Delil SEM/3 ve Delil SEM/4 birlikte değerlendirdiklerinde, kartel taraflarının ULUSOY'u ADM Elektrik Dağıtım AŞ (ADM EDAŞ), AYEDAŞ, BAŞKENT ve TOROSLAR tarafından üç günlük bir dönem içerisinde düzenlenen ihale dizisinden dışlama stratejisinin açıkça görüldüğü, transformatör ve hücre/köşk iş kalemlerinin birbirlerinden ayrı olarak değerlendirilemeyeceği, uzlaşığı taraflarının her iki ürün bakımından da birlikte mevcut olabildiği ve birbirlerinden haberdar oldukları, teşebbüslerin bir üründe anlaşmaya taraf olması halinde, aslında her iki ürünlerdeki anlaşmaya dâhil oldukları, ULUSOY'un tüm bu bağlamda uzlaşığı taraflarınca olumsuz algılandığı, transformatör ihalelerinde ULUSOY'a herhangi bir ihlal atfedilemezken ve ULUSOY'un rekabetçi davrandığı açıkken, hücre ve köşk cephesinde iddia edilen ihlalin, somut kanıtlardan ziyade yalnızca aktif işbirliği başvurusunda sunulan isabetsiz varsayımlara dayandığı savunması

- (812) ULUSOY hakkında elde edilen deliller ve aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan bilgiler ve belgeler bir arada değerlendirilmiş ve ULUSOY hakkında 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Söz konusu hususlara ilişkin yukarıda ve Soruşturma Raporu'nda detaylı değerlendirmelere yer verilmiştir.

Delil MON/5'te bahsi geçen ve Yeşilirmak Elektrik Dağıtım AŞ (YEDAŞ)/Çalık Elektrik Elektrik Dağıtım AŞ (ÇALIK EDAŞ) tarafından düzenlenen ihalenin, yalnızca, yazışmalarda ULUSOY'a da ait olduğu anlaşılan fiyat listelerinin sirküle edilmesi nedeniyle ULUSOY'a atfedildiği, ancak bu fiyat listelerinin ULUSOY tarafından hazırlanmamış olduğu ve ULUSOY'un rakipleriyle paylaşılmadığı, ayrıca bu fiyat listelerinin gerçeği yansıtmadığı, dolayısıyla ULUSOY'un Delil MON/5'e ve Delil MON/6'ya konu YEDAŞ/ÇALIK EDAŞ ihalesi bakımından ihalede danışıklı harekete hiçbir şekilde dâhil olmadığı, Delil MON/7'de yer alan *"ULUSOY YEDAŞ'ı bastırıyor o zaman"* ifadesi, *"hepsi katılacak gibi ayrı ayrı liste hazırlayalım"* şeklindeki ifade ile birlikte okunduğunda, MONOKON yetkililerinin ihalede amaçladıkları uzlaşya daha iyi hazırlanmak için söz konusu YEDAŞ ihalesine katılabilecek rakiplerin potansiyel teklif tahminlerini gösteren listeler hazırlamaya çalıştıklarının anlaşıldığı, (.....)'ün ASTOR'a transfer olduktan sonra ULUSOY çalışanlarıyla iddia edilen kartel hakkında iletişim halinde olmadığı ve Delil MON/5'te ve Delil MON/6'da YEDAŞ ihalesi hakkında ULUSOY'un iddia edilen kartel tarafından yükseltilecek fiyatlarla ihalelerde yer almadığına işaret ettiği, bunun Delil MON/7'deki ifadelerden de anlaşılabileceği, (.....)'ün Delil MON/5 ve Delil MON/6 yazışma tarihlerinin ortasında, 13.06.2022'de ULUSOY'un Ülke Müdürü (.....)'ı, iddia edilen uzlaşya katılmaya ikna etmek üzere aradığı, ancak net bir ret cevabı aldığı, bu cevabı gösterir raporun savunma ekinde yer aldığı, ayrıca Delil MON/7'nin, Delil MON/5 ve Delil MON/6 yazışmalarına konu olan YEDAŞ ihalesinde rekabetçi davranışını ortaya koyarak ULUSOY'un iddia edilen uzlaşya katılım süresine ilişkin tespiti çürüttüğü savunması

- (813) Soruşturma Raporu'nda yer verilen Delil MON/5-6'ya ilişkin ULUSOY hakkında yapılan değerlendirmelerin temelini Delil MON/6'da yer alan *"İhaleymiş gibi yapmak lazım yoksa ihalede avantajlı fiyat veremeyiz"*, *"Abi burada katılacak bütün firmalara biz kiste hazırlayacağız, Onlar onu verecek"* ve *"(.....)'a gönderelim o da dağıtımı yapsın Bize de öyle geliyor ya"* ifadeleri ve ULUSOY için MONOKON tarafından hazırlandığı değerlendirilen ve ULUSOY'un YEDAŞ/ÇALIK EDAŞ ihalesinde vereceği teklifleri içeren Excel tablosu oluşturmaktadır. Teşebbüs tarafından savunmada sunulan YEDAŞ/ÇALIK EDAŞ'a iletilen teklif tutarlarının incelenmesi neticesinde ULUSOY'un YEDAŞ/ÇALIK EDAŞ'a sunduğu teklifler ile Delil MON/6'da yer alan ULUSOY'a ait olması planlanan tekliflerin önemli ölçüde farklılaştığı, bu farklılığın YEDAŞ/ÇALIK EDAŞ tarafından gönderilen cevabi yazı ile de teyit edildiği ve söz konusu belgede ULUSOY'un hücre ve beton köşk ürün grubunda faaliyet gösteren rakipleri ile iletişim içerisinde olduğunu gösterir herhangi bir ifadenin bulunmaması sebebiyle anılan delillerle ilgili olarak teşebbüsün savunmasının kabul edilebileceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda Soruşturma Raporu'nda Delil MON/7 hakkında yapılan değerlendirmelerin Delil MON/5-6 için de geçerli olduğu değerlendirilmektedir.
- (814) ULUSOY'un Delil MON/5-6'ya ilişkin savunmasının kabul edilmesi ise Soruşturma Raporu'nda ULUSOY bakımından hesaplanan ihlalin süresini değiştirmekte, ancak temel para cezasının belirlenmesi bakımından dikkate alınan süreye ilişkin bir değişikliğe sebebiyet vermemektedir. Soruşturma Raporu'nda ULUSOY'un ihlal süresinin Delil MON/1'in ve Delil ATR/1'in temel alınması ile ihlalin 18.06.2020-25.07.2022 tarihleri aralığında olduğu tespiti yapılmışsa da; ihlal tespitine Delil MON/1'in ve Delil MON/4'ün temel alınması ile ihlalin süresinin 18.06.2020-06.04.2022 tarihleri aralığında olduğu anlaşılmaktadır.

- (815) Son olarak 13.06.2022’de, iddia edilen uzlaşya katılmaya ikna etmek üzere ASTOR Yetkilisi (.....)’ün ULUSOY Ülke Müdürü (.....)’ı aradığı ancak net bir ret cevabı aldığı ifade edilse de Delil MON/5’e ve Delil MON/6’ya ilişkin olarak ULUSOY’a yöneltilen ihlal isnadının geri çekilmesi sebebiyle ULUSOY Ülke Müdürü (.....) ile ASTOR yetkilisi (.....) arasındaki 13.06.2022 tarihinde gerçekleştiği iddia edilen görüşmeye yönelik ilave değerlendirmeye yer olmadığı değerlendirilmektedir.

ULUSOY’un iç kayıtlarına göre, ALCEN/MERAM EDAŞ ihalesinde ULUSOY’un ilk fiyat teklifi (.....) olup bunu sırasıyla (.....) ve (.....) tutarındaki birinci ve ikinci revize tekliflerin izlediği ve ULUSOY tarafından sunulan son teklifin (.....) olduğu, aktif işbirliği başvurusunda yer alan ULUSOY’un maliyetlerinin 5-6 katı fazlasına varan fiyat tekliflerinden faydalandığı yönündeki ifadelerin aksine, ULUSOY’un rekabetçi fiyatlar sunduğu, bu durumun ULUSOY’un iddia edilen kartelden herhangi bir fayda sağlamadığının göstergesi olduğu, ULUSOY’un Kasım 2022’den bu yana açık eksiltme usulüyle düzenlenen hiçbir ihaleye katılmadığı ve satışlarını yalnızca müşterilerle doğrudan görüşmeler yoluyla gerçekleştirmekte olduğu, 2018 yılında pazar lideri olan ULUSOY’un iddia edilen dönemde pazardaki mevcudiyetini önemli ölçüde kaybettiği, ULUSOY’un 2021 yılında her üç ürün için (transformatörler, orta gerilimli hücreler ve beton köşkler için) toplam %(.....) olan pazar payının, 2022 yılında %(.....)’e ve 2023 yılında %(.....)’e düştüğü, aynı şekilde ULUSOY’un iç kayıtlarına göre, ULUSOY’un 2019’da yaklaşık %(.....)-%(.....) olan orta gerilimli hücreler ve beton köşkler için toplam pazar payının, 2020’de yaklaşık %(.....)’a 2021’de yaklaşık %(.....)’ye, 2022’de yaklaşık %(.....)’e ve son olarak 2023’te %(.....)’e düştüğü savunması

- (816) ULUSOY tarafından mevcut ticari politikasındaki odak noktasının ihracat pazarları olduğu, Türkiye pazarı için üretilen standart ürünlerin kendi üretimleri içindeki paylarının düşük olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla yurt içindeki pazar paylarında yaşanan kaybının ULUSOY’un ticaret odağının değişmesinin bir sonucu olabileceği değerlendirilmektedir.
- (817) Diğer yandan, rekabet hukuku uygulamasında rakip oyuncular arasında yapılan ihalelerde danişıklı hareket etmeye ve fiyat tespitine yönelik kartel niteliğindeki uzlaşlar, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında amaç bakımından rekabet ihlali olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, özellikle fiyat, ihalelerde sunulan fiyat teklifleri gibi rekabete duyarlı stratejik verilere ilişkin nitelikte bir bilgiyi alan teşebbüs, kendi ticari politikalarını belirlerken, sözü edilen bilgiler yokmuş gibi davranamayacağı ve bunları zımni olarak dikkate aldığı karine olarak kabul edilmektedir³⁷⁹. Dolayısıyla ULUSOY’un kartelin etkisiyle artan ihale fiyatlarından fayda sağlayıp sağlamadığı veya pazar payının azalmasının ya da yükselmesinin ihlal tespitine bir etkisinin olmadığı değerlendirilmektedir.

(.....)’ün iddia edilen anlaşmada bir rolü olduğu yönündeki değerlendirme devam edecek ise, (.....)’ün Excel tablolarını rekabet karşıtı amaçlarla kullanmaya ancak ASTOR’dan teklif aldıktan ve ASTOR’a transferi kesinleştikten sonra başladığının muhtemel olduğu, dolayısıyla (.....)’ün, iddia edilen kartelde “kademeli olarak yükselirken” pazar lideri konumundaki ASTOR’da bir pozisyon sağlamak adına ve ULUSOY’daki görevini manipüle etmek için yeterli sebebinin

³⁷⁹ Kurulun 09.01.2020 tarihli ve 20-03/28-12 sayılı *Burdur Otogaz* kararı, para. 176; Kurulun 07.01.2021 tarihli ve 21-01/18-8 sayılı *Buğday Unu* kararı, para. 343; Kurulun 01.07.2021 tarihli ve 21-33/446-222 sayılı *Ecza Depoları* kararı, para. 64; Kurulun 25.04.2022 tarihli ve 22-19/310-135 sayılı *Yem* kararı, para. 117

bulunduğu, (.....)'ün ULUSOY'un ihaleler ve ULUSOY tarafından verilecek potansiyel tekliflerle ilgili karar alma süreçleri üzerindeki manipülasyonuna ve etkisine, özellikle de Soruşturma Raporu'nda Delil 27 ve 28'de belirtilen HİPAR ihalesi ve Delil 20'de belirtilen DİCLE ihalesi ile ilgili olarak ışık tuttuğu, şöyle ki Delil 20'de, Delil 27'de ve Delil 28'de atıfta bulunulan HİPAR ve DİCLE EDAŞ ihaleleri ile ilgili olarak ULUSOY yetkilisi (.....)'in ilgili ihale süreçlerini (.....)'e, (.....)'ün ULUSOY'daki son gününden altı gün önce (29.12.2021) devrettiği bir iç yazışmanın bulunduğu, ancak savunmada sunulan ek belgelerden anlaşılacağı üzere, (.....)'ün ayrılacağına (.....) tarafından bilinmediği, bu bağlamda, (.....)'ün söz konusu DİCLE EDAŞ ve HİPAR ihalelerinde ULUSOY'un rekabetçiliğini gözeterekmiş gibi görüldüğü, ancak gerçekte HİPAR ihalesinde ARMTEK'in, ilgili DİCLE EDAŞ ihalesinde ise ASTOR'un isteklerine ve planlarına fayda sağlayacak ve ULUSOY'u "aradan çıkaracak" şekilde hareket ettiği, bu durumun, iddia edilen kartel taraflarının ULUSOY'u pazardan dışlamaya yönelik ilave amaçlarıyla da uyumlu olduğu, ULUSOY yetkilisi (.....) tarafından (.....)'e iletilen, 29.12.2021 tarihli ve "Dicle İhale Sonuçları Hk." konulu e-postasından ULUSOY'un, (.....)'ün süreci manipüle etmesi nedeniyle, bahsi geçen DİCLE EDAŞ ihalesindeki ilgili iş kalemini kazanamadığının görüldüğü, bu belgenin tarihinin aynı zamanda diğer ULUSOY çalışanlarının bilgisi haricinde olmak üzere (.....)'ün ULUSOY'daki son günü olduğu, bu durumun (.....)'nın ULUSOY'un DİCLE EDAŞ ihalesini kaybettiğini 29.12.2021 tarihinde (.....)'e raporlamasına rağmen, aynı raporlamanın ertesi gün 30.12.2021 tarihinde (.....)'e yapılmasından anlaşılabileceği, (.....)'ün ULUSOY'daki son günü olmasına rağmen 29.12.2021 tarihinde gerçekleşen bir ihaleyle ilgili olarak personeline talimat vermeye devam etmesinin (.....)'ün ASTOR'a transferi sırasında ULUSOY'un herhangi bir ihale kazanmamasını sağlamak için süreci kartel oluşumunun yararına olacak şekilde manipüle ettiğini gösterdiği, ayrıca Aralık 2021 sonunda (.....)'ün ULUSOY için önemli konumda olan HİPAR ve DİCLE EDAŞ ihalelerinde hala belirleyici etkiye sahip olabilmesi, ULUSOY'daki son gününden bir hafta önce bile ULUSOY'dan hiç kimsenin (.....)'ün yaklaşan ASTOR transferinden haberdar olmadığına işaret ettiği, (.....)'ün kuvvetle muhtemel ASTOR'daki bir iş teklifi veya başka menfaat teklifleri ile karteğe çekilmiş olduğu ve o andan itibaren somut delillerin (.....)'ün potansiyel katılımının başlangıcı olarak 2021 yılının sonunu işaret ettiği savunması

- (818) Deliller bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde, uzlaşma taraflarının ihalelerde zaman zaman kalem kazanmak istemediği ve paylaşım tablosunu dengeye getirmeye çalıştıkları görülmektedir. Bu nedenle (.....) tarafından DİCLE EDAŞ ihalesinde ASTOR'un veya HİPAR ihalesinde ARMTEK'in istekleri doğrultusunda teklif verilmesinin kabul edilmesi, ULUSOY'un pazardan dışlanmasına yönelik amaca hizmet edildiğini göstermemekte, ihale rakip teşebbüslere, aralarındaki uzlaşma gereğince bırakılmaktadır.
- (819) Öte yandan, Türk ve AB rekabet hukukunda her teşebbüsün kendi bünyesinde çalışan personelin eylemlerinden ve davranışlarından sorumlu olduğu kabul edilmektedir³⁸⁰. Çalışanların eylemlerinden teşebbüslerin sorumluluğuna yönelik olarak ABAD'ın

³⁸⁰ 15.12.2022 tarihli ve 22-55/863-357 sayılı Kurul kararı; 09.01.2020 tarihli ve 20-03/28-12 sayılı Kurul kararı.

Musique Diffusion Française kararında³⁸¹ “Belirtilmelidir ki, 17 numaralı Tüzük’ün³⁸² 15 (1) ve (2) maddeleri Komisyona kasten veya ihmal sonucu bir ihlalden sorumlu olan teşebbüsler hakkında para cezası uygulama yetkisi vermektedir. Bu hükmün uygulanması bakımından teşebbüs adına hareket etme yetkisi bulunan bir kişinin eylemi yeterli olup ilgili teşebbüsün ortaklarının veya üst yönetiminin bir eylemi, hatta [alt düzeyde bulunan çalışanların eylemlerine ilişkin] bilgisinin bulunması gerekli değildir.” şeklinde hüküm kurulmak suretiyle çalışanların eylemlerinden teşebbüslerin sorumlu olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla, ULUSOY’un, (.....)’ün rekabet karşıtı eylemlerinden sorumlu tutulabilmesi için, bu tür eylemlerle ilgili bilgiye ULUSOY üst yönetiminin sahip olması gerekmediğinden savunmaya katılmak mümkün olmamaktadır.

ULUSOY’un ADM EDAŞ ihalesi kapsamında sürdürülen ihalede danışıklı harekette bir dahlinin bulunduğu iddiasının Delil 19, Delil 29, Delil 30, Delil 31 ve Delil ULU/2 ile Delil GES/7 ve Delil GES/8 arasında kurulan hatalı bağlantıya dayandığı ve aktif işbirliği başvurusunda yer alan hatalı varsayımların olmadığı durumda Delil GES/7’nin ve Delil GES/8’in ULUSOY’a atfedilemeyeceği, bu belgelerin ULUSOY tarafından piyasada açık eksiltme usulüyle düzenlenen ihaleleri ve ihalelerin sonuçlarını geriye dönük olarak takip etmekten başka bir amaca hizmet ettiğini gösteren hiçbir kanıtın bulunmadığı savunması

- (820) Delil 19’da yer alan tablonun içeriğinin, aktif işbirliği başvurusunda sunulan tablo ile aynı olduğu görülmektedir. Ayrıca hem Delil 19’da hem de Delil 29-31’de bulunan Excel tablolarının Delil ULU/2’de yer alan tablolar ile birebir aynı olduğu tespit edilmektedir. Delil 19’da yer alan Excel dokümanının paylaşıldığı WhatsApp yazışmaları incelendiğinde, ASTOR’un rakiplerden İÇTAŞ ihalesini, ALCEN ihalesinin yarısını ve DİCLE EDAŞ’ın scada projesi ihalesini talep ettiği, rakiplerin bu talepleri karşılaması halinde ASTOR’un payının %50’ye çıkacağını ASTOR Satış Müdürü’ne bildirildiği, ASTOR Satış Müdürü’nün de ilerleyen dönemlerde yapılacak ihaleleri rakiplerine bırakmayı taahhüt ettiği ve rakiplerin de ASTOR’un bu taleplerine olumlu dönüş yaptığı anlaşılmaktadır. İlgili paylaşımda ASTOR’un karşısında %31, ULUSOY’un karşısında %32,5, EUROPOWER’ın karşısında %23,5 ve ARMTEK’in karşısında %13 oranları yer almaktadır. Dolayısıyla, aktif işbirliği başvurusu kapsamında gerçekleştirilen görüşmede Delil 19’a ilişkin olarak yapılan “*Delil 19’da yer alan ve teşebbüsler arası ihale paylaşımlarını konu edinen Excel dosyasının da bu paylaşımları gösterdiği*” şeklindeki açıklama yerinde incelemelerde elde edilen belgeleri destekler nitelikte olup Excel tablosunda yer aldığı şekilde ASTOR, ARMTEK, EUROPOWER, ULUSOY, EVA ve EKOS arasında ihalelerin paylaşılmasına yönelik bir anlaşma bulunduğunu göstermektedir.
- (821) Excel tablolarının paylaşarak hangi teşebbüslerin hangi ihale kalemleri hangi tutarlarda kazandığının takibinin yapılması, gelecek ihalelerin dağıtılmasında önemli bir etken olmaktadır. Delil 19’da, Delil 29-31’de ve Delil ULU/2’deki tablolarda yer alan ve ASTOR, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY’un paylaştığı ihaleler arasında 11.01.2021 tarihli ADM EDAŞ ihalesinin de bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Delil GES/7’de ve Delil GES/8’de yer alan yazışmalar Delil 19’da, Delil 29-31’de ve Delil ULU/2’de yer alan tablolar ve aktif işbirliği başvurusundaki açıklamalarla birlikte değerlendirildiğinde ilgili ADM EDAŞ ihalesinde ARMTEK, EVA ve GESAN

³⁸¹ Joined Cases 100-103/80 *Musique Diffusion Française v. Commission*, para. 97.

³⁸² Avrupa Komisyonu tarafından yürütülen rekabet soruşturmalarına ilişkin usulü ve yetkileri düzenleyen mülga 17/62 sayılı Konsey Tüzüğü.

arasındaki uzlaşuya ASTOR'un, EKOS'un ve ULUSOY'un da dâhil olduğu kanaatine ulaşılmaktadır.

Dosyaya giriş hakkının kullanımı esnasında Belge-325'in incelenmesi üzerine ASTOR, EKOS, ARMTEK, GESAN, SFA Elektromekanik Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ ve EKOS'un ihaleye katıldığını ve ihaledeki iş kalemlerinin sırasıyla 14.07.2021 tarihinde (.....) ile EKOS, 15.07.2021 tarihinde (.....) ile ASTOR ve 16.07.2021 tarihinde (.....) ile EKOS tarafından kazanıldığının görüldüğü, bu kapsamda ULUSOY'un ilgili delilin tarafı olmaması, rekabete aykırı teklif fiyatlarının ULUSOY ile paylaşılması ve yazışmanın ULUSOY'a ilişkin bir atıf barındırmaması sebepleriyle ilgili delilin ispat standardını sağlamadığı savunması

- (822) Delil 19'da ve Delil 29-31'de yer alan ve ASTOR, ARMTEK, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY'un paylaştığı ihaleler arasında 14.07.2021 tarihli SEDAŞ ihalesinin de bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda, Delil EKOS/4'te yer alan yazışmalar Delil 19'da ve Delil 29-31'de yer alan tablolar ile birlikte değerlendirildiğinde ilgili SEDAŞ ihalesinde ARMTEK, EKOS ve GESAN arasındaki uzlaşuya ASTOR'un, EVA'nın ve ULUSOY'un da dâhil olduğu kanaatine ulaşılmaktadır. Öte yandan SEDAŞ'tan elde edilen bilgilere göre 14.07.2021 tarihli ihalenin katılımcıları arasında ULUSOY da bulunmaktadır.

Delil 20'de (.....)'ün ULUSOY'da çalıştığı dönemde hazırlanan bir Excel belgesini paylaşmış olmasının, (.....)'ün eyleminin ULUSOY'a atfedilmesini sağlayacak yeterli ve makul bir bağlantı kurmak için somut gerekçeler sağlamadığı savunması

- (823) Rekabet hukukunda teşebbüslerin çalışanlarının eylemlerinden kaynaklanan sorumluluklarına ilişkin yukarıda detaylı açıklama yapılmış olup savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

Delil ULU/1'in yalnızca meşru kaynaklardan elde edilen bir piyasa istihbaratını gösterdiği, ULUSOY'un delilde yer alan yazışmalarda belirtilen indirimleri uyguladığını ve buna uymak için harekete geçtiğini gösteren hiçbir somut bulgunun olmadığı, savunmada WhatsApp mesajının tarihine (12.10.2021) yakın tarihlerde bayilere uygulanan indirim oranlarından örnekler gösteren belgenin sunulduğu, buna göre ULUSOY'un Doğu Elektrik AŞ, Tümkar Elektrik AŞ, Sadırvan Elektrik ve EnerSer Enerji Elektrik Elektronik İnşaat Sanayi ve Ticaret AŞ gibi bazı bayilerine 12.10.2021 ile 02.11.2021 tarihleri arasında çeşitli tarihlerde %60 ve %66 arasında değişen indirim oranları uyguladığının görüldüğü, delil BETA/9'un esasen trafo ihalelerinde danışıklı hareket ettiği çok sayıda delil ile işaretlenen teşebbüslerin trafo ihalelerinde yüksek fiyatları sürdürebilmek adına bu kartelin aracı ve kolaylaştırıcısı olarak iskonto oranları üzerinden bir anlaşmaya da varmış olduklarını gösterdiği, pazardan rahatlıkla edinilebilecek iskonto oranı bilgisiyle trafo ihalelerinde rekabetçiliğini ortaya koyan çok sayıda delile rağmen ULUSOY'un bir anlaşmanın tarafı olarak konumlandırılmasının Soruşturma Raporu'nda sağlanan çerçeveye uygun düşmediği savunması

- (824) Delil ULU/1'de yer alan "Bayilere 60 piyasaya maç 57 yapacaklarmış" ifadesinden ULUSOY'un Delil BETA/9'daki ifadelerle de yansıdığı üzere ASTOR'un, BETA'nın ve SEM'in bayilere azami %60, bayi dışındaki müşterilere ise azami %57 indirim yapma bilgisini isabetli bir şekilde edindiği anlaşılmaktadır. Bir tedarikçinin bayisine bayiye uygulayacağı azami indirim oranını açıklamayacağı, bayi ile sadece uygulanacak

indirim oranı üzerinden pazarlık yapacağı göz önüne alındığında söz konusu bilginin bir piyasa istihbaratı neticesinde elde edildiği savunmasına katılmak mümkün olmamıştır. Ayrıca hücre ve beton köşk ihaleleri bakımından yapılan değerlendirmelerde de yer verildiği üzere Delil ULU/1'deki yazışmaların geçtiği dönemde ASTOR ile ULUSOY'un bir kartel içerisinde bulunması ve bu dönem boyunca adı geçen teşebbüslerin sık sık rekabete hassas bilgileri değişiyor olması da söz konusu bilginin doğrudan rakipten elde edildiğine yönelik tespiti güçlendirmektedir. Bununla birlikte ULUSOY'un fiiliyatta hangi oranlarda indirim uyguladığının ihlal tespiti bakımından bir öneminin bulunmadığı, zira rekabetçi açıdan stratejik niteliği haiz olan bu bilginin rakiplerle paylaşılmasının dahi tek başına rekabet ihlali teşkil edeceği değerlendirilmektedir. Son olarak (.....)'ün söz konusu bilgiyi temin ettikten sonra ULUSOY'un satış yöneticilerinin de üye olduğu bir WhatsApp grubunda *"Biz de buna göre ne yapacağımıza karar verimiz"* ifadeleri ile paylaşılması bu bilginin teşebbüs içerisinde kullanıldığını göstermektedir.

1.5.4.13.4. Olası Bir İdari Para Cezasına İlişkin Savunmalar

(.....)'ün ULUSOY'daki görev süresi boyunca gerçekleştirdiği eylemleri, ticari açıdan hassas bilgileri kişisel çıkarları için ifşa etmeyi ve bu gizli bilgilerle birlikte kartel lideri teşebbüste çalışmaya başlamayı içerdiğinden ULUSOY'un, (.....)'ün ULUSOY'daki görev süresi boyunca gerçekleştirdiği eylemlerden sorumlu tutulmaması gerektiği savunması

- (825) Rekabet hukukunda teşebbüslerin çalışanlarının eylemlerinden kaynaklanan sorumluluklarına ilişkin yukarıda detaylı açıklama yapılmış olup savunmaya iştirak etmek mümkün olmamıştır.

ULUSOY bakımından idari para cezası uygulanmasının, ikna edici ve somut deliller olmadığından tamamen ölçüsüz ve adaletsiz olacağı, Kurulun ihlali tespit etmek ve idari para cezası kararı vermek yerine 4054 sayılı Kanun'un 9(3). maddesi uyarınca bir görüş yazısı göndermeyi değerlendirebileceği savunması

- (826) Kartel, rekabete olumlu etkisi olmadığı için amaç bakımından hukuka aykırı kabul edilmektedir. Doktrinde kartel rekabete olumlu bir etkisi olamayacağı görüşü ağır bastığından dolayı, bu tür anlaşmalar rekabet üzerindeki etkilerinin araştırılmasına dahi gerek olmadan yasak kabul edilmektedir. Bu çerçevede ULUSOY hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

Soruşturma Raporu'nda ULUSOY'a karşı kullanılan delillerin rekabete aykırı bir davranışı gösterdiği, sonucuna ulaşılması durumunda, ULUSOY'un davranışlarının piyasada herhangi bir etkisinin olmadığından ve bu davranışların piyasada bir etki yaratmamış olduğundan hareketle ULUSOY hakkında herhangi bir ceza uygulanmaması ya da temel para cezasının, "diğer ihlaller" için öngörülen aralık üzerinden hesaplanması gerektiği savunması

- (827) Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 3/1(ç) maddesi uyarınca kartel; *"Fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket konularında, rakipler arasında gerçekleşen, rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylemler"* şeklinde tanımlanmıştır. Dosya kapsamında yer alan deliller bir bütün olarak ele alındığında, ULUSOY'a isnat edilen eylemlerin bir kısmının konusu ihalelerde danışıklı hareket iken bir kısmının konusu fiyat tespitidir. Bu kapsamda Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nde yer alan

tanım uyarınca dosya konusu eylemlerin hukuki niteliğinin diğer ihlal olarak tespit edilmesi yönündeki teşebbüs savunmasına katılmak mümkün değildir.

Trafo satışları bakımından ispata elverişli olmayan tek bir delilin öne sürüldüğü ve ULUSOY'un iddialara konu faaliyetlerinin yalnızca "orta gerilimli hücre" ile "beton köşk" ürünlerine ilişkin olduğu hususları dikkate alınarak ceza takdirinde sadece bu ürün gruplarındaki Türkiye satışlarının dikkate alınması gerektiği, ayrıca ULUSOY hakkında iddia edilen ihlaller, ULUSOY'un katıldığı ihalelerle ilgili olduğundan, yalnızca ilgili ürün pazarındaki ürünlerin (orta gerilimli hücreler ve beton köşkerin) tedariki için ULUSOY tarafından katılım sağlanan ihalelerden elde edilen cironun dikkate alınması gerektiği savunması

- (828) Ceza Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde temel para cezası hesaplanırken, Kanun'un 4'üncü ve 6'ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüslerin bir önceki mali yılsonunda oluşan gayri safi gelirlerinin, ihlalin niteliğine göre değişen oranlarda dikkate alınacağı düzenlenmiştir. Bu hükümler, Kurulun ceza miktarını tespit ederken teşebbüsün ilgili ürün pazarındaki cirosunu değil, toplam cirosunu esas alması gerektiğini göstermektedir. Kurulun *Emaye Bobin Teli Kararı*'na³⁸³ karşı işletilen kanun yolunda başvuru sahibi, ilgili kararda Kurulun soruşturmanın tarafı olan beş teşebbüse toplam ciroları üzerinden ceza verirken, Hes Kablo'ya ilgili pazardaki cirosu üzerinden ceza vermesine dayanarak, kendilerine de ilgili ürün pazarındaki ciroları üzerinden ceza verilmesini talep etmiştir. Bunun üzerine Danıştay, "4054 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde, idari para cezasının üzerinden hesaplandığı gayri safi gelir unsurları konusunda bir ayrıma gidilmediğinden, davacı şirkete gelir türüne ilişkin bir ayırım yapılmaksızın gayri safi geliri üzerinden idari para cezası verilmesinde Kanun'a aykırılık bulunmadığı"na hükmetmiştir. Bu şekilde, Kurulun hâlihazırdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde ceza miktarını hesaplarken cezaya muhatap olacak teşebbüsün toplam cirosunun esas alınması gerektiği Danıştay tarafından teyit edilmiştir.

Güncel Kurul kararları doğrultusunda, idari para cezası hesaplanırken ihracat satışlarının dikkate alınmaması gerektiği savunması

- (829) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası;

"Bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."

hükmünü haizdir. Ceza Yönetmeliği'nde ise yıllık gayri safi gelirin, tek düzen hesap planındaki net satışları veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa, Kurul tarafından saptanacak olan net satışlara en yakın geliri ifade ettiği belirtilmektedir. Söz konusu husus hafifletici unsur olarak değerlendirilmektedir.

ULUSOY'un rekabet hukuku kuralları dâhil olmak üzere şirket içi etik veya uyum kuralının olası ihlalinin söz konusu olduğu tüm durumlarda çalışanlarını aksiyon almaya ve bilgilendirmeye teşvik etmesi sebebiyle rekabet hukukuna uyum programlarının en azından bir hafifletici sebep olarak göz önünde bulundurulabileceği savunması

³⁸³ 04.07.2007 tarihli ve 07-56/672-209 sayılı Kurul kararı.

- (830) Ceza Yönetmeliği'nin "Hafifletici Unsurlar" başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasında "Temel para cezası, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde incelemeye yardımcı olunması, ihlalde kamu otoritelerinin teşvikinin veya diğer teşebbüslerin zorlamasının bulunması, zarar görenlere gönüllü olarak tazminat ödenmesi, diğer ihlallere son verilmesi, ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının çok düşük olması gibi haller ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliği tarafından ispatlanırsa, dörtte bir ile beşte üç arasında indirilebilir." denilmektedir. Görüldüğü üzere, temel para cezası oranı belirlendikten sonra idari para cezasında indirim sebepleri olabilecek unsurlar tahdidi olmamak üzere sıralanmaktadır. Kurul içtihadında teşebbüslerin uyum programı uygulaması hafifletici bir neden olarak kabul edilmemektedir³⁸⁴.

Gerek (.....)'ün 2022'de ULUSOY'dan ayrılmasından sonra, gerekse bu dönemin öncesinde ULUSOY'dan hiç kimsenin, , (.....) ve ULUSOY'un rakipleriyle birlikte ihalede danışıklı hareket eyleminde bulunmadığının açıkça ortada olduğu, bu durumun Delil MON/5'e ve Delil MON/6'ya ilişkin açıklamalarla birlikte değerlendirildiğinde, ihlalin kabulü anlamına gelmeksizin, (.....)'ün ULUSOY'da çalışırken rekabete aykırı davranışlarda bulunma ihtimalinin Ocak 2022'de ASTOR'a geçmesiyle birlikte somut olarak sona erdiği, bu nedenle, (.....)'ün kendi menfaati için ULUSOY'u rakipleriyle rekabete aykırı bir anlaşmaya sürüklediği bir an için kabul edilse dahi, ULUSOY'un karteldeki iddia edilen dahlinin bitiş tarihini belirlemek için Delil MON/5'in ve Delil MON/6'nın tarihinden ziyade 01.03.2022 tarihli Delil 19'un esas alınması gerektiği, Delil 19'daki Excel tablosunun son değişiklik tarihi (.....)'ün 29.12.2021 tarihinde ULUSOY'dan ayrılmasından yaklaşık iki ay sonrasına denk geldiğinden, ULUSOY'un rekabete aykırı davranışının sona erdiği tarihin, (.....)'ün ULUSOY'daki fiili son günü olarak kabul edilmesi gereken tarih olan Aralık 2021 sonu olduğu, bununla birlikte, Kurulun (.....)'ün ULUSOY'daki resmi son gününü ULUSOY'un rekabete aykırı davranışa dâhil olduğu iddia edilen sürenin kesin bitiş tarihi olarak almaya karar vermesi durumunda, ULUSOY'un ihlale katılımının 17.11.2021- 09.01.2022 tarihleri arasında belirlenmesi gerektiği savunması

- (831) Yukarıda deliller hakkında yapılan değerlendirmeler neticesinde ULUSOY hakkında yapılan ihlal tespitinde Delil MON/1'in ve Delil MON/4'ün temel alınması ile ihlalin süresinin 18.06.2020-06.04.2022 tarihleri aralığında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I.5.5. Genel Değerlendirme

- (832) Kurum kayıtlarına intikal eden ihbarlarda özetle ABB, ASTOR, BEST, ELTAŞ ve GE adına hareket eden KONTROLMATİK'in TEİAŞ ihalelerinde danışıklı teklif verdikleri ve ihaleleri paylaştıkları ve bu yolla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddia edilmiştir. Söz konusu ihbarlar üzerine yapılan önaraştırma kapsamında gerçekleştirilen incelemeler neticesinde, Kurul tarafından güç transformatörü sektöründe faaliyet gösteren ASTOR, BEST, ELTAŞ, GE, HITACHI TR ve KONTROLMATİK hakkında soruşturma açılmış ve transformatör üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren teşebbüsler bakımından 4054 sayılı Kanun'un 14. ve 15. maddelerinde düzenlenen yetkilerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda transformatör üretimi ve satışı alanında faaliyet gösteren bazı teşebbüslerde yerinde incelemeler gerçekleştirilmiş ve yerinde incelemelerde elde edilen bilgiler ve belgeler çerçevesinde, Kurul tarafından ARMTEK, ATS, BETA, EKOS, EUROPOWER, EVA, GESAN, MEKSAN ve SEM

³⁸⁴ Kurulun 01.10.2018 tarihli ve 18-36/583-284 sayılı, 08.03.2013 tarihli ve 13-13/198-100 sayılı, 07.11.2016 tarihli ve 16-37/628-279 sayılı kararları.

hakkında da soruşturma açılmasına ve anılan soruşturmaların birleştirilerek yürütülmesine karar verilmiştir. Takip eden süreçte ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusunda sunulan bilgiler ve belgeler doğrultusunda EFG, MONOKON ve ULUSOY hakkında da soruşturma açılmasına ve açılan soruşturmanın yürütülmekte olan soruşturma ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

- (833) Netice itibarıyla elektrik iletim ve dağıtım ekipman pazarı olarak tanımlanabilecek güç ve dağıtım transformatörleri, alçak/orta/yüksek gerilim anahtarlama ürünleri, kontrol ve kumanda panoları, izolator, inventör, konventör ve redresör ürünlerinin üretimi ve/veya satışı alanında faaliyet gösteren 18 teşebbüsün elektrik iletim hizmetinde bulunan ve iktisadi devlet teşekkülü niteliğinde olan TEİAŞ ve/veya 21 farklı dağıtım bölgesinde faaliyet gösteren özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından düzenlenen ihalelerde danışıklı hareket etmek suretiyle ve ihale pazarları haricindeki diğer pazarlardaki eylemleriyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti amacıyla soruşturma yürütülmüştür.
- (834) Kararda öncelikle elektrik piyasasının işleyişi hakkında bilgi verilmiş ve elektrik iletimi, dağıtımı ve tüketimi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için birtakım ekipman gerektiği ve hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerin de elektrik üretim, iletim ve dağıtım şebekesinin ihtiyacı olan iletim ve dağıtım ekipmanının üretimi ve/veya satışı ile işgal ettikleri belirtilmiştir. Akabinde elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı pazarında alıcıların; kamu kuruluşu niteliğinde olan TEİAŞ ve özel elektrik dağıtım şirketleri ile diğer endüstriyel müşteriler olduğu, TEİAŞ ve özel elektrik dağıtım şirketlerinin genellikle ihale yöntemi ile alım yaptıkları ve soruşturma tarafı teşebbüslerin de yapılan ihalenin türüne göre bu ihalelere katılarak TEİAŞ'a ve bölgesel elektrik dağıtım şirketlerine ürün satışı gerçekleştirebildikleri ifade edilmiştir.
- (835) Dosya kapsamında İlgili Pazar Kılavuzu çerçevesinde soruşturma tarafı teşebbüslerin faaliyet alanları dikkate alınarak ilgili ürün pazarının "elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının alımı/satımı" pazarı olarak belirlenebileceği gibi her bir alt kategori bakımından da pazarın farklılaşabileceği belirtilmişse de değerlendirmeleri ve ulaşılan sonucu etkilemeyeceğinden herhangi bir ilgili ürün pazarının tanımlamasına gerek görülmemiştir. Öte yandan soruşturma tarafı üretim/tedarik seviyesinde faaliyet gösteren teşebbüslerin Türkiye'nin hemen her bölgesindeki müşterilere ürün tedariki gerçekleştirdiği, söz konusu ürünlerin tüm ülke çapında ve benzer koşullarla sunulduğu ayrıca coğrafi bölgelere göre farklılık göstermediği dikkate alınarak ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak tanımlanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.
- (836) Soruşturma tarafı teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali anlamına gelebilecek davranışlara işaret eden belgeler elde edilmiştir. Söz konusu belgelere müşteri grupları dikkate alınarak ihale yöntemi ile alım yapan ve bir iktisadi devlet teşekkülü olan TEİAŞ, özel elektrik dağıtım şirketleri ve aktif işbirliği başvurusunda sunulan belgeler altında yer verilmiş ve belgeler ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Beton köşk ve hücre ürünü bakımından ARMTEK, ASTOR, ATS, EKOS, EVA, GESAN/EUROPOWER, MONOKON ve ULUSOY arasındaki rekabete aykırı uzlaşının tespitinde yerinde incelemelerde elde edilen belgelerin yanı sıra ARMTEK tarafından yapılan aktif işbirliği başvurusu kapsamında sunulan bilgilerden ve belgelerden de yararlanılmıştır. Teşebbüslerin rekabeti bozucu nitelikte bir uzlaşısı içerisinde olduklarına yönelik değerlendirmelere teşebbüslerden elde edilen delillerin yanı sıra ihalelere verilen teklifler ve ihale sonuç dokümanları da incelenerek ulaşılmıştır. Yerinde incelemelerde elde edilen belgeler, soruşturma tarafı teşebbüslerden ve TEİAŞ ile özel dağıtım şirketlerinden gelen cevabi yazılar ve dosya kapsamında yapılan diğer tüm tespitler dikkate alınarak;

- ASTOR, BEST ve ELTAŞ arasında TEİAŞ'ın güç transformatörü ihalelerindeki iş kalemlerinin paylaşılmasına yönelik rekabete aykırı bir uzlaşının bulunduğu,
- ASTOR/EFG, BETA, ELTAŞ, GESAN/EUROPOWER, ve SEM'in özel dağıtım şirketleri tarafından yapılan dağıtım transformatörü ihalelerinde danışıklı teklifler verdikleri ve ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştıkları, söz konusu davranışların anlaşma ve/veya uyumlu eylem yoluyla rekabete aykırı bir uzlaşma niteliği taşıdığı,
- ARMTEK, ASTOR, ATS, EKOS, EVA, GESAN/EUROPOWER, MONOKON ve ULUSOY'un özel dağıtım şirketleri tarafından yapılan beton köşk ve hücre, ihalelerinde danışıklı teklifler verdikleri ve ihalelerdeki iş kalemlerini paylaştıkları, söz konusu davranışların rekabete aykırı bir uzlaşma niteliği taşıdığı ve
- ASTOR, BETA, BEST, ELTAŞ, GESAN, MONOKON, SEM ve ULUSOY'un ihale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara ve fiyatlar üzerinden uygulanacak olan iskonto oranlarına yönelik bir uzlaşma içerisinde oldukları

değerlendirilmiştir.

- (837) Bu çerçevede, anılan teşebbüslerin gerçekleştirdikleri ve Kararda tespiti ve değerlendirmesi yapılan davranışların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu, Aktif İşbirliği Yönetmeliği'nin 3. maddesinde yer alan tanımdan hareketle kartel niteliği taşıdığı ve ilgili ikincil mevzuat kapsamında açık ve ağır rekabet ihlali olarak tanımlanan kartel niteliğindeki bu davranışların 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan muafiyet koşullarını sağlamasının mümkün olmadığı ve sonuç olarak adı geçen teşebbüsler tarafından 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (838) Bununla birlikte dosya kapsamında soruşturma taraflarından olan GE'nin herhangi bir uzlaşma ya taraf olduğunu gösterir somut delil bulunmaması; HITACHI, KONTROLMATİK ve MEKSAN bakımından elde edilen delillerin ispat standardını karşılamıyor olması nedenleriyle söz konusu tarafların 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmediği sonucuna varılmıştır. Ek olarak Kurulun 07.03.2024 tarihli ve 24-12/216-89 sayılı kararı ile hakkında soruşturma açılan taraflardan biri olan SEM bakımından soruşturma uzlaşma ile sonlandırılmıştır. Bu çerçevede hakkında ihlal isnadında bulunan soruşturma tarafı teşebbüsler hakkında Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

I.6. Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (839) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası; "Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir." hükmünü amirdir.
- (840) Söz konusu idari para cezalarını düzenleyen 15.02.2009 tarihli ve 27142 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Mülga Ceza Yönetmeliği) soruşturma devam ederken 27.12.2024 tarihinde yürürlükten kaldırılmış ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve

Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" (Ceza Yönetmeliği) yürürlüğe girmiştir.

(841) Bu kararda hakkında soruşturma yapılan teşebbüsün lehine olan ceza yönetmeliği esas alınmıştır. Buna göre, Mülga Ceza Yönetmeliği'nde -örnekler sınırlayıcı olmamakla birlikte- zikredilmeyen "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" hususunun, Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (d) bendi kapsamında hafifletici unsur sayılması (ihracatı bulunmaması nedeniyle MONOKON haricindeki teşebbüsler açısından), Ceza Yönetmeliği'nde hafifletici neden için bir üst sınırın bulunmaması ve MONOKON tarafından yapılan ihlalin iki yıldan uzun, üç yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek para cezasında meydana gelecek artışın Ceza Yönetmeliği'nde, Mülga Ceza Yönetmeliği'ne göre daha az olması dikkate alınarak 27.12.2024 tarihli Ceza Yönetmeliği hükümleri uygulanmıştır.

(842) Bu çerçevede yapılan değerlendirmeye aşağıda yer verilmiştir.

I.6.1. ASTOR ve EFG Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(843) ASTOR ve EFG soruşturmanın iki ayrı tarafıdır. Buna karşın dosya kapsamında elde edilen bilgilerden ASTOR'un ve EFG'nin; ortaklık ve yönetim yapılarının Geçgel Ailesi'ne mensup aynı kişilerden oluştuğu, yönetim kurulu başkanlarının ve birçok çalışanının ortak olduğu ve soruşturmanın konusunu oluşturan elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı şeklinde tanımlanabilecek pazarda üretim ve satış faaliyetinde bulundukları anlaşılmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un Tanımlar başlıklı 3. maddesinde teşebbüs; "*Piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" şeklinde tanımlanmıştır. Bu çerçevede ASTOR ile EFG'nin ekonomik bakımdan bir bütün teşkil etmesi, şirketlerin hissedarları arasındaki ailevi bağların varlığı ve karar alıcı organlarının aynı kişilerden oluşması sebebiyle Ceza Yönetmeliği kapsamında yapılacak olan değerlendirmede ASTOR/EFG ekonomik bütünlüğü tek bir teşebbüs olarak kabul edilmiş ve değerlendirme bu husus dikkate alınarak yapılmıştır.

(844) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

a) ASTOR/EFG ekonomik bütünlüğünün,

- TEİAŞ'ın dört adet güç ve oto transformatörü ihalesinde tarafları ihale bazında değişecek şekilde BEST ve ELTAŞ ile danışıklı hareket ettiği,
- Özel dağıtım şirketleri olan ADM EDAŞ, AKDENİZ EDAŞ, AKEDAŞ, ARAS EDAŞ, ARAS EDAŞ, AYEDAŞ, BAŞKENT, BEDAŞ, ÇEDAŞ, ÇORUH EDAŞ, DİCLE EDAŞ, FIRAT EDAŞ, GEDİZ EDAŞ, KCETAŞ, MERAM EDAŞ, OEDAŞ, SEDAŞ, TOROSLAR, TREDAS, VAN EDAŞ, YEDAŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren ÇALIK EDAŞ, İÇTAŞ ve HİPAR tarafından beton köşk, hücre ve transformatör ürün gruplarında yapılan 117 adet ihalede ve hangi özel elektrik dağıtım şirketi tarafından düzenlendiği tespit edilemeyen iki adet ihalede tarafları ihale bazında değişecek şekilde ARMTEK, ATS, BETA, ELTAŞ, EVA, GESAN, MONOKON, SEM ve ULUSOY ile danışıklı hareket ettiği ve
- İhale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara ve fiyatlar üzerinden uygulanacak olan iskonto oranlarına

yönelik BETA, GESAN, MONOKON, SEM, ve ULUSOY ile ve BEST ve ELTAŞ ile uzlaşma içerisinde olduğu,

dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,

- b) Bu çerçevede ASTOR/EFG hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasının hesaplanması yöntemini düzenleyen 4. maddesinin birinci fıkrasında, temel para cezasının her bir davranış için ayrı ayrı hesaplanacağı kuralına yer verilmiştir. Bu çerçevede idari para cezasının uygulanmasındaki kıstas ilgili Kanun maddelerinde yasaklanmış birden fazla bağımsız "davranış" olup olmadığıdır. Dosya kapsamında elde edilen delillerden hareketle, ASTOR/EFG hakkında ihlal isnadında bulunan eylemlerin, elde edilen deliller ve yapılan tespitler bakımından kronolojik süreç olarak farklılaşmayacak şekilde, elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı olarak tanımlanabilecek pazarda yer alan transformatör, hücre ve beton köşk gibi farklı ürün gruplarının ihale ile alım yapan ve ihale yöntemi dışında doğrudan alım yapan müşterilere satışına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu eylemlerin; ürün ve müşteri grubu olarak farklılaşsa da elektrik iletim ve dağıtım ekipmanının satışına ilişkin olması sebebiyle aynı piyasada meydana geldiği, rakipler arasında anlaşma ve/veya uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesi sonucunu doğurması nedeniyle aynı nitelikte olduğu ve aynı kronolojik süreç içerisinde yer aldığı, bu sebeplerle teşebbüsün genel stratejisinin bir parçası olarak 4054 sayılı Kanun'un ihlali sonucunu doğuran tek bir davranışın bulunduğu,
- d) Temel para cezasına esas ciro belirlenirken ASTOR/EFG ekonomik bütünlüğünün tek bir teşebbüs olarak kabul edilerek her iki şirketin konsolide yıllık gayri safi gelirlerinin toplamının dikkate alınması gerektiği, teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- e) ASTOR/EFG bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil GES/1'in ve GEDİZ EDAŞ tarafından 19.07.2023 tarihinde düzenlenen ihalenin temel alınması, ihlalin 06.12.2017 – 19.07.2023 tarihleri arasında olmak üzere beş yıldan uzun sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendi uyarınca bir katı oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- f) ASTOR/EFG bakımından, Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesi ve 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" %(.....) da dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

değerlendirilmiştir.

I.6.2. BEST Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

- (845) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

- a) BEST'in,

- TEİAŞ'ın güç ve oto transformatör ürün gruplarında yapılan dört adet ihalesinde, tarafları ihale bazında değişecek şekilde ASTOR ve ELTAŞ ile danışıklı hareket ettiği ve
- İhale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara ve fiyatlar üzerinden uygulanacak olan iskonto oranlarına yönelik olarak ASTOR ve ELTAŞ ile uzlaşısı içerisinde olduğu,

dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

- b) Bu çerçevede BEST hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasının hesaplanması yöntemini düzenleyen 4. maddesinin birinci fıkrasında, temel para cezasının her bir davranış için ayrı ayrı hesaplanacağı kuralına yer verilmiştir. Bu çerçevede idari para cezasının uygulanmasındaki kıstas ilgili Kanun maddelerinde yasaklanmış birden fazla bağımsız "davranış" olup olmadığıdır. Dosya kapsamında elde edilen delillerden hareketle BEST hakkında ihlal isnadında bulunulan eylemlerin elde edilen deliller ve yapılan tespitler bakımından kronolojik süreç olarak farklılaşmayacak şekilde, elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı olarak tanımlanabilecek pazarda yer alan transformatör, hücre ve beton köşk gibi farklı ürün gruplarının ihale ile alım yapan ve ihale yöntemi dışında doğrudan alım yapan müşterilere satışına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu eylemlerin; ürün ve müşteri grubu olarak farklılaşsa da elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı satışına ilişkin olması sebebiyle aynı piyasada meydana geldiği, rakipler arasında anlaşma ve/veya uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesi sonucunu doğurması nedeniyle aynı nitelikte olduğu ve aynı kronolojik süreç içerisinde yer aldığı, bu sebeplerle teşebbüsün genel stratejisinin bir parçası olarak 4054 sayılı Kanun'un ihlali sonucunu doğuran tek bir davranışın bulunduğu, teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- d) BEST bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil 3'ün ve Delil 25'in belgelerinin temel alınması, ihlalin 28.09.2019 – 12.10.2022 tarihleri arasında olmak üzere Üç yıldan uzun, dört yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendi uyarınca beşte üçü oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- e) BEST bakımından, Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesi ve 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" %(.....) da dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

sonucuna ulaşılmıştır.

I.6.3. BETA Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(846) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

- a) BETA'nın,
 - ADM EDAŞ, AKDENİZ EDAŞ, ARAS EDAŞ, AYEDAŞ, BAŞKENT, BEDAŞ, ÇALIK EDAŞ, ÇORUH EDAŞ, DICLE EDAŞ, GEDİZ EDAŞ,

KCETAŞ, OEDAŞ, SEDAŞ, TOROSLAR, VAN EDAŞ, YEDAŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren HİPAR tarafından beton köşk, hücre ve transformatör ürün gruplarında yapılan 48 adet ihalede ve hangi özel elektrik dağıtım şirketi tarafından yapıldığı tespit edilemeyen bir adet ihalede, tarafları ihale bazında değişecek şekilde, ASTOR, ELTAŞ, GESAN ve SEM ile danışıklı hareket ettiği ve

- İhale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara, fiyatlar üzerinden uygulanacak olan iskonto oranlarına ve satışlarda esas alınacak döviz kuruna yönelik ASTOR, SEM, GESAN, MONOKON ve ULUSOY ile uzlaşısı içerisinde olduğu,

dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,

- b) Bu çerçevede BETA hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasının hesaplanması yöntemini düzenleyen 4. maddesinin birinci fıkrasında, temel para cezasının her bir davranış için ayrı ayrı hesaplanacağı kuralına yer verilmiştir. Bu çerçevede idari para cezasının uygulanmasındaki kıstas ilgili Kanun maddelerinde yasaklanmış birden fazla bağımsız "davranış" olup olmadığıdır. Dosya kapsamında elde edilen delillerden hareketle BETA hakkında ihlal isnadında bulunulan eylemlerin elde edilen deliller ve yapılan tespitler bakımından kronolojik süreç olarak farklılaşmayacak şekilde, elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı olarak tanımlanabilecek pazarda yer alan transformatör, hücre ve beton köşk gibi farklı ürün gruplarının ihale ile alım yapan ve ihale yöntemi dışında doğrudan alım yapan müşterilere satışına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu eylemlerin; ürün ve müşteri grubu olarak farklılaşsa da elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı satışına ilişkin olması sebebiyle aynı piyasada meydana geldiği, rakipler arasında anlaşma ve/veya uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesi sonucunu doğurması nedeniyle aynı nitelikte olduğu ve aynı kronolojik süreç içerisinde yer aldığı, bu sebeplerle teşebbüsün genel stratejisinin bir parçası olarak 4054 sayılı Kanun'un ihlali sonucunu doğuran tek bir davranışının bulunduğu, teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- d) BETA bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil 15'in ve GEDİZ EDAŞ tarafından 19.07.2023 tarihinde düzenlenen ihalenin temel alınması, ihlalin 02.07.2019 – 19.07.2023 tarihleri arasında olmak üzere dört yıldan uzun, beş yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendi uyarınca beşte dördü oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- e) BETA bakımından, Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesi ve 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması %(.....)" da dikkate alınarak , %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

değerlendirilmektedir.

I.6.4. EKOS Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(847) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

- a) EKOS'un ADM EDAŞ, AKDENİZ EDAŞ, AKEDAŞ, ARAS, AYEDAŞ, BAŞKENT, ÇORUH EDAŞ, DİCLE EDAŞ, FIRAT EDAŞ, GEDİZ EDAŞ, OEDAŞ, SEDAŞ, TOROSLAR, TREDAS, VAN EDAŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren ÇALIK EDAŞ, İÇTAŞ tarafından beton köşk ve hücre ürün gruplarında yapılan 51 adet ihalede tarafları zaman zaman ihale bazında değişecek şekilde, ARMTEK, ASTOR, EVA, GESAN, MONOKON ve ULUSOY ile danışıklı hareket ederek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,
- b) Bu çerçevede EKOS hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- d) EKOS bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil EKOS/1'in ve Delil MON/5-6'ya konu ÇALIK EDAŞ tarafından 25.07.2022 tarihinde düzenlenen ihalenin temel alınması, ihlalin 09.06.2021 – 25.07.2022 tarihleri arasında olmak üzere bir yıldan uzun, iki yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca beşte biri oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- e) EKOS bakımından, Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesi ve 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" %(.....) da dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

değerlendirilmektedir.

I.6.5. ELTAŞ Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(848) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

- a) ELTAŞ'ın,
 - TEİAŞ'ın dört adet güç ve oto transformatörü ihalesinde tarafları ihale bazında değişecek şekilde ASTOR ve BEST ile danışıklı hareket ettiği,
 - ADM EDAŞ, GEDİZ EDAŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren HİPAR tarafından hücre ve transformatör ürün gruplarında yapılan altı adet ihalede, tarafları ihale bazında değişecek şekilde ASTOR, BETA, GESAN ve SEM ile danışıklı hareket ettiği ve
 - İhale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara ve fiyatlar üzerinden uygulanacak olan iskonto oranlarına yönelik olarak ASTOR ve BEST ile uzlaşa içerisinde olduğu,

dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,

- b) Bu çerçevede ELTAŞ hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Ceza Yönetmeliği'nin temel para cezasının hesaplanması yöntemini düzenleyen 4. maddesinin birinci fıkrasında, temel para cezasının her bir davranış için ayrı ayrı hesaplanacağı kuralına yer verilmiştir. Bu çerçevede idari

para cezasının uygulanmasındaki kıstas ilgili Kanun maddelerinde yasaklanmış birden fazla bağımsız "davranış" olup olmadığıdır. Dosya kapsamında elde edilen delillerden hareketle ELTAŞ hakkında ihlal isnadında bulunulan eylemlerin elde edilen deliller ve yapılan tespitler bakımından kronolojik süreç olarak farklılaşmayacak şekilde, elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı olarak tanımlanabilecek pazarda yer alan transformatör, hücre ve beton köşk gibi farklı ürün gruplarının ihale ile alım yapan ve ihale yöntemi dışında doğrudan alım yapan müşterilere satışına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla söz konusu eylemlerin; ürün ve müşteri grubu olarak farklılaşsa da elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı satışına ilişkin olması sebebiyle aynı piyasada meydana geldiği, rakipler arasında anlaşma ve/veya uyumlu eylemler yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilmesi sonucunu doğurması nedeniyle aynı nitelikte olduğu ve aynı kronolojik süreç içerisinde yer aldığı, bu sebeplerle teşebbüsün genel stratejisinin bir parçası olarak 4054 sayılı Kanun'un ihlali sonucunu doğuran tek bir davranışının bulunduğu, teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,

- d) ELTAŞ bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil 15'in ve GEDİZ EDAŞ tarafından 19.07.2023 tarihinde düzenlenen ihalenin temel alınması, ihlalin 02.07.2019 – 19.07.2023 tarihleri arasında olmak üzere dört yıldan uzun, beş yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendi uyarınca beşte dördü oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- e) Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesi ve 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" %(.....) da dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

sonucuna ulaşılmıştır.

I.6.6. EVA Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(849) Soruşturma kapsamında yapılan incelemeler ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

- a) EVA'nın ADM EDAŞ, AKDENİZ EDAŞ, AKEDAŞ, ARAS, AYEDAŞ, BAŞKENT, ÇORUH EDAŞ, DİCLE EDAŞ, FIRAT EDAŞ, GEDİZ EDAŞ, OEDAŞ, SEDAŞ, TOROSLAR, TREDAS, VAN EDAŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren ÇALIK EDAŞ, İÇTAŞ tarafından beton köşk ve hücre ürün gruplarında yapılan 49 adet ihalede tarafları zaman zaman ihale bazında değişecek şekilde, ARMTEK, ASTOR, EVA, GESAN, MONOKON ve ULUSOY ile danışıklı hareket ederek 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,
- b) Bu çerçevede EVA hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- d) EVA bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil 19, Delil 29-31 ve Delil ULU/2'de yer alan Excel tablosunda EVA'nın kazandığı ilk ihale olan 31.05.2021 tarihli TREDAS ihalesinin ve Delil ATR/1'in temel alınması, ihlalin 31.05.2021 – 05.08.2022 tarihleri arasında olmak üzere bir yıldan uzun, iki

yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca beşte biri oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve

- e) EVA bakımından Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesi ve 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" (%(.....)) da dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

değerlendirilmektedir.

I.6.7. MONOKON Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(850) Soruşturma kapsamında yapılan inceleme ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

a) MONOKON'un,

- ADM EDAŞ, MERAM EDAŞ, SEDAŞ, TOROSLAR, TREDAS ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren ÇALIK EDAŞ tarafından beton köşk, hücre ve transformatör ürün gruplarında yapılan yedi adet ihalede ve hangi elektrik dağıtım şirketi tarafından düzenlendiği tespit edilemeyen iki adet ihalede tarafları ihale bazında değişecek şekilde, ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, GESAN ve ULUSOY ile danışıklı hareket ettiği ve
- İhale yöntemi dışında yapılan beton köşk, hücre ve transformatör satışlarında, satışlarda esas alınacak döviz kuruna yönelik ASTOR, BETA, SEM ve GESAN ile uzlaşma içerisinde olduğu,

dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği,

- b) Bu çerçevede MONOKON hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- d) MONOKON bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil MON/1'in ve Delil MON/10'un temel alınması, ihlalin 18.06.2020 – 17.05.2023 tarihleri arasında olmak üzere iki yıldan uzun, üç yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi uyarınca beşte ikisi oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- e) MONOKON bakımından Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesinin (c), (ç) bendleri kapsamında "ihlale katılımın sınırlı olması" ve "ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının düşük olması" dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

değerlendirilmektedir.

I.6.8. ULUSOY Bakımından Ceza Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirme

(851) Soruşturma kapsamında yapılan inceleme ve tespitler ile bunlara ilişkin değerlendirmeler ışığında;

a) ULUSOY'un,

- ADM EDAŞ, AKDENİZ EDAŞ, AKEDAŞ, ARAS, AYEDAŞ, BAŞKENT, ÇORUH EDAŞ, DİCLE EDAŞ, FIRAT EDAŞ, GEDİZ EDAŞ, MERAM EDAŞ, OEDAŞ, SEDAŞ, TOROSLAR, TREDAS, VAN EDAŞ ve özel dağıtım şirketlerine ürün temin etmek üzere alım gerçekleştiren ÇALIK EDAŞ, İÇTAŞ ve HİPAR tarafından beton köşk ve hücre ürün gruplarında yapılan 49 adet ihalede, tarafları zaman zaman ihale bazında değişecek şekilde, ARMTEK, ASTOR, EKOS, EVA, GESAN ve MONOKON ile danışıklı hareket ettiği,
- İhale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara, fiyatlar üzerinden uygulanacak olan iskonto oranlarına yönelik olarak ASTOR, SEM ve BETA ile uzlaşa içerisinde olduğu

dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği

- b) Bu çerçevede ULUSOY hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği,
- c) Teşebbüsün temel ceza oranının %(.....) olarak belirlenmesinin uygun olacağı,
- d) ULUSOY bakımından ihlale esas tarih aralığı belirlenirken; Delil MON/1'in ve Delil MON/4'ün temel alınması, ihlalin 18.06.2020 – 06.04.2022 tarihleri arasında olmak üzere Bir yıldan uzun, iki yıldan kısa sürmesi nedeniyle belirlenecek temel para cezasının, Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca beşte biri oranında artırılarak uygulanması gerektiği ve
- e) ULUSOY bakımından Ceza Yönetmeliği'nin 6. maddesi kapsamında dikkate alınacak herhangi bir ağırlaştırıcı unsur bulunmadığı; 7. maddesinin (d) bendi kapsamında "idari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması" %(.....) da dikkate alınarak %(.....) oranında indirim uygulanmasının uygun olacağı

sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

- (852) 13.07.2023 tarihli, 23-31/596-M sayılı, 28.09.2023 tarihli, 23-46/875-M sayılı ve 09.05.2024 tarihli ve 24-22/505-M sayılı kararları Kurul kararları uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre,

I- Soruşturma taraflarından;

1. Armtek Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
2. Astor Enerji AŞ ve EFG Elektrik Enerji AŞ'den oluşan ekonomik bütünlük
3. ATS Elektrik Pano Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
4. Balıkesir Elektromanyetik Sanayi Tesisleri AŞ
5. Beta Enerji ve Teknoloji AŞ
6. Ekos Teknoloji ve Ticaret AŞ
7. Eltaş Transformatör Sanayi ve Ticaret AŞ
8. Eva Elektromekanik Sanayi ve Ticaret AŞ
9. Girişim Elektrik Sanayi Taahhüt ve Ticaret AŞ ve Europower Enerji ve Otomasyon Teknolojileri Sanayi Ticaret AŞ'den oluşan ekonomik bütünlük
10. Monokon Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
11. Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret AŞ

ünvanlı teşebbüslerin TEİAŞ'ın ve/veya özel elektrik dağıtım şirketlerinin gerçekleştirmiş oldukları ihalelerde danışıklı hareket ederek ve/veya ihale dışı satışlarda fiyat tespitinde bulunarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,

II- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine, bu kapsamda 27.12.2024 tarih ve 32765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik"ın

1- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (d) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere

- Astor Enerji AŞ ve EFG Elektrik Enerji AŞ'den oluşan ekonomik bütünlüğe (.....)-TL

idari para cezası verilmesine Kurul Üyeleri Şükrak KODALAK ve Hasan Hüseyin ÜNLÜ'nün farklı gerekçeleri ve OYBİRLİĞİ ile,

2- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (c) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere

- Balıkesir Elektromanyetik Sanayi Tesisleri AŞ'ye (.....)-TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

3- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (ç) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere

- Beta Enerji ve Teknoloji AŞ'ye (.....)-TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

4- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere

- Ekos Teknoloji ve Ticaret AŞ 'ye (.....)- TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

5- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (ç) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere

- Eltaş Transformatör Sanayi ve Ticaret AŞ'ye (.....)-TL,

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

6- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren % (.....) oranında olmak üzere

- Eva Elektromekanik Sanayi ve Ticaret AŞ'ye (.....)-TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

- 7- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (b) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentleri uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren %(...) oranında olmak üzere

- Monokon Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ'ye (...)–TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

- 8- 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren %(...) oranında olmak üzere

- Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret AŞ 'ye (...)–TL

idari para cezası verilmesine OYBİRLİĞİ ile,

III- Bu çerçevede,

- Armttek Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ
- ATS Elektrik Pano Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
- Girişim Elektrik Sanayi Taahhüt ve Ticaret AŞ ve Europower Enerji ve Otomasyon Teknolojileri Sanayi Ticaret AŞ'den oluşan ekonomik bütünlük

hakkında 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiğine, bununla birlikte, 13.03.2025 tarihli ve 25-10/235-120 sayılı Kurul kararı ile ceza verildiğinden “*ne bis in idem*” hukuk genel ilkesi çerçevesinde söz konusu teşebbüsler bakımından işbu soruşturma kapsamında yeni bir idari para cezasına hükmedilmesine yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

IV- Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi AŞ, Kontrolmatik Teknoloji Enerji ve Mühendislik AŞ, Meksan Trafo Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ve Grid Solutions Enerji Endüstrisi AŞ tarafından 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiğine yönelik bulguya ulaşılamadığından, ilgili teşebbüs hakkında idari para cezası uygulanmasına yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 13.03.2025 Tarihli ve 25-10/246-126 Sayılı

Kararına İlişkin Farklı Gerekçe

Rekabet Kurulu'nun 13.03.2025 tarihli ve 25-10/246-126 sayılı kararı uyarınca Astor Enerji AŞ ve EFG Elektrik Enerji AŞ'den oluşan ekonomik bütünlüğe 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası, 27.12.2024 tarih ve 32765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrası, ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (d) bendi, 7. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca 2023 yılı gayrisafi geliri üzerinden takdiren (.....) TL idari para cezası verilmesi yönündeki görüşe aşağıda belirteceğim farklı gerekçe ile iştirak ediyorum.

İdari para cezalarının tespitinde dikkate alınacak usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Ceza Yönetmeliği) ile düzenlenmiştir. Ceza Yönetmeliği'nin "İdari para cezalarının belirlenmesine ilişkin ilkeler" başlıklı 4. maddesi uyarınca idari para cezasının tespitinde iki aşamalı bir süreç takip edilmektedir. İlgili hükmün birinci fıkrasına göre Kurul önce; ihlalin niteliğini, yol açtığı veya açabileceği zararı ve süresini göz önünde bulundurarak temel para cezasını tespit etmekte, ardından teşebbüse özgü ağırlaştırıcı ve hafifletici unsurları dikkate alarak nihai ceza oranını belirlemektedir. 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerine aykırı davranışlar nedeniyle uygulanacak idari para cezalarına yönelik usul ve esasları düzenleyen hükümler bütün halinde incelendiğinde ihlale taraf olan teşebbüsün piyasadaki gücü, ihlaldeki belirleyici etkisi, neden olduğu zararın ağırlığı, gerçekleştirdiği eylemin haksızlık içeriği, kusuru, ekonomik durumu, teşebbüse özgü ağırlaştırıcı ve hafifletici koşullar vb. hususların göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır. Bu hususların gözetilmesiyle, idari para cezalarının genel caydırıcılığının yanı sıra özel caydırıcılığının da tesis edilmesinin amaçlandığı ve bu sayede ceza adeletinin sağlanabildiği söylenebilecektir.

Yukarıda yer verilenler ışığında somut olayın özgü koşulları değerlendirildiğinde Kurul'un, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilen taraflardan ASTOR'un ihlale konu davranışlarının; güç ve dağıtım transformatörü ile hücre ve beton köşk pazarının alıcısı konumundaki TEİAŞ, özel elektrik dağıtım şirketleri ve

endüstriyel müşteri gruplarının tamamı üzerinde etki doğurduğu görülmektedir. Öte yandan;

- (i) TEİAŞ tarafından gerçekleştirilen transformatör alım ihalelerindeki iş kalemlerinin paylaşılmasına yönelik,
- (ii) özel elektrik dağıtım şirketleri tarafından gerçekleştirilen transformatör ile hücre ve beton köşk alım ihalelerinde danışıklı teklif verilmesine ve iş kalemlerinin paylaşılmasına yönelik ve nihayetinde
- (iii) ihale yöntemi dışında yapılan transformatör satışlarında uygulanan fiyatlara ve fiyatlar üzerinden uygulanacak iskonto oranlarının tespitine yönelik

ihlal kanaatine ulaştıran delillerin büyük bir çoğunluğunun ASTOR'dan elde edildiği dosya kapsamında yapılan tespitlerden açıkça görülmektedir. Bu bağlamda, aynı ihlale katılmış olmalarına rağmen ASTOR'un kartel kapsamında gerçekleştirdiği davranışlarından, rakiplerine nazaran, daha geniş bir müşteri grubunun etkilenmesinin kartelin piyasa üzerindeki etkisinin ve dolayısıyla doğurduğu zararın daha yoğun olmasına sebebiyet verdiği açıktır. Bu kapsamda, ASTOR zaviyesinden fiilin haksızlık içeriğinin daha ağır olduğu, ASTOR ile kartel tarafı diğer teşebbüsler arasındaki bu farkın cezanın takdirinde gözetilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Kurul tarafından ASTOR hakkında kurulan hüküm incelendiğinde; Ceza Yönetmeliği'nin 5. maddesi uyarınca uygulanacak temel para cezası oranının belirlendiği, 6. maddesi kapsamında herhangi bir ağırlaştırıcı unsur tespit edilmediği ve 7. maddesi çerçevesinde yıllık gayri safi gelirin içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması nedeniyle hafifletici unsurun uygulandığı görülmektedir. Ancak, yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler uyarınca cezanın takdirinde fiilin haksızlık içeriği esas alınması gerektiğinden ASTOR bakımından takdir edilen indirim oranının ihlalin diğer taraflarından daha düşük belirlenmesi gerektiği kanaatiyle Kurul'un kararına katılıyorum.

Şükran KODALAK

Kurul Üyesi

13.03.2025 tarih, 25-10/246-126 sayılı Karara ilişkin farklı gerekçe

Güç ve dağıtım transformatörü sektöründe faaliyet gösteren bazı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiası hakkında yürütülen soruşturma sonucunda, bazı teşebbüsler hakkında idari para cezası uygulanmasına karar verilmiştir. İhlal sonucuna ve ilgili teşebbüslere idari para cezası uygulanması gerektiğine katılmakla birlikte, para cezasının hesaplanma yöntemine aşağıda yer alan açıklama ve gerekçelerle katılmam mümkün olmamıştır.

27.12.2024 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren (kısaca) Ceza Yönetmeliği'nin Hafifletici unsurlar başlıklı 7. maddesi şu şekildedir:

Temel ceza oranı veya 6 ncı madde uyarınca hesaplanan ağırlaştırılmış ceza oranı;

- a) Yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi haricinde, yerinde incelemenin daha kısa sürede *tamamlanmasını veya daha etkin şekilde gerçekleştirilmesini sağlayan fiziksel ve/veya teknik imkânların sunulması suretiyle ya da yerinde inceleme esnasında inceleme konusuyla bağlantılı olan ilave bilgi veya belgelerin incelenen tarafça kendiliğinden sunulması suretiyle yerinde incelemeye yardımcı olunması,*
- b) İhlalde diğer teşebbüslerin zorlamasının bulunması,
- c) İhlale katılımın sınırlı olması,
- ç) İhlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının düşük olması,
- d) İdari para cezasına esas alınan yıllık gayri safi gelirler içinde yurt dışı satış gelirlerinin bulunması,

gibi hallerin ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliği tarafından ispatlanması halinde indirilebilir.

Ceza Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin (d) bendi uyarınca teşebbüslerin ihracat oranları, verilecek idari para cezası hesabında dikkate alınmıştır. Ancak ihracat oranı dışında teşebbüslere [REDACTED] olmak üzere, farklı oranlarda indirimler uygulanmıştır. Ne kararda ne de dosyada münderecatında söz konusu indirimin gerekçesi ve hukuki dayanağı bulunmamaktadır.

Diğer yandan idari para cezası uygulanan teşebbüslerden MONOKON'a yapılan indirimin gerekçesi, Ceza Yönetmeliği'nin 7. maddesinin (c) bendi; ihlale katılımın sınırlı olması ve (ç) bendi; ihlal konusu faaliyetlerin yıllık gayri safi gelirler içerisindeki payının düşük

olması olarak açık bir şekilde belirtilmiştir. Ancak MONOKON dışındaki teşebbüsler hakkında ihracat oranı dışındaki birbirinden farklı indirim oranlarının neye göre yapıldığı anlaşılamamaktadır. Bu itibarla idari para cezası hesabında ihracat oranı dışında (MONOKON haricindeki) teşebbüslere yapılan indirime katılmam mümkün olmadığından, teşebbüslere verilen para cezasına farklı gerekçeyle katılmaktayım.

Hasan Hüseyin ÜNÜ

Kurul Üyesi